

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

Madımak Yangını

Sivas Katliamı Davası

CİLT II

2. Baskı

Hazırlayan

Av. Şenal SARIHAN

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

Ankara Barosu Yayınları

Madımak Yangını
Sivas Katliamı
Davası

CİLT II

Hazırlayan
Av. Şenal SARIHAN

İkinci Baskı
Nisan 2009

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

Birinci Baskı
Nisan 2002

Fotoğraflar
Mehmet Özer ve
Cumhuriyet Gazetesi Arşivi

Teknik Hazırlık
Kalan Kült. Bas. Yay. Dağ.
Müz. Üre. Paz. A.Ş.
Tel:0.312.324 04 20

Baskı
Ümit Ofset
Tel: 0.312 384 26 27

Madımak Yangını
Sivas Katliamı
Davası

CİLT II

Hazırlayan
Av. Şenal SARIHAN

Yayın Kurulu
Av. İclal İLİMOĞLU
Av. Sevil CEYLAN ERKAT
Stj. Av. Onur TATAR

İkinci Baskı

Nisan 2009

İÇİNDEKİLER

Önsöz/ Av. V. Ahsen COŞAR	7

ÖLDÜRÜMÜN YARGISAL ÖYKÜSÜ

Yargı Acıyla Dokunan Bir Ölümün

Öyküsünü Yazıyor / Av. Şenal SARIHAN	11

DGM'NE SUNULAN DİLEKÇELER VE BASIN AÇIKLAMALARI

Duruşma Tutanakları Tarih İçin Belgedir	79
Sivas Katliamı Örgütlü Bir Kalkışmadır	81
Avukatlık Bir Kamu Görevidir	87
Tahliyenin Açtığı Kapılardan Suçlular da Çıkacak	89
Saklanmak Adaletle Değil Cürme Yakışır	98
Duruşmayı Gizlemek Kamu Güvenliğini Sağlamak mıdır?	102
Açıklık, Yargılamanın Tarafsızlığının Güvencesidir	104
Soruşturma Eksik Kalırsa Adalet Sağlanamaz	108

KATILANLARIN ESASA İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ

Devlet Güvenlik Mahkemesi Başkanlığına

Esasa İlişkin Görüşlerin Sunulması	115

Yalnızca Karar Duruşmasına Katılmak Açıklığı Sağlamaz	192

KARARLAR

İlk Karar: Sanıklar Cumhuriyeti Hedef Almamışlar	197

Sivas Katliamı Davası'nın Müdahil Avukatlarının

Kamuoyuna Duyurusu:

Karar, Madımak Yangınına Söndürmedi	231

1 Nolu DGM'ye Yargıtay 9. Ceza Dairesi'nin

30.9.1996 gün ve 1996/688-4716 Sayılı

Bozma İlamı Hakkında Beyanlarımızın Sunulması	234

İkinci Karar: Mahkeme Heyeti: 'Eylem, Anayasa'nın Laiklik İlkesine Karşıdır'	236
Yargıtay Ceza Genel Kurulu Yargıtay Kararı	259
Yargıtay 9. Ceza Dairesi'nin 14.12.1998 / 272 Tarih ve Sayılı Bozma Kararı	272
Üçüncü Karar: "Türk İnkılabının Ortaya Çıkardığı Cumhuriyetçilik, Demokratik Cumhuriyettir"	277
Laiklik Türk İnkılabının Temel Taşdır	292
Ankara 1 No'lu DGM Gerekçeli Kararı	318
Yargıtay 9. Ceza Dairesi Yargıtay İlâmı	340
Yargıtay Ceza Genel Kurulu Yargıtay Kararı	342
Ankara 1 No'lu DGM Sayın Başkanlığı'na	347
5190 Sayılı Yasa ile Yetkili; İstanbul Nöbetçi Ağır Ceza Mahkemesi Başkanlığı'na	354
Ankara 11. Ağır Ceza Mahkemesi Ek Gerekçeli Karar	359
Ankara 11. Ağır Ceza Mahkemesi Başkanlığı'na	377
Ankara 11. Ağır Ceza Mahkemesi Başkanlığı'na	383
Son Söz	391

ÖNSÖZ

İnsanlık durumu hakkında kötümser ama gerçekçi görüşlere öncülük eden Freud *‘Uygarlık ve Hoşnutsuzlukları’* isimli özgün eserinde: *‘İnsanlar sevimlik isteyen ve ancak saldırıya uğradıklarında kendilerini koruyan nazik canlılar değildirler; tam tersine insanlar, içgüdüsel donanımları içinde saldırganlığın güçlü bir yer bulduğu canlılardır... Bu zalim saldırganlık bir tahrik bekler ya da başkaca ımlı yollarla da ulaşılabilecek bir amaca hizmet eder. Kendisini sınırlayan zihinsel ve fiziki karşı güçlerin bulunmadığı elverişli koşullarda bu saldırganlık kendiliğinden ortaya çıkar ve insan, kendi türüne karşı yabancı ve vahşi bir canavar olarak kendini gösterir.’* diyor.

Geçmişteki her yüzyıl, tam da Freud’un işaret ettiği gibi *‘insanın kendi türüne karşı yabancı ve vahşi bir canavar olarak kendini gösterdiği’* pek çok olaya tanıklık etmiştir. Ama her halde, insanlık tarihinin geride bıraktığı hiçbir dönemde 20. yüzyılda olduğu kadar acı ve utanç yaşanmamıştır. Onun için 20. yüzyıl, despotizmin, barbarlığın, işkencenin, insan onurunun, insan hak ve özgürlüklerinin acımasızca çiğnendiği utanç verici bir yüzyıl olmuştur.

İnsanlığın rezil olduğu bu yüzyıl bize, her kuramın ve ideolojinin koşulları oluştuğunda acımasız olabileceğini gösterdiği kadar, büyük dinlerden her birinin de kimi fanatiklerce özünden ve yüksek ahlaki hedeflerinden saptırılabilceğini ve hatta elini kana bulaştırabileceğini öğretmiştir.

Aydınlanmış aklın mirası olan, sözde aydınlanmış, sözde uygar, sözde modern toplumların bataklığa ne denli gömülebileceklerini gösteren en acı örnek bu yüzyılda ve Yahudi soykırımı ile başladı. Yahudilerin 1940’larda İngilizlerden terörist olarak gördükleri muamelelerin aynısını şimdi Filistinlilere uygulaması hep birlikte tanık olduğumuz bir ironi olsa gerekir.

İnsan soyuna karşı yapılabilecek en vahşi, en acımasız katliamlardan olan Japonya’daki kentleri haritadan silmek için atılan atom bombası, Vietnam köylerinde kullanılan napalmlar, Bosna’da, Ruanda’da, Haiti’de, Irak’ta işlenen cinayetler ise ironi olmayıp insanlık adına yaşanmış olan utançlardır.

Küresel düzeyde yaşanan bu acıların, bu utançların benzerleri bizim ülkemizde de yaşandı ve yaşanıyor. Çorum ve Kahramanmaraş katliamları, değerli bir yargıcımızın ölümü ile sonuçlanan Danıştay’a yapılan saldırı, Hrant Dink’in öldürülmesi, Trabzon’da, Malatya’da işlenen cinayetler, PKK terörü

başta olmak üzere diğer terör eylemleri, insanın varlık düzeyinden eşya düzeyine indirgenmesinin ülkemizde yaşanmış acı ve utanç verici örneklerdir.

Sivas/Madımak Oteli katliamı, sadece yaşadığımız bu coğrafyanın değil, tüm dünyanın tanıklık ettiği en büyük utançlardan ve belki de en trajik insan hakları ihlallerinden birisidir ve hiç kuşkusuz, kutsal bir dinin, hoşgörü ve insan sevgisi üzerine kurulu bir dinin, yüksek ahlaki değerleri ve hedefleri olan bir dinin, kimi fanatikler tarafından kötüye kullanılmasının en somut örneğidir.

Kendi yaşadığı yüzyılda tanıklık ettiği dinsel fanatizme isyan eden Victor Hugo, bu isyanını Fransız Parlamentosunda yaptığı unutulmaz konuşmasında bakın nasıl ifade ediyor: *‘Yıldızların düşmediğini söylediği için Pirinelli’yi dövdürten, kanın vücutta dolaştığını kanıtladığı için Harvey’e işkence eden onlardır. Galileo’yu, Kristof Kolomb’u zindana attıran, Pascal’ı, Montaigne’i, Molier’i ahlak adına afroz eden onlardır. Fransa’nın 300 yıldır yaydığı büyük ışık onları rahatsız ediyor. O ışık akıldan, ahlaktan ve vicdandan müteşekkildir. Gerçek mümin benim. Ey rahipler, sizler dinsizsiniz.’*

Sivas/Madımak Oteli katliamını yapanlara ve bu insanlık utancını bize yansıtanlara Victor Hugo’dan ödünç alarak demek gerekir ki: Gerçek inanan, vicdan ve ahlak sahibi olan biziz; din adına, Tanrı adına Sivas’taki katliamı yapan sizler ve destekçileriniz değilsiniz.

Theodor Adorno, bir keresinde, *‘Yahudi katliamından sonra artık şiir yazılamayacağını’* söylemişti. Yazıldı, hem de çok şiirler, çok ağıtlar, çok yazılar, çok hikayeler, çok romanlar yazıldı, hala yazılıyor ve de yazılacak. Bir kısmı acıdan dolayı yazıldı ve yazılacak, bir kısmı yaşanan acılar unutulduğu için yazıldı, bir kısmı yaşanan acılar unutulmasın diye yazıldı ve yazılacak.

Sivas/Madımak Oteli katliamında yitirdiğimiz canlar için, onların aziz anıları için hazırlanıp basılan bu kitap da, yaşanan acılar unutulmasın, gelecek kuşaklar bu acılardan ders alsın diye yazıldı.

Kitabın bu yeni baskısını yayına hazırlayan Baromuzun değerli üyesi Sayın Şenal Sarıhan başta olmak üzere emeği geçen herkese Ankara Barosu adına, Yönetim Kurulu Üyesi arkadaşlarım adına, kendi adıma en içten teşekkürlerimi sunarım.

Saygılarımla.

Av. V. Ahsen COŞAR
Ankara Barosu Başkanı

Öldürümün Yargısal Öyküsü

YARGI ACIYLA DOKUNAN BİR ÖLÜMÜN ÖYKÜSÜNÜ YAZIYOR

2 Temmuz 1993'te Sivas'ta gerçekleşen katliamla ilgili ilk dava, 20.7.1993 tarihinde, 3713 sayılı Yasaya aykırılık savıyla, Kayseri Devlet Güvenlik Mahkemesi'nde açıldı. 22.07.1993 tarihinde de Sivas Ağır Ceza ve Asliye Ceza mahkemelerinde aynı olaya ilişkin iki ayrı dava daha açıldı. Binlerce eylemcinin katıldığı bir katliam davasının, 18 gün gibi kısa bir süre içinde açılması, hukukçuların son yirmi yılda ilk kez tanık olduğu bir uygulama idi. Yargının hızlı işlemeyişinden şikayet edenler yönünden bu durum olumlu sayılabilirdi.

35 insanın yakılarak öldürüldüğü bu olayın yarattığı infialle, görevlilerin olağanüstü bir çaba göstererek sanıkları yakaladığı ve delilleri topladığı sanısıyla, Kayseri DGM ve Sivas'a koşan ve dosya fotokopilerini alan müdahil avukatlar, olağanüstü bir şaşkınlıkla döndüler. Tüm Türkiye televizyonlarında ve basın organlarında binlerle ifade edilmiş olan sanık sayısı, yalnızca 106 idi. Televizyon kameralarında yakma, yıkma ve tahrip etme işinin en başında görünenlerden pek çoğu yakalanmamıştı. Dahası, 3713 Sayılı Terörle Mücadele Yasası kapsamında suçlu sayılan sanıkların sorguları, anılan yasaya aykırı biçimde, birbirleriyle temasları sağlanarak, karşılıklı danışma ve anlatım düzenleme olanaklarıyla ve avukat yardımıyla da yararlanmaları sağlanarak gerçekleştirilmişti. Sol siyasi zanlılara hazırlık soruşturmalarında **“tiktizlikle uygulanan”** usul hükümlerinin, katliam sanıklarının sorgulanmaları sırasında neden dikkate alınmadığını kavrayabilmek ve bu çifte standardı doğal karşılamak olanaksızdı.

İddianamenin düzenlenmesinden önce tüm deliller toplanmamış, olayın ardındaki örgüt ya da örgütlerin saptanması konusunda en ufak bir çaba gösterilmemişti. Olayın hemen ertesinde anlatımlarına başvuruyla görgü tanıklarının büyük bir çoğunluğunun, olaya katılanları teşhis edebileceklerini söylemiş olmalarına karşın, gözaltında bulunan zanlılar tanıklara gösterilmemiş,

Sivas davasında avukat ordusu

Seriatçıların yargılandığı Sivas davası 150 kişilik avukat ordusuyla tam bir "hukuk savaşı"na dönüştü

ANKARA (Cumhuriyet) Seriatçıların yargılandığı Sivas davası 150 kişilik avukat ordusuyla tam bir "hukuk savaşı"na dönüştü. Seriatçıların yargılandığı Sivas davası 150 kişilik avukat ordusuyla tam bir "hukuk savaşı"na dönüştü.

Sivas davasında seriatçıların yargılandığı Sivas davası 150 kişilik avukat ordusuyla tam bir "hukuk savaşı"na dönüştü. Seriatçıların yargılandığı Sivas davası 150 kişilik avukat ordusuyla tam bir "hukuk savaşı"na dönüştü.

Sivas davasında seriatçıların yargılandığı Sivas davası 150 kişilik avukat ordusuyla tam bir "hukuk savaşı"na dönüştü. Seriatçıların yargılandığı Sivas davası 150 kişilik avukat ordusuyla tam bir "hukuk savaşı"na dönüştü.

Sivas davasında seriatçıların yargılandığı Sivas davası 150 kişilik avukat ordusuyla tam bir "hukuk savaşı"na dönüştü. Seriatçıların yargılandığı Sivas davası 150 kişilik avukat ordusuyla tam bir "hukuk savaşı"na dönüştü.

Sivas davasında seriatçıların yargılandığı Sivas davası 150 kişilik avukat ordusuyla tam bir "hukuk savaşı"na dönüştü. Seriatçıların yargılandığı Sivas davası 150 kişilik avukat ordusuyla tam bir "hukuk savaşı"na dönüştü.

Sivas davasında seriatçıların yargılandığı Sivas davası 150 kişilik avukat ordusuyla tam bir "hukuk savaşı"na dönüştü. Seriatçıların yargılandığı Sivas davası 150 kişilik avukat ordusuyla tam bir "hukuk savaşı"na dönüştü.

5 Ocak 1994, Cumhuriyet

teşhisler yaptırılmamıştı.

Savcılık Makamı, elde, birden fazla video kaseti ve film bulunması nedeniyle binlerce fotoğraf sağlama olanağına sahipken, 202 fotoğrafla yetinmiş, bu fotoğraflar da “polis tanıklar” dışında kimseye gösterilmemişti. Delillerin yeterince değerlendirilmemiş olmasına karşın, 60 kişi hakkında “takipsizlik kararı” verilmişti.

Savcılık Makamı, suçun hukuki nitelemesini de olaya uygun bir biçimde yapamamıştı. Sivas’ta yaşanan katliam, üç ayrı davaya konu edilmişti. 35 masum insanın **“Cumhuriyet Burada Kuruldu, Burada Yıkılacak”** sloganları arasında yakılarak ve boğularak öldürülmesi ile sonuçlanan bir katliam, adi adam öldürme fiili; adım adım planlanan Atatürk Büstü’nün kırılması, Ozanlar Heykeli’nin parçalanması, şeriatçı sloganlarla meydanların doldurulması eylemleri, sıradan toplantı ve gösteri yürüyüşü; Sivas’a onbinlerce insanı taşıyan ve eylemi adım adım cinayetlerle sonlandıran örgüt ise, öldürme eylemlerinden soyutlanmış sıradan bir örgüt olarak nitelenmişti.

Anayasal düzene karşı örgütlü, planlı bir şeriatçı kalkışmanın açıkça görüldüğü bir ortamda, davanın üç ayrı mahkemede sürdürülmesi suçun hafiflemesinden başka bir işe yaramayacaktı.

Katliamın Hedefi Laik Cumhuriyet

2 Temmuz’da Türkiye, Cumhuriyet Tarihi’nin en vahim şeriatçı kalkışmalarından birini yaşamıştı. Köktendinci örgütler; mevcut anayasal düzeni, dini esaslara dayalı şeriatçı bir devlet düzeni kurmak amacıyla yıkmak için harekete geçmişlerdi. Olay süresince atılan sloganlar, bu amacı açıkça ortaya koyuyordu:

- **“Laiklik gidecek, şeriat gelecek!”**
- **“Laik düzen yıkılacak!”**
- **“Şeriatçı devlet kurulsun!”**
- **“Muhammet’in ordusu, laiklerin korkusu!”**
- **“Cumhuriyet burada kuruldu, burada yıkılacak!”**
- **“Hizbullah geliyor!”**
- **“Kahrolsun laiklik!”**
- **“Şeriat gelecek, yüzler gülecek!”**
- **“Ülkücüler ölmez!”**

Amaç böylesine net ve açıkken, hukuki nitelemenin gerçek durumla örtüşmemesi, doğal olarak hukuk çevrelerinin tepkileriyle karşılaştı. Müdahil avukatlar, üç ayrı davanın açılmasını hukuka aykırı buldular. Davaların bir-

Soldan Sağa; Av. Mehmet Cengiz, Av. Ali Kalkan, Av. Şenal Sarıhan

leşmesi ve suç vasfının, “Anayasal düzene karşı şeriatçı amaçlarla kalkışma” eylemini yaptırırma bağlayan TCY’nin 146. maddesi kapsamında değerlendirilmesini ve dosyaların, var olan yasal düzenlemeye göre DGM’de birleştirilmesini istediler.

Bu sırada Kayseri ve Sivas’ta açılmış olan davalara ilişkin yargılamaların, olay yerinde ve Kayseri’de sürdürülmesinin güvenlik sorunu yaratacağı düşüncesiyle “kamu düzeni” gerekçesiyle davaların Ankara’ya nakline karar verildi. Nakilden sonra, Ankara 3. Ağır Ceza ve 19. Asliye Ceza Mahkemeleri, eylemin, “Anayasal düzene karşı şeriatçı amaçlarla kalkışma olduğunu, bu amaçla, örgütlü, planlı, organize tek fiil ve suçtan söz edilmesi gerektiğini, bu suçun da TCY’nin 146. maddesi içinde ifadesini bulduğunu” belirterek görevsizlik kararı verdiler.

Ankara DGM Cumhuriyet Başsavcılığı da 20.09.1993 günlü **“Düşünce Örneği”** başlıklı, 7 sayılı yazısıyla, *“Eylemin; Laik devlet düzenimizin, taşıyır, tebdil ve ilgaya yönelik bir bütünlükteki eylem olarak ve kasdın, bu olayın içinde bu şekilde ele alınması ve DGM’nde değerlendirilmesi usul ve yasalara uygundur.”* görüşünü mahkemeye iletiler.

Ne yazık ki Ankara 1 Nolu DGM, bu kararları yerinde bulmayacaktı. Bu karar, Hakim Albay Ertan Urunga’nın ayrışık oyu ile alınmıştı. Urunga, eylemin TCK’nun 146 maddesi kapsamında olduğu inancındaydı. 27.10.1993 tarihli duruşmada dosya, görev konusundaki uyuşmazlığın çözülmesi için Yargıtay’a gönderildi. Yargıtay 10. Ceza Dairesi, 8.11.1993 tarihli 1993/11824 Esas sayılı kararı ile Asliye Ceza ve Ağır Ceza Mahkemeleri’nin istemlerini yerinde bularak, görevsizlik kararının kaldırılmasına karar verdi.

Bu karardan bir süre sonra, Yargıç Hakim Albay, Ertan Urunga, başka bir ile atandı.

Güçlerimizi Birleştiriyoruz

Sivas Katliamı, televizyona yansıyan görüntüleriyle tüm Türkiye’nin gözleri önünde cerayan etmişti. Hepimiz katliamın tanığıydık. Bu durum, olayların hukuksal değerlendirmelerine ilişkin tartışmayı geniş bir alanda başlatmış oldu.

Televizyon görüntülerinde binlerce saldırganın yer almasına karşın, yakanların sayılarının ancak yüze ulaşabilmiş olması, yangının çıkışındaki

ihmalin, soruşturmaya da yansıdığını gösteriyordu.

O günlerde yayımlanan tüm gazetelerde, olaydan önce Sivas'a çok sayıda aracın geldiği ve olaylardan sonra hiçbir engellemeye takılmadan Sivas'ı terk ettiği haberleri yer alıyordu. Olayın, Sivas halkı tarafından çıkarılmadığı, Sivas'a pek çok yerden organize bir biçimde insan taşındığı açıktı. Ancak, Emniyet görevlileri, salt olaya Sivas'tan katılanları saptamak ve gözaltına almakla yetinmişler, Sivas'a taşınanların nereden gelip, nerelere döndüğünü araştırmadıkları gibi, fotoğraf ya da video görüntülerinin Türkiye çapında teşhisleri konusunda herhangi bir girişimde bulunmamışlardı. Sivas Barosu'nun, bu konudaki anlamlı girişimleri etkisiz kalmış, bu girişimi izleyen Türkiye Barolar Birliği ve Çağdaş Hukukçular Derneği'nin araştırma istemleri de muhatap bulamamıştı.

TBB ve ÇHD, ilk günden başlayarak hukuksal sürece katkı sunmak çabası içine girmişlerdi. Yönetim Kurullarımız, Cumhuriyetin korunmasının temel bir görev olduğu bilinciyle, yaşamlarını yitiren yurttaşların ailelerine ücretsiz hukuk yardımı yapma kararı aldılar ve bu kararlarını ayrı ayrı 30.07.1993 tarihli gazetelerle kamuoyuna duyurdular. Bu amaçla, Pir Sultan Abdal Kültür Derneği aracılığı ile ailelere ulaşmaya çalıştılar, ailelerle iletişim kurdular.

ÇHD Genel Merkez Yöneticileri, bu çalışmanın TBB ile birlikte yürütülmesinin doğru olacağı, iki ayrı kurum olarak davada yer almanın iş tutuşta çift başlılık yaratacağı düşüncesiyle TBB yönetimine davada güçbirliği ve ortak çalışma önerisi sundular. Kaldı ki dernek üyeleri, aynı zamanda Ankara Barosu üyeleri olarak bu disiplinin bir parçası, bir unsuru idiler.

TBB, ÇHD'nin bu önerisine olumlu yanıt verdi. Böylece ortaya çıkan güçbirliği, yargılamanın başından sonuna dek uyumlu ve anlamlı bir çalışmaya olanak sağlamış oldu. Davaya katılmak isteyen avukatların sayısı üçyüzü aşıyordu. Muğla, İstanbul, Bursa, Balıkesir, İzmir gibi kentlerin de aralarında bulunduğu Ankara dışındaki barolara bağlı avukatlar, davaya katılma kararlarını bildirdiler.

Ankaralı avukatlardan ortak bir komisyon oluşturularak, önce dosyanın incelenmesi çalışmalarına başlandı. Bir inceleme formu hazırlanarak, tüm incelemelerin bu forma uygun düzenlenmesi istendi.

İnceleme için verilen süre bitince, tüm sanıkların durumu, komisyonun tümünü katılımıyla tek tek irdelendi.

Olay ve sanıklarla ilgili deliller değerlendirildi.

Suç vasfı üzerinde geniş tartışmalar yürütüldü. **Prof. Dr. Çetin Özek,**

Prof. Dr. Eralp Özgen ve Prof. Dr. Nevzat Toroslu'dan görüş istendi. Komisyon üyesi avukatlar, esas olarak ceza hukuku alanında pratikleri olan arkadaşlardı. Onlar da görüşlerini ve gerekçelerini sundular.

Asıl tartışma, suçun TCY'nın 146. ya da 149. maddeleri kapsamına girip girmediği noktasında yoğunlaştı. Öğretim üyeleri, olayda TCY'nın 146. maddelerinin uygulanmasının güç olacağı düşüncesinde idiler. Ancak; avukat arkadaşlar, ağırlıklı olarak, olayda TCY'nın 146. maddesinin ihlal edildiği görüşündeydik. Sonuçta, katılma dilekçemizde ve yargılama sürecinde TCY'nın 146. maddesinin talep edilmesine karar verdik.

Bu karar, kimi çevrelerde tepki doğurdu. TCY'nın 146. maddesinin içeriği ve koruduğu değeri dikkate almayan kimi çevreler, katılan avukatları hedef alarak, idama karşı olan kimi avukatların bu davada idam cezası istediğini belirterek derneği eleştirdiler. Aktüel Gazetesi, 16-22 Eylül 1993 tarihli sayısında, çifte standartlı davrandığımızı ve idam isteyen koroya katıldığımızı ileri sürdü. Sivas'ta yaşananların, TCY'nın 146. maddesinde tanımlanan suçla örtüşmesi onlar için birincil sorun değildi. Bir hukukçu, öncelikle suçun hangi ceza maddesi içinde tanımlandığını saptamakla sorumlu idi. Ceza'nın miktarı ve nev-i , suçun tanımını etkilememeliydi. İdam cezalarının yalarımızdan çıkarılması mücadelesi ile şeriatla ve katliamla mücadele bazı çevrelerce özellikle birbirine karıştırılıyordu.

Kimi basın organlarında yer alan eleştirilerin amacı, dikkatleri irtica tehlikesinden uzaklaştırmaktı. Bu kesim, bilinçle ya da bilinç dışı, şeriatı, yenden üçüncü dünya ülkelerinin başına dert etmek isteyen kesime hizmet ediyordu. Oysa biz, okun hangi hedefe atılması gerektiğinin bilincindeydik.

Komisyonumuza iki sözcü saptadık. TBB Başkanı Sayın Önder Sav ve ÇHD Başkanlığı sıfatım nedeniyle bana sözcülük görevi verildi. Birleşen Komisyon'da **Ankara Barosu Başkanı Av. Erdal Merdol, Av. Tuncay Alem-daroğlu, Av. Mehdi Bektaş (PSAKD Avukatı), Av. Şakir Keçeli, Av. Ali Sarıgül, Av. Veli Devocioğlu, v. Erşan Sansal, Av. Hüseyin Gökçearsaln, Av. Zeki Tavşancıl, Av. Ali Kalan, Av. İlknur Kalan, Av. Mehmet Cengiz, Av. Nusret Senem, Av. Erdoğan Kılıç, Av. Aydın Erdoğan, Av. Veli Koluvaçık, Av. Süleyman Ateş, Av. Necati Yılmaz ve Hayriye Özdemir görev aldılar.**

Duruşma salonunda bu disipline uyacak, tek ses verecektik. Elimizin altında bütün bilgiler toplanacaktı. Birkaç küçük aksama dışında duruşmalar da bu birliği özenle koruduk.

Bütün bu çalışmalara, mağdurların aileleri, PSA Kültür Derneği'nin yö-

Aydınlık

7800 LİRA

22 EKİM 1993 CUMA

VİLL-1 SAYI: 175

Sivas katliamı davasında aileler, Demiral'ın emriyle salona alınmadı

Aileler ve avukatlara DCM'de polis copu

Katliamların avukatları arasında Refah Partisi Genel Başkan Yardımcısı ve Grup Başkanvekili Şevket Kızan da bulunuyor. RP'nin diğer Grup Başkanvekili Abdülkadir Şener de partisi adına davayı izlemekle görevlendirildi. Sivas'a ailelerin haklarını savunun müddetli avukatlar, duruşma başında salona alınmadılar. "Buraya savunma yapmaya geldik" diyen avukatlara polisler saldı.

Bazı kadın avukatlar polis tarafından dövüldü. Müdahil avukatların protestosu ve Büro Başkan'ın çağrımları üzerine salona girmeleri sağlandı. DGM önünde bekleyen aileler ise, DGM Başsavcısı Demiral'ın emriyle duruşma salonuna alınmadılar. Polis, ailelerin yakınlıklarını copleyarak dağıttı. SHP Ankara Milletvekili Salman Kaya ve eşi polis tarafından dövüldü.

■ Haberi 11. sayfa

22 Ekim 1993, Aydınlık

neticileri düzenli katıldılar. Dernek Başkanı **Murtaza Demir**, **Yöneticiler Metin Kuzugüdenlioğlu, Emel Sungur, H. Nedim Şahhüseyinoğlu, Kam-ber Çakır, Rıza Aydoğmuş** ve diğer yönetici arkadaşlar bütün emeklerini ve zamanlarını bu çalışmaya özgilediler. Özellikle, suç vasfının belirlenmesi ve duruşmalardaki tutum konusunda birlikte davranmaya özen gösterdik. Yakınlarını yitirmiş olan bu acılı aileler, toplantıların başladığı ilk günden itibaren, büyük bir metanet gösterdiler. Saldırının çocuklarına değil, laik düzene yönelik olduğunu kolayca saptadılar. Tehlike, hepimize yakındı ve ortak mücadele verilmesi zorunluydu. Aileler, tek tek, birbirlerine ve avukatlarına güven duyular.

Ceza davası çalışmalarının yanısıra, idari davaların açılması çalışmaları da yürütüldü. Yitirilenlerin bir şenlik ortasında yaşama haklarını gasbedilmesinde devletin kusuru açıktı. Bu nedenle, yaşamlarını yitirenler, yananlar ve maddi kayıplara uğrayanlar hakkında Sivas İdare Mahkemesi'nde davaların açılması gerekiyordu. Bu çalışma içinde ayrıca görev bölüşümü yapıldı.

Son derece uyumlu ve başarılı bir çalışma süreci yürütüldü.

İdari davaların yargılama giderlerini Alevi Birlikleri Federasyonu üstlendi. Federasyon Başkanı, Sayın Ali Rıza Gülçiçek, Genel Sekreter Turgut Öker, Genel Sayman Gülizar Cengiz ve diğer yöneticilerle, yurtdışında yaşayan pekçok duyarlı yurttaş davayı yakından izlediler.

Duruşma Kapısında Engel

21.10.1993

Ankara DGM; Ağır Ceza ve Asliye Ceza Mahkemeleri'nin görevsizlik kararlarını tartışmadan, 3713 Sayılı Yasa'nın 7/1-2. maddeleri gereğince açılmış olan davanın duruşma gününü vermiş oldu. Böylece sanıklar, bu duruşmada yalnızca bu suçlamaya yanıt verdiler.

Duruşma sabahı DGM kapısında olağanüstü bir güvenlik önlemi vardı. Hemen tümümüz "keşke bu ölçüde bir önlem, Madımak kapısında olsaydı" diye düşündük. Ankara Adliye Sarayı'nın tüm girişleri Sıhhiye Köprüsü'nün altından daha cadde başında kesilmişti. Beş ayrı yerde barikat kurulmuştu. Sanık avukatları duruşma salonuna rahatlıkla girerken, müdahil asiller ve müdahil avukatlar, polisce engelleniyor, salona alınmamamız konusunda savcılığın emri olduğu ifade ediliyordu. Sözcü sıfatıyla içeri alınmayı ve yetkililerle konuşma olanağı sağlanmasını bir görevliden rica ettim. Bu görevli, yakama sarılarak ve omuzlarıma abanarak beni geri itmeye ve yüksek sesle

Sivas katliamı davasında ikinci gün

RP'li Kazan'ın avukatlığına red

ANKARA, Aydınlatıcı- Özel gi bir katliam Sivas katliamı davasına, Kırşehir Cezaevi'nde bulunan 21 sanığın yapılandırılmasıyla devam ettirildi. Müdahil avukatlarından Şenol Sarıhan, RP Genel Başkanı Yardımcısı Sezgin Kazan'ın teknik avukatı

Nali Bulut-Sinan Onuş

olmasına "Anayasaya aykırılık" gerekçesiyle itiraz etti. Müdahil avukatlar, katliamla ilgili olarak açılan üç davanın da birleştirilmesini istedi.

Ankara DGM'de dün yapılan

Başkan Mehmet Gazdağlı deneye girildi. Başsavlık büro için çıkararak ve suç tabiri ederek alimlerin derneğini izlemelerini sağladı. Davayı idare ederken anında Büyük Birlik Partisi Genel Başkanı Mehmet Yılmazoğlu, ■ Devamı 11. sayfa

SIVAS KATLAMI VE ÖTESİ

■ LUTİ KALELİ'nin yazısı 11. sayfa

23.10.1993, Aydınlatıcı

bağırmağa başladı. O sırada, yanımda bulunan avukatlardan Hüseyin Gökçe-arslan, polisın ellerini çekerek **“Bir avukata, bir kadına, dahası bir insana böyle davranmaya hakkınız var mı?”** sözleriyle, görevliyi uyardı. Bu sahneye tanık olanların tepkisini bastırmak oldukça güçlü. Arkadan **“Sivas’ta Neredeydiniz”** sesleri yükseliyordu. Buna rağmen sükuneti sağlayarak, polisın özür dilemesini ve savcıyla görüşmesini temin ettik.

Bir süre sonra duruşma salonuna girmeyi başardık. Ertesi gün, basından Sıhhiye Köprüsü altında SHP Milletvekili Salman Kaya ve bir bayanın coplandığını öğrendik.

Bu duruşmaya 78 sanık vekili katıldı. Sanık avukatlarının en başında milletvekili Şevket Kazan yer alıyordu. Zarar görenlerin avukatlarının sayısı beşyüze ulaşıyordu. Ancak ilk duruşmada 114 avukat hazır bulundu.

22.10.1993

Duruşma salonundayız. Sanık avukatları arasında Milletvekili **Şevket Kazan**’da yer alıyor. Oysa, milletvekilleri, 3069 Sayılı Yasa ve Anayasa’nın 82 ve 83. maddeleri gereği, devlet aleyhine işlenmiş suçlarda avukat sıfatı ile görev alamazlar. Müdahil avukatlarla bu durumu tartışıp, Mahkeme Başkanı’ndan, Kazan’ın duruşmadan çıkarılmasını talep ediyorum. Ayrıca, Ağır Ceza ve Asliye Ceza’ya açılmış olan dava dosyalarının birleştirilmesi ve müdahilliğimize karar verilmesini de. Kazan, böyle bir yasal düzenlemenin olmadığını, var olan düzenlemeye göre, milletvekillerinin devletin avukatı olamayacağını ifade ederek istemimizin reddini istiyor. Karar için duruşmaya ara veriliyor. Celse arası, Şevket Kazan’ın DGM’ni terkettiğini görüyoruz. Duruşma açıldığında, sanık avukatları, bu konuya ilişkin mahkemenin karar almamasını, çünkü Kazan’ın, kendiliğinden duruşma salonundan ayrıldığını ifade ediyorlar. Heyet, bu istemi yerinde bulmuyor. Katılımı, tutanaklara geçtiğinden kararını açıklıyor. **Karar; Şevket Kazan’ın, devlet aleyhine işlenmiş bir suçta görev almasının olanaksızlığı nedeniyle, vekaletinin reddi ve duruşmadan çıkarılması kararı. Birleştirme ve müdahale istemimiz ise şimdilik reddediliyor.**

Tarih, ilerleyen süreçte, Kazan’ı Adalet Bakanı olarak da karşımıza çıkaracak. Şevket Kazan, bakan kimliği ile Sivas Katliamı sanıklarını ziyaret edecek. Bütün Türkiye’nin hayretle izlediği bu olay, “Kuran’ı ezberleyenlere infaz indirimi” gibi anti-laik infaz hukuku önerileriyle beslenecek. Ama aynı tarih bize, Türkiye Cumhuriyeti Yurttaşları’nın, Şeriata Karşı Kadın

Sivas Katliamı Davası hakiminden çocuğu yakılan anaya ceza

5 Ekim 1994

Sivas'ı yeniden yaşamak

Sivas'ta 1993 yılında meydana gelen katliamın davası hakiminden çocuğu yakılan anaya ceza...
Sivas'ta 1993 yılında meydana gelen katliamın davası hakiminden çocuğu yakılan anaya ceza...
Sivas'ta 1993 yılında meydana gelen katliamın davası hakiminden çocuğu yakılan anaya ceza...

Sivas'ta 1993 yılında meydana gelen katliamın davası hakiminden çocuğu yakılan anaya ceza...
Sivas'ta 1993 yılında meydana gelen katliamın davası hakiminden çocuğu yakılan anaya ceza...
Sivas'ta 1993 yılında meydana gelen katliamın davası hakiminden çocuğu yakılan anaya ceza...

5.1.1994 Gündem

Yürüyüşü ve Sürekli Aydınlik için Bir Dakika Karanlık eylemleri ve Susurluk Kazası'nın ortaya çıkardığı gerçeklerle laiklik ve demokrasi için dimdik ayakta olduğunu da kanıtlayacak

Duruşma Salonunda Sivas Yangını

Öğleden sonra, Müdahillliğimize ilişkin bir karar verilmediğinden müdahil kürsüsünü terkedip, salonun arkasına geçiyoruz. Sıfatımız ve söz hakkımız olmadan müdahil kürsüsünde oturmayı içimize sindiremiyoruz. Sanıklar, Sivas sokakları ile mahkeme salonunu henüz ayırabilmiş değiller. Yargılama boyunca sürecek bu tutumları. Şeriatçı gösterilerin arkası gelmeyecek. Sanıklar, kimi zaman sandalye üzerinde slogan atacak, kimi zaman basın ve avukat masaları üzerinde namaz kılacak. Müslümanlar'ca bir özdeyiş haline getirilmiş olan "İbadet de, kabahat de gizlidir" söylemi, şeriatçı sanıklar tarafından, "İbadet de kabahat de açıktır"a dönüştürülmüş. Onlar, ikisini de propaganda ve eylem aracı olarak görüyorlar. Ancak, Cumhuriyet Hükümeti'nin mahkemesi önünde bu umursamazlıklarını kavramak oldukça güç!

3.1.1994

Bu arada, Yargıtay 10. Ceza Dairesi'nin üç dosyanın da DGM'de sürdürülmesi konusundaki kararı, müdahil asil ve avukatların duruşma salonunda yer almaları ve söz söylemelerine olanak sağlıyor.

Sanıklar yeniden sorgulanıyorlar. Tümü de savunmalarını "ret" politikası üzerine oturuyor. Mahkeme heyeti ya da müdahil vekillerince gösterilen fotoğrafların kendileriyle hiç ilgisi olmadığını söylüyorlar.

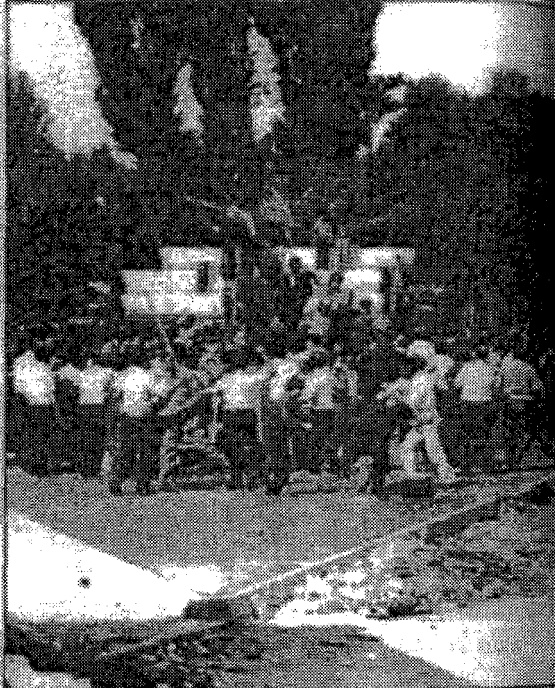
Tümü de olay yerine "geçiyorken uğramış!"

Sanık avukatları, müvekkilleri yerine müdahil avukatlarla ilgileniyorlar. Sık sık ayakta ve bağırırken görüyorsunuz onları. Sanıklar, tanıkları mahkeme salonunda tehdit ediyor.

Çocukları, yakınları kavrulmuş ailelerin acısına küçücük bir saygı bile yok... Müdahil aileler, tüm duruşmaları büyük bir özenle izliyor. Çocuklarının geri dönmeyeceğini biliyorlar. Ancak, yargı, suçlulara hakettikleri cezayı vermeli ki yeni yürekler yanmasın. Yitirdikleri canlar adına katılıyorlar duruşmalara. Onlar yaşasalardı, nasıl mücadele edecek idiyseleler, öyle mücadele etmek istiyorlar. Çoğu, ömrü boyunca geçmemiş mahkeme kapısından. Bu kapıda, birbirlerine sınıksız tutunuyorlar. Pir Sultan Abdal Kültür Derneği yöneticileri, ailelerle omuz omuza. Tüm demokratik kitle örgütleri davayla ilgileniyor. Olağanüstü bir dayanışma havası ve güçbirliği. Bu ruh, yılları bulacak yargılama süresini; dayanılır kılan.

Söz mağdurların

Die erste von einem kriegswachen seiner ge-
hörigste partei. Als sie 1914 die 1. pils stadt
ausgesprochen wurde, wurde sie als ein neues

[illegible]

4.1.1994

Bu duruşmada sanıklardan Bekir Çınar, Süleyman Kurşun, Harun Gülbaz'ın ifadeleri alınıyor. İfadelerin alınması sırasında müdahil avukatların soru sorma istemleri, sanık avukatlarının tepkisiyle karşılanıyor. Bu sırada bir sanık avukatı, çocuğunu yitirmiş bir anneyi işaret ederek, kendisine kötü söz söylediğini iddia ediyor. Sanık avukatları, bu annenin salondan çıkarılmasını istiyorlar, tartışma büyüyor. Sanık avukatları ve sanıklar elleri ve kolları ile çeşitli işaretler yaparak, katılan dinleyicilere ve avukatlara hakaretler yağıdırıyorlar. Söz alarak, heyetten, evladını yitirmiş bir annenin acısına ve tepkisine anlayış göstermek gerektiğini ifade ederek, bu annenin salondan çıkarılmamasını talep ediyorum. Sonuçta yargıç, annenin duruşmadan çıkarılmasına karar veriyor. Siyahlar içindeki ana, dinleyiciler arasından kavrularak çıkıyor. Belli ki bu salondan çıkarılış, kızının yanık haberini yeniden almak gibi birşey. Bütün salon, bütün müdahil taraf, çılgılığımızı içimize gömerek susuyoruz. Bu salonda kalmamız gerek. Adil bir sonuç için ve bıçak kemiğe dayanana dek. Salonda buz gibi bir hava. Bir müdahil avukat arkadaşımız sessizliği bozuyor. Ayağa kalkıyor ve yargıca salondaki çember sakallı avukatları göstererek, duruşmadan çıkması gerekenlerin asıl bunlar olduğunu ifade ediyor.

Ertesi gün, bu sahneyi anlatan bir gazeteci “Bu sahneyi izlediğimde kendimi yeniden Kültür Merkezi’nde hissettim. O yüz ifadelerinde yeniden saldırının dehşetini yaşadım. Sadece zaman ve mekan değişmişti” diye yazıyor.

Sanık sorgularına devam ediliyor. Sanık Süleyman Kurşun, kendisinin suçsuz olduğunu belirtip, Aziz Nesin’in sanık sandalyesine oturtulmasını talep ediyor. Yargıç Urunga “Aziz Nesin sana ne yaptı?, Seni tahrik mi etti?” sorusuyla sanığı uyarıyor. Aynı sanık Pir Sultan Abdal Derneği’ni suçlayan konuşmalarla sorgusunu sürdürüyor.

Tanık Yüzlerinde Yangın Alazı

11.1.1994

Müşteki tanık olarak öncelikle salona Kamber Çakır’a giriyor. PSAKD yöneticisi. Yangında kızını yitirmiş. Tüm yaşadıklarını, acılı bir babanın ve sorumlu bir yöneticinin duyarlılığı ile mahkemeye aktarıyor. Anlatımı, kare kare bir fotoğraf gibi geçiyor gözümüzün önünden. Acısına ve yaşadıklarına saygı duyulmasını bekliyoruz. Ancak salonda her zaman ki sanık hareketlili-

Sanıklar duruşma salonunda namaz kılıyor.

22.10.1994

gi ve patlamaya hazır bir yangının alazı.

Sıra Zerrin Taşpınar'da. Halil İbrahim Düzbiçer ve Mehmet Yılmaz'ı teşhis ediyor **Taşpınar**. Sanatçı titizliği ile gözlemiş ve belleğine yerleştirmiş olayları. Ağlamamak için dudaklarını ısıyor. Belediye Başkanı'nın konuşmalarını aktarıyor yargıçlara:

"Biz üzerimize düşeni bir dereceye kadar yaptık. Bu insanlar, en geç bu akşam Sivas dışına çıkarılacaklar. Ozanlar Anıtı yıkılacak. PSA Şenlikleri tamamen iptal edilecek. 1980'ni unutmayın. Orada iki arkadaşımız "ferdi hareket ettikleri" için 10-15 yıl ceza aldılar."

Bu konuşmanın ardından otelin yeniden taşlandığını anlatıyor. **"Bu devlete, Anayasa'ya, Laikliğe karşı bir güç denemesi, diye düşündük"** diyor. **"Ne olursa olsun devletin bizi kurtaracağını da düşündük!..."** Bu cümlede bir sorgulama bir yakınma var; Cenaze töreninde TBMM önünden sel gibi akan halkın, koalisyon hükümetinin Sosyal Demokrat Başbakan Yardımcısı'na yönelttiği öfkenin nedeni var; Boşa çıkmış bir güven. Cumhuriyet'in ocağında aydın katliamı!!!

Bu sırada Düzbiçer söz alıp hakarete başlıyor. Tanıkları kastederek "Polisler gibi bunlar da şerefsizlik yapıyor" diyor. Yargıç, sanığı uyarıyor. Bütün salon yeniden ayakta. Düzbiçer, homurdanarak "Benim gibi pısrık bir herifi, Mehmet Ali Ağca yaptılar." diyor. Sanık avukatları Düzbiçer'i destekleyen taleplerle ayağa kalkıyorlar. İçlerinden biri "Müdahiller, senaryo yazıyorlar" diyor. Söz alıp, "Tanıklar senaryoyu değil, gerçeği anlatıyorlar, keşke anlatılanlar bir rüya olsaydı. Uyanırdınız, acı biterdi. Sevinirdiniz. Ancak bu rüyanın sonunda hiçbir zaman sevinç olmayacak." diyorum. Ve ekliyorum: "Bu tanıkları dinleyen, yakınlarını yitirmiş insanlar, her sabah acı bir gerçeğe uyanıyor. Sarılıp öpemiyorlar çocuklarını. Aralarına ölümün soğuk bedeni giriyor." Yargıçlar, sessiz yüzüme bakıyor. Sanık vekilleri bozuyor sessizliği. Bu konuşmalarımınla duygu sömürü yaptığımı söylüyorlar. Oysa sözlerim, bu acıyı anlatmaya yetmiyor.

Neval Oğan, duyduğu sloganları sıralıyor:

"Cumhuriyet Gidecek, Şariat Gelecek!", "Vali İstifa!", "Kanımız Aksa da Zafer İslamın!"...

Ayrıca kendileri otele girerken, kimi kişilerin **"Yürüyün, yürüyün. Otele girişiniz olacak. Çıkışınız olmayacak"** dediklerini söylüyor.

Belediye Başkanı'nın konuşmasını da anımsıyor: **"GAZANIZ MÜBA-REK OLSUN"** deyişini de... Sanık Hayrettin Yeğin ve Adem Kozu'yu teşhis ediyor. 15 kişiyi iyice gördüğünü ekliyor. Ancak salonda bunların olmadığı-

nı ifade ediyor.

Sanıklardan biri bu tanığa kapıdan teşhis yaptırıldığını, tanığın yalan söylediğini iddia ediyor. Söz almadan ve oturduğu yerden fırlayarak... Sonra arkaya dönüp, duruşmanın başından beri salonda oturuyor olmama karşın beni işaret ederek, "*Avukat Şenal Sarıhan öğretti*" diyor. Duruşmaların ilk gününden beri bir kaç müdahil avukatı, özellikle hedef alıyorlar. Davada sözcülük yapmamız hedef seçilmemizin asıl nedeni.

Sıra **Hülya Kaderoğlu**'nda... Gördüklerini kendinden emin ve güvenli sözcüklerle anlatıyor ve Sanık Hayrettin Yeğin'i teşhis ediyor.

Tanık **Neval Ogan** salondan çıkmak üzere iken, Sanık Ali Kurt, "*Sizi ayrıca tebrik edeceğim*" diyerek tehditler fırlatıyor. Şimdi tehdit edilme sırası mağdurlarda. Bu tehditler tümümüz için salon dışında, yandaşları yayın organlarında da sürüyor. Şanlı Sivas Kıyımı'nın bitmediğini yazıyor Taraf ve Cuma Dergileri. Söz alarak bu tehdit sözlerinin tutanağa geçmesini talep ediyorum. Geçiyor...

O günlerde henüz hukuk öğrencisi olan Hülya ve Neval, ilk dava pratiklerini böyle bir ortamda yaşıyorlar. Şenliğe katılma pratikleri gibi mahkeme deneyleri de.

Gülşay Şahin, vücudundaki yanıkları anlatıyor; iki kolu ve bacağı yanarak kurtulabilmiş ve sanık Alim Özhan'ı teşhis ediyor.

Bu genç insanların tanıklıkları, sanıkları çileden çıkarıyor. En küçük bir vicdan azabı yok yüzlerinde.

Bu güzel genç kızları dinlerken, semah dönmeye gidip yanan diğer gençleri düşünüyorum. Yangın yeri; gözlerimde, renk, renk giysileriyle semah dönen gençlerin parıltılarıyla aydınlanıyor. Bir gökkuşağı oluyor salonun orta yerinde. Sanıkların, yargıçların, avukatların görüntüleri kayboluyor. Menekşe ve Koray'ın elinde saz var. Kızlı erkekli bu grup, bir elleri göğüslerinde, diğer elerinde yumuşacık bir kıvrılma ile gökyüzünde, dönüyorlar. Bu görüntü, duruşmalar süresince sık sık düşecek belleğime. Diğer katılan avukatlarının gözlerine de yansıyor. Her zaman içimizi ısıtan semah, sonu ölümle noktalanmış bir şenliğin acılı simgesi olacak. Kanayacak içimiz.

Barişın Ozanını Yaktılar

Aynı gün **Makbule Çimen** dinleniyor. **Ozan Nesimi Çimen**'in eşi... Otelde yanıklar alarak kurtulmuş. İki kez ameliyat edilmiş. Müşteki tanık, salona girdiğinde sanıklar, Avukat Ali Kalan'ın kapı önünden, Çimen'e bazı sanıkları tanıttığını iddia ediyorlar. Her zamanki gibi bu iddia da tümüyle asıl-

*Sanıklar duruşma salonundan tekbir getirerek ve
Hizbullah selamı vererek çıkıyor*

sız olmasına karşın salonda karmaşa yaratıyor. Sanık avukatları, gerçek böyleyse, bu tanığın teşhislerini peşinen kabul etmeyeceklerini yargıca söylüyorlar. Makbule Çimen olanı biteni anlamadan yargıçlara bakıyor. Yaşlı, yorgun, şaşkın bir ev kadını, bir ana. Konuşmaya başlıyor:

"Beyimin hep barış üzerine şüirleri vardır. Onlar basılacak. Onu okuyanlar, böyle bir ozanı nasıl yaktık? diye pişman olacaklar" diyor.

Yargıç, sanıkları teşhis etmesini istiyor. Onlara dönüp bakıyor ve tekrar yargıçlara dönüyor:

"Şu anda herhangi bir genci gösteremem. Emin değilim. Vicdanım sizler" diyor.

Çimen'in teşhis yapmaması üzerine yargıç, sanıklara ve avukatlara dönerek: "Yarım saat tartışınız. Cevabınızı aldınız mı?" diyerek alaycı bir soru yöneltiyor.

Makbule Çimen sanıklara dönüyor ve:

"Bütün vücudum yanık, gençler. Sizi, size bırakıyorum" diye ekliyor. Nesimi Çimen'in gencecik oğlu Mazlum Çimen düşüyor aklına. Sesiyle, dansıyla Nesimi'nin insan sevincini taşıyacak bize. Ceylan sekisli Mazlum, genç Mazlum, acısını kime bırakacak? Benim vicdanım sizliyor!!!

11.1.1994 Öğleden Sonra

Avukat **Cafer Can Aydın**, ayrıntıları ile anlatıyor olayı. Eşi **Yazar Lütfiye Aydın**, ağır yaralı. Aylarca sürececek bir bilinç yitimini yaşıyor Lütfiye Aydın. İnce yüreği ve akıllı, şiddetin kurbanı olmuş. Can Aydın, **"Eylem doğrudan Cumhuriyet'e, Laikliğe yapılan saldırıdır"** diyor.

Yazar **Ali Balkız**, dinleyenleri soluksuz bırakan bir yakın tanıklıkla sunuyor yakınmalarını... Otelin içinde ve dışında yaşananları sözcüklerle resme dönüştürüyor. Gözleri hâlâ yangın yerinde. Yüzü terliyor. H. İbrahim Düzbiçer, Turan Kaya, Latif Karaca ve Faruk Belkavli'yi teşhis ediyor.

Sanık avukatları, Balkız'a sorular yöneltiyor: "Siz çaba sarfederek kurtuldunuz. Otelde ölenler, isteseler kurtulamaz mıydı?"

Bu garip soruya Başkan Muammer Ünsoy ve Üye Yargıç Ertan Urunga tepki gösteriyorlar. Urunga: "Kim ölmek ister? Bu ne biçim bir soru?" diyerek sorunun sorulmasını reddediyor.

Bir başka sanık avukatı; törenlerin Kültür Merkezi'nde "Devrim Şehitleri" anısına saygı duruşu ile başladığını, Devrim Şehitleri sözüyle kimlerin kastedildiğini soruyor. Balkız yanıtlıyor:

"Devrim Şehidi olarak Kubilay'dan başlıyoruz. Diğerlerini siz sıralayın."

SIVAS DAVASI / TEŞHİS EDİLDİLER

Sivas olayları için, Anıtların Çukuru'na kaydedilen Kamran Çakır, Errol Sarıkapı ve Akın Yılmaz ile diğer sanıkların mahkeme salonunda.

Mahkeme salonunda tehdit

Mahkeme avukatlarından Şenol Sarıhan, salondan çıkarttı, ancak Ali Karı tarafından "Soru da ayırma tekeri edeceğim" şeklinde tehdit edildi. Mahkeme Başkanı Mustafa Kemal Uzun, "İfade verin" diye Nihal Oğuz'a talimat verildi. Oğuz'un "İfade vermedim" diye cevap vermesi üzerine, bu talimat iptal edildi.

Sivas avukatları mahkemeye çıkarak, salondan Ali Karı'ya, "Soru da ayırma tekeri edeceğim" diye tehdit edildi. Oğuz'dan da "İfade verin" diye talimat verildi. Bu sırada, Mahkeme Başkanı Mustafa Kemal Uzun, "İfade verin" diye Nihal Oğuz'a talimat verildi. Oğuz'un "İfade vermedim" diye cevap vermesi üzerine, bu talimat iptal edildi.

12 Ocak 1994, Aydınlık

Bu sırada Düzbiçer ayağa kalkıp, parmağıyla beni göstererek "Balkız"la dışarda anlaştığımı, bu nedenle kendisini teşhis ettiğini söylüyor. Heyet, bu sözleri tutanağa geçmek istemiyor. Söz alıyor ve bu cümlelerin aynen tutanağa geçmesini talep ediyorum. Ve ekliyorum: "Sanık, duruşma salonunda ve salon dışında beni hedef göstermek isteyenlerle uygun bir tutumun sergileyicisidir. Bu gerçeği, salon dışında da dava neden ile tehditler aldığımızı, aynı tehditlerin Sayın Önder Sav'a da yöneltildiğini mahkemenizde ifade etmek istiyorum."

Bu sözlerimde, saldırganlığı orta etmemenin, kamuyla paylaşmamanın bir teslimiyet olduğu inancı var.

12.01.1994

Bu duruşmada Pir Sultan Abdal Kültür Derneği Genel Başkanı **Murtaza Demir**, "katılan" sıfatıyla anlatımını sunuyor. PSAKD'nin, Laik, Atatürkçü

Sanklar, duruşma bitiminde sloganlar atarak salomu boşaltıyor

bir çizgide ve şeriatçı düzene karşı olduğunu ifade ettikten sonra, yargıcın, "Sanıklar sizden ne istiyor?" sorusuna:

"Sizin yerinize kaduların, Atatürk'ün yerine de Said-i Nursi'nin geçmesini istiyorlar" yanıtını veriyor.

Daha sözleri bitmeden, sanık avukatları hep birlikte, **"Yalancı, müfteri!"** diye ayağa fırlıyorlar ve yargıçtan, **Murtaza Demir**'in sözlerini kesmesini istiyorlar. İstemlerinin gerekçesi olarak da, Murtaza Demir'in **"İdeolojik konuşma yaptığını"** ileri sürüyorlar. Bu isteme Savcı da katılıyor. Av. Mehti Bektaş, Av. Hüseyin Gökçearslan ve ben bu talebe karşı çıkıyoruz.

Yargıç, **Murtaza Demir**'e **"Dikkatli konuşması!!!"** uyarısında bulunuyor. **Demir**, anlatmaya devam ediyor. Bunun üzerine salonda bulunan ve sayıları yetmişe yakın olan sanık avukatlarının, altısı dışında tümü dışarı çıkıyor. Bu bir protesto... Avukatlar, Cumhuriyet'in savcıları ve yargıçları önünde Atatürk'ten söz edilmesini **"İdeolojik"** buluyorlar.

Yargıç, **Murtaza Demir**'e, cuma namazı sırasında, Kültür Merkezi'nde davul çalınıp çalınmadığını soruyor. **Demir**, tiyatro içinde oyun gereği davulun kullanıldığını, fakat bunun namaz saati ile örtüşmediğini ifade ediyor.

Dakika dakika anlatıyor olayı. Sesi acı dolu. Herşeyi yeniden yaşıyor ve yaşıyor. Etkinlikleri düzenleyen derneğin, birinci derecede sorumlusu olmasının yükü omuzlarında. Herzaman sakın ve nazik olan tavrını korumayı sürdürerek Sivas Katliamı'nı kare kare sunuyor yargıçlara.

Eylemcilerden kimleri tanıyabileceği soruluyorkendisine. Ali Kurt, Muhsin Erbaş ve H. İbrahim Düzbiçer'i teşhis ediyor. Teşhis sırasında **Murtaza Demir**'in yüzü acıdan siyaha dönmüş, yüzündeki yangın adeta salona vuruyor. Sanıklar, bu yüz karşısında tüm saldırganlıklarından vazgeçmiş, eriyorlar.

Aynı yüzü 11.01.1994 günlü duruşmada ozan **Zerrin Taşpınar**'da da gözlemiştim. Taşpınar, tanıklara bakmak için geriye döndüğünde zaten loş olan duruşma salonunun alaca karanlığında yüzünün kaybolduğunu zannetmiştim. Acı, rengini almıştı yüzün. İnsan benzinin uçması buydu işte. Bir insan, bu denli dehşeti ve öfkeyi içinde nasıl saklayabilir ki? Bu iki yüz, yangının tüm alazını taşıyor.

Murtaza Demir ve Ali Balkız'ı dinlerken onların dernek çevresinde yaşadıklarını düşünüyorum. Katliamda en ufak sorumlulukları olmadığı halde, içleri ölümle kavrulmuş ailelerin serzenişlerine yanıt vermeye çalışışlarını. Neler yaşadı bu iki insan? Bir sınıf öğretmenin, sınıfında çıkan yangından sadece kendisinin kurtulmasındaki acı neyse, odur acıları. Şimdi yargı önünde bu acı ve sorumlulukla ifade veriyorlar.

Sabır mı? Hoşgörü mü?

14.02.1994

Şenliğin Düzenleme Komitesi Başkanı **Rıza Aydoğmuş**, "*Eğer bir tahrik varsa, bizim tahrik olmamız gerekirdi...*" diyerek başlıyor sözlerine. Birgün önceden, Şenlik afişlerinin indirildiği, yerine Milli Görüş Teşkilatı afişleri ve pankartlarının asılmış olduğunu anlatıyor.

Salondan yine sanık ve sanık avukatlarının müdahaleleri yükseliyor. Sürekli bir homurdanma... Küfür, kahr, ilenç...

Başkan, ilk kez sinirlenerek:

"*Dinlemeyi öğretirim size!*" diye bağırıyor.

Tanık sürdürüyor konuşmasını. "*Kahrolsun Laiklik!*", "*Cumhuriyet Burada Kuruldu, Burada Yıkılacak!*", "*Şeriat Gelecek, Zulüm Bitecek!*" sloganlarını duyduğunu söylüyor.

250 kişilik bir grubun olayı yönettiğini ekliyor. Belediye anonsundan, "*Şenliklerin iptal edildiği, Ozanlar Anıtı'nın söküldüğü anons ediliyordu*" diyor.

Otelin içinden sahneler anlatıyor. **Erdal, Asaf, Ali, Olgun, Koçyiğit**'in yukarı çıkmak isteyen grubu otelin içinde bulabildikleri paspas, süpürge ile engellemeye çalıştıklarını, **Mehmet** isimli bir komiserin de bu çabaya katıldığını anlatıyor.

İtfaiyenin otele değil, yere su sıktığını ekliyor. Emniyet güçlerinin saldırganlara müdahale etmediğini, havaya dahi ateş etmediğini de...

Sanıklar, yine uğuldamaya başlıyorlar. **Rıza Aydoğmuş**, dönüp uzun uzun sanıklara bakıyor. Bu bakışta, hem şaşkınlık, hem öfke var. "*Sanıklar bu cesareti nereden alıyor?*" sorusu var bu bakışta.

Başkan, bu bakışı farkedip:

"*Adalet sabır ister*" diyor!!!

Bu saldırganlığın duruşma salonunda sürmesine izin vermek gerçekten adalete mi yardımdır? Kimi zaman sabır, haksızlığı teşvik etmez mi? Adalet, hakkın korunması değil midir?

Sanıklardan **Turan Kaya** (arabanın üzerinde tepinen), **Muhsin Erbaş** (otelin önünde kitleyi yönlendirenlerden), **H. İbrahim Düzbiçer** (otelin içine saldıran), **Ali Kurt** (otele taş atanlardan), **Harun Gülbaş** (kitleyi yönlendirenlerden), **Etem Ceylan**, **Mustafa Uğur Yaraş**'ı da (saldırganlardan) birileri olarak teşhis ediyor.

Panaroma Dergisi muhabiri **Mehtap Tuncer**, Belediye Başkanı'nın söz-

lerini yineliyor.

Veysel Demir, Kültür Merkezi önünde, saldırganlar arasında en önde olan ki şinin Zafer Yelok olduğunu söylüyor.

Sivas'ta morga alınmışken kurtulan **Serkan Doğan**, yüreğinde kardeşinin yangını, olayın ve morgun  okunu yeniden yaşayarak giriyor solana. Yeni bir yangına d  m   gibi. Aynı gün Ali Kurt ve H. İbrahim Düzbiçer'i teşhis ediyor. Ana sloganın *"Cumhuriyet Burada Kuruldu, Burada Yıkılacak!!", olduğunu* söylüyor.

Korkak  lmek İstemiyorum

15.2.1994

Tanık **L tf  Kaleli**, 1.07.1993 günü Sivas'ta dağıtılan *"Müslümanlar!"* başlıklı bildiriye mahkemeye sunuyor. Bu bildiri, aslında dosyamızda da yer alıyor. Ancak, kendisine Sivas'ta iletilmiş.

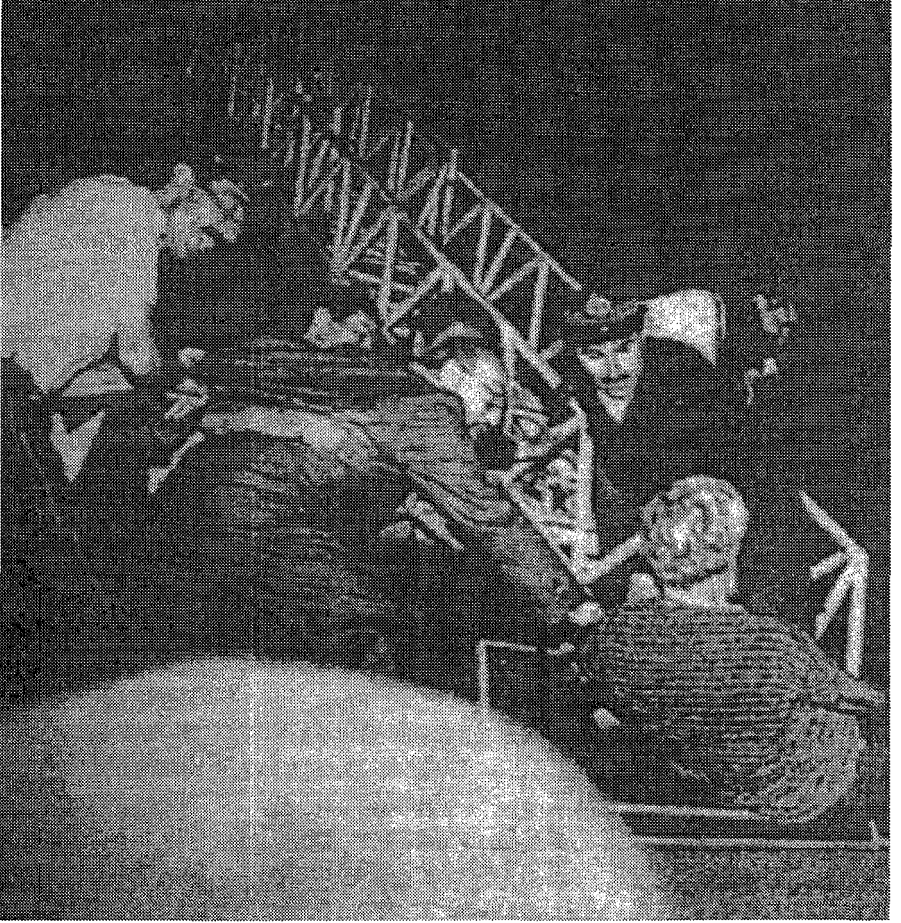
Otelde **Aziz Nesin**'le yaşadıklarını anlatıyor:

17.30'da Aziz Nesin, Erdal İ n n  ile g r    . Ona telefonla ta  sesleri ve sloganları dinletti."

"Aziz Nesin, ben korkak ölmek istemiyorum. Yata a uzanıp öyle öleyim, dedi ve yatağa uzandı. Herkes sığınacak yer ararken, o öylece bir yatak üzerine uzanıp  l m   bekleyecekti. Bu beni çok etkiledi. Dünyaca tanınmış bir yazar, yanımda ölüyordu. Cumhuriyet'in kurulduğu yerde, kurulduktan onlarca yıl sonra..."

Kaleli, yazarı bu odadan çıkarmaya ikna ettikten sonra  faiyenin yardımı sırasında yaşananları da anlatıyor: "Elli ya larında, gözlüklü, sakallı biri Aziz Nesin'in "Hayvan" olduğunu, ölmesi gerektiğini söyledi. Bizi kurtarmak isteyen elini gev etti. Duraksadı. Hakaret eden kişi, Cafer Erçakmak'tı. Kaleli devam ediyor; "Nesin'e  faiye erlerinin saldırdı ını, Erçakmak'ın Nesin'i bile inden tutarak linç edilmesi için küfrederek savurdu unu, Nesin'in bir eli merdivende bir süre asılı kaldığını, kendisinin polisten imdat istediğini" söylüyor.

Bu bilgileri Demet Işık da yineliyor. **Demet Işık**'ın tanıklığı, konuşmak değil, çizmek... Sesinde bir ölüm  yk c s n n tınısı, yüzü Madımak ateşiyle k h karanlık, k h aydınlık... **Aziz Nesin**'in *"Beni nasılsa öldürecekler, ölüm şekli mi kendim seçmeliyim"* deyi ini, **Behçet Aysan**'ın elindeki  ubu u *"Saldırganlar geç, ben onlara vuramam"* diyerek bırakmasını, **Komiser Mehmet**'in onları korumak için gösterdiği çabayı, gençlerin tela ını,

Cumhuriyet

***"Genç adam çabuk ölür
Yaşlı ölüme direnir"***

diyerek, kendi koşuşturmasını anlatıyor.

Salonda ilk kez çıt çıkmıyor. Demet Işık sürdürüyor konuşmasını:

"Ateş saldırganları kudurtuyordu. Su dinginliktir. Ateşte kavga ve öldürüm vardır...Onlar ateşle ölümü seçmişlerdir"

Işık, susuyor ve ekliyor:

"Yangını gördüm hayır, yangını duydum. Yangın hiçbir efektin yarata-mayacağı bir ses yaratıyor. Kuş olup uçacağımı zannettim. Kuş olup herke-

si uçuracağım. Keşke kuş olsaydım” Bu masum istek salona adeta uçuşan kuşlar indiriyor. 35 kuş... “Turnalar uçun, yayladan geçin” ezgisi ile süzülüyor mahkeme salonunda.

Sonra yangın, duruşma salonunun ortasında çatırdayarak yükseliyor. Dağılan cam, eriyen naylon, kavrulan ahşap, yağlı boya... Kesif bir duman.

Boğuluyoruz.

Sıra Yazar Battal Pehlivan’a geliyor. Sözlerini “olayı, gazanız mübarek olsun, diyerek yatıştırdığını zanneden Belediye Başkanı, laik devletin koruyucusu olması gereken komutan, emniyet müdürü talihsiz konuşmayı yaparak halkı karşı karşıya getiren İçişleri Bakanı ve Başbakan’dan şikayetçiyim” sözleriyle bitiriyor.

Su Dinginliktir

Duruşmalar boyunca gizlediğim gözyaşlarımı ilk kez, *“Su dinginliktir”* diyerek bırakıyorum yanaklarımdan aşağı. Ben kadını, çabuk ağlarım. Ama erkek avukatlar da ağlıyor. Av. Şakir Keçeli adeta yutkunamıyor. Av. Hüseyin Gökçearslan, Av. Mehmet Cengiz’in yüzleri adeta siyaha dönmüş.

Analara, onların gözyaşı ne zaman dindi ki?.. Dinleyici bölümünü dolduranlar bırakıyorlar gözyaşlarını. Yargıçlar suskun... Sessiz bir su çağılması... Yeni bir tanık giriyor:

Battal Pehlivan, otele doğru yürüten grubun 7-8-10 bin kişi olabileceğini söylüyor. *“Altı saat taşlandı otel”* diyor. *“Ateşe verilmeden önce, altı saat...”*

Ali Yüce, şiir gibi anlatıyor: *“Gül gibi gençlerimiz ölüyordu”* diyor. *“Hanım, kendimi korumam için bir çuta verdi, tabii, attım..”* Öyle doğal söylüyor ki bunu. Sanki kendini koruması gerekmezmiş gibi. Sonra yaşananları anlatıyor. *Gençlerimiz, kendilerini bırakmış, bizi koruyordu. Tanrım, ne hüznü anlar...”* diyor. Ve ekliyor: *“Ölüm boğazımdan akıyordu.”*

Devletin tutumunu ekliyor ardından: *“Devlet, toplu iğnenin başında vardır, diyen anlayış, 24 saat sonra cici arabaları ve giysileriyle geldi... Salyangoz adımıyla...”*

Ali Yüce’den sonra eşi Nimet Yüce dinleniyor.

Birsen Gündüz, Ali Kurt ve Mevlüt Atalay’ı teşhis ediyor.

Yücel Çakır, *“Kurtlar Buraya”, “Muhammed’in Ordusu Laiklerin Korkusu”* sloganlarını duyduğunu söylüyor. Muhsin Erbaş, Saadettin Yüksel, Turan Kaya ve Ali Kurt’u Buruciye Medresesi ve Kültür Merkezi önünde gördüğünü ifade ediyor.

Sivas katliamı davasına Ankara DGM' de devam edildi

Hizbullahçılar ŞOV YAPIYOR

Sivas katliamı davasına dün Ankara DGM' de devam edildi. Sorgusu yapılan sanıklar suçlamaları reddederek, Aziz Nesin'i suçladılar. Dinleyiciler arasındaki bir kadının kendilerine 'hayvan' diye bağırarak hakaret ettiğini söyleyen sanık avukatları ve DGM savcısı bu kişinin duruşma salonundan çıkarılmasını istediler.

Bunun üzerine müşteki avukatlarından Cemal Özbey, "Sakallı avukatlar dışarıya çıkarılın" diye bağırdı. Yine müşteki avukatlarından Şenel Saruhan "Davaya yakınları acı içindedirler. Aralarında iki çocuğuma yitiren anneler var. Eğer bu insanları duruşma salonundan çıkarırsanız, acılarını artırırız" dedi. ■ Nispet 3. sayfa

5.1.1994, Aydınlık

Birşey Yapılamaz mıydı?

16.02.1994

A. **Rıza Koçyiğit**, o gün Sivas'ta, İstanbul Beyazıt Camii civarında cami çıkışı atılan sloganların atıldığını söylüyor. Laiklik ve Cumhuriyet aleyhine sloganlar atıldığını ve Belediye Başkanı'nın; "**Gazamız mübarek olsun! Bir adım attık. 1978 Sivas Olaylarından sonra hapis yatan arkadaşlara kimse sahip çıkmadı... Sakin olun, Ozanlar Anıtı söküldü...**" dediğini anlatıyor.

Olay sırasında kimsenin engellenmediği ve tutuklanmadığını ekliyor anlatımına.

Bu sırada yargıç, "**Zaten bir şey yapamazlardı**" diye bir yorum sunuyor. Demokratik haklar için yapılan mitinglerde sıkça karşılaştığımız, polis müdahaleleri geliyor usuma. Güvenlik görevlilerinden dayak yiyen milletvekilleri, öğretmenler, gazeteciler, 1 Mayıs 1977 ve Madımak yangınından sonra havaya açılan ateşi düşünüyorum. 02.07.1998 günü, Sivas'ı anma mitinginde avukat arkadaşım Selma Çiçekçi ile birlikte kimi güvenlik görevlilerince tartaklanacağımızı henüz bilmiyorum.

Sivas'ta doğru bir müdahale 35 insanımızı sağ ederdi bugün. Ve belki, ikibinli yıllarda mezar evlerle karşılaştırmazlardı bizi. Hizbullah, Fethullah, İslami Cihat vb. belki bu denli güçlenmezlerdi. Kimbilir?..

Tanık sürdürüyor anlatımını, **Aziz Nesin**'in koruması olan **Komiser Mehmet**'in çabasını da, otelin ön odalarını tahriki engellemek için kilitlediklerini, basında görevli arkadaşlara da engel olduklarını, otelin tam karşısının sol çaprazındaki apartmanın dördüncü katında üzüm salkımı gibi insan olduğunu ve taş attıklarını...

Sanıklardan Erkan Çetintaş, Yıldırım Yüksel, Turan Kaya, Nevzat Aydın, Hayrettin Gül, Turan Kılıç, H. İbrahim Düzbiçer, Ahmet Oflaz'ı kesin teşhis ediyor. Düzbiçer yine saldırıda. Koçyiğit'e "Komünist, Rusya'ya git" diyor.

Sanık vekilinin istemi ile tanıktan sanıkların eyleminin kime yönelik olduğu soruluyor. Koçyiğit bu soruya yargıcı kastederek, "sizin ve cumhurbaşkanının yerine, mollaları, sarıklıları getirmeyi amaçlamışlardır" yanıtını veriyor. Salonda büyük bir uğultu. ...

Koçyiğit'i **Nuray Metin**'in tanıklığı izliyor.

Nuray Metin; Nevzat Aydın'ı teşhis ediyor.

Tuncay Yılmaz, **Aziz Nesin**'in imzası sırasında birkaç satışma olduğunu söylüyor. "**Mücahit Temel**" sloganlarını duyduğunu, bunu "**Ya Allah Bismillah, Geliyor Hizbullah!**" sloganının izlediğini ekliyor.

Öğleden Sonra

Olgun Şensoy, diğerleri gibi aktarıyor olayları. Sloganları söylüyor. Muh-sin Erbaş ve Tayyar Soykök'ü tanıyor. Olaydan bir gün önce kaldırım üzerine yığılmış taşları anlatıyor. Bunlar, 2 Temmuz günü otele fırlatılacaktır...

Sivas Olayları, Yıllar Öncesinden Aşama Aşama Hazırlanmış Organize Eylemdir

17.02.1994

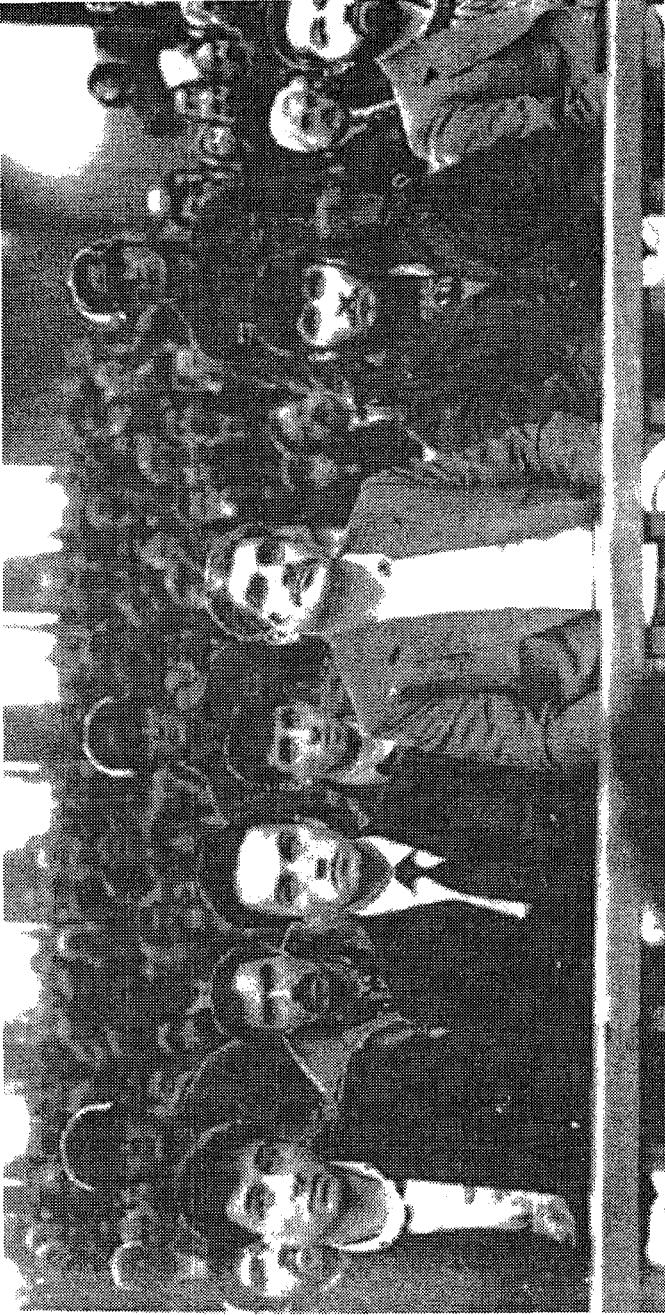
Kamu tanıklarını dinlemeye başlıyoruz. Bugün yeni bir pencereden baka-cağız Sivas Katliamı'na. Güvenlik görevlileri dinlenecekler. Sivas Emniyet Müdürü **Doğukan Öner** konuşuyor: Olaydan sonra Sivas'tan alınmış. Yakı-narak söylüyor bunu. Sonra anlatmaya devam ediyor.

"13.25'ten 20.10'a dek olayların içindeydim" diyor. İlk sloganların "**Şe-refsiz Vali!**", "**Vali İstifa!**" biçiminde başladığını, daha sonra "**Zafer İsla-mın!**", "**Şeytan Aziz!**", "**Sivas Aziz'e Mezar Olacak!**" sloganlarının atıldı-ğını söylüyor.

Kültür Merkezi'ne yönelen grupların üç bin kişi olduğunu, olayları önle-mesi için telsizle Rahim Çalışkan'dan "**zor kullanması**"'nı istediğini, aynı grubun, İstasyon Caddesi'nden Vilayet önüne, oradan da Madımak'a geldiği-ni, onları burada engellediklerini, bu kez de bu grubun yeniden Kültür Mer-kezi'ne yöneldiğini anlatıyor.

SSK Hastahanesi önüne barikat yaptıklarını ve Kültür Merkezi'ne girişi engellemek istediklerini, burada **toplulukla polisin çatıştığını** ve hastahane önüne dek topluluğun sürüldüğünü anlatıyor. Bu arada, topluluğu engelle-mek için etkili olacağını düşündükleri isimlere ulaştıklarını, önce Büyük Bir-lik Partisi İlçe Başkanı'na polis otosu üzerinde konuşma yaptırdıklarını, etki-li olmayınca, Müftü de il dışında olduğundan Belediye Başkanı Temel Kara-mollaoğlu ile görüştiklerini.

Ancak, bu grubun dağılmayıp başka bir yoldan Madımak önüne gittiğini, farklı yerlerden de eklenen gruplarla otel önünde 5.000'e yakın insanın top-landığını, bu arada ek kuvvet istediğini; Tugay'la yarım saatte bir görüştüğü-nü, "**Şimdi kuvvet gelecek**" denmesine karşın yardımın geciktiğini, otele açı-lan beş yolda barikat yapmış olmalarına rağmen, 16.30'dan başlayarak kala-balığın yeni gelenlerle 10.000'e ulaştığını, bazı gurupları dağıttıkları halde, dağılanların yeni bir guruba katıldığını, 19.00 sularında tamamen sıkışıp zor kullanma vasıflarını yitirdiklerini, sadece zayıf bir baraj yapabildiklerini, zor

*Ankara DGM Duruşma Salonu
Arkada sanık ve katılan avukatları yer alıyor*

kullanma sırasında saldırganların göğüslerini açarak, **"Vur kâfir, vur! Sen de cehenneme gideceksin!"** dediklerini, **"Sivas Aziz'e Mezar Olacak!"**, **"Zafer İslamın!"** sloganlarının sürekli yinelenildiğini anlatıyor.

Saldırganların otele girmelerini engellemek için, Trafik Şube Müdürü İzzet Bey'den otelin giriş merdivenlerinde barikat kurmalarını istediğini, 3-4 dakikalık bir süre içinde olayların geliştiğini, itfaiye arabalarına çıkarılan zorlukları, arabanın tekerleri altına kendilerini atarak, yardımı engellemeye çalışanları, şoförü dövenleri anlatıyor.

Ozanlar Anıtı'nın Kaldırılması

Topluluğu Cesaretlendirdi

Kalabalığı dağıtmak için tazyikli su sıkmak istediğini; ancak Belediye'nin vermediğini, Ozanlar Anıtı'nın topluluğu yatıştırmak için kaldırıldığını ama sonucun zannettikleri gibi olmadığını, saldırganların bu olaydan cesaret aldıklarını da ekliyor.

Bir benzin bidonunun otele alındığını, buna engel olamadıklarını, sakallı, şalvarlı insanların olduğunu, dışardan birçok kişinin benzine batırılmış parçaları, bezleri, otelin kapısına doğru attığını, bunların, yangını hızlandırdığını, yangının lobiden başladığını, hakimiyeti sağlayamadıkları için pekçok kişinin otele girdiğini, yanan arabaların da yangını geliştirdiğini anlatıyor. Şehirde 2 gün asayiş sağlayamadıklarını da belirtiyor.

Yangın sırasında **Aziz Nesin**'in kurtarılma sahnesini:

"... Dumanlar çekilince Aziz Nesin olduğu anlaşıldı. Aziz Nesin'e hakaret edildi. Tekmelendi. Öne geldi. Bütün polisler seferber olduk. İtfaiye, Belediye Zabıtası arasında kalmıştık. Aziz Nesin'in üzerine kapaklandım. Orada beni iyi tanıyan kimseler var. Ama bana da şiddet uygulandı. Sol dudığıma 6 dikiş yapıldı. Topluluk arasında polis gibi halkı yatıştırmaya çalışanlar vardı. Minibüsü otelin içine soktuk. Polislere, Aziz Nesin ve Lütfü Kaleli koltuklara yatsın. Üzerlerine oturun, dedik." sözleriyle anlatıyor. Aziz Nesin'in adı geçtikçe sanıklar dalgalanıyor. Sanıklar Mustafa Kemal ve Aziz Nesin adına tepkili. Belli ki katliam, hınçlarını yok etmemiş. Salt bu tepki bile sanıkların amaçlarını kanıtlamaya yetebilir. Aziz Nesin için ifade edilen bir gerekçeleri var. Şeytan Ayetleri ya Mustafa Kemal? Onun bağışlanmaz suçu laik cumhuriyeti kurması mı?..

Tanık, yargıcın, **"Sizce bu organize bir hareket mi?"** sorusuna da şu yanıtı veriyor:

"Tarihe geçecek belgelerdir. Sivas olayları, yıllar öncesinden aşama aş-

ma hazırlanmış, organize bir olaydır. Önceden planlanmış, programlanmış, Sivashılar'ın bu organize ile ilgisi olmadığı, kullanıldığı bir olaydır.

Kullanma dışardan kaynaklandı. Soruyu yanıtlamak şu anda mümkün değil. Paşa Camii'nde hareketi başlatıp, eyleme hazırlayuncaya kadar başında olan insanları, olayların ortasından sonra hiç göremedim.

Bildiri, Çarşamba günü dağıtıldı. İstihbaratın verdiği bilgiye göre, çok az miktarda esnafın kapısı altından atılmak suretiyle dağıtıldı. Tahmini söyleyebilirim. Dışardan gelecek bildiri değil. Her zaman Sivas içinde dağıtılmaktadır.

Benim üniteme herhangi bir bilgi intikal etmedi. Ancak Çarşambayı, Perşembeye bağlayan akşam, bütün Şube Müdürlerini topladım. Şenliklerin ilk kez Sivas'ta oluşu ve Aziz Nesin'in gelişi nedeniyle cami önlerinde ek tedbirler almayı düşündüm.

Sivas'ta İllegal bir örgüt yoktur. Bilgimiz içinde olsa, yasal işlem yapardık.

Belediye Başkanı, Kültür Sarayı'nda konuşma yaptı. Belediye Başkanı'nı biz çağırdık. Yaptığı konuşma, halkın üzerinde etkili oldu. 'Gazanız mübarek olsun' sözüyle ilgili yorum yapmak istemiyorum. Avukatı ya da sözcüsü değilim.

Nereden getirdiler, bilmiyorum. Bir benzin bidonu, otelin içine girdi. Bir şahsın elindeydi. Ben ve polislerimiz müdahale ettik. Bir kısmı döküldü. O şahsın elinden aldık. Poşet içindeki sıvıyı görmedim: Arkadaşlarım bahsediyor.

Bantlardaki bidon, o bidon değildir. Video banttaki bidon, yandaki lokantacının getirdiği su bidonudur.

Sakallı, şalvarlı, sakalsız insanlar vardı. Dışardan gelenlerle ilgili, belirlirli bir tip tanımı yapamam.

İki gün sonra şehirde asayiş zor temin ettik. Acele etmek zorundaydık.

Teşhisleri bizzat DGM Savcuları yapıyordu."

Sanıklar, yeniden kıpırdanmaya ve tanık aleyhine mırıldanmaya başlıyorlar.

Teşhislere geçiliyor. Tanık, eski teşhislerinin tümünün doğru olduğunu söylüyor.

Sivas'ta Temel Atma Törenleri Dahi Şeriatçı Gösteriye Dönüşüyordu

Öğleden sonra dinlenen tanık Mehmet Yıldız;(Asayiş Şube Müdürü)

"Ben üç yıldır Sivas'ta görev yapmaktayım. Bu süre boyunca şehirde her olay, temel atma törenleri dahi tahrikçiler tarafından şeriatçı gövde

[illegible]

**"TUTUKSUZ
SANKİLER KAYIYOR"**

[illegible]

Die meisten dieser Maßnahmen sind in der
 1. Phase der Umsetzung zu realisieren. In der
 2. Phase sind die Maßnahmen zu realisieren,
 die die Qualität der Arbeit verbessern sollen.
 In der 3. Phase sind die Maßnahmen zu realisieren,
 die die Qualität der Arbeit verbessern sollen.
 In der 4. Phase sind die Maßnahmen zu realisieren,
 die die Qualität der Arbeit verbessern sollen.
 In der 5. Phase sind die Maßnahmen zu realisieren,
 die die Qualität der Arbeit verbessern sollen.
 In der 6. Phase sind die Maßnahmen zu realisieren,
 die die Qualität der Arbeit verbessern sollen.
 In der 7. Phase sind die Maßnahmen zu realisieren,
 die die Qualität der Arbeit verbessern sollen.
 In der 8. Phase sind die Maßnahmen zu realisieren,
 die die Qualität der Arbeit verbessern sollen.
 In der 9. Phase sind die Maßnahmen zu realisieren,
 die die Qualität der Arbeit verbessern sollen.
 In der 10. Phase sind die Maßnahmen zu realisieren,
 die die Qualität der Arbeit verbessern sollen.

[illegible][illegible]

gösterisine dönüştürülmüştür. Göstericiler Aziz Nesin'in Sivas'a gelmesini protesto ediyormuş gibi gösterip, laiklik karşıtı özlemlerini duydukları şer'i düzeni kurmak özlemi içerisinde bir güç gösterisi yapmışlardır ve olayı çıkırdından çıkararak otelin yanmasına ve 37 kişinin ölümüne yol açmışlardır." diyor.

Yıldız, 8-10 kişilik bir grubun da elleri havada *"Hizbullah Geliyor!"* şeklinde slogan attığını, dağılmaya niyetlenen topluluğu böylece canlandırdıklarını söylüyor. *"Olay günü Sivas'ta şeriat güç gösterisi yapmıştır. Asıl amaç, şeriatçı gösteri idi. Aziz Nesin ve Vali'nin protesto edilmesi baha-nedir."*

Emniyet Müdür Yardımcısı **Rahim Çalışkan** ise, Kültür Merkezi önünde grubu dağıttığını ancak Madımak Otelı önünde başından yaralanarak hastaheneye gittiğini ifade ediyor, sloganları sıralıyor. Ona göre eylem, Aziz Nesin'e karşıdır.

Eylemcilere Yalvardım

18.2.1994

Sami Ece de tüm olayı izleyen güvenlik görevlilerinden. 18.02.1994 günlü duruşmada tanıklık yapıyor. Yaşadıklarını diğerleri gibi anlatıyor. Ali Kurt, Abdülkadir Arıdı, Turan Kaya, H. İbrahim Düzbiçer, Faruk Belkavli, Erol Sarıkaya, Murat Songur'u teşhis ediyor.

Ardından dinlenen Terörle Mücadele Şube Müdürü **Ali Çilek**, olay yerinden 34 kişiyi gözaltına aldıklarını söylüyor, sonra ekliyor: *"Güvenlik İstihbarat Şubesi'nin iki kasetini izleyerek diğer sanıkları aldık. Cumhuriyet Savcısı Murat Akkan, TRT'den bu kasetleri fotoğrafa çevirmelerini istedi. Bunların arasından da net olarak saptadıklarımızı aldık. O gün görevli olan polis mensupları teşhisler yaptılar. Sanıklar da fotoğraflarda tanıdıklarının adlarını verdiler. 160 kişiyi adliyeye intikal ettirdik. 91'i tutuklandı.*

Buruciye'de Rahim Çalışkan'la birlikteydik. Paşa Camii'nden meydana gelenlerle, meydana buluştuk. Olayı önlemek için etkili olacak kişilerden Erol Çelik vardı. Ondan yardım istedik.

Belediye Başkanı'nın ilk sözlerini duymadım. 1978'de aynı olayın Sivas'ta yaşandığını söylüyordu...

İlk otele girmek isteyenler, H. İbrahim Düzbiçer, Kemal Sarıkaya ve Yusuf Şimşek'ti. En az onüç kere bunları otelin içinden ve yanından aldım. Şahsen tanıdıklarına yalvardım.

Yunus Karataş, arabanın üzerinden otelin üst katına çıkmak istedi.

Turmuş Tufan'ı poşetle benzin getirirken gördüm.

İtfaiye engellendi. Polis taciz edildi. Toplum şuursuzdu. Biz de gerilmiş-tik. 'Komiserim ölüyor' diye yakamı, paçamı açtım. Topluluğun önüne geç-tim. Nihayet itfaiye arabası otelin önüne yanaştı."

Yargıç, "Sivas'ta şeriatçı örgüt var mı?" diye soruyor Terörle Mücadele Şube Müdürü. Tanık, ilginç bir yanıt veriyor:

"İllegal bir örgüt yoktur. Faaliyeti, çalışması vardır. Yakaladığımız za-man ortaya çıkar."Yanıt çok ilginç. "Yakaladığımız zaman ortaya çıkar!"...

Sivas'ta 680 Kur'an Kursu

İstemimiz üzerine, Sivas'ta Kuran kursu sayısı soruluyor:

"680 kurs var" diyor.

Eylemi sevk ve idare edenler olarak Ali Kurt, Sedat Yıldırım, Turan Kaya ve Ö. Faruk Gez ve Muhsin Erbaş'ın isimlerini veriyor. Televizyonlarda görü-nen **"Yeşil cübbeli, kınalı sakallı şahsı"** ismen tanıyamadıklarını söylüyor.

Turan Kaya'nın Ozanlar Anıtı'na kazma vuran kişi olduğunu, 17 sanığı ta-nıdığını söylüyor. Sanık İsmet Onar'ın, olay yerinde sıkıştığını da, kravatını açarak, kendisine yardım ettiğini, ifade ediyor. İsmet Onar, yaralandığında **Rahim Çalışkan**'ı da hastahaneye götüren kişi olarak ifade edilmmişti. Böyle-ce İsmet Onar'ın bir Emniyet görevlisi de olmadığına göre olay yerinde ve en yoğun anlar ve mekânlarda hangi nedenle bulunduğu anlaşılamıyor. Bu anla-tımlar, ileride İsmet Onar'ı atılı suçtan beraete götüren can simitleri olacaktır.

Bu tanık, sanıklardan tepki almıyor. Onu sessiz bir saygıyla dinliyorlar. Bi-raz sonra bu tanığın halen Sivas'ta çalıştığını öğreniyoruz. Doğukan Öner'in görev yeri değiştirildiği halde, o Sivas'ta görev yapmaya devam ediyor.

Yeşil Kaftanlı-Sakallı Liderler

Sıra Güvenlik Şube Müdürü **Erol Çöl'e** geliyor. Benzer şeyler anlatıyor bu tanık da. İlginc olan, *"Topluluğun önünde yabancı kişiler olduğunu, bun-ların elebaşı durumunda olduğunu, içlerinden yeşil kaftan giymiş, sakallı, sa-rışın, lider pozisyonunda, dağılanları toplayan aktif bir kişiyi anımsadığını"* belirtiyor. Bu kişi, ya da kişiler, duruşma salonunda bulunmuyor.

Ali Kurt, H. İbrahim Düzbiçer, Muhsin Erbaş, Ahmet Oflaz, Turan Ka-ya'yı teşhis ediyor.

Tanık Emniyet görevlisi **Şahsettin Dağ**, sloganları anımsamıyor. Erbaş, Sankaya ve Kurt'u teşhis ediyor.

Sivas katliamındaki “yeşil cüppeli” belirlendi

Sivas'ta 2 Temmuz günü meydana gelen ve 37 kişinin ölümü ile sonuçlanan katliamda etkin rol oynayan ve kalabalığı yönlendiren **yeşil cüppelinin** kimliği belirlendi. Polis yetkilileri kameralara yakalanan şahsın adının **Mehmet Kazım Gen** olduğunu açıkladılar. Yeşil cüppeli ve kızıl sakallı olan Mehmet Kazım Gen'in, olay günü Sivas'a **dışardan geldiğini** belirten yetkililer, yakalanması için adres tespitlerine başladığını söylediler.

Sivas katliamında etkin rol oynadığı, dava duruşmalarında konuşan tanıklarca da doğrulanan Mehmet Kazım Gen'in **kırmızı bültenle arandığını** belirten polis yetkilileri, yakalanması halinde **karanlıkta kalan birçok nokta**nın açığa çıkabileceğini söylediler.

27 Şubat 1994, Hürriyet

Güvenlik görevlisi Teviz Zungur, 13.7.1993'te yaptığı teşhisleri, mahkeme önünde yinelemiyor. Tanımasının çok zor olacağını söylüyor. Bu duruşmada İsmet Onar ve Halil Mütük de tahliye oluyorlar

17.02.1994

Sanıklar, Merkez Cezaevi'nde olay çıkarıyorlar. Cezaevinde 1.5 milyar zarar var. Çok sayıda gardiyan yaralı. Cumhuriyet'in tüm kurumları onların hedefi.

Cuma Günleri, Cami Önlerinde Önlem Alırdık

21.03.1994

Başkomiser **Şaban Yılmaz** dinleniyor. Olayları ayrıntısı ile anlatıyor. Pir Sultan Abdal Heykeli'nin kırılması, Kültür Merkezi saldırısı ve otelin önü... Otelde aliminyum doğramayı söken kişi olarak H. İbrahim Düzbiçer'i teşhis ediyor. Yeşil cübbeli bir kaç kişi gördüğünü söylüyor. Saldırganların kendisini de yaraladığını ifade ediyor.

Sivas'ta laiklik karşıtı bir örgüt olup olmadığını bilmediğini söylüyor.

Emniyet görevlisi **Hüseyin Kılıç**; Cuma günleri, sürekli olarak cami önlerinde önlem aldıklarını söylüyor. Kendisinin Paşa Camii önünde olduğunu, 5-6 kişilik bir grubun protesto niteliğinde bayrak yaktığını ekliyor.

Otel taşlanırken grubu arkadan izlediklerini, öne geçmeleri halinde taşlanmaktan korktuklarını söylüyor. Olayın sadece **Vali** ve **Aziz Nesin**'e karşı olduğunu, başka slogan varsa bilmediğini söylüyor.

Sanık avukatları, tanığa, "*Güvenlik güçleri aleyhine slogan var mıydı?*" sorusunu yöneltiyorlar.

Tanık, "*Hayır!*" diyor.

Tanık, Başkomiser Mehmet Ali Adıyaman, adaleti yanıltmak istemediği için teşhis yapamayacağını söylüyor. Ancak, Zafer Yelok'u teşhis ediyor ve giysileriyle tanımlıyor.

Tanık güvenlik görevlisi **Resul Karaer**, teşhis yapamayacağını söylüyor. Daha önce tutuksuz sanıklardan Ramazan Önder'i ve İlhami Çalışkan'ı teşhis etmiş.

Tanık güvenlik görevlisi **Mustafa Erbil** de olayları güvenlik nedeni ile arkadan izlediğini, daha önce teşhis ettiği Mehmet Demir'in teşhisinde yanlış olduğunu ifade ediyor.

Olay sırasında Çarşı Karakolu'nda görevli olan **Sedat Tırmık**, anlatımlarını ve, teşhislerini yineliyor. Olay sırasında otelin kapısından girmek isteyenlerin tip tanımlarını veriyor.

22.03.1994

Sedat Tırmık'la birlikte görev yapan **Alaettin Socat**, 19.00'da göreve başladığını, otelin içine girenleri dışarı çıkardıklarını; ancak eylemcilerin ısrarlı olduğunu, bunların 10-15 kişilik gruplar halinde girdiğini, ellerindeki sopalarla etrafa saldırdıklarını ve "*Laiklik Gidecek Şariat Gelecek!*" diye slogan attıklarını, yangından sonra da otele girip 15-20 kişiyi canlı çıkardık-

Tuncel Karamollaoğlu

Komiser: Fetvayı Karamollaoğlu verdi

□ Sivas davasının üçüncü gününde dinlenen Sivas Trafik Şube Müdürü İzzet Karadağ, tanıklığı sırasında olayların RP'li Belediye Başkanı Tuncel Karamollaoğlu tarafından kışkırtıldığını söyledi. Karadağ, daha önceki ifadesini mahkemede yeniden doğruladı.

□ Hade şöyle: "Karamollaoğlu 'gazanız mübarek olsun' diye konuşma yaptı. Dağılmak üzere olan kışkırtılardan sonra dağılmaktan vazgeçti. İhtifaden ise su sıkarak kulağının dağıtılmasını istedik. Ne hikmetse su sıkmadılar." 11. sayfa

Komiser: Fetvayı Karamollaoğlu verdi

Sivas davasının üçüncü gününde dinlenen Sivas Trafik Şube Müdürü İzzet Karadağ, tanıklığı sırasında olayların RP'li Belediye Başkanı Tuncel Karamollaoğlu tarafından kışkırtıldığını söyledi. İhtifadı okunan Trafik Şube Müdürü Karadağ, daha önceki ifadesinde yer alan "Belediye Başkanı Tuncel Karamollaoğlu 'gazanız mübarek olsun' diye konuşma yaptı. Dağılmak üzere olan kışkırtılardan sonra dağılmaktan vazgeçti. İhtifaden ise su sıkarak kulağının dağıtılmasını istedik. Ne hikmetse su sıkmadılar" ifadesini mahkemede yeniden doğruladı.

Sanki avukatlarının "Öğleyin Aziz Nesin'i su sıkarak kulağın dağılsın bir tepki mi?" şeklindeki sorularını Karadağ, önceki ifadelerine ekleyerek yanıtladı. "Öğleyin laikliğe karşı organize bir olaydı" yanıtını verdi. Sanki sorularına Karadağ'ın eklediği için "Öğleyin organize olduğuna şüpheliyim" sorusuna da "Organize olduğuna şüpheliyim" diye yanıtladı.

"Öğ yarı, heş yarı kış bir zamanda nasılsaydı. Namasın sonunda hemen eylen yapıyor. Camide namaz kılarken bir iş organize edilmeyeceğini görür, bu eylen sonunda organize edilmeyiştir. Laiklik günün gelmiş gelmiştir", "Fakirler laik diler" deriyordu burada bir kanti, bir mesafe edilmeydi. Bu olayın bütün yarı ya da başkanı olmasın" şeklinde cevaplandı.

Bu arada Trafik Şube Müdürü İzzet Karadağ'ın ifadesinde de yerli olduğu Ömer Doğan'ın tanıklığı sırasında yarılmış mahkemede duyulmuş. Müdürlük araklarını "İhtifaden gelmiş olup olmadığı" sorusuna ise Karadağ, "Evet. 30 kişi arakların önüne olarsaydı. Kaldırıldık, 10 metre kadar yarılmış mahkemede duyulmuş" dedi.

ZAMAN GAZETESİNİN YALANI

Öte yandan Sivas kışkırtıcı davasında kamu tanıklarının güvenilirliliği için gazetecilerin sorularına alınmadan, derinleşme haberlerinin sonunda de-

ğişik biçimlerde yer almaması yol açtı. Nitekim, Zaman gazetesi dünki sayısında, tanıklık yapan polis memurlarının "Tahsis yapmaktan kaçındıkları" diye çıktı. Gazete, eski konum haberinde, "Bazı memurların salıma alınmadığı duruşmada ifade verene en polis memurların, mahkemeye su sıkarak öldürme bülteni ifadelere verdikleri öğrenildi" ifadesini kullandı.

Önceki günkü duruşmada, polis memuru Tuncel Erkan Ömer, tanıkların Faruk Belkavir'i mahkemeye hazırlama işini emretti.

Bunun üzerine Tuncel Belkavir'in yanıtı, "Bu mahkemeye girmem yok. İhtifadın gireceğim değil" diye karşılık verdi. Mahkeme Başkanı Mahmut Ömer'in de idarelerince, "Mahkemeye girmem yok diye: Kime girmem yok, girmem barlı" diye Belkavir'i yanıtı çıktı. Aynı duruşmada tanık polisten Tuncel Çelik de, tanıklardan Tuncel Aray ve Ömer Faruk Çelik'in yanıtı.

(ANKARA, Aydınlık)

24.03.1994, Aydınlık

larını; ancak, sokaktaki slogan ve sesler nedeni ile otelin içindeki sesleri duymadıklarını ve onlara yardım edemediklerini, cesetleri otelin her katından aldıklarını söylüyor.

Olaydan sonra dizaltılarının çürük içinde kaldığını, **eylemcilerin kendilerine de saldırdığını** anlatıyor.

Serhat Özgentürk, Osman Çubukçu, Mehmet Demir ve Saadettin Temiz'i teşhis ediyor. Bunların, kordon yaptıkları sırada zinciri yarmak isteyen, slogan atanlar arasında olduğunu ifade ediyor.

Tanık **Ercan Günay** da, Çarşı Karakolu'nda "**Şeytan Aziz!**", "**Kahrolsun Laiklik!**" sloganlarını duymuş. Arada bir de "**tekbir**" seslerinin geldiğini ifade ediyor. Sanıklardan Faruk Belkavli'yi teşhis ediyor.

Polis Tanık **Sabri Çelik**, yerine alınıyor. Sanık Ali Kurt, ayağa kalkıp, tanığın kapıdan içeriye gözlediğini, bunun mahkemece bilinmesini istediğini ifade ediyor.

Tanık **Çelik**; Tekin Arıs, Ekrem Ceylan, Ö. Faruk Gez ve Orhan Demir'i teşhis ediyor.

Sanıklar, son iki tanıkta, özellikle rahatsız oluyorlar. Kıpırdanma ve söylenmeler var. Bu sırada, Belkavli hızla ayağa kalkıyor ve öfkeyle, "*Mahkemeye güvenim yoktur. Giren çıkan belli değil*" diyor. Bu tepki nihayet, mahkemenin bir celse için, sanığın duruşmadan atılması kararıyla sonuçlanıyor.

Aziz Nesin Bahanedir Olay Organize Bir Eylemdir

23.03.1994

Trafik Şube Müdürü **İzzet Karadağ**, tüm aşamalarda en doğru teşhisleri olan tanık Karadağ, kendisinden emin bir tavırla anlatımına başlıyor:

"Kuvvet yetersizdi.

'Allahuekber!', 'Şeriat İsteriz!' sloganları atıyorlardı. Gömleklerini dahi çıkarıp, tutuşturup, arabaların üzerine atıyorlar, barikatı yarıp, otele giyorlardı. Gösteri, şeriata duyulan özlemi dile getiriyordu. Yaptıkları Laiklik karşıtı propogandadır. Olayları çıkırından çıkarmak için gerçekleştirilmiş organize bir olaydır. Aziz Nesin'in gelişi bahane edilmiştir... Otelin içinde silah sesi duymadım. Kişisel görüşüme göre, olay organize bir eylemdir. Camiden çıkar çıkmaz slogan attıklarına göre, amacı da sloganlarıyla ifade ettiler." diyor ve olayı anlatarak ekliyor; "Ozanlar Heykeli'nin sökülerek Madımak'ın önüne getirilmesi eylemcileri çıldırttı" diyerek sürdürüyor konuşmasını; "*zaptedilemez oldular. Sanki bir zafere*

ulaşmış gibi bağırmaya başladılar. Bunun sonunda otele saldırdılar."

Sanık avukatlarının istemi üzerine "Eylem, laikliğe karşı, organize bir olaydır." "Otelin içinde barikat görmedim." "Otelin önünde onbin kişi vardı. Çıksalardı da sağ kalmazlardı" "Yıkılsın laik düzen diyorsa bu sadece Aziz Nesin'e yönelik olamaz."

Tanık Turan Kaya'yı, *"Bu kişiyi unutmam mümkün değil"* sözleriyle teşhis ediyor.

Ekrem Nalcı, diğer arkadaşları gibi anlatıyor olayı. Kültür Merkezi ve Madımak önünde görev yapmış. Ayrıntılı bilgiler sunuyor.

1.500 kişinin Atatürk Caddesi'nde oturup, yatarak itfaiyenin önünü kesişini anlatıyor.

Güçlerinin yetersizliğini söylüyor. Sonra yangını anlatıyor: *"Yukarıda polisler yanıyor"* feryadı üzerine, Cafer Erçakmak'ın polis zoruyla itfaiye önüne götürüldüğü ve yolun açılmasının sağlandığını ifade ediyor.

Otelden ilk **Aziz Nesin**'in çıktığını, çıkarılabilen kişilerin ısıdan haşlanmış durumda olduklarını, ağız ve burun çevrelerinin ıslı olduğunu ifade ediyor.

Atatürk Büstü'nün tahribatını yangından sonra gördüklerini, büstün, vidaları çıkarılarak yere düşürüldüğünü söylüyor.

Sanık Yalçın Kepenek'le ilgili tanıklığında düzeltme yapmak istediğini de ifade ediyor. *"Yalçın'ı, Madımak ve Kültür Merkezi önünde değil, SSK Hastahanesi önünde görmüştüm"* diyor.

Yargıçın sorusu üzerine, yangının, otelin önündeki arabaların yanmasının ardından, rüzgârın etkisi ile otele yöneldiğini, ahşap kat olan girişin üstünün tutuşmaya başladığını söylüyor.

Bu sorunun yanıtı hemen tüm güvenlik görevlileri ve görgü tanıklarında, otelin, gaza bulanmış bez parçalarını ateşlenerek otele atılması olmasına karşın, kimi tanıklar, yangının, otel kapısı önündeki araçların yanması üzerine çıkan rüzgâr nedeni ile otele sıçradığını söylüyorlar. Temmuz rüzgârına alışıksız olmayan Sivas'ta bir rüzgâr... Ve her nedense giriş katta değil, birinci katta başlayan bir yangın!!!

Başkomiser Nazım Günaydın dinleniyor. Cafer Tayyar Soykök ve Muhsin Erbaş'ısalonda teşhis ediyor.

Güvenlik görevlisi **Nazım Günaydın**, yangınla ilgili Ekrem Nalcı'ya katılıyor. Sanıklar Cafer Tayyar Soykök ve Muhsin Erbaş'ı teşhis ediyor.

Diğer tanık **O. Veli Karadayı**, sloganların şeriata kalkışmayı ifade ettiğini vurguluyor. Ali Kurt ve Kazım Yıldırım teşhis ediyor.

Müdahil Avukatlar Hakarete Uğruyor

24.03.1994

Pasaport Şubesi Müdürtü **Mustafa Uzun**, *"Her cuma camilerde önlem alıyoruz"* diyerek söze başlıyor.

Kültür Merkezi'nde bulunanların slogan atmadığını, eylemcilerin Merkez'dekilere taş attığını, *"Şeriat Gelecek Zulüm Bitecek!"* biçiminde sloganlar attıklarını; heykeli otelin önüne getirerek kırdıklarını, bu sırada yaralandığını, yere düşünce sırtına tekme ile vurduklarını, bu nedenle otelde yaşananlara tanık olmadığını söylüyor.

Onun tahmini, olayın organize olmadığı, ancak Aziz Nesin'i hedef aldığı yolunda.

H. İbrahim Düzbiçer'i saplı bir kazma ile otelin önünde taş sökerken Kültür Sarayı önünde de heykele kazma vururken gördüğünü söylüyor. Saadetin Yüksel, Ali Kurt, Muhsin Erbaş'ı da teşhis ediyor.

Bu sırada, daha önce yapılan teşhislerin, tüm sanıkların ayağa kaldırılması ile gerçekleştiği, ancak bu kez, işlemin sanıklar otururken yapılmış olması nedeni ile katılan avukatlarından **Hüseyin Gökçearslan**, sanıkların kalabalık oluşlarını da dikkate sunarak, işlemin ayakta olmasını talep ediyor. Ali Kurt, yerinden bağıyor: "Mahkemeyi siz mi idare ediyorsunuz?"

Hemen ardından, Sanık Halil İbrahim Düzbiçer, müdahil avukatlara dönerek *"hayvanlar!"* Sanık Cafer Tayyar Soykök ise **"Köpekler"** diye bağıyor. Sanık Mehmet Demir, Avukat Hüseyin Gökçearslan'a parmağı ile tehdit işaretleri yapıyor. Söz isteyerek, sanıkların katılan avukatlara yönelik, bu tutumlarını bizi görev yapamaz hale getirdiğini, bu durumun tutanağa geçerek, hakaret edenler hakkında işlem yapılmasını talep ediyorum. Başkan, hakaretleri duymadığını söylüyor. Oysa bu hakaretlere tüm salon tanık oluyor. Sözlerimi sürdürüyorum;

"Duruşmanın inzibatını sağlamak görevinizdir. Avukat olarak haklarımızı kullanamadığımız bir ortamda kalmamız giderek imkansızlaşıyor."

Üye yargıç, başkana dönüyor ve bağırarak sözünü kesiyor: *"Disiplini sağlamak, mahkeme başkanını ilgilendirir. Bunlar disiplini bahane ederek, disiplin, disiplin diyerek bize sataşıyorlar. Gereğini yapalım, duruşmadan atalım. Kim tutuyor onları, çıkarlarsa çıksınlar"* diyor.

Bu üslup dayanılır gibi değil. Üye yargıca göre hakaret edenleri, şikayet etmekten suçluyuz ve bizi salonda kimse tutmuyor.

Bu tartışmalar sürerken sanık Murat Songar, tanığa, *"Senin benim kadar"*

oğlun var. Cenab-ı Hak, ayaklarına dolandırсын. Oğullarının başına gelsin." biçiminde beddua ediyor.

Sanık hakkında işlem yok.

Tanık, bu kez Ahmet Turan ve Harun Yıldız'ı da teşhis ediyor.

Sanık avukatlarından biri, söz alarak, "*Müvekkillerime TAHRİKLERE kılpmamalarını öneriyorum. Yarın tahliyeler olabilir. Kendileriyle görüşmedik.*" uyarısında bulunuyor.

Benzine Sürülmüş Paçavralarla Yangın Çıkarılıyor

Diğer tanıklar **Recep Gücü** ve **Sefa Tokgöz** dinleniyor. **Güldü**, daha önce sanık Muammer Öztaş'ı teşhis etmişken bu kez tanıyamıyor. **Sefa Tokgöz, Erkan Çetintaş'ı** otelin önündeki yabancı plaka otunun benzin deposunu taşla yaran ve elindeki bez parçasını yakarak, "*aracın içine atan kişi*" olarak teşhis ediyor.

Yargıcın, "*Çatıya çıkan kişileri indiren güvenlik güçlerinin bu kişileri neden yakalamadıkları?*" sorusuna, "*Çok kalabalıktilar*" yanıtını veriyor.

Emniyet görevlisi tanık **İbrahim Polater**; Kültür Merkezi ve Ozanlar Anıtı çevresinde ve otelde yaşananlara tanık olmuş. Turan Kaya'yı, heykelin üstüne çıkan ve "*Sivas Aziz'e Mezar Olacak!*" sloganını atan kişi olarak teşhis ediyor. Otelin önünde yaşananları anlatıyor:

"Otelin önünde göstericilerden bir grup, arkalarında polis vardı. Göstericilerden biri, benzine sürülmüş kâğıdı geriye tutunca saç yandı. Buna rağmen, barikattakilerin arasından kâğıdı attı. Yere dökülmüş benzin nedeniyle yavaş yavaş yangın başladı. Sanıklardan biri otelin perdesini tutuşturdu."

Aynı tanık bu olayı, D: 237'de yer alan 12.07.1993 tarihli anlatımında:

"Orta boylu, siyah ceketli, içinde naylon poşetin bir kısmı içinde, bir kısmı dışarıda kalan ve bu maddeyi yakmaya elverişli fitil vazifesini gören maddeyi yakmasından sonra, önünde 2-3 saf insan olduğu halde, poşeti havaya eliyle kaldırıp ve önündeki arabaların bulunduğu kısma doğru, fitilini ateşleyip atacağı sırada yanıcı madde saçına dökülmesi neticesinde saçının arka tarafları yanarak tutuştu. Eğilerek söndürdü. Daha sonra görmedim" biçiminde aktarıyor.

"Üç araba vardı. Yoğun bir duman çıkmaya başladı. Telsizlerle içerde korumaların olduğu söylendi. İtfaiyeyi, önüne yatarak engelliyorlardı. Biz topluluğa, 'Otelin içinde arkadaşlarımız var' deyince ikna oldular.

... Aziz Nesin'in otelde olmadığını söyledik. Kalabalığı ikna mümkün ol-

madı... Dışarda atılan sloganlardan yardım sesleri duyulmuyordu... Aziz Nesin'i alıp polis arabasına koydum. 'Sakın burda durma, kaç' dedim'' diyor ve sanıklardan Muhsin Erbaş'ı teşhis ediyor.

Sanık Avukatlarından Hüsni Tuna, tanığa “Kültür Merkezi önünde Aydınlık Gazetesi”nin satılıp satılmadığının sorulmasını istiyor. **Başkan**, “**Bunun olayımızla ne ilgisi var?**” diye soruyor. Sanık Avukatı “**Sorularımızı itirazla karşılamayın. Ben, inandığım peygamberin hanımlarına küfreden gazeteyi sattırmam**” diyor. Sanık Cafer Tayyar Soykök ve H. İbrahim Düzbiçer, yeniden küfrediyor. Küfür ve hakaret, onların doğal sözcükleri.

Sanık avukatlarının bu sözleri salonda yankılanıyor. Şiddete mazeret ve şiddete savunma hangi meslek kurallarına sığıyor?..

Emniyet Amiri Nahit Dursun dinleniyor. Harun Kavak, Temey Toy, Ali Kurt, Adem Bayrak, Halil İbrahim Düzbiçer'i teşhis ediyor. Yargıç, sanıklar-la ilgili şikayette muhtar olduğumuz ara kararına geçiyor!!!

Parke Taşları Önceden Yığılmıştı

25.03.1994

Koruma görevlisi **Ramazan Karataş** dinleniyor. **Karataş**, tanık olduğu olayları şöyle aktarıyor:

"Kayseri il sınırında sabah Aziz Nesin'i Başkomiser. Mehmet Kırkbakan ve Polis Yalçın Ekinci ile karşıladık. Arabasının plakası verilmişti. 01.00'de oteline getirdik. 01.7.1993 günü 08.00'de otele geldik.

9.30'da Kültür Merkezi'ne götürdük.

14.00'de Buruciye Sitesi'nde kitapların satıldığı yere gittik. Kitap imzaladı. Vatandaşın sorularına yanıt verdi.

20.30-21.00 civarında kendisinin içki içebileceği yer aradı. Mehmet Kırkbakan'a sordu. Sivas'ta bir tek içki içilen yer olduğunu (Turistik Saray Lokantası) söyledi. Yaya olarak gitti. 23.15'te ayrıldılar. 24.30'a dek bekledik.

Çevik Kuvvet'ten binanın korunması ve kapısı önünde görev yapmak üzere sivil 2 arkadaş görevlendirildi.

2.7.1993 günü, 08.30'da otele geldik. 10.00'da otelden çıkarak Buruciye'ye gitti. Kitap imzaladı. 12'ye çeyrek kala otele geldik. Cuma namazı yaklaşmıştı.

Paşa Camii'nden bir grubun çıkarak Vilayet'e doğru gittiklerini gördük. Sloganlar anlaşılmıyordu. Başkomiserin elindeki telsizden bu grubun

Kültür Merkezi'ne gittiklerini duyduk. İçeri girmeleri engellendi. Site'nin avlusu yok. Ancak tekrar o grup, Vilayetin önünde bulunan parkın önünde toplandı. Bu grubun Atatürk Caddesi'nden otelin önüne geldiklerini duyduk. 50-60 kişilik kuvvet vardı. Kalabalık gittikçe arttı. PTT ile Bankalar Caddesi arasında barikat kurulmuştu.

Parke taşları yığını vardı. Onları attılar... Belediye Başkanı geldi: 'Toplu eylem, Sivas halkına zarar verir' dedi. Aynı kalabalık İstiklal Marşı söyledi. Belediye Başkanı'nı alkışladılar. Sonra bunlar ve diğerleri otel önündeki çemberi daralttı.

Pir Sultan Abdal Heykeli'ni sürüyerek otelin önüne getirdiler. Ben bu durumu otelin 2. katından seyrediyordum. Kazmayla parçalamaya başladılar. Yaktılar. Ne döktüler bilmiyorum. Arif Sağ'ın, bir ozanın, bir konuğun, bizim arabamız vardı. Arabamızın içinde 2 Kalaşnikof, 2 şarjör vardı. Araba kilitliydi. Misafir arabayı ters çevirdiler. Araba yanmaya başladı.

...Merdivenin boşluğunu tuttum. Oteli yakanlar yavaş yavaş içeri giriyorlardı. Zemin kata girerek ellerindeki sünger ve bezlerini otele atıp tekrar geri kaçıyorlardı. Bunları söndürüyorduk. 18.00'e doğru şiddetli rüzgâr çıktı. Ben de arabamız içindeki mermilerin yanıp zarar getireceğini düşünerek asma kattan aşağı atladım. Kırılan camların üstünden atladım. Sol, sağ elim, dizlerim ve sol kol ve bacağım kesildi. Arkadaşlar, anahtarı aldılar, 'Bu araba polis arabası, devirmeyin' dediler. Madımak Oteli'nin arka sokağından arabayı çıkardık. Kan kaybediyordum. 21.20'de kendime geldim.

Acil Servis'te film bölümüne götürdüler.

7 yıldır Sivas'ta görev yapıyorum, Sivas halkı beni tanır, ben de onları tanırım.

Dumandan yararlanarak içeri girdiler. Duman olmasa içeri sokulmazlardı."

Koruma Görevlisi Barikat Kuruyor

Diğer önemli tanık, Aziz Nesin'in korumalarından Mehmet Kırbakan, şunları anlatıyor:

"Sivas'a 01'de geldik. Kafamızı dinleyebileceğimiz bir restoran var mı? diye sordu. 'Müzikli yer mi istersiniz?' dedik. 'Sakin bir yer olsun.' istedi. Saray Restorant'a gittik.

Orada (Madımak Otel'le) 500 m. mesafe vardı. Lokanta doluydu. Üniversitenin gecesi varmış. 8 kişilik bir yer ayarlandı. 23.00'te bayanla kalktılar. Şube Müdürü'ne telefonla yerimizi söyledim. Telsiz kullanmadım. Otele gittik. Yaya olarak...

...Cumadan sonra herhangi bir olay olabilir, diyerek Ali Balkız'ı uyardım. Yollar çok kalabalıktı. Süratle otele gittik.

Cevat Geray'la Ali Balkız, 'Biz Kızılırmak'ın olduğu yere gideceğiz' dediler. Vilayetten araba alacağız, dediler. Telefonla anons ettim. Araba gelmedi... Kültür Merkezi'nde olanlar ve Buruciye Medresesi'ndeki arkadaşlar otele geldiler.

13.30'da Cuma'dan çıkıldı.

Bazıları dışarı çıktı. Bazıları odalarına çıktılar. Telsizden grubun 200-300 kişi olarak Vilayet'e doğru yürüdüğünü, oradan Kültür Merkezi'ne gittiğini, Buruciye Medresesi'ne, Kültür Merkezi'ne, Meydan'a geldiklerini öğrendim.

Otelin lobisinin olduğu yere merdiven boşluğuna barikat kurdum. 15.00'te grup otelin önüne gelmişti. Camlar iyice kırılınca, dışardaki kalabalığın yukarı çıkmaması için siper ettim. Yanımda bütün misafirler vardı. Panik içindeydiler. Anons geldi. Pencereleden dışarı bakıyorlar, dediler. Merdivenden çıktım. Bütün kapıları çalarak dışarı çıkılmamasını istedim. Asansörü yukarı çekip, dilini çıkardım. Barikatı yarıp, yukarı çıkarlar diye çektim. Yangın merdiveni lobinin içine iniyordu. Asansörün önündeyiz. Her birim amirinden kuvvet istiyorum. Onlarda da kuvvet yok.

Bu arada kendimi korumak için demir aldım. Yakup'ta silah var (Kalaşnikof). Ramazan da şoför olduğundan arabasını kurtarmak için gitmiş. Taş mı geldi, düştü mü bilmiyorum?

“Nefsi Müdafaa İçin Bekliyoruz...”

6-7 misafir vardı. Ne buldularsa, süpürge, kazma, nefsi müdafaa yapmak için bekliyoruz.

Telefon aşağıda olduğu için aşağı inmek çok zordu. Telefonları yukarı bağladık. Aşağı inmek çok zordu. Bu, akşama kadar sürdü. Grup cama kadar dayandı. Otele 1-2 kişi girdi. Aşağıda bulunan polisler dışarı çıkardı. Resepsiyon gibi yerde 1-2 kişi vardı. İçeri sızanları dışarı çıkartıyorlardı. Cam elimi kesti. Karanlıktı. Elektrik baştan kesildi. Taşlama başlayınca (14.30-15.00)'de elektrik kesildi. Elim sarmak için 19.30'da gittim. Daha önce ışık olup olmadığına emin değilim.

Yanımda Ali Balkız vardı. Dışarda arabalar yanmış, tekerlerin is ve dumanı oteli tamamen sardı. Nefes almak zorlaştı. Merkez'e bildirdim. 'Boğuluyoruz' dedim. Telsiz anonsu geldi. Ya üste çıkın, ya alta inin. Yolu bulamıyoruz. Ali Balkız, arkada cam olduğunu söyledi. Çakmakla gittik. Arka camları kırın, dedim. Yerden yüksekliği 1 metre, genişlik 2 metre. İndi-

ğimde dumanlar burada da çeviriyordu. İlerledim. Ondülün vardı. Basınca biraz düştüm. Birlik Partisi'ni gördüm. Camı açtılar. Zorlanarak çıktım. B.P. Başkanı'na, "Yardımcı ol", dedim. 'Yarısı yandı. Yanımdakileri olsun al, gel' dedim. İkna ettim. Genç bir çocuk, 'Gelmesinler' dedi.. 'Arkadan bizi de basarlar' dedi. Yarım dakika ikna sürdü.

Tekrar döndüm, 'beni takip edin' dedim. Yanımda olanlar, camları kırarak içeri girdiler... Biraz daha uğraştık. Ben de fenalaştım... Sarışın bir bayanla, kalası kaldırdık. Kalastan aşağı inerken üstümüze düştü. Birlik Partisi'ne girenlere sandalye verdiler, kolonya döktüler. 'Anons etme' dediler. Telefonla Merkez'e bilgi verdim.

Otelin yandığını göremedik. İçerde olduğum için alevleri göremedim.

Bizim orada ısınma olmadı.

Otele girenleri görsem de tanıyamam.

Benim yanuma, yanar halde sandalye süngeri geldi. Kovanın içine soktum. Bütün kovalara su doldurtmuştum.

Dışardan silah sesleri geldi. Asma katın üstündeki kattan kurtulduk. Arada beton atılmıştı. Yakup İkinci arkadaş, aşağıdan gelenlere mani oluyordu. Aziz Nesin'e karşı herhangi bir hareket olmadı."

Olayın en yakın tanıkları, mağdurlar ve güvenlik görevlileri kendi izlenimleri ile anlatıyorlar olayı. Güvenlik görevlileri arasında iki tutum dikkatimizi çekiyor. Aralarında Ali Çilek'in bulunduğu sekiz tanık, olayın salt Aziz Nesin'e karşı olduğunu ifade etmeye çalışıyorlar. Sayıları az olan bu görevlilerin çoğu halen Sivas'ta görev yapıyor. Doğukan Öner'in aralarında bulunduğu 16 güvenlik görevlisi ise, eylemin Cumhuriyet'e karşı bir kışkırtma olduğunu ifade ediyorlar. Bu tanıkların çoğu Sivas'tan alınmış, sekiz güvenlik görevlisi, bir değerlendirme yapmıyor. Ancak, doğal olay anlatımları gerçeği açıkça ortaya çıkarıyor. **Bu eylem, bir şeriatçı kalkışma ve cumhuriyetle hesaplaşmadır.** Kaldı ki, sanıklar ve yandaşı dergiler açıkça **"Şanlı Sivas Kiyamı"**ndan söz ediyorlar.

Mahkeme Sürekli Gizlilik Kararı Veriyor

25 Mart öğleden sonra.. "Görevsizlik" kararları sırasında, duruşma dışı salınanlarla, tutuklu sayısı 78'e inmiş. Savcılık, 51 kişinin salınmasını istiyor. Müdahil vekilleri, savcılığın istemlerine karşı görüşlerini belirtiyorlar. Henüz deliller toplanmadı. Görgü tanığı mağdurlar dinlenmediler. Video bantlarla ilgili bilimsel bir inceleme tamamlanmadı. Daha önce salınmış olanlar, teşhislerin yaptırıldığı hiçbir duruşmaya gelmediler. Sanıkların hemen tümünün

olayda olduklarını belirten fotoğraflar var. Gece... Saat 22.00.. 26 salınma... Ve gizlilik kararı.. Bu kararı kavramanın olanağı yok... Sivas Davası gibi bir davayı mahkeme salonuna hapsetmek, hiçbir hukuk ilkesine sığmıyor. Heyete göre karar, kamu güvenliği açısından alınmış. Davanın gidişinde, kamu güvenliğini etkileyebilecek hiçbir olumsuzluk yok. Bir güvenlik sorunu gerçekten var. Bu da müdahil asil ve vekillerinin can güvenliği sorunu. Ancak, sanıkların avukatlara saldırısını da zaten kurul görmüyor. Kaldi ki, bu durumun “gizlilik” kararının alınmasına neden olması da olanaksız.. Müdahiller, iki sıkıntıyı omuzlayarak salondan ayrılıyorlar.

25 Nisan...

Müdahil avukatlar, oturumun açılışında, “gizlilik” kararının kaldırılmasını dileyen bir dilekçe sunuyorlar. İstemleri “Ceza Yargılama Usul Yasası’nda gizlilik kararına itiraz edilemeyeceği” gerekçesiyle reddediliyor. Oysa istem, itiraz niteliği taşıyor. Kararın gözden geçirilmesi ve geri alınması isteniyor.

26 Nisan..

Müdahil avukatlar, “**gizlilik**” kararı kalkıncaya kadar duruşmalara katılmayacaklarını belirterek salondan ayrılıyorlar. Artık bıçak kemiğe dayanmıştır. Kamula paylaşılamayan bir tarihi dava. Bu kararı belirten dilekçeyi, Ankara Baro Başkanı Av. Erdal Merdol sunuyor. Aynı gün Kurul, bu tutumu, ara kararına konu ediyor. Uzun bir açıklama ile, “**gizlilik**” kararından müdahillerin neden rahatsız olduklarını anlamadıklarını, anılan kararın, yer darlığı nedeniyle alındığını belirtiyor. Oysa, duruşma salonundaki yer sorunu bir biçimde çözülebilir. Basın, duruşma salonunda özel bir yerde oturuyor. Gizli duruşmalar süresince bu yer hep boş kalıyor. Duruşmalarda açıklık ve savunmanın onuruna yakışır bir konumlanma istemek, kurula göre “**kaos yaratmak**” anlamına geliyor. Kurul, bir hafta süren yargılamayı süresinden önce tatil ederek, duruşmayı mayıs ayına erteliyor.

Mayıs duruşmasına, müdahiller ve vekilleri katılmıyorlar.

26.06.1994

13 Tahliye

Yunus Şimşek, Halis Turan, Lâtif Karaca, Harun Gülbaş, Faruk Belkavli, Zayit Bayat, Mehmet Yılmaz, Vahit Kaynar, Eren Ceylan, Haydar Şahinoğlu...

Bu karar, mahkemenin kararını açıkladığı güne dek sürüyor. Katılanlar olarak duruşmalara girmiyor; ancak dosyayı düzenli olarak kaleminden izliyoruz. Yapılması gereken tüm işlemleri yapmaya çalışıyoruz. Ayrıca, esasla il-

gili iddiamızı hazırlamak amacıyla yeni bir alt komisyon oluşturuyor ve çalışmalara başlıyoruz. Bu komisyonda **Önder Sav, Şenal Sarıhan, İlknur Kalan, Şakir Keçeli, Mehdi Bektaş, Ali Kalan, Hüseyin Gökçearslan, Mehmet Cengiz, Zeki Tavşancıl, Necati Yılmaz, Sultan Sarıgül, Songül Akça** görev alıyorlar. Çalışmalar hergün sürüyor. Ana komisyon üyeleri, bu hazırlığı okuyup, görüşlerini sunuyor. Her konuda fikirbirliği içindeyiz. Hazırlanan bölümler, ortak değerlendiriliyor. Tartışılıyor. Redaksiyonu, İlknur, Ali ve ben yapıyoruz. Şakir Keçeli ve Veli Devecioğlu da yoğun emek sunuyor. Bürolarımızda ve evlerimizde gece sabahlara dek süren bir çalışma. Ancak, bu bizi hiç yormuyor. Heyecanla çalışıyoruz. Sonuç olarak 375 sayfalık esasla ilgili görüşümüzü hazırlıyoruz. Bazı arkadaşlar, TCY'nın 146. maddesinin ceza yaptırımını içinde idam cezasının yer alması nedeniyle bu maddenin uygulanmasına karşı olduklarını belirtiyorlar. İki arkadaşımız, bu nedenle Esasla İlgili Görüşe imza atmıyor. 31.08.1994 günü Esasla ilgili görüşümüzü Mahkeme Başkanı'na sunuyoruz

Duruşmalar boyunca, TBB salonunda ailelerle toplantılar yapılıyor. Olayın mağduru olan Pir Sultan Abdal Derneği'nin yöneticisi Murtaza Demir, Metin Kuzugüdenoğlu, Emel Sungur, Nedim Şahhüseyinoğlu ve diğer yöneticiler ve tüm ailelerin katıldığı bu toplantılarla hukuksal süreç konusunda bilgi aktarılıyor ve tutum birliği sağlanıyor.

Esasla ilgili görüşte, 73 sanık hakkında TCY'nın 146/1, 21 sanık hakkında TCY'nın 146/2, 26 sanık hakkında TCY'nın 146/3. maddelerinin uygulanmasını talep ediyoruz.

İLK KARAR

Cumhuriyet'i Kim Savunacak?

26.12.1994

Devlet Güvenlik Mahkemesi Cumhuriyet Başsavcılığı'nda esas olarak bizi destekleyen bir görüş sunuyor. Sanık savunmaları başlıyor. Ancak bunları izleyemiyoruz. Sanıklar, avukatları ve heyet... Sessiz yürüyen bir yargılama...

Son duruşma, usul hükümleri gereğince herkese açık olmak zorunda olduğundan, kurul, karardan önce gizlilik kararını kaldırıyor. Ancak, müdahiller olarak bu davaya da katılmıyoruz.

Mahkeme heyeti, sonuç olarak 26.12.1994 tarihli oturumunda 22 sanık hakkında 15 , üç sanık için 10, bir sanık için 5, 54 sanık hakkında 3,

6 sanık hakkında 2 yıl ceza, 37 sanık hakkında beraat, bir sanık için tefrik kararı veriyor. Sanıklar, gerçek hukuksal durum karşısında adeta ödöl olan bu cezalara, ceplerindeki bozuk paraları, çakmakları, kalem-leri yargıçlara fırlatarak teşekkür ediyorlar. Sloganlar ve küfürler arasında yargı perdelerini kapıyor.

Ankara 1 Nolu DGM'nin ilk kararı hepimiz için bir sükut-u hayal. Mahkemeye göre olay, adiyen adam öldürme. 35 kişi ayrı ayrı basit bir cinayete kurban gitmişler. Sadece bina yakmışlar, ölüme sebep olmuşlar!... Üstelik mahkeme bununla da yetinmeyip, olayı, faili belil olmayacak şekilde adam öldürme biçiminde değerlendirerek suçları daha da basite indirgemiş. Dahası, elemcileri Aziz Nesin tahrik etmiş. Bu nedenle de sanıklara ceza indirimi uygulanmış.

Bu karar, gerçek durumu karşılayan adil bir karar mıdır? Elbette hayır! Olay, dosya içindeki kanıtlar, televizyonlarından bu olayı izleyen binlerce insanın izlenimleri... Kararı, içimize sindirebilmek öylesine güç ki.. Daha önemlisi bu karar, Cumhuriyet'in en temel ilkesini, daha doğrusu Cumhuriyet'i koruyamıyor.

Kararı temyiz ediyoruz. Sanık vekilleri de temyiz ediyorlar. Onlara göre bu cezalar fazladır.

Bu arada eski sanık avukatı Şevket Kazan yeni hükümetin Adalet Bakanı sıfatıyla, TYY'nın açık hükümlerine rağmen, katliam sanıklarından 23'ünün Sivas Cezaevi'ne naklini sağlıyor.

Eylem, Cumhuriyeti Ortadan Kaldırma Girişimidir

Uzun bir inceleme sürecinden sonra Yargıtay 9. Ceza Dairesi, 6.06.1996 günü duruşmaya davet ediyor. Katılan vekilleri olarak duruşmaya gidiyor, ancak, avukat sıfatı ile katılamıyacağımız ifade edilince, cubbelerimizi çıkarıyorve mahkeme salonunu boşaltıyoruz. Ailelerde salonda çıkıyor. Ertesi gün basın, sanık vekillerini, Aziz Nesin'i ve tiyatro içinde çalınan davulu tahrik unsuru olarak gündeme getirişlerini anlatıyor. 30.09.1996 tarih, 1996/688-4716 sayılı kararı ile müdahillerin hukuki değrelendirmelerine katılıyor. 42 sanık hakkında TCY'nın 146/1, 39 sanık hakkında TCY'nın 146/3. maddelerinin uygulanması, 14 sanık için beraat kararı verilmesi gerektiği, 3 sanık yönünden de kararın gerekçesiz oluşunu ileri sürerek yerel mahkeme kararını bozuyor.

Sanık ve duruşmaya katılan savunucuları, bozma ilamına karşı diyeceklerini belirtirken eski kararda direnilmesini isteyip, Yargıtay kararını şiddetle

[illegible][illegible]

Information on this document has been reviewed by the National Security Council and is being released to you in accordance with the provisions of Executive Order 13526, dated 8/17/2001.

1. Mr. J. Edgar Hoover
 2. Director
 3. Federal Bureau of Investigation
 4. Washington, D. C.
 5. Dear Sir:
 6. I am writing to you in response to your letter of
 7. the 10th instant regarding the matter of the
 8. release of the information concerning the
 9. activities of the American People's Party.
 10. I am sorry that I cannot give you a more
 11. definite answer at this time, but I am
 12. sure that you will understand the need for
 13. caution in this matter.
 14. I am, Sir, very respectfully,
 15. Your obedient servant,
 16. J. Edgar Hoover
 17. Director
 18. Federal Bureau of Investigation
 19. Washington, D. C.
 20. Very truly yours,
 21. J. Edgar Hoover
 22. Director
 23. Federal Bureau of Investigation
 24. Washington, D. C.
 25. Very truly yours,
 26. J. Edgar Hoover
 27. Director
 28. Federal Bureau of Investigation
 29. Washington, D. C.
 30. Very truly yours,
 31. J. Edgar Hoover
 32. Director
 33. Federal Bureau of Investigation
 34. Washington, D. C.
 35. Very truly yours,
 36. J. Edgar Hoover
 37. Director
 38. Federal Bureau of Investigation
 39. Washington, D. C.
 40. Very truly yours,
 41. J. Edgar Hoover
 42. Director
 43. Federal Bureau of Investigation
 44. Washington, D. C.
 45. Very truly yours,
 46. J. Edgar Hoover
 47. Director
 48. Federal Bureau of Investigation
 49. Washington, D. C.
 50. Very truly yours,
 51. J. Edgar Hoover
 52. Director
 53. Federal Bureau of Investigation
 54. Washington, D. C.
 55. Very truly yours,
 56. J. Edgar Hoover
 57. Director
 58. Federal Bureau of Investigation
 59. Washington, D. C.
 60. Very truly yours,
 61. J. Edgar Hoover
 62. Director
 63. Federal Bureau of Investigation
 64. Washington, D. C.
 65. Very truly yours,
 66. J. Edgar Hoover
 67. Director
 68. Federal Bureau of Investigation
 69. Washington, D. C.
 70. Very truly yours,
 71. J. Edgar Hoover
 72. Director
 73. Federal Bureau of Investigation
 74. Washington, D. C.
 75. Very truly yours,
 76. J. Edgar Hoover
 77. Director
 78. Federal Bureau of Investigation
 79. Washington, D. C.
 80. Very truly yours,
 81. J. Edgar Hoover
 82. Director
 83. Federal Bureau of Investigation
 84. Washington, D. C.
 85. Very truly yours,
 86. J. Edgar Hoover
 87. Director
 88. Federal Bureau of Investigation
 89. Washington, D. C.
 90. Very truly yours,
 91. J. Edgar Hoover
 92. Director
 93. Federal Bureau of Investigation
 94. Washington, D. C.
 95. Very truly yours,
 96. J. Edgar Hoover
 97. Director
 98. Federal Bureau of Investigation
 99. Washington, D. C.
 100. Very truly yours,
 101. J. Edgar Hoover
 102. Director
 103. Federal Bureau of Investigation
 104. Washington, D. C.
 105. Very truly yours,
 106. J. Edgar Hoover
 107. Director
 108. Federal Bureau of Investigation
 109. Washington, D. C.
 110. Very truly yours,
 111. J. Edgar Hoover
 112. Director
 113. Federal Bureau of Investigation
 114. Washington, D. C.
 115. Very truly yours,
 116. J. Edgar Hoover
 117. Director
 118. Federal Bureau of Investigation
 119. Washington, D. C.
 120. Very truly yours,
 121. J. Edgar Hoover
 122. Director
 123. Federal Bureau of Investigation
 124. Washington, D. C.
 125. Very truly yours,
 126. J. Edgar Hoover
 127. Director
 128. Federal Bureau of Investigation
 129. Washington, D. C.
 130. Very truly yours,
 131. J. Edgar Hoover
 132. Director
 133. Federal Bureau of Investigation
 134. Washington, D. C.
 135. Very truly yours,
 136. J. Edgar Hoover
 137. Director
 138. Federal Bureau of Investigation
 139. Washington, D. C.
 140. Very truly yours,
 141. J. Edgar Hoover
 142. Director
 143. Federal Bureau of Investigation
 144. Washington, D. C.
 145. Very truly yours,
 146. J. Edgar Hoover
 147. Director
 148. Federal Bureau of Investigation
 149. Washington, D. C.
 150. Very truly yours,
 151. J. Edgar Hoover
 152. Director
 153. Federal Bureau of Investigation
 154. Washington, D. C.
 155. Very truly yours,
 156. J. Edgar Hoover
 157. Director
 158. Federal Bureau of Investigation
 159. Washington, D. C.
 160. Very truly yours,
 161. J. Edgar Hoover
 162. Director
 163. Federal Bureau of Investigation
 164. Washington, D. C.
 165. Very truly yours,
 166. J. Edgar Hoover
 167. Director
 168. Federal Bureau of Investigation
 169. Washington, D. C.
 170. Very truly yours,
 171. J. Edgar Hoover
 172. Director
 173. Federal Bureau of Investigation
 174. Washington, D. C.
 175. Very truly yours,
 176. J. Edgar Hoover
 177. Director
 178. Federal Bureau of Investigation
 179. Washington, D. C.
 180. Very truly yours,
 181. J. Edgar Hoover
 182. Director
 183. Federal Bureau of Investigation
 184. Washington, D. C.
 185. Very truly yours,
 186. J. Edgar Hoover
 187. Director
 188. Federal Bureau of Investigation
 189. Washington, D. C.
 190. Very truly yours,
 191. J. Edgar Hoover
 192. Director
 193. Federal Bureau of Investigation
 194. Washington, D. C.
 195. Very truly yours,
 196. J. Edgar Hoover
 197. Director
 198. Federal Bureau of Investigation
 199. Washington, D. C.
 200. Very truly yours,
 201. J. Edgar Hoover
 202. Director
 203. Federal Bureau of Investigation
 204. Washington, D. C.
 205. Very truly yours,
 206. J. Edgar Hoover
 207. Director
 208. Federal Bureau of Investigation
 209. Washington, D. C.
 210. Very truly yours,
 211. J. Edgar Hoover
 212. Director
 213. Federal Bureau of Investigation
 214. Washington, D. C.
 215. Very truly yours,
 216. J. Edgar Hoover
 217. Director
 218. Federal Bureau of Investigation
 219. Washington, D. C.
 220. Very truly yours,
 221. J. Edgar Hoover
 222. Director
 223. Federal Bureau of Investigation
 224. Washington, D. C.
 225. Very truly yours,
 226. J. Edgar Hoover
 227. Director
 228. Federal Bureau of Investigation
 229.

Special Advertising Section
Small Business
 For information on the Small Business Administration's new Small Business Development Centers, call 1-800-368-5936.

[illegible]

„Ich bin ein politischer Flüchtling“, erklärte er. „Ich habe mich politisch geäußert und bin deswegen in Gefahr.“ Er habe in der Vergangenheit für die Freiheit der Presse und die Meinungsfreiheit gekämpft. „Ich habe mich für die Rechte der Menschen eingesetzt und bin deswegen in Gefahr.“ Er habe in der Vergangenheit für die Rechte der Menschen gekämpft und bin deswegen in Gefahr.

ಈ ಕೆಳಕಂಡಂತಿರುವ ವಿಷಯವನ್ನು ಸಂಪರ್ಕಿಸಿ:

The following table shows the results of the
 analysis of variance for the different
 groups of subjects. The results show that
 the interaction between the different
 groups of subjects and the different
 conditions of the experiment is significant.
 This indicates that the different groups of
 subjects respond differently to the different
 conditions of the experiment.

1. The first step is to identify the problem.
 2. The second step is to define the problem.
 3. The third step is to analyze the problem.
 4. The fourth step is to develop a solution.
 5. The fifth step is to implement the solution.
 6. The sixth step is to evaluate the solution.
 7. The seventh step is to monitor the solution.
 8. The eighth step is to maintain the solution.
 9. The ninth step is to improve the solution.
 10. The tenth step is to document the solution.

1. **Einleitung:** Begrüßung der Gäste, Vorstellung des Organisationskomitees, Zweck und Zielsetzung der Veranstaltung.

2. **Programm:** Überblick über das Programm, Zeitplan, Themen und Redner.

3. **Redner:** Vorstellung der Redner, ihre Themen und Beiträge.

4. **Spezialprogramm:** Vorstellung von Sonderveranstaltungen, Workshops, Diskussionsrunden.

5. **Spendenkampagne:** Vorstellung der Spendenaktion, Ziele und Möglichkeiten der Unterstützung.

6. **Fragestunde:** Möglichkeit für die Gäste, Fragen zu stellen.

7. **Abschluss:** Dank an die Gäste, Vorstellung der nächsten Schritte, Kontaktmöglichkeiten.

eleştiriyorlar. 25.12.1996 tarihli duruşmada yargıtay, üyelerini kişisel hedef alarak, Yargıtay üyelerinin, karara bireysel görüşlerini yansıttıklarını ifade ediyorlar. Sözleri ve iddiaları sürekli olarak savunma sınırını aşıyor. **"9. Ceza Dairesi İslam'ı cezalandırmak niyetindedir. Burada sanıklar değil İslam yargılanıyor"** diyorlar. Kararın **"hukuki derinlik taşımadığını"** iddia ediyorlar.

64

kış tutuyor. *"Sivas'ta 15.000 kişiyi ayağa kaldıran güç, İslami güçtür"* diyor ve ekliyor: *"Yargıtay 9. Ceza Dairesi kendisini bir edolojinin mensubu saymış, tarafsızlığını yitirmiştir."*

Bu yorumları, ürpererek dinliyoruz. Elbette, Yargıtay 9. Ceza Dairesi üyeleri bir ideolojinin sahibidir. Cumhuriyet'in yargıçları ve savcılarıdır. Korudukları temel değer de Cumhuriyet'tir ve onun temeli olan Anayasa'dır. Bu anlamda elbette taraftırlar. Ancak bu taraflılık, sanıkların öznel durumunun ve olayın hukuksal değerlendirmesinde bir yan tutma değildir. Ellerinde tuttukları terazinin bir kefesinde eylemler, diğerinde yasal düzenleme ve yaptırımlar vardır. Cumhuriyetten yana taraf olmaları da hakları ve görevleridir.

Acıyla düşünüyorum: Yargıçlar 35 kişinin ölümünü bir *"ihkak-ı hak"* olduğuna mı karar vermeliydiler? Adlarını, ailelerini, yaşamlarını ve düşünce tarzlarını hiç bilmedikleri, birbirinin yoluna hiç çıkmamış, birbirini hiç kırp incitmemiş bu otuzbeş insanı, yakarak öldürmeleri nasıl açıklanmalıydı? Hangi adalet terazisi, böyle bir günahı taşıyabilirdi?

Sanık avukatlarından Av. Hüseyin Çınar ve Hüseyin Ayan, dilekçelerini özetleyerek Sivas eyleminde çoğunluğun Ülkücü olduğunu ifade ederek Ülkücülerin, devletin gönüllü bekçisi olduğunu *"Kanımız aksa da zafer İslamın"* sloganının arkasında bu gerçeğinin yattığını ifade ediyor ve 9. Ceza Dairesi'nin görevinin Müslümanlara gözdağı vermek olmadığı söylüyor.

Suçlanma Sırası Katılan Vekillerinde

Sıra müdahil avukatların suçlanmasına geliyor. Sanık Zafer Yelok, *"Sözde çağdaş olduğumuzu"*, *"vatan hainlerinin avukatlığını yaptığımızı"*, *"Sözde avukat"* olduğumuzu *"bizim karşımızda vatana ihanetten yargılanmaktansa ölmeyi tercih ettiğini"* söylüyor. Diğer sanıklar da benzeri açıklamalar yapıyorlar. Heyet, bu sözlere genel olarak kayıtsız kalıyor.

Dosyamızın Yargıtay'da olduğu süre içinde mahkeme heyeti, önemli ölçüde değişmiş. Eski Başkan, Yargıtay üyesi olmuş. Heyet, 15.05.1997 tarihli duruşmada 87 sanık yönünden bozmaya uyma kararı veriyor. Ancak daha önce 2911 sayılı Yasa'ya aykırılıktan cezalandırdığı 10 sanık yönünden eski kararda direniyor.

Yargıtay'ın bozma ilamına uyulmasının ardından sanık sorguları başlıyor. Bu aşamada ilginç olan, sanık avukatlarının sayısının düşmüş olması. Aynı salonda, olağan yerlerimize oturuyoruz. Sanıkların da sayısı azalmış olduğundan bu oturma biçimi, sorun yaratmıyor. Sanıklara çok yakınız. Ancak, jandarma adeta aramıza bir duvar örüyor. Bu bir koruma duvarı.

İki kızını kaybeden anne de idam bekliyordu

Sivas'ta 2 Temmuz katliamında kızları Yasemin ve Asuhan'ı kaybeden acılı anne Yıldız Dem, Ankara'dan idam çıkarmayınca mahkeme kapısında yığıldı kaldı. Acılı anne, "Kızlarının katillerine bu ceza verilir mi? Adalet bu mu?" dedikten sonra bayıldı.

(Fotoğraf: Murat ÖZTEK)

DGM neden idam kararı vermedi?

DGM'nin, Sivas davasında sanıklara idam kararı vermemesinin nedenlerinin başında, olayı laik düzeni yıkmaya yönelik planlı bir hareket olarak görmemesi geliyor.

- En ağır ceza olarak 15 yıl hapis veren Ankara DGM, kararın hiçbir yerinde "şeriatçı kalkışma"dan söz etmedi. DGM, olayın yasadışı bir örgüt iş olduğuna da kanaat getilmedi.
- Sivas kararında sanıkları sehpadan döndüren diğer önemli unsurlar şöyle sıralanıyor: Ölümlerin karbonmonoksit gazından dolayı zehirlenmeden meydana geldiği belirtildi. Olayların tek hedefinin Aziz Nesin olduğu savunuldu.

● Haber10'da

Duruşma sürüyor. Katılan Vekili Av. Erdal Merdol, tüm katılanların genel görüşlerini yansıtan bir konuşma yapıyor. 9. Ceza Dairesi'nin kararına katıldığı-mızı ifade ederek **"Kimi kesimlerin bütün karartma çabalarına karşın, Sivas katliamını vahşetinin, siyasal ve toplumsal boyutlarının tartışılması uzun yıllar sürecek ve tarih sayfalarındaki yerini en doğru hükümle alacaktır"** diyor ve ekliyor **"Aziz Nesin'e sataşmayı ortak bir tavır haline getirenler onun, ülkemizin bir filozofu ve bir onuru olduğu gerçeğini ortadan kaldıramayacaklardır"** diyor.

Ara kararın okunmasından sonra, bir başka mahkemeye yetişmek için acele ederek çıkmaya çalışıyorum. Sanıklarla jandarmaların arasından geçerken, sanık Mevlüt Atalay **"Fahişe"** diyerek üzerime yürüyor. Saçlarıma ve omuzuma atılmaya çalışıyor. Askerler ve yakınımızda bulunan avukat arkadaşlar müdahale ediyor. Aileler ilk kez **"Cumhuriyet düşmanları!, Yaşasın Cumhuriyet!"** sözlerini yüksek sesle bağırarak olaya tepkilerini sunuyorlar.

Duruşmanın başladığı ilk günden bu yana özel hedef seçilmeme şaşmamalıyım. Ama şaşıyorum. Kendisi ile doğrudan bir çelişkim olmadığı halde bu öfke ve iftira niye? Salonda avukat arkadaşlarım Hayriye Özdemir, Ali Kalan, Zeki Taşvancı, Mehmet Cengiz, Hasan Basri Özbey, Esin Özbey, Ali Sarıgül, Erdal Merdol ve Hasan Alper Avcı var. Yargıç bu durumu ve tanık avukatların isimlerini yazıyor. Bu sırada sanık avukatı Şeref Dursun söz alarak, Mevlüt'e benim değil ama Av. Hasan Alper'in hakeret ettiğini iddia ediyor. Alper, bu savı şiddetle reddediyor. Daha sonra bu sanık, Ankara 16. Asliye Ceza Mahkemesi Yargıç Sabri Eyüp Yağcı'nın kararlarıyla avukata görev başında hakaret etmekten bir celsede ceza alıyor.

04.07.97 tarihli duruşmada sanık avukatları, soruşturmanın genişletilmesi isteminde bulunuyorlar. İstemleri reddediliyor. Avukatlar, istemlerinin reddini ve mahkeme heyetinde yer alan üyelerin, Genel Kurmay tarafından verilen birifinge katılmış oluşlarını gerekçe göstererek vekaletten çekildiklerini ifade ediyorlar. Bu çekilme, sanıklara yeniden avukat atanması gereği doğuracağından yargılama sürecinin uzamasına neden oluyor. İzleyen duruşmalarda, avukatlar, tek tek çekilmeyi sürdürüyorlar. Böylece dava uzuyor.

Sanıklar yargılamayı özellikle uzatıyorlar. Nihayet esasla ilgili görüşmüzü sunabiliyoruz. Esasla ilgili görüşte şu imzalar yer alıyor: **Av. Önder Sav, Av. Erdal Merdol, Av. Ünsal Toker, Av. Şenal Sarıhan, Av. Şakir Keçeli, Av. Zeki Taşvancı, Av. Tuncay Alemdaroğlu, Av. Veli Devecioğlu, Av. Erşen Sansal, Av. Aydın Erdoğan, Av. Mehmet Cengiz, Av. Ali Kalan, Av. İlknur Kalan, Av. Hüseyin Gökçearslan, Av. Nusret Senem, Av. Süleyman Ateş, Av. Necati Yılmaz, Av. Nezahat Gündoğmuş, Av. H. Haluk Ünsal, Av.**

'Fahişe' skandalı

Savaş katliamı sanıklarından Mevlüt Atalay olayda ölen ailelerin avukatlarından Şenai Saruhan'a 'fahişe' diye bağırıldı. Mahkeme 7 sanık hakkında daha tutuklama kararı verdi

ANKARA, 22 Kasım 1997 - Türkiye Cumhuriyeti Anayasa'sı'nın 17. maddesiyle ölen ailelerin avukatlarından Şenai Saruhan'a 'fahişe' diye bağırıldı. Mahkeme 7 sanık hakkında daha tutuklama kararı verdi.

22 Kasım 1997 tarihinde Ankara'da düzenlenen 1996/84 Esas, 1997/199 Sayılı Kararı veriyor.

'Kartel sindiriliyor'

22 Kasım 1997 tarihinde Ankara'da düzenlenen 1996/84 Esas, 1997/199 Sayılı Kararı veriyor.

22 Kasım 1997 tarihinde Ankara'da düzenlenen 1996/84 Esas, 1997/199 Sayılı Kararı veriyor.

22 Kasım 1997 tarihinde Ankara'da düzenlenen 1996/84 Esas, 1997/199 Sayılı Kararı veriyor.

Saruhan'dan suç duyurusu

ANKARA - Türkiye Cumhuriyeti Anayasa'sı'nın 17. maddesiyle ölen ailelerin avukatlarından Şenai Saruhan'a 'fahişe' diye bağırıldı. Mahkeme 7 sanık hakkında daha tutuklama kararı verdi.

22.2.1997, Radikal

Asım Alptürk, Av. Mehmet Özşüca, Av. Vahit Özsoy Av. Yusuf Alataş, Av. Kazım Genç, Av. Nurten Çağlar, Av. Kazım Bayraktar, Av. Aykut Başçıl.

Mahkeme, TCY'nın 146. Maddesine Aykırılığı Kabul Ediyor

Heyet, 28.11.1997 tarihli duruşmada ikinci kez 1996/84 Esas, 1997/199 Sayılı Kararı veriyor.

33 sanık TCY'nın 146/1. maddesine göre İDAM, 4 sanık TCY'nın 146/1, 55.3. maddesi gereğince, 20 yıl, bir sanık da TCY'nın 146/1. 47. maddeleri gereğince 15 yıla mahkum oluyor. Böylece 38 sanık, esas olarak

TCY'nın 146. maddesini ihlal etmekten ceza almış oluyor.

27 sanık hakkında TCY'nın 146/3. iki sanık için aynı maddeden, yaş küçüklüğü gözetilerek 5 yıl ceza veriliyor.

2911 Sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Yasası'na aykırılıktan 10 sanık 3 yıl hapis, bir sanık için TCY'nın 55. maddesi gereğince 2 yıl cezaya hükmolunuyor.

Daha önce 2911 Sayılı Yasa gereğince ceza verilmiş olan 14 sanık beraat ediyor.

Yargıtay 9. Ceza Dairesi'nin haklarında TCY'nın 146/3. maddesinin uygulanmasını istediği 11 sanık hakkında ise, eski kararı olan 2911 Sayılı Yasa'ya muhalefet değerlendirmesinde ısrar ediyor.

Murat Songur, Eren Ceylan, Murat Karataş, Bülent Düvenci, Selahattin Temiz, Ali Temiz yönünden dosyanın tefrikine karar veriliyor.

Taraflar kararı temyiz ediyorlar.

Yargıtay 9. Ceza Dairesi Eski Kararını Sürdürüyor

Yargıtay, öncelikle direnme kararına ilişkin sorunu çözüyor. Yargıtay Ceza Genel Kurulu, 7.7.1998 günlü 1998-9-187 sayılı, kararı ile oy çokluğuyla direnme hükmünün bozulmasına karar veriyor.

24.12.1998 gün ve 1998/2722 E, 1998/3949 sayılı kararı ile kimi sanıkların doğum kayıtlarında nüfus müdürlüğü mührünün okunaksız olduğu gerekçesi ile kararı bozuyor.

Yerel mahkeme, bu karara da uyarak 1999/5 Esas sayılı dosya üzerinden sürdürdüğü yargılama sonucunda 16.6.2000 günü yeniden karar veriyor. 2000/87 sayılı bu karar da, daha önce direnme kararı verdiği 11 sanık hakkında, TCY'nın 146/3 maddesi gereğince hüküm kuruyor. Diğer sanıklarla ilgili eski yargısını sürdürüyor. Bu aşamada daha önce cezası kesinleşmiş olan sanıklar bulunduğundan sanık sayısı 50'dir.

Yargıtay 9. Ceza Dairesi 04.05.2001 günlü 2000/3160 Esas, 2001/147 sayılı kararı ile sanıklar Ali Kurt, Durmuş Tufan ve Mevlüt Atalay'ın 4450 Sayılı Yasa ile değişik 3419 Sayılı "Pişmanlık Yasası" hükümlerinden yararlanma istemlerine karşın, bu istekleri hakkında olumlu ya da olumsuz bir karar verilmemesi yönünden kararı bozuyor. Ancak, diğer tüm sanıkların mahkumiyet kararları onaylanıyor.

'Sivascılar' iltica etti

SİVAS - 2 Temmuz 1993'te Sivas'ta Madınak Oteli'nde 37 kişinin öldürüldüğü olaya karışıklan gerekçesiyle haklarında yakalama kararı bulunan sekiz sanıktan alısının Almanya'ya, ikisinin de Suudi Arabistan'a iltica ettiğı açıklandı. Ankara DGM'de idam cezasına çarptırılan Harun Kavak, Mehmet Yılmaz, Metin Ceylan, Sedat Yıldırım ile 7.5 yıl hapse mahkûm olan Adem Ağbektas ve Serhat Özgentürk Almanya'ya, haklarında idam cezası bulunan iki kardeş, Ali ve Sadettin Temiz de Suudi Arabistan'a iltica etti. (aa)

1.11.2001 Radikal

ci halen yakalanmadı.

18 Mart 2002

Davanın bittiğı tarihlerde gazetelerde ilginç bir haber yer aldı: "Sivas E Tipi Cezaevi'nde hükümlü olarak bulunan katliam sanıklarından Faruk Ceylan, nikahlı eşinden bir çocuk sahibi oldu." Terör suçu nedeniyle tutuklu ve hükümlüler için bu tarihlerde açık görüş yasal olarak mümkün değildi. Kaldı ki açık görüşlerde de sanıkların, yakınları ile yalnız kalması olanaksızdı. Faruk Ceylan; "Ben idam mahkumuyum. İki kardeşim cezaevinde. Soyumun devam etmesi için eşimle ilişkiye girdim." diyordu. Katliam sanıkları, Bürokrasi içinde hâlâ, önemli desteklere sahipler. Bu destek, ideolojik destektir.

Gazetelerde yer alan diğer bir haberde ise, daha önce salınmış olan sanıkların bazılarının Almanya ve Suudi Arabistan'a iltica ettiğı bildiriliyordu. Daha önce yurt dışına gitmiş olan pek çok eylem-

ANA DAVANIN BİTİŞİNDEN SONRAKİ SÜREÇ

Sanıklar Pişman mı Oldular?

Kitabımızın ilk baskısının yayına girdiğı sırada dava bu aşamada idi. İzleyen süreçte üç sanıkla ilgili süren yargılama, 4.4.2002 gün ve 2001/83 Esas sayılı Ankara 1 No'lu DGM'nin üç hükümlünün de pişmanlık yasasından yararlanmasına gerek olmadığı kararı ile sonuçlandı. Bu karar Yargıtay 9. Ceza Dairesi'nin 26.09.2002 gün ve 2002/1700 Esas sayılı ilamı ile onandı.

Cezaevinde bulunan tüm hükümlüler, 12.03.2003 tarihinde yürürlüğe giren 4959 Sayılı Topluma Kazandırma Kanunu'ndan yararlanma amacıyla Ankara DGM'ye başvurdular. Yasanın içeriğı, örgüt üyesi olma koşulu ve suçun açığa çıkması konusunda bilgi verme zorunluluğı getirmesine karşın,

İSTİSNA

JAPON GÜLDÜ
İlhan Selçuk

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı
T.C. Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı

RD. YIL SAYI: 29-392 / 500.000 TL. KDV Dahil

AKP'YE YENİ YAKIN NADİ 1982-1983 85/2248 NACIR NADİ (1985-1987)

AKP, kıyımın 10. yılında Sivas canilerini hapisten çıkarma çabasına gire

Katliama af yolu

telefonlar alıyoruz İçişleri Bakanı Abdulkadir Aksu, topluma kazandırdığı yasa tasarısını AKP grubuna anlattırken "Hizbullah ve Sivas sanıklarına da af getirilirse" baskısıyla karşılaştı. Sivas Milletvekili Selami Uzun, "Sivas'ta telefonlar alıyoruz; Sivas mağdurlarını da affedemeyiz misiniz" sözleriyle bakanı ısrar ederek Madimık katliamını katılan köktendinci militanların affedilmesini istedi.

Hizbullah'a da af Milletvekili seçilmeden önce Hizbullah sanıklarının avukatlığını yapan Cavit Torun, "Elinde elifba ile yskalan-dığı için Hizbullahçı olarak hapse atılanlar oldu" diyerek tasarının kapsamına köktendinci terör örgütü üyelerinin de alınmasını öner-di. Tevhid Karakaya ise yasamın 1980 öncesinde mahkûm edilen ve yni soruşturulan "sağ görüşlülere, ülkedileri" de kapsamasını istedi

LENT SARTOĞLU
ANKARA, -Sivas katliamının 10. yılında Sivas canilerinin cenazelerini toplayan grup, Sivas'ta yak bir gariye sığınmış ve P militeriyle, PKK'la ADK'lar arasında bir çatışma yaşanmış.

ve Sivas sanıklarının da kapsayacak ge-kilde gerçekleştirilmiştir. İçin hükümetin istemine binaen, AKP grubuna din-bilgi veren İçişleri Bakanı Abdülka-dir Aksu, tasarının gerçekleştirilmesini için militeriyle, PKK'la ADK'lar arasında bir çatışma yaşanmış.

tinolup, AKP'nin dinli grup toplan-mış ve İçişleri Bakanı Aksu, militeri-killeriye bilgi verili. Toplamı bakan-derne inancının aydınlatması istenir. Aksu, terör kapaklarını korumak için de bir affedemeyiz misiniz?

kapsam dışında tutulduğunu vurgula-dı. Başka bir grup toplantısında ise alt 10'a yakın militeriyle, so-syalist hareketin gerçekleştirilmesini istenir. İçişleri Bakanlığı için Sivas katli-ami Sivas'ta 1980-1983 yılları arasında

rin affedilmesidir? Bu tür d-pünanlık kapaklarını almamamz diye evet. Diyarbakır Milletvekili Cavit Torun da tasarının kapsamını Hizbullah gibi katliamları bile d-ge-

2.7. 2003, Cumhuriyet

örgüt üyesi olduklarını kabul etmeyen ve olayın diğer örgütçüleri ve eylemcileri hakkında hiçbir yeni bilgi vermemiş olan 49 sanık hakkında dava yeniden ele alındı. Nihayet, yurtdışından talepte bulunmuş olan Ramazan Önder ve Özkan Doğan'ın istemleri tefrik edilerek, 26.12.2006 tarihinde diğer sanıkların anılan yasadan yararlanma istemlerinin reddine karar verildi. Bu karar, sanıklar tarafından temyiz edildi.

Bu sırada, 1 Haziran 2005 günü yürürlüğe girmiş olan Yeni Türk Ceza Kanunu'nun, henüz tartışıldığı süreçte, daha yasa yürürlüğe girmeden, Yeni Yapılmakta olan yasal düzenlemede TCK madde 146/3'ün doğrudan karşılığı olmadığı gerekçesi ile tutuklu bulunan 13 sanık hakkında Ankara 11. Ağır Ceza Mahkemesi, 18.11.2004 günlü, 2004/2009 Değişik İş sayılı kararı ile infazlarının tehirine karar verdi. Bu karara ilişkin olarak 24.11.2004 tarihinde yapmış olduğumuz itiraz, itiraz hakkımız olmadığı gerekçesi ile reddedildi. Daha sonra Mahkeme, vermiş olduğu kararları kendiliğinden geri almış olmasına karşın, salınan sanıkların hiçbiri henüz yakalanmadı.

Aranmakta olan ve önemli bir bölümü yurt dışına çıkmış olan sanıklar

KADEK ÜYELERİ TÜRKİYE'YE GETİRİLEMEDİ

'Eve dönüş' şeriatçılara yaradı

ANKARA (Cumhuriyet Bürosu) - Kuzey Irak'taki PKK/KADEK üyelerinin Türkiye'ye "dönüşüne" olanak sağlamak amacıyla çıkarıldığı söylenen Toplum Kazandırma Yasası'ndan yararlanmak için 35 aydını katleden Sivas sanıklarından tamamına yakını ile Hizbullahçılar başvurdu.

Sivas davası sanıklarından bugüne değin 52 tutuklu ve hükümlü başvururken, şeriatçı Hizbullah'tan da 338 kişi "eve dönmek" için başvuruda bulundu. 6

Ağustos'ta yürürlüğe giren yasadan, dışarıdan 211 kişi, cezaevlerinden de 1927 kişi olmak üzere toplam 2 bin 138 örgüt üyesi yararlanmak istiyor.

► **KADEK üyelerine "af" niteliğindeki Toplum Kazandırma Yasası'ndan yararlanmak için Sivas sanıklarından 52 tutuklu ve hükümlü ile Hizbullah'tan 338 kişi başvurdu.**

PKK/KADEK üyelerine "af" niteliğindeki Toplum Kazandırma Yasası'ndan 3 hafta içerisinde beklenen sonuç alınamazken, en çok başvuru cezaevlerinden geldi. Başvuranlarda cezaevindeki

PKK/KADEK üyelerini şeriatçı Hizbullah örgütü üyeleri ile Sivas katliamı sanıkları izliyor.■

2.9.2003, Cumhuriyet

hakkındaki “Ayrırma Kararı” gereğince zaman aşımı süresinin dolmasına dek kamu davaları bir süre daha devam ediyor görünecektir. Ancak yargılama, esas olarak, kamu vicdanı önünde sonuçlanmış değildir. Eylemi örgütleyenler, eylemde aktif rol oynayanlar saptanamamış ve saptanmaları için de gerekli çaba gösterilememiştir.

Cafer Erçakmak’ın Suçu Zaman Aşımına Uğrayabilir mi?

4 Ocak 2009

Öğleden sonra, büromda çalışıyorum. Bir gazeteci arkadaşımız arıyor. “Sivas Katliamı Davası’nın sürdüğünden haberiniz var mı?” diye soruyor. “Hangi dava?” diyorum. “Cafer Erçakmak, Şevket Erdoğan, Köksal Koçak, İhsan Çakmak, Hakan Karaca, Yılmaz Bağ, Necmi Karaömeroğlu” diye sıralıyor. Ardından da Savcılık Makamı’nın bu sanıklar hakkındaki davanın zaman aşımı nedeni ile düşürülmesini istediğini söylüyor. İlk isim, Aziz Nesin’in kurtarılmasını engelleyen Belediye görevlisine ait. Onu unutmamız mümkün değil. Ama diğerleri... Onları ilk kez duyuyorum. Erçakmak’la benzer konumda olan sanıklar hakkında ana davada ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası verildi. Bu sanık kaçak. Yakalanması halinde hakkındaki iddia TCK’nun 146/1. maddesine aykırılık savı. Olayın üzerinden henüz 15 yıl geçti. Bu suçun zamanaşımına uğrama olasılığı yok. Arkadaşları arıyorum. Hepimiz kaygı içindeyiz. Nasıl habersiz kalırız? Ertesi gün dosyayı inceliyoruz. Anlaşıyor ki ilk davalara dahil edilmeyen ancak Kayseri Emniyet Müdürlüğü tarafından aranmakta olan kimi sanıklar yakalanıp yargı önüne getirilmişler. Ancak, Erçakmak yönünden böyle bir yakalama da söz konusu değil. Oysa, CMK’nun 223. maddesi gereği suçun mağdurları ya da şikayetçilerinin duruşmaya çağrılmaları ve dinlenmeleri bir zorunluluk. Kaldi ki mağdurlar, ek iddianame ile açılmış olan davanın, 1993/106 Esas Sayılı ana dosyasında katılan sıfatı kazanmış bulunmaktalar. Bu nedenle onların da bizim de duruşmadan haberdar edilmemiz gerekiyor. Avukat arkadaşlarla dosyayı inceliyoruz. Bizi şaşırtan bilgilere ulaşıyoruz.. Sanıklar, arandıkları süreç içinde kamu organları ile yoğun temaslarına karşın yakalanmamışlar. Örneğin Sanık İhsan Çakmak, aranmakta iken; 27 Temmuz 1999 tarihinde Sivas Altınyayla Belediyesi’nde evlenmiş!.. 22 Mayıs 1997 tarihinde askerlik görevine başlamış!.. Çocuğu olmuş!.. Onu nüfusa kayıt ettirmiş ve dahası 2000 yılında Emniyet Makamları’ndan ehliyet almış!!! 2005 yılından başlayarak İstanbul Avrasya Savunma Sanayiinde gişe memuru olarak, sigortalı çalış-

mış!.. Sanık Yılmaz Bağ ise Sivas Kangal İlçesi'nde düğün yapmış, nikah memurunun önüne oturmuş. Bu işlem, aynı zamanda arandığı bilgisi de olan nüfus memurluğu önüne gitmiş!!!

Dosyaya göre kırmızı bültenle aranması istenen Cafer Erçakmak, mahkemenin emniyete arama talimatı vermesi üzerine sadece Sivas'taki ikametgahından aranmakla yetinilmiş. 2004-2008 yılları arasındaki tüm aramalar, sadece, zaten bulunmadığı ikamet adresine gidilerek gerçekleştirilmiş. Aranan 35 insanın yakılarak öldürülüğü bir katliam sanığı... Bu "ihmallere!" Sivas yangını nasıl küllenecek?

20 Mart 2009

Şimdi bu davaya da müdahiliz. Duruşmalar sürüyor. Yeni sanıklarla belki bir süre daha bu dava mahkeme salonlarında devam edecek... Kimisi zaman aşımı nedeni ile ellerini kollarını sallayarak mahpusluktan kurtulmuş olacaklar. Cezaevlerinin dört duvarı daima aşılr. Ama vicdanlardaki ve akıllardaki duvarları nasıl yıkacaklar?..

Katliam, bugünlerde tiyatro sahnelerinden yeniden belleklere akıyor. Usta oyuncu Genco Erkal, mağdurlardan Serdar Doğan, gerçeğe açıyorlar perdelerini... Zerrin Taşpınar şiirlere döküyor acılı bir serüvenin ince sızısını... Madımak, tarihin orta yerinde yanmaya devam ediyor. Hukuk, zaman aşımı ile örtüyor gerçeği.. Tarih, zamanın aşındıramayacağı kalemi ile yangını yazıyor.

Av. Şenal SARIHAN
2002 Yılı Çalışma Dönemi
İ.H.K. Bşk.

***DGM'ne Sunulan
Dilekçeler ve
Basın Açıklamaları***

DURUŞMA TUTUNAKLARI TARİH İÇİN BELGEDİR

DEVLET GÜVENLİK MAHKEMESİ SAYIN BAŞKANLIĞINA

ANKARA

KONU: Duruşma safahatının teyp (ya da steno) ve video vasıtasıyla tesbiti istemidir.

Bilindiği gibi, 2845 sayılı Devlet Güvenlik Mahkemeleri'nin Kuruluş ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 24. maddesinde; "Çok sanıklı davalarda veya mahkemece gerekli bulunduğu, duruşma safahatı(nın) mahkemenin uygun ve lüzumlu göreceği teknik araçlarla tespit olunabil(eceği)" öngörülmüştür.

Anılan hüküm, yargılamaya sürat kazandırmak olduğu kadar, daha sağlıklı bir yargılamaya olanak tanımak amacını da taşımaktadır.

Yargılamanın başından bu yana, duruşma safahatının doğrudan daktilo ile yazdırılmak suretiyle tespiti ciddi sakıncalar yaratmıştır.

Davanın önemi, mahiyeti ve kapsamı itibarıyla tutanakların, yargılamanın tüm safahatını yansıtacak boyutlarda tanzimi gerekmektedir. Bugün "detay" görülebilecek bir husus, yargılamanın ileriki safhalarında "önemli" olabilecektir. Bu nedenle tutanakların duruşma safahatını aynen yansıtmada devamımız açısından zorunluluk vardır.

Öte yandan, kanıtların önemli bir bölümünü tanıkların teşhisi oluşturmaktadır. Görsel bir olgu olan teşhisi, yazı ile gereği gibi yansıtmaya olanak yoktur.

Davamız, yasanın tanımı ile "çok sanıklı" bir davadır. Dikkat edilirse, 2845 sayılı yasanın 25. maddesinde davanın "çok sanıklı" olması "mahkemece gerekli bulunan" durumlardan ayrık tutulmuş; "Çok sanıklı davalarda veya mahkemece gerekli bulunduğu" denilerek, davanın "çok sanıklı" olması halini tek başına teknik araçlara başvurmak için yeterli (hatta yasanın düzenleniş tarzı itibariyle bu yöneme başvurulmasını 'zorunlu') kabul etmiştir.

Özetle; görülmekte olan dava, maiyeti itibariyle, duruşma safahatının teknik araçlarla tespitini gerekli kılmaktadır.

Bu teknik olanaklar mahkemece sağlanamaz ise, müdahil taraf olarak bu olanakları sağlamaya hazırız.

Gerek daha sağlıklı ve gerekse daha süratli bir yargılamanın temini amacıyla; 2845 sayılı yasanın 24. maddesi uyarınca duruşma safahatının teyp (ya da steno) ve video vasıtasıyla tespitini, bu tespite müsteniden sonradan düzenlenecek duruşma tutanak örneklerinin tarafımıza verilmesini saygı ile dileriz.

MÜDAHİL VEKİLLERİ

SİVAS KATLİAMI ÖRGÜTLÜ BİR KALKIŞMADIR

DEVLET GÜVENLİK MAHKEMESİ BAŞKANLIĞINA

ANKARA

KONU: Sivas Katliamı, şeriatçı örgüt ve sanıklar ile şeriatçı örgüt arasındaki ilişkilere ilişkin açıklamalarımızdır.

Sanıklar, TCK'nun 146. maddesini ihlal savına karşı yaptıkları savunmalarında, hiçbir örgütsel ilişki içinde bulunmadıklarını belirtmişlerdir.

Müşteki/müdahil vekilleri olarak, başından beri iddia ettiğimiz gibi, Sivas Katliamı, Anayasa'yı şeriatçı amaçlarla değiştirmeye yönelik planlı, örgütlü bir şeriatçı kalkışmadır.

Bazı sanıklar savunmalarında fiil ile ilişkilerini zımnen de olsa kabul etmektedirler. Yadsınan, fiil ile şeriatçı örgüt, sanıklar ile şeriatçı örgüt arasındaki ilişkidir.

Ek'te sunduğumuz "*Taraf*" isimli derginin Ağustos 1993, Kasım 1993 ve Ocak 1994 tarihli 30, 33 ve 35. sayıları bu örgütsel ilişkiyi açığa çıkarıcı niteliktedir.

Adı geçen dergide Sivas Katliamı, "*Sivas'taki Şanlı İslamcı Kıyam*" olarak değerlendirilmekte ve "*İhtilale En Yakın Adım*" şeklinde nitelendirilen katliamın Büyük Doğu-İBDA Hareketi'nin önderliğinde gerçekleştirilmiş olduğu açıkça ifade edilmektedir.

Derginin 33. sayısının 19. sayfasında bu şeriatçı "*Cephe*"yi oluşturan legal ve illegal kuruluşların isimleri açıkça belirtilmekte, şematik olarak gösterilmektedir. Kendilerinin de bu "*Cephe*" içinde yer aldığını söyleyen Dergi, "*Sivas Gazileri*" olarak nitelendirdiği bu davanın sanıkları ile şeriatçı örgüt arasındaki organik bağı gösteren açıklamalarla doludur.

SANIKLARLA ŞERİATÇI ÖRGÜT ARASINDAKİ İLİŞKİ

Bu dava sanıklarından, Cafer Tayyar Soykök, Orhan Demir, Ali Kurt, Erol Sarıkaya, İlhami Çalışkan, Muhsin Erbaş, Tufan Caymaz, Süleyman Kurşun ve Ahmet Onar'ın *"Tüm Sivaslı Tutuklular"* adına Afyon Cezaevi'nden bu örgüte gönderdikleri mesaj, adı geçen Derginin 33. sayısının 18 sayfasında yayınlanmıştır.

Sanıklar, *"Rahman ve Rahim olan Allah'ın adıyla"* diye başladıkları ve *"Esselamun Aleyküm"* diyerek bitirdikleri bu mesajlarında şeriatçı özlemlerini dile getirmektedirler.

Derginin 33. sayısının 17. sayfasında bu davanın tutuklu sanıkları, isimleri de yazılmak suretiyle *"Cezaevlerindeki İBDA-C Tutsakları"* olarak takdim edilmektedirler.

Aynı Derginin 20 ve 21. sayfalarında, yöneticilerin 4 Ekim 1993 tarihinde Afyon Cezaevi'ne de giderek *"Sivas Gazileri"* ve *"Şanlı Sivas Kıyımı Sanıkları"* olarak nitelendirdikleri, bu dava sanıklarından Tufay Caymaz, Yalçın Kepenek, Ali Kurt, Cafer Tayyar Soykök, Zafer Yelok ile görüşme yaptıkları bildiriliyor ve adı geçen sanıkların bu derginin takipçileri ve destekçileri olduğu belirtiliyor.

Dergi, bu davaya ilişkin haber ve değerlendirmelerinde, sanıkları, *"gönüldaşlarımız"*, sanık vekillerini ise *"avukatlarımız"* biçiminde değerlendirmekte ve aynen şöyle demektedir:

"Sivaslı gazilerin mahkemesinde müslümanların namaz kılmasına dahi tahammül edemedikleri görüldü. Alevi avukatların malum dinsiz tavırlarına karşı avukatlarımız gerekli cevabı verdiler. Alevilerin yakınları duruşmaya girerken gönüldaşlarımızın yakınları duruşmaya alınmadılar... İntikam hissiniz daim olsun!" (Sayı: 33, s.6)

Derginin Ocak 1994 tarihli sayısında, bu davanın sanıkları *"Şanlı Sivas Kıyımı'nda esir düşen gönüldaşlarımız"* olarak belirtilmekte ve *"yalnız değildirler"* denildikten sonra şu çağrı yapılmaktadır:

"Sivas tutsaklarını Afyon ve Kırıkkale gibi ücra cezaevlerine göndererek korkusunu şimdiden belli eden rejimin bu kadar kişiyi tutuklamakla pişman olacağı günler yakındır. Sivas tutsaklarını mahkemelerde yalnız bırakmayalım." (Sayı: 35, s.11)

ÖRGÜTÜN HEDEFİ - EYLEMİN AMACI

Sivas Katliamı'nın planlanmasına, örgütlenmesine, uygulanmasına ve so-

nuçlarına açıkça sahip çıkan bu şeriatçı örgütün eylemi değerlendirmesi ise şöyle:

"Geçen ay (Temmuz) çok hareketli ve bereketli geçti. 70 yıllık Cumhuriyet tarihinin en büyük direnişlerinden biri 2 Temmuz'da Sivas'ta yaşandı...

"Sivas'ta insanlarımız yargılama ve cezalandırma hakkını kullanmıştır. Yargılama ve cezalandırma hakkı, ancak ve ancak müslümanlarındır; bunun lamı cimi yok. 'Yasadışı' TC'nin hiçbir hakkı yoktur...

"İslâmın önüne çıkanların tepelenmesi çok normaldir. Fakat bu topraklarda yaşayan müslümanların asıl hedefi TC'nin ta kendisidir; bu asla unutulmamalıdır.

"2 Temmuz'daki Şanlı Sivas Kıyımı'ndan sonra İBDA Cepheleri taarruzlarına devam ettiler. İstanbul'da Çeliktepe, Gültepe, Sanayi Mahallesi taarruzları, Yalova çıkartması, Konya taarruzu, Maraş taarruzu ve diğerleri...

"Yurdun her yanı alev alev. Alevler TC'yi yıkıp kül edeceğe benziyor. Alevlerin bize tedaisi, azgınlık ve kokuşmuşluğun sembolü Pompei şehrinin, yanardağın altında kalarak tamamen yanması. TC, Pompei'nin son günlerindeki gibi...

"İntikam hissiniz daim olsun!" (Sayı: 30, s.6)

Sanıkların örgütsel bağlantı içinde bulundukları bu dergide, Sivas Katliamı, "İhtilale En Yakın Adım" olarak değerlendirildikten sonra, bu başlık altında şu açıklamalara yer verilmektedir:

"İslâm devrimini gözetici halis müslümanların gözündeki herşey ihtilale vesiledir. Tıpkı Sivas'ta olduğu gibi. Meğer ki uyanık olunsun...

"Artık kalabalığın asıl hedefinin ne olduğu meydana çıkmıştı: Devletin ta kendisi..." (Sayı: 30, s.15)

"Olaylardan çıkarılması gereken mana şudur: İBDA'nın işaretlediği bu yüzyılın diyalektiği olan 'Kendinden Zuhur', Sivas'ta muazzam bir fişkırtış gerçekleştirmiştir. Hem müslümanlık iddiasında bulunup, hem de müslümanlara pasifistlik aşılamaya çalışan parya tiplerin de, artık Anadolu'dan fişkırtan bu zuhuru engellemeye gücü yetmemektedir. Çoğu kişinin sandığı gibi ihtilal çok uzak değil, hemen kapımızın eşiğindedir. Kızılcahamam, Boyabat ve hele Sivas, kendilerine destek çıkacak yeni Anadolu zuhurlarını beklemektedirler. Anadolu İslâmcı Halk İhtilalinin yakın olduğunu müjdelemektedir Sivas. Sivas'ta meydana gelen 'Büyük Zuhur', İBDA'nın gerçekleşmesidir. Dileğimiz daha nice Sivas'lar." (Sayı: 30, s.16)

"Demokrasi bir yöntemse, sonuçlarına herkesin katlanması gerekir. Halk şeriat istiyorsa, ülkenin yönetimi şeriat olmalıdır...

"Demokrasi, İslâm Şeriatı'na zıt bir rejimin adıdır..." (Sayı: 30, s.38)

Dergi, Ocak 1994 tarihli sayısında, hedeflenen amacın ne olduğunu son derece açık bir biçimde ifade etmektedir. Yapılan açıklama aynen şöyledir:

"Kıyas inkârcılarının' hiç arzu etmediği bir şey bu; 'silahlı peygamber gerçeğini' görmezden gelenlerin bütün güçleriyle önlemeye çalıştıkları bir mesajdır bu.

"Nâfile. Korkunun kadere faydası yok.'Bağımsız, Birleşik İslâm Devleti' mutlaka kurulacak.

"Nur tamamlanacak.

"Biz buna memur kıldık.

"O halde?

"Baticılar Batıya, Tüm İktidar İslâma!

"O halde?

"Ne 1. ve 2. Cumhuriyet, Bağımsız, Birleşik İslâmi Devlet!" (Sayı: 35, s.7)

EYLEMDE ŞERİATÇI ÖRGÜTÜN PLANLI ÖNDERLİĞİ

Şüphesiz Sivas Katliamı, tek başına *"İBDA"* isimli bu örgütün eylemi değildir. Böyle bir iddiamız yoktur. Ancak, adı geçen örgütün eylemin sorumluları arasında olduğu açıktır. Aslında Sivas Katliamı, Hizbullah'tan başlayıp Aczmendiler'e kadar uzanan çeşitli şeriatçı örgütler ile devlet içine yuvalanmış karanlık güçlerin bir *"Cephe"* halinde işbirliği içinde planlayıp uygulamaları şeriatçı bir kalkışmadır.

Sivas Katliamı'nın kendiliğinden gelişen bir hareket olmadığı, önceden planlanan, uzun süreli bir propaganda çalışması ile *"İslâmcı militanlar"*ca adım adım geliştirilip, şeriatçı örgütler/cephe önderliğinde uygulanan bir eylem, bir şeriatçı kalkışma olduğu, adı geçen dergi tarafından da pervasızca açıklanmaktadır. Aynen şöyle deniyor:

"Sivas ayaklanması... (Büyük Doğu-İBDA Hareketi önderliğinde şekillenen) 'Devrimci Milli Kurtuluş Cephesi'ni biraz daha meydana çıkaran... biraz daha bütünleştiren, kaynaştıran bir hareketliliğin tezahürlerindendir...

"Gerçek müslümanlar BD-İBDA bayrağı altında toplanıyor, açık bir gerçektir bu. Sivas'tan yükselen 'İşgalciler Defolun' haykırışı bu toplanışın bir başarısıdır. Daha fazla inkâr etmenin, direnmenin kimseye faydası yok. BD-İBDA Hareketi'nin otoritesi esastır. Bu otoriteyi kabul edin, ona baş eğin!" (Sayı: 30, s.7)

"Artık Türkiye'de laiklik ve demokrasiye inanmayan büyük bir çoğunluk

var. Bu çoğunluk çeşitli cemaatler içinde yer alsalar da, kıvılcım beklemektedir.

"Öncü İslamcı militanlar bu hazırlığı yapmaktadırlar. On bin PKK'lıyla başa çıkamayan düzen böyle bir patlama karşısında ne yapabilir..."

"Çareniz Tükenmiştir Efendiler. Sistem Bitmiştir!" (Sayı: 30, s.38)

"TAHRİK" VE "PROVOKASYON" SAVUNMALARINA TEKZİP

Sanıklar savunmalarında, 2 Temmuz 1993 günü Sivas'ta meydana gelen olayların, başta Aziz Nesin olmak üzere, bazı çevrelerin tahrikleri ile kimilerinin provokasyonu olduğunu ileri sürmüşlerdir. Oysa, aynı sanıkların bağlantı içinde oldukları dergide bu görüşler tekzip edilmektedir. Mahkeme huzurunda *"tahrik"* ve *"provokasyon"*dan söz edilirken, kitlelere karşı şunlar söyleniyor:

"Düzen partilerinin tamamı, yanında yer aldıklarını gizlemedikleri parya devletçik TC'nin klasik İslâm düşmanı bakış açısıyla yaklaşmaktadırlar Sivas Ayaklanması'na. Yani 'Sivas'ın akıllı, uslu, boynu bükük, sesi soluğu çıkmaz, ağzı var dili yok müslümanları(!) pıstıkları köşelerinde ezik ezik ibadetlerini yaparlarken saygısızın biri tarafından (Aziz Nesin oluyor bu) tezgahlanan provokasyon sonucu zıvanadan çıkarak, bir müslümana yakışmayacak şekilde(!) etraflarını kırıp, döküp ateşe veriyorlar.' Görüldüğü üzere klasik 'tahrik', 'galeyan' edebiyatıdır bu. Bu edebiyat, parya devletçik TC'nin edebiyatıdır. Bu edebiyatın mantığı şudur: Müslümanlar geri zekâlı, barbar mahluklardır! Öyle kendi hakları için ayaklanmayı falan akıl edemezler. Olsa olsa provokasyona gelirler!"

"Ülkemiz nüfusunun yüzde doksan küsurunu teşkil eden müslüman halkımızın namusu, haysiyeti bildiği kutsal değerleri yeniden hakim kılmak için bilerek ve isteyerek ayaklanabileceğini bir türlü anlamayan, daha doğrusu anlamak işine gelmeyen bu tipler, yaftaları ne olursa olsun, işgalci Batı sömürgeciliğine hizmet eden yerli işbirlikçi konumundadırlar." (Sayı: 30, s.8, 9)

"Şiddet kullanan adam müslüman değil'se Allahın Resulü de müslüman değildir! Kahramanlık ve adalet timsali Hz. Ömer de değildir! Yiğitler yiğidi Hz. Ali de! Kanlarını canlarını Allah Resulünün Kurtuluş Yoluna adanmış sahabiler de değildir!" (Sayı: 30, s.9)

NİHAİ AMAÇ

Bu dava sanıklarının organik bağ içinde oldukları "*Taraf Dergisi*"nin Ağustos 1993 tarihli sayısında, şeriatçı örgütün nihai amacı ve hedeflediği eylem, kendi üslubu içinde şu sözde "*espri*" ile dile getiriliyor:

"Aydınlık'ın tahriklerine 'hemencecik' kapılıveren müslüman Sivas halkı Madımak Otel'i ni yakmıştı içindeki o kadar 'aydın' bizzat öz bedenleriyle bir çıra gibi yanarak akşam karanlığında Sivas'ı aydınlatmıştı.

"İşte o Aydınlık, şimdi de Atatürk'ün İslâmi değerlere ne yaman hakaretler ettiğini el yazısıyla yayınlamaya başladı. Sanıyoruz Aydınlık birilerine Anıtkabir'i yakutup Ankara'yı da aydınlatmak istiyor.

"Öyle ya, o aydınlık yanmasa, bu aydınlık yanmasa nasıl aydınlanır bu 'kara cahil-aptal', üstelik Müslüman halk!" (Sayı: 30, s.45)

Evet! Şeriatçı örgütün nihai hedefi budur. Önlem alınmazsa sıra Anıtkabir'e gelecektir.

Takdirlerinize arzederiz.

Av. İbrahim Açıan

Av. Yakup Ayhan

Av. Ali Cafer Baş

Av. Mehmet Cengiz

Av. Nurten Çağlar

Av. Selma Çiçekçi

Av. Hüseyin Gökçearslan

Av. Ali Kalan

Av. İlknur Kalan

Av. Erdoğan Kılıç

Av. Veli Koluvaçık

Av. Günay Nehir

Av. Vahit Özsoy

Av. A. Esin Özbey

Av. Hasan Basri Özbey

Av. Hasan Ünlü

Av. Şenal Sarıhan

Av. Nusret Senem

Av. Yaşar Yakın (Baro Başkanı)

Av. Lale Yaşar

Av. Necati Yılmaz

AVUKATLIK BİR KAMU GÖREVIDİR

TUTANAK

24.03.1994

Ankara Devlet Güvenlik Mahkemesi'nin 1993/106 E. sayılı Sivas Katliamı ile ilgili davasının 24.03.1994 günlü duruşmasında: Müdahil avukatlardan Hüseyin Gökçearslan bir talep için söz aldığı sırada sanıklardan Halil İbrahim Düzbiçer, müdahil avukatlar tarafına, herkesin (çevresindeki insanların ve müdahil avukatların) duyabileceği biçimde **"Otur köpek, pezevenk!"** demesi üzerine, duruşma disiplininin sağlanması için sanığa ihtarda bulunulması mahkemeden talep edildi. Mahkeme tarafından sanığa sözlü ihtarda bulunuldu. Ancak öğleden sonra devam eden duruşma sırasında sanık vekillerinden Av. Hüsnü Tuna, dinlenmekte olan tanığa "Sivas'ta Kültür Merkezi önünde Aydınlık Gazetesi'nin satılıp satılmadığının" sorulmasını istedi. Mahkeme Başkanı, "Bunun olayımızla ne alakası var?" deyince, sanık vekili Av. Hüsnü Tuna, Başkanın bu sözleri söylerken başını iki yana sallamasını kastederek, "Sorularımızı istihza ile karşılamayın. Ben inandığım, Peygamberin hanımlarına küfreden Gazeteyi sattırmam" dedi. Av. Hüsnü Tuna'nın sanıkların ideolojisi ile birleşen bu tavrı üzerine sanıklardan Halil İbrahim Düzbiçer, biz müdahil avukatlara dönerek, **"Hayvanlar!"** dedi. Yakınında bulunan diğer sanık Cafer Tayyar Soykök de bizlere dönerek **"Köpekler!"** diye bağırdı. Bunun üzerine Mahkeme Başkanı'na durum anlatılarak, hakaretlerin bugün ikinci kez yineleniği belirtilerek şunlar söylendi: "Mahkememiz şu anda bize soru sormak için söz vermiştir ancak savunma hakkını kullanabilmemiz için öncelikle onurumuzla görev yapmanın koşullarının sağlanması gerekir. Sanıklara uyarıda bulunulması, gerekiyorsa duruşmadan çıkarılmaları, maruz kaldığımız hakaretlerin tutanağa geçirilmesini talep ediyoruz. Aksi halde savunma görevini sürdüremeyeceğiz." Bu talep üzerine üye Yargıç Albay Çetin Güvener, bizleri kastederek, **"Disiplini sağlamak**

TAHLİYENİN AÇTIĞI KAPILARDAN SUÇLULAR DA ÇIKACAK

ANKARA DEVLET GÜVENLİK MAHKEMESİ BAŞKANLIĞINA

31.3.1994

Dosya No: 1993/106

31.03.1994

Tahliye Kararına

İtiraz Edenler (Müdahil)

: Gülay Şahin ve arkadaşları.

Vekili

: Av. Hüseyin Gökçearslan ve aşağıda
imzası bulunan avukatlar.

Tahliyesine Karar

Verilen Sanıklar

- : 1. Tufan Caymaz
2. Yalçın Kepenek
3. Mehmet Demir
4. Murat Çanaklıtaş
5. Bülent Düvenci
6. Özay Karatürk
7. Yusuf Ziya Eliş
8. Metin Ceylan
9. Ali Temiz
10. Etem Ceylan
11. Gazi Tufan
12. Hüseyin Ceylan

13. Muammer Özdemir
14. Özkan Doğan
15. Bünyamin Eliş
16. Adem Ağbektaş
17. Bülent Karayiğit
18. Ahmet Hakan Aslan
19. Süleyman Kurşun
20. Nezat Aydın
21. Ahmet Onar
22. Tekin Arız
23. Yıldırım Yüksel
24. Metin Yokuş
25. Bülent Güldü
26. Muammer Nuh Kılıç

Konusu

mızın sunulmasından ibarettir.

25.3.1994 tarihinde yapılan duruşmada 26 sanık hakkında tahliye kararı verilmiştir. Bu karar hukuka aykırıdır. Tahliyesine karar verilen tüm sanıklar hakkında çeşitli aşamalarda kamu tanıklarının teşhis ve yeminli anlatımları vardır. Tüm sanıkların 2 Temmuz 1993 tarihinde gerçekleştirilen Anayasal düzene karşı şeriatçı kalkışma fiilinin asli failleri oldukları dosyadaki delillerle sabittir. Tahliye kararına itiraz ediyoruz. Tahliye kararının kaldırılmasını talep ediyoruz.

Sanıklar ve Hakkındaki Kanıtlar:

1. Tufan Caymaz:

11.7.1993 tarihli teşhis tutanağıyla Doğukan Öner ve Ekrem Nalcı sanığı teşhis etmişlerdir. (K.13, Dizi: 1258)

Tanık Doğukan Öner, 12.7.1993 tarihinde Kayseri Devlet Güvenlik Mahkemesi Savcılığında verdiği ifadesinde, sanığın "*Allahuekber!, Tekbir!, Zafer İslamın!*" sloganlarını attığını, Madımak Oteli önünde güvenlik kuvvetlerince oluşturulan barikatı aşmak için devamlı aktif bir şekilde zorlamalarda bulunduğunu beyan etmiştir.

Tanık Ekrem Nalcı, 12.7.1993 tarihinde Kayseri Devlet Güvenlik Mahkemesi Savcılığı'na verdiği ifadesinde, sanığın Kültür Merkezi önünde ön saflarda "*Allahuekber!, Zafer İslamın!*" sloganlarını attığını beyan etmiştir.

(Kl. 1, Dizi: 407-408)

Böylece iki ayrı tanık, sanığı iki ayrı yerde ön saflarda görmüştür. Yani elebaşı konumundadır. Huzurdaki ifadesinde **"Tekbir getirdim"** diyerek tevilli ikrarda bulunmuştur.

2. Yalçın Kepenek

11.7.1993 tarihli teşhis tutanağıyla tanık Doğukan Öner sanığı teşhis etmiştir. Sanığı Kültür Merkezi önünde ve Valilik önünde gördüğünü beyan etmiştir.

Tanık Ekrem Nalcı, Sivas Ağır Ceza Mahkemesi'nde alınan 1993/60 talimat sayılı ifadesinde sanığı SSK Hastanesi önünde ve Vilayet önünde kalabalığın içinde gördüğünü beyan etmiştir.

Her iki tanık sanığı toplu teşhis tutanağında da teşhis etmişlerdir.

Tanık Doğukan Öner, huzurda verdiği ifadesi sırasında sanığı bizzat teşhis etmiştir. Huzurda, seyrettiğini beyan ederek tevilli ikrarda bulunmuştur. Tuncay Yılmaz'ı huzurda teşhis etmiştir.

3. Mehmet Demir

11.7.1993 tarihli teşhis tutanağıyla tanıklar Nihat Altuntaş, Alaattin Socaç, Sabri Çelik ve Mustafa Erbil sanığı teşhis etmişlerdir. (Kl. 3, Dizi: 1185)

Tanık Alaattin Socaç, 13.7.1993 tarihinde Sivas C. Savcılığı'nda verdiği ifadesinde, Madımak Oteli önündeki kalabalık içinde sanığın **"Allahuekber!, Müslüman Türkiye!"** sloganlarını ve diğer sloganları attığını beyan etmiştir.

Kamu tanıkları Mehmet Yıldız, Hüseyin Kılıç huzurda verdikleri ifadelelerinde bizzat sanığı teşhis etmişlerdir. Tanık Tuncay Yılmaz da teşhiste bulunmuştur. Tanık Doğukan Öner de huzurda teşhiste bulunmuş, başlangıçta teşhisi yoksa yanılabilceğini söylemiştir.

4. Murat Çanaklıtaş

11.7.1993 tarihli teşhis tutanağıyla tanık Doğukan Öner sanığı teşhis etmiştir. (K. 13, Dizi: 1181)

Tanık Doğukan Öner, Kayseri Devlet Güvenlik Mahkemesi Savcılığı'na verdiği ifadede **"Allahuekber!"** ve diğer sloganları Madımak Oteli önündeki kalabalık içinde atarken ve otel camlarını taşlarken gördüğünü beyan etmiştir.

5. Bülent Düğenci

Tanık Şaban Yılmaz, 12.7.1993 tarihinde Kayseri Devlet Güvenlik Mah-

kemesi Savcılığı'na verdiği ifadesinde, Madımak Oteli önündeki topluluk içinde gördüğünü, otel önünde güvenlik güçlerince oluşturulan barikatı aşmak için devamlı çaba gösterdiğini, oteli taşıladığını beyan etmiştir. (Kl. 1, Dizi: 404-406)

Tanık Sami Ece, 12.7.1993 tarihinde Sivas C. Savcılığı'nda alınan ifade-sinde sanığı Madımak Oteli önünde **"Şeriat Gelecek Zulüm Bitecek!, Kah-rolsun Laiklik!"** sloganlarını attığını, güvenlik güçlerinin oluşturduğu bari-katı aşarak otele girmeye çalıştığını, otele taş attığını beyan etmiştir.

6. Özay Karatürk

Tanık Doğukan Öner, 11.7.1993 tarihli teşhis tutanağında, sanığı Buruci-ye Medresesi önünde ve İstasyon Caddesi'nde topluluğun içinde gördüğünü beyan etmiştir. (Kl. 3, Dizi: 1154)

Tanık Doğukan Öner, Kayseri Devlet Güvenlik Mahkemesi Savcılığı'na verdiği 12.7.1993 tarihli ifadesinde sanığın Buruciye Medresesi ve İstasyon Caddesi'nde elleri havada ateşli bir şekilde slogan attığını söylemiştir. (Kl. 1, Dizi: 424-431)

Toplu teşhis tutanağında da Doğukan Öner teşhiste bulunmuştur.

7. Yusuf Ziya Eliş

Tanık Sami Ece, 11.7.1993 tarihli teşhis tutanağıyla sanığı teşhis etmiş, Madımak Oteli'ne doğru yürüyen kalabalığın içinde olduğunu beyan etmiştir. (Kl. 3, Dizi: 1130)

Tanık Sami Ece, 12.7.1993 tarihinde Sivas C. Savcılığı'nda alınan ifade-sinde, Madımak Oteli'ne doğru yürüyen kalabalığın içinde **"Şeriat Gelecek Zulüm Bitecek!"** sloganını ve diğer sloganları attığını beyan etmiştir.

8. Metin Ceylan

Tanık İzzet Karadağ ve Sami Ece tarafından düzenlenen 11.7.1993 tarih-li teşhis tutanağıyla sanık teşhis edilmiştir. (Kl. 3, Dizi: 1066)

Tanık Sami Ece, Sivas C. Savcılığı'na alınan 12.7.1993 tarihli ifadesinde, sanığın Madımak Oteli'ne doğru yürüyen kalabalığın içinde, **"Şeriat Gelecek Zulüm Bitecek!"** sloganını attığını, ikazlara uymadığını beyan etmiştir.

9. Ali Temiz

Tanık Doğukan Öner, 11.7.1993 tarihli teşhis tutanağında sanığı, **"Madı-mak Oteli önünde sürekli slogan atan, polis kordonunu yarmaya çalışan kişi"** olarak nitelemiş ve teşhiste bulunmuştur. (Kl. 3, Dizi: 1136)

Tanık Doğukan Öner, 12.7.1993 tarihinde Kayseri Devlet Güvenlik Mahkemesi Savcılığı'na verdiği ifadesinde, Madımak Oteli önünde "**Allahuekber!**" ve diğer sloganları attığını, otel önünde oluşturulan güvenlik kuvvetleri kordonunu sürekli olarak yarmaya çalıştığını, 2-3 sefer kordonu yararak otele girdiğini, polisler tarafından geri püskürtüldüğünü, otel önündeki arabalara, otele taş atarak otelin ve arabaların camlarını kırdığını beyan etmiştir. (Kl. 1, Dizi: 423-431)

11. Gazi Tufan

Tanık Sami Ece, sanığı teşhis etmiştir. Sivas C. Savcılığı'nda alınan 12.7.1993 tarihli yeminli ifadesinde, sanığın Madımak Oteli önündeki kalabalığın içinde "**Şeriat Gelecek Zulüm Bitecek!, Kahrolsun Laiklik!, Kuran'a Uzanan Eller Kırulsın!**" sloganlarını attığını ifade etmiştir. (Kl. 1, Dizi: 419-423)

Tanık Mehmet Yıldız, Ali Çilek ve Sami Ece tarafından düzenlenen 11.7.1993 tarihli teşhis tutanağında, sanığın Madımak Oteli önünde oluşturulan güvenlik güçleri barikatını yarmaya çalıştığı yazılıdır. (Kl. 3, Dizi: 1036)

12. Hüseyin Kaya

T. Sami Ece tarafından düzenlenen 12.7.1993 tarihli teşhis tutanağında sanığın Atatürk Caddesi'nde, Valilik önünde ve Madımak Oteli önünde çeşitli sloganlar attığı, güvenlik güçlerince oluşturulan barikatı yarmaya çalıştığı yazılıdır. (Kl. 3, Dizi: 1207)

Tanık Sami Ece'nin diğer ifadeleri de aynı mahiyettedir.

Tanıklar Orhan Veli Karadayı ve Sami Ece toplu teşhis tutanağında da sanığı teşhis etmişlerdir. Sanığın videoda görüntüsü vardır. Bunu duruşmada mahkemenin bilgisine sunduk. (Huzurda sorgusunda)

13. Muammer Özdemir

16.7.1993 tarihli teşhis tutanağında sanığın Madımak Oteli önündeki kalabalığın ön saflarında olduğu, "**Allahuekber!, Yaşasın Şeriat! Kanımız Aksa da Zafer İslamın!**" sloganlarını attığını, barikatı yarmaya çalıştığı yazılıdır.

Müdahil avukatlar olarak Dizi: 2'deki resimle sanığı teşhis ettik. 12.1.1994 tarihli dilekçe ile Mahkemenize bildirdik. Huzurda da beyan ettik. Dizi: 2534'de 69 numaralı fotoğrafı vardır.

14. Özkan Doğan

Sanıkla ilgili olarak düzenlenen fotoğraftan teşhis ve tesbit tutanağında E-16, E-61 numaralı fotoğraflarda sanık teşhis edilmiştir. Sanık da kendisini 55

numaralı fotoğrafta teşhis etmiştir.

Sanık E-61 ve 18 numaralı resimlerde huzurda müdahil vekillerince teşhis edilmiş. Sanık da 18 nolu resmin kendisine ait olduğunu ikrar etmiştir.

15. Bünyamin Eliş

Sanıkla ilgili olarak düzenlenen fotoğraftan teşhis ve tesbit tutanağında sanığın Savcılık'ta E-55 numaralı fotoğrafta kendisini teşhis ettiği yazılıdır. Huzurda kabul etmemiştir. Kl. 15, Dizi: 333'de de sanığın resmi vardır. Bunu da huzurda kabul etmemiştir. Bu sanık da olayın önemli sanıklarındandır.

16. Adem Ağbektaş

Sanıkla ilgili olarak düzenlenen 22.7.1993 tarihli teşhis tutanağında, sanığın "Allahuekber!, Yaşasın Şeriat!, Kanımız Aksa da Zafer İslamın!" sloganlarını attığı, Madımak Oteli önündeki topluluğun ön saflarında bulunduğu yazılıdır.

Mahkeme tarafından tarafımıza verilen Dz: 54-55 numaralı resimlerde müdahil vekili olarak sanığı teşhis ettik. 12.1.1994 tarihli dilekçe ile de ayrıca Mahkemenize bildirdik.

Müdahil Vekillerinden Şenal Sarıhan, 18 numaralı fotoğrafta sanığı teşhis etmiş ve mahkemeye resmi sunmuştur. 08-073 numaralı resimlerde sanık teşhis edilmiştir.

17. Bülent Karayiğit

10.7.1993 tarihli teşhis tutanağıyla sanık teşhis edilmiştir. Topluluk içinde çeşitli sloganlar attığı yazılıdır.

Tanık Ali Çilek ve Yılmaz Demirel de sanığı toplu teşhis tutanağıyla teşhis etmişlerdir.

Dizi 1050'de tanık Refik Sungur tarafından sanık teşhis edilmiştir.

18. Ahmet Hakan Aslan

Tanık Doğukan Öner tarafından düzenlenen 11.7.1993 tarihli teşhis tutanağında, sanığın Atatürk Caddesi üzerindeki topluluğun içinde olduğu, Madımak Oteli önünde güvenlik güçlerince oluşturulan barikatı yarmaya çalıştığı yazılıdır. (Kl. 3, Dizi: 1233)

Tanık Doğukan Öner toplu teşhis tutanağında da sanığı teşhis etmiştir.

Hazırlık tahkikatı sırasında sanıklar Faruk Belkavli ve Halil İbrahim Düzbiçer V-64, E-71 numaralı resimlerde sanığı teşhis etmişlerdir. Sanık da kendisini bu resimlerde teşhis etmiştir.

19. Süleyman Kurşun

Sanık, 8.7.1993 tarihinde verdiği ifadesinde (Terörle Mücadele Şb) Paşa

Camii'ne giderken topluluğu görüp katıldığını, sloganlar attığını, Otelin yanmasını seyrettiğini beyan etmiştir.

Sanık, 14.7.1993 tarihli ifadesinde Paşa Camii önünde topluluğa katıldığını, Madımak Oteli önünde topluluğun içinde yer aldığını beyan etmiştir.

Sanığı bir çok tanık teşhis etmiştir. Ayrıca müdahil vekillerinden Ali Kalkan huzurda sanığa ait resmi Mahkeme'ye sunmuştur.

20. Nevzat Aydın

Vilayet'ten Kültür Merkezine gittiğini 14.30-15.00 sıralarında Ramazan isimli arkadaşıyla kalabalıktan ayrıldığını huzurda beyan etmiştir. Sanık Metin Yokuş hazırlıkta Nevzat Aydın'la birlikte olduğunu beyan etmiştir.

9.7.1993 tarihinde Terörle Mücadele Şubesi'nde verdiği ifadesinde, olaylara katıldığını, sloganlar attığını, Madımak Oteli'nin önünde kalabalık içinde bulunduğunu, otele taş atmadığını, silah seslerinin gelmesi üzerine kaçtığını beyan etmiştir.

14.7.1994 tarihinde Kayseri Devlet Güvenlik Mahkemesi Savcılığı'na verdiği ifadesinde, kanunsuz gösteriye katıldığını, taş atmadığını, slogan atmadığını, seyrettiğini belirterek tevilli ikrarda bulunmuştur.

21. Ahmet Onar

11.7.1993 tarihinde verdiği ifadesinde Aziz Nesin'i protesto etmek için olaylara katıldığını, slogan attığını beyan etmiştir. (Dizi: 1237)

14.7.1993 tarihinde Savcılığa verdiği ifadesinde ise, slogan attığını, Madımak Oteli'nin yanmasından önce olay yerinden ayrıldığını beyan etmiştir.

Bu sanığın olaya katıldığı konusunda kamu tanıklarının beyanları vardır. Teşhisleri vardır.

22. Tekin Arıs

Sanık Kl. 4, Dizi: 1616'daki ifadesinde, olaylara katılmadığını, sadece seyrettiğini beyan etmiştir.

Tanık Sabri Çelik, 15.7.1993 tarihli teşhis tutanağıyla sanığı teşhis etmiş, sanığı olayların içinde gördüğünü beyan etmiştir. Sabri Çelik, Sivas Ağır Ceza Mahkemesi'nin 1993/44 talimat sayılı dosyasına verdiği ifadesinde, Tekin Arıs'la ilgili beyanlarının doğru olduğunu ifade etmiştir.

Tanık Sabri Çelik, 12.7.1993 tarihinde Sivas C. Savcılığı'na verdiği ifadesinde sanıkla ilgili olarak şunları söylemiştir (Kl. 1, Dizi: 377):

"Tekin Arıs olarak tanıdığım... arabamın önünde hatta arabama yaslanarak eli havada 'Aziz Nesin'i İsteriz!, ...Şeriat İsteriz!' şeklinde toplulukla birlikte bağırdu..."

23. Yıldırım Yüksel

Kl. 3, Dizi: 1031'deki ifadesinin 15 sıralarında Valilik önündeki meydana geldiğini, topluluğun slogan attığını, kendisinin de **"Tekbir!"** getirdiğini, bazı şahısların otele taş attığını, yangın başlayınca evine gittiğini beyan etmiştir.

Bu anlatım, sanığın olayların içinde yer aldığını, asli fail olduğunu göstermektedir.

24. Metin Yokuş

Sanık, 14.7.1993 tarihinde Sivas C. Savcılığı'na verdiği ifadesinde, topluluğa katıldığını, İstasyon Caddesi'nden Kültür Merkezi'ne yürüdüğünü, **"Allahu-ekber!"** ve diğer sloganları bağırdığını beyan etmiştir. Sanık toplulukla birlikte Vilayet'e, oradan tekrar Kültür Merkezi'ne geldiğini, sloganlar bağırdığını beyan etmiştir. Madımak Otelı önündeki kalabalık içinde de bulunduğunu, otele yanması üzerine ayrıldığını da ifadesinde belirtmiştir. (Dizi: 1340)

Sanığın bu anlatımları olayların asli faili olduğunu göstermektedir. Kamu tanıklarının da sanıkla ilgili teşhis ve ifadeleri bulunmaktadır. Sanık olaylar içinde Nevzat Aydın'ın da olduğunu beyan etmiştir.

25. Bülent Güldü

Kl.16, sayfa 24'te Emniyet'te verdiği ifadesinde otel önüne bidonla benzin getirdiğini beyan etmiş, huzurdaki ifadesinde ise inkâr etmiştir. (1993/315 E.)

Sanık video bantından teşhis edilmiştir. Dizi: 79, E-10, V 12'de resimleri vardır. Dizi: 74'te resimleri vardır. Huzurda bu resimlerin kendisine ait olmadığını söylemişse de resimler sanığa aittir.

Müdahil vekilleri Mahkeme tarafından video filminden resimlendirerek verdiği resimlerden 37-38-74 numaralı resimlerde sanığı teşhis etmişler ve 12.1.1994 tarihli dilekçe ile Mahkeme'ye bildirmişlerdir.

Sanık olayın elebaşılardanandır. Sanıkla ilgili tanık anlatımları da bulunmaktadır.

26. Muhammet Nuh Kılıç

Huzurda verdiği ifadesinde kalabalığa katıldığını, Vilayet önüne gittiklerini, tekrar kalabalığın Kültür Merkezi'ne doğru gitmesi üzerine kendisinin de gittiğini beyan etmiştir. **"Allahuekber!"** diye bağırdığını beyan etmiştir.

Sanık Kl. 16, 1993/335, sayfa 39'da verdiği ifadesinde suçunu inkâr etmiştir. Huzurdaki ifadesi de tevilli ikrar niteliğindedir.

Sanık, video bantından Dz. 36'da teşhis edilmiştir. Dz. 41-37'de resimleri vardır. Yine B-53'te resmi vardır.

Müdahil vekili olarak, mahkeme'nin bize verdiği 40 nolu resimde sanığı teşhis ettik. 12.1.1994 tarihli dilekçe ile ayrıca bilgilerinizi sunduk.

Tahliyesine karar verilen sanıklarla ilgili olarak, bir itiraz dilekçesine yazılabilecek sınırlar içinde sanıklarla ilgili delilleri yazabildik. Dosyanın incelenmesi halinde, durumlarının bizim yazabildiğimiz çok üstünde olduğunun tesbit edileceğine kuşku yoktur.

26 sanık hakkında tahliye karar verilirken neyin esas alındığını, hangi sebeplerle karar verildiğini anlamakta güçlük çekmekteyiz. Tahliyesine karar verilen sanıkların tümü hakkında kamu tanıklarının teşhisleri bulunmaktadır. Bir kısım sanıklar suçlarını ikrar etmişler, bir kısmı tevilli ikrarda bulunmuşlardır. Bir kısım sanıkların fotoğraflarından, video bantlarından teşhis ve tesbiti yapılmıştır.

Polis kordonunu yararak Madımak Otel'i'ne giren, otele taş atan, olayların başından sonuna kadar şeriatçı kalkışmanın içinde bulunan, otelin yandığı anda bile kalabalığın içinde bulunan kişilerin yargılamanın bu aşamasında tahliyesine nasıl karar verilebilir? Bu sorunun hukuk açısından cevabını bulmakta güçlük çekiyoruz. Video bantlarını izlediğimizde otel yanarken göstericilerin "YAK! YAK!" temposu tuttuğunu görmek mümkündür. Bu kalabalık içinde bulunan sanıkların masum olduğunu kabul etmek mümkün değildir. (Bu delil durumuyla)

Sanıklar TCK'nun 146. maddesinden yargılanmaktadırlar. Tahliyesine karar verilen sanıkların ezici çoğunluğunun TCK'nun 146/1. maddesi yönünden suçlarının sübut bulduğu delillerle sabittir. Sanıkların duruşmaya gelmelerinin şüpheli olduğu kabul edilse bile, hükmün infaz edilemeyeceği kuşkusuzdur.

Mahkemenizin 25.3.1994 tarihli 26 sanıkla ilgili tahliye kararına CMUK'nun 298. maddesi hükmü uyarınca itirazda bulunuyoruz. İtirazımız kabul edilerek, sanıklar hakkında verilen tahliye kararının kaldırılmasını, sanıkların tutuklanmalarına karar verilmesini talep ediyoruz.

NETİCE:

Açıklanan sebeplerle; CYUY'nın değişik 238/2. fıkrası gereği 26 sanığın tahliyesine ilişkin 25.3.1994 gün ve 1993/106 E. sayılı karara itirazlarımızın kabulüne, tahliye kararının kaldırılmasına, tutukluluk hallerinin devamına karar verilmesini vekaleten ve saygıyla dileriz.

SAKLANMAK ADALETE DEĞİL CÜRME YAKIŞIR

DEVLET GÜVENLİK MAHKEMESİ BAŞKANLIĞINA

ANKARA

22.04.1194

Dosya No: 1993/106

Konusu: Duruşmaların gizliliği kararının kaldırılması.

Mahkemenizce 25.03.1994 tarihli duruşmada "10- ... Bundan böyle davanın ammenin selameti bakımından ve kamu güvenliği açısından duruşmaların gizli olarak devamına" denilmek suretiyle bundan böyle duruşmalarda aleniyetin kaldırılmasına karar verilmiştir.

1) "Duruşmanın Aleniyeti ve Gizli Yapılabileceği Haller", CMUK'nun değişik 373. maddesinde şöyle düzenlenmiştir: "Duruşma herkese açıktır. Ancak genel ahlakın veya kamu güvenliğinin KESİN OLARAK GEREKLİ KILDIĞI HALLERDE duruşmanın bir kısmının veya tamamının gizli olmasına mahkeme karar verebilir."

Görüldüğü gibi, yargılamada "aleniyet" kural, "gizlilik" istisnadır. Her istisna gibi bunun da dar yorumlanması zorunludur. Anılan maddeye göre, "kamu güvenliğinin" genel anlamda gerekli kılmış olması gizlilik için yeterli görülmemiş, bu gerekliliğin "kesin" nitelikte olması öngörülmüştür.

Yasa koyucunun bu kesinlik arayan yaklaşımı, yasanın takibeden maddelerinde de pekiştirilmektedir. Örneğin, CMUK'nun değişik 377. maddesinde "... muhakeme milli güvenliğe veya genel ahlaka veya kişilerin haysiyet, şe-

ref ve haklarına dokunacak veya suç işlemeye kısıktacak mahiyette ise mahkeme... muhakemenin ... yayınlanmasını yasaklar..." denilmektedir. Yani, duruşmanın aleniyetinin "milli güvenlik" ve diğer belirtilen hallerle genel anlamda bağdaşmazlığı gizlilik için yeterli görülmemiş, yalnızca "yayın yasağı" nedeni sayılmıştır.

CMUK'nun 373. maddesinde ise, bunun ötesinde "KESİNLİK" aranmaktadır.

Kaldı ki, bu hüküm sadece bir yasa maddesi değil, Anayasa hükmüdür. Anayasa'nın 141. maddesinde aynen düzenlenmek suretiyle anayasal bir ilke haline getirilmiştir.

Nitekim, 3713 Sayılı Terörle Mücadele Yasası'nın 12. maddesinin iptali ile ilgili Anayasa Mahkemesi'nin 31.3.1992 gün, 1991/18 E., 1992/20 K. sayılı kararının gerekçesinde:

"b) Maddenin ikinci tümcesinde tanık olarak dinlenmelerine karar verilen zabıta amir ve memurlarının ifadelerinin gizli olarak alınacağı öngörülmüştür.

Mahkemenin açıklığı ilkesi tüm anayasalarda, özenle korunmuştur. 1876 Anayasası'nın 82., 1924 Anayasası'nın 58., 1961 Anayasası'nın 135. ve 1982 Anayasası'nın 141. maddelerinde "Mahkemelerde duruşmaların herkese açık olduğu" ve "Mahkemelerin kimi durumlarda duruşmaların gizli yapılmasına karar verebileceği" ilkeleri benimsenmiştir.

... Maddenin gerekçesinde, "Duruşmaların açık olması yargılamanın tarafsızlığının etkin bir teminatıdır. Bu açıklık kamuoyunda huzur ve güven yaratır..." denilmektedir.

Duruşmanın açıklığı genel ilkedir. Yasa koyucu ancak anayasal sınırlar içinde gizliliğin ölçütlerini belirleyebilir.

... İnceleme konusu kuralda, tanık olarak dinlenecek zabıta amir ve memurlarının ifadelerinin gizli duruşmada alınacağı öngörülmekle, Anayasa'nın 141. maddesine aykırı bir düzenleme getirilmiştir. Anayasa'ya göre genel ahlakın ve kamu güvenliğinin kesin olarak gerekli kıldığı durumlarda ancak mahkemece verilebilecek olan duruşmanın kapalı yapılması kararı, bu kurala zorunlu duruma getirilmekte ve yargının takdir hakkı kaldırılmaktadır.

Bu nedenle, dava konusu 12. maddenin ikinci tümcesi Anayasa'nın 141. maddesine aykırıdır ve İPTALİ gerekir." denilmek suretiyle yargılamanın açıklığının önemi vurgulanmış, Anayasa Mahkemesinin bu konudaki duyarlılık ve özeni kararın gerekçesine esas alınmıştır.

Davamızda ise, Mahkemenizce zabıta amir ve memurlarının ifadelerinin

alınması sırasında bu takdir yetkisi kullanılmış, ancak anılan son ara kararı ile anlayamadığımız nedenlerle bu gizlilik kararı tüm duruşmalara teşmil edilmiştir.

2) Mahkemenizin 25.03.1994 tarihli gizliliğe ilişkin kararının sebepleri belirtilmemiştir. CMUK'nun 376. maddesinde "Aleniyetin kaldırılması kararı, sebepleri ile birlikte zabta yazılır." denilmektedir. Gizliliğe ilişkin karar bu açıdan incelendiğinde, aleniyetin kaldırılması sebeplerinin belirtilmediği görülmektedir.

Burada, "Mahkemelerin her türlü kararlarının gerekçeli olarak yazılacağı" genel ilkesi ile yetinilmemesi, salt gizlilik kararına ilişkin olarak 376. maddede bu açık hükme ayrıca yer verilmiş olması dikkat çekicidir.

Ara kararının gerekçesinde "ammenin selameti bakımından ve kamu güvenliği açısından" denilmiş olması, bu kararın CMUK'nun 376. maddesindeki düzenlemeye uygun olduğu, "sebeplerinin" belirtildiği anlamına gelmez. Kaldı ki, 373. maddede "ammenin selameti" gibi bir tanımlamaya da yer verilmemiştir.

3) CMUK'nun 373. maddesinde "Duruşmanın gizli olması kararı(nın) ve sebepleri(nin) aleni olarak tefhim olunacağı" öngörülmüştür. Konuya ilişkin 25.3.1994 tarihli karar "aleni duruşmada" alınıp tefhim edilmiştir. Karar bu nedenle de yasaya aykırıdır.

4) Yargılama aleniyeti, yargı güvencesinin en temel kurumlarından biridir. Bu nedenle temel hak ve özgürlükleri düzenleyen uluslararası metinlerde de istisnasız yer almıştır. Nitekim, "Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi"nin 6. maddesi özellikle ceza yargılamalarının aleni olarak yapılmasını öngörmektedir. Bilindiği gibi, bu sözleşme yasama organınca onaylanarak, Anayasa'nın 90. maddesi gereğince iç hukuk kuralı haline getirilmiştir.

5) Mahkemece gizlilik kararının sebepleri tutanağa geçirilmediğinden, bu kararın hangi somut nedenlerle alındığını bilememekteyiz. Eğer kitle iletişim araçlarının, özellikle sözlü ve görüntülü yayın organlarının davaya ilişkin bu güne kadarki yayınlarında bir sakınca görülümüş ise, bu husus da yasal anlamda bir gizlilik gerekçesi olamaz. Kaldı ki, 3984 Sayılı "Radyo ve Televizyonların Kuruluş ve Yayınları Hakkındaki Yasa da Resmi Gazete'de yayınlanarak yürürlüğe girmiş bulunmaktadır.

6) Eğer bu karar duruşmaların salimen yürütülmesi açısından alınmışsa, bu hususta da Mahkemenin elinde her türlü yasal olanak mevcuttur. Bilindiği gibi, duruşmanın inzibatı Başkan'a aittir. DGM Yasası'nın 23. maddesi ile Mahkeme Başkanı'na duruşmanın inzibatına ilişkin ayrıntılı yetkiler verilmiştir.

Bu nedenle gizliliğe karar verilmesinin, amacı aşacağı ve ciddi sakıncalar doğuracağı inancını taşımaktayız.

7) Diğer yandan, yasa koyucu yargılamanın aleniyeti konusuna verdiği önemi temyiz hükümlerinde de göstermiş, CMUK'nun 308. maddesinin 6. bendi ile "aleniyete aykırılığı" kanuna mutlak muhalefet halleri içine koyarak, kesin bozma nedeni kabul etmiştir.

Sonuç olarak, toplumu yakından ilgilendiren ve kamu vicdanını derinden etkileyen, tarihsel önemdeki bu davada gizlilik kararında ısrar edilmesinin, yargılamanın kamuoyundaki inandırıcılığına gölge düşüreceği hususunda ciddi kuşku duymaktayız.

Voltaire'in dediği gibi, "Muhakeme usulündeki gizlilik, bombayı infilak ettirmek için gizli yanan fitile çok benzer. Gizlilik, Adalete düşmez. Saklanmak cürme yakıştır."

Sonuç ve İstem: Yukarıda açıkladığımız nedenlerle ve ara kararından sonra meydana gelen değişiklikler de gözönüne alınarak gizliliğe ilişkin 25.03.1994 tarihli ara kararının geri alınmasını saygıyla vekaleten dileriz.

MÜDAHİL VEKİLLERİ

DURUŞMAYI GİZLEMEK KAMU GÜVENLİĞİNİ SAĞLAMAK MIDIR?

**T.C.
ANKARA
DEVLET GÜVENLİK MAHKEMESİ
SAYI: 1993/106**

**DEVLET GÜVENLİK MAHKEMESİ
CUMHURİYET BAŞSAVCILIĞINA**

ANKARA

27.04.1994

"3713 Sayılı Terörle Mücadele Kanunu'na Muhalefet vs." suçundan sanıklar, Halil İbrahim DÜZBİÇER ve arkadaşları hakkında Mahkememize açılan kamu davasının Mahkememizde yapılan açık yargılaması sırasında verilen ara kararı uyarınca;

Mahkememizin işbu Sivas olayları davası ile ilgili olarak; "Kamu Güvenliği" mülahazası ile heyetimize tevdi edilip, sağlıklı bir yargılama ile neticeye varılması öngörülmüştür. Yani işbu davanın huzura getirilmesinin ana nedeni kamu güvenliğini sarsacak çıkması muhtemel bir takım olayların önlenmesidir.

Bidayetten beri süregelen "kamu güvenliğinin kesin olarak gerekli kıldığı hallerin" gündemde olması dikkate alınarak heyetçe "Duruşmaların gizli cereyanına" mütedair 25.03.1994 tarihli karara itirazı kabil olmamasına rağmen, müdahil vekillerince itiraz edilmiş ve 25.04.1994 tarihli celsede işbu itirazın reddine dair karar verilmiştir. Bu kararı müteakip 20'yi aşkın sayıda olayın mağduru (müşteki tanık) dinlenmiş ve kendileri daha önce dinlenen

müdahil (mağdur), kişilerle birlikte duruşma salonunda yerlerini almışlar ve duruşma vicahlarında cereyan etmiştir. Müdahil vekilleri 25.04.1994 günlü gizli cereyan eden duruşmayı sonuna kadar izlemişler ve hiçbir reaksiyonda bulunmamışlardır. Ancak, 26.04.1994 günlü duruşmanın başlangıcında gizlilik kararını protesto mahiyetinde ve ultiatom uslubu ile hazırladıkları 26.04.1994 tarihli dilekçeyi okuyup duruşmayı hep birlikte (müştekiler, müdahiller de dahil) terk etmişlerdir. Yani müdahil vekillerinin gizlilik kararının devamına dair kararın akabinde değil de, bir gün sonra duruşma salonunu terk etmeleri manidar görülmüştür. Adaletin tecellisine böyle "kaos" yaratılarak yardım edilemeyeceği tabiidir.

Davanın tüm taraflarının (sanıklar ve vekilleri, müdahil, müşteki ve vekilleri) duruşmayı takip etmeleri titizlikle sağlanmıştır. Sadece medyanın ve dava ile ilgili olmayan bazı kimselerin duruşmaya alınmaması halinin müdahil vekillerinde; "Adil bir yargıya ulaşılabilceği konusunda, ne suretle, ciddi kuşkular yarattığının" anlaşılması mümkün görülmemiştir. Kaldı ki mevcutlar haricinde başka bir kimsenin salona girmesi halinde oturmasına zorluklar yaratacaktır. Müdahil vekillerinin Adaletin tecellisine değil, sürüncemede bırakılmasını mümtac edecek tarzda tutum ve davranış biçimine girmeleri heyetce anlaşılmıştır. **Esasen tutuklu olup yakınları ile ancak duruşmalarda hasret gidermeleri mümkün olan sanıkların değil de, bütün imkânlardan müstefit kılınan müdahil tarafın, böyle bir karışıklığa meydan vermesi canibi dikkat görülmüştür.**

Medya ile işbirliği yapıp kamunun yanıltılmasını ve gerçeklerin bilinmesi zımında işbu değerdendirminin yapılmasında zaruret görülmüştür. Gerek televizyonda ve gerekse bir kısım basında açıklandığının aksine Sivas Olayları sebebiyle zarar gören herkes, geniş bir perspektifle değerdendirilip, duruşmaya vekilleri ile birlikte alınmışlardır. "... Duruşmalara ölenlerin yakınları bile alınmıyor..." mealindeki haberler realiteden uzak, subjektif-eksejere edilmiş ve de kamuyu yanıltıcı, heyetimizin üzerine baskı yapmayı amaçlayan ve kamuoyunda yargıya güveni sarsıcı mahiyettedir. Kaldı ki, gizli yapılan duruşmalarda icra kılınan muhakemenin yayımının yasak olduğu Ceza Muhakemeleri Usulü Kanununun 377. maddeleri iktidasındandır.

Keyfiyetin böylece bilinerek, adaletin geciktirilmesinde ve yargılamanın karalanmasına neden olmaması için, ilgililerin dikkatlerinin çekilmesi zımında Ankara DGM. Başsavcılığı'na müzekkere yazılmasına karar verilmekle;

Bilgi edinilmesi ve karar gereğinin ifası rica olunur.

BAŞKAN: 18960

AÇIKLIK, YARGILAMANIN TARAFSIZLIĞININ GÜVENCESİDİR

**DEVLET GÜVENLİK MAHKEMESİ BAŞKANLIĞINA
ANKARA**

27.05.1994

Dosya No: 1993/106

**Konu: 26.04.1994 tarihli ara kararın 7. maddesiyle ilgili
düşüncelerimiz ile Mahkeme Heyeti'nin davadan çekilmesi
istemimizdir.**

Yargılamanın gizli sürdürülmesi kararının kaldırılmaması üzerine, 26.4.1994 tarihli dilekçemizle adil bir yargıya ulaşılması konusunda ciddi kuşkularımız oluştuğunu belirterek, gizlilik kararının kaldırılmasına kadar duruşmalara katılmayacağımızı açıkladığımız bilinmektedir.

Mahkemeniz duruşmadan ayrılmamızdan sonra bu durumu tutanağa geçirmiştir. Aynı gün alınan ara kararının 7. bendinde kurul, bu duruma ilişkin ayrıntılı yorum ve açıklamalar yapmıştır.

Anılan ara kararı ile ilk kez gizlilik kararının gerekçelerine yer verilerek, davanın Sivas'tan Ankara'ya naklinin "Kamu Güvenliği" mülâhazası ile yapıldığından bahisle bu husus gizlilik kararının nedeni olarak gösterilmektedir.

Ceza usul hükümlerine göre "davanın nakli", "yargı çevresi" ile ilgilidir. Yargılamanın belli bir mekânda sürdürülmesinin kamu güvenliği açısından sakıncalı görülmesi halinde başvurulabilir. Nitekim CMUK'un 14. maddesinde "... tahkikatın orada icrası ammenin emniyeti için tehlikeli olursa" davanın nakline karar verilebileceği öngörülmüştür.

"Bu iki deyim (=kamu güvenliği, tehlike) takdire yer verir. Herhalde "tehlike"yi bertaraf etmek için gerekli önlemlerin alınmasının olanaksızlığı halinde nakil yoluna gidilmelidir. Aksi taktirde her davada bu tehlikeyi görmek mümkündür. O mahalde davanın görülmesi halinde, halkın ikiye ayrılarak bir arbedenin ortaya çıkabileceği, sanığın öldürüleceği, halk arasında kanlı bir mücadele-

lenin başlayabileceği veya mahkeme heyeti, savcı veya müdahillerin saldırıya uğrayabilecekleri olasılığının varlığı hakkındaki kuşkuyu haklı gösterecek maddi olgular mevcut ise nakil kararı verilmelidir." (F. Erem, Ceza Yargılaması Hukuku, sh. 137).

Görüldüğü üzere, davanın nakli CMUK'un 14. md.si uyarınca tamamen farklı bir nedene ve usul hükmüne dayalı olarak, olayların Sivas'ta yaşanması, burada yapılacak yargılamanın kamu güvenliği ve yargılamanın sağlıklı yürütülmesine engel olabileceği gerekçesi ile alınmıştır. Nakil kararına rağmen, sanıkların duruşmaların başladığından beri tüm kamuoyunca izlenen saldırgan ve saygısız tutumları bu kararın isabetini göstermiştir. Bu hususun gizlilik kararı ile hiçbir ilgisi yoktur.

CMUK'un 373. maddesi ise tamamen yargılama konusu fiilin mahiyeti, sanıkların niteliği ve dosya içeriği ile ilgilidir. Örneğin konusu "Casusluk" olan bir davada devletin gizli kalması gereken bazı belgelerinin okunacağı duruşmaların gizli yapılması, bu hükmün kapsamı içinde değerlendirilebilir.

Nitekim, Mahkemenizce de yargılamaya aleni olarak başlanmış, kamu güvenliğini sarsacak hiçbir olay yaşanmamasına karşın gizlilik kararı bilahare alınmıştır. Bu bakımdan, mahkemenin gizlilik kararında "nakil" gerekçesine sığınması yerinde değildir.

Mahkemenin ara kararının ikinci paragrafında, gizlilik kararına itirazın kabil olmamasına rağmen, itiraz ettiğimizden söz edilmektedir. Başka bir usul yanılışına burada da düşülmüştür.

Müdahil vekilleri olarak verdiğimiz dilekçe, CMUK'nun 297 ve izleyen maddelerine göre yapılmamış olup, "itiraz yolu" kullanılan bir istem değildir. Şayet bu başvurumuz bir "kanun yolu" anlamında "itiraz" olarak nitelenecek olsaydı, bir başka merci tarafından incelenip karara bağlanması gerekirdi. İstemimiz, yargılamanın tümünü sakatlayan bir yanılığın düzeltilmesi, evrensel hukuk ilkelerine aykırı olan gizlilik kararından "rücu edilmesi"nden ibarettir.

Ara kararında "esasen tutuklu olup, yakınları ile ancak duruşmalarda hasret gidermeleri mümkün olan sanıkların değil de bütün imkânlardan müstefit kılınan müdahil tarafın böyle bir karışıklığa meydan vermesi cabili dakkit görülmüştür." denilmektedir.

Burada asıl dikkat çeken husus, sanıkları adeta vatan görevi yapanlar gibi "yakınları ile hasret gideren" olayın mağdurları; diğer yandan eşini, evladını, yakınlarını yakılarak kaybetmiş mağdur ve müştekileri ise "karışıklık yaratanlar" olarak değerlendiren heyetin tutumudur.

Bu yaklaşımın diğer bir yönü ise, aleniyet ilkesini sanıklarla yakınlarının duruşmada uzaktan bakışarak "hasret gidermeleri" düzeyine indirgemesidir.

Duruşmaların aleniyetinin işlenmiş olan bir suçun failinin kamuoyu karşısında hesap vermesi ve adaletin dağıtımının kamuoyu tarafından denetimini sağılayacağı düşünülürse, ara kararında yer alan "sadece medyanın ve dava ile ilgili olmayan bazı kimselerin duruşmaya alınmaması halinin müdahil vekillerinde; adil bir yargıya ulaşılabileceğı konusunda, ne suretle ciddi kuşkular yarattığının anlaşılması mümkün görülmemiştir" denilmesini de müdahil vekilleri olarak bizim anlamamız mümkün değıldir. Zira, yargılamanın aleni olması, yargılamada bulunması gerekli şahıslardan gayrısının bulunması olanağının sağılanması demektir. Açıklık, isteyenin görmesi ve duyması kadar, gördüklerini, duyduklarını başkalarına yayabilmesini de gerektirir.

Yine ara kararında, "mevcutlar haricinde başka bir kimsenin salona girmesinin (oturmada) zorluklar yaratacağı" belirtilmektedir. Bu değıerlendirme de Mahkemenin evrensel ve anayasal bir ilke olan aleniyete gereken dikkat ve önemi vermediğinin başka bir göstergesidir.

Mahkemenin 26.4.1994 günlü ara kararında yer alan açıklamalardan, gizlilik kararının bir "tepl■" kararı olduğı anlaşılmaktadır. "Gizli yapılan duruşmalarda icra kılınan muhakemenin yayımının" yapılmış olması ve bu yayınların "realiteden uzak, subjektif eksejere edilmiş ve de kamuyu yanıltıcı" bulunması mahkemece alınan gizlilik kararına dayanarak gösterilmektedir.

Yukarıda sayılanlardan hiçbir CMUK'nun 373. maddesindeki gizlilik kararının gerekçesi olamaz. Gizli yapılan duruşmaların yayını halinde, bunun yaptırımını 377. maddede açıkça yer almıştır. Keza, duruşmalar hakkında gerçeğı aykırı yayında bulunulması hali de Ceza Yasası'nın çeşitli maddelerinde yaptırıma bağlanmıştır. Ara kararında belirtilen "Duruşmalara ölenlerin yakınları bile alınmıyor" mealindeki haber bir gerçeğın ifadesidir. Herkeşe de bilindiğı gibi, duruşmalar başladığında Adliye girişinde bu durum yaşanmıştır. Zabıtaya verilmiş listede adı bulunmayan ölenlerin yakınları ve bazı müdahil avukatları duruşmaya alınmamış ve hatta tartaklanmışlardır.

Heyetçe, ara kararında "müdahil vekillerinin gizlilik kararının devamına dair kararın akabinde değıl de, bir gün sonra duruşma salonunu terk etmeleri manidar" görülmektedir. Bu tutumumuz her yönü ile hukuka uygun olduğına inandığımız talebimizin kabülinü beklerken, hiçbir gerekçe gösterilmeden reddine rağımen fevri tavır koymama çabası ile birbirimize ve müvekkillerimize danışma gereğinin, hukukçu sorumluluğumuzun açık ifadesi olması nedeniyle gerçekten manidardır.

Heyetçe, gizlilik kararına karşı çıkılması "kaos yaratmak" olarak nitelendirilmektedir. Usul hükümlerine uyulmasını istemek kaos olarak nitelendirilemez. Aksine usul hükümlerine uyulmaması kaosu yaratır.

Heyet, müdahil vekillerine "medya ile işbirliği yaparak kamuoyunu yanıltıkları" suçlamasını yöneltmektedir. Bu iddia dayanaktan yoksundur. Aksine gizlilik kararı, kamuoyunun sağlıklı bilgi almamasına neden olduğu için nesnel olarak kamuoyu yanıltılmış olmaktadır.

Ara kararından anlaşıldığı üzere, heyet, yargılamanın aleni yapılmasını, basının davaya ilişkin haber yayınlamasını kendisi üzerinde bir baskı olarak algılamaktadır. Kamuoyunun yargılama üzerinde denetim olanaklarına sahip bulunmasını, bu demokratik denetim mekanizmasının işlemeden rahatsız olunmasını yadırgıyoruz.

Oysa, açıklık ve demokratik denetimden değil, gizlilik ve demokratik olmayan baskılardan sakınmak gerekir. Aleniyet, yargılamaya güveni sarsıcı nitelikte bir öge değil, tam tersine Anayasanın 141. maddesinin gerekçesinde de belirtildiği gibi "... yargılamanın tarafsızlığının etkin bir teminatıdır."

Ara kararında "Adaletin geciktirilmesine ve yargılamanın karalanmasına neden olunmaması için ilgililerin dikkatlerinin çekilmesi zımında DGM C. Başsavcılığı'na "müzekkere" yazılmasına karar verilmiş ve Ankara DGM Başsavcılığı'na 27.4.1994 günlü yazı yazılmıştır.

Bu ithamı şiddetle reddediyoruz. Biz aksine adaletin geciktirilmemesi ve yargılamanın karalanmaması için çaba gösterdik ve göstermeye devam ediyoruz.

Mesleki sorumluluklarımızı yerine getirmemiz için kimsenin dikkatimizi çekmeye hakkı yoktur. Yargının ayrılmaz temel bir ögesi olarak bu sorumluluklarımızı yerine getirmede hiçbir engel tanımayacağımızın da açıkça bilinmesini isteriz. Tekrar ediyoruz; Voltaire'nin dediği gibi, "Yargılama usulündeki gizlilik, bombayı infilak ettirmek için gizli yanan fitile çok benzer. Gizlilik adaletle düşmez. Saklanmak cürme yakışır."

Özetle; bugüne kadar sabırla izlediğimiz sayısız usul yanılığı ve heyetin hukuka aykırı tutumu ve son ara kararı ile müdahil vekillerinin "kaos yaratan", "yargılamayı karartan", "Medya ile işbirliği yapan", "adaleti geciktiren"ler olarak gösteren anlayışı karşısında, heyetinizin davayı adil, objektif, tartışmasız sağlıklı bir sonuca ulaştıramayacağı kanısına vardığımızdan bu davadan çekilmeniz gerektiğine inanıyor ve talep ediyoruz. Saygılarımızla

MÜDAHİL VEKİLLERİ

Av. Önder SAV
(İmza)

Av. Şenal SARIHAN
(İmza)

Av. Erdal MERDOL
(İmza)

Av. Şakir KEÇELİ
(İmza)

SORUŞTURMA EKSİK KALIRSA ADALET SAĞLANAMAZ

**DEVLET GÜVENLİK MAHKEMESİ BAŞKANLIĞINA
ANKARA**

30.05.1994

Dosya No : 1993/106

**Konu : Ara kararının 8. maddesi gereğince soruşturmanın
genişletilmesi istemlerimizin sunulmasıdır.**

Açıklama:

Soruşturmanın genişletilmesine ilişkin istemlerimiz, "Sanık-Eylem", "Örgüt-Eylem" ilişkilerinin araştırılması açısından iki ana başlıkta toplanmıştır.

I. ÖRGÜTLERLE EYLEMLER ARASINDAKİ İLİŐKİNİN ARAŞTIRILMASI AÇISINDAN

1. 2 Temmuz 1993 günü Sivas'ta meydana gelen ve 37 kişinin ölümü ile sonuçlanan olayın kendiliğinden gelişen bir olay olmadığı; düzenlenen iddi-aname, Asliye ve Ağır Ceza Mahkemelerinin görevsizlik kararları ve Yargıtay 10. Ceza Dairesi'nin Ankara DGM'ni görevli ve yetkili bulma kararı ile anlaşılmıştır. Kararlarda, eylemin organize, planlı ve örgütlü olduğu belirtilmektedir.

Bu nedenle;

a. Emniyet Genel Müdürlüğü Terörle Mücadele Daire Başkanlığı'na yazılarak, Türkiye'de teokratik düzen kurmayı amaçlayan yasadışı örgütlerin kuruluşu, amaçları, ortaya çıkarılmış faaliyetleri, yurt içi ve yurt dışı bağlantı-

ları, mali ve silah kaynakları, legal ilişkileri, sloganları ve yayın organlarının neler olduğunun rapor halinde istenmesine, (İBDA-C, HİZBULLAH, TİT, vb. gibi).

b. Olaylara katılanlarca atıldığı olay tutanaklarına, kamu tanıklarının anlatımları, izlenen video bantlarıyla saptanan ve kısmen iddeanamede belirtilen;

**"KAHROLSUN LAİKLİK!
KANIMIZ AKSA DA ZAHER İSLAMIN!
ŞERİAT GELECEK ZULÜM BİTECEK!
MUHAMMED'İN ORDUSU, LAİKLERİN KORKUSU!
CUMHURİYET SİVAS'TA KURULDU, SİVAS'TA YIKILACAK!
YAŞASIN ŞERİAT!
HİZBULLAH GELİYOR!
MÜSLÜMAN TÜRKİYE!
TEK YOL İSLAM!..."**

gibi sloganların, hangi yasal ve yasadışı örgütlerce kullanıldığının Emniyet Genel Müdürlüğü Terörle Mücadele Daire Başkanlığı'ndan sorulmasına,

c. Olaya ilişkin video bantlar ve fotoğrafta saptanan (EK-1)'de örneklerini sunduğumuz el işaretlerinin, hangi yasal ya da yasadışı kuruluşlarca kullanıldığının yine Emniyet Genel Müdürlüğü Terörle Mücadele Daire Başkanlığı'ndan sorulmasına,

d. Genelkurmay Başkanlığı tarafından tutulduğu bilinen "Harp Ceridele-ri" kayıtlarından, Sivas olaylarının değerlendirilmesine ilişkin bilgilerin, anılan kurumdan istenmesine,

e. Sivas Valiliği ve Emniyet Müdürlüğü'nden, Sivas olaylarının tüm yönleri ile açıklığa kavuşturulması için, Sivas'ta örgütlü bulunan dinsel eğilimli okul, vakıf, dernek, kurs vb. gibi kuruluşların adları, kurucuları, kuruluş tarihleri ve etkinlikleri hakkında bilgi istenilmesine,

f. Sivas olaylarından önce, Sivas'ta "Hicret Koşusu" adı altında düzenlenen "koşunun" kimler tarafından düzenlendiği, tertip komitesinin kimlerden

oluştugu, bu koşuya Sivas dışından katılanların nerelerde konakladıkları hususları araştırılarak, koşu ile ilgili Emniyetçe çekilmiş fotoğraf, video bantları örneklerinin Sivas Emniyet Müdürlüğü'nden istenmesine,

g. Teokratik devlet istemiyle, yurt içinde ve dışında basılıp, yayın yapan TARAF, TAHKİM, GENÇ ADAM, ÜMMET, CUMA, VAKİT, AKHUR, KARAR Dergisi vb. gibi yayınların 1993-1994 yıllarında yayınlanmış sayılarından birer nüshasının, Ankara Emniyet Müdürlüğü'nden istenmesine,

h. İstanbul DGM C. Başsavcılığı'na yazılarak, yasadışı şeriatçı örgütlerle ilgili görülen diğer davalarda Sivas olayları hakkında bir bilgi ve belge elde edilip edilmediğinin sorulmasına,

II. EYLEMLE SANIKLAR ARASINDAKİ İLİŞKİLERİN ARAŞTIRILMASI AÇISINDAN

Bugüne değin sanık-eylem ilişkilerinin belirlenmesi açısından toplanan kanıtların yeterli olmadığı düşüncesindeyiz. Bu nedenle;

1. Dava dosyasında bulunan video çekimlerinde, emniyet ve İhlas ajansın kasetleri dışında, bir minibüs üzerinde çekim yapan, ancak yüzü görünmeyen bir kişi bulunmaktadır. Bu çekimi yapan kişinin çektiği görüntüler, izlenen kasetlerde mevcut değildir. Ayrıca yine dinlenen kamu tanığı, Sivas Emniyet Müdürü Doğukan ÖNER, huzurdaki anlatımında Terörle Mücadele Şubesi (İstihbarat) ile Güvenlik Şubesi tarafından iki ayrı video çekimi olduğunu belirtmiştir.

a. Anılan video çekiminin, araştırılarak getirilmesinin sağlanmasına,

b. Huzurda dinlenen kamu tanığı Terörle Mücadele Şube Müdürü Ali ÇİLEK, "Savcılığa teslim edilen bantlarda, polisin müdahalesine ilişkin bölümlerin ayıklandığı"nı belirtmiştir. Bu bakımdan sözkonusu kasetlerin ayıklanmamış, orijinallerinin Sivas Emniyet Müdürlüğü'nden istenmesine,

2. TBMM Meclis Araştırma Komisyonu tutanaklarında adı geçen Sivas'ta yayınlanan HÜRDOĞAN Gazetesi sahibi Sirer DOĞAN'ın anlatımlarında, olaylarla ilgili olarak, ellerinde fotoğraf, video çekimi bulunduğunu belirt-

mektedir. O nedenle, sözkonusu gazeteden fotoğraf ve video çekimlerinin istenmesine,

3. Dosyada mevcut video kasetleri ile, getirtilecek olan tüm video kasetlerinin birlikte TUBİTAK'a gönderilerek, VIDEO PRİNTER sistemi ile filmlerin kara kare fotoğraflandırılmasının sağlanmasına,

4. Dosyaya raporlarını sunmuş bilirkişilerin, olayı yeterince değerlendiremediği, sağlıklı bir rapor veremedikleri, raporlar incelendiğinde görülmektedir. (Raporlara ilişkin incelememiz sürmektedir; eksiklikler ve yanlışlıklara ilişkin değerlendirmelerimizi daha sonra sunacağız.) Çünkü, son derece hareketli ve o ölçüde karmaşık olan Sivas olayları üzerinde derinliğine bir araştırma ve inceleme yapılması gerekmektedir. Bilirkişilerin, bu konunun uzmanı olduğunu söylemek mümkün değildir. Bilimsel ölçülerden uzak, el ve göz yordamı ile sağlıklı bir sonuca varmak olası görülmemektedir.

Bu bakımdan:

Önceden üretilmiş, yeniden üretilecek fotoğraflar ve dosyaya sunacağımız fotoğraflarla (EK-2), sanıkların mahkemede ve yakalandıklarında Emniyetçe çekilmiş fotoğraflarının kare kare, sanık sanık karşılaştırılması ve olayla fiil ve hukuki bağlantılarının belirlenebilmesi açısından;

İSTANBUL GÜZEL SANATLAR AKADEMİSİ FİLM VE TELEVİZYON BÖLÜMÜ'nden, TRT'den, GENEL KURMAY BAŞKANLIĞI FOTO FİLM MERKEZİ'nden, ANKARA, İSTANBUL ve MARMARA ÜNİVERSİTELERİ İLETİŞİM FAKÜLTELERİ'nden, ANADOLU ÜNİVERSİTESİ SİNEMA VE FOTOĞRAF BÖLÜMLERİ'nden sağlanacak BİLİRKİŞİLER ile mevcut bilirkişilerden oluşacak yeni bir BİLİRKİŞİ KURULU'ndan RAPOR istenmesine.

5. Duruşmalarda bulunmayan tutuksuz sanıkların, duruşmalarda hazır edilerek kamu tanıklarına teşhis yaptırılmasına,

6. Sivas C. B. Savcılığı ile Emniyet Müdürlüğü'nden davadaki sanıklar dışında başka kişiler hakkında soruşturma sürdürülüp sürdürülmediğinin, yakalanan zanlı olup olmadığının, aranan kişilerin bulunup bulunmadığının, varsa hakkında yeni dava açılmış kişilerin olup olmadığının sorulmasına,

7. Sivas olayları nedeniyle yaralanıp halen tedavi gören mağdur, müdahil ve müştekilerin kesin raporlarının alınmasına,

8. Sivas'ta yayınlanan HÜRDOĞAN, HAKİKAT, YENİ ÜLKE, ANADOLU gibi yerel yayın organlarının olay tarihinden önce ve olay tarihinden sonraki 10 gün içinde yayınlanan sayılarından birer nüshanın ilgili gazetelerden ve Sivas Valiliği'nden istenmesine,

9. Sivas'taki tüm sağlık kuruluşlarına müzekkere yazılarak, olayların ardından silahla ya da başka nedenlerle yaralanıp, tedavi için başvuruda bulunan kimselerin olup olmadığının sorulmasına, var ise hastane protokol numaraları ve raporlarının birer örneğinin istenmesine,

10. Olayın aydınlatılması açısından, olayı başından sonuna kadar izleyen, yaşayan, değerlendiren Sivas Valisi Ahmet KARABİLGİN ile olay sırasında görevli Tugay Komutanı ve Jandarma Yarbayının tanık olarak dinlenilmelerine,

Karar verilmesini diler, diğer kanıtlarımızı sunma hakkımızı saklı tuttuğumuzu bilgilerinize sunarız.

Saygılarımızla.

MÜDAHİL VEKİLLERİ

EKLERİ:

1. (7) adet el işaretlerini gösteren fotoğraf.
2. () Klasör video çekimlerinden elde edilen fotoğraflar.

Sivas duruşması kavgalı başladı

77 katilden vaktinbirde iddianamede Sivas katliamı an-
kılarının yapıldığına Ankara'da 1997'de başlan-
tı. Geçmiş bir dönemde geçen duruşmada, katillerin o-
vutularla suan, aralarında ve gelecekte var
var birtakımlar ve duruşmalar çok, katillerin o-
vutularla suan, aralarında ve gelecekte var

1997, 1998'de başlan-
tı. Katillerin o-
vutularla suan, aralarında ve gelecekte var
var birtakımlar ve duruşmalar çok, katillerin o-
vutularla suan, aralarında ve gelecekte var

22 Ekim
1997,
Milliyet

Katılanların Esasa İlişkin Görüşleri

DEVLET GÜVENLİK MAHKEMESİ BAŞKANLIĞINA
ANKARA

Dosya Esas No : 1993/106

DAVACI : K.H.

ÖLDÜRÜLENLER:

1. Sait METİN
2. Uğur KAYNAR
3. Huriye ÖZKAN
4. Erdal AYRANCI
5. Asuman SIVRI
6. Yasemin SIVRI
7. Asım BEZİRCİ
8. Koray KAYA
9. Menekşe KAYA
10. Edibe AĞBABA (BEYAZIT)
11. Muhlis AKARSU
12. Mubibe AKARSU
13. İnci TÜRK
14. Sehergül ATEŞ
15. Özlem ŞAHİN
16. Behçet Sefa AYSAN
17. Yeşim ÖZKAN
18. Nurcan ŞAHİN
19. Nesimi ÇİMEN
20. Muammer ÇİÇEK
21. Murat GÜNDÜZ
22. Belkıs ÇAKIR
23. Handan METİN
24. Ahmet ÖZYURT
25. Şükrü GÜLTEKİN
26. Serkan DOĞAN
27. Mehmet ATAY

28. Gülender AKÇA
29. Gülsüm KARABABA
30. Metin ALTIOK
31. Serpil CANIK
32. Asaf KOÇAK
33. Carina Johanna THEODORA
34. Kenan YILMAZ
35. Ahmet ÖZTÜRK

KATILANLAR : Yukarıda adları sıralanmış olan ölenlerin yakınları ve olaydan sağ kurtulan Aziz NESİN, Murtaza DEMİR ve arkadaşları.

VEKİLLERİ : Aşağıda adları ve imzaları bulunan katılan vekilleri

SANIKLAR : Halil İbrahim DÜZBİÇER ve arkadaşları

KONU : Esasa ilişkin görüşlerimizin sunulmasıdır.

A. GİRİŞ

Sivas Katliamı Davası, Cumhuriyet, demokrasi, insan hakları, barış, özgürlük, kardeşlik ve laiklik gibi kavramlarla doğrudan ilgilidir. Halkımızın ve dünya kamuoyunun önemle izlediği bu davada ülkemizin geleceğine, demokrasiye ve adalete katkıda bulunmak amacıyla; olayın tarihsel, toplumsal, hukusal bir değerlendirmesini yaparak esasa ilişkin görüşlerimizi sunuyoruz.

B. OLAY : ÖRGÜTLÜ, PLANLI, ŞERİATÇI BİR KALKIŞMADIR

1) Kültür Bakanlığı'nın desteği ve mali katkısı ile Pir Sultan Abdal Kültür ve Tanıtma Derneği'nce geleneksel olarak Banaz'da kutlanan Pir Sultan Abdal Kültür Şenliklerinin, "4. Pir Sultan Abdal Kültür Etkinlikleri" olarak 1-2 Temmuz 1993 tarihinde Sivas'ta, 3-4 Temmuz 1993 tarihinde de Banaz'da olmak üzere 4 gün süreyle kutlanması kararlaştırılmıştır. Gerekli çalışmalar, duyurular yapılmış; etkinlikler gazetelerde de haber olarak yer almıştır.

Şenliğe 64 bilim adamı, yazar, sanatçı ile çeşitli tiyatro ve semah toplulukları davet edilmiştir. Sivas Valiliği'nin oluru ile 4 Eylül Spor Salonu, Kül-

Yine saat 20.00’de 4 Eylül Kapalı Spor Salonu’nda sunuculuğunu Ali Çağan’ın yaptığı Ozanlar Muhlis AKARSU, Edibe SULARİ, Nesimi ÇİMEN, İsmail KAYA ve semah ekibinin katıldığı halk konseri verilmiştir. Sarayhan’daki akşam yemeğinden sonra ozan ve yazarlar yürüyerek Madımak Otel’ine gelmişlerdir. Böylece 1 temmuz günü etkinliklerin devamı süresince hiçbir olay meydana gelmemiştir.

2 Temmuz 1993 cuma günü ise, etkinlikler aynı biçimde Buruciye Medresesi’nde standların açılması ve yazarların kitaplarını imzalaması ile sürdürülmüştür. Can Şenliği oyuncularını “*Sokak Tiyatrosu*”ndan örnekler sunmak için, oyunda aksesuar olarak kullanılan küçük bir davulla halkı gösteriye çağırılmışlardır. Bu sırada TGRT kameramanı, Aziz Nesin’le programda olmayan bir söyleşi yapmış; ancak muhabirin maksatlı ve saygısız üslubu dikkat çekmiştir.

Saat 14.00’de yapılacak Arif Sağ’ın saz dinletisi yoğun ilgi görmüş; Kültür Merkezi vaktinden önce izleyiciler tarafından doldurulmuştur.

Merkezin önünde şenliğe katılan diğer kuruluşların ve yayınevlerinin sergileri vardır. Etkinlikler olaysız sürmektedir. Ancak, bu sırada üç gündür Sivas’ın çeşitli cadde ve meydanlarında asılı bulunan ve itfaiye merdivenleri olmaksızın indirilemeyecek, Pir Sultan Abdal Kültür Derneği afişleri ve bez pankartlarının söküldüğü, yerine MTTB (Milli Türk Talebe Birliği) imzalı bez afişlerin asıldığı görülmüştür.

2) Sivas Emniyet Müdürlüğü Asayiş Şube Müdürü (tanık) Mehmet Yıldız’ın anlatımında da belirtildiği üzere, aralarında sanıkların da bulunduğu şeriatçı saldırgan güçler, olaydan çok önce hazırlıklara başlamışlar; yasal ve yasa-dışı yollarla örgütlenmişler; her fırsatı “*en ufak bir temel atma törenini bile*” değerlendirerek, “*şeriatın getirilmesi yönünde*” propaganda ve teşvikler yaparak, gövde gösterisi yapmaya çalışmışlar; “*şeriata olan özlemlerini*” dile getirmeye çaba göstermişlerdir.

1-4 Temmuz arasında Sivas’ta “Pir Sultan Abdal Kültür Etkinlikleri”nin düzenlemesini, Aziz Nesin’in bu etkinliklere katılmasını; güçlerini göstermek, şeriat devleti kurma yönündeki çaba ve hazırlıklarını ortaya koyabilmek bakımından bir bahane ve fırsat olarak değerlendirmişlerdir. “*Pir Sultan Abdal Kültür Etkinlikleri*” öncesinde ve şenliklerin başlaması ile birlikte “Kur’anın yakıldığı, peygambere küfredildiği” gibi gerçeğe ilgisi bulunmayan söylentiler yayarak, ellerinde bulunan yerel basın olanaklarını kullanarak şenlik ve ozanlar anıtı aleyhinde kışkırtıcı yayınlar yapılmıştır. Bununla da yetinilmemiş; olaydan bir gün önce, 1 Temmuz günü “*MÜSLÜMAN KAMU-*

OYUNA!” başlıklı ve **“MÜSLÜMANLAR”** imzalı **“savaş”** ve katliama çağır-
ran:

*“İslâmın Peygamberini ve kitabın izzetini korumak için bu uğurda veri-
lecek canlarımız vardır”, “Gün müslümanlığımızın gereğini yerine getirme
günüdür.”, “Gün Allah (CC)’ın vahyi, Kur’an-ı Kerim’e, Allah’ın melekleri-
ne, Allah’ın resulü Hz. Muhammed (SAV)’e, O’nun ailesine ve eshabına yö-
neltilen çirkin küfürlerin hesabının sorulması günüdür.” , “İman edenler Al-
lah yolunda savaşsınlar, kâfirler de tağut yolunda savaşsınlar. O halde şeyta-
nın dostları ile savaşın!..(Nisa76)”*

Sözlerinin yer aldığı bildirileri çoğaltarak evlere, işyerlerine ve dükkan-
lara dağıtmışlar; şeriatçı kalkışma ve katliamın zeminini hazırlamışlardır.

Bu hazırlıklardan emniyet güçleri haberdardır. Kamu tanıkları İzzet Ka-
radağ, İsmail Yaşar ve Ekrem Nalcı, Emniyet Müdür Yardımcısı Rahim Çal-
ışkan’ın olay günü saat 11.00’de telsiz anonsu yaparak **“Cuma namazından
çıkacak bir grubun, yasa dışı gösteri yapacağını”** bildirdiğini söylemekte-
dirler.

2 Temmuz 1993 gününün cuma olmasını ve cuma namazını da bir fırsat
olarak değerlendirip, önceden Paşa Camii, Meydan Camii ve Kale Camii’nde
toplanılmasını, buralardan hareketle eylemin başlatılmasını planlamışlardır.
Bir kısım sanıklar hazırlık anlatımlarında; şeriata göre cuma namazlarının
devlet başkanı ya da onu temsilen vali tarafından kıldırılması gerektiğini,
böyle olmadığı için kendilerinin cuma namazını kılmadıklarını belirttikleri
halde, olay günü cuma namazını kılmak üzere camiye gelmişler ve öğleden
sonrası için de işyerlerinden izin almışlardır. Tüm bunlar dosyadan anlaşıl-
maktadır. Değişik yerlerde bulunan üç değişik camiiden, aynı anda , benzer
sloganlar bağırılarak, aynı hedefe doğru harekete geçilmiş; valilik binası
önündeki meydanda buluşulmuştur.

Şeriatçı saldırganlar:

**“YAŞASIN HİZBULLAH”, “ŞERİAT GELECEK YÜZLER GÜLECEK”,
“ŞERİAT GELECEK HERŞEY BİTECEK”, LAİKLİK GİDECEK ŞERİAT
GELECEK”, “HİZBULLAH GELİYOR”, “LAİK DÜZEN YIKILACAK”,
“HÜKÜMET İSTİFA”, “VALİ İSTİFA”, “LAİKLİĞE SON”, “ZAFER İSLA-
MIN”, “YAŞASIN ŞERİAT”, “KANIMIZ AKSA DA ZAFER İSLAMIN”, “ŞE-
RİATÇI DEVLET KURULSUN”, “ALLAHUEKBER”, “ŞERİAT İSTERİZ”,
“TEK YOL İSLAM”, “KAHROLSUN LAİKLİK”, “SİVAS AZİZ’E MEZAR
OLACAK”, “MUHAMMED’İN ORDUSU, LAİKLERİN KORKUSU”,
“CUMHURİYET BURADA KURULDU, BURADA YIKILACAK!”**

Gibi sloganlarla ulaşmak istedikleri hedefleri ortaya koymuşlar ve bütün gün eylemlerini sürdürmüşlerdir.

Gösteriler sırasında, önceden hazırlanmış bez pankart taşınmış; daha evvel elde edilerek Sivas'a getirilen ABD Bayrağı yakılmıştır.

Hükümet Konağı önünde birleşen saldırganlar topluca Kültür Merkezi'ne yönelerek "*Allahuekber!*" nidalarıyla taşlı, sopalı saldırılara girişmişlerdir. Güvenlik görevlilerinin Kültür Merkezi'ndekilerle saldırganlar arasına girmeleri üzerine dağılmayarak Kongre Binası'na ve Valiliğe karşı eylemlerine devam etmişlerdir.

Ayrıca, Kültür Bakanlığı'nca yaptırılan ve açılışının Bakan Fikri SAĞ-LAR tarafından yapılacağı açıklanan **Ozanlar Anıtı'na saldırmışlar**, kazmalarla **anıt parçalanmıştır**. Bu sırada saldırganlar Kongre Müzesi bahçesinde bulunan **Atatürk Büstü'nü de tahrip etmiş**, müzenin camlarını kırmış, şehir merkezinde saatlerce yukarıda belirttiğimiz sloganlarla saldırılarına devam etmişlerdir. Bu eylemler karşısında güvenlik güçleri yetersiz kalmış ve olayları yatıştırmak için, eylemci gruba yakınlığını bildikleri Refah Parti'li Belediye Başkanı Temel KARAMOLLAOĞLU'ndan medet ummuşlar; konuşma yapmasını istemişlerdir. Belediye Başkanı ise, "*GAZANIZ MÜBA-REK OLSUN!*", "*ŞUNLARIN RUHUNA BİR FATİHA OKUYALIM, FATİHA!*.." diyerek eylemcileri övücü ve tahrik edici iki konuşma yapmıştır. Bunun üzerine saldırganlar yatışmak bir yana, daha da tahrik olarak, Madımak Otel'i ne doğru harekete geçmişlerdir.

Otel ablukaya almışlar; saatlerce aralıksız slogan atarak taşla tutup, camı çerçeveyi kırmışlardır. Bu nedenle maktüller ön odaları terk edip arkalarına sığınmak zorunda kalmışlardır. Sanıklar daha sonra Ozanlar Anıtı'nı sürükleyerek otelin önüne getirip kırmışlar; yakmışlar, orada park etmiş konukların araçlarını ters çevirerek parçalamışlardır.

Otomobillerden akan benzinle ve ayrıca, poşet ve bidonlarla getirdikleri benzinlere, bez parçalarını bulaştırıp yakarak, "*YAK YAK!...*" sloganları eşliğinde otel içine atmaya başlamışlardır.

Güvenlik barikatını zorlayarak etkisiz hale getirip aşmışlar, kapı ve pencerelerden otele girerek içerideki eşyaları dışarıya atmışlardır. Bir yandan otel önündeki arabaları ve atılan eşyaları yakarken, diğer yandan da yangının oteli sarması için perdeleri ve içerideki eşyaları tutuşturmuşlardır. Israrla çağrıldığı halde, bilinçli olarak geciktirilen itfaiye aracı geldikten sonra da, saldırganlar tarafından sürücüsü dövülerek ve önüne yatılarak engellenmiş; bununla da yetinilmemiş, zaman zaman aracın vanası kapatılmıştır. 45'i aş-

kın kişinin son anda ancak kendi olağanüstü çabalarıyla kurtulabildiği yangında, 35 insanımız yanarak ve boğularak ölmüşlerdir. Böylece güle oynaya gidilen bir Kültür Şenliği, şeriatçı güçler tarafından kana bulanmış ve tarihe “Sivas Katliamı” olarak geçmiştir.

Saldırganlar oteli yakıp içindekileri öldürdükten sonra, dehşet verici tabloya rağmen, dağılmamışlar; Kongre Binası’na ve ikinci kez valilik binasına saldırarak kararlılıklarını göstermişlerdir. Ancak bu aşamadan sonra saldırganlar emniyet ve askeri güçler tarafından silah kullanılarak -iki kişinin öldürülmesi ve bazılarının da yaralanması ile- dağıtılmışlardır.

Daha sonra Sivas’ta “sokağa çıkma yasağı” ilan edilmiş, Vali ve Emniyet Müdürü görevden alınmıştır.

Güvenlik güçleri, şeriatçı kalkışmanın bastırılması için etkili hiç bir önlem almadıkları gibi, olaylar sırasında ve sonrasında saldırganları yakalama konusunda da ciddi bir etkinlik göstermemiştir. Olaylar başladıktan hemen sonra durum Başbakan, Başbakan Yardımcısı, İçişleri Bakanı, Genel Kurmay Başkanı ve Emniyet Genel Müdürü gibi devletin en üst düzey görevlilerine bildirildiği halde, olayların büyümesini önleyici ve saldırganları dağıtıcı bir çaba gösterilmemiştir.

Sivas’taki üst düzey devlet ve Emniyet görevlilerinin saldırganlara karşı tutumu, dağıtıcı ve bastırıcı değil : “ricacı ve teşvik edici” olmuştur. Bu du-

Büyük Birlik Partisi’ne sığınanlar

rum, olayla ilgili görüntü ve belgelerden açıkça anlaşılmaktadır. Demokrasi güçlerinin, yasal mitinglerini dahi şiddet kullanarak dağıtan güvenlik güçleri Sivas'ta şeriatçıların katliam yapmasına seyirci kalmıştır. Valilik raporunda da görüldüğü üzere, dini esaslara dayalı bir rejim özlemi içinde olan, saldırganlarla bağlantıları konusunda dosyada kuvvetli kanıtlar bulunan Refah Partili Belediye Başkanı'ndan olayları yatıştırması umulmuş, konuşma yapması istenmiştir. Bu durum saldırganlara cesaret vermiş ve olayı daha da büyüt-müştür. Bütün gün süren olaylar sırasında dağıtma anına kadar kimse yakalanmamış, gözaltına alınmamıştır.

Telsiz anonslarının çözümünden de anlaşılabacağı üzere saat 14.20'den itibaren sürekli takviye istenmiş :

"... Bilhassa saat 19.00 civarında ısrarla askeri güçlerin bir an önce olay yerine gelmeleri talep edilmiş; Tokat Emniyet Müdürlüğü'nden çevik kuvvet olmayan 20 polis ile, Kayseri Emniyet Müdürlüğü'nden 31 polis haricinde ve Jandarma Alay Komutanlığı'nın 20 kadar kuvvetinin dışında hiçbir takviye alınamamıştır. Tugay Komutanlığı'na bağlı kuvvet saat 19.50 civarında Atatürk Caddesi'ndeki PTT'nin önüne kadar gelmiş ve oradan daha fazla ilerleyemeyerek, yangına gelen itfaiyenin otel önüne giriş yapmasına kadar burada kalmıştır." (Olay Tutanağı K1. 3 dizi:1297) Valiliğin İl İdaresi Yasası'na göre istemi bulunduğu halde il dahilindeki büyük bir askeri gücü temsil eden Tugay'a bağlı birliğin ancak yangından sonra olay yerine gelmesini ve yakılan otele yaklaşabilmek için de itfaiye aracının yol açmasını beklemesini anlamak olanaksızdır.

Devlet güçlerinin olaylar karşısındaki bu kayıtsız tutumu nedeniyle on-onbeşbin kişi oldukları saptanan eylemcilerden sadece 156'sı gözaltına alınıp, bunlardan ise 124'ü sanık olarak mahkeme önüne çıkarılabilmıştır.

C. HAZIRLIK VE YARGILAMADAKİ USULSÜZLÜKLER

1. Hazırlıktaki Usulsüzlükler :

Güvenlik Güçleri Görevlerini Yapmamışlardır

Sivas'ta konulan sokağa çıkma yasağı gereği gibi uygulanamamış; birçok eylemci, önlem alınmaması nedeni ile Sivas'ı terk edip kaçmıştır. Sağlıklı arama tarama işlemi yapılamadığından birçok suç kanıtının kaybolmasına yol açılmıştır.

Olay zanlılarından video ve resimlerden saptanabilenlerin yakalanması için, ancak iki gün sonra harekete geçilebilmiştir.

İzlenen video bantları ve dinlenen tanık anlatımlarına göre, on - onbeşbin

kişinin bulunduğu olayda, gözaltına alınanların sayısının ancak 156'ya ulaşabilmesi dikkat çekicidir. Gözaltına alınmayan ve sorgulanmayanların hangi ölçülere göre değerlendirildiği de anlaşılabilmiş değildir. Bu nedenle eylemlerin önemli bir bölümü yargı önüne getirilmemiştir.

İncelenen anlatımlardan, sanıkların özgeçmişlerinin araştırılmadığı; yasadışı örgüt, silah, eylem bağlantılarının sorulmadığı; sağlıklı bir hazırlık soruşturması yapılmadığı anlaşılmıştır.

Bu durum, son yıllarda devlet organlarında tarikatçi ve şeriatçi örgütlerle bağları olan yöneticilerin var olduğu ve emniyet örgütünde, büyük ölçüde Türk - İslam sentezi anlayışıyla yetiştirilen kadroların etkisinin bulunduğu gerçeğini ortaya koymaktadır. Nitekim olayımızda da bunun izleri açık bir biçimde görülmüş; kimi emniyet görevlileri tarafından katliamcı sanıkların sırtları adeta okşanmış; yakın tehlikenin açıkça kendini hissettirdiği koşullarda dahi emniyet görevlileri, alışılmışın aksine ricacı bir tutum izlemişlerdir.

Huzurda yargılanan *“sanıkların rastlantı sonucu olayda yer aldıkları iddiası”* doğru değildir. İzlenen video bantları, yapılan teşhisler ve anlatımlar sanıkların başından sonuna kadar olayların içinde bulunduklarını göstermektedir. Sanıkların kişisel durumları bölümünde bu konudaki kanıtlar ayrıntılı biçimde incelenecektir.

Emniyet, olayın başındaki duyarsızlığını hazırlık soruşturması süresince de sürdürmüştür. Sağlıklı bir hazırlık soruşturması yapılmadığı, tehlikenin gerçek boyutlarına uygun bir araştırmaya yönelinmediği dosyadan anlaşılmaktadır.

Olay sırasında görevli bulunan, yakın gözleme dayalı bilgileri ile teşhis yapması mümkün olan polis ve askerlerin önemli bir kısmı dinlenilmediği gibi; olay hakkında geniş bilgisi olabilecek, vahşeti yakından görerek yaşayan kişilerin ve kuruluş temsilcilerinin anlatımlarına da başvurulmamıştır.

Şeriatçi örgütlenmenin yoğun bulunduğu ve katliama karışan pek çok görevlinin çalıştığı bilinen Sivas Belediyesi, Karayolları Bölge Müdürlüğü, TÜDEMSAŞ gibi işyerlerinde de gerekli araştırma yapılmamıştır. Burada çalışanların anlatımları alınmamış; görgü tanıklarına bu işyerlerinde teşhis yaptırılmamıştır.

Emniyet, olayların gerçek ve örgütsel yönünü ortaya çıkarmaya yarayacak bir soruşturma ve araştırma yapmamıştır. Sanıkların sorgulaması sırasında da onların örgütsel bağlantıları üzerinde durulmamıştır. Nasıl bir araya geldikleri, olayı kimin ya da kimlerin örgütlediği, neden cuma gününün seçildiği sanıklara sorulmadığı gibi; örgütlü suçlara konu olan olayların aydın-

latılması için bugüne değin alışlagelmiş soruşturma yöntemlerinden hiçbiri bu olayda uygulanmamıştır.

Davalar Usulsüz ve Eksik Soruşturma ile Açılmıştır :

Olaylar sırasında saldırganlara gösterilen hoşgörü, hazırlık soruşturması sürecinde de devam etmiştir. Hazırlık soruşturması usule aykırı bir biçimde yürütülmüştür. C. Başsavcılığı, olaydaki siyasi boyutun bunca açıklığına karşın, soruşturmayı görev alanı içinde saymış ve gözaltına alınan saldırganlara avukat istemiştir. Sivas Barosu'nun 5.7.1993 tarihli yazısında olayın DGM'nin görevine gireceğini bildirmesinden sonra, durum Kayseri DGM Başsavcılığına iletilmiştir. DGM Başsavcılığı olayın vehametine uygun bir tutum almamış, soruşturma için bir tek savcı görevlendirmiştir. Böylece olay, bir yönüyle DGM'nin görev alanı içinde, bir yönüyle de görevi dışındaymış gibi soruşturmaya tabi tutulmuştur.

Görüntü, fotoğraf ve diğer kanıtlar zamanında toplanmamıştır. Video görüntülerinin tamamı fotoğraf haline getirilmemiş; arananlar albümü oluşturulmamış; video görüntüleri ve fotoğraflar halka gösterilerek, teşhis ve tespitte yardımları istenmemiştir. Sanıkları fotoğraflardan teşhis ederek isimlerini bildirenlerden de imzalı dilekçe istenerek, halkın bu konudaki yardımları olanaksız hale getirilmiştir. Oysa, diğer soruşturma uygulamalarında arananlar açısından fotoğraflı afişler hazırlatılarak genel yerlere asılmakta, ihbar için 155'e telefon etmek yeterli sayılmaktadır. Sivas Olayları'na ilişkin soruşturmada bu tür uygulamalardan yararlanılmamıştır. Bu tutum, bir yandan tanıkların durumunu zorlaştırırken; diğer yandan, saldırganların saptanması ve yakalanmasını engellemiştir. Böylece, onbini aşkın insanın katıldığı eylemde ancak; çok tanınan, en ön saflarda bulunan kişiler yakalanabilmiştir.

Onbinden fazla insanın katıldığı, örgütlü, kapsamlı bir olayın soruşturması bir yandan sürdürülürken; bir yandan da ifadeleri alınan sanıklar hakkında alelacele, davanın bütünlüğü bozularak, ayrı ayrı mahkemelerde, farklı suçlardan davalar açılmıştır. Bu biçimde, sanık tarafının dosyadan bilgi sahibi olmasına, henüz soruşturması sürenler, arananlar ve aranacak olanlar açısından hazırlık soruşturmasının sakatlanmasına, bunların önlem almalarına, kanıtları karartıp yok etmelerine neden olunmuştur. Savcılığın zaten yetersiz olan emniyet soruşturmasıyla yetinip, bu soruşturmaya ilişkin dosyaların önüne gelmesinden itibaren 3 gün içinde iddianameyi hemen hazırlayıp, mahkemeye vermekteki acelesi anlaşılır gibi değildir. Böylesine geniş ve vahim bir olayın soruşturmasının bu denli kısa bir süre içerisinde tamamlana-

mayacağı ortadadır.

Her iki soruşturmada da, emniyetin çizdiği çerçeve ve sorgulama yönlendirici olmuş; savcılıklar işin başka yönlerinin araştırılmasına gerek görmemişlerdir.

Sanıklar hakkında hazırlanan dava dosyasının bütünselliği dikkate alınmaksızın, olayın değişik yönleri birbirinden koparılarak, Sivas Asliye Ceza, Sivas Ağır Ceza ve Kayseri Devlet Güvenlik Mahkemesi'ne olmak üzere üç ayrı dava açılmıştır. Yargıtay 10. Ceza Dairesi'nin "*Kamu Güvenliği*" nede niyle verdiği karar gereğince dava dosyaları Ankara 19. Asliye Ceza, Ankara 3. Ağır Ceza ve Devlet Güvenlik Mahkemesi'ne nakledilmişlerdir. Ankara 19. Asliye Ceza ve Ankara 3. Ağır Ceza Mahkemeleri de görevsizlikle dosyaları Ankara DGM'ye göndermişlerdir. Müdahil vekillerinin istemine rağmen Ankara DGM'si, görev ve birleştirme konusunda olumsuz bir karar vermiştir. Bunun üzerine Yargıtay 10. Ceza Dairesi yargılamanın TCK. 146. maddesi kapsamında ve Ankara DGM'de yapılmasını uygun görmüştür. Bundan sonra Ankara Devlet Güvenlik Mahkemesi müdahil vekillerinin istemesi doğrultusunda, davaların birleştirilmesine ve TCK. 146. madde üzerinden yürütülmesine karar vermiştir.

2. Yargılamadaki Usulsüzlükler :

DGM Savcılığı, Yasal Konumuna Aykırı Bir Tutum İşlemiştir

DGM Başsavcılığı, daha duruşma başlamadan önce müdahil ve vekillerine karşı bir tutum sergilemiş; onların adliye binasına girişlerini engellemiş; adliye önünde polisin saldırı ve coplmasına neden olmuştur. Buna karşı, sanıkların yargılama boyunca sürdürdükleri saldırganlıklarına ve hakaretlerine seyirci kalmış; duruşmaya getirilip götürülme sırasında yaptıkları davranışları ve suç kasıtlarını açığa çıkartan şeriatçi sloganları görmezlikten gelmiştir.

DGM Savcılığı, müdahillerin "*soruşturmanın genişletilmesi*" yolundaki istemlerine katılmamıştır. Henüz kamu tanıkları ve müdahillerin anlatımları tamamlanmamışken, 78 tutuklu sanıktan 51'inin hiç bir gerekçeye dayanmaksızın salınmaları isteminde bulunmuştur.

Duruşmalar süresince yalnızca sanık ve sanık avukatlarının koruyucusu gibi davranmıştır. Sanıkların, duruşma içinde ve kendi gözü önündeki usulsüz davranışlarını görmemiş; ancak, yüreği evlat acısıyla yanan müdahil anaların feryatlarını, duruşmadan atılmalarını isteyerek yanıtlamıştır. Özetle ifade etmek gerekirse, bu davada Savcılık Makamı yasanın kendisine yüklediği

sorumlulukları yerine getirmemiştir.

Tarih, savcılığın bu davadaki hukuki yanlışlıklarla dolu tutumunu görmezlikten gelmeyecektir.

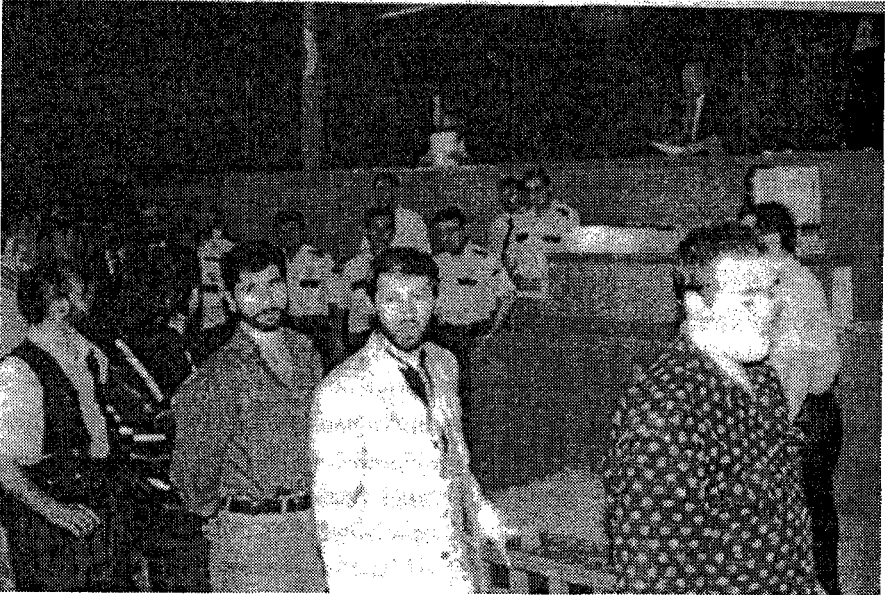
Yargılamada, Mahkemelerin Yansızlığı İlkesine Ciddi Gölge Düşürülmüştür :

Örgüt suçundan 3713 sayılı yasa nedeniyle açılan davanın ilk duruşması-
nın yapıldığı 21.10.1993 tarihinden itibaren, dava mahkenizde görülmekte-
dir.

3713 sayılı yasa yönünden açılan dava dosyasında sanıkların 46'sı tensip-
le salıverilmiş; birleştirmeden sonra, duruşmalar sırasında da diğerleri bıra-
kılmışlardır. Şu anda sadece 33 sanık tutuklu bulunmaktadır.

Mahkemeniz **17.02.1994** günü 15. oturumda "*Sadece kamu tanıklarının dinlenmesi*" ile "sınırlı" olarak gizlilik kararı vermiş; ancak, 25.03.1994 gün-
lü 20. oturumda bunu "sürekli gizlilik" haline dönüştürmüştür. Yargılamanın
bu biçimde sürdürülmesi, gizliliğin kaldırılması istemlerinin reddedilmesi;
dosyadaki kanıtlarla davanın özelliğini gözardı eden salıverme kararları, mü-
dahil, müştekiler ve kamuoyunda ciddi kaygı yaratmış, güven duygusunu
sarsmıştır.

Bunun üzerine müvekkillerin genel istemi ile müdahil vekilleri olarak

26.04.1994 günlü dilekçemizle “gizlilik kararı kaldırılınca dek duruşmalara katılmayacağımız” bildirilmiştir. Gizlilik kararı halen sürdürüldüğünden duruşmalara katılmamaktayız.

Mahkeme, müdahil vekillerinin “*soruşturmanın genişletilmesi*” istemini de reddetmiştir. Böylece, esas hakkındaki iddiamızı doğrulayacak ek delillerin dosyaya girmesi önlenmiştir.

Bu red işleminden sonra mahkeme, müdahil vekillerine esasla ilgili görüşlerini hazırlamak üzere süre vermemiş; dosyayı, mütaalasını hazırlamak üzere Savcılık Makamı’na tevdi etmiştir. Ancak, biz davanın tarihsel boyutunu dikkate alarak ve görevimizin gereği olarak esasa ilişkin görüşlerimizi yazılı sunuyoruz.

Davanın ilk duruşmasından itibaren, usul hukukunun kuralları işletilmiştir. Başlangıçta, Terörle Mücadele Kanunu uyarınca açılan davada, mağdur “*devlet*” tir anlayışı ile, müdahil ve vekillerinin müdahil yerlerine oturması bile engellenmiş; davayı bir seyirci gibi izlemeleri istenmiştir. Üç oturum bu şekilde duruşma yapılmıştır.

Davaların birleştirilmesi kararından sonra da mağdur ve müştekilerin müdahilliğine karar verilmemiş; adeta dava müdahilsiz yürütülmüştür. Bütün itirazlara karşın sanıklar, tanıklar, müdahiller bir düzen izlenmeksizin dinlenmiştir. Bir kısım müdahiller, gizlilik kararı bulunduğu ve henüz müdahilliklerine karar verilmediği gerekçesi ile duruşmalara alınmamışlardır. Hatta müdahiller ve vekilleri usuli ve hukuki haklarını fiili durumlar yaratarak kullanmaya çalışmışlardır.

Yargılamada Usul, Gerçeği Bulmanın Ön Koşuludur. Yöntemi işletmezseniz, sağlıklı ve adil sonuca varmanız mümkün olamaz. **Yargılamada Amaç, Gerçeği Bulmanın Yanısıra, Yargıya Güveni Sağlamak ve Kamu Vicdanında, Suçlunun Hak Ettiği Cezaya Çarptırıldığı İnancını Yaratmaktır.** Usulü uygulamakta baş görevli ve sorumlu mahkemedir.

Mahkeme, usule uygun bir yargılama yapmadığı gibi, usul hükümlerinin söz ve özüne aykırı kararlar almıştır. Duruşmada disiplini sağlamamış, sanıklar ve vekillerinin müdahil vekillerine hakarete varan davranışlarına adeta ortam hazırlamıştır. Laiklik ve Cumhuriyet’e yönelik saldırının yargılandığı böylesine önemli bir dava, bir mahalle kavgasının yargılanmasına dönüştürülmüştür.

Mahkeme, Terörle Mücadele Kanunu’ndan kaynaklanan ve sadece kamu görevlisi polislerin dinlenmesiyle sınırlı “gizlilik kararını” sürekli hale getirmiş, davayı basına ve kamuoyuna kapatmıştır. Yargılama, aylardan beri giz-

li yapılmakta, eşine az rastlanır bir usuli ve hukuki yanlışlıkla açıklık kuralı zedelenmekte, halkın haber alma hakkı tıkanmaktadır. Gizlilik kararının yer-sizliğini ve kaldırılmasını dile getiren müdahil vekillerinin istemleri haksız gerekçelerle reddedilmiştir.

Mahkeme heyeti, 8 Haziran 1994 tarihinde, herhangi bir duyuruda bulunmaksızın; savcı, sanıklar, sanık vekilleri, müdahiller ve müdahil vekillerinin yokluğunda, duruşma dışı toplanarak, dava ile ilgili basında yer alan doğal haberlere atıfla “gizlilik kararına” uyulmadığı, “gizli yapılan duruşmalarda icra kılınan muamelenin yayımı yaptırılmak suretiyle suç işlendiği” ni ileri sürerek : müdahil avukatlarından Şenal Sarıhan hakkında “mahkeme üzerine baskı yaratmak” ve “takdir edilecek sair surette” nedenlerle gerekli soruşturmanın yapılması için Adalet Bakanlığı’na suç duyurusunda bulunulması-na karar vermiştir.

Müdahil vekilleri konusunda duruşma gününü dahi beklemeksizin olağanüstü toplanarak işlem yapılması için karar alan mahkeme, duruşmada biçimsel olarak okunma durumuna sokulan DGM Başsavcılığı’nın “Esas Hakkında Düşüncesi” nin günler önce kamuoyuna peyderpey sızdırılmasına seyirci kalmış; ara kararında bu konuyu görmezlikten gelmiştir. (EK : 1)

Müdahil vekilleriyle polemige girilmesi, onları haksızca suçlamaya yönelinmesi, suç duyurusunda bulunulması, mahkeminin yansızlığı konusunda daha önce duyulan kuşkuları yoğunlaştırmıştır. Bu durum karşısında, heyetin davadan çekilmesi gerekirken; aksi bir kararla, müdahil tarafa karşı tutum izlenmiştir.

Yurt ve dünya kamuoyunun gözü bu davanın üzerindedir. Bundan çekinmek yerine, tarafların hukukunu koruyan, usule uygun, kamuya, iç ve dış basına açık bir yargılama yapmak gerekirdi. Ne yazık ki mahkeme, bu gerçeği gözardı ederek usul kurallarına aykırı bir yargılama sürdürmüştür.

Sonuç itibariyle, usule aykırı bir hazırlık ve son soruşturmadan oluşan bir yargılama yapılmış adil bir karar için ortam yaratılamamıştır.

D. ESASLA İLGİLİ GÖRÜŞ AZİZ NESİN’İ SUÇLAMIŞTIR

“Esas Hakkında Düşünce” nin “Olayın Genel Anlatımı” başlığı altında, şu noktalar özellikle vurgulanmıştır :

“İslam dünyasında tepki yaratan ‘Şeytan Ayetleri’ kitabının Türkiye’de de yayınlanmasını yürüten ve Türk toplumunda sergilediği hareketleriyle hiç de iyi izlenim bırakmayan Aziz Nesin’in bu merasime (4. Pir Sultan Abdal Şenlikleri’ ne) davet edilmesi,

Geleneksel olarak Pir Sultan Abdal Şenlikleri'nin her yıl Banaz Köyü'nde yapıldığını düşünürsek, bu şenliğin Sivas İl Merkezi'ne getirilmesi, "Kamu davasındaki bu olayı hazırlamıştır..."

Hele hele Aziz Nesin'in İslam dinine karşı tutum ve davranışları... Eylemin hazırlayıcı nedenleri arasında sayılabilir."

Esas Hakkında Düşünce ayrıca, şu soruları da sormaktan kendini alamamaktadır : *"Bu şenlik neden il merkezinde yapılmıştır? Neden cuma gününe rastlatılmış? Neden genelde halk tarafından hareketleri hiç de hoş görülmeyen Aziz Nesin şenliğe davet edilmiş? Kendisine konuşmalar yapma imkanı tanınmış, neden şenlikle hiç ilgisi olmayan terör örgütü militanları için saygı duruşunda bulunulmuş?"*

Esas Hakkında Düşünce'nin hemen başındaki bu iki bölümde, esasla ilgili düşünceyi kaleme alan savcılarımız, 35 seçkin insanımızın bir otelde kısıtılıp sekiz saat boyunca her an, her dakika yaşatılan bir ölüm korkusu içinde, ortaçağ işkencecilerini bile kışkırtacak bir vahşetle topluca öldürülmelerine kesin bir tanı koyarak kendilerince Sivas Olayları'na açıklık (!) getirmektedirler : DGM Savcıları'na göre, İslam dinine karşı sergilediği tutum ve davranışlarıyla Türk toplumunda hiç de hoş görülmemeyen Aziz Nesin'in çağrılması, konuşması, şenliklerin Banaz'da yapılacak yerde Sivas'a alınıp cuma gününe rastlatılması, olayların asıl nedenidir!

Esas Hakkında Düşünce'nin ifadesiyle : *"Sivas ilinde yaşayan vatandaşlarımız, inançları açısından "SON DERECE HASSAS" olduklarından, böyle "büyük bir olayın meydana geleceğini önceden bilmek için kahin olmamak gerekir."* (Türkçe yanlışları Esas Hakkında Düşünce'ye aittir.)

Ne şenliği düzenleyen Pir Sultan Abdal yöneticileri, ne katılan aydınlar ve halk, ne de oradaki devlet görevlileri *"Sivas İli'ndeki vatandaşlarımızın inançları açısından son derece hassas"* olduklarını bilmedikleri gibi, "Kahin" de olmadıkları için maalesef, böyle *"büyük bir olayın meydana geleceğini önceden"* kestirememişlerdir...

Bu mantıktan kalkan sayın savcılar sonunda, hem tarihimizin büyük bir halk önderi ve ozanını anmak için şenlik düzenleyen dernek yöneticilerini, şenlik düzenleyicilerini ve hem de Sivas'taki cehenemden kıl payı kurtulabilen, halkımızın yüzakı ve onuru bir yazarı suçlayarak, en sıradan demokratik haklarını kullanan insanları, bir toplu öldürümün acımasız katilleriyle eşdeğerde görüp gösterme hatasını işlemişlerdir.

DGM Başsavcılığı mütalaasında *"İlgisiz bir şekilde PKK terör örgütünün ölen militanları ile ilgili olarak saygı duruşunun yapıldığı"* iddiasında bulu-

nulmaktadır. Saygı duruşunun yapıldığı etkinliklerin açılış toplantısında emniyetin en üst düzey yetkilileri, Vali ve Hükümet Komiseri bulunduğu gibi, bir salon dolusu insan vardır.

Bunlardan hiç birisi bu iddiayı doğrulamamaktadır. Müşteki tanıklar mahkemedeki ifadelerinde bunun doğru olmadığını açık bir şekilde belirtmişlerdir. Dosyada da bunun aksine hiç bir delil yoktur. Bu duruma rağmen, DGM Başsavcılığı'nın sanıkların bu uydurma iddiasını benimsemesi, hukuk mantığı ile ve gerçeğe çelişmektedir.

Sıfatlarının başında “Cumhuriyet” sözcüğü bulunan tek devlet görevlileri olarak, savcıların her koşulda Cumhuriyeti savunmaları, kendilerine verilmiş başlıca görevdir. Esasla ilgili görüşleri hazırlayan sayın savcıların : önce “*örgüt yok, tahrik var*” (Nusret Demiral'ın Zaman'a demeci) diyerek, sonra da, bir romanın Türkiye’de yayımlanmasını istediği için ve güya “halk tarafından hareketleri hoş karşılanmadığı” bahanesiyle AZİZ NESİN'in konuşmasını “**Tahrik**” saymaları Cumhuriyeti yıkma kastındaki sanıklara güç vermiştir.

O sanıklar ki ; tarihimizin en büyük devrimcisi Mustafa Kemal’e “katli vaciptir” fetvasını veren Dürrizadelerin, Menemen’de yeşil bayrağı açıp Kubilay’ın başını kör testere ile kesen Hoca İbrahimlerin, Derviş Mehmetlerin, Esat Efendilerin izleyicileridir. Daha yakınlarda Sivas, Çorum ve Kahramanmaraş olaylarını yaratanların yolundan yürümüşlerdir...

Ve o Aziz Nesin ki; 98 yapıtın ve sayısız uluslararası ödülün sahibi, yerli yabancı pek çok yazar ve edebiyatçının değerlendirmelerine göre dünyanın yaşayan en büyük birkaç yazarından biridir. Kitapları, hemen tüm dünya dillerine çevrilmiş, Cumhuriyet Edebiyatı’mızın ölümsüz adıdır.

Her kesimden –aydın, asker, şoför, esnaf, memur, politikacı, köylü, kentli... en geniş okur kitlesine hitap edebilen, halkıyla kaynaşmış bir yazardır.

Konuşmalarının, “*halkın dini duygularını inciterek tahrik ettiği*” iddiası, hiç kimseyi inandırmayan tam bir uydurmadır. Nitekim, birçok kamu tanığının, özellikle Asayiş Şube Müdürü Mehmet Yıldız, Orhan Veli Karadayı, Ali Apaydın, Ömer Faruk Ünal, Emrullah Akçaoğlu ve Mehmet Özbek’in ifadeleri de bunu doğrulamaktadır.

Kamu Tanığı Mehmet Yıldız:

“Katılan topluluğun amacı; heykeli, Aziz Nesin’i, Vali’yi protesto gibi gösterilip, ASIL AMAÇLARI ŞERİATA DUYULAN ÖZLEMİ DİLE GETİRMEKTİR”;

Kamu Tanığı Nihat Dursun;

“Hadise günü Sivas’ta meydana gelen olaylarda Aziz Nesin ve Vali ön planda gösterilerek aslında gösteriye katılan topluluk LAİKLİK DÜŞMANI, ŞERİAT YANLISI BİR GÜÇ GÖSTERİŞİ” yapmışlardır;

Kamu Tanığı Ömer Faruk Ünal;

**“Valiye ve Aziz Nesin’e duyulan tepkiyi dile getiriyormuş gibi göstere-
rek aslında laiklik karşısı bir propaganda yapmışlardır” demektedirler.**

Görüldüğü üzere kamu tanıklarının ifadeleri, Aziz Nesin’i suçlayan DGM savcılarını doğrulamamaktadır.

Aziz NESİN’e bu suçlamaları reva gören DGM Savcılığı’nın, saldırgan-
ları kışkırtan ve teşvik eden yerel basın konusunda herhangi bir işlem yapma
gereğini duymamış olması da dikkat çekicidir.

İddia Makamı’nca, “Olaydan bir gün önce sokağa dökülen Marksist-Le-
ninist düzene dayalı Devletin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğüne yö-
nelik yasadışı Dev-Sol, Dev-Genç, PKK terör örgütlerinin militanlarının ka-
tılmasıyla Sivas sokaklarında yapılan yürüyüş ve Aziz Nesin’in konuşmala-
rı, sergilediği tavır, bir gün sonra meydana getirilecek olayların TAHRİKÇİ-
Sİ OLMUŞTUR.” (Esas Hakkında Düşünce S.14) denilerek yasadışı örgüt-
lerle Aziz NESİN ve Pir Sultan Abdal Kültür Etkinlikleri arasında bağlantı
kurulmaya çalışılmakta ve yasa dışı yürüyüş yapıldığı iddia edilmektedir. Bu
iddia tamamen gerçek dışıdır. Bahse konu olayın, yasa-dışı örgütlerle hiçbir
ilgisinin bulunmadığı, Malatya ve Erzincan’dan otobüsle gelerek Ankara’ya
gitmekte olan Eğitim-Sen ve Sağlık - Sen gibi memur sendikaları mensupları-
nın buradan geçiş için izinli yürüyüşleri olduğu bizzat zamanın Sivas Emni-
yet Müdürü Doğan Öner tarafından doğrulanmakta ve savcılığın iddiası
yalanlanmaktadır. (Bkz. TBMM Araştırma Komisyonu Raporu : EK.10.5/23,
Doğan Öner’in ifadesi)

Esas Hakkında Düşüncenin sonunda da : **“... olayların tahrikçisi olduk-
ları anlaşılan şenliği tertip eden görevliler ve yönetim kurulundaki kişi-
ler ile, olayın seyri içinde şenliğe davet edilmiş olup da, önceki durumu
ile şenlik içinde durumu ve Tanık Demet Işık’ın yeminli beyanı çerçeve-
sinde Aziz Nesin için mahalli Cumhuriyet Başsavcılığı’na ve soruştur-
maya yetkili mercilere suç duyurusunda bulunulması”** nın (Esas Hakkın-
da Düşünce s. 47) istenmesi; aydın ve demokrat kamuoyunda şok etkisi ya-
ratan hukuk dışı bir iddiadır. Hangi konuşmasıyla, ya da sözü veya tavrıyla
“tahrikçi” olduğu belirtilmeden, kanıtları da gösterilmeden, bunun devlet
adına düzenlenen bir belgede yer alması, İddia Makamı’nın sorumluluğuyla

bağdaşmayacak bir durumdur.

Sivas'taki konuşmaların tam metinleri elimizdedir. Daha önce gazetelerde yayımlandığı gibi, (7 Temmuz 93 günlü Cumhuriyet), Edebiyatçılar Derneği tarafından çıkarılan kitapta (SİVAS KİTABI- Bir Toplu Ölümün Öyküsü) da yer almıştır. Ayrıca, bu konuşmalar yüzlerce kişinin önünde yapılmış, çok sayıda yayın kuruluşu tarafından banda alınmıştır. Bu konuşmalarda halkı tahrik edebilecek hiç bir tümce gösterilemez. Ve "Tüm inanmış insanlara saygım var" sözü orada söylenmiştir. Nitekim, Sivas C. Savcılığı bu metinleri inceleyerek takipsizlik kararı vermiştir.

Yasaya göre, hakkında takipsizlik kararı verilen bir kişi aleyhinde dava açılabilmesi için, ya yeni bir kanıtın bulunması, ya da Adalet Bakanı'nın yasal yetkisini kullanarak o konuda Cumhuriyet Savcısına yazılı emir vermesi gerekmektedir (Usul md. 148). Duruşmalar boyunca, sanıklarla ilgili her türlü usulsüzlüğe ve yanlışlığa karşı susan iddia makamı, yeni bir kanıt değil, Esas Hakkında Düşünce'den anlaşıldığına göre sadece mağdur-müdahil "Demet Işık'ın beyanı" na dayanmaktadır. Bunda da Aziz Nesin'in suçlanması na yarayabilecek hiçbir anlatım olmadığı gibi, bu ifadeler bir yılı aşkın süredir ellerinin altındadır. Eğer suç duyurusunu gerektirecek bir durum var idiyse, bunun bugüne kadar niçin yapılmadığı da ayrı bir soru konusudur.

Dahası; neden kendileri bizzat Sivas Cumhuriyet Başsavcılığı'na bir yazı göndererek suç duyurusunda bulunmuyorlar da, mahkemeyi aracı kılmak, kullanmak istiyorlar?

Bu da yanıtlanması gereken ayrı bir sorudur.

İddia Makamı'nın Esas Hakkındaki Görüşü ve özellikle de Aziz NESİN hakkındaki istemiyle, bu davada duruşmalar boyunca gözlenebilen tavrına yeni bir açıklık getirilmiş olmaktadır...

Böylece, aynı zamanda, 1930'ların Atatürk Türkiye'si ile bugünkü Türkiye arasında şaşırtıcı ayırım da ortaya çıkmaktadır : O zamanın yobazları, Kubilay'ı öldürdükleri için derhal yargılanmışlar, 34 sanık idam cezasıyla ve 41 sanık da çeşitli ağır hapis cezalarıyla cezalandırılmışlardır. Yargılanan sanık sayısı ise 2.200 dür.

Bugün ise, Sivas'a 10-15 bin kişinin katıldığı, Cumhuriyet tarihinin en büyük şeriatçı ayaklanmasında, 35 insanımızın öldürüldüğü bir toplu kıyım da, devlet güçlerinin ihmal ve himayelerinde sadece 124 kişi yargılanabilmiş, onların da dörtte üçü salıverilmiştir.

Şimdi, bu sanıkların öldüremedikleri Aziz NESİN'in; özgür düşüncesi, laiklik ve cumhuriyeti savunduğu için, ileri yaşında bir bayrak gibi en ön saf-

larda dövüştüğü için cezalandırılması istenmektedir.

Sivas'ta yaşananlardan ve yargılama sürecinden sonra ortaya çıkan savcılık mütalaası, toplumumuzun geleceği hakkındaki kaygılarımızı daha da artırıp derinleştirmiştir. Atatürk'ün kurduğu Cumhuriyet'in, bugün ciddi sorunlara karşı karşıya olduğu açıktır.

Esasla ilgili görüş bu niteliği ile; kaleme alan Cumhuriyet Savcıları'nın laikliğe, Cumhuriyet'e ve asli görevlerine sahip çıkmayışlarının belgesidir.

Yine, "Esas Hakkındaki Düşünce" de, "Tahrik eden kişilerin teşvik eden kişilerden ayrı tutulması ulusu olumsuz etkilemektedir" (sh. 12) denerek olayın mağdurları Aziz Nesin ve "Pir Sultan Abdal Şenliği" düzenleyicileri suçlanmaktadır. "Dinci" sözünün geçtiği durumlarda "veya" bağlacı ile bir de "solcular" sözü eklenmekte ve bu şekilde sanıkların eylemleri mazur gösterilmeye çalışılmaktadır. Bununla da yetinilmeyerek "Olayı meydana getiren tahrik edici hareketler olduğu halde, TCK'nun 146. maddesi içinde değerlendirilmeye tabi tutulmaması, bundan sonraki olayları da sürdürecektir." demek suretiyle şeriatçı güçlere daha sonraki eylemleri açısından bugünden gerekçe üretilmektedir. Ayrıca, mağdurların da 146. maddeden yargılanmamasından üzüntü duyulduğu (nerdeyse bu konuda yeni yasal düzenleme isteniyor) ifade edilmektedir.

E. TARİH GÖSTERMİŞTİR Kİ; ŞERİAT, ANADOLU HALKI İÇİN PARÇALANMA, KAN VE ZULÜM DEMEKTİR.

Sivas Katliamı Davası'nın sanıkları Osmanlı Devletinin şeriat düzenini ihya etmek için harekete geçmiştir. Sanıklar hep bir ağızdan :

"CUMHURİYET BURADA KURULDU, BURADA YIKILACAKTIR!" diye bağırılmışlardır. Yargılama boyunca Osmanlı'nın şeriat düzenine sahip çıkmışlar; Sivas'ta ölümden kıl payı ile kurtulanların sözlerini "Tarihimize küftirmeyiz" diyerek kesmişler ve aynı mantıkla biz müdahil vekillerine saldırmışlardır.

Bu nedenle, sanıkların Cumhuriyet'in yerine kuracakları düzeni ve özelliklerini anlamak için Osmanlı şeriat sistemi hakkında bazı bilgileri sunuyorum.

Osmanlı Devleti'nin kuruluş yıllarında, İslamın, "Her doğan insan müslüman olarak doğar" kuralı henüz egemen olmadığı için, karşı düşüncelere hem devlette, hem de insanlarda hoşgörü vardır.

Kuruluş döneminde halk önderi dervişlerle dostça geçinen ve onların çe-

şitli hizmetlerinden yararlanan Osmanlı Devleti, aradan yüz yıl geçince onlara “Rafızı-Işık taifesi” diyerek, saldırmış ve ezmiştir.

Devletin “devlet” olması; yasama, yürütme, yargıdan oluşan zor ögesini tekeline alması ile olanaklıdır. Osmanlı’da zor ögesi padişahın tekelindedir. Kamu görevlileri yetkilerini padişah adına kullanırlar; onun karşısında hiçbir güvenlikleri ve dokunulmazlıkları yoktur.

Osmanlı’lara göre düzen, nizam ya da nizam-ı alem Tanrı tarafından yaratılmıştır. Onun için değişmez ve değiştirilmemelidir. Esasen Nizam-ı Alem’i değiştirmek de olanaksızdır.

Egemenlik hakkı Tanrı’dan kaynaklandığından padişahlarda yetenek ve bilgi aranmaz. Onlar cahil, deli olsa bile padişah olabilir. Zira Tanrı, Osmanlıları’nı seçerken bir takdirde bulunmuştur. Bu takdire karşı çıkmak tanrı buyruğuna karşı çıkmaktır. Tanrı’yı inkâr etmektir. Tanrı’yı inkârın cezası ise “ihrak-ı binnar” (yakarak öldürmek) tir.

Fetva kurumu din bilginlerine devlet yönetiminde ayrıcalık tanımakta ve onları egemenliğin kullanılmasına ortak etmektedir.

Din adına konuşanların Cumhuriyete karşı çıkmasının kökeninde dini koruma kaygısı değil, yitirilen egemenliği yeniden ele geçirme hırsı yatmaktadır. Laiklikle birlikte ulemanın ayrıcalığı kalmamış ve çıkarı temelinden bozulmuştur. Şeriatçı din adamları o gün bugündür, yitirdikleri olanakları elde etmek için insanlarımızı kırıdırıp durmaktadır.

Osmanlı’nın Şeriat Düzenine Karşı Ayağa Kalkan Halkın Mücadelesi, Laik Cumhuriyetin Kuruluşunun Tarihsel ve Toplumsal Dayanağını Oluşturmuştur :

Osmanlı Devleti’nde merkezi feodal devletin dışında yaşayan ve onun tarafından sömürülen milyonlarca insan bulunmaktadır. Her aksiyonun bir reaksiyonu vardır. Osmanlı toplumunda da böyle olmuş, merkezi feodal ideolojiye karşı halkçı ideoloji gelişmiştir.

Halkçı düşünürlere göre, Tanrı’nın yeryüzündeki halifesi tüm insanlardır. Padişah da insan olması nedeniyle halifedir ama diğer insanlardan üstün bir yanı yoktur.

Halkçı düşünürlere; düzenin, nizam-ı alemin değişir olduğunu ve tüm değerlerin insanlarda toplandığını savunmaktadırlar.

Osmanlı Devleti 500 yıl boyunca zor kullanarak medrese ideolojisini halk düşüncesine egemen kılmaya çalışmıştır.

Osmanlı Devleti, hiçbir zaman ve hiçbir halde halkın devleti olmamıştır.

Osmanlı Sultanları ve onların kulları için saltanat reaya'dan, kardeşden, babadan ve ülke çıkarlarından önceliklidir.

Anadolu ve Balkanlar, yüzyıllar boyu sürekli iç çelişki ve iç savaş yaşamıştır. Anadolu'da yaşayan halk, Osmanlı'nın haksızlık ve zulüm demek olan şeriat düzenine karşı zaman zaman silaha sarılarak, zaman zaman da saza kapanarak başkaldırmıştır.

Bunların en önemlileri olarak Şeyh Bedrettin, Şahkulu, Nur Ali Halife, Şeyh Celal, Süğlunoğlu Koca, Baba Zünnun, Donuz Oğlan - Yenice Bey, Veli Halife ve Kalender Çelebi başkaldırılarını sayabiliriz. Osmanlı Sultanları isyan eden halk güçlerine karşı acımasız davranırken halk, Şeyh Bedrettin olayında olduğu gibi "İriş Dede Sultan" diyerek ölümün üzerine yürümüştür. Özellikle Yavuz Sultan Selim, 40 bin insanımızı katletmiş; "FETRET" döneminde, Kalender Çelebi İsyanı'nın bastırılması sırasında yüzbinlerce insan öldürülmüştür.

Kuyucu Murat Paşa 60.000 insanı öldürmüş, kuyuları insan kelleleri ile doldurmuş, bundan dolayı "**Kuyucu**" adını almıştır.

Kıyımdan kurtulan Anadolu halkı, ya ülkeyi terketmiş ya da kuş uçmaz, kervan geçmez dağlara çekilerek, toplumdan ve devletten kendini soyutlamıştır. Dört yüz yıl boyunca Osmanlı Devleti'nin yargıcına başvurmamış, yardımını istememiş; adeta onun çatısı altında, ama dışında bir hayat kurmuştur.

Şer'i Osmanlı Devleti, düşünceyi zincire vuran, bilime kapalı, insanların işlerini tümünden Tanrı'ya ihale ederek, insanı her alanda kullandıran bir devlet olmuştur.

Sanıklar, laikliğe karşı çıkarak halkı yeniden iç savaşın içine çekmekte ve insanların köleleşmesini isteyerek, bilinçli ya da bilinçsiz halkımızın emeği üzerinde din adamlarının saltanat kurmasını amaçlamaktadır.

Bu nedenle; tüm yurtseverlerin, insan hak ve özgürlüklerini savunanların, her türlü köleliğe, sömürüye ve bağınazlığa karşı olanların gericiliğin karşısında dikilmesi gerekmektedir. Bunun içindir ki, yasama, yargı ve yürütme erkleri laiklik ve cumhuriyet konusunda yansız ve tarafsız olamazlar. Onların yanı, Cumhuriyet'in yanı olmalıdır.

Şer'i Düzene Karşı Anadolu Halkının Mücadelesi, Kurtuluş Savaşı Kazanılarak, Saltanatın - Hilafetin Kaldırılıp Laik Cumhuriyetin Kurulması ile Başarıya Ulaşmıştır:

Avrupa'da kilise ve teokrasiye karşı, laiklik ve özgürlük mücadelesi başarı elde ederken Osmanlı, gelişmelere gözünü kapatmıştır. Tüm bilimlerin

ve her yeniliğin Kur'an-ı Kerim'de toplandığını benimseyen ulema, insan aklının çalıştırılmasında sakınca görmüştür. Bu mantık sadece Osmanlı ulemasına özgü değildir. İmam Gazali bile : Müminler düşünmekten vazgeçecekler, vahyin “ışığı” onlara yeterince yol gösterecektir” demektedir.

Osmanlı İmparatorluğu kapitülasyonları kabul ettikten sonra 1838 ticaret sözleşmesiyle Avrupa'nın yarı sömürgesi haline gelmiştir. 1854 'ten itibaren Avrupa'dan alınan borçlar işe ülke üzerindeki emperyalist tahakkümü daha da ağırlaştırmıştır.

Birinci Dünya Savaşı sonuna gelindiğinde, Osmanlı'nın ayakta kalma olanaklarının tükendiği, sistem içinde bir çözüm ve kurtuluşun bulunmadığı ortaya çıkmıştır.

Kurtuluş Savaşı (Bağımsızlık Savaşı); şeriat düzeninin hakim olduğu Osmanlı Devleti'ndeki merkezi feodalite ile halk arasındaki bağdaşmaz çelişkiyi yeniden şiddetlendirmiştir.

Sevr Antlaşması'ndan sonra Anadolu'nun işgali ile birlikte uluşçu aydınlar ile çeşitli kök ve kültürden gelen halk, kurtuluşu örgütlenmede ve silahlı çözümde görerek, direniş örgütleri kurmaya başlamış ve silaha sarılmışlardır. Saray, onun yandaşları ve tanzimat kafalı aydınlar ise çözümü, büyük devletlerle uzlaşmakta ve mandacılıkta aramışlardır.

19 Mayıs 1919 tarihinde Samsun'a çıkarak bağımsızlıkçı hareketin önderliğini üstlenen Mustafa Kemal, Anadolu halkının umudu haline gelmiştir. Yerel örgütleri, Anadolu ve Rumeli Müdafaa-ı Hukuk Cemiyeti çevresinde toplamıştır.

Ama, *“Tanrının gölgesi ve yeryüzünde müslümanların halifesi”* olan padişah taraftarlarının oluşturduğu Teal-i İslam (İslamı Yükseltme) Cemiyeti yayınladığı bir numaralı bildirisinde Mustafa Kemal'i ve Kuva-yi Milliye'yi *“maskaralar”, “şakiler”, “hainler”, “mahluklar”, “caniler”* diye adlandırıyor ve bunların *“İngilizler'i kızdırarak Yunanlılar'ı üzerimize musallat ettiklerini”* belirterek, halkı Mustafa Kemal'e karşı gelmeye çağırıyorlardı. (Teal-i İslam / İslamı Yükseltme Cemiyeti'nin Birinci Beyanname, Türk İnkılap Tarihi Enstitüsü Arşivi - Tarık Zafer Tunaya, Türkiye'de Siyasal Partiler, cilt II. s. 387 - 392)

Kurtuluş Savaşı boyunca başta padişah olmak üzere tüm şeriatçı örgütler; İngiliz, Fransız, Yunan hükümetleri ile işbirliği yapmaktan utanmamışlardır. Aksine halkının kurtuluşu için uğraş veren önderlere karşı suikatstler planlamışlardır. Kurtuluş Savaşı boyunca da, şeriatçı güçler, kurtuluş mücadelesine karşı gerici isyanlar çıkartmışlardır. Bunların en ünlüsü Anzavur İsya-

nı'dır. Bu nedenle, Kurtuluş Savaşı, bir yönüyle emperyalizme karşı bağımsızlık, diğer yönüyle Osmanlı'nın dinci-gerici şeriat düzenine karşı aydınlanma hareketidir.

Emperyalizme ve onun yerli ortağı şeriatçılara karşı, kadını ve erkeği ile ayağa kalkan ve dünyanın ilk kurtuluş mücadelesini başarı ile veren Türkiye halkının savaştan sonra şeriata karşı çıkmasından daha doğal bir şey olamazdı. Zaten başka bir çıkış yolu da yoktu.

Laik Cumhuriyet'in kurucuları, daha 1920'de laik devlete ait ilk düzenlemeyi yapmışlar; 2 sayılı "Hıyanet-i Vataniye Kanunu" nu çıkartmışlardır. **"Dini veya mukaddesatı diniyeyi siyasi gayelere esas ve alet ittihaz maksadıyla cemiyetler teşkili memnudur. Bu kabil cemiyetleri teşkil edenler veya bu cemiyetlere dahil olanlar 'haini vatan' addolunurlar."** Aynı yasanın 4. maddesi ile de bu kabil suçlara tahrik veya teşvik cezalandırılmıştır. Hem de Anayasa'da **"Devletin dini, din-i islamdır"** diye yazılı olduğu bir dönemde yasa çıkartılmıştır.

Böylece, Türkiye Cumhuriyeti'nin kurucuları ülkeyi ve toplumu çağdaşlığa götürecek laikliğin yolunu açmıştır. Üzülerek söyleyelim ki; savaşın anıları silinip emperyalizmle işbirliği başlayınca şeriat yeniden hortlamıştır.

Batı'da Aydınlanma ve Laiklik :

Batı toplumları da ortaçağı yaşamıştır. Batı devletleri de kilisenin vesa yetini yüz yıllarca omuzunda taşımıştır. Ama, batı iç dinamikleri ile bu sarmaldan kurtulmuştur.

Kent merkezlerinde yaşayan ve önemli oranda sermaye biriktiren burjuvazi, toplu üretime, manifaktüre ve ardından da makina üretimine geçmiştir.

Burjuva sınıfının ucuz el emeğine gereksinimi bulunuyordu; ama çalıştıracığı insanlar senyör ve kilisenin topraklarından ayrılma hakkı bulunmayan serfler, yani köylülerdi. Serflik kurumu yıkılmadan burjuva sınıfının ucuz el emeği elde etmesi olanaksızdı.

Burjuvazinin sınıfsal çıkarı, aydınlanma çağını yaratmıştır. Aydınlanma çağında düşünürler hem dini hem de feodalitenin koruyucusu olan krallığı karşılırlarına almışlardır. İnsan düşüncesini sınırlayan, konuşma olanağını elinden alan, yaratma yeteneğini kısırlaştıran din, şiddetle eleştirilmiş ve dogmalar birer birer yıkılmıştır. Bu arada dinin tekeline kurtulan pozitif bilimler ve felsefe ilerlemeye, kişilik kazanmaya ve yeni buluşlar yaratmaya başlamıştır.

1789'da Fransa'da bütün dünyayı sarsan burjuva demokratik devrimi ol-

muş ve insanlık, cumhuriyet, demokrasi, laikliği yaşamaya başlamıştır. Osmanlı yönetimi ise laiklik için “Volter ve Roussou denen zındıkların kafasından çıkmış, peygamberi ve hükümdarı küçük düşüren fitne ve fesat ateşi” demişlerdir. Sivas Katliamı Davası sanıklarının anlayışları ile bu görüş arasında bir fark yoktur.

Laiklik : Anadolu halkının şeriatı tepkisi, özgür ve birlikte yaşama iradesidir:

“Bu toplum için laik düzeni gerçekleştirenler, bunu batıya öykünmek için mi yaptılar?”

“Laiklik için canını verenler, bugün de vermeye hazır olanlar batılıya benzeyelim diye mi yaşamarını ortaya koydular, koyuyorlar?”

Bu sorulara “EVET” yanıtı verenler, Anadolu ‘nun bin yıllık tarihinde neler yaşandığını bilmeyenlerdir.

Anadolu bin yıldan bu yana ve halen salt inanç kavgası yüzünden birbirini boğazlamaktadır. Farklı inançları, farklı kültürleri ve farklı etnik yapıları bağrında taşıyan ve değişik uygarlıklara beşiklik eden Anadolu’nun birliği, esenliği, mutluluğu ancak ve ancak ortak paydanın bulunması ile olanaklıdır.

Osmanlı döneminde yaşanan iç savaşlar bize **ortak paydanın laiklik olduğunu** öğretmiştir.

Laikliğin temelinde bir toplumsal boyut vardır, bir toplumsal-siyasal devrim vardır. Laiklik, her zaman ve her toplumda bir sınıfın iktidarı, diğer bir sınıfın elinden alması, onu tasfiye etmesi sürecinde ortaya çıkmış ve gelişmiştir. Avrupa’da da böyle olmuştur, Türkiye’de de. Bugün görülen geri dönüş çabalarının kaynağında, laiklik sürecindeki köklü dönüşüm eksiklikleri yatmaktadır.

Burada, Osmanlı döneminden verdiğimiz örneklerle bu toplumun altından laikliği çektiğimizde neyle karşılaşacağımızı göstermeye çalıştık. Bunu yapmanın sadece yurtseverlik değil, halkseverlik ve insanseverlik olduğunu biliyoruz.

Laikliğe saldırı, Anadolu insanına saldırıdır. Anadolu insanını birbiriyle boğazlaşmaya götüren bir davranıştır. Anadolu’nun tarihi bize bunu anlatmaktadır.

Sanıklar ve sanıkların ardındaki güçler laikliğe saldırırken sadece Madımak’ta yanan 35 cana saldırmamışlardır. Aynı zamanda Cumhuriyet ve toplumun tüm değerlerine saldırıp insanları yakarak öldürme, insan kellelerinden kaleler yapma, kuyular doldurma, deri yüzme ve Anadolu’yu boşaltma

geleneğini de sürdürmüşlerdir.

Sanıkların koro halinde attıkları sloganlarla sergilenen Sivas Katliamı ile gerçekleştirilmek istenen şer'i düzen; ülkemizin çağdaş uygarlık dünyasında yerini almasına, halkımızın mutluluğuna, Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluş felsefesine ve Bağımsızlık Savaşı'nın amacına karşıdır.

“Esas Hakkındaki Düşünce” deki Laiklik Anlayışı, Cumhuriyet’in Kurucularının Görüşlerine Terstir :

DGM Cumhuriyet Başsavcılığı “Esas Hakkındaki Düşünce” sinde “Olayımız, Laiklik ilkesinin anlatılmasıyla daha iyi öğrenilecektir” diyerek din ve laiklik konusunda görüşlerini belirtmektedir.

“Laik Cumhuriyet” in savcıları, “Esas Hakkında Düşünce” lerinde konuyu din adamı üslubu içinde sunmakta; “Laik devlet düzeninde insan Tanrı'ya istediği yolda ve biçimde yaklaşır, ibadet eder, kulun tanrının işine karışılması düşünülemez; “çünkü tanrı herşeyi bilebilir, her sorunu, her sorunla çözebilir, düzeltebilir. Bunun yanında, yanlışları karşısında kişiyi bağışlayabilir.” demektedirler. Bu sözlerin mevcut anayasal düzeni yıkarak bir şeriat devleti kurmak için kalkışma suçundan yargılanan sanıklarla ilgili bir davada yeri nedir, anlamı nedir? Bu görüşler bir din adamının “vaazından” alınmış sözler olsaydı hoşgörülebilirdi. Ancak, şeriat devleti kurma eylemi sanıklarının yargılandığı bir davada, DGM Cumhuriyet Başsavcılığı'nın “düşüncesi” olarak söylendiği zaman, bu sözler, iddia makamındaki kişilerin laiklik ve şeriat karşısındaki konumlarını göstermesi bakımından önem taşıyacaktır.

Ayrıca, Cumhuriyet Savcıları yukarıda aktardığımız türden dinsel söylemlere sığınarak “laikliği” savunamazlar. Aksi taktirde kimileri çıkıp “bizim inancımıza göre Tanrı şöyle şöyle davranmayı farz kılmıştır” derlerse, bu savcıların yapacağı birşey kalmaz.

DGM Cumhuriyet Başsavcılığı'nın “düşüncesi” bununla da sınırlı değildir. “Laik devlet düzeni, dinsiz devlet düzeni olarak görülmemelidir. Aksinin savunulması yanlıştır. Din, Tanrı ile kul arasında bir vicdan meselesidir. Laik devlet düzeninde esas mesele bu şekildedir” diyerek “Dinsiz bir devlet düzeni” olamayacağı, dolayısıyla “devlet düzeni” nin “dindar bir devlet düzeni” olması gerektiği görüşüne yer verilmektedir. Oysa, bugüne kadar hiçbir gerçek laik kimse, “Devlet” in, başka bir deyişle “devlet düzeni” nin “dinsiz olmaması”; yani “dindar olması” düşüncesini dile getirmemiştir. Bireylerin, tek tek şu ya bu dine özgürce inanmaları ya da inanmamaları başka bir şeydir; devletin ya da “devlet düzeni” nin “dinsiz olmaması” ise başka bir du-

rumdur. Açıktır ki, laik düzende devletin dini olamaz. Eğer devletin bir dini, ya da “*dini düzeni*” olacaksa bu hangi din olacaktır? Devletin dininin olması demek, devlet işlerinin “*dini esaslara göre düzenlenmesinden*” başka birşey değildir. Bu da teokratik bir devlet düzenini, başka bir deyişle “*şeriatçı bir devlet düzenini*” savunmak demektir.

Oysa, laik toplum düzeni, doğrudan doğruya demokratik, halk egemenliğine dayalı toplum düzeni demektir. Demokrasi için laiklik diye özel bir terime, bireysel ve toplumsal özgürlüklere **din** kılıfı altındaki saldırıları önlemek için gerek duyulmuştur.

Laiklik, aydınlanma mücadelesinin ürünüdür; bağımsızlığın, insan hak ve özgürlüklerinin, demokrasinin, kısaca cumhuriyet yönetiminin temelidir.

Laiklik, her türlü din ve mezheplere inananlara ve herhangi bir dinsel inanca sahip olmayanlara eşit haklar tanıır. Esasla İlgili Görüşte laikliğin temel nitelikleri savunulmadığı gibi, bir dine de açıkça ayrıcalık tanınmıştır.

“Esas’la İlgili Görüşte” Atatürk’e atfen : **“Atatürk, laiklik ilkesiyle din ile dünya işlerini, özellikle dinle politikayı (nın) birbirlerinden ayrı tutulmasını önermiştir”** demektir. Yüzlerce yıllık “şeriat düzenine” son verip hilafeti kaldırarak “laik cumhuriyet” i kuran Atatürk’ün laiklik konusundaki görüşlerini **“din ile dünya işlerini”**, özellikle “dinle politikayı” birbirinden ayırmayı **“önerme”** düzeyine indirmek, sayın savcıların laikliği nasıl ele aldığını göstermektedir. Atatürk’ün laiklik konusundaki yaptığı şey bu kadarlık bir “önerme” den ibaret midir? Şüphesiz ki değildir. Atatürk ve Cumhuriyet’in kurucularının yaptığı bir “önerme” değil, devrimdir; altıyüzyıllık “hilafete ve saltanata” son vermektir. Bu nedenle hiçbir Anayasa ve yasa maddesine sığdıramayacak, daraltılamayacak kadar engin ve kapsamlıdır.

DGM Savcıları’nın yargılama sırasındaki uygulamaları da bu yaklaşımlarının yansımasıdır. Yargılama sırasında hiçbir araştırma yapmadıkları halde 51 sanığın tahliyesini istemişlerdir. Bu sanıklar mahkemece salınmıştır. Mütalaalarında ise, salınan sanıklardan altısı (Harun Gülbaş, Eren Ceylan, Yalçın Kepenek, Yıldırım Yüksel, Vahit Kaynar, Mehmet Yılmaz) için TCK. 146/1’inci maddesinin; salınanlardan 20 sanık hakkında da TCK. 146/3’ün uygulanmasını istemişlerdir.

Atatürk ve Cumhuriyet’in kurucuları, DGM Savcılığı’nın “Esas Hakkındaki Düşünce” lerinde ve uygulamalarında görüldü gibi, şeriatçı gericilerin karşısında titreyerek denge arayışlarına girmemişler ve onları memnun etmeye çalışmamışlardır. Gereken ve lazım olan şeyi, gerek düşünsel ve gerekse eylemsel anlamda cesurca yerine getirmişlerdir. Şeriatçı gericiliğin karşısın-

daki bu tavizkar ve cesaret veren tutumdur ki, şeriatçı-gericiliği “laik düzen” açısından bugün ciddi bir tehlike boyutlarına getirmiştir.

DGM Başsavcılığı’nın “din ve laiklik” konusundaki görüşleri karşısında, Atatürk’ün ve Cumhuriyet kurucularının söylediklerine ve yaptıklarına bakmak gerçek laikliğin ne olduğunu ortaya çıkaracak ve anlamlı bir cevap olacaktır.

F. ŞER’İ DÜZENDEN KÖKLÜ KOPUŞ: CUMHURİYET DEVRİMİ

1. Düşünsel Kopuş

Cumhuriyet devrimcilerinin Osmanlı Devleti konusundaki görüşleri güçlü bir itirazın, kopuşun ve isyanın ifadesidir. Atatürk’ün sözleriyle ifade edersek, Osmanlı Devleti “milletin esareti üzerine” kurulmuştur. Yönetim “keyfi” ve “serseri” dir. “Debdebeleri için gereken parayı milletten sopa” ile almışlardır.

Cumhuriyet Devrimi, bir bütün olarak, çağdaş yaşama biçimini ve bilimsel düşüncüyü seçmiştir. Bu nedenle de dini yalnız siyaset dışına değil, toplumsal yaşamı biçimlendiren ideolojik ve kültürel alanın dışına da çıkarmaya yönelmiştir. Artık dinsel ideoloji, iktisadi, sosyal, kültürel hayata yön veren bir etken olamazdı. Cumhuriyet Devrimi’nin yönelişi dini, müminlerin vicdanlarına kapatmak ve oradan toplum yaşamına taşımasına olanak vermemektedir. Bu amaçla ideolojik, kültürel düzlemde cesur adımlar atılmış ve dünya ölçüsünde büyük başarılar kazanılmıştır. Cumhuriyet Devrimcileri’nin laiklik politikası bir ulusal devlet ve ulusal toplum yaratmak isteğinden doğmuştur. Cumhuriyet dönemindeki laikleşme, ne batılı güçlerin eseridir, ne de bunlar tarafından hazırlanmıştır. Laiklik, bu dönemde dış müdahalelere karşı koyma iradesinden kaynaklanmış ve Anadolu’nun tarihinden güç almıştır. Batı dünyası bu rolünden ötürü Türkiye’nin laikliğine karşı şiddetli tepki göstermiştir. Batı, Anadolu’da gelişen laiklikte anti-emperyalist bir ulusçuluğun yükselişini görmekteydi. Bunda haklıydı.

Atatürk, Osmanlı Devleti’ne bakışını şu sözleriyle de açık bir şekilde belirtmiştir : **“Efendiler, varisi olduğumuz Osmanlı Devleti’nin dünya nazarında hiçbir kıymeti, fazileti ve haysiyeti kalmamıştır.”** (Nutuk, Türk Devrim Tarihi Enstitüsü Yayını, İstanbul 1960) **“Yeni Türkiye’nin eski Türkiye ile hiçbir alakası yoktur. Osmanlı Hükümeti tarihe geçmiştir. Şimdi yeni bir Türkiye doğmuştur. (Nutuk,cilt II, sh. 437)**

Cumhuriyet devrimcilerinin ve Atatürk’ün din konusundaki görüşleri, o

dönemin çeşitli yayınlarında açıklanmıştır. “Sürekli değişim zorunluluğunda olan evrende bir şeyi sonuna kadar korumak nasıl mümkün olabilir?”

“Muhafazakar değilim, çünkü eskimiş ve kırılmış olan bir alemi muhafaza edemem.” (Atatürk’ten aktaran Afet İnan, Devletçilik İlkesi ve Türkiye Cumhuriyeti I. Sanayi Planı, 1933, Ankara, 1972, sh. 20) (Saçak Dergisi, Ekim 1984, Tekin Güleçman, sh. 24)

Atatürk’e göre “Dinin gereklerini öğrenmek için şundan bundan derse ve akıl hocalığına ihtiyacımız yoktur. Analarımızın, babalarımızın kucaklarında verdikleri dersler yeterlidir.” (Atatürk’ün Söylev ve Demeçleri, 2. Cilt. 2. Baskı, Türk İnkılap Tarihi Yayınları, Ankara 1959, sh. 127) M. Kemal Atatürk, dinin bir dünya görüşü olarak ömrünü tamamladığını, “bin, ikibin, binlerce yıl önceki ilim ve fen lisanının koyduğu kuralları, şu kadar bin yıl sonra bugün aynen uygulamaya kalkışmanın” bilimsel bir tutum olmadığını da ifade etmiştir. (Söylev ve Demeçler, Cilt II, 1952, TİTE Yayınları, S.197; Saçak, Ekim 1984, Atatürk ve “Dini Yüceltmek”, Tekin Güleçman, s : 24)

Din birliğinin ulusun oluşmasında birleştirici bir unsur olduğunu söyleyenlere karşı Atatürk, “Din birliğinin de bir millet teşkilinde müessir olduğunu söyleyenler vardır. Fakat biz, bizim gözümüz önündeki Türk Milleti tablosunda bunun aksini görmekteyiz” demektedir. (Afet İnan, Medeni Bilgiler ve M. Kemal Atatürk’ün El Yazıları, TTK Basımevi, Ankara, 1969, sh.21)

Cumhuriyet Devrimi rüzgarının bütün hızıyla estiği yıllarda yazılan ders kitapları da Atatürk’ün din, bilim ve laiklik konusundaki görüşlerini önümüze koymaktadır. “Bundan ikiyüz sene evveline kadar dünyanın beş altı bin sene önce yaratıldığı ve insanın Basra’ya iki günlük yolda, Fırat Nehri üzerinde bulunan cennette yaratıldığı zannolunmakta idi.

“Bu kanaatlar, hep din kitaplarındaki hikayelerin, olduğu gibi hakikat sanılmasından doğuyordu.

“Artık hayatın altıbin senelik değil, milyonlarca senelik olduğu anlaşılmıştır.” (Lise 1. Tarih kitabı, 1932 yılı 3. Baskı, Türk Tarihi Tetkik Cemiyeti ve daha sonra Türk Tarih Kurumu tarafından hazırlanmıştır.)

Atatürk’ün hayat, doğa ve dünyanın meydana gelişi ile ilgili görüşleri de ders kitabında ifade edilenden farklı değildir : “Hayat herhangi bir doğa dışı etkenin müdahalesi olmaksızın, dünya üzerinde doğal ve zorunlu bir fiziksel ve kimyasal olaylar dizisi sonucudur. Hayat sıcak, güneşli ve sıkışık bir bataklıkta başladı. Oradan sahillere ve denizlere yayıldı; denizlerden

tekrar karalara geçti. İlk hayvan denizlerde balık ve karalarda muhtelif kemikli yaratıklar oldu. Bunlar devirlerde şekilden şekile tekamül ettiler. İnsanlar, sularda kaynaşıp çırpınan bir varlıktan bugünkü şekline geldi.” (Afet Inan. Atatürk Hakkında Hatıralar ve Belgeler, 1968, Sh. 277)

Atatürk’ün el yazmalarında, Hazret-i Muhammed, Kur’an-ı Kerim ve İslamiyetin doğuşu ile ilgili görüşleri de şunlardır :

“Kur’an sureleri Muhammed’e açık semada peyda olmuş bir şimşek gibi günün birinde birden bire bir taraftan inmiş degillerdir. Muhammed’in beyan ettiği sureler uzun bir devirde dini tefekkürlerinin mahsülü olmuştur. Muhammed bu surelere bir çok çalıştıktan sonra tedkikler yaptıktan sonra edebi bir şekil vermiştir.” (Atatürk’ün El Yazıları ile Hazret-i Muhammed ve İslamiyet hakkındaki görüşleri; Saçak Dergisi 1986. sh.32) “Muhammed’in dini hususta bilhassa halam edebiyatıyla, İbrani edebiyatından istifade ettiği bugün ispat olunmaktadır.” (A.g.e. sh.42)

Atatürk’ün “El Yazıları”nın doğruluğu, TC Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu’na bağlı Atatürk Araştırma Merkezi Yürütme Kurulu’nun 20.9.1987 tarih ve 94/2 sayılı kararı ile de resmen doğrulanmıştır. Gerektiğinde bu belgeler Atatürk, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu’ndan istenebilir. (Saçak Dergisi, Aralık 1987, Sayı 47, sh. 31) (Ek : 2)

Cumhuriyet kurucularının topluma yol gösterici olarak bilimi seçtikleri M.Kemal Atatürk tarafından veciz bir şekilde ifade edilmiştir. “Dünyada herşey için, medeniyet için hayat için, muvafakiyet için, en hakiki mürşit ilimdir, fendir. İlim ve fennin haricinde mürşit aramak gaflettir, cehalettir, delalettir. “(Tekin Güleçman, Atatürk’ün 1923 Konuşmalarında Din Sorunu, Saçak Dergisi, Şubat 1985,sh.14)

2. Eylemsel Kopuş

Cumhuriyeti kuranların sadece görüşleri değil uygulamaları da laiklik konusundaki tutumlarını yansıtmaktadır. 8 Ocak 1928 tarihinde dönemin Diyanet İşleri Başkanlığı’nca bir tüzük hazırlanmış ve cemaatsiz camilerin kapatılması kararı alınmıştır. Vakıf Gazetesi’nin 30 Kanunevvel 1928 tarihli nüshasındaki “Camiler : 90 tanesi kapatılacak” başlıklı haber bu kararın uygulanmasına ilişkindir. (Mete Tuncay, Türkiye Cumhuriyetinde Tek Parti Yönetiminin Kurulması, Yurt yayınları, 1981, sh. 219)

Tevhidi Tedrisat Kanunu’nun bir sonucu olarak İstanbul Üniversitesi’ne bağlı bir İlahiyat Fakültesi açılmıştır. Ancak, bu fakültenin öğrenci sayısı 1924 yılında 284 iken, 1933 yılında 20 kişiye düşmüştür. 1933’deki Üniversite-

te Reformu sırasında, fakülte bir Arapça okutmanı ile “İslam Araştırmaları Enstitüsü’ne çevrilmiştir. (Gotthard Jaeschke, Yeni Türkiye’de İslamlık, Bilgi Yayınevi, 1. basım. 1972, s.75)

1924 yılında İmam Hatip Okulları’nın sayısı 29’dur. 1932 yılında ise geriye, İstanbul ve Konya’da olmak üzere iki okul kalır. Bu yılın ertesinde bu okullar da öğrenci yokluğundan kapanacaklardı. (Saçak dergisi, Kasım 1984. sh : 17)

1927 yılından itibaren, öğrencilerin din derslerine katılımı öğrenci velilerinin onayına tabi kılınır. Yani, çocuğunun din dersi almasını isteyen veli, okul idaresine başvurarak bu hususu belirtecektir. 1931-32 ders yılında okulların ders programlarından din dersleri çıkarılır. 1935 yılına kadar ilkokullarda din dersleri verilmesi sadece tavsiye edilir. Kısaca, 1949 yılına kadar Türkiye Cumhuriyeti’nde okullarda din dersi okutulmamıştır. (Age, s : 17)

1925 yılında Konya Milletvekili Refik Bey ve arkadaşları tarafından Tekkeler, Zaviyeler ve Türbelerin Kapatılmasına İlişkin Yasa Teklifi verilir. 26.11.1925 tarihli TBMM İçişleri Komisyonu Başkanı imzalı metinde “**Gerçekten Türk milletinin yenileşmesi, ilerlemesi ve bayındırlaşması yolunda büyük engeller oluşturan ve bir takım masum halkın kafasında öldürücü hurafeler yaşatan, çalışan insanların önüne geçerek işsizliğe ve miskinliğe neden olan bu kurumların, birer cehalet ve irtica merkezi olarak yol açtıkları zararlar sonsuzdur ve bu durumda tarihi olarak da bugün de olumlu ve gerçekçi bulunan sözkonusu kanu teklifi ve Adalet Komisyonu’nda tespit edilen maddeler komisyonumuzca da uygun görülmüş olduğundan genel kurula sunulur.**” denmektedir. (*Tekkeler, Tarikatlar ve Yasalar, Saçak Dergisi, Nisan 1985, Sh. 29 ve devamı.*)

15 Nisan 1939 tarihinde ise Türk Ceza Yasası’nın 526. maddesinin değiştirilmesine ilişkin yasa teklifi verilir. Bu teklife göre, TCK. 526. maddede Arapça ezan ve kamet okuyanlar hakkında ceza öngörülmektedir. Gerekçe “**Arapça lisanının eski zihniyete, eski ananelere bağlayan tafsirinden halkı kurtarmak**” tır. 6 Haziran 1941 tarihinde Resmi Gazetede yayımlanan yasaya göre de TCK. 526. maddesinin ikinci fıkrası şöyle düzenlenmiştir: “Şapka İktisası Hakkında 671 Sayılı Kanunla Türk Harflerinin Kabul ve Tatbikına Dair 1353 Sayılı Kanun’un koyduğu memnuiyet veya mecburiyetlere muhalif hareket edenler veya Arapça ezan ve kamet okuyanlar üç aya kadar hafif hapis veya on liradan ikiyüzliraya kadar hafif para cezası ile cezalandırılırlar”

3. Geriye Dönüş Çabaları

Cumhuriyet Türkiye'sinde 1940'lardan itibaren başka bir süreç işlemeye başlamıştır. 1940'larda esen rüzgarın etkisiyle uygulamada ilk geri adımları atan bir zamanlar devrime önderlik eden CHP olmuştur. 1950'li yılların Bayar-Menderes Rejimi'nin daha ileri ödünleri dinci akımlarla bir konsensus yaratmıştır.

Dikkate değer olan CHP'nin de böyle bir konsensusu demokrasinin gereği olarak kabul etmesi olmuştur. Bu parti, laiklik alanındaki sağlıklı mirastan belli ölçülerde vazgeçmiş ve kendi laik zeminini aşındırmıştır. Laikliğin yaşıatılması açısından çok anlamlı bir olgu da 1980'lerin askeri darbecilerinin laiklik mevziinden çıkmış olduklarının tespiti.

1940'dan sonraki bu gelişmelerin, ülkemizin emperyalizme yeniden bağımlı kılınması ile denk düşmesi rastlantı değildir. Emperyalizme bağımlı hale gelen ve Ortaçağ kalıntılarını temizleme konusundaki adımları sürdüremeyen burjuva iktidarlar laiklik konusundaki tutumdan da yavaş yavaş vazgeçmişlerdir.

Şeriatçi gerici güçler, her ne kadar anti-emperyalist, anti-Amerikan bir söylem geliştirmeye çalışsalar da, ülkemizde yaşanan gelişme göstermektedir ki, emperyalizmin ülkedeki dayanakları arasında bunlar her zaman önemli bir yer tutmaktadır. Türkiye'nin yakın tarihine baktığımızda hepsinin "sağcı ve Amerikancı olması koşuluyla tüm iktidar sahipleriyle uzlaşabildiği", "... Türkiye'nin içinde bulunduğu tüm paktları samimiyetle onaylayabildikleri" saptamalarını rahatça yapabiliriz. (Atasoy Müftüoğlu'nun Cumhuriyet sonrası islamcı akımları değerlendirmesi, Müftüoğlu kendisi de İslamcı'dır. 11 Mart 1990 tarihli 2000'e Doğru, s.8 vd.)

Gelişmelere şöyle bir göz atarsak, 1947 yılında Milli Eğitim Bakanlığı, isteyen vatandaşların özel din seminerleri açabileceğine ilişkin bir kararname yayınlamıştır. 1949'da on aylık imam hatip kursları açılmıştır. Yine 1949'da TBMM'den Ankara Üniversitesi'ne bağlı bir İlahiyat Fakültesi açılması kararı çıkmıştır. Milli Eğitim Bakanlığı'nca Ocak 1949'da illere yollanan bir genelge ile 15 Şubat 1949 tarihinden itibaren okullarda isteğe bağlı din dersleri okutulacağı bildirilmiştir. Ekim 1950'de gerçekleşen değişiklik ile velilere, çocuklarının din dersi görmemeleri için okul idaresine başvurmaları zorunluluğu getirildi. 1950 yılında ortaokullara din dersini konması gündeme geldi. 1951 yılında yedi İmam Hatip okulu açıldı. 1959'da İstanbul'da Yüksek İlahiyat Enstitüsü kuruldu. 1961'de İmam Hatip Okulu sayısı 19'a çıktı. 1967'de isteğe bağlı din dersleri liselere de kondu. 1971'de İmam Hatip Oku-

lu sayısı 72 oldu. 1982 Anayasası ile din derslerinin zorunlu kılındığını ve son yıllarda İmam Hatip Okulları ile Kur'an kursları sayısındaki patlamayı herkes biliyor. Ülkemizde bugün 62.000 okula karşılık 75.000 cami ve sadece Diyanet İşlerine bağlı 4.557 Kur'an kursu bulunmaktadır.

17 Haziran 1950 tarihinde Resmi Gazete'de yayımlanan bir yasa ile TCK 526. maddesinin ikinci fıkrası kaldırıldı. Arapça ezan ve kamet okunması serbest hale geldi. Yasanın gerekçesi olarak "müslüman Türklere muhakkak bir huzur ve vicdan rahatlığı verecek" olması gösterildi.

1972 yılında Anayasa Mahkemesi Kararlar Dergisi'nin 9. sayısında Milli Nizam Partisi hakkında verilen kapatma kararı yayımlanmıştır. Kararda kapatma gerekçeleri şöyle sıralanmaktadır : **"Kurulu düzenin kısmen veya tamamen dini esaslara dayandırılması amacıyla faaliyette bulunmayı yasaklayan TCK. 163. maddenin kaldırılmasını istemek, din derslerinin orta öğretimde mecburi hale getirilmesini savunmak, hilafetin geri gelmesinde büyük faydalar görmek ve millet isterse bunun olabileceğini söylemek, dinle devletin ayrılamayacağını iddia etmek (buna bağlı olarak, ülkemizde geçen yüzyılın ortalarında başlayan batılılaşma ve laikleşme yönündeki gelişmeleri mahkum etmek ve son elli yıllık laik devri ise "dalalet" devri olarak görmek), her alanda islamlaşma zorunluluğundan söz etmek"**.

4. Geline Noka

12 Eylül 1980'in laiklik konusunda ülkemiz açısından bir dönemeç olduğunu söylemiştik. 12 Nisan 1984 tarihli gazeteler TBMM'nde cereyan eden ilginç bir tartışmayı nakletmektedir. Diyanet İşleri Başkanlığı'nın bir yayınında "İslam ilkelerine zıt bir durum tatbik edilmek istendiğinde devlete itaat edilmez" sözlerinin yer aldığını söyleyen Halkçı Parti Milletvekili Bahriye Üçok'a, ANAP'lı bir üye oturduğu yerden "doğru" diye cevap vermiştir. Daha sonra Bahriye Üçok'un bomba ile parçalanarak vahşice öldürüldüğü kolayca anımsanacaktır.

3 Ağustos 1984 tarihli Tercüman Gazetesi'nde zamanın Diyanet İşleri Başkan Yardımcısı'nın sözlerine göre "Din eğitimi, okullara ve belli derslere inhisar edemez. Din, yaşanan bir olaydır. Belli derslerde verilen kuru bilgilerle değil, bütün hayata sindirilerek verilir. O halde, din eğitimi din dersleri yanında dini şahsiyeti besleyen musiki, edebiyat, güzel sanatlar, tarih, fizik, kimya, biyoloji ve astronomi gibi derslerle irtibatlı olarak verilmeli; din ve dünya ilimleri arasında köprü kurulmalıdır."

Yine Tercüman Gazetesi'nin 28 Eylül 1980 tarihindeki yayınına göre Türkiye "Dar'ül - Harb'in sınırları içindedir."

Milli Eğitim Bakanlığı sırasında Vehbi Dinçerler, Darwin'in Evrim Teorisini destekleyen kanıtların bilimsel sahtekarlıktan ibaret bulunduğunu, teorisinin yanlış olduğunu, materyalizme hizmet ettiğini, bilim ile dini çatışıyor-muş gibi gösterdiğini öne sürerek evrim teorisinin bu yanlışlıklarının sergilenmesini ve bunun yanısıra kutsal kitapların yaradılış üzerine söylediklerinin de öğretilmesini istemiştir. (Darwin'in Evrim Teorisi ve Din. Tekin Güleçman. Saçak Dergisi, Mayıs 1985, sh. 13)

Atatürk, Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurulu 20 Haziran 1986 günü Kenan Evren başkanlığında toplanmıştır. Toplantıya katılanlarca Türk-İslâm sentezi resmen kabul edilmiştir. Türk-İslâm sentezinin kabul edildiği kurul raporuna göre :

"Din, sosyal hayatta geri plana itilmeden, toplumun ahlak, maneviyat ve kültür değerlerini besleyen milli kaynak olma durumunu korumalıdır."

"Milletlerin oluşmasında dinin rolü inkar edilemez. Ümmet ile millet arasındaki ayrım doğru yapıldığı takdirde, dinin milli kültüre destek olacağı görülecektir. Milli kültürün oluşturulması ve kuşakların uyum sürecinde islam dininin sekülerizasyon-dünyevileşme-vasıflarından istifade etmesini bilmeliyiz. Bu sayede sosyo kültürel değerlere tamamlayıcı kültür unsurunu doğru olarak eklemiş oluruz. İslamda sekülerizasyondan yararlanmasını bilmeliyiz. Batıda bunun örnekleri vardır. Calvin Fransa'da, Luther Almanya'da sanayiileşmenin temelini sekülerazisyonda kurmuşlardır. Türk milliyetçiliğinin manevi kaynağının bir kısmına kültür unsuru olarak meşruiyet ölçüsünde dini eklemek mümkündür."

"Milleti bütünleştiren kültürün unsurlarından biri olan din, hayat görüşünü yüzyıllarca şekillendirmiştir. Kültür de bir hayat tarzı olduğuna göre bu sistemin içine laiklik prensibini zedelemekten din unsurunu eklemeliyiz." düşüncesi kabul görmüştür. Bu görüşlerin, Atatürk'ün aynı konudaki görüşleri ile taban tabana zıt olduğu, tartışma kabul etmez bir gerçektir.

Devlet bütçesinin önemli bir kısmı Diyanet İşleri Başkanlığı'na tahsis edilmiş, sünni islamın örgütlenmesi ve yayılmasının emrine verilmiştir.

Şeriat düzeni özlemcisi tarikatların devlet içinde, özellikle güvenlik güçleri ve eğitim kurumlarında etkin olmalarının yolları açılmıştır. Tarikatların

faaliyetleri meşrulaştırılmış ve teşvik edilmiştir.

Türkiye, Kemalist Devrimi'nin Osmanlı Devleti'yle ve eski toplumla köklü hesalaşmasından geçmeden, son 40 yılın az çok dayanıklı çok partili hayatına varamazdı. Bugün eleştirsek dahi yaşadığımız toplumsal ve siyasal çok partili rejimi işte o hesaplaşma yaratmıştır. Bugünkü sivil toplum, olduğu kadarıyla esas olarak Kemalist Devrim'in bir ürünüdür.

Zaman zaman gerici eğilim tarafından Menemen olayları örnek gösterilerek, Kemalizm tarafından kendilerine şiddet uygulandığı ileri sürülmektedir. Kahramanmaraş, Çorum ve Sivas'ta yobaz güçlerin uyguladığı şiddet yanında, Menemen olayları sonrasında devletin yargılama ve cezalandırmalarının çok önemsiz kaldığı görülmektedir. Çünkü, Menemen'de Ortaçağ'a karşı kararlı ve devrimci bir iktidar, olayları önlemiştir. Olaylar sonrasında da sorumluları hızla yargılayarak cezalandırmıştır. Maraş, Çorum ve Sivas'ta ise bu devrimin mirasını çoktan terketmiş olan iktidarlar, insanların satırlarla ke-silmelerini, ya da yakılmalarını seyretmişlerdir.

1950 ve 1960'larda yaşadığımız olumlu gelişmeler hep bu devrimin yarattığı temel ve verdiği hız nedeniyle.

Ne yazık ki, 1940'lardan bu yana geri dönüş yönünde bir süreç işlemeye başlamıştır. Bu süreç 80'li yıllarda hız ve güç kazanmıştır. Burada bunun nedenleri üzerinde duracak değiliz. Ancak, 80'li yıllarda ülkeyi yönetelerce **“Laiklik bize gerekli değildir, din birleştirici ve gereklidir.”** düşüncesine varıldığı her türlü açıklama ve uygulama ile ortaya çıkmıştır. Dini ideoloji sosyalist sola ve gelişen halk hareketlerine karşı dalgakıran olarak düşünülmüştür. 12 Eylül Darbesi ve sonrasında izlenen politikalarla ülkemizin geleceğe dönük yüzü olan sol, yok edilmek istenmiştir. Bu da toplumdaki dengeleri iyice bozmuştur.

Sanayileşmek isteyen, modern bir toplum için gerekli olan bilimdir. Bilim ile din bağdaşmaz. Din birleştirici değildir. Afganistan'daki dinci örgütler arasındaki kanlı çatışmalar ve günümüzün İslam dünyasında bitmeyen kavgalar bunun ilginç örnekleridir. Türkiye gibi çeşitli inanç ve mezheplerden insanların yaşadığı bir toplumda şeriatçı bir yapılanma çok daha büyük kavgalar ve kan dökülmesi demektir. Nitekim, ülkemizde dinin birleştirici olamayacağı yakın dönemde yüzlerce olayla görülmüştür. 1987 Yılı Aralık Ayı'nda 111 yurttaşımızın öldürüldüğü Kahramanmaraş, onlarca yurttaşımızın öldürüldüğü Çorum Katliamları unutulmamıştır. Bu katliamlara girmiyoruz. Burada sadece basında çıkan bazı olaylardan örnekler vermek istiyoruz:

* Adapazarı Ozanlar Lisesi din dersi öğretmeni, isimlerinden ötürü öğ-

rencilerini aşağılıyor ve onların okuldan ayrılmalarına neden oluyordu. Çocukların isimleri Özgür ve Akınç idi. (5 Nisan 1987)

* Cezaevlerinde zorla dini eğitim yaptırıldığına ilişkin bir haber : Bayram Balcı, Erdemli Cezaevi'nde hocaların cuma günleri 10'dan 15'e kadar hoparlörlerden sürekli Kur'an okuduğunu ve bu süre içinde uzandığı için gardiyanlarca dövüldüğünü anlatıyor. (17 Mayıs 1987)

* MİT'te "Alevi Masası" kurulduğuna ilişkin haber basında yer alıyor. (3 Mayıs 1992)

" 15 Nisan 1991 günü Mardin'in İstasyon Mevkii'nde özel tim elemanlarınca dini bildiri dağıtıldığına ilişkin haber basında yer alıyor. (12 Mayıs 1991)

" İran'daki askeri kamplarda sayıları üç binin üzerinde Türkiyeli'nin eğitim gördüğüne ve bunların daha sonra tekrar Türkiye'ye gönderildiğine ilişkin haberler basında çıkıyor. (17 Nisan 1988)

" MİT'in "Emniyet Teşkilatı İçindeki İslamcılar" hakkında bir rapor hazırladığına ilişkin haber basında çıkıyor. Raporda adı geçenler : Zamanın İçişleri Bakanı Abdülkadir Aksu, Ankara Valisi Saffet Arıkan Bedük, İstanbul Emniyet Müdürü Hamdi Ardalı, yardımcısı Hacı Neşet Taş vb. (11 Şubat 1990)

* Batman ve Silvan'da Hizbullah'ın örgütlendiğine ve eylemlerine ilişkin haberler çıkıyor. Gene basında çıkan bir habere göre, Hizbullahçıların Çevik Kuvvet Merkezi'nde eğitildiği ve Özel Tim tarafından korunduğu bildiriliyor. Haberi yapan gazeteci Halit Güngen, haberin yayımından hemen sonra Diyarbakır'da öldürülüyor. Katili bulmak için devlet hiçbirşey yapmıyor. (2000'e Doğru, 16 Şubat 1992)

* Üfürükçü Mustafa Hoca adında biri, dönemin Cumhurbaşkanı Kenan Paşa'nın eşini tedavi ettiğini ve kendisine paşa tarafından güvence verildiğini söylüyor. Olayı soruşturan savcı, Milliyet Muhabiri Abdullah Cengiz'e "Olayı biz de sorduk. Ankara'dan bürokratlar geliyormuş. Hatta Evren'de gelmiş diyorlar. Ama birşey yapamıyoruz, elimizden birşey gelmiyor." diyor. (25 Ekim 1987)

* İslam Kültür Merkezi'nin, Türkiye'nin 1982 yılında imzaladığı bir anlaşma ile kurulduğuna ilişkin haberde, Merkez'in amacının uluslararası alanda islamı yaymak olduğu belirtiliyor. Merkez'in yayınlarında "Rabita, Hizbullah, İslama Davet" gibi şeriatçı örgütlerle işbirliği içinde olduğunu belirttiği söyleniyor. (29 Mart 1987)

Yıllardır izlenen laikliğin çiğnenmesi ve gericiliğin güçlendirilmesi poli-

tıkası çok cana mal olmuştur. Çeşitli katliamlarda yüzlerce insanımız öldürülmüş, birçok değerli aydınımıza kıyılmıştır.

Laikliğin ve aydınlanmanın yorulmaz savunucuları Muammer AKSOY, Çetin EMEÇ, Bahriye ÜÇÖK, Turan DURSUN, Uğur MUMCU şeriatçı gericiğin hedefi olmuşlar ve hunharca katledilmişlerdir. Ne yazık ki, katiller bugüne kadar yakalanmamıştır. Ayrıca, ramazanda oruç tutmadığı, uygar giyindiği için kadın-erkek pek çok yurttaşımız saldırıya uğramış, öldürülenler olmuştur.

Son günlerde şortla gezdiği için iki çarşafly kadın tarafından dövülen, bayıltılarak bir bodruma kapatılan genç kadınıımız gazetelere haber olmuştur. Daha önce de pantolon giydikleri için Nusaybin’de kadınların taşlandığına ilişkin haberler çıkmıştır. Osmanlı döneminden bu yana ülkemizde görülme-yen olaylar yaşanmaya başlamıştır. Bu saldırganlar, devlet tarafından korunmuşlardır.

Geriye dönüşle birlikte yeniden palazlandırılan gerici yobazlar, bütün bu olup bitenlerden güç almaktadırlar. Hedefleri laikliğin son kırıntılarını da yok etmek ve Ortaçağ’ın karanlık düzenini, emperyalizmle işbirliği halinde tam anlamıyla gerçekleştirmektir. Gerek yasal parti ve kuruluşlar biçiminde, gerekse silahlı illegal biçimde örgütlenen şeriat özlencisi güçler, “Artık vakit geldi” sloganı ile şeriatçı bir kalkışmanın zamanının geldiğini topluma duyurmuşlardır. Bu karanlık güçler, emperyalizmin ve devletin koruması altında Türkiye’nin aydınlanmacı, özgürlükçü güçlerini saldırılarının ilk hedefi yapmışlardır.

İşte Sivas Katliamı, bu gelişmelerin sonucunda gerçekleşmiş bir olaydır ve bu olan bitenlerin ışığında düşünölmelidir. Türkiye genelindeki gerici yobazlığın ne kadar pervasızlaştığını ve 35 insanı diri diri yakacak vahşeti içerdiğini göstermiştir. Sivas Katliamı, Kubilay Olayı ve 12 Eylül öncesindeki Erzincan, Sivas, K.Maraş, Çorum Katliamları’nın yeni bir halkasıdır.

G. SİVAS KATLIAMI, ŞERİATÇİ ÖRGÜTLER KOALİSYONU TARAFINDAN GERÇEKLEŞTİRİLMİŞTİR

Yukarıda ülkemizdeki gelişmesini anlattığımız şeriatçı tırmanış, bugün çeşitli adlar taşıyan örgüt yapılarıyla çalışmalarını sürdürmektedir. Bu faaliyetlerin doruk noktası Sivas Katliamı’dır. Aslında bu bölümde yer alan araştırmanın, Savcılık tarafından düzenlenen iddianame ve mütalaada bulunması gerekirdi. Ne yazık ki, iddia makamı görevini yapmamıştır. Bu eksikliği gidermek de biz müdahil vekillerine düşmüştür. Daha sonra ayrıntıları ile be-

lirteceğimiz gibi, Sivas Katliamı, şeriatçı-gerici örgütlerin ortak eylemidir. Bu ortaklığı sergilemeden önce şu anda Türkiye’de faaliyet yürüten şeriatçı-gerici örgütlerin yapılanmalarını ve ülke genelindeki faaliyetlerini kısaca sunmak istiyoruz.

ŞERİATÇI-İSLAMCI ÖRGÜTLENMENİN BOYUTLARI :

I. İLLEGAL İSLAMCI ÖRGÜTLER :

1. Hizbullah (Allahın Partisi): (İlim-Menzil)

Türkiye’deki Hizbullah ; Milli Türk Talebe Birliği ve MSP’nin gençlik örgütü Akıncılar Derneği içinde yer alan ve 1979 tarihinden itibaren Diyarbakır’daki Menzil Kitabevi’nde toplanan (İran İslam Devrimi’nden etkilenen) gençlerin oluşturduğu bir örgütlenmedir. 12 Eylül’e kadar bir arada bulunan bu gençler, 1980 askeri darbesiyle birlikte, Türkiye’deki islami devrimin nasıl yapılacağı ve Kürt sorunu gibi konularda doğan düşünce ayrılığın dan ikiye bölünmüşlerdir. Bir grup Menzil Kitabevi’nde kalırken, diğer grup İlim Kitabevi’ni açmıştır. Bölgede Menzilciler’e “Tevhidci Grup”, İlimciler’e ise “Hizbullah” denmektedir. Hizbullah’ın bölgedeki lideri Batman-Gercüş ilçesinden Hüseyin Velioğlu’dur. Velioğlu’nun Tevhid, Yeryüzü ve Objektif dergilerinde yazılar yayımlanmıştır. Bu dergiler, Humeyni’nin İslami çizgisine yakındırlar.

Türkiye Hizbullah’ı ilk olarak 1983 yılında İstanbul’da adını duyurmuş, 1984 yılında da bir kuyumcu soygunu sırasında elemanları yakalanmıştır.

Bu olaydan sonra uzunca bir süre Hizbullah’tan bahsedilmemiştir. 1991’de Hizbullah’ın eylemleri Güneydoğu bölgemizde yeniden başladı. 3 Aralık 1991 tarihinden 20 Şubat 1992 tarihine kadar geçen üç aydan az bir süre içinde Hizbullah bölgede 18 cinayet işlemiştir.

Emniyet Genel Müdürlüğü İstihbarat Daire Başkanlığı’nın hazırladığı rapora göre “Hizbullah’ın birinci hedefi, “Anayasal düzeni yapılacak bir İslami devrim ile değiştirerek yerine İran benzeri bir rejim kurmaktır.”

Güneydoğu’da Hizbullah adı yeni duyulmaya başlamıştı ki, eski MHP’li yeni şeriatçı kişiler İstanbul’da “Yeryüzü” adlı bir dergi çıkarmaya başladılar. Derginin sahibi halen aranmakta olan eski bir MHP’li, Batman Habizbin aşiretinden Yaşar Polat’tır. Yaşar Polat’ın kardeşi Şefik Polat ise 1987 yılında Batman’da İslami Harekat Örgütü’nü kurmuştur.

Güneydoğu’daki İlim ve Menzil çevresinin örgütlenme şekilleri hemen

hemen aynıdır. Örgütün adamları ev ve işyerlerinin yanısıra, ağırlıklı olarak camilerde sohbet toplantıları düzenlemektedirler. Grup mensupları, ücretleri genellikle cemaat üyelerince karşılanan değişik adreslerdeki hücre evlerinde barınmaktadırlar. İlim grubunun, camilerin bitişiğinde bulunan evlerinin sıklıkla hücre evi olarak kullanıldığı, örgütsel eylem kararlarının gerek camilerde, gerekse hücre evlerinde alındığı bilinmektedir.

Emniyet Genel Müdürlüğü İstihbarat Daire Başkanlığı'nın raporuna göre, Hizbullah'ın genelde uyguladığı eylem biçimleri, silahlı saldırı, kundaklama, darp, tehdit ve propagandaya yönelik, bildiri vb. dağıtma eylemlerdir. (1993 yılında Emniyet Genel Müdürlüğü İstihbarat Daire Başkanlığı'nın Raporu, Rapor 2000'e Doğru Dergisi'nin 28 Şubat 1993 tarihli 9. sayısında yayımlanmıştır. Ayrıca, 31.5.1994 tarihli ve 16 Aralık 1993 tarihli Cumhuriyet Gazeteleri ile Milliyet Gazetesi'nde ayrıntılı olarak yayımlanmıştır.)

Hizbullah'ın işlediği cinayetler uzun süre devlet tarafından kabul edilmemiştir. Hizbullah 19 Ağustos 1992 tarihinde Nusaybin'de Seyithan Kardeş'i öldürdüğünde işlediği cinayet sayısı 86'ya ulaşmıştı. Ama Bakan Sezgin, basın mensuplarının konuyla ilgili sorularına "Bu cinayetleri PKK işliyor" şeklinde yanıt vermişti. 2 Aralık 1992 tarihinde Hizbullah Diyarbakır'da Tacettin Yılmaz'ı öldürdüğünde işlediği cinayet sayısı Tacettin Yılmaz'la birlikte 178 kişiyi bulmuştur. Ancak bunun üzerine Bakan Sezgin, 2 Aralık'ta "Malesef Hizbullah diye bir örgüt var" demiştir.

Güneydoğu'da eylemler, cinayetler sürüp giderken bu kez iki grup birbirine girmiştir. İki islamcı örgüt arasındaki çatışma, Ağustos 1993 te satırlı, keserli öldürme olaylarına kadar varmıştır. İki grup arasındaki kan davasında ölenlerin sayısı 100'ü bulmuştur. (Konu ile ilgili ayrıntılı bilgiler 2 Aralık 1993 tarihli Aydınlık gazetesi ve 27 Şubat - 5 Mart 1994 tarihli Nokta dergisinde yayımlandı.)

15 Ağustos 1994 tarihli Milliyet Gazetesi'nin haberinde, Menzil Örgütü'nün 3. adamı ve askeri kesim sorumlusu Emin Tenşi'nin açıklamalarına yer verilmektedir. Tenşi açıklamalarında, amaçlarının Güneydoğu'da şeriat hükümlerine dayalı islam devleti kurmak olduğunu belirterek, "Çalışmalarımızda İran Devleti'ni örnek alıyoruz, rehberimiz de Humeyni'dir" demektedir.

Sivas Katliamı olayında da Hizbullah'ın varlığı açıkça görülmüştür. Başta dönemin Sivas Emniyet Müdürü Doğukan Öner olmak üzere güvenlik görevlisi tanıklar, olay sırasında eylemcilerin, "Hizbullah geliyor!", "Yaşasın Hizbullah!" diye slogan attığını, olayı yönlendiren grubun arasında, giyim ve

işaretleriyle Hizbullahçı olduklarını bildikleri bir grubun bulunduğunu, bunların eylemin tam ortasında yer aldığını belirtmişlerdir. Ayrıca Sanık Cafer Tayyar Soykök'ün, dosyaya girmiş bulunan vukuatlı nüfus kaydında da görüldüğü gibi oğlunun adı Hizbullah' tır. Bu çocuğum doğum tarihi 1988'dir. Bu tarih, Hizbullah'ın Türkiye'de örgütlendiği ve geliştiği döneme denk düşmektedir. Bilindiği gibi Hizbullah, "Allahın Partisi" anlamına gelmektedir ve bir yasadışı islamcı örgüt adıdır. Bir insana örgüt ve parti adının verilmesi ise her halde anlamlıdır. Yoksa kastımız, bireyerin çocuklarına verdikleri adlarla uğraşmak değildir. (Ek : 3)

2. İslami Büyük Doğu Akıncılar Cephesi (İBDA-C)

İBDA CEMAATI'nin ilk tohumları 1975 yılında MSP'nin yan kuruluşu Akıncılar Derneği'ndeki bir kısım unsurların çıkardığı Gölge Dergisi ile atılmıştır. Salih Mirzabeyoğlu (Salih İzzet Erdiş) tarafından yayınlanan bu dergi ile belirli bir taraftar toplayan grup bir süre sonra Akıncılar'dan ayrılmışlardır. Daha sonra da Akıncı Güç Dergisi etrafında örgütlenmeye başlamışlardır. Örgüt 12 Eylül 1980 tarihine kadar bazı silahlı eylemler içerisinde yer almış, fakat etkili olamamıştır. 12 Eylül'den sonra, Salih Mirzabeyoğlu ve Necip Fazıl'ın kitaplarının piyasaya sürülmesi ile yeniden taraftar toplama çalışmalarına girişmişlerdir. Tavır, Öfke, Son Karar, Oluş, Elif, Genç Adam ve Ak Doğuş adlı dergileri yayımlamışlardır.

İBDA'cılar, Salih Mirzabeyoğlu'nu tartışmasız lider olarak kabul etmektedirler. İBDA, bir anlamda benzeri olmayan yeni bir şey meydana getirme, yaratma, bir anlamda da İslami Büyük Doğu Akıncıları manasına kullanılmaktadır. Herkesin gerektiği yerde gerekeni yapacağı yatay gruplar, büro, dergi çevreleri şeklinde örgütlenmektedirler.

İslami kesimin tüm renklerine karşı savaş açan Mirzabeyoğlu her fırsatta Necip Fazıl Kısakürek'ten feyz aldığını söylüyor. Türban ve Ayasofya eylemlerinde elebaşılık yapan örgüt, basın müzesi baskını ve İTÜ'de bir profesörün de tartaklandığı anfi baskını gibi eylemlerle adını duyurdu. Örgüt şu anda Taraf ve Tahkim isimli iki dergi çıkarmaktadır.

2 Temmuz 1993 tarihindeki Sivas Katliamı'nı, yayın organlarında, "düşün ve bayram", "Şanlı Sivas Kıyamı", "İhtilale en yakın adım" olarak değerlendirmişlerdir. (Taraf dergisi, Ağustos 93, Kasım-93, Ocak/94 tarihli 30,33 ve 35. sayıları) Yine dergilerinde :

"SİVAS AYAKLANMASI... (BÜYÜK DOĞU İBDA HAREKETİ ÖNDERLİĞİNDE ŞEKİLLENEN) DEVRİMCİ MİLLİ KURTULUŞ

CEPHESİNİ BİRAZ DAHA MEYDANA ÇIKARAN... BİRAZ DAHA BÜTÜNLEŞTİREN, KAYNAŞTIRAN BİR HAREKETLİLİĞİN TE-ZAHÜRLERİNDENDİR...

“SİVAS’TA İNSANLARIMIZ YARGILAMA VE CEZALANDIRMA HAKKINI KULLANMIŞTIR...

“İSLAMIN ÖNÜNE ÇIKANLARIN TEPELENMESİ ÇOK NORMALDİR. FAKAT BU TOPRAKLARDA YAŞAYAN MÜSLÜMANLARIN ASIL HEDEFİ TC’NİN TA KENDİSİDİR... BU ASLA UNUTULMAMALIDIR...

“GERÇEK MÜSLÜMANLAR BD-İBDA BAYRAĞI ALTINDA TOPLANIYOR. AÇIK BR GERÇEKTİR BU. SİVAS’TAN YÜKSELEN ‘İŞGALCİLER DEFOLUN’ HAYKIRIŞI BU TOPLANIŞIN BİR BAŞARISIDIR...

“ARTIK TÜRKİYE’DE LAİKLİK VE DEMOKRASİYE İNANMAYAN BÜYÜK BİR ÇOĞUNLUK VAR. BU ÇOĞUNLUK ÇEŞİTLİ CEMAATLER İÇİNDE YER ALSALAR DA KIVILCIM BEKLEMEDİR...

“ÖNCÜ İSLAMCI MİLİTANLAR BU HAZIRLIĞI YAPMAKTADIRLAR...”

diyerek eylemi örgütleyenler arasında olduklarını ifade etmekte ve amaçlarını da açıkça söylemektedirler. (Taraf dergisi, Ağustos / 1993, sayı 30)

Bu konuda, Taraf Dergisi’nin çeşitli sayılarındaki yayınlarla ilgili müdahil vekillerince bir dilekçe hazırlanmış ve ekleriyle birlikte daha önce mahkemeye sunulmuştur. Anılan dilekçenin de bu vesileyle incelenmesini talep ediyoruz.

Örgütün adı son olarak 10 Nisan 1994 tarihinde Ankara ve İstanbul’daki şeriatçı gösterilerde duyulmuştur. Bununla ilgili çok sayıda İBDA-C yönetici ve militanı polis tarafından gözaltına alınmıştır. Son olarak da tarihi eser niteliğindeki bir Kur’anın çalınıp, satılması ile ilgili eyleme İBDA-C’nin adı karışmıştır. (8.6.1994 tarihinden itibaren birkaç gün boyunca Hürriyet, Milliyet, Sabah, Cumhuriyet gibi gazetelerde olay manşet haber olarak verildi.)

Bu örgütün yayın organı Taraf Dergisinin 1 Mayıs 1994 tarihli 39. sayısında Arif Çelikel imzalı **“İslamcı Halk İhtilaline Hazırlanalım!”** başlıklı bir yazı yayımlanmıştır. Bu yazıda:

“Bir tarafta kokuşmuş Kemalist rejim, halk ve hak düşmanlığı, laik terör ve bir avuç mutlu azınlık; diğer tarafta yükselen islamcı şiddet, ezilen-sömürülen halkımız, toplu nümayişlere ve derken kapıya dayanan

AÇLIK... Bu manzara İslamcı Halk İhtilalini, diğer yönüyle Laik-Müslüman iç savaşını kaçınılmaz kılmakta...

“İç savaşa hazırlıksız yakalanmamak için bir takım hazırlıkların şimdiden yapılması gerekir...

“Savaşa savaşılararak hazırlanmak, silah ve mermi stoklamak, vücudu güçlendirici, atikleştirici sportif faaliyetlerde bulunmak ve “kendinden zuhur diyalektiği” ne mutabık şekilde örgütlenmek gerektiğini yıllardır söylüyoruz, pratikte gösteriyoruz.

“ Bankalardaki mevduat çekilmeli...

“ Menkul değerler elden çıkarılmalı...

“ Gayrimenkul alınmamalı...

“ Mutlak erzak ve ilaç stoku yapılmalı...

“Temel ihtiyaç maddeleri 5-6 ay idare edecek miktarda stoklanmalı... Özellikle zengin müslümanlar ile irtibat kurularak büyük çaplı ama gizli yerlere stoklar yapmağa teşvik edilmeli.” denmektedir. (Taraf dergisi, 1 Mayıs 1994 tarihli 39. sayı)

Taraf Dergisi'nin 33. sayısında kendilerini “**Sivas Gazileri**” ve “**Şanlı Sivas Kıyımı Sanıkları**” olarak nitelendiren bu dava sanıklarından Tufan Caymaz, Yalçın Kepenek, Ali Kurt, Cafer Tayyar Soykök, Zafer Yelok ile yapılan bir görüşme yer almaktadır. Bu görüşmede sanıkların, İBDA-C tarafından yayınlanan Taraf dergisinin takipçisi ve destekçisi olduklarını belirttikleri görülmektedir. Dergi, Ocak 1994 tarihli sayısında bu davanın sanıklarının “**Şanlı Sivas Kıyımında esir düşen gönüldeşler**” olarak nitelemektedir.

Sivas Katliamı'nda yer aldığını açık bir biçimde ifade eden bu örgütle ilgili olarak, mahkemenin, müdahil tarafın istemine rağmen Emniyet Genel Müdürlüğü'nden bilgi sormaması ve bu örgüte ilişkin olarak İstanbul, Ankara ve Bursa'da açılmış olan dava dosyalarının mahkemenize getirilerek incelenmemiş oluşu açık bir eksikliktir. (Ek : 4)

3. İslam Cemiyet ve Cemaatlar Birliği (Kara Ses-Cemalettin Kaplan)

Kurucusu Cemalettin Kaplan, 1965 yılında İlahiyat Fakültesi'nden mezun olduktan sonra Diyanet İşleri Başkanlığı bünyesinde müfettişlik, Personel Daire Başkanlığı ve Diyanet İşleri Başkan Yardımcılığı yapmıştır. Daha sonra 15 yıl Adana Müftülüğü görevinde bulunmuştur. 1977 seçimlerinde MSP Erzurum listesinden 4. sırada aday olmuş, ancak seçilememiştir.

1978 yılında hakkında soruşturma açılınca, ceza almaktan korkan Kaplan, 1981 yılında Almanya'ya yerleşmiştir. Almanya'ya gidiş emrini Erbakan

vermiştir. Kaplan, 1983 yılında Erbakan'dan ayrılıp bugünkü örgütünü oluşturarak, İran yönetimi ile yakın ilişkiler kurmuştur. (15 Kasım 1992 tarihli 2000'e Doğru Dergisi 46. sayısı ve 7 Aralık 1986 tarihli Hürriyet Gazetesi)

Cemalettin Kaplan'ın Türkiye elçisi, 8 idam istemi ile yargılanmış olan, eski MHP'li Mehmet Sümbül'dür. Objektif ve Yeryüzü Dergileri'nde yazıları yayınlanan Sümbül, daha sonra Hazro'dan ayrılarak Konya'ya yerleşmiştir. Konya, Cemalettin Kaplan'ın Türkiye'deki en güçlü olduğu merkezidir. Burada medreseler açmışlardır.

1992 yılında Almanya'nın Koblenz Kenti'nde Anadolu Federe İslam Devletini kurduğunu ilan etmiş ve aynı gün ordusunu da dünyaya tanıtmıştır.

8 Mart 1994'de Köln'de 1500 kişinin katıldığı bir törenle halifeliğin sembolü olan Kur'an ve kılıcı alarak halifeliğini ilan etmiştir. Kurduğu Anadolu Federe İslam Devleti'nin Anayasa'sını da açıklamıştır.

Bu anayasaya(!) göre : “Madde 1 - Devletin ismi “İslam Devleti” dir.”, “Madde 2 - Devletin idare şekli islamdır”. , “Madde 4 - Hakimiyet kayıtsız ve şartsız Allah'ındır. Devlet reisi bu hakimiyeti, İslam kanunlarına göre ve Allah adına icra ve murakebe eder.”, “Madde 5 - İslam akidesi devletin temelini teşkil eder; şöyle ki, islam inancını esas almayan hiçbir şey, devletin bünyesinde, teşkilatında, muhasebesinde vesair hususlarında muteber sayılamaz. (Aynı zamanda islam akidesi, kanunların ve Anayasa'nın temelini teşkil eder.)”, “Madde 9 - Devletin yazısı Kur'an yazısıdır. Arapça, Kur'an ve sünnetin dili olduğu için bütün okullarda okutulması mecburidir.” denmektedir.

Sivas Katliamı Davası'nın hazırlık soruşturması sırasında gözaltına alınan Tayyar Çevik, Ömer Doğan, Muhsin Erbaş ilk anlatımlarında Cemalettin Kaplan'cı olduklarını ikrar etmişlerdir. Bilindiği gibi Muhsin Erbaş, Sivas Katliamının önde gelen sanıklarındandır. Ayrıca, izlenen videolardan saptanan işaretle, bu örgütün Sivas Katliamı'na fiilen katıldığını kanıtlamaktadır. (Ek : 5)

4. İslami Hareket Örgütü :

1987 yılında Batman'da Yaşar Polat'ın kardeşi Şefik Polat tarafından kurulmuştur. Şefik de abisi gibi bir çok cinayetin sorumlusu olarak aranmaktadır. Şefik Polat, 20 Haziran 1992'de İHD kurucularından M. Sıddık Tan'ın öldürülmesinden de sorumlu tutulmaktadır.

İslami Hareket'in amacı “Topluma Allah'ın istediği şekliyle islami bir kimliğin kazandırılması ve mevcut yönetimin islami esaslara dayandırılması” olarak açıklanıyor. İslami Hareket, 24 Ocak 1993 günü Uğur

Mumcu cinayetinden sonra İstanbul Emniyeti'nin bir dizi operasyonu ile ortaya çıkarılmıştır. Yakalanan kişilerin sorgularında Ankara ile bazı örgütsel ilişkilerinin olduğu anlaşılmıştır. **İHÖ sanıkları, İran Rejimi muhalifi Halkın Mücahitleri mensuplarını öldürmekten de sorumlu tutuluyorlar.** (Konu ile ilgili ayrıntılı bilgiler Atilla Coşkun'un Uğur Mumcu Cinayeti isimli kitabının 67-81. sayfalarında yer almaktadır.)

Örgütün adı ikinci defa Ocak 1993'de Jak Kamhi'ye yapılan başarısız suikast girişimiyle duyuldu. Bu olayın baş sanığı olarak yargılanan Cem Özbilen'in İran'daki bir kampta otomatik silah eğitimi gördüğü, Azerbaycan'da da ülkücülerin bulunduğu bir kampta Uğur Mumcu suikastinde kullanılan C4 patlayıcılar üzerine eğitildiği belirtilmektedir. (8 - 14 Ağustos 1993 tarihli Nokta dergisinde konu ile ilgili ayrıntılar bulunmaktadır.)

5 Kasım 1993 tarihinde Merter'de bir bankayı soymak isterken bu örgüte mensup beş kişiden üçü öldürülmüştür. Örgütün yayın organı Yeni Yeryüzü Dergisinin Aralık 1993 tarihli 7. sayısında bu kişilere sahip çıkmıştır. (EK : 6)

5. Aczmendiler

Kurucusu, Saidi Nursi'nin öğrencisi Hacı Hulusi Yahyagil isimli emekli bir albaydır. Albay Hulusi'yi Saidi Nursi'yi takip etmesi için MİT görevlendirmiştir. Ancak, Albay daha sonra Nursi'nin tarikatına katılmış; güvenini kazanarak, sağ kolu olmuştur. Hacı Hulusi'den sonra Aczmendi'lerin başkanlığını Müslüm Gündüz üstlenmiştir. Gündüz, gençliğinde İlim Yayma Cemiyeti'ne üye olmuş, nerede bir eylem varsa, orada en başa geçmiştir.

Elazığ Olgunlar Mahallesi'nde oturan Gündüz, evini Aczmendi'lerin tarikat merkezi olarak kullanmaktadır. Gençliğindeki gibi yine baş eylemci, 6 Şubat 1993'de Uğur Mumcu'nun kitlesel cenaze törenini; Haziran 1993'te de Aydınlık Gazetesi ve Aziz Nesin'i protesto etmek için iki kez Ankara'ya yürümüştür. Ancak, polis tarafından Ankara'ya girişi önlenmiştir. Aczmendi'ler Elazığ, Malatya, Kayseri, Sivas ve Konya'da örgütlüdürler. Aczmendi'lerin Ankara'da Dikmen Aydınlar Mahallesi'nde de tarikat evi vardır. Sivas olayları öncesine kadar bu evin önünde Aczmendi Dergahı yazılı ışıklı bir tabela bulunmaktaydı. Sivas olaylarından sonra halkın tahrik olmaması için tabela polis tarafından kaldırılmıştır. (11 Ağustos 1993 tarihli Aydınlık Gazetesi'nde "Başkente Aczmendi Dergahı" başlıklı haberde konu ayrıntılarıyla yer almaktadır. Aynı haberde Ankara'daki dergahın başıyla bir röportaj vardır. Ankara Emniyet Müdürlüğü bu haber üzerine, Aczmendi'lerle ilgili so-

ruşturma başlatmıştır.)

Ayrıca, 21-28 Mart 1993 tarihli Cumhuriyet Gazetesi'nde "Nurculuğun Başkaldıran Kolu ACZMENDİLER" başlıklı bir yazı dizisi yayınlanmış ve bu örgütün faaliyetleri anlatılmıştır.

Sanık, tanık beyanları ve video görüntüleri ile anlaşıldığı üzere, Aczmen-di'lerde, Sivas Katliamı olayını yaratan dinci gerici ittifakın içindedirler. (Ek: 7)

6. Süleymancılar

Süleymancıların kurucusu, Süleyman Hilmi Tunahan'dır. Tunahan, Nakşibendi Tarikatı'ndandır. "Kur'an unutuldu" diye kampanya düzenlemiş ve Kur'an kurslarının açılması için çalışmıştır. Ölümünden sonra, damadı Kemal Kaçar'ı varis olarak bırakmıştır. Kaçar, DP'nin halefi olan AP ile sıkı bağlar kurmuş ve AP'den milletvekili seçilmiştir.

Süleymancılar daha çok öğrenci yurtları, Kur'an kursları, öğrenci pansiyonları açmalarıyla tanınmaktadır. Avrupa'da örgütlenmişlerdir.

Bilindiği gibi Sivas Katliamı tanıkları olan emniyet görevlileri, Sivas'ta 680 Kur'an kursu bulunduğunu, olaya katılanlar arasında da Kur'an kursu öğrencilerinin yoğun biçimde yer aldığını açıklamışlardır. Video bantlarında, eylemciler arasında yer alanların önemli bir bölümünün 12 ile 16 yaş arasındaki gençlerden oluştuğu da kolayca görülebilmektedir. İlginç olan, bantlarda görülen bu yaş grubundaki gençlerden bir tanesinin bile yakalanmamış ve huzura getirilmemiş olmasıdır. Ayrıca bu yurtlara olay fotoğrafları gönderilmemiş, bu fotoğraflarla yurt öğrencilerinin karşılaştırılması ve tespiti yapılmamıştır.

7. Nurcular

Nurcular, isimlerini Said-i Nursi'den almaktadırlar. Bediüzzaman ölene kadar bir arada bulunan Nurcular, daha sonra aralarındaki tartışmalar nedeni ile bir çok gruba ayrılmışlardır. Bu gruplar içinde en önemlileri: Yeni Asyacılar, Fethullahçılar, Aczmendiler, Med-Zehra ve Zehracılar oluşturmaktadır. Bunları tek tek incelemek gerekirse :

Yeni Asyacılar : Bu grup halen yayınıni sürdürmekte olan Yeni Asya Gazetesinin adıyla anılmaktadır. Bir dönem Milli Selamet Partisi içinde yer almışlardır. Daha sonra Anayasa Mahkemesi tarafından kapatılan Milli Nizam Partisi'ni kurmuşlar, partinin kapatılmasının ardından Süleyman Demirel'le birlikte hareket etmeye başlamışlardır. Nurcular arasında en büyük gruptur. Şeriat özelemlerini yayın organlarında sık sık dile getirmektedirler. Yeni As-

ya isimli günlük gazetelerinden başka Köprü, Bizim Aile ve Can Kardeş isimli aylık dergileri vardır.

Nurcularla dava sanıklarının ilişkisini saptamak için, Müdahil Murtaza Demir'in dinlendiği oturumun anımsanması yeterlidir. Heyetinizin de bildiği gibi müdahil olarak dinlenen Demir, olayları yalın bir biçimde anlattuktan sonra, bitiriş tümcesi olarak :

“..... öyle zannediyorum ki, saldırganların amacı sizin yerinize kadıları, (kürsünün arkasındaki Atatürk fotoğrafını göstererek) Atatürk'ün yerine de Said-i Nursi'yi getirmektir” demişti.

Henüz sözünü bitirmeden, sanıklar toplu bir biçimde ayağa kalkarak ve bağırarak bu konuşmayı protesto etmişler ve Said-i Nursi'ye sahip çıkmışlardır. (Duruşma tutanağı S. 291-299)

8. Fethullahçılar

Yeni Asyacılar'dan sonra en büyük Nurcu gruptur. 1970'lerde Yeni Asyacılar'dan ayrılan İzmirli Fethullah Gülen'in adıyla anılırlar. Özellikle devletin kilit noktalarına adam yetiştirmek için okullara ağırlık vermişlerdir. Bunlar, Özel Fen Liseleri ve Anadolu Liseleri, yabancı dille eğitim yapan liseler ve askeri liselerdir. Nokta Dergisi'nin 1986 yılı 51. sayısında “Orduya Sızan Dinci Grup” başlıklı bir haber yer almıştır. Bu haber incelendiğinde olayın boyutu gözler önüne serilmektedir. Dergide, Kuleli Askeri Lisesi'nden 17 öğrencinin Fethullahçılar'la ilişkisi olduğu için okuldan atıldıkları, sayıları 100'e varan öğrenciye de ihtar verildiği anlatılmaktadır.

Akyazılı Vakfı, Akyazılı Liseleri, Samanyolu Özel Fen Lisesi, Maltepe Dersaneleri Fethullahçılar'ın egemenliği altındadır. Bu arada Zaman Gazetesi ve aylık Sızıntı dergisi de bu grubun yayın organıdır.

Bilindiği gibi Zaman Gazetesi olay tarihinden başlayarak Sivas Katliamı'nı mazur gösteren, olayın sorumluluğunu Aziz Nesin'e ve Arif Sağ'a yüklemeye çalışan, olaya katılanları “Sarhoş grubu” olarak sunan, fotoğraflarla teşhis edilmiş sanıkları dahi “mazlum ve mağdur” olarak gösteren, olayı alevi ve sünni çatışması ya da sağ ve sol çatışması biçiminde sunan, ölümleri tümüyle kurşunla ölüm gibi lanse etmeye çalışan bir çizgi izlemiş; bütün haberlerini bu mantıkla ve sanıkları aklamaya çalışan bir bakışla sunmuştur. Zaman gazetesine göre olayın eylemcileri mağdurlar, mağdurları ise suçlulardır. (EK : 8)

9. Med-Zehra ve Zehra

Med-Zehra'cılar, diğer Nurcu gruplardan yaklaşık 8 yıl önce ayrılmışlar-

dır. İlk yayın organları 1989 yılında çıkan Dava Dergisi'dir. (Dava halen bu grubun yayın organıdır.) Med-Zehra çevresine göre, Said-i Nursi'yi tekelle-rine almak isteyen particiler, Risalelerin tüm müslümanlara mal olmasını en-gellemişlerdir. "İran İslam Devrimi'nin iyi birer savunucusudurlar. Fakat İran'ı Kürt sorununu çözmede yeterli bulmadıkları için eleştirmektedirler.

Med - Zehra ve Zehracılar, diğer büyük Nurcu gruplar tarafından "Anar-sistler" olarak tanımlanırlar. Bir süre sonra bu grup Med Zehra ve Zehra di-ye ikiye bölünmüştür. Med Zehracılar gelenekçi İslamı savunurken, Zehracı-lar modernliği savunmaktadırlar.

Zehracılar Yeni Zemin dergisi çevresi ve Ankara'da kurdukları Zehra Vakfı'nda örgütlenmektedirler.

10. Nakşiler

Kurucusu Bahaeddin Nakşibendi'dir. Bu tarikatın başlıca kolları : Ahna-riye, Kasaniye, Müceddidiye, Mazhariye, Müceddidiye-i Dihleviye, Halidi-ye, Esediye, Reşidiye, Taciye, Camiye ve Cel vetiyye'dir. Bunlar arasında en önemlisi Halidiye koludur. İskenderpaşa Tarikatı bu koldandır. Bu kolun en önemli tarikatları: İskenderpaşa Camii çevresi, İsmail Ağa Camii ve Men-zil Tarikatı'dır.

Sivas Katliamı davası sanıklarından Ahmet Kaşkaya, Hasan Basri Koç ve hazırlıkta anlatımına başvurulmuş Güngör Ateş ise Nakşibendi Tarikatı'na mensup olduklarını belirtmişlerdir.

İskender Paşa Camii Çevresi

Kurucusu Mehmet Zahit Kotku'dur. Ölümünden sonra başına damadı Prof. Dr. Esad Coşan geçmiştir. Coşan uzun yıllar Ankara Üniversitesi İlahi-yat Fakültesi'nde öğretim üyeliği yapmıştır. Tarikatın kurucusu M. Zahit Kotku, Bakanlar Kurulu'nun özel izniyle Süleymaniye Camii avlusuna def-nedilmiştir. (Bkz. Soner Yalçın, Hangi Erbakan isimli kitap)

Sözkonusu tarikata Turgut Özal ve Korkut Özal'la bir zamanlar Necmet-tin Erbakan bağlı idiler. Tarikat devlete çok sayıda yönetici göndermesiyle ünlendi.

Necmettin Erbakan'ın başında olduğu Milli Nizam Partisi'ni Zahit Kot-ku'nun kurduğu bilinmektedir. Bu arada 1990 yılına gelindiğinde Erbakan'la tarikatın arası açılmıştır.

İslam, Ribat ile Kadın ve Aile dergileri bu tarikatın yayın organlarıdır. Tarikatın şeyhi Esad Coşan'ın Mart 1994 tarihli İslam Dergisi'nde yayınla-

nan müritlerine mesajı hayli önemlidir.

İslam Dergisi'nde "Halil Necatioğlu" takma adıyla yazılar yazan Coşan, "Yıldırım gibi silahlanmalıyız. Aylardır, yıllardır söylüyorum; gavur-dan dost olmaz. Çoluk çocuğumuza, kadın kızımıza bile, silahı, savaşı, ilk yardımı, gerilla harbini iyi öğretmeliyiz." demektedir. (Cumhuriyet Gazeteki, 7 Mart 1994)

İsmailağa Camii Çevresi

Nakşi Şeyhi Mahmut Ustaosmanoğlu'nun başını çektiği tarikattır. Trabzon, Kayseri, İzmit ve Adapazarı illerinde örgütlüdür. Tarikat, adını İstanbul Fatih'in Çarşamba Semti'ndeki İsmail Ağa Camisi'nden alır.

Kamuoyu Mahmut Hoca'nın adını ilk kez Nakşibendi Cemaati Şeyhi Sultan Mahmut Efendi olarak bilinen Fatih Camisi İmamı ve eski Üsküdar Müftüsü Hasan Ali Ünal'ın öldürülmesine fetva verdiği için duymuştur.

Çağdaş yaşama kökten karşı çıkan Mahmut Hoca, cemaatine bağlı kadınların çarşafa bürünmesini, erkeklerin ise sakal bırakıp, şalvar, sarık, cübbe kullanmasını şart koşturmaktadır.

Menzil Tarikatı

Bu tarikat, Adıyaman'ın Kahta ilçesine bağlı, Menzil (Bugünkü adıyla Durak) köyünden adını almaktadır. Kurucusu Nakşi Şeyhi Mehmet Reşit Erol'dur. Yayın organları "Bizim Dergah" isimli aylık dergidir.

Uzun yıllar MHP'yi desteklemişlerdir. Yurdun dört tarafından MHP ve Ülkü Ocakları mensupları Menzil'e giderlerdi. 12 Eylül'den sonra Reşit Erol iki yıla yakın bir süre Çanakkale'de sürgün yaşamıştır.

Reşit Erol'un şeriatı arzuladığı kesindir. Bunun için "Savaşçılar yetiştirmeye" de olumlu bakmaktadır. Ruşen Çakır, Ayet ve Slogan kitabının 71. sayfasında şöyle bir tespit yapıyor : "Şeriatı mehdi'nin zuhuruza erteleyip, ona "savaşçılar yetiştirmeyi" amaçlayan faaliyetlerinin önüne çıkabilecek güçlükleri aşmak için sağ partilerin kuyruğunda pragmatik politikalara yeşil ışık yakan Erol "

Reşit Erol'un tarikatı Menzil, Büyük Birlik Partisi Genel Başkanı Muh-sin Yazıoğlu'nun MHP'den ayrılmasıyla bu partiden desteğini çektiği, ölene kadar BBP'yi desteklediği bilinmektedir. (Panorama Dergisi, 12-18 Ocak 1994 tarihli 40. sayı)

Dava sanıklarından Faruk Belkavli, Menzil Tarikatına mensup olduğunu sorgu ve savunmalarında açıklamıştır. (Ek : 9)

11. Işıkcılar

Bu akımın öncüsü Hüseyin Hilmi Işık'tır. Şu anda Işıkcılar'ın başını Hilmi Işık'ın damadı Enver Ören çekmektedir. Serhad Yayınları ve Türkiye gazetesi, 40 bin tirajlı Made in Turkey gazetesi, Fuar Gazetesi, Medikal Gazete, İnsan ve Kainat, Türkiye Çocuk Dergisi, TGRT, Tekstil Teknik, Türkiye Takvimi gibi yayınlar Işıkcılar'ındır.

Türkiye'de Faisal Finans ve benzeri Arap sermayeli mali kuruluşlarla da ilişkilidirler. (EP Dergisi İslamcı Hareketler ve Şiddet eki, 11-18 Temmuz 1993 tarihli sayısı)

12. Merkezi Yurt Dışında Bulunan İslami Örgütler

Yukarıda belirttiğimiz örgütlerin ayrıca uluslararası bağlantıları ve uzantıları vardır. Genel Kurmay Başkanlığı'nın hazırladığı "Stratejik İç Tehdit Raporu" nun ekinde şeriatçı örgütlerin isimleri ve faaliyetleri hakkında ayrıntılı bilgi verilmektedir.

Bu raporda : "Yıkıcı durumda gizli olarak faaliyet yürüten" örgüt ve tarikatlar arasında "Nurculuk, Süleymancılık, Nakşibendiler, Ticaniler, Biberiler, Kadiriler" in yanı sıra; merkezi yurt dışında bulunan örgütler olarak da ; "Müslüman Kardeşler, Cemaati İslami, Rabitatül Alemleri İslami, Hiz-büt Tahrir..." sayılmaktadır. (2000'e Doğru Dergisi, 22 Kasım 1992, sayı : 47)

Ayrıca, Ortadoğu'da faaliyet yürüten önemli şeriatçı örgütler, İslama Davet Örgütü, İslam Savaşçıları Örgütü, Şii Amal Örgütü, İslami Cihat Örgütü, İslam Tevhid Hareketi, Irak İslam Devrimi Yüksek Konseyi, Hizbullah Örgütü vb. dir. (Ek : 10)

II. LEGAL İSLAMCI PARTİLER

1. Refah Partisi

12 Eylül 1980 öncesindeki Milli Selamet Partisi'nin devamı olarak kurulmuştur. MSP'nin ise Nakşibendi Şeyhi M.Z. Kotku'nun teşvik, destek ve onayı ile kurulduğu, faaliyetlerinin onun tarafından bir bakıma denetlendiği bilinmektedir. Anayasa Mahkemesi'nce kapatılan Milli Nizam Partisi'ni de aynı şekilde M.Z. Kotku kurdurmuştur. (Ayet ve Slogan, Ruşen Çakır , Metis yay. sh.22)

"RP için sorun elinin altındaki cemaatleri korumak ve destek halkasına her geçen gün yeni cemaatleri eklemektir. Bu eklemeleri ise cemaat liderlerinin ayağına gitmek yerine, kendisini onlar için cazip kılacak adımlar atarak

ortak bir noktada buluşarak gerçekleştirmeyi tercih eder. Bugünlerde yaşananlar buna benziyor. RP'nin artık ciddi bir güç olduğunu gören birçok ce-maat şimdiden yatırım yapmaya çalışıyor” (Ne Şeriat Ne Demokrasi, Ruşen Çakır, Metis yayınları, sh. 68)

Sivas Olayları sanıkları arasında çok sayıda RP üyesi bulunmaktadır. Hazırlık soruşturmasında aşağıda adlarını sıraladığımız kişiler kendiliklerinden RP üyesi olduklarını söylemişlerdir.

(1) Zeki Özen, (2) Zeki Tuğutlu, (3) Zaim Bayat, (4) Mehmet Toraman, (5) H.Polat, (6) Adem Bayrak, (7) Engin Yüce, (8) Muhittin Yılmaz, (9) Hayrettin Gül, (10) M. Nurettin Yaşar, (11) Kazım Yıldırım, (12) Hüsamettin Özdemir, (13) Adem Ağbektas (14) Hasan Karatepe - Milli Gazete Sivas Temsilcisi, (15) Abdülkadir Arıdıcı, (16) Mehmet Yılmaz, (17) Osman Düzdardıç, (18) Mustafa Dürer, (19) Ahmet Kaşkaya, (20) Ali Kurt, (21) Cafer Tayyar Soykök (Çocuğunun adı “Hizbullah”), (22) Halil İbrahim Düzbiçer, (23) Bünyamin Eliş.

Ayrıca, RP’li Belediye Başkanı Temel Karamollaoğlu ve belediye çalışanlarının olaydaki rolü bilinmektedir. Yine RP’li Belediye Meclisi Üyesi Cafer Erçakmak da davanın bir numaralı firari sanığıdır.

Sivas Katliamı’ndan önce RP, şeriatçı bir atılım için durumun olgunlaştığını düşünerek “Artık vakit geldi” sloganını belirlemiştir.

Sivas Katliamı Davası’nın başladığı ilk oturumlarda, “Devletin Şahsiyetine Karşı Cürümler” den olan “Devlet Kuvvetlerine Karşı Cürümler” suçundan açılmış böyle bir davada milletvekillerinin sanık vekilliği yapmasının yasal olanaksızlığına karşın, Refah Partisi Genel Başkan Yardımcısı Şevket Kazan, sanık vekili olarak duruşmalarda katılmış ve davayı takip etmeye kalkışmıştır. Daha önce Adalet Bakanlığı yapmış olan Kazan’ın, bu yasal durumu bilmemesi düşünülemez. Kazan, bu davranışı ile sanıklara destek ve moral vermek, onlara arkalarında olduğunu hissettirmek, eylemle maddi ve manevi bağını kanıtlamak amacındadır. Bu tutumun gerçek anlamı, yukarıda sıraladığımız RP üyeleri, RP’li belediye başkanı, belediye meclis üyesinin eylemde oynadığı rolle birlikte değerlendirildiğinde daha iyi anlaşılabilir.

22 Ağustos 1994 tarihli Milliyet Gazetesi Erbakan’ın “Anayasa’yı değiştirip yeni bir TÜRKİYE KURACAĞIZ” ve “50 yılın intikamını alacağız” dediğini yazmaktadır. (EK : 11)

2. Büyük Birlik Partisi

BBP, eski ülkücü örgütlenmenin önde gelenlerinden Muhsin Yazıcıoğlu-

lu'nun bir grup arkadaşıyla birlikte MHP'den ayrılması sonucunda kurulmuştur. Parti Genel Başkanı Muhsin Yazıcıoğlu Sivas'lıdır.

Sivas Katliamı'nda, bu partinin de adı sık sık geçmektedir. Sanıklar ve saldırganlar arasında BBP'nin mensuplarının yer aldığı da bir gerçekliktir. Hazırlık ifadelerinde (1) Osman Ocak, (2) Bülent Düğenci (43) Mevlüt Atalay (4) Cemal Şimşek, (5) Mehmet Şarkışla, (6) Mustafa Saydam, (7) Erol Çelik (İlçe Bşk.) adlı sanıklar BBP üyesi olduklarını belirtmişlerdir. 2 Temmuz 1993 günü sabahı bu parti mensuplarının Bosna-Hersek bildirisi dağıtma görüntüsü altında eylemin hazırlık propagandasına katıldıkları bilinmektedir.

Olayların gelişmesi üzerine Emniyet ve Valiliğin olayları yatıştırmak üzere, bu parti yöneticilerini de saldırganları teskin etmek ve geri çekilmelerini sağlamak için konuşma yapmaya davet etmeleri, olaya katılan kitle ile BBP'nin maddi ve manevi bağlarının olduğunu bildiklerini göstermektedir.

Otelin yakılmasından sonra, hemen bitişiğinde bulunan BBP binasına geçmek isteyen maktül ve mağdurlar sopalarla karşılanmış ve yangından kurtulmaları engellenmiştir. Daha sonra binaya alınmak zorunda kalınan bir kısım mağdurlara özellikle de kadınlara hakaret edilmiştir. Bütün bunlar, BBP mensuplarının olay karşısındaki tutumunu yansıtmaktadır.

3. Milliyetçi Hareket Partisi

Türkçü-İslamcı bir örgüttür. MHP ve ülkücü yan kuruluşlar, 12 Eylül 1980 öncesindeki eylemleri nedeniyle sayıları binleri bulan öldürme ve yaralama olaylarından sorumlu tutulmuştur. MHP Genel Başkanı Alparslan Türkeş, 12 Eylül 1980 öncesindeki ülkücü terör faaliyetlerinden dolayı Ankara Sıkıyönetim Askeri Mahkemesi'nde yargılanmış ve "terör örgütünün tepe noktasındaki kişi" olarak TKC'nun 313. maddesinden 11 yıl 10 ay 10 gün ağır hapis cezasına çarptırılmıştır. Dosya halen temyiz aşamasındadır ve milletvekili seçildiği için görülememektedir.

Sivas Katliamı Davası'ndaki hazırlık anlatımlarında (1) Asım Doymuş, (2) Osman Çıbıkçı, (3) Ali Yılmaz, (4) Emin Bozkurt MHP üyesi olduklarını belirtmişlerdir. Ayrıca, video bantlarından bu partinin işareti olan bozkurt simgesinin eylemciler tarafından da sıkça kullanıldığı görülmektedir.

4. Millet Partisi

12 Eylül 1980 sonrasında kapatılan partilerin yeniden açılmasına olanak veren yasal düzenleme üzerine açılan eski Millet Partisi, Aykut Edibali tara-

fından ele geçirilmiştir. İslahatçı Demokrasi Partisi (IDP) ile birleştirilen MP'nin Genel Başkanlığına IDP Genel Başkanı Aykut Edibali getirilmiştir.

Aykut Edibali, devletin şeriatı göre yönetilmesi gerektiğini savunmaktadır.

III. DİĞER LEGAL ÖRGÜTLER

Yukarıda belirttiğimiz partilerin dışında legal alanda faaliyet yürüten, şeriatçı amaçlar güden çok sayıda vakıf, ocak ve dernek biçiminde örgütlenmeler vardır. Burada bunları ele almayı gerekli görmüyoruz. Bunlar içinde Milli Gençlik Vakfı (RP'nin gençlik kolu durumundadır), Aydınlar Ocağı ve Mazlum-Der ise en önde gelenleridir.

Mazlum-Der Sivas 2. Başkanı Kemal Onar ve Adnan Kepenç de davanın sanıkları arasındadır.

IV. SONUÇ : 300'Ü AŞKIN İSLAMCI ÖRGÜT

Ülke genelinde sayıları 300'ü aşan İslamcı örgütlenme vardır. Bunlar için belirleyici ortak özellik, toplumun ve siyasetin şeriat öğretisine göre düzenlenmesinin istenmesidir. Demektedirler ki, “Müslüman ancak şeriat'ın kesin emirlerini kendisi için bağlayıcı sayan kişidir”, şeriat ilahi kanun olduğuna göre onu yorumlamak, belirli kesimlerini bir yana bırakmak ya da yaşama uyarlamak mümkün değildir. Politik etkinlik gösteren bu örgüt ve akımların ortak ve nihai hedefleri şeriat düzenini kurmaktır. Önde gelen bir tarikat üyesi sözü edilen hedefi şöyle tanımlamaktadır :

“Şeriat, Allah iradesini gösteren ve bütün islam toplumları için geçerli olan tek yasadır. Bu yasa ile müslümanlar ve müslüman toplumlar, evrensel bir İslam devleti hükümrânlığı altında birleşecektir. Şeriat, Allah'ın iradesini gösteren bir yasa olduğundan tartışılmaz ve insanlar tarafından değiştirilemez. Bu yasa insanın ya da insanların nasıl ibadet etmesi gerektiğini göstermekle kalmaz, aynı zamanda ekonomik ilişkilerden, politik yaşama, kadın erkek ilişkilerinden, yemek yemeye, giyinmeye kadar her alanı düzenler. Bu düzenleme ilahi bir köke sahip olduğundan, insanların geliştireceği her yasadan, düzenleme ve kurumdan tartışmasız üstün olacaktır.”

Bu düşünciyi taşıyan örgüt ve cemaatlar tarafından 600'ü aşkın dergi ve gazete yayımlanmaktadır. Kur'an kurslarında ve İmam Hatip Okullarında okumuş ve okuyan öğrencilerin sayısı milyonlarla ifade edilmektedir.

Sivas'ta 2 Temmuz 1993'te meydana gelen olaylarda yukarıda da açıkla-

duğumuz gibi RP, MHP- BBP ve MP'nin üye ve çeşitli düzeydeki mensupları yer almışlardır.

Yargıtay kararlarında da belirtildiği üzere; yukarıda sıraladığımız illegal örgütlerin eylemlerinin ve güçlerinin boyutu ile, legal planda aynı amaç için faaliyet yürüten örgütlerin çalışmaları bir bütünlük içinde dikkate alındığında, mevcut Anayasal düzenin temel kurallarından olan laiklik ilkesini tebdil, tağyir ve ilga etmek için harekete geçmiş; bu eylemle Anayasal düzen için yakın tehlike yaratmış; elverişli vasıtalarla sahip bir örgütlenme ile karşı karşıya olduğumuz açıkça görülmektedir. (EK : 12)

Sivas Katliamı özelinde de, eylemciler, doğrudan doğruya, Anayasal düzenin laiklik ilkesini şeriatçı amaçlarla ortadan kaldırmayı hedef almış, 8 saat boyunca Sivas'ta devlet güçlerini etkisiz hale getirmiş, uyguladığı şeriatçı terörle 35 insanı öldürmüş, aralarında güvenlik güçlerinin de bulunduğu 45'i aşkın kişiyi ise öldürmeye teşebbüs etmişlerdir.

H. VERİLER VE YERLEŞİK YARGITAY KARARLARI OLAYIN ANAYASAL DÜZENE KARŞI ŞERİATÇI BİR KALKIŞMA OLDUĞUNU VE TCK. 146. MADDE KAPSAMINDA DEĞERLENDİRİLMESİ GEREKTİĞİNİ GÖSTERMEKTEDİR

TCK'nun 146. maddesinde:

“Türkiye Cumhuriyeti Teşkilat-ı Esasiye Kanunu'nun tamamını veya bir kısmını tağyir ve tebdil veya ilgaya cebren teşebbüs edenler...

“65. maddede gösterilen şekil ve suretlerle gerek yalnızca, gerek bir kaç kişi ile birlikte, kavli veya tahriri veya fiili fesat çıkararak veya meydan ve sokaklarda veya nas'ın toplandığı mahallerde nutuk irad veyahut yafta talik ve neşriyat icra ederek bu cürümleri işlemeye teşvik edenler hakkında, yapılan fesat teşebbüs derecesinde kalsa dahi...

“1. fıkrada yazılı suça 2. fıkrada gösterilenlerden gayri surette iştirak eden fer'i şerikler” in cezalandırılacağı hükme bağlanmıştır.

TCK'nun 146. maddesinde tanımlanan suçun maddi unsuru, Anayasa düzeninin, kısmen veya tamamen değiştirilmesine (tebdil), bozulmasına (tağyir) veya kaldırılmasına (ilga) cebren kalkışma (teşebbüs-tentant) hareketleridir.

Bu maddedeki teşebbüs, doktrine ve Yargıtay kararlarına göre suçun maddi unsurunu meydana getiren fiilleri işlemeye başlama anlamında kabul

edilmektedir. Daha açık deyimle, aranan, icranın tamamlanması değil, “icra başlangıcıdır”. Suçun işlenmesi yönünde icraya başlama niteliğindeki herhangi bir hareketin yapılmış olması, teşebbüs için yeterlidir.

Doktrinde, 146. maddede kullanılan taşıyıcı, tebdil ve ilga kavramlarının birbirini tamamlamak için kullanıldığı, bu kavramların gerçekte, “ne şekil ve nitelikte olursa olsun, Anayasa nizamının hukuk dışı olarak değiştirilmesi olduğu” belirtilmektedir. Korunan Anayasal düzendir. Anayasal düzenin hukuk dışı, meşru olmayan yollardan, tamamen veya kısmen hükümsüz, fiilen işlemez hale getirilmesi sonucunu meydana getirecek bütün hareketler de yasanın kapsamı içinde mütalaa edilmektedir. Eylemci, Anayasal düzen dışı bir idare getirme amacındadır.

“Cebir” kavramı ise, maddi ve manevi anlamda ele alınmıştır. Cebirle kastedilen “eylemcinin, Anayasal nizamı, tebdil, taşıyıcı veya ilga için hukuk dışı, meşru olmayan vasıtalarla birini kullanmasıdır. Bu vasıtalar, maddi ya da manevi cebir” olabilir. 146. maddedeki cebir, cürmü meydana getiren fiile değil, meydana gelmesi istenilen değişikliğe yöneliktir. Bir başka deyişle, cürmün unsuru değil, niteliğidir. Cebir, eylemcinin eyleminde değil, kastettiği değişikliktedir.” (A.P.Gözübüyük, Türk Ceza Kanunu Açıklaması, Cilt 1. sh. 585)

Ayrıca, yasa koyucu, temel hak ve hürriyetleri düzenlediği varsayılan Anayasal düzene karşı yöneltilen, meşru olmayan yöntemlerle tamamen ya da kısmen değiştirme fiilini “cebren teşebbüs” düzeyinde - bir başka deyimle nakıs ve tam teşebbüs derecesinde- kalsa dahi tamamlanmış kabul etmekte ve fiile uygun ceza ile cezalandırılmasını öngörmektedir. (Ask. Yar. 2. D. 21. 10.1981. E.333. K. 386)

Suçun manevi unsuru ise, fiilin bilerek ve isteyerek (kasten) işlenmiş olmasıdır. Yargıtay 1. Ceza Dairesi’nin 22.2.1962 tarih ve 439 esas sayılı kararına göre, kastın, Anayasa düzeninin değiştirilmesi olması itibarıyla, neticenin bilinmediği ve istenmemiş olduğu bahse konu olamaz.

Bu suça teşebbüsten söz edebilmek için icraya başlama hareketinin elverişli vasıta ile yapılması gereklidir. Bilindiği gibi elverişliliğin, kendisine karşı eyleme geçilen gücü alt edecek düzeyde olması ve bu gücün yöneldiği düzen için yakın bir tehlike oluşturması gerekmektedir. Geçmiş uygulamalarda 146. maddenin özellikle sol siyasi sanıklar için uygulanmasında elverişli vasıta koşulu tartışılmış ve bu unsurun gerçekleşmediği bireysel ve örgütsel olaylarda maddenin uygulanması hukuki bir hata olarak değerlendirilmiştir. Sol örgütlere ilişkin Yargıtay kararlarında bireylerin eylemi, örgütün ülke ge-

nelindeki gücüyle bağlantılandırılmış ve bu yapılanma içinde elverişli vasıtanın bulunduğu varsayılmıştır. Hatta biraz önce atıf yaptığımız Askeri Yargıtay 2. Dairesi kararında :

“TCK’nın 146. maddesi : ‘Türkiye Cumhuriyeti Teşkilatı Esasiye Kanunu’nun tamamını veya bir kısmını tağyir, tebdil veya ilgaya ve bu kanun ile teşekkül etmiş olan Büyük Millet Meclisi’ni iskata veya vazifesini yapmaktan men’e cebren teşebbüs edenler’ hükmünü taşımaktadır. Doktrinde Anayasa kavramından anlaşılması lazım gelen hususun Devletin yapısını, kuruluşunu ve işleyişini düzenleyen, fertlere tanınan ve himaye edilen hak ve hürriyetlerin nelerden ibaret olduğunu gösteren kaidelerin tamamı olarak kabul edilmektedir. Madde ile korunmak istenen menfaatin Devletin kuruluşunu teşkil eden siyasi, ekonomik ve sosyal temel organları ile fertlere tanınan temel hak ve hürriyetleri düzenleyen ‘Anayasa nizamı’ olduğu açıktır. Kanunun, cezalandırdığı husus; Anayasa ile teessüs etmiş olan nizamın meşru olmayan usullerle tamamen veya kısmen değiştirilmesine ilişkin fiillerdir.

“Kanun koyucu bu fiillerin yıkıcı özelliklerini nazara alarak ‘cebren teşebbüs edenler’ demek suretiyle eylem, nakıs ve tam teşebbüs derecesinde kalsa bile tamamlanmış kabul ederek tam fiile tekabül eden ceza ile cezalandırmayı öngörmüştür.” denilmektedir.

Yine aynı kararda, “Sanıkların eylemleri arasında ve daha önceleri ülkede komünist düzen kurmak amacına yönelik faaliyette bulunan bir hayli yasa dışı örgüt bulunduğu, bilhassa 12 Eylül 1980’den sonra yapılan operasyonlarla meydana çıkarılmıştır. Bu gizli örgütler aralarında bağlılık olmasa bile amaçları itibariyle aynı doğrultuda faaliyet gösterdiklerinden, fiilleri bütünlük arz etmektedir. Tümünün eylemleri beraber değerlendirildiğinde, bu eylemlerle oluşturulan ortam ve böylece ulaşılabilecek sonuca göre TCK’nın 146. maddesindeki suçun niteliği ve bu usul ve taktikle işleniş biçimi gereği neticeyi oluşturmaya elverişli vasıta zincirinin birer halkasını oluşturan bu eylemleri elverişli vasıta olarak kabul etmek gerekmektedir. Askeri Yargıtay’ın 1971 döneminden beri devam eden tatbikatı bu yöndedir.” denilmektedir.

1980 sonrası, yargılanan kişi ve örgütlerin silah güçleri ve eylemleri bu kararı doğrular nitelikte değildir. Fakat, yukarıda tek tek saydığımız kökten -dinci örgütler, onların örgüt yapıları, maddi kaynakları, silah güçleri ve son olarak da Sivas’ta yarattıkları katliam ve kalkışma ve bu dava sanıklarının Sivas Katliamı’ndaki konumları dikkate alındığında bu kararın ilk kez tam yerinde bir uygulama ve muhatap bulacağı açıktır.

Aşağıdaki Askeri Yargıtay Kararları da bu görüşleri doğrulamaktadır :

“... örgütlerin taktik ve stratejileri ne olursa olsun amaç, Anayasal düzenin cebren ortadan kaldırılıp yerine ... bir rejim kurmaktır. Amacın müşterek olması ortamın müsait bulunması halinde birleşmelerini muhakkak sağlayacak ve bu durum da tehlikeli sonuçlar doğuracaktır... TCK 146. maddesi (nde) .. belirtilen suç, bir tehlike suçudur. Bu suçun faili herhangi kimse olabilir. Kaideten bu suçun tek bir kimse tarafından işlenmesi mümkün olamayacağından suçu irtikap eden, doğrudan doğruya beraber işleyen ve azınettiren durumunda olan asli failer ile fer’i failer topluluğunun mevcudiyeti aranmalıdır. Maddedeki cebirden maksat maddi cebir kullanılması, yani, Anayasa’nın zor kullanılarak değiştirilmek istenmesidir. Suçun tamamlanması halinde failerin cezalandırılmasına imkan bulunmadığından, bu suça ‘teşebbüs’ hali cezalandırılmıştır. Bu suçta hususi kast ve saikin aranmasına lüzum bulunmamakta, genel kastın, yani suç teşkil eden hareketin neticesini bilerek ve isteyerek işlemek iradesinin mevcut olması yeterlidir... Failin icraya başlarken kullandığı vasıtalarla, icrayı sonuna kadar götürebileğine inanılıyorsa, vasıtaların elverişli olduğu kabul edilmelidir...” denmektedir. (Askeri Yargıtay 1 D. 6. 7. 1983 tarih ve E.983 / 384, K. 983/560)

Askeri Yargıtay Daireler Kurulu da bu konuda :

“... Bu itibarla bu tür suçların (125,146) kanuni unsurlarından olan maddi unsurun gerçekleştirilmesine teşebbüs edilmesi veya başka bir deyişle gerçekleştirme amacına yönelmiş bir fiilin işlenmiş olması halinde, tam ceza verilmesi kanun koyucunun mutlak iradesi olup, bu tür tehlike suçlarında; fiilin suç sayılan sonucu oluşturmaya elverişli olup olmadığı değil, suçun maddi unsurunun gerçekleştirilmesinde ciddi bir tehlike doğurup doğurmadığı, cezalandırma için esas alınan ve aranan bir şart durumundadır.” demektedir. (Ask. Yar. Dr. Krl. 23.5.1985 gün ve 1985/100, K.1985/100)

Keza, Askeri Yargıtay 2. Dairesi : “Sanıkların karşısındaki engel Anayasa’nın varlığıdır. Anayasal müesseseler yok edilmedikçe başka bir rejimin tesisi mümkün değildir. Şu hale göre sanıkların eylemlerinin münferit vakalar olarak değil, her birinin Anayasa’yı ihlale yönelik suçun unsurları olarak değerlendirilmesi gerekir. Bu nedenle mahkemenin... TCK’nun 146/1. maddesi gereğince verilen hükmü yerindedir.” demiştir. (Ask. Yar. 2.D. 13.5.1981 gün . E. 81/17. K. 81/105)

Yine, Askeri Yargıtay Daireler Kurulu bir başka kararında : “Tehlike suçlarında ise fiilin neticeyi husule getirmeye elverişli olmasından ziyade tehlike doğurmağa elverişli olup olmadığı aranacaktır.

“Fiilin tehlike doğurmağa elverişli olup olmadığının tesbitinde ise, failin mensubu olduğu örgütün gayesi ve Türkiye bütünündeki faaliyetleri dikkate alınmalıdır.” denmektedir. (Ask. Yar. Dr. Krl. 31.10.,1985 gün ve E. 1985/155. K.1985/144)

**Yerleşik Yargıtay Kararları Karşısında İslamcı Örgütler,
Sanıkların Amacı, Olayın Oluşu, Delil Durumu
ve Suç Vastası Yönünden Değerlendirilmesi :**

1) “İslami Örgütler” başlıklı bölümde açıklandığı üzere, dinci - islamcı hareketler, gerek legal (parti, dernek, vakıf vb.) biçiminde ve gerekse illegal (silahlı-silahsız yasadışı) örgütler olarak ülke genelinde örgütlenmişlerdir.

Bunların illegal nitelikli olanlarından salt Hizbullahçılar’ın 1991-92 yıllarında Güneydoğu’da öldürdükleri insan sayısı 178’i bulmaktadır. İki islami örgüt olan Hizbullah-Menzil çatışmasında ise 100’ü aşan insan yaşamını yitirmiştir. İBDA-C ve İslami Hareket gibi örgütlerin de çeşitli silahlı eylemlerde bulundukları ortaya çıkmış ve dava konusu olmuştur. İBDA-C, ayrıca Sivas Katliamı’nı gerçekleştirenler arasında kendilerinin de olduğunu, eylemde önder rollerde bulunduklarını yayın organları Taraf dergisinde çeşitli kez açıklamıştır. Sürekli “İslamcı Halk İhtilaline hazırlanma” çağrıları yapmaktadır.

“Kara Ses” diye bilinen İslami Cemiyet ve Cemaatlar Birliği Lideri Cemalettin Kaplan ise Almanya’da “Anadolu Federe İslam Devleti” ni kurduğunu açıklamış ve bu devletin Anayasasını ve kendisinin de halifeliğini ilan etmiştir.

Bütçeleri ve maddi olanakları trilyonları bulan vakıflar ile camiler ve camilerin etrafındaki örgütlenmelerin (Cami Yaptırma ve Koruma Dernekleri, Kur’an kursları vb.) de yasa-dışı dinci örgütlerin kontrolünde olduğu ve siyasi amaçlarla kullanıldığı ise bilinmektedir.

Bu örgütlenme ve faaliyetler bir bütün olarak değerlendirildiğinde Türkiye’de geniş çaplı bir legal ve illegal islamcı-gerici faaliyetin yürütüldüğü görülmektedir.

Bu faaliyetler Anayasa’nın temel düzenlerinden olan “laik düzen”e karşıdır ve dini esaslara dayalı şeriatçı bir devlet kurma amacındadır. Bu örgütler, yurt düzeyindeki yaygınlığı, silahlı-silahsız güçleri, parasal kaynaklarıyla mevcut Anayasal düzen açısından büyük bir tehlike oluşturmaktadır.

2) Daha önce de belirttiğimiz gibi, sanıkların gerek legal, gerekse illegal örgütsel bağlantıları ile ilgili hiçbir soruşturma ve araştırma yapılmadığı halde, hazırlık soruşturmasındaki anlatımlarında 23 kişi Refah Partisi (RP), 7 kişi Büyük Birlik Partisi (BBP), 4 kişi Milliyetçi Hareket Partisi (MHP) üyesi olduklarını söylemişlerdir. Ayrıca, 3 kişi Kara Ses- Cemalettin Kaplan yanlısı, 3 kişi Nakşibendi, 1 kişi de Menzil’ci olduklarını belirtmişlerdir. Mazlum-Der Sivas Şubesi 2. Başkanı Kemal Onar ve üyesi Adnan Kepenç’de bu davada sanıktır. Diğer yandan, bir müezzin ve üç cami imamını da sanık ve soruşturmaya konu olanlar arasındadır.

Olay, islamcı- gerici örgütler platformunca (örgütler koalisyonunca) planlanmış ve gerçekleştirilmiştir. Birgün önce dağıtılan bildirideki “Müslümanlar” imzası da tek bir örgütün imzası değil, bütün islamcı örgütlerin ortak niteliğini (islami örgütler ittifakı-koalisyonunu) ifade eden, aynı zamanda sıradan müslümanı da yanıltmaya yönelik bir isimlendirmedir. Bütün bu islamcı örgütler katliam eylemini gerçekleştirmek üzere bir organizasyon (platform) oluşturmuşlardır. Bu koalisyon içindeki örgütlerden bir bölümü yukarıda da aktardığımız gibi “silahlı çete” niteliğindedir. Öte yandan, gerçekleştirilen bu birliktelik aynı zamanda 3713 sayılı Terörle Mücadele Yasası’nın, 1. maddesinde tanımlanan örgütü de oluşturmaktadır. Bilindiği gibi, 3713 sayılı Yasa’da yer alan ‘terör örgütü’: “baskı, cebir ve şiddet, korkutma, yıldırma, sindirme veya tehdit yöntemlerinden biriyle, Anayasa’da belirtilen Cumhuriyet’in niteliklerini, siyasi, hukuki, laik düzenini değiştirmek... Cumhuriyetin varlığını tehlikeye düşürmek, devlet otoritesini zaafa uğratmak ve yıkmak veya ele geçirmek, temel hak ve hürriyetleri yok etmek... amaçlarından biriyle iki veya daha fazla kimsenin birleşmesiyle “meydana gelmiş sayılmaktadır. Davamız sanıklarının eylemlerinde bu yöntem ve amaçların tamamı mevcuttur. Ve yasanın tanımladığı “örgüt” de işte budur. Böyle bir birleşik güç ve organizasyonun oluşturulması, aslında “tehlike” nin büyüklüğünü ve “vasitanın elverişliliği” ni göstermektedir.

3) Askeri Yargıtay Kararları’nda belirtildiği gibi ve bugüne kadarki uygulama gereği olarak, olayda amaçları aynı olan farklı illegal örgütlerin yer almış olması, işin vehametini daha da arttırmakta, “neticeyi oluşturmaya elverişli vasıta” nın varlığını ortaya koymaktadır.

Anayasa’nın Başlangıç kısmında “laiklik ilkesi” yer almaktadır. Yine Anayasa’nın 2. maddesinde devletin nitelikleri belirtilirken bunlar arasında “laiklik” temel bir kural olarak yer almıştır. Keza, Anayasa’nın 4. maddesin-

de “ikinci maddenin değiştirilemeyeceği”, “değiştirilmesinin teklif (dahi) edilemeyeceği” benimsenmiştir. bu, “laiklik “ ilkesinin de değiştirilemeyeceği ve Anayasa’nın “temel düzenlerinden” olduğu demektir.

Sivas Emniyet Müdürlüğü Asayiş Şube Müdürü Tanık Mehmet Yıldız’ın da belirttiği gibi, şeriatçı-dinci güçler, olaydan çok önce Sivas’ta hazırlıklara başlamışlar, yasal ve yasadışı yollarla örgütlenmişler, her fırsatı, “en ufak bir temel atma törenini bile” “şeriatın getirilmesi yönünde” propaganda ve gövde gösterisi için değerlendirmişlerdir.

Sanıklar, “Müslüman Kamuoyuna” başlıklı ve “müslümanlar” imzalı, eylem çağrısı yapan bildiriye yazmışlar, çoğaltmışlar ve dağıtmışlardır. Olaylar sırasında taşınmak üzere bez pankart hazırlamışlar ve yakılmak üzere ABD Bayrağı sağlamışlardır. Bütün bunlar, daha evvel bir hazırlığı, planlılığı ve örgütlülüğü gerektiren durumlardır.

Cuma gününü ve cuma namazını da bir fırsat olarak değerlendirip, önceden Paşa Camii, Meydan Camii ve Kale Camii’nde toplanılmasını, burardan hareketle eylemin başlatılmasını planlamışlardır. Eylem için Türkiye genelinde örgüt üyeleri Sivas’a getirilmiştir. Videoda saptanan görüntülerde katılanların sayısı 10-15 bin kadardır.

Video bantlarda açıkça görülmelerine rağmen kimliği saptanamayan ve yakalanamayanlar, büyük bir olasılıkla Sivas dışından gelmiş olan kişilerdir. Polis tanıklar, eyleme katılanlardan Sivashlı olanları daha kolay teşhis edebilmişlerdir.

Eylemciler kasıtlarını **“Cumhuriyet burada kuruldu, burada yıkılacak!”**, **“Şeriat gelecek yüzler gülecek!”**, **“Kahrolsun Laiklik!”**, **“Laiklik gidecek, şeriat gelecek!”**, **“Hizbullah geliyor!”**, **“Laik düzen yıkılacak!”**, **“Yaşasın şeriat!”**, **“Şeriatçı devlet kurulsun!”**, **“Müslüman Türkiye!”**, **“Sivas Aziz’e mezar olacak!”** gibi sloganları bağırarak ifade etmişler, ulaşmak istedikleri hedefi ortaya koymuşlardır. Bu amaca yönelik olarak, planlı ve somut şekilde Valilik Binası, Kongre Binası ve önündeki Atatürk Büstü, Kültür Merkezi ve Ozanlar Heykeli ile Madımak Otel’indeki laiklik yanlısı şenlik katılımcılarını saldırı hedefi olarak seçmişlerdir.

Bütün bunlar hareketin önceden hazırlanıp planlandığını, örgütlü ve organize olduğunu en açık biçimde ortaya koymaktadır. Nitekim yeminli kamu tanıkları da bunu doğrulamaktadır :

Sivas 1. Ağır Ceza Mahkemesi’nin 25.10.1993 gün ve 93/60 sayılı talimat ifadelerinde, bir sanık vekilinin istemi üzerine, **“Olay günü gösteri yapan topluluğun organize bir topluluk mu, yoksa Aziz Nesin’in tahrikle-**

ri sonucu rastgele bir araya mı geldikleri” sorulmuştur. Bunun üzerine ;

Tanıklardan İzzet KARADAĞ, “Olay organize bir olaydır”;

Tanık Erol Çöl, “Benim kanaatime göre de olay organize bir olaydır. Zaten olay gününden bir gün önce Sivas İl Merkezi’nde “Müslümanlara” başlığıyla bildiriler dağıtılmıştır;

Tanık Refik Sungur, “Bence de olaylar daha önceden hazırlanmıştır”;

Tanık Nazım Günaydın, “Ben de diğer tanıkların beyanlarına katılıyorum, kanaatime göre olay organizedir.” demişlerdir.

Ayrıca, Tanık Mehmet Yıldız, Orhan Veli Karadayı, Emrullah Akçaoğlu, Mehmet Özbek, Ali Apaydın, Ömer Faruk Ünal da hazırlık ifadelerinde olayın örgütlülüğüne ve şeriatçı kalkışma yönüne ilişkin beyanda bulunmuşlardır.

Tanık Mehmet Yıldız ;

“... 7 saat olayların içerisinde kalan bir kamu görevlisi olarak gözlemim bu olayların tertipçisinin Hizbullah adı verilen örgüt tarafından gerçekleştirilmiş olmasıdır... Asıl gaye şeriata duyulan özlemi dile getirme, şeriat düzeninin propagandasını yapmaktır..” ; (Kayseri DGM. Savcılığı, 16.7.1993, kl. 4. Dizi. 1651)

Tanık Emrullah Akçaoğlu;

“... Topluluğun asıl amacının Anayasamızla teminat altına alınmış bulunan düzeni yıkmak, şeriat düzeni getirmeye yönelik bir güç gösterisidir...” ; (Kayseri DGM. Savcılığı. 16.7.1993, kl. 4. Dizi. 1655)

Tanık Mehmet Özbek;

“... Açıkçası topluluk hadise günü şeriat düzeninin propagandasını yapmışlardır...” ; (Kayseri DGM. Savcılığı, 16.7.1993. kl. 4, Dizi 1656)

Tanık Ali Apaydın;

“... Asıl amaç, laik düzene yönelik bir güç gösterisidir” ; (Kayseri DGM. Savcılığı, kl.4.Dizi.1659)

Tanık Ömer Faruk Ünal;

“... aslında laiklik karşıtı bir propaganda yapmışlardır...” (Kayseri DGM Savcılığı, 16.7.1993 tarihli ifadesi) demektedirlr.

Yine yeminli olarak dinlenen kamu tanıkları mahkemeniz huzurunda da aynı doğrultuda ifadeler vermişlerdir. Sivas Cumhuriyet Savcısı Oktay İrem de Meclis Araştırma Raporu ekindeki ifadesinde, “önceden tasarlanmış, kararlaştırılmış bir şeyin var” olduğunu ve “organize durum” bulunduğunu belirtmektedir.

Yargıtay ve Askeri Yargıtay; bırakınız böyle 10-15 bin kişinin hazırlıklı, planlı, programlı olarak katılıp gerçekleştirdikleri kıyımı, bir tek kişinin siyasal amaçlı gasp ve adam yaralama ve kaçırma eylemlerini bile 146. madde-nin 1. fıkrasının uygulanması için yeterli saymıştır.

Nitekim, Askeri Yargıtay 1. Dairesi : “Olay gecesi ilçenin lise duvarına yazdıkları sloganlarda... rejimle yaptıkları savaşı vurguladıkları, sanık F.B.in güvenlik görevlilerinin silahlarını gaspa teşebbüs, bu arada karşı koymak isteyen bekçiyi öldürmek üzere ateş edip yaralama şeklindeki eylemlerinin her birinin Anayasa’yı ihlale yönelik suçun unsurları olarak değerlendirilmesi gerekir.” demiştir. (Ask. Yar. 1.D., 4.5.1985 gün ve 83/315, K.83/393)

Yargıtay 9. Ceza Dairesi de : “... İdeolojik nedenlerle, başka bir deyimle Anayasayı zorla değiştirmeyi amaçlayan düşünce ile adam kaçırma fiillerini kapsamadığı, bunların ancak TCK’nun 146. maddesinin 1. fıkrasında düşü-nülmesinin zorunlu olduğu... TCK.nun 146. maddesinin uygulanmasında bir isabetsizlik görülmediğine karar vermiştir. (Y.9.C.20.2.1975 gün ve E.75/2.K.75/6)

Eylem, uzun bir propaganda ve hazırlık sonucunda organize edilmiş, uzun ve kısa vadeli amacı belirlenip, şeriat devleti kurulması yönünde örgüt-lü ve planlı bir kalkışma gerçekleştirilmiştir. Otelin yakılarak 35 kişinin öl-dürülmesi ve 45 kişinin öldürülmesine tam kalkışma, yangın sırasındaki “**Yak! Yak!**” biçimindeki kitlesel istenç açıklaması da şeriatçı saldırganların mevcut Anayasal düzeni yıkmak ve onun yerine şeriat devleti kurmak için her şeyi yapabileceklerini, suçu “isteyerek işleme iradeleri” ni ortaya koy-muşlardır.

Saldırganlar kararlılıklarını oteli yakıp, içindekileri öldürdükten sonra da dağılmayarak ve saldırılarını Valilik Binası’na ikinci kez yönelterek göster-mişlerdir. Ancak bu aşamadan sonra saldırganlar, güvenlik güçlerince silah kullanılmak suretiyle zor kullanılarak dağıtılabilmişlerdir.

Olayların sürdüğü 8 saat boyunca saldırgan şeriatçı güçler, Sivas’ı dene-timleri altına almışlar ve başta güvenlik güçleri ve Valilik Makamı olmak üzere devlet organlarını işlemez hale getirmişler, tam anlamıyla devlet otorite-sini zaafa uğratarak şeriatçı terör uygulamışlardır.

Askeri Yargıtay : “Devletin güçsüzlüğü, imajını kamuoyunda benimset-meye yönelik olması sebebiyle tek bir şahsın öldürülmesi eyleminin de Ana-yasa’yı ilgaya cebren teşebbüs hareketi içinde değerlendirmesi gerektiğinden... Sanığın eyleminin TCK. nun 146/1. maddesi ve fıkrası içinde değeren-dirilmesi gerekir.” görüşü ile aksine verilmiş bir kararı bozmuştur. (Ask. Yar.

1. D. 18.5.1983 gün ve E.83/202. K.83 / 422)

Yine Ask. Yarg. Daireler Kurulu : “TCK’nun 146. maddesinin maddi hareketinin, bir çete mensubunun gayeye müteveccih olarak arzulan netice- nin gerçekleşme tehlikesini doğruacak kişi ve toplumları dehşete düşürücü yoğunlukta ve etkinlikte, devlete karşı güveni sarsıcı nitelikte icra hareketle- ri olup, bu fiillerin düzeni esaslı biçimde ve elverişli vasıtalarla zorlayıcı bu- lunması gerekli olmalıdır.” denmektedir. (Ask. Yar. Drl. Krl. 31.1.1985 gün ve 1985/24 E; 1985/25.K.)

Askeri Yargıtay 1. Dairesi de : “Kimliği belirlenemeyen arkadaşlarıyla birlikte kimlik sorup güvenlik görevlisi olduğunu öğrenince kimlik kartları- la tabancalarını gaspedip tabanca ile; polis ve bekçiyi yaralayarak olay yerin- den uzaklaştıkları, bu eylemleri sanığın örgüt adına Devlet otoritesini zaafa uğratmak amacıyla yaptığı ve devlet düzenini yıkıp yerine halk iktidarını kur- mak istedikleri cihetle, eylem TCK.’nun 146/1. madde deki suçu oluşturur.” denmektedir. (Ask. Yar. 1. Da. 13.4.1983 gün ve E. 83/198, K.83/330)

Olayımızda sanıkların birleşik kasıtları, “laiklik” ilkesini kaldırıp yerine şeriat kurallarını öngören bir düzenin, şeriat devletinin kurulmasıdır.

Sanıklar bu amaçla, kendi politik ve ideolojik görüşlerinden olmayan ki- şileri toptan öldürmek kastı ile hareket etmişler ve otelde bulunan 35 kişiyi öldürerek hedeflerini gerçekleştirmişlerdir. Olayın, Yargıtay kararlarında vurgulanan, devlete ve güvenlik güçlerine karşı itimadı yok etme, güvensiz- lik ortamı yaratma, halk arasında panik yaratma, halkı korku ve dehşete sü- rüklenme nitelikleri açıktır. Olayın yarattığı vehamet, bugüne kadar bu mad- denin uygulandığı hiç bir olayda yaşanmamıştır. İrtica “**Yak! Yak!**” nidala- rıyla, halkın bedenini, laik Anayasal düzeni ateşe vermiştir. Aynı zamanda ateşe verilen, mevcut hukuk düzenidir.

Olay bu yapıyla, Yargıtay kararlarında belirtildiği biçimiyle tam da 146. maddedeki tanımlamaya uygun düşmektedir. 146’nın maddi ve manevi unsurlarını taşımaktadır. Sanıkların eylemleri Anayasa düzeninin kısmen ve- ya tamamen değiştirilmesine (tebdil), bozulmasına (tağyir) veya kaldırılma- sına (ilga) cebren kalkışma (teşebbüs) hareketleridir. Olayımızda katliam sa- nıkları önceden hazırlanıp örgütlü bir biçimde eyleme geçerek, Anayasal dü- zenı cebir ve şiddet kullanmak suretiyle değiştirmeye yönelmişlerdir.

Katliamın arkasındaki örgüt ve şeriatçı saldırganlar, mevcut düzeni orta- dan kaldırarak, şeriat düzenini hakim kılmak amacıyla organize biçimde “fi- ili fesat” çıkartarak, meydan ve sokaklarda bildiri dağıtıp, söylevlerde bulu- narak, yayın yaparak bu cürmü işlemişler ve işlemeye teşvik etmişlerdir.

Askeri Yargıtay 1. Dairesi : “Anayasa’yı silah zoruyla değiştirmeye eylemli kalkışma fiiline iştirak etmek suretiyle Kale Oto Radyatör Fabrikası işverenlerinden mağdur A.K. yı telefon ile tehdit edip para gasp etmeye teşebbüs ettikleri, sabit kabul edilerek sanık...’ın TCK’nun 146/3... maddeleri uyarınca mahkum edilmesi yerindedir.” diyerek telefon edip para gasp etmeye teşebbüsü dahi 146. madde kapsamında değerlendirilmiştir.

Ortada Bir Haksız Tahrik Fiili Olmadığı Gibi Sanıkların TCK. 146. Madde Kapsamındaki Suçlarına Tahrik Hükmünün

Uygulanması da Mümkün Değildir :

DGM Cumhuriyet Başsavcılığı “Esas Hakkında Düşünce” sinde, “Gerek gerekçede, gerek olayın seyri içinde olayların tahrikçisi oldukları anlaşılan şenliği tertip eden görevliler ve yönetim kurulundaki kişiler ile, olayın seyri içinde şenliğe davet edilmiş olup da, önceki durumu ile şenlik içindeki durumu... çerçevesinde Aziz Nesin için “Mahal Cumhuriyet Başsavcılığına suç duyurusunda bulunulmasını istemiştir. Yine DGM Başsavcılığı “Sivas”ta meydana getirilen ve Devlete karşı başkaldırma şeklinde görülen olay, bu tahrik ve teşvikin oluşturduğu olaylardan yalnız bir tekidir.” diyerek bir yandan “olayın devlete karşı başkaldırma şeklinde” olduğunu, diğer yandan da mağdurların tahriki sonucu meydana geldiğini iddia etmektedir. Tahrik konusunu iki açıdan incelemek gerekecektir. Birincisi, Aziz Nesin ve şenlik düzenleyicileri açısından, ikincisi de sanıklar yönünden.

Bilindiği üzere, “tahrik” le ilgili hükümler TCK’nın 51. maddesinde düzenlenmiştir. TCK. 51. maddede düzenlenen ise bir suç tanımlaması değildir, bir “kanuni azaltıcı sebep” tir. Bir tahrik durumu kabul edilse bile, tahrik ettiği varsayılan yönünden, - fiili başka bir suçu oluşturmuyorsa-, tahrik sayılabacak fiilden dolayı bir cezai yaptırım sözkonusu olmayacaktır. Dolayısıyla, Aziz Nesin ve şenlik düzenleyicileri yönünden “tahrik” nedeniyle suç duyurusu talebinde bulunulmasının hiçbir hukuki dayanağı yoktur. Sadece, Esas Hakkında Düşünce’de kamuoyunda sanıkların lehine denge yaratmak için konmuş bir unsurdur.

Tahrik sadece, tahrike kapılarak suç işleyenler açısından “kanuni azaltıcı sebep” tir. Haksız bir tahrikin varlığından sözedebilmek için (1) Haksız ve hukuka aykırı bir tahrik fiili olmalıdır : (2) Suç, bu haksız fiil nedeniyle, hiddet veya şiddetli bir elemin tesiri altında işlenmiş olmalıdır. Bu itibarla suç ile tahrik fiili arasında bir nedensellik bağı bulunmalıdır. (3) Ayrıca, tepki - suçun tahrik ediciye karşı işlenmiş olması da şarttır. Bu itibarla failin suçu,

kendisini, haksız hareketle tahrik etmiş bulunan kişiye karşı işlenmiş olması lazımdır.

Sivas Katliamı Davası açısından baktığımızda durum nedir? Bilindiği üzere, öncelikle bir tahrik durumu söz konusu değildir. Ayrıca, sanıkların işlediği suç TCK'nun 146. maddesinde tanımlanan Anayasa'nın "tamamını veya bir kısmını tağyir ve tebdil veya ilgaya... cebren teşebbüs" suçudur. Bu suç devlete karşı işlenmiş bir suçtur. Bu durum karşısında, -müvekkil mağdurların tahrik anlamına gelen bir fiillerinin olmaması açık bir gerçeklik olduğu bir yana- devlete karşı işlenmiş bu suça tahrikten sözetmek mümkün değildir. Dolayısıyla, sanıkların lehine, tahrikten doğan hafifletici bir nedenden bahsetmek olanaksızdır.

Sanıkların İştirak İradesi Olayda Gerçekleşmiştir:

Burada belirtmek gerekir ki, sanıkların asli veya fer'i ortak olarak cezalandırılabilmesi için gerekli olan iştirak iradesi olayda gerçekleşmiştir. Zira yukarıda belirtilen 146. maddedeki suçun maddi unsurunu oluşturan fiillerin işlenmesi konusunda faillerin büyük çoğunluğu arasında önceden bir anlaşma mevcuttur. Ancak, modern ceza hukuku suçu oluşturan fiillerin icrası sırasında gerçekleşen ani anlaşma durumlarını da iştirakin varlığı için yeterli görmektedir. İştirak için bütün ortakların diğerleriyle birlikte faaliyette bulunmak bilinç ve iradesine sahip olmaları anlamında bir "ortak irade" nin gerekli olmadığı, suçu işleyecek olan asli failin haberi olmadan da onun suçu işlemesine bilerek yardım edenlerin dahi suça iştiraktan dolayı sorumlu tutuldukları hakim anlayıştır. (Bak. ANATOLISEI : Manuale di dritto penale, par. gen., Milano 1980, s.477 ; MANTOVANI ; Diritto penale. Padova 1979. s.471; TOROSLU ; Ceza Hukuku, Ankara 1991, s.199)

Bu durum karşısında :

1) Olaylar sırasında elebaşı konumunda bulunanlar, Madımak Otel'i'nin önüne gelerek saldıranlar, olayın her aşamasında polis barikatını yaranlar veya yarma girişiminde bulunanlar ile arabaları, oteli yakanlar ve yakanları "Yak! Yak!" diyerek destekleyenler, kısacası öldürme, yakma, yıkma, kırıp parçalama gibi şiddet olaylarını gerçekleştirenler, görevlilerin görev yapmasını fiilen engelleyenler, fiili irtikap edenler veya doğrudan beraber isteyenlerdir; yani asli veya hemfail durumundadırlar ve TCK. 146. maddenin 1. fıkrası kapsamında düşünülmeleri gerekir.

2) Birinci maddede belirttiğimiz kişiler dışında kalanlardan, olay günü meydana gelen öldürme, yakma, yıkma gibi şiddet olaylarını gerçekleştiren

saldırılan kalabalık arasında bulunmamakla birlikte, bildiri dağıtarak, slogan atarak, konuşmalar yaparak, “fıili fesat” çıkartarak suçlu işlemeye teşvik edenlerin ise TCK’nun 146. maddesinin 2. fıkrasına göre cezalandırılmaları gerekmektedir.

3) Belirttiğimiz 1. ve 2. bentteki hususlar dışında kalan fer’i failler, TCK. 146/2. maddede belirtilen şekillerin dışında başka bir biçimde bu fiillerin işlenmesini teşvik edenler veya bu fiilleri işleme kararını takviye edenler veya bu fiiller işlendikten sonra müzaheret ve muavenette bulunacağını vaad edenler ise 146. maddenin 3. fıkrası anlamında fer’i iştiraktan sorumlu olacaklardır.

Sanık-eylem ilişkilerinin buna göre değerlendirilmesi gerekecektir. Yukarıda açıkladığımız nedenlerle sanıkların durumlarının TCK. 146. maddesinin kapsamı içinde değerlendirilmesini ve ona göre cezalandırılmalarını talep etmek gereği doğmuştur.

I. SANIK EYLEM İLİŞKİLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Yukarıda yaptığımız genel değerlendirmelerden sonra yargı huzuruna getirilebilmiş olan eylemcilerin, katliamla ilişkilerini kanıtlayan delilleri sırasıyla irdelleyerek sanıkların eylemle ilişkilerini kanıtlayacağız.^(*)

SANIK HALİL İBRAHİM DÜZBİÇER

Emniyet Anlatımında;

“Perşembeyi cumaya bağlayan gece 1-2.07.1993 günü işe gittim. İşe gittiğimde ve öncesinde herhangi bir yerde olsun bütün Sivas halkı Aziz NESİN’in Sivas’a gelmesi ve konuşmaları nedeniyle tedirgin bulunuyorlardı... İşe gittim ve normal olarak gece vardiyasında görev yapmaya başladım... Akşam saat 16’ya kadar işyerinde bulunacaktım. Çıkmamız gerekirken bizim vardiyamızda bulunan arkadaşların olay yerine gitmesi ve bizden görev alacak diğer itfaiyeci arkadaşların geç gelmesi nedeniyle bizler saat 17 sıralarında işten çıktık. Evime giderken Madımak Oteli yanında ve civarında önüne doğru kalabalığın olduğunu görünce kalabalığa doğru gittim ve kalabalığa katıldım. Kalabalık ile birlikte ben de atılan “ŞEYTAN AZİZ, SİVAS AZİZE MEZAR OLACAK, KANIMIZ AKSA DA ZAFER İSLA-

(*) Bu bölümde tüm sanıkların durumu ayrı ayrı irdelenmiş olmasına karşın, fazla yer tutmasını engellemek için kitabımıza sanığın durumu örnek inceleme olarak alınmıştır.

MIN, VALİ İSTİFA, TEKBİR!” gibi sloganları ben de atmıştım... Bu arada topluluk oteli taşlamaya başladılar ben de taşladım. Kültür Sitesi’nin önüne dikilen heykel sökülerek yerden sürüklenerek kalabalığın bulunduğu yere getirildi ve bu arada otelin içerisine doğru güvenlik güçlerinin yapmış bulunduğu çember kırılarak otele girilmeye başlandı... Bazı kişiler otoları devirmeye otelin içerisinde bulunan eşyaları yakmaya başladılar. Tam bu sırada ben topluluğun ön saflarında bulunuyordum. Bu ara kimin nereden geldiğini anlamadığım bir taş benim sol alnıma geldi ve kanamaya başladı... Ben biraz asabi olduğumdan dolayı, olayın etkisine fazla kapıldığımdan, alnımın yarılarak ne kadar fazla kan aktığının farkında değildim. Çevremdekiler uyardılar. Bir eczaneye gittim. Ancak bulamadım. Tekrar topluluğa doğru gittim, zabıta görevlileri benim yaralandığımı görünce beni arabaya alarak Numune Hastanesi’ne götürdüler... Evime gitmek için Subay Gazinosu’nun yanında polisler beni yakaladılar... Olaylar esnasında slogan attım, taş attım; fakat otelin yakılmasına karışmadım” demiştir.

C. Savcılığı Anlatımında;

“Ben Sivas Belediyesi’nde İtfaiye Müdürlüğü’nde itfaiye eri olarak çalışıyordum. Olay günü 8-16 vardiyasında görevli idim. Olaylar çıkınca öğleden sonraki saatlerde yine aynı vardiyalarda diğer arkadaşlarım Vilayet Konağı ve Madımak Otelı civarında görevlendirildi ben ve 7-8 arkadaş İtfaiye Müdürlüğü’nde yedek olarak kaldık... Ancak saat 16-24 vardiasında çalışan arkadaşlar saat 17-17.30 arası gelince başka bir yerde görevlendirilmediğimizden müdür bey bizim mesai saatinin bitmesi nedeniyle bizi evlerimize gönderdi. Birkaç arkadaşla birlikte merak saiki ile evimize giderken topluluğun bulunduğu Madımak Otelı civarında kendilerine katılıp seyrettim. Herhangi bir slogan atmadım. Yürüyüşe katılmadım. Saat 18.30 civarında tanımadığım kişilerin attığı taşla sol alnımdan yaralandım. Hastaneye kaldırdılar, tedavi sonrası evime giderken polisler beni yakaladılar.”

DGM Savcılığı Anlatımında;

Din aleyhine propagandalardan etkilendiğinden kalabalığa katıldığını, kalabalık içinde sloganlar attığını, polisin dağılın demesine rağmen dağılmadığını, Belediye Başkanı’nın konuşmasına rağmen, dağılmamakta ısrar ettiğini, bir ara kendisini kalabalığın önünde bulduğunu, bir arkasındaki topluluğun bir de polisin itmesi sırasında yere düşüp fenalık geçirdiğini, uyanınca polise kızdığını otele atılan taşlardan birinin kafasına isabet ettiğini, hastaha-

neye götürüldüğünü, evine giderken polisçe yakalandığı doğrultusunda ifade vermiştir.

Sulh Ceza Mahkemesi'ndeki Anlatımında;

“2.7.1993 günü saat 16'da görevim nedeniyle işyerimden çıktım, eve giderken otelin yan tarafı ile, postahanenin önünde kalabalık bir grup vardı, merak ettim yanlarına gittim, ne olduğunu sordum, yazar Aziz Nesin'in dinimize hakaret ettiğini.... söylediler. Ben kalabalığa katıldım. Allahuekber! diyerek tekbir getirdim..... sloganları ile “KANIMIZ AKSA DA ZAFER İSLAMIN, MÜSLÜMAN TÜRKİYE!” gibi sloganlar attım... Belediye Başkanı'nın konuşmasına rağmen dağılmadık, daha da hırslandık. Otele taş atılıyordu, ben de taş attım. Arkadan itme, önden engelleme yüzünden arada kaldım. Atılan taş kafamı yaraladı. Eczaneye gittim. Yaramı sardırdım. Hükümet Konağı'nın orada iken polisler beni yakaladılar. Teşhis tutanağını kabul etmiyorum. Barikatı yararak otele girmedim; ancak itildiğimden en ön safa geçtim. Buradaki beyanlarımın aksine olanları kabul etmiyorum” demiştir.

Duruşmadaki Anlatımında;

Sanık duruşmada; “08.00'de işyerine gittiğini ve saat 17.00'de işinden ayrıldığını, Madımak Oteli önündeki olayları Zabıta Müdürlüğü'nden seyrettiğini, bu sırada arkadaşı Ahmet İYİCE'nin “göreve çağrıldık” dediğini, ayrıca Erdoğan TUNÇ'un da kendisini göreve çağırdığını, göreve giderken ve barikatları yarmaya çalışırken kafasının yarıldığını” söylemiştir. Duruşmada kendisine klasör 2 Dz. 444'de bulunan 14.07.1993 tarihli C. Savcılığı ifadesi okunmuş; sanık, “Bu ifademi zorla benden aldılar.Karakola iki tane savcı geldi. Orada ifademi aldı. Ben bunların savcı olduğunu bilmiyordum. Emniyette görevli zannedyordum. Bana “şunu yaptın, bunu yaptın” diye söylüyorlardı. Ben buradan kurtulayım, bir an önce cezaevine gideyim diye böyle söyledim.” demiştir.

Sanığın soruşturmanın tüm aşamalarındaki anlatımları birbirinden farklıdır. Son soruşturmada olaylara karışmadığını söyleyen sanık, Sulh Ceza Mahkemesi'nde olaylara karıştığını söylemiştir. Bilindiği üzere sanığın hakim önündeki anlatımı CMUK 247 md. gereğince ikrarına esas tutulur. Yan delillerle de desteklenen ikrar karşısında sanığın mahkumiyeti gerekir.

SANIĞIN SUÇLULUĞUNUN KANITLARI

Kamu Tanığı Rahim ÇALIŞKAN

Savcılığa verdiği yeminli anlatımında; “Madımak Otelı’nın önüne Ozanlar Heykeli getirilmiştir. Halil İbrahim DÜZBİÇER’i eline bir sopa almış çılgın gibi heykele vururken, heykeli parçalarırken gördüm. Hatta elinden sopayı almak isterken, sopası elimi yaraladı. Kendisini **kesin olarak** teşhis ettim.” demıştır. Yargıç önünde de bu anlatımları yinelemiştir. Duruşmada ise sanığı kişi olarak tanımış ve eylemlerini tarif etmiştir.

Kamu Tanığı Ekrem NALCI

Sivas C. Savcılığı’na vermiş bulunduğ u yeminli anlatımında; “Kültür Merkezi önünde Ozanlar Heykeli’ni kazmalarırken gördüm. Kazmayı elinden alırken kafasından yaralandı. Slogan atıyordu. Madımak Otelı’ne geldiğimizde kafasını sarılı gördüm. Burada da slogan atıyordu. Bir ara otele girdi. Eşyaları dışarı attı. Aşağı inip aliminyumları söktü. Adeta azgın bir mahluk gibiydi.” demıştır. Sonraki anlatımlarında bu anlatımları yinelemiştir. Duruşmada ise savcılık anlatımını aynen tekrar ettiğini söylemiş aradan çok zaman geçmesi nedeniyle kişileri teşhis edemeyeceğini belirtmiştir.

Kamu Tanığı Sami ECE

C. Savcılığınca alınan yeminli anlatımında;

“Madımak Otelı önüne kurduğumuz barikatı yarıp geçmeyi başaranlardır. Sanık fevkalade saldırgandı. Gözü dönmüştü. Otel önünde bulunan arabayı devirenlerdendir. Arabaların üzerine çıkıp oradan otelin ikinci katına çıkanlardır. Burada, ne bulduysa aşağı atmıştır. Sonra Durmuş TUFAN’ın akıttığı benzinle bez parçasını ıslatmış, yakıp arabaların üzerine atmıştır. Yangın böyle başlamıştır.” demıştır. Sivas Ağır Ceza Mahkemesi’nin 993/59 Talimat sayılı ifadesinde bu ifadesini aynen tekrar ettiğini söylemiştir. Duruşmada verdiği ifadede eski ifadelerini aynen tekrar ettiğini belirtmiştir.

Kamu Tanığı Nahit DURSUN

Sivas C. Savcılığı’nda yeminli olarak alınan anlatımında;

“....Buruciye, Kültür Merkezi, Vilayet önü, Madımak Otelı önlerinde elebaşısıydı. Barikatı yarmak isteyen grubun başındaydı. Bir ara barikatı yardı ve otele girdi. Bizzat ben dışarı attım. Hatta bana bir de yumruk salladı... Otele benzin getirenlerin elinden benzini almak isteyen polisler e engel oldu.” demıştır. Sonraki anlatımlarında ve duruşmada bu anlatımı tekrar etmiştir. An-

cak aradan uzun zaman geçtiği için sanıkları tanıyamayacağını da sözlerine eklemiştir.

Sivas C.Savcılığı'nda verdiği yeminli anlatımında;

“Durmuş TUFAN'ın getirdiği benzin döküldüğü sırada Halil İbrahim DÜZBİÇER bezi benzinle ıslattı; ateşledi, devrilmiş arabaların üzerine attı. Yangın böyle başladı. Peşinden arabaların üzerine bastı otele çıktı eşyaları aşağı attı.”

Kamu tanığı MUSTAFA UZUN

Kamu tanığı FARUK ÜNAL

Kamu tanığı MEHMET YILDIZ

Kamu tanığı EROL ÇÖL

Sivas C. Savcılığı ve duruşmadaki anlatımlarında, sanığın birinci derecede sorumlu olduğunu bildirmişlerdir.

Müşteki Tanıkların Beyanı

- a. Murtaza DEMİR (tutanak . 291-299)
- b. Serdar DOĞAN (tutanak s. 330-341)
- c. Rıza AYDOĞMUŞ (tutanak s.325-334)
- d. Ali Rıza KOÇYİĞİT (tutanak s. 363-373)
- e. Zerrin TAŞPINAR (tutanak s.275-281)

İsimleri yazılan bu müştekiler sanığı eylemleriyle anlatarak duruşmada teşhis etmişlerdir.

Fotoğraflar

- a) Sanık hazırlık soruşturmasında Ömer Faruk GEZ'le C-039 nolu fotoğrafta kendisini teşhis etmiştir.
- b) Yine tek başına C-040, V-3 , V-4, E-33 nolu fotoğraflarda kendi kendisini teşhis etmiştir.
- c) Müdahil vekili olarak bizler 1,21,28,83 nolu fotoğrafların sanığa ait olduğunu ileri sürdüğümüzde, sanık bu iddiamızın doğruluğunu kabul etmiştir.

DGM SAVCILILIĞI'NIN İSTEMİ

Savcılık, sanığın suçunun kanıtlandığını ve TCK.nunun 146/1 maddesi gereğince cezalandırılmasını istemiştir.

SONUÇ VE İSTEM

Yukarıda açıkladığımız nedenlerle sanık hakkında T.C.K.'nın 146/1 maddesinin uygulanmasını talep ediyoruz.

GENEL SONUÇ VE İSTEM

Yukarıdaki gerekçelerden anlaşılacağı üzere; toplumumuzun uygarlık yolundaki yürüyüşünü durdurup geriye çevirmek için, özellikle son yıllarda ekilen olumsuz tohumlar uç vermiş, Sivas'ta Anayasal laik düzene karşı Cumhuriyet tarihinin en büyük şeriatçı başkaldırısı gerçekleştirilerek, 35 insanımız öldürülmüş, 45'i aşkın insanımız ölümden son anda kurtulabilmiştir..

Bu katliamı yapan sanıklardan, sorumluluk derecelerine göre;

A- (1) Halil İbrahim DÜZBİÇER, (2) Muhsin ERBAŞ, (3) Ali KURT, (4) Ömer Faruk GEZ, (5) Latif KARACA, (6) Nevzat AYDIN, (7) Cafer Tayyar SOYKÖK, (8) Çetrim ASAMAKA, (9) Harun GÜLBAŞ, (10) Bekir ÇİNAR, (11) Adem KOZU, (12) Tufan CAYMAZ, (13) Yalçın KEPENEK, (14) Hayrettin YEĞİN, (15) Murat KARATAŞ, (16) Haydar ŞAHİNOĞLU, (17) Ahmet Hakan ASLAN, (18) Sedat YILDIRIM, (19) Erol SARIKAYA, (20) Ünal BERKA, (21) Osman DÜZARDIÇ, (22) Kerim KÜÇÜKÖSEN, (23) İlhami ÇALIŞKAN, (24) Ahmet Turan KILIÇ, (25) Süleyman TOKSUN, (26) Hüseyin KAYA, (27) Mehmet YILMAZ, (28) Vahit KAYNAR, (29) Halil KÜTÜKTE, (30) Eren CEYLAN, (31) Mehmet DEMİR, (32) Murat ÇANAKLITAŞ, (33) Saadettin YÜKSEL, (34) Mevlüt ATALAY, (35) Bülent DÖĞENÇİ, (36) Abdülkadir ARIDICI, (37) Ahmet Turan YALÇINKAYA, (38) Ahmet OFLAZ, (39) Temel TOY, (40) Ali TEMİZ, (41) Hayrettin GÜL, (42) Alim ÖZHAN, (43) Adem BAYRAK, (44) Ethem CEYLAN, (45) Ali TEKE, (46) Ömer DEMİR, (47) Fatih ERDEM, (48) İbrahim DURAN, (49) Zaim BAYAT, (50) Özer ÇANAKLITAŞ, (51) Kazım YILDIRIM, (52) Faruk BELKAVLI, (53) Halis DURAN, (54) Harun KAVAK, (55) Ekrem KURT, (56) Harun YILDIZ, (57) Gazi TUFAN, (58) Faruk CEYLAN, (59) Murat SONGUR, (60) Erkan ÇETİNTAŞ, (61) İsmet ONAR, (62) Bülent KARAYİĞİT, (63) Durmuş TUFAN, (64) Yusuf ŞİMŞEK, (65) Faruk SARIKAYA, (66) Muammer ÖZDEMİR, (67) Turan KAYA, (68) Adem AĞBEKTAŞ, (69) Yılmaz CEYLAN, (70) Hasan Basri KOÇ, (71) Yıldırım YÜKSEL, (72) Kenan KALE, (73) Ali YILMAZ, (74) Tuncer KÖKTEN, (75) Engin DURNA, (76) Mustafa Uğur YARAŞ, (77) Zafer YELOK, (78) Bülent GÜLDÜ'nün TCK.nun 146/1. maddesi gereğince;

B- (1) Özay KARATÜRK, (2) Metin CEYLAN, (3) Ramazan ÖNDER,

(4) Yusuf Ziya ELİŞ, (5) Sadettin TEMİZ, (6) Mustafa SAYDAM, (7) Mehmet ŞARKIŞLA, (8) Ahmet ONAR, (9) Süleyman KURŞUN, (10) Orhan DEMİR, (11) Mustafa DÜRER, (12) Osman KILIÇ, (13) Zekeriya TEKİN, (14) Erol ÇELİK, (15) Muhammet Nuh KILIÇ, (16) Mehmet TORAMAN, (17) Serha ÖZGENTÜRK, (18) Osman ÇIBIKÇI'nın TCK.nun 146/2. maddesi gereğince;

C- (1) Bünyamin ELİŞ, (2) Özkan DOĞAN, (3) Tekin ARIS, (4) Metin YOKUŞ, (5) Ergun KILIÇ, (6) Mustafa KESKİN, (7) Emin BOZKURT, (8) Kemal ONAR, (9) Erol YILDIZ, (10) Halit KARAKAYA, (11) Mehmet Ercan İLTER, (12) Vedat YILDIRAN, (13) İsmail BIÇAKÇIGİL, (14) Hüseyin ZORLU, (15) Necati ÇAY, (16) Mustafa ARSLAN, (17) Abdülkadir KILIÇ, (18) Adnan KEPENK, (19) Ali ULUÇAY, (20) Abdullah MALATYA, (21) Adem YÖRÜK, (22) Mehmet KARAKAYA, (23) Ahmet KAŞKAYA, (24) Doğan DUMAN, (25) Rıza ÖZPEMBE, (26) Cevdet MAZMAN'ın TCK.nun 146/3. maddesi gereğince ;

D- Katliamda birinci dereceden sorumlu olmakla birlikte firarda olmaları nedeniyle sorguları yapılamamış olduğundan sanıklar Cafer ERÇAKMAK ve Yunus KARATAŞ hakkında dosyanın tefrik edilmesine; yakalanarak haklarında işlem yapılmasına;

TÜM SANIKLARIN CEZALANDIRILMALARINA, hukuki haklarımızın saklı tutulmasına, karar verilmesini saygıyla dileriz. 31.08.1994

Av. Önder SAV

Av. Şenel SARHAN

Av. Veli DEVECİOĞLU

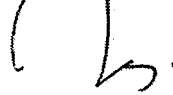
Av. Ali KALAN

Av. Şakir KEÇELİ

Av. Zeki TAŞSANCIL

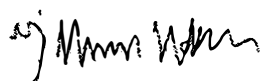
Av. Nusrat SENEM

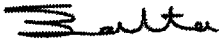
Av. Hüseyin GÖKÇE ARSLAN

Av. İkinur KALAN

Av.Cevat BALTA

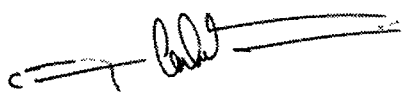
Av.Süleyman ATEŞ

Av.Sedat KESER

Av.Bahadır TABEL

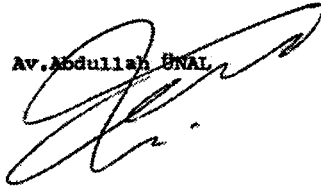
Av.Zeynel Erkan

Av.Bersan TABEL

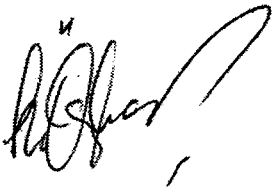
Av.Abdullah UNAL

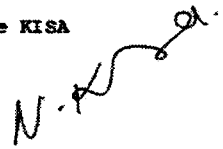
Av.Lale YASAR

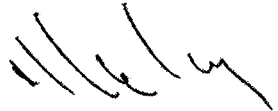
Av.Berkalp ÖZKAN

Av.Nebile KISA

Av.Hasan ÖZLİHAN

Av.Erkan YALÇINKAYA

Av.Fikret ASLAN

Av.Selahattin EMRE

Av.Erdoğan KILIÇ

Av.Saniye GÜL

Av.Lale İNCESU

Av.Abdullah ÜNAL

Av.Haldun SÜMENGEN

Av.Harun R.GÜNGÖR

Av.Nizamettin BULUT

Av.Muhammed YILMAZ

Av.Şemsi YILDIRIM

Av.Hüseyin ÖZCAN

Av.Cafer TOPTAŞ

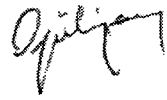
Av.Gülnaz Kocaman

Av.Necati YILMAZ

Av.Gülizar BALCI

Av.Mahmut TOY

Av.Hüseyin ERTUĞRUL

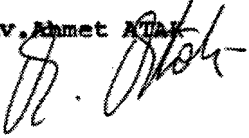
Av.Ali ÖZDEMİR

Av.Ahmet HÜROĞLU

Av.Ahmet ATAY

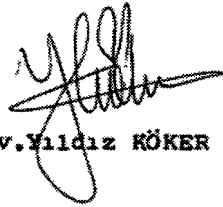
Av.Fazıl GÜLEKEN

Av.Veli Koluçık

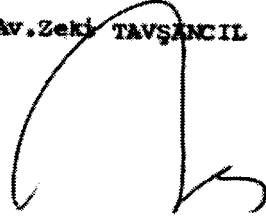
Av.Yıldız KÖKER

Av.Sultan SARIGÜL

Av.Zeki TAVŞANCIL

Av.Nusret Senem

Av.Gülten Ayana AVŞAR

Av.Halil AVŞAR

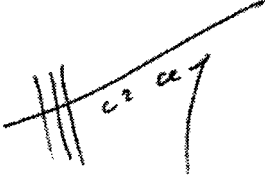
Av.Aydın ERDOĞAN

Av.Kazım GENÇ

Av.Hıncal TEZCAN

Av.Gülay ÖKTEM

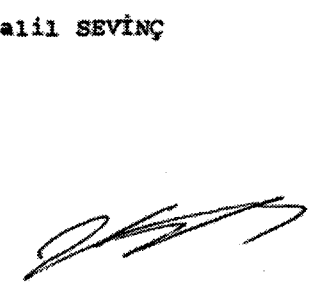
Av.Hayati ŞAHİN

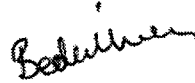
Av.Nurten ÇAĞLAR

Av.Halil SEVİNÇ

Av.Bediha TAMŞÖZ

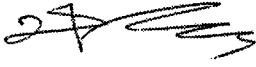
Av.Ayhan SARIHAN

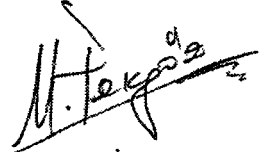
Av.Süleyman BEYSÜLEN

Av.Zeynel A. TEMİZKAN

Av.Mehmet PEKGÖZ

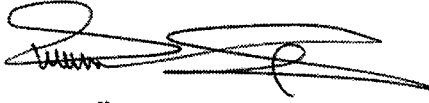
Av.Mehmet ÖZŞUCA

Av.Hasan SEYFELİ

Av.Sebahattin ŞENOĞLU

Av.A.Cafer BAŞ

Av.H.Basri ÖZBEY

Av.A.Esin ÖZBEY

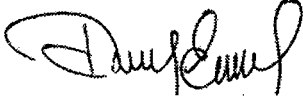
Av.Argun BOZKURT

Av.Ümit ÖNCÜL

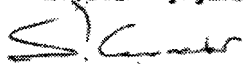
Av.Dursun ERMİŞ

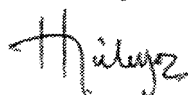
Av.Mehmet CENGİZ

Av.Selma ÇİÇENÇİ

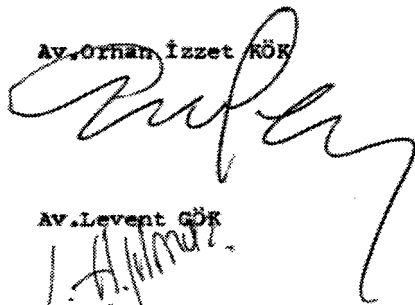
Av.Hülya SARSAM

Av.Hasan GİRİT

Av.Orhan İzzet RÖK

Av.Levent Hale YILMAZ

Av.Levent GÖK

YALNIZCA KARAR DURUŞMASINA KATILMAK AÇIKLIĞI SAĞLAMAZ

(1) NO'LU DEVLET GÜVENLİK MAHKEMESİ BAŞKANLIĞINA ANKARA

26.12.1994

Dosya No: 993/106

Konu: Duruşmaya katılınama kararımızın sürdürüldüğü hakkında.

2 Temmuz 1993 günü Sivas'ta 35 insanın ölümü ve çok sayıda kişinin yaralanması ile sonuçlanan SİVAS KATLIAMI davası, karar aşamasına gelmiş bulunmaktadır.

25.3.1994 günlü duruşmada “... *ammenin selameti bakımından ve kamu güvenliği açısından duruşmaların gizli olarak devamına...*” karar verilmiş ve böylece de basın ve kamuoyunun bilgi edinme, yasal ve demokratik denetimde bulunma hakkı yasaklanmıştır.

22.4.1994 günü mahkemeye sunduğumuz dilekçemizde, yargılamanın tarafsızlığının etkin bir teminatı olan duruşmaların açık yapılması kuralının zedelendiğini, “*gizlilik kararının hukuki dayanaktan yoksun*” olduğunu belirtmiş, kaldırılmasını istemiştik.

Davanın başından beri, özellikle 24.4.1994 günlü duruşmada, sanıkların müdahil ve vekillerine yönelik hakaretlerini ve saldırgan davranışlarının yaptırımsız bırakılması, müdahil vekillerini görev yapamaz duruma düşürülmeleri yanında bir de “*aleniyet*” istemimizin reddedilmesi, duruş-

maların basına ve kamuoyuna sürekli kapatılması ve böylece halkın bilgi edinme ve denetleme hakkının ortadan kaldırılması karşısında, yargılamada açıklığı sağlamak için, müdahil vasilerin de istemiyle 26.4.1994 günü sunduğumuz dilekçeyle “... *gizlilik kararı kaldırıluncaya kadar duruşmalara girmeyeceğimizi...*” bildirmiştik; o zamandan bu yanada duruşmalara katılmamaktayız.

Mahkemece, 28.11.1994 günlü duruşmadaki ara kararında, “... *dosyadaki deliller ve basının haberleşme hürriyeti de gözönünde tutularak ilgili gazetelere herhangi bir cezai ihbar yapılmasına yer olmadığına daha önceki ara kararlarımızdan vazgeçilmesine..*” denilerek “**KARARIN TEFHİMİ**” için duruşma, 26.12.1994 tarihine bırakılmıştır.

Anılan ara kararı, müdahil vekillerinin yargılamaya hukuksal katkıda bulunmalarını sağlamaktan, görsel ve yazılı yayın organlarını, halkı özgürce bilgilendirmesini, halkın da yargılama üzerindeki yasal, meşru, demokratik gözetim ve denetim hakkını kullanmasını amaçlamaktan öte tamamen yasal bir zorunluluktan kaynaklanmaktadır.

CMUK’nun 373/son fıkrasında yer alan “... **HÜKÜM.. HER HALDE ALENİ TEFHİM OLUNUR...**” emredici kuralı uyarınca mahkeme, nihai kararını aleni (açık) duruşmada bildirmek zorundadır. Aksine bir görüş ve davranış, CMUK ve Yargıtay kararlarına göre, bozmayı gerektirmektedir. Bu nedenle mahkeme, kendi iradesi ve isteği dışında yasa gereği olarak “**GİZLİLİK KARARINI**” kaldırmıştır.

Müdahiller ve vekilleri olarak 24.4.1994 tarihinden bu yana yargılamanın hiçbir oturumuna katılmamakla birlikte, soruşturmanın genişletilmesi ve davanın esasına ilişkin görüş belirtilmesi dahil, üzerimize düşen bütün görevleri eksiksiz yerine getirmiş bulunmaktayız.

“**Mahkemece verilen GİZLİLİK KARARI geri alınmadığı sürece duruşmalara girmeme**” kararımızın özünde ve temelinde duruşmalarda aleniyetin, kamunun denetiminin ve bilgilenebilmesinin sağlanması yanında, müdahil vekilleri olarak yargılama-
daki kimi eksiklikleri, usuli ve hukuki yanlışlıkları anında tartışmak, düzeltmesini sağlamak, iç hukukun ve ulusal üstü hukukun tanıdığı meşru haklar doğrultusunda katkıda bulunmak ve yargılamanın ayrılmaz parçası ve önemli bir unsuru olmamızın gereğini yerine getirmek anlayışı yatmaktaydı. Buna olanak tanınmadığı için duruşmalara girmeme kararlılığımız, sürdürülmüştür.

Yukarıda açıklanan değerlendirme tutum ve anlayışımızı değiştirecek

hiçbir olumlu gelişme olmadığı için, yargılamanın tamamlanıp, bu aşamada hiçbir hukuki katkının yapılamayacağı ve sadece **“KARARIN TEFHİM”** edileceği anlaşılan bugünkü duruşmada biçimsel olarak durmayı uygun bulmuyoruz; müvekkillerimizin de isteği doğrultusunda, duruşmaya katılmıyoruz; mahkemeyi yargılama boyunca süren usul ve hukuk yanlışları ve tarihi sorumluluğu ile başbaşa bırakıyoruz.

Saygılarımızla

Müdahil Vekilleri

Kararlar

İlk Karar

SANIKLAR, CUMHURİYETİ HEDEF ALMAMIŞLAR

**T.C.
ANKARA
1 NOLU DEVLET GÜVENLİK MAHKEMESİ**

26.12.1994

GEREKÇELİ KARAR

ESAS NO : 1993/106
KARAR NO : 1994/190
C. SAVCILIĞI ESAS : 1993/170
BAŞKAN : Muammer ÜNSOY (18960)
ÜYE HAKİM KD. ALBAY: Çetin GÜVENER (966-2)
ÜYE : Ö. Yılmaz ÇAMLIBEL (20696)
CUMHURİYET SAVCISI : Ali Rıza KONURALP (19714)
CUMHURİYET SAVCISI : Dilaver KAHVECİ (21749)
T. KATİBİ : Hasan ERDOĞAN (67)
DAVACI : K.H.

(Not: Sadece son kısım alınmıştır.)

(...)

D) NETİCE VE KANAAT

Bu bölümde Cumhuriyet Savcılığı ve Müdahil taraf vekillerinin TCK.nun 146. maddesi ile ilgili iddialarının mesnetini teşkil eden delillerin bir kez daha değerlendirilmesi ve bu kanun hükmüne uygunluğunu tartışmak istiyoruz.

a) 02.07.1993 günü sabah ev ve işyerleri kapı önlerine bırakılan "*Müslüman Kamuoyuna!*" başlıklı bildirinin tam metnini sunuyoruz:

Bismillâhirrahmânirrahim.

"Peygamber, Mü'minlere kendi canlarından ileridir. O'nun Hanımları da müminlerin analarıdır." (AHZAB: 6)

Mü'minlere öz canlarından daha ileri olan Allah Resûlü (SAV)'ne ve O'nun temiz zevcelerine, Allah'ın beytine (Kâbe'ye) ve Kitabı Kur'ân'a alçakça küfredilmekte ve Mü'minlerin izzet ve namusuna saldırılmaktadır.

Dünyamızın bazı bölgelerinde şeytan ve onun yandaşları olan emperyalist kâfirler dinimize ve mukaddes değerlerimize dil uzatmaktadırlar. Bunun başını ise satılmış, mürted SALMAN RÜŞDÎ köpeği çekmektedir.

Bu şeytani oyunlara karşı, izzetli ve duyarlı müslümanlar yiğitçe mücadele ortaya koyarak bu uğurda canlarını feda etmekten çekinmemişlerdir.

Bu iğrenç oyunların bir uzantısı olarak ülkemizde de; AYDINLIK GAZETESİ denilen bir paçavrada, mel'un Rüşdi'nin figüranlığına soyunan, dünya emperyalizminin gönüllü uşağı AZİZ NESİN, aynı şekilde, Kur'ân'ın korunmuşluğuna dil uzatmış, Hazret-i Peygamber (SAV)'ın âile hayatını (hâşâ) bir genelev ortamına benzetmiş ve ümmetin anaları olan hanımlarına (hâşâ) fahişe deme cür'etinde bulunmuştur. Bu olay dünyanın değişik yerlerinde kâfir devletler tarafından dahi kabul görmezken, basımına müsaade edilmezken, ne yazık ki lâik ve iki yüzlü T.C. Devleti tarafından yayımlanmasına izin verilmiş; ayrıca, bunu kabullenmeyip protesto eden izzetli müslümanlar, devletin polis ve jandarması tarafından joplanmış, kurşunlanmış, bir kısmı da hapishanelere atılmıştır.

Salman Rüşdî köpeği müslümanların çok az olduğu kâfir bir ülkede korkudan sokağa çıkmaya bile cesaret edemezken O'nun yerli uşağı Aziz NESİN köpeği, yanında kendisiyle beraber bir ekiple birlikte şehrimiz Valisi tarafından davet edilip, şehirde âdetâ müslümanlarla alay edercesine gezebilmektedir.

Kâfirler şunu iyi bilmeli ki:

İslam'ın Peygamberini ve Kitabın izzetini korumak için bu uğurda verilecek canlarımız vardır.

Gün; Müslümanlığımızın gereğini yerine getirme günüdür!

Gün; Allah (CC)'ın vahyi Kur'an-ı Kerim'e, Allah'ın meleklerine, Allah'ın Resûlü Hz. Muhammed (SAV)'e, O'nun âilesine ve ashabına yöneltilen çirkin küfürlerin hesabının sorulma günüdür.

"İman edenler Allah yolunda savaşırlar, kâfirler de tağut yolunda savaşırlar. O halde şeytanın dostlarıyla savaşın; çünkü şeytanın hilesi zayıftır." (NİSA: 76)

Galip gelecek olanlar şüphesiz ki Allah taraftarı olanlardır."

Bu bildiri bütün olarak incelendiğinde yazarı Salman Rüştü olan Şeytan Ayetleri isimli kitabın Bakanlar Kurulu'nun Türkiye'de basılması, yayınlanması ve dağıtılmasının yasaklanmış olmasına rağmen bir bölümünü tercüme ettiren ve Aydınlik Gazetesi'nde yayınlayan Aziz Nesin'e yönelik ve Aziz Nesin'in Sivas iline gelmesi ve buradaki gösterilere katılmasının, protesto edilmesi gerektiği belirtilmekte ve şu ifade ile ***"Salman Rüştü köpeği Müslümanların çok az olduğu kâfir bir ülkede korkudan sokağa çıkmaya bile cesaret edemezken O'nun yerli uşağı Aziz NESİN köpeği yanında kendisi ile beraber bir ekiple birlikte şehrimiz Valisi tarafından davet edilip şehirde adeta müslümanlarla alay edercesine gezebilmektedir."***

Bildirinin bir başka bölümünde ***"... Kâfirler şunu iyi bilmeli ki İslamın peygamberini ve kitabın izzetini korumak için bu uğurda verilecek canlarımız vardır. Gün Allah (CC)'ın vahyi Kur'an-ı Kerim'e, Allahın meleklerine, Allah'ın resulü Hz. Muhammed (SAV)'e, O'nun ailesine ve ashabına yöneltilen çirkin küfürlerin hesabının sorulması günüdür. İman edenler Allah yolunda savaşırlar!.."*** şeklindeki ifade Aziz NESİN'in, şahsına yönelik bir husumet, kin ve nefret taşımaktadır. Ayrıca bildiri Müslümanları bu kitabın Türkiye'de Türkçe'ye tercüme ederek yayınlayan Aziz NESİN'in, Sivas'ta bulunmasının ve Vali tarafından davetinin ve Sivas ilinde gezmesinin mümkün olmadığı, bunun mutlaka engellenmesi gerektiği, gerekirse bu uğurda canlarını dahi verebileceklerini ifade etmişlerdir.

Bildiri mahiyeti itibarıyla Devletin Anayasası'na ve yasama organına karşı herhangi bir tavır göstermemekte, sadece ve sadece Aziz NESİN'in, Şeytan Ayetleri kitabını tercüme ettirerek yayınlamasından dolayı Sivas'ta gezemeyeceği belirtilmektedir. Bu demek oluyor ki eylemin hedefi Aziz NE-

SİN'dir. Yukarıdaki bölümlerde de izah ettiğimiz üzere Aziz NESİN'in şahsına yönelik eylemlerin Laik düzene yönelik olduğunu düşünmek mümkün değildir. Çünkü Aziz NESİN'in, hedef gösterilmesinin sebebi yine bu bildiride açıklandığı üzere Şeytan Ayetleri isimli kitabın Türkçe'ye tercüme ettirecek yayınlamasıdır. Aziz NESİN'in, düşüncelerine ve Laik düzene karşı bir tepki değildir. Bildiriyi kaleme alan kişi veya kişilerin laik düşünceye mensup oldukları düşüncesinde değiliz. Zira bu bildiride Cumhuriyetin temel niteliklerinden olan **laiklik aleyhinde her hangi bir ifade bulunmamaktadır.** Tamamen Aziz NESİN'in, Sivas ilinde bulunmasından dolayı, Müslümanların bu şahsın, Müslümanlarla alay edercesine gezemeyeceği ve bugünün Müslümanlığın gereğini yerine getirme günü olduğu belirtilmekte ve iman edenlerin Allah yolunda savaşmaları gerektiği belirtilmektedir. Bildirinin bu bölümünde de Aziz NESİN'e karşı savaş açılması ve bu uğurda gerekirse canlarının da feda edilmesi gerektiği belirtilmektedir. Yine bu bildiride Aziz NESİN'i katletme emri verilmektedir. Bildirinin mahiyeti itibarıyla Aziz NESİN'in şeytan olarak tanımlanması ve bu şeytanın mutlaka bertarafı ve bunun karşılığında müslümanlığın gereğinin yerine getirilmesi olacağı belirtilmiştir. Dolayısıyla baştan itibaren Devlet kuvvetleri aleyhine cürüm işlemekle suçlanan sanıkların gerçekte Devlet kuvvetlerine karşı herhangi bir fiillerinin bulunmadığı, hedef gösterilen Aziz NESİN'in şahsına yönelik ve öldürme kastı taşıyan eylemler bütünüdür. Tüm bu nedenlerle sanıkların fiilinin TCK.nun 146. maddesi içerisinde değerlendirilemeyeceği, Aziz NESİN'e yönelik eylemin Devlete karşı işlenmiş bir suç olamayacağı; dolayısıyla sanıkların fiilinin *"bina yakmak suretiyle Aziz NESİN'i öldürme kastına yönelik eylem olarak"* tanımlanması hakka ve hukuka uygun düşecektir.

b) Video Kaset İzlenim Raporlarının Değerlendirilmesi:

Gerek Cumhuriyet Savcılığı'ndan gelen, gerekse müdahil tarafın ibraz ettiği video kasetlerin incelenmesi sonucu aşağıda yazılı sloganların tesbiti yapılmıştır:

"Sivas Aziz'e Mezar Olacak!

İslam'a Uzanan Eller Kırılacak!

Vali İstifa!

Kanımız Aksa da Zafer İslamın!

Tekbir... Ya Allah Bismillah, Allahuekber!

En Büyük Asker Bizim Asker!"

Cumhuriyet Savcısı, müdahil vekili ve sanık vekili tarafından da izlenilen, heyetçe izlediğimiz kasetlerde tesbit edilen sloganlar bunlardan ibarettir.

Bu sloganların dışında başkaca bir slogan bulunmamaktadır. Yani Cumhuriyet Savcılığı'nın ve müdahil tarafın iddia ettiği gibi Cumhuriyetin temel niteliklerinden olan Laiklik aleyhinde herhangi bir slogan tesbit edilememiştir. Bu Laiklik aleyhindeki sloganı, özellikle müşteriler ve bazı polis memurları olaydan altı ay sonra ifade etmişlerdir. *"Laiklik aleyhindeki slogan söylenmemiştir"* diyemiyoruz; ancak topluca bu tür bir slogan atılmadığı video kaset incelemesi ile kesin olarak tesbit edilmiştir. Laiklik aleyhindeki slogan belki Emniyet güçlerinin veya müşterilerin duyabileceği ferdi sloganlar olabilir ancak, onbeş bin kişinin toplandığı, Madımak Oteli önündeki kalabalığın tüm sloganları duyulup tesbit edildiği halde Laiklik ilkesi aleyhinde bu kadar büyük bir kalabalığın tek bir ağızdan slogan atması ve bunun da diğerleri gibi duyulmaması mümkün değildir. O halde Laiklik aleyhindeki sloganın kişisel veya çok az bir grup tarafından söylendiği; ancak topluluğun geneli tarafından ifade edilmediği kesin olarak tesbit edilmiştir. Bunun yanı sıra Cumhuriyet, Anayasa ve Devlet aleyhinde sloganlar da tesbit edilememiştir. Bu tür sloganların da kişisel olabileceği ve genele teşmil edilemeyeceği kanaatindeyiz.

Bu sloganların üzerinde durmamızın sebebi, gerek iddia makamının gerekse müdahil tarafın eylemin Laik düzen aleyhinde olduğu gerekçesini Laiklik aleyhindeki sloganlara dayandırmış olmalarındandır.

Anayasanın tanımladığı ve Cumhuriyet'in temel niteliklerinden olan ve Mahkememizce de vazgeçilemez kabul edilen Laiklik ilkesinin aleyhinde slogan atılması eylemcilerin kastının açık ve kesin belirtisi olamaz. Sadece slogana dayalı suç tespiti ve tarifi yapılamaz, slogan gösterisi yapan kişinin düşünce yapısını ortaya kor; ancak eylem kastını tesbitte yeterli bir unsur değildir. Sanıkların kastı Aziz NESİN'ne karşı eylem yapmak olup Laik düzene karşı yapılmış değildir. Bu nedenle bu yöndeki iddiaları da yeterli bulmuyoruz.

c) 03.07.1993 tarihinde Sivas Emniyet Müdürlüğü'nde, Emniyet mensupları tarafından düzenlenen olay tutanağında tesbit edilen sloganlar:

"Zafer İslamın!

Allahuekber!

Vali İstifa!

**Şeytan Aziz!
Şerefsiz Vali İstifa!
Hükümet İstifa!
Müslüman Türkiye!"**

şeklindeki sloganların atıldığı belirtilmiştir.

Cumhuriyet Savcılığı'nın ve müdahil tarafın iddiasına mesnet teşkil eden sloganların müstakilen TCK.nun 146. maddesinin unsurlarını oluşturup oluşturmadığı yönündeki tartışmaya nokta koymak istiyoruz. Yukarıdaki bölümlerde Devlet kuvvetleri aleyhine işlenen cürümlerin tarifi yapılırken bu suçun faillerinin, Devletin Anayasası'na yönelik eylemleri amaçlaması gerektiği belirtilmiş ve bu suçun unsurları ayrı ayrı belirtilmiştir. Sloganlar sadece eylemcilerin kastını ortaya koyan bir ifade tarzıdır. Sloganlar suçun bütününi tarif eden bir unsur sayılamaz. Bu nedenle sadece sloganlardan hareketle suç tarif etmek mümkün değildir. Kaldı ki, tesbit edilen sloganların Laiklik aleyhinde bir ifade içermediği de ayrı bir gerçekliktir. Bu nedenle sanıkların fiili esas alınmak suretiyle suç tarif edilmiştir. Ferdi sloganların eylemcilerin tümüne teşmili suretiyle ceza tayinini doğru bulmuyoruz. Bu nedenle Cumhuriyet Savcılığı'nın ve müdahil tarafın görüşlerine katılamıyoruz.

E) BİNA YAKMAK SURETİYLE BİRDEN ÇOK KİŞİNİN ÖLÜMÜNE SEBEBİYET VERMEK

TCK.nun 450/6. maddesi, *"Yangın, su baskını ve gerk gibi yedinci babın 1. faslında beyan olunan vasıtalarla yapılırsa... fail idam cezasına mahkum edilir."* şeklinde suçu ve cezayı belirtmektedir. Burada vasıttadan maksat gaye, suç olan öldürmeyi gerçekleştirmek için işlenmiş vasıta suçtur. Öldürme fiilinin yangın, su baskını ve gerk gibi vasıtalarla işlenmesi gerekmektedir. Burada tarif edilen vasıta suçlar şunlardır.

a) Bina, inşaat, mahsulat, erzak yığın ve ambarında, sanayii tesislerinde, tüccar ambarlarında, ormanlarda kasten yangın çıkartmak veya bu binaları veya eşyayı tahrip maksadıyla lağım, torpil gibi cisimleri veya yanabilen veya patlayan maddeler koymak (TCK. 369-372 ve 381) buna göre bir kimseyi öldürmek için bu kimsenin oturduğu veya kaldığı binayı kasten yakan fail TCK.nun 450/6. bendi gereğince cezalandırılır ki; bu da ölüm cezasına mültelzimdir.

Burada failin kastı bina yakmak değildir. Kasıt adam öldürmek olup bina yakmak öldürme kastının bir vasıtasıdır. Fail binayı yakmak suretiyle vasiya suçu işler, kastettiği adam öldürmek suçunu da bu şekilde gerçekleştirir. Kısaca bu maddenin özünde adam öldürme kastına yönelik olarak binanın yakılması esastır. Bina yakılmak suretiyle asıl amaç olan adam öldürme suçu gerçekleştirilmiş olacaktır. Nitekim olayımızda da failler yere dökülen benzine, sünger, bez ve kâğıdı bulaştırıp ateşleyerek otele atmaları yine otel önünde bulunan otomobilleri ters çevirdikten sonra benzin depolarını taşla delmek istemeleri; akacak benzinle birlikte otomobillerin ve binanın yanmasını sağlayarak otelde bulunan Aziz NESİN'i öldürmek kastı ile hareket ettikleri mevcut deliller muavacehesinde kesin olarak subuta ermiştir. Faillerin amacı sadece bina yakmak değil, binayı yakmak suretiyle bina içinde bulunan Aziz NESİN'i de yakarak öldürmeyi amaçlamışlardır. Olayımızda sanıkların kastı Aziz NESİN'i öldürmek olduğu, bu ölümün otomobillerden veya binanın alt katından çıkan karbonmonoksit gazı ile meydana gelmiş olması, maddenin esasında değişiklik doğurmaz. Zira 35 kişinin karbonmonoksit gazı ile zehirlenerek öldüğü, 2 kişinin ise ateşli silah yarası sonucu ölümün meydana geldiği, böylece toplam 37 kişinin ölümü ile sonuçlanan bu olayın TCK.nun 450/6. maddesi çerçevesinde değerlendirilmesi kanaatindeyiz.

F) HAKSIZ TAHRIK

Haksız tahrik failin haksız bir fiilin meydana getirdiği hiddet veya şiddetli elemin tesiri altında bir suç işlemesidir.

Haksız tahrik'e kanunun cezayı azaltıcı bir tesir tanınmasında biri psikolojik diğeri hukuki olmak üzere iki sebep vardır. Haksız tahrik kanuni ve umumi cezayı azaltıcı bir sebeptir. Kanuni olduğu için hakim tarafından ve kendiliğinden gözönünde tutulması ve umumi bulunduğu için bütün suçlar dolayısıyla uygulanması gerekir. Haksız tahrikte bulunan kimsenin bir yandan kendi haksız fiili; yani kusuru ile suçun işlenmesine sebebiyet vermesi öte yandan aynı zamanda haksız hareketinin failin iradesini sarsması onda hiddet veya şiddetli bir elem yaratması, cezada indirmeyi gerektiren kanuni bir hal sayılmamıştır. Burada failin kusurluluğunu hafifleten şey, haklı bir hiddet veya şiddetli bir elemin onu bir suç işlemeye sürüklemiş olmasıdır. Haksız hareketin failin iradesi üzerinde yapacağı menfi yıkıcı tesirle iradesini sarsması ve böylece fiili işlemeye sürüklemesidir. Failin iradesine tesir eden haksız hareketin ağırlığı, şiddeti, niteliğine göre failin iradesindeki sarsıntı da bü-

yük, önemli veya küçük, az önemli olabilir. Bu duruma göre tahrikin derecesi ağır veya hafif olarak takdir edilir. Haksız tahrikin mevcudiyeti için şu şartların bulunması gerekir:

1- Haksız Fiil

Haksız bir "*tahrik fiili*" olmalıdır. Bu fiil müsbet veya menfi olabileceği gibi bir söz, yazı, işaret veya resim olabilir. Tahrik fiilinin faile karşı işlenmiş olması şart değildir. HAKSIZ FİİL FAİLİN YAKINI BİR KİMSEYE VEYA FAİLCE SAYILAN BİR KİŞİYE VEYA FAİLE TAMAMIYLA YABANCI OLAN BİR ŞAHSA KARŞI İŞLENMİŞ OLABİLİR. (Dönmezer-Erman) Kanun bu konuda bir ayırma yapmamıştır. Buna göre failde, hiddet ve şiddetli elem yaratan tahrik fiilinin hedefi çok geniş bir mânâ taşımaktadır. Hatta bu hedef bir hayvan veya eşya da olabilir.

Fiil haksız olmalıdır. Haksız fiil hukuka, ahlaka ve toplumsal değer hükümlerine aykırı her türlü hareketlerdir. Bu sebeple fiilin haksız olması için suç teşkil etmesi veya hususi hukuk anlamında bir haksız fiil mahiyetinde bulunması şart değildir. Ancak bir hakkın kötüye kullanılmış olması haksız fiili teşkil edebilir.

2. Suç Hiddet veya Şiddetli Bir Elemin Tesiri Altında İşlenmiş Olmalıdır

Buna göre haksız fiilin failde hiddet veya şiddetli elem yaratması ve suçun bu hiddet veya şiddetli elemin tesiri altında işlenmiş bulunması şarttır. Tahrikin varlığı suçun işlendiği sırada devam etmelidir. Suç tahrik fiilinin bir neticesidir. Bu itibarla suç ile tahrik arasında bir sebebiyet bağı vardır.

3. Tahrik Fiilin Hedefi

Tahrik fiilinin doğrudan suçluya karşı yöneltilmiş olması şart değildir. Suçludan gayrisına yöneltilmiş bir tahrik fiili suçluda psikolojik buhran doğurabilir. Bu sebeple suçlunun sevdiği kimselerin haksız bir fiile maruz kalmaları suçluda haklı bir hiddet tevhit edebilir. (Manzini-Majno-Cavallo) Kanun tahrik fiiline maruz kalanın suçlu olmasını şart koşmamaktadır. Hatta bu kimsenin suçluya yabancı bir kimseye olması da mümkündür. (Faruk EREN)

Tepki suçun tahrik ediciye karşı işlemiş olması şarttır. Bu itibarla failin suçu kendisini haksız hareketiyle tahrik etmiş bulunan kişiye karşı işlenmiş olması lazımdır. ANCAK TEPKİ-SUÇ, KUSURSUZ BİR "YANILMA" VEYA "SAİR BİR ARIZA" SEBEBİYLE KASIT EDİLEN KİMSEDEN BAŞ-

KASINA İŞLENMİŞ OLURSA TCK. 52. MADDE YARDIMI İLE TCK. 51. MADDE UYGULANIR. (Abdullah Polat GÖZÜBÜYÜK)

Tepki fiilinin (yani suçun) hedefi, tahrik eden kimse olmalıdır. Taksirli suçlar müstesna olmak üzere tepkinin üçüncü bir şahsa yöneltilmiş olması halinde TCK. 51. madde tatbik edilmez. EĞER TEPKİYİ TEŞKİL EDEN SUÇ TAKSİRSİZ BİR (HATA) VEYA (SAİR ARIZA) SEBEBİYLE KASDEDİLEN KİMSE YANİ TAHRİK EDENDEN GAYRISINA YANİ MASMUM BİR ÜÇÜNCÜ ŞAHSA KARŞI İŞLENMİŞ İSE FAİLİ TCK. 52. MADDEYE DAYANILARAK TCK. 51. MADDEDEN İSTİFADE EDER. (Prof. Dr. Faruk EREN)

TCK. 51. MADDESİNİN OLAYIMIZA UYGULANMASI

Bakanlar Kurulu'nun 24.08.1984 tarih ve 1989/144799 sayılı Kararnamesi'nin ek listesinde Türkiye'de basılması, dağıtılması, yayınlanması ve satılması yasaklanan Şeytan Ayetleri isimli kitabın bu yasaklama kararına rağmen Aydınlik Gazetesi'nde tercümesinin yapılarak bölümler halinde yayımlandığı gerekçesi ile çeşitli nüshalarının toplattırılmasına ilişkin kararlar aşağıya çıkartılmıştır.

Toplatılma Kararları:

1. Şişli 1. Sulh Ceza Mahkemesi'nin 26.05.1993 tarih ve 1993/39 Müt. sayılı kararı ile; 26.05.1993 tarihli Aydınlik Gazetesi'nin 26. sayısı.
2. Şişli 1. Sulh Ceza Mahkemesi'nin 27.05.1993 tarih ve 1993/41 Müt. sayılı kararı ile 27.05.1993 tarihli Aydınlik Gazetesi'nin 27. sayısı.
3. Şişli 1. Sulh Ceza Mahkemesi'nin 28.05.1993 tarih ve 1993/42 Müt. sayılı kararı ile; 28.05.1993 tarihli Aydınlik Gazetesi'nin 28. sayısı.
4. Şişli 1. Sulh Ceza Mahkemesi'nin 29.05.1993 tarih ve 1993/44 Müt. sayılı kararı ile; 29.05.1993 tarihli Aydınlik Gazetesi'nin 29. sayısı.
5. Şişli 1. Sulh Ceza Mahkemesi'nin 30.05.1993 tarih ve 1993/45 Müt. sayılı kararı ile 30.05.1993 tarihli Aydınlik Gazetesi'nin 30. sayısı.
6. Şişli 1. Sulh Ceza Mahkemesi'nin 31.05.1993 tarih ve 1993/51 Müt. sayılı kararı ile; 31.05.1993 tarihli Aydınlik Gazetesi'nin 31. sayısı.
7. Şişli 2. Sulh Ceza Mahkemesi'nin 01.06.1993 tarih ve 1993/53 Müt. sayılı kararı ile; 01.06.1993 tarihli Aydınlik Gazetesi'nin 32. sayısı.
8. Şişli 2. Sulh Ceza Mahkemesi'nin 02.06.1993 tarih ve 1993/54 Müt. sa-

yılı kararı ile 02.06.1993 tarihli Aydınlik Gazetesi'nin 33. sayisi.

9. Şişli 2. Sulh Ceza Mahkemesi'nin 03.06.1993 tarih ve 1993/55 Müt. sayılı kararı ile 03.06.1993 tarihli Aydınlik Gazetesi'nin 34. sayisi.

10. Şişli 2. Sulh Ceza Mahkemesi'nin 04.06.1993 tarih ve 1993/56 Müt. sayılı kararı ile; 04.06.1993 tarihli Aydınlik Gazetesi'nin 35. sayisi.

11. Şişli 2. Sulh Ceza Mahkemesi'nin 05.06.1993 tarih ve 1993/57 Müt. sayılı kararı ile; 05.06.1993 tarihli Aydınlik Gazetesi'nin 36. sayisi.

12. Şişli 2. Sulh Ceza Mahkemesi'nin 06.06.1993 tarih ve 1993/58 Müt. sayılı kararı ile; 06.06.1993 tarihli Aydınlik Gazetesi'nin 37. sayisi.

13. Şişli 3. Sulh Ceza Mahkemesi'nin 07.06.1993 tarih ve 1993/59 Müt. sayılı kararı ile; 07.06.1993 tarihli Aydınlik Gazetesi'nin 38. sayisi.

Yukarıda Emniyet Genel Müdürlüğü'nce bildirilen toplatma kararları ve Şeytan Ayetleri isimli kitabın tercüme ettirilerek yayınlanması, basın ve yayın organlarınca da, uzun süre tartışma konusu yapılmıştır.

Günaydın Gazetesi, 29 Ocak 1993 tarihli haberinde "Aziz NESİN, Şeytan Ayetleri'ni basacak" başlıklı yazısında, "Aziz NESİN, Salman Rüştü'nün kitabının hem de siyasal bir engel yokken baskıların yarattığı korku ile yayınlanmamış olmasının uygar dünyada Türkiye'nin onurunu kırıcı bir olay olduğunu" belirterek "bu kitabın değeri, değersizliği üstünde tartışmanın hiç bir anlamı yok. Önemli olan insanların kendi kendilerine koydukları yasaklar yüzünden düştükleri korku . Bu kitabı Türkiye'de bir girişimciler grubu olarak yayınlıyacağız." dediğini duyurmuştur.

Meydan Gazetesi, 7 Şubat 1993 günlü "Aziz NESİN, İranlılar önce bana borçlarını ödesinler" başlıklı haberinde, "Şeytan Ayetleri kitabını Türkiye'de yayınlıyacağını açıkladıktan sonra İran'da yayınlanan Cumhuriyet Cumhuri İslam Gazetesi tarafından öldürülmesi için hedef gösterilen Yazar Aziz NESİN eserlerinin bu ülkede boykot edilmesinden memnurluk duyacağını söyledi." başlıklı haberi.

Yeni Asya Gazetesi'nin 07 Şubat 1993 günlü "Sezgin Şeytan Ayetleri'ni bastırmak isteyen Yazar Aziz NESİN'e cevap verdi: Türk halkına saygı göster" başlıklı haberinde İçişleri Bakanı İsmet SEZGİN, "Kitleleri rencide edebilecek bir takım davranışlardan sakınmak o fikre karşı beğenin veya beğenmeyin bir saygının ürünü olmalıdır" şeklinde basın yoluyla cevap verdiği.

Cumhuriyet Gazetesi'nin 12 Şubat 1993 tarihli "Katil Elini Çabuk Tutsun" başlıklı haberinde, Aziz NESİN, "Konuyu Türkiye Yazarlar Sendikası'nın Mart ayındaki kongresinde yeniden gündeme getireceğim. Yazarların deste-

ğini alırsam onlarla birlikte olmazsa tek başıma bu kitabı getirip, çevirtip yayınlayacağım. Beni ölümle tehdit edenlerin bu yüzden elini çabuk tutması lazım. Çünkü Mart ayında bu kitap çıkacak" dediği, Şeytan Ayetleri kitabının Türkiye'ye sokulmasının önceki hükümet döneminde bir kararname ile yasaklandığını belirten; ancak bu kararnamenin yürürlükten kaldırılması için başvuruda bulunacağını, ama "Kaldırılmasa bile kitabı yayınlayacağını" söyleyerek kitabın karşısındaki herkese meydan okuyan Aziz NESİN ile yapılan mülakat yayınlanmıştır.

Milliyet Gazetesi'nin 06 Şubat 1993 tarihli *"Kimsenin Uşağı Değilim"* başlıklı haberinde Yazar Aziz NESİN'in, İran'da yayınlanan Cumhuri İslami Gazetesi'nde Türkiye'de Şeytan Ayetleri'ni yayınlayacağını açıklayan Yazar Aziz NESİN'i ağır bir dille eleştirmesi üzerine muhabirin sorularını cevaplandıran Aziz NESİN, *"Ben siyonist değilim."* dediğini haber olarak vermiştir.

Cumhuriyet Gazetesi'nin 30 Ocak 1993 tarihli *"Aziz NESİN Kararlı. Ayetler Yayınlanacak"* başlıklı haberinde *"Yazar Aziz NESİN, İslami kesimlerin tepkisini çeken Salman Rüştü'nün Şeytan Ayetleri kitabının bu güne dek Türkiye'de yayınlanmamış olmasını onursuzluk olarak nitelendirerek bu işi gerekirse kendisinin yapacağını söyledi."* başlığı ile verdiği.

Cumhuriyet Gazetesi'nin 12 Mart 1993 günlü bir başka haberinde, *"Şeytan Ayetleri'ni Mart'ta gerekirse yasal olmayan yollardan kesinlikle yayınlayacağını vurgulayan yazar, Türk aydınlarını İslami fanatizme karşı çıkmakla suçladı. Ve Türkiye'nin Laik olmadığını savundu."* şeklinde vermiştir.

Cumhuriyet Gazetesi, 07 Şubat 1993 günlü haberinde *"Bakanlar anlaşılmadı. Şeytan Ayetleri hükümeti böldü. Yazar Aziz NESİN'in, Şeytan Ayetleri'ni yayınlama kararı hükümette farklı yaklaşımlara neden oldu. İçişleri Bakanı İsmet SEZGİN ile Kültür Bakanı Fikri SAĞLAR arasındaki görüş farklılığını"* haber olarak verdiği.

Aydınlık Gazetesi'nin toplatılan 26.05.1993 tarihli nüshasında *"Şeytan Ayetleri kitabının bazı bölümlerini bu günden başlayarak yayınıyoruz"* diye yayıma başladığı, başyazarın Aziz NESİN, Genel Yayın Yönetmeni'nin Ferit İLSEVER olduğu anlaşılmıştır.

Bakanlar Kurulu'nun 29 Eylül 1989 tarih ve 20297 sayılı Resmi Gazete'de de yayınlanan kararına rağmen Aziz NESİN'in ısrarla Şeytan Ayetleri kitabını tercüme ettirerek yayınlamak istemesi, bunun basında uzun süreli tartışılır olması ve Aydınlık Gazetesi'nde yukarıda açıklanan tarihlerde yayımının başlaması İslam dinine inanmış insanları fevkalade rahatsız etmiştir. Hangi

dine mensup olursa olsun inanan insanların kutsal bildiği değerlere hakaret edilmesi, aşağılanması bu insanları derin bir elem ve ızdıraba sürükler. İslim dininin peygamberinin eşlerinin ve eshabının bu şekilde aşağılanması % 99'u müslüman olan ülke insanlarını fevkalade rahatsız etmiştir. Bunun özgürlükler adına yapılması, tüm yasaklara ve cezai sorumluluğuna rağmen yayınlanması doğal olarak tüm kamuoyunda tepki ile karşılanmıştır. İnanan insanların kutsal değerlerini aşağılamak bir hak olamaz. Kaldı ki bu insanların duygu ve düşünceleri ile inançlarıyla alay edencesine beyanda bulunulmasının haklı bir yanı olamaz. Bu nedenledir ki, Aziz NESİN halkı tahrik ettiği kanaatiyle hakkında TCK.nun 175. maddesi gereğince soruşturma yapılmak üzere suç duyurusunda bulunulmuş ve şahsına yönelik eylemlere karşı haksız tahrikte bulunduğu kanaatiyle sanıkların cezasından indirim yapılmıştır. Aziz NESİN'in, olaylardan bir gün önce özel bir televizyonda yaptığı konuşmanın mahiyeti itibariyle tahrik edici bulunmamıştır. Buradaki konuşmasında sadece kendi düşüncelerini ve İslam dinine bakış açısını belirtmiştir. Bir kişinin İslam dinine inanıp inanmaması o kişinin kendi duygu ve düşünceleriyle ilgili bir husus olup bunun ifade edilmesi tahrik sebebi sayılmaz. Ancak yukarıda da belirttiğimiz gibi yazarı Salman RÜŞTÜ olan Şeytan Ayetleri isimli kitabın içeriğinde İslama inanan insanların tahrikine sebep olabilecek beyanların bulunması ve bunu Bakanlar Kurulu kararına rağmen yayınlama hususundaki ısrarı ve bu yöndeki basına yapılan açıklamalar ile nihayet başyazarı bulunduğu gazetede yayınlanması, sanıkları haksız şekilde tahrik ettiği **kesin kanaatindeyiz.**

Bu konuda Yargıtay Ceza Genel Kurulu'nun 29.3.1982 tarih, 1/38-117 sayılı kararının örnek olabileceği düşüncesi ile bir bölümünü sunmak istiyoruz.

"...Sanığın dini vecibelerini yerine getirerek hacı olduğu görülmektedir. Dini inançlarından dolayı kimsenin kınanamayacağı bir Anayasa hükmü olduğu kadar aynı zamanda normal, ahlaki bir görevdir. Hal böyle iken maktül bu konuda hasasiyet gösteren sanığın hacılığını vesile ederek ona şaka yapmakta, bu tür şakayı kabul etmediğini ve kızdığını belirttiği halde sanığa karşı olan bu tutum ve davranış ve sözlerini sürdürmektedir. Özel Daire kararında da belirtildiği gibi maktülün (...) eden bu hareketleri küll halinde ele alındığında eylemin haksız tahrik sayılmazı lazım gelir..."

Yargıtay Ceza Genel Kurulu'nun bu kararından da anlaşılacağı üzere insanların dini inançlarından dolayı kınanamayacağı, aşağılanamayacağı veya inancına göre kutsal sayılan değerlere saldırılamayacağı Anayasa hükmü olduğu kadar; aynı zamanda normal, ahlaki bir görev olduğu da belirtilmek su-

retiyle insanların inançlarıyla ilgili şaka dahi yapılmasının o insanları rahatsız ediyorsa devam edilmemesi gerektiği vurgulanmıştır. Bizim olayımızda ise Aziz NESİN ısrarlı bir şekilde İslam dinini, peygamberini, eşlerini ve ashabını küçülten bir kitabı yayınlamak istemektedir. Ve bu yayınları mahkeme kararıyla da toplatılmıştır. İslam dininin Peygamberini, homoseksüel ilişkiler içerisinde, meleklerini seksüel ilişkiler içerisinde, peygamberin eşlerinin genelev sermayesi olarak gösterilmesi ve İslam dininin kutsal bildiği Kabe'nin de genelev olarak anlatıldığı bir romanın Türkçe'ye tercüme ettirilerek yayınının yapılması tahrik fiilinin tüm unsurlarını oluşturmaktadır. Yüksek Yargıtay'ın kararları ışığında Aziz NESİN'in bu fiilinin "*adi tahrik*" olarak değerlendirilmesi cihetine gidilmiştir.

G) KİŞİDE YANILMA-HEDEFTEN SAPMA

TCK.nun 52. maddesi "*Bir kimse, bir hata veya sair bir arıza yüzünden cürmü kastettiği şahıstan başka bir şahsın zararına işlemiş olursa cürümden zarar gören kimsenin sıfatından neşet eden ve cezayı şiddetlendiren asvaf faili tahmil olunamaz. Belki cürüm kast olunan şahsa karşı işlenmiş gibi telakki olunarak fail, cürmün tazammun edebileceği esbabı muhaffifeden istifade eder.*"

Burada kişide yanılma, hedeften sapma bahse konudur. Her iki halde kast edilen neticeden başka bir netice meydana gelmektedir.

Kişide yanılma, işlenmesi kast edilen suç mağdurunun hüviyetinde, kimliğinde fiili hatadır. Kişide yanılmanın cezai mesuliyete tesiri yoktur. Çünkü kanun bir kimseye karşın işlenen fiili cezalandırmaktadır. Bu taktirde ise mağdurun hüviyeti bahse konu olmaksızın faile isnat'ı mümkün bir kusur vardır.

Hedeften sapma faile veya failin suçta kullandığı vasıtaya ait bir sebep yüzünden fiilin kast edilen neticeyi değil sapma-inhiraf-tesiri ile başka bir netice meydana getirmesidir. Sapma ile yanılma birbirinden ayrıdır. Sapma halinde yanılma yoktur.

Gerek kişide yanılma ve gerekse sapma sebebiyle fiilin kastedilen şahıstan başka bir şahsın zararına işlenmiş olması halinde cürüm kast olunan şahsa karşı işlenmiş sayılır. Ve o suretle cezalandırılır.

Mağdurun sıfatından doğan ve cezayı arttıran sebep fail hakkında uygulanmaz. Kanun failin işlemeyi kast ettiği cürümü esas almıştır. Gerçekte fail suçtan zarar gören kimseye karşı bir suç işlemek istemediği için bu kimsenin

sıfatından doğan ağırlaştırıcı sebep kendisi hakkında tatbik olunamaz.

Kast edilen suça ait indirim sebepleri fail hakkında tatbik edilir. Bundan dolayı maddede, "... *fail cürmün tazammun edebileceği azaltıcı sebeplerden istifade eder*" denilmektedir.

H) KANUNUMUZUN 52. MADDESİNİN UYGULANIŞ ŞEKİLLERİ

yukarıda TCK. 52. maddesinin getirdiği prensiplere değindik, bu prensipleri madde metninin ifade şekli içinde değişik ihtimalleri kısaca açıklayacağız.

a) Gerçekleşen Suçta Ağırlatıcı Sebebinin Bulunması

Yanılma veya sapma sonucu failin gerçekleştirmek istediği suç yerine gerçekleşen suçta, kanuni ağırlatıcı sebepler mevcut olabilir. Bu ağırlaştırıcı sebepler maktûlün sıfatından neşetmekte iseler faile yüklenemeyecektir. Bu belirtilen duruma uygulamamızdan bir örnek verelim. Aziz NESİN'i öldürmek maksadıyla otomobilleri ve binayı yakan sanıkların olayda bigünah insanların ölümüne sebep olmasını tek suç olarak kabul etmek zaruriyeti vardır. Nitekim Yargıtay Ceza Genel Kurulu 15.01.1968 tarih 110/2 sayılı kararında her hangi bir kimseyi öldürmek isterken yanılma veya sapma sonucu failin kardeşini, anasını, babasını öldürmüş olabilir. Bu halde fail için uygulanacak olan hüküm TCK. 448. maddedir. Ancak belirtelim ki bu sonuca kast kuralı ile varılacağı da açıktır. Zira fail suç tipindeki unsurları bilecek ve isteyecektir. Babasını öldürmek istemeyen veya öldürdüğü kişinin babası olduğunu bilmeyen failin baba katili olarak kabulüne kast kuralı engeldir. Olayımızda da sanıkların kastı Aziz NESİN'i yakarak öldürmektir.

b) Gerçekleştirilmek İstenen Suçta Ağırlatıcı Sebep Olmakla Beraber Yanılma veya Sapma Sonucu Meydana Gelen Suçta Bu Ağırlatıcı Sebebin Bulunmaması

Bu durumda failin iradesine değil gerçekleşen neticeye itibar eden kanunumuz failin, leyhine olan neticeden sorumluluğunu kabul etmektedir. Gerçekten bu durumda fail nitelikli adam öldürmek suçunu işlemek istemekte ise de, isteği gerçekleşmemiş "*nitelsiz adam öldürmek*" suçu gerçekleşmiş olduğuna göre sorumluluğu gerçekleşen bu neticeye göre tesbit edilecektir.

Mesela; babasını öldürmek isterken yanlış veya sapma sonucu her hangi bir kimseyi öldüren failin sorumluluğu TCK. 450. maddeye göre değil, 448. maddeye göre tesbit edilecektir. Bu durumu olayımıza uyarladığımızda sanıkların kastı bina yakmak suretiyle adam öldürmek olup aynı kasıt ile ve aynı fiil ile 35 kişinin karbonmonoksit gazından zehirlenerek ölümüne, dolayısıyla bina yakmak suretiyle masum bu kadar insanın ölümüne sebebiyet vermişlerdir. Kasıt ve fiil aynıdır. Burada sanıkların lehine uygulama yapılamayacaktır. Yani TCK. 448. hükümleri uygulanamaz.

c) Gerçekleşmesi İstenen ve Gerçekleşen Suçlarda Ağırlatıcı Sebebin Bulunması

Mesela; annesini öldürmek isteyen fail yanlış veya sapma sonucu babasını öldürmüş olabilir. Bu durumda failin sorumluluğu lehine çözümlenecektir. Her ne kadar fail anasını öldürmek isterken, babasını öldürmüş ise de, anası ölmediği için nitelikli öldürmeden söz edilemeyecek, babasını öldürmek istemediğine göre bu ağırlatıcı sebep TCK. 52. madde prensiplerine göre faile yüklenemeyecektir. (Yargıtay 1. Ceza Dairesi'nin 07.07.1971 tarih, 2564/2768 sayılı kararı.)

d) Faile Yüklenemeyecek Olan Ağırlatıcı Sebepler Yalnız Mağdurun Şahsından Kaynaklanan Sebeplerdir

Fail veya fiilin işlenişi ile ilgili sebepler mağdurun sıfatından kaynaklanan sebepler olmadıkları takdirde sorumluluk ağırlatıcı sebepler gözönünde bulundurularak tesbit edilecektir. bu ihtimallere ait bir kaç örnek verelim:

Fail taammüden hareket etmiş; fakat yanlış veya sapma sonucu istediği kişiden başkası üzerinde netice gerçekleşmiş olabilir. Bu durumda taammüt ağırlatıcı sebebi mağdurun şahsından değil failin kastının yoğunluğundan kaynaklandığı ve bu sebeple bir ağırlatıcı hal olarak kabul edildiğine göre yanlış veya sapma da faile taammüt ağırlatıcı sebebinin yüklenebilmesi gerekir. (Prof. Dr. Ayhan ÖNDER)

Ancak yüksek Yargıtay, 1936 yılında verdiği bir İçtihatı Birleştirme Kararı ile taammüt halinde bulunan kişinin yanlış veya sapmadan etkileneyeceğini; yani bu ağırlatıcı sebebin faile yüklenemeyeceğine karar vermiştir. Uygulamalarımız da bu görüş doğrultusunda sürdürülmektedir. (İc. Bir.Kar. 08.7.1936, 64/32 - 1. Ceza Dairesi 17.04.1963, 189/939)

Failin suçun işlenmesinde kullandığı vasıta mağdurun sıfatından kaynaklanmadığı için, bu ağırlatıcı sebep fail hakkında uygulanacaktır. Mesela;

müşteki Aziz NESİN bina yakılmak suretiyle öldürölmek istendiğı halde yanılma sonucu istenilenden başkalarının öldürölmesi durumunda ağırlaştırıcı sebep olan bina yakmak suretiyle adam öldürmek hükmü (TCK. 450/6.) uygulanacaktır. Zira kullanılan vasıta müştekinin şahsından kaynaklanan bir ağırlaştırıcı sebep değildir.

e) İşlenmek İstenen Suçta Hafifletici Sebebin Bulunması

Bu hafifletici sebep genel ve kanuni olabileceğı gibi suç tipine ilave edilmiş unsarlarla özel nitelik gösteren bir suç tipi de yaratılmış olabilir. Mesela; hafif tahrike maruz kalan sanıkların bu tahrik nedeniyle tahrik eden Aziz NESİN'i öldürmek için otomobilleri ve binayı ateşe vermişler; fakat dumandan zehirlenen maktöllerin sapma sonucu olayla ilgisi olmayan birçok kişinin ölümüne sebebiyet vermişlerdir. Burada sanıkların TCK. 51. maddeden yararlanması ve cezasının indirilmesi gerekmektedir. (4. Ceza Dairesi, 5.6.1985 - 5354/5339)

f) Failin İstedığı Netice ile Birlikte, İstenmeyen Neticelerin de Meydana Gelmesi

Gerek yanılma, gerek sapmada failin istediğı netice gerçekleşmiş olmakla beraber bunun yanında daha başka neticeler de gerçekleşebilir. Değindiğimiz bu konu ile ilgili olarak açık hüküm sevk eden kanunlar olduğı gibi kanunumuza benzer şekilde mesele ile ilgili açık hüküm sevk etmeyip problemin hallini doktrin ve uygulamaya bırakan kanunlar da vardır. Ve bu kanunlar çoğunluğu teşkil ederler; kanaatımızca da izlenen bu yol yerindedir. Zira fail istediğı neticeyi gerçekleştirmiştir. Bu netice gerçekleştikten sonra daha başka neticelerin faile yüklenebilmesi kusurluluk esas ve prensipleri ile halledilebilir ki; kanunlarında açık hüküm bulunmayan ölkeler doktrin ve uygulaması da bu yöndedir. Fail gerçekleştirmek istediğı netice ile birlikte daha başka neticelerin de meydana gelebileceğini ve bu neticelerin zorunlu olarak meydana geleceğı veya meydana gelme imkân ve ihtimalinin varlığını düşünerek hareket edebilir. Veya böyle bir neticenin meydana gelebileceğini öngörmesi gerekirken öngörmemiş olabilir. Yaptığımız bu açıklamalar istenen dışında meydana gelen neticeler bakımından failin nasıl bir sorumluluğı olabileceğinin kusurluluk esasları içinde halledilmesi gerektiğini de belirtmiş olmaktadır. Failin işlemeyi kast ettiğı suç yanında diğeri bir suç da gerçekleşmiş olursa sorumluluğun şu şekilde tesbit edilmesi gerektiğini zannediyoruz.

İstenmeyen fakat yapılan hareketlerle zorunlu olan gerçekleşecek olan neticelerin de kasten işlenmiş olduğunu kabul etmek gerekir.

Fail hareketi yaparken istediği netice yanında daha başka neticelerin de gerçekleşebileceğini düşünür. Ve gerçekleşmesi halinde bu neticeleri de kabul etmiş olabilir. Burada da faildeki gayri muayyen kast sebebiyle neticenin faile yüklenmesi gerekecektir.

İstenilen netice yanında daha başka neticelerin de gerçekleşebileceği fail tarafından öngörülmekle beraber bunların gerçekleşmemesi istenmiş olabilir. Gerçekleşen fakat istenmeyen neticelerden failin bilinçli kasıt ile sorumlu olması gerektiğini düşünüyoruz.

Nihayet fail gerçekleştirdiği netice yanında daha başka neticelerin de gerçekleşebileceğini düşünebilmesi ve bunları öngörmesi gerekirken öngörmemiş olabilir ki, burada da istenmeyen neticeler bakımından failin taksir sorumluluğu kabul edilmelidir.

Görülüyor ki, fail gerçekleşmesini istediği suç yanında daha başka neticeler de gerçekleştiği takdirde bu neticeler bakımından kusurluluğunun şekline göre sorumluluğun tesbit edilmesi gerektiği düşüncesindeyiz.

Bu neticelerden fail nasıl sorumlu olacaktır? Diğer bir ifade ile suç tekliği mi, yoksa suç çokluğu mu kabul edilecektir? Kanunumuzda bu konuyu düzenleyen açık bir hüküm yoktur. Fikri içtimayı tesbit eden TCK.nun 79. maddesine verilecek anlama göre tek suç sayılabilmesi mümkündür. Ve yüksek Mahkeme'mizin bu görüşü benimsediği, verdiği çeşitli ve istikrarlı kararlarından anlaşılmaktadır. Mesala; öldürmek kastı ile ateş eden sanığın tüfeğinden çıkan saçmalardan bazılarının mağdurun yanında bulunan çocuğuna da isabet ettikten başka kucağında bulunan çocuğa isabet etmiş olması veya mermi mağdura isabet ettikten başka sanığın annesine de isabet etmesi hallerinde cezanın TCK.nun 79. maddesine göre yeni fikri içtima kurallarına göre tesbit edileceği Yargıtay 1. Ceza Dairesi'nin 22.12.1983 tarih, 8933/4255 karar -1.2.1983 tarih 3639/208 sayılı kararları ile belirtilmektedir. (Prof. Dr. Aylan ÖNDER)

Failin mağdura sıktığı kurşunlardan birinin tesadüfen yolda yürümekte olan bir kadını da yaralaması olayında TCK.nun 52. ve 79. maddesi hükümlerine göre tek suç oluşmuştur (Y.C.G.K. 10.11.1975 tarih, 4-259/278)

Karısını öldürmek için ateş eden sanığın, karısının kucağında bulunan öz kızını öldürmesi olayında çocuğun sıfatından doğan şiddet sebebinin sanığa yükletilmesine TCK.nun 52. maddesi engel ise de anılan yasa maddesi doğrudan doğruya öldürülmek istenen kadının sıfatından doğan ağırlaştırıcı se-

bebin sanığa uygulanmasını ve TCK.nun 449/1. maddesi ile ceza tayinini önleyici bir nitelik taşımamaktadır. (Y.C.G.K. 19.02.1973 tarih, 1-446/163 sayılı karar)

Yukarıda yazılı karar şu şekilde eleştirilmiştir: Bu karara katılmak imkânı yoktur. Bir kere olayda karı yaralanıp çocuk öldüğüne göre çok neticeli sapma vardır. Ve bu nedenle olay 52. maddenin kapsamına girmez ortada mağdur sayısınca suç bulunur. Ve fail karısını öldürmeye tam teşebbüs ile birlikte çocuğunu taksirle ya da belirli olmayan kasıtlı öldürmekle sorumlu tutulur. Bundan başka 52. madde asıl hedefteki ağırlatıcı sebeplerin faile yüklenemeyeceğinden sözetmek suretiyle bu ağırlatıcı sebeplerden failin sorumlu tutulamayacağını açıklamış olmaktadır. Çünkü kanunda açık hüküm bulunmadıkça bir ağırlatıcı sebeple ceza arttırılması 29. madde hükmüne mefruz suç kurallarına, cezada kanunilik ilkesine aykırı olur. (DÖNMEZER-ERMAN, Ceza Hukuku)

Tüm bu açıklamalar sonucunda Müşteki Aziz NESİN'in Şeytan Ayetleri isimli kitabın Türkçe'ye çevirisini yapıp Aydınlik Gazetesi'nde yayınlamaya başlamış olması ve bu yöndeki basın yayın organlarında açıklamaları bu kitabın içeriğinde İslam Dini'nin mukaddes değerlerine hakaret edildiği; böyle bir kitabın Bakanlar Kurulu'nca yasaklanmasına rağmen ısrarla yayınladığını beyan eden Aziz NESİN'e, Sivas halkının duyduğu öfke ve tepkinin sonucu Madımak Otel'i'nde bulunan Aziz NESİN'i yakarak öldürmeyi düşünen sanıkların evvela otomobilleri daha sonra da oteli yakarak tasarladıkları neticeyi gerçekleştirmek için 7. saat boyunca saldırıda bulundukları ve neticede kast edilen kişinin değil kast etmedikleri fakat neticelerini öngörmeleri gereken yani otelde başkalarının da bulunabileceğini düşünmeleri gereken sanıkların fiili TCK.nun 52. maddesi yollamasıyla 450/6. maddesi hükümleri çerçevesinde değerlendirilmiştir. Bu nedenle Mahkememiz fiilin müşteki Aziz NESİN'e yönelik olduğunu, bunun neticesinde sanıklar lehine oluşan tahrik hükümlerinin de tatbiki zarurietine karşısında TCK.nun 51/1. maddesi uygulanmıştır. Her ne kadar müdahil taraf olayda ölenlerin tahrikinin bulunamayacağını beyan etmiş iseler de, kanunun bu açık hükmü karşısında (TCK. 52) sanıklar lehine olan tahrik hükümlerinin uygulanması kanuni bir zorunluluktur. Ve TCK. 52. maddesinin amir hükmüdür. Bu nedenle müdahil tarafın bu yöndeki görüş ve düşüncelerine itibar edilmemiştir. Bu madde gereğince tahrik ölenlerden değil müşteki Aziz NESİN'in Şeytan Ayetleri isimli kitabı yayınlama konusundaki ısrarından kaynaklanmıştır.

I) TCK. 463- FAİLİ BİLİNMEYEN ADAM ÖLDÜRME

TCK. 463. Maddesi "448, 449, 450, 456, 457. nci maddelerde beyan olunan fiilleri iki veya daha çok kimse birlikte yapmış olup da failin kim olduğu belli olmazsa bunlardan herbirisi hakkında fiil için tayin edilmiş olan ceza üçte birden yarıya kadar indirim olarak hükmolunur. Ölüm cezası gerektiren fiillerde yirmi seneden, müebbet ağır hapis cezasını gerektiren fiillerde onaltı seneden aşağı olmamak üzere ağır hapis cezası tayin olunur. Şu kadar ki, bu hüküm fiili doğrudan doğruya beraber işlemiş olanlar hakkında uygulanmaz."

Bu maddede suç ortaklığının özel bir şekli düzenlenmiştir. Bu, ayrı ve hususi bir cürüm kabul edilmiştir. Bilindiği üzere suç ortaklığı bir tek kimse tarafından işlenebilen bir suçun anlaşma ve işbirliği ile birden ziyade kimseler tarafından birlikte işlenmesidir. Burada suç "*Birden ziyade kimselerin işbirliği neticesi*"dir. Bu konuda değişik görüş ve düşünceler bulunmakta bu farklı görüşleri ifade ettikten sonra Yargıtay içtihatlarıyla bu maddenin olayımıza uygulama nedenlerini açıklayacağız.

Abdullah Polat GÖZÜBÜYÜK'e göre, "*Bu maddede karşılıklı suç ortaklığı söz konusudur. Bundan maksat birden ziyade kimselerin belli bir suçun işlenmesine katılmış olmaları ve fakat asli failin hangisi olduğunun belli olmaması, tesbit edilememesidir. Mesela bir kaç kişi silahlarıyla bir kimseye ateş edip öldürmüş veya yaralamış olması ve fakat öldürücü yarayı veya müessir fiili hangisinin mermisinin meydana getirmiş olduğunun tesbit edilememesi hali olarak*" tarif etmiştir.

Prof. Dr. Faruk EREM'e göre, "*Bu madde hükmünü delil yokluğu veya delil yetersizliği sanıklar aleyhine kabulü şeklinde anlamak lazımdır. Bu madde vicdani delil sistemi yerine bu günkü usul hukukuna tamamıyla yabancı olan kanuni delil sistemini vazetmektedir. Bu itibarla kanunun 463. maddesini bu günkü ceza hukuku prensiplerine bile izahı imkânsızdır. Bu günkü ceza hukuku bir masumu cezalandırmaktansa birkaç suçluyu cezalandırmamayı uygun bulur. Halbuki 463. madde bir suçluyu cezalandırmak için birkaç suçsuzun da cezalandırılmasını emretmektedir ki bu da doğru bir görüş değildir. Kanunun 463. maddesinde iştirakin sübutunu şart koşmuştur. Bu itibarla bu maddeye göre cezalandırılacak olanların suçta hisseleri vardır. Fakat hisselerinin derecesi nazara alınmaksızın cezaya çarpılmalarında dahi bir haksızlığın mevcut olduğu aşikârdır. 463. madde hükmü adam öldürme ve müessir fiilin cezasını azaltan bir hüküm olarak telakki edilmemelidir. Faili*

bilinmeyen adam öldürme "müstakil suç" sayılmalıdır. Bilhassa suç vasfında değişme bakımından usul hükümlerinin tatbikinde bu husus gözden uzak tutulmamalıdır." şeklinde ifade etmiştir.

Yargıtay Ceza Genel Kurulu'nun 23.11.1980 gün ve 1-241/385 sayılı kararının açıklama kısmını buraya almayı uygun gördük:

"...Tatbikatta çok sık karşılaşılmamasına rağmen TCK.nun 463. maddesinin anlamı, uygulama alanı ve şartları, yakın ilgisi bulunan madde ve kavramlarla sınırının çizilmesi hususunda görüş ve tatbik birliğinin sağlanamadığı ve bu sebepten maddenin uygulanması ile ilgili çelişkili birçok kararın verildiği doktrinde de değişik görüşlerin ileri sürüldüğü görüldüğünden incelemekte olduğumuz bu dava dolayısıyla konunun yeniden derinlemesine tartışılıp uygulamaya açıklık getirecek bir karara varılmasında zorunluluk bulunmaktadır.

Doktrinde 463. maddenin mahiyeti konusunda:

1. 463. madde adam öldürme ve müessir fiillerin kanuni hafifletici bir sebebini teşkil etmektedir. (Y. Tuna-Adalet Dergisi, 1995, s.744)

2. Faili bilinmeyen adam öldürme müstakil suç sayılmalıdır. (F. Eren-Türk Ceza Hukuku Hususi Hükümler)

3. Madde iştirake ilişkin genel hükümlerin uygulanmayacağı halleri gösteren bir hükümdür. (Ç. Özek, İ.Ü. A.F. Dergisi)

4. Faillerin tesadüfî birleşmelerinde teker teker iştirak derecelerinin belirlenmemesi halinde uygulanan istisnai hükümdür. (S. Dönmezer - Kişi ve Mala Karşı Cürümler)

5. Müstakil suç olmayıp adam öldürme ve müessir fiil suçlarına tesir eden bir durumdur. (S. Donay - İ.Ü.H.F. Dergisi)

6. Ne'vi şahsına münhasır bir iştiraktır. (Anayasa Mahkemesi'nin 11.6.1968 gün, E. 1967/48, K. 1968/624 sayılı kararı)

7. Ayırt edilmeyen ortaklık terimi ile karşılayacağımız bir suç ortaklığı şeklindedir. (N. Kunter-Suç Ortaklığı Sorunu ve Ceza)

8. Şüphe sanık lehine yorumlanır kuralının kanuni bir tatbikatıdır.

9. Suç işleyeni bulamamaktan doğan adli iktidarsızlığın kanuni ifadesidir.

10. Sistem içinde bir tenakkuzdur."

Ve benzeri tavsif ve açıklamalar yapılmış, bunlar çeşitli kararlardan benimsenerek makas bulmuş ve değişik uygulamalara esas alınmıştır. Ancak; konunun aydınlanmasına yardımcı olmakla birlikte bunların hepsinde de izahsız kalan yönler olduğu gibi herhangi biri esas alındığında kaçınılmaz şe-

kilde çelişkili sonuçlar doğacaktır.

Bu nedenle görüşlerden herhangi birinin peşin tercihinin yapmaksızın majno ve benzerleri gibi söz konusu maddeye ve getirdiği hukuki müesseseye taraftar olmayanların daraltıcı yorumlarını esas almaksızın maddenin kanunumuzda varolduğu ve yürürlükte bulunduğu esastan hareketle konuya aydınlık getirilebilir.

Maddenin, mehzadaki Mapuslar Meclisi Komisyonu ile Bakanlık raporunda "...64 ve 65. maddelerin meseleyi halle kafi geleceği ileri sürülmekte ve 463. maddenin kaldırılması istenmekte ise de ...asli failin belli olmaması sebebiyle umumi iştirak hükümlerinin tatbikine imkân olamayacağından maddenin yazılı şekli ile muhafazası gerekli görülmüştür." denilmektedir. Maddenin sevk maksadı budur.

Madde metninde yer alan "*Bir kaç kişi birlikte yapmış olup da*" şeklindeki iştirak tazammun ve ifadeden ifade ve maddenin son cümlesindeki "*fiili doğrudan doğruya beraber işlemiş olanlar hakkında tatbik edilemez*" tarzındaki asli maddi iştirak hallerinden birinin bertaraf eden diğerinin yani "*irtikap edenler*"i kapsamına aldığını açıklayan ifadeler karşısında maddenin "*özel bir iştirak düzenlemesi*" olduğunu kabul etmek gerekmektedir.

Nitekim Mehazın hazırlanması sırasında "*umumi iştirak hükümlerinin tatbikine imkân vermeyen haller için maddenin getirilmiş olduğu*" şeklindeki Komisyon ve Bakanlık raporları da maddenin "*Özel bir iştirak hükmü*" diğer bir ifade ile "*Adam öldürme ve yaralamaya münhasır müsterek hüküm*" olduğunu göstermektedir.

Zira 64. maddenin birinci fıkrasında yer alan asli-maddi iştirak ne'vilerinden "*irtikap edenlerin*" 463. madde kapsamına alınmasına karşılık "*doğrudan doğruya beraber işleyenlerin*" maddenin son fıkrasıyla 463. madde tatbikatından istisna edilmesi de 463. madde ile iştirakin özel bir düzenlenmesinin yapıldığını ortaya çıkartmaktadır.

Madde uygulamasına dahil edilmeyeni belirtirken kullanılan "*doğrudan doğruya beraber işleyenler*" iştirakçi grubunu tüm asli iştirakin, ifadesi gibi kabul ve buna göre uygulama yapma açık madde metnine ters düştüğü gibi "*doğrudan doğruya beraber işlemeyi*", "*irtikap etmeye*" eşit tutmak da kanun koyucunun kavramları karıştırdığını varsaymak olur ki, bu mümkün değildir. Bu yanlış varsayımın sonucu olarak 463. maddeyi "*irtikap edenlere*" uygulamayıp sadece tesadüfi birleşmelere hasretmek kanun koyucuyu gerekçe ve sebeplerini izah ederek kabul ettiği ve tetvilde "*abesle iştiğal ediyor*" saymak olur ki buna ne öğretinin ne de uygulayıcıların yetkisi yoktur. "*Ka-*

nun koyucu abesle iştikal etmez" prensibi her türlü yorumda hukukun vazgeçilmez ve hareket noktası kabul edilen bir ana kuralıdır.

463. madde sayılan fiillere münhasır özel iştirak türü (müşterek hüküm) olarak kabul edilmediği takdirde, TCK'nun 451. ve 452. maddelerine tatbiki mümkün olmayacak, nitekim majno 463. madde hükmü 448, 449, 450, 456, 457. maddelerin mevzuunu teşkil eden kasten vaki olan katil ve müessir fiillere münhasır olup, failin maksadını aşan katil ve müessir fiiller ile neticeyi ağırlaştıran önceki ve sonraki sebeplere şamil değildir, demek suretiyle böyle bir sonuca ulaşmaktadır. Ceza Genel Kurulu'nun 19.3.1973 gün ve 420/229 sayılı kararında ise; 451 ve 452. maddeler 463. madde gibi 448, 449, 450. maddelere matuf olup bizatihi bir hükmü tazammun etmediği için mücerret bir şekilde tetkikine imkân olmayıp maddeler ile birlikte tatbiki zaruri olan maddelerdir. 463. maddenin 451 ve 452'ye atıf yapmamış olması 463. ün bunlara uygulanmasını engellemez. Aksi görüş kanun koyucunun amacına ters düşer. Yargıtay'ın öteden beri benimsediği görüş de bu yoldadır, denilmek suretiyle 463.ün özel bir iştirak türü olduğu faslın müşterek hükmü bulunduğu kanunumuzun sistemine uygun şekilde belirtilmektedir. 463. maddeyi açıklanan nedenlerle özel bir iştirak türü olarak kabul ettiğimize göre iştirak halinde işlenen suçlarda şeriklerin cezalandırılması konusunda çeşitli ülkelerde uygulama alanı bulan üç ayrı sistemi ve bu sistemler içinde önce kanunumuzun sonra da 463. maddenin yerini saptamakta yarar ve hatta zorunluluk vardır.

1- Eşitlik Sistemi

Bu sistemde suçla bağlılık cezaya da bağlılığı gerektirir. Failler kader birliği etmişlerdir. Sonuçtan hepsi tam olarak mesûldürler. Objektif suç birliği mevcut olup suç hiçbir ayırım yapmaksızın bütün şeriklerin eseridir, cezaları da aynı olmalıdır. Esaslarına istinat eder, 1810 tarihli Fransız Ceza Kanunu Fin ve Bulgar Ceza Kanunları'nda bu sistem benimsenmiştir. Her failin suçu tek başına işlemiş sayılması bu sistemin hareket noktasıdır. Kanunumuz bu sistemi kabul etmediğine göre bu sistemin yukarıda özetlenen esaslarıyla konuyu çözümllemek mümkün değildir.

2- Cezanın Faile Göre Tayini Sistemi

Bu sistem asli ve fer'i fail ayrımını kabul etmekte; ancak fer'i faile tam ceza verip fer'i failin tehlikelilik derecesine giren hakime cezayı indirmekte geniş taktir hakkı vermektedir. Kanunumuzca kabul edilmediğinden olaya dayanak yapılamaz.

3- İkilik Sistemi

Kanunumuzca kabul edilen sistemdir. Bu sistem esaslarını diğer sistemleri şu şekilde tenkit ederek vazeder.

İştirak halinde işlenen bir tek suçta kaç fail varsa o kadar da suç görmek *"adeta gerçeklerle ilgiyi kesmek olur."*

Diğer faillerden ve tek olan sonuçtan soyutlayarak her faili ayrı ayrı ele almak hiçbir esasa dayanmayan felsefi spekülasyondur.

İştirak'i faillerin sayısı kadar suça icraya kalkışmak tamamıyla yapıcılık olur. *"Gerçeklerden ilgi kesmek felsefi spekülasyon ve yapmacılık ceza hukukunun kabul etmeyeceği kavramlardır. Bunlar dayanılacak esaslar değildir"* diye diğer sistemler reddedildikten sonra kendi esasını şöyle vazetmektedir: Şeriklerden illi değeri haiz hareketi yapanlar arasında bu hareketlerin hukuki ve maddi değerine göre *"asli iştirak"*, *"fer'i iştirak"* şeklinde ayırım yapılmalı (TCK.nun 64 ve 65. maddelerinde bu ayırım yapılmıştır). Bu ayırım mümkün olmuyorsa (ki olayımızda böyledir. 463. madde bu gibi durumlarda uygulanmak için Ceza Kanunumuza konulmuştur), bu ahvalde faillelere indirimli aynı ceza verilmelidir. Bu bir uygunluk, bir muadelet meselesidir.

Kanunumuzun asli-fer'i fail ayırımı kabul ettiğine göre asli fail kimdir? Faillerden her hangi birinin hareketi tek başına ele alındığında, *"kanuni suç tipinde"* tarif eden hareket ve sonucu yaratan asli faildir. Bu unsurlara göre 463. maddede tarif edilen fail, asli fail değildir. Zira sonuç olan ölümü vücutta getiren kimdir? Belli olmamaktadır. Fer'i failler için fiili yapma söz konusu olmadığına göre 463. maddedeki fail fer'i, fail değildir. Zira kanun metninde fiili yapmak sözcüğü yer almaktadır. Öyleyse 463. madde nedir? Faili kimdir?

Bu madde failin belli olmaması hali değildir. Hepsini irtikap eden *"tetiğe basan-yanan cismi otomobillere ve otele atanlar"* sıfatında olan kişilerden ölümden hangisinin hareketinin hedefte özdeşleştiğinin bütünleştiğini ölümü meydana getirdiğinin saptanamaması halidir.

Öyleyse suç: Suç ortaklarının failliyetlerin yan yana icrası sırasında bunlardan herhangi birine kesin ve tek olarak bağlanamayacak şekilde meydana gelmiş ise müstakil fail belli değildir. Ve eşit ceza sorumluluğu vardır. Verilecek ceza fiillerinin ortalamasıdır. Buna mukabil faillerin birleşmesinden, toplamından sonuç ortaya çıkıyorsa ki, bu halde doğrudan doğruya beraber işleme vardır. Bu tür kabul ve uygulama şu yönü ile de sisteme uygunluk ve tutarlılık arz eder. 463. maddede beyan olunan fiiller denilmek suretiyle sadece hareketin -taaruzun değil- fiil hukuki kavramın esas alındığı açıkça gö-

rülmektedir. Bu nedenle fiilin hukuki dokusuna kısaca değinilmekte yarar vardır.

Fiil=irade+hareket+taarruz=Aziona+illiyet bağı+netice unsurlarından oluşmuştur. Bu formüldeki unsurlardan biri eksik ise 64. madde uygulanmaz. Kişinin asli fail olarak sorumlu tutulması için gerekli iradi hareket var, illiyet bağı tahakkuk etmiştir. Ancak sonuç kimin eseridir? Kesin olarak saptanamamaktadır. Böyle bir durumda 64. maddeyi değıl, 463. maddeyi esas alarak uygulamak zorunluluğı vardır. Böyle bir kabul bizi şu sonuca da götürür: İştirak halinde işlenen suç bir k l bir bütün olduğına göre, bu suçun işlenişindeki hareketleri de bir tek suçun parçaları olarak kabul etmek gerekir. Bir suçta sırf hareketlerin fazlalığı suçundan çokluğunu ifade etmeyeceğı cihetle, faile tesbit edilen en ağır hareketinin gerektirdiğı tavsife göre ceza verilir. (DÖNMEZER-ERMAN, s.513).

"...*Belli olmayan asli failin fer'i failli*" müessesesi ile "*müstakil faili gayri muayyen*" müessesesinin mukayesesi:

Birden çok kişi, mesala beş kişiden dördü ateş ediyor, birisi etmiyor. Ateş etmeyen kim olduğınu tesbit edemiyoruz. Bu ahvalde yerleşmiş ve tartışmasız uygulama gereğı hepsini belli olmayan asli failin fer'i olarak cezalandırıyoruz. Dördü ateş etmemiştir diye hepsini asli fail sayamıyoruz. Çünkü "*fiil formülünde*" bir bilinmeyen vardır. "*Hareket ve taarruz*" kimin, belli değıldir. Bu halde 65/3. maddesinin uygulanması bu bilinmeyenden doğımaktadır.

Buna mukabil eyleme katılanlardan beşi de ateş etmiş; fakat sonucu hangisi almış bilmiyorsak gene bir bilinmeyen unsur bulunduğından, bu halde de 463. madde uygulanmalıdır. Aksi görüşün kabulü halinde sonucu kimin usule getirdiğini bilmediğimiz gruba 463. maddeyi uygulamazken, belli olmayan asli failin fer'i faili kabul ettiğimiz beş kişiye veya gruba 65/3. maddeyi uygulama kanunumuzun kabul ettiğı sistem içinde çelişkiye düşmek olur ki bu çelişkiyi mantıken izah etmek mümkün değıldir.

Yukarıda izahına çalıştığımız Yüksek Yargıtay Ceza Genel Kurulu'nun kararından çıkarttığımız netice itibariyle TCK.nun 463. maddesinin unsurları şu şekilde sıralanabilir:

- Bütün dikkat ve ihtimam gösterildiğı ve tüm imkânlar kullanıldığı halde asli failin tesbiti mümkün olmamalıdır.
- Fiiller birden fazla olmalıdır.
- Fiilin asli unsurlarından olan "*sonuç*" irtikap ılar arasında ve fakat ortada kalmalıdır.

Olayımızın gerçek failleri onbin kişi civarındadır. Yani Sivas halkından onbinin üzerindeki insan bir şekilde Aziz NESİN'i protesto etmek üzere Madımak Otelı önünde toplanmışlardır. Bu gösteri yapan grup içerisinde Emniyet Müdürlüğü'nce tesbit edilebilen 125 kişi sanık sıfatıyla haklarında çeşitli kamu davaları açılarak huzura getirilmişlerdir. Bu sanık sıfatıyla huzura getirilen kişilerden bazıları yine Emniyet Müdürlüğü mensuplarının teşhis ve tesbitleriyle otomobillerin ve otelin yanmasında birinci derecede sorumlu gösterilmişlerdir. Mahkememiz hakkında dava açılan tüm sanıkların durumunu ayrı ayrı değerlendirerek olay içindeki aktivitelerin ve fiillerin sonucu doğurmaya müsait olup olmadığını araştırmış ve yangının başlangıcının hangi sanığın fiilinden meydana geldiğini tesbit edememiştir. Zira ifadelere göre yüzlerce kişi binayı tutuşturup yakmak için ateşli cisimleri atmışlar, bu cisimlerden hangisinin yangına sebep olduğu tesbit edilememiştir. Yanan bez parçası, sünger parçası veya kağıdın hangi sanığın elinden çıktığı veya ateşlediği tesbit edilememiştir. Ancak bu sanıklardan olay içerisinde en fazla aktif olan polis barikatını aşarak otomobilleri ve oteli tahrip ederek yanan cisimleri buralara atan veya oteli yakmak için büyük çaba gösteren sanıkların içerisinde birinin müstakilen otomobillerden yangını başlattığını bütün dikkat ve ihtimam gösterilmesine ve tüm imkânlar kullanılmasına rağmen asli fail tesbiti mümkün olamamıştır. Zira yukarıda da izah edildiği gibi yüzlerce yanan cisim otomobillerden sızan benzinler üzerine ve otel içerisine düşmüştür. Bu yanan cisimlerden hangisinin yangını başlattığı ve bu cismin hangi sanık tarafından atıldığı tüm imkânlar kullanılmasına rağmen tesbit edilememiş olması, binanın yanmasına sebep olan sanıklardan hangisinin fiilinin yangını başlattığı tesbit edilememesi sebebiyle olayda TCK.nun 463. maddesinin uygulanma zaruriyeti hasıl olmuştur.

L) FER'İ MADDİ-MANEVİ İŞTİRAK

Suçta fer'i manevi iştirak, suçun işlenmesinde asli-maddi failin iradesine ikinci derecede tesir edecek hareketleri yapmaktır.

Suçun işlenmesinden önce failin suçu işleme kararını desteklemek, tasvip etmek ve onu kararını uygulamaya sürüklemektir. Fer'i fail asli failin suçu işleme kararını uygulamaya sürüklemekte onu kararını uygulamaya itelemektedir. Teşvik failde suçu işleme kararı mevcut olması itibarıyla azmettirmekten ayrılır. Teşvik de belli bir suçu işlemeye matuf olmalıdır. (GARRAUD)

Suç işleme kararını kuvvetlendirme failin suçu işlemeye dair mevcut kararını icraya başlamasını sağlayacak tarzda telkin yapmak, cesaret vermek ve tavsi-

yede bulunmaktadır. Fer'i fail telkin, tavsiye, cesaret verme gibi hareketleriyle asli failin karar safhasından icra safhasına geçmesine sebep olacaktır. (MANZİNİ)

Fer'i iştirakde manevi unsur; suç ortaklarının muayyen bir suçun işlenmesine iştirak ettiklerini bilmiş ve bunu istemiş olmaları lazımdır. Yani her failde suça iştirak kastı bulunmalıdır. Suça iştirak iradesinin muayyen bir suç üzerinde birleşmesi, anlaşmayı meydana getirir. İki asli failden biri öldürmek diğeri sadece müessir fiilde bulunmak suretiyle hareket ederse husule gelen suçta ortak sayılmazlar. Ortada iki ayrı suçun müstakil failleri vardır. Ve suç işleme iradeleri farklıdır. Burada şerikler suç işlemekten önce irade birliği yapmaları gerekmektedir. Nitekim olayımızda sanıklar gerek sloganlarıyla, gerekse eylemleriyle irade birliği içinde olduklarını ortaya koymuşlardır.

Kim tarafından işlenmiş olduğu bilinmeyen ve faili gayri muayyen olan adam öldürme suçunda fiili işleyenlerin hepsinin cezalandırılması ve fakat bu cezasının indirilmesi keyfiyetine işleyeni bilinmeyen adam öldürme denir. Bu fiilin destekçisi olan sloganlarıyla ve tezahüratıyla birinci derecede sorumlu sanıkları tahrik ve teşvik eden barikatın önünde kalıp aşamayan sanıklar bu suçun fer'i ortaklarıdır. Her ne kadar doktrinde faili gayri muayyen olan suça iştirakin mümkün olup olmadığı tartışılmakta ise de, ağırlık kazanan ve özellikle Yüksek Yargıtay'ın benimsediği görüş faili gayri muayyen suçlara fer'i iştirakin mümkün olabileceği yönündedir. Mahkememizde bu görüşten hareketle olay yerinde yangının çıkmasında birinci derecede sorumlu olan; ancak hangisinin fiili sonucu yangının başladığı tesbit edilemeyen sanıklara yakın konumda bulunan, onları sürekli slogan ve tezahüratlarla teşvik eden, barikatı aşamayan ancak polis barikatını zorlayan sanıkların hakeketi irade birliği içinde bulunan asli faillerin daha aktif ve daha etkili eylemde bulunmalarını sağlamıştır. Ayrıca fer'i failler, asli faillerin eylemlerini kolaylaştırıcı fiillerde bulunmuşlardır. Mesela, benzinin getirilmesi, mesala polis ve asker barikatını zorlamak suretiyle bu barikatı aşan asli faillerin fiilini gerçekleştirmek yönünde. Emniyet güçlerini eylemleriyle hareketsiz bırakmak ve engellemek suretiyle yardımcı olmuşlardır. Bu nedenledir ki Mahkememiz tüm sanıkların olay içindeki durumlarını ayrı ayrı inceleyerek fiilinin ulaştığı noktadaki hukuki durumu değerlendirerek hüküm tesis etmiştir. Ve bu nedenle fer'i faillere ikinci derecede sorumluluk getirilmiştir. Yukarıda da değindiğimiz gibi polis ve asker barikatını sürekli zorlayarak meşgul eden ve yedi saat boyunca Aziz NESİN aleyhinde slogan atarak birinci derecede sorumlu failleri sürekli tahrik ve teşvik etmek suretiyle suçun işlenmesine yardımcı oldukları **kesin kanaati** hasıl olmuştur.

Netice itibariyle fer'i failler, asli faillerin suç işleme kararlılığını kuvvetlendirmekte ve suç işlemeye dair var olan kararın icrasına başlamasını sağlamakta attıkları sloganlarla cesaret vermekte ve asli faillerin karar safhasından icra safhasına geçmelerine sebep olmuşlardır. Bu nedenle cezalandırılmışlardır.

M) 2911 SAYILI TOPLANTI VE GÖSTERİ YÜRÜYÜŞLERİ KANUNUNA MUHALEFET ETMEK

Bu kanunun 32. Maddesi: *"Kanuna aykırı toplantı veya yürüyüşlere silahsız olarak katılanlar emir ve ihtardan sonra kendiliğinden dağılmazlar ve hükümet kuvvetleri tarafından zorla dağıtırlarsa..."*

Dağıtma sırasında cebir ve şiddet veya tehdit veya saldırı veya mukavemette bulunanlar, fiil daha ağır bir cezayı gerektiren ayrı bir suç teşkil etmediği takdirde... cezalandırılırlar."

02.07.1993 günü Cuma namazından çıkan bir grup insanın tekbir getirerek Aziz NESİN ve Vali aleyhinde slogan atarak, Hükümet Binası önünde gösteri yaptıkları daha sonra Kültür Merkezi önünde gösteri yaptıkları ve Pir Sultan Abdal Heykeli'ne saldırdıkları daha sonra da Aziz NESİN'in kaldığı Madımak Otelı önüne geldikleri, oteli taş atarak camlarını kırdıkları ve yedi saat boyunca kanunsuz gösteri yaptıkları, Emniyet kuvvetlerinin sürekli dağıtılma yönündeki ikazlarına rağmen dağılmayarak hatta daha da çoğalarak, kanunsuz gösterilerini devam ettirdikleri, otelin yanmasından sonra havaya açılan ateş sonucu dağıldıkları, yedi saat boyunca cebir, şiddet, tehdit, saldırı ve mukavemette bulundukları açık ve kesin olarak sübuta ermiştir.

Kanunsuz gösteri ve yürüyüş yapan sanıkların, Madımak Otelı önünde görülmedikleri, Madımak Otelı önünde bulunanların da uzaktan gösterilere katıldığı, slogan atmakla yetindiği, kurulan polis ve asker barikatını zorlamadıkları, sadece Aziz NESİN aleyhinde sloganlara iştirak ettikleri, başkaca ciddi bir eylemlerinin bulunmadığı ve başka bir suçu oluşturacak nitelikte fiilleri tesbit edilemediğinden bu kanun gereğince cezalandırılmaları cihetine gidilmiştir.

N) NETİCE VE KANAAT

Aziz NESİN'in 1993 yılı başından itibaren basına da intikal eden açıklamalarında yazarı Salman RÜŞDÎ olan Şeytan Ayetleri isimli kitabı tercüme

ettirerek yayınlamak istediğini beyan etmiş olması ve başyazarı bulunduğu Aydınlık Gazetesi'nde yayınlamaya başladığı, yayınlanan bölümlerin Şişli Sulh Ceza Mahkemeleri'nce toplatılmasına karar verildiği, yukarıdaki bölümlerde etraflıca izah edilmiştir.

Telif hakkı dahi almadan ısrarla yayınlamak istediği Şeytan Ayetleri isimli kitapta, Müslümanların Peygamberi, eşleri ve eshabının aşağılandığı, tüm Müslüman kamuoyunca bilinmesi ve bu kitabın bir bölümünün tercüme edilerek Aziz NESİN tarafından yayınlanması, Müslüman topluluk tarafından büyük tepki ile karşılanmıştır.

02.07.1993 tarihinde Sivas'ta bulunan Aziz NESİN'in protesto edilmesi amacıyla gösterilere başlandığı, evvela Vilayet Binası önünde daha sonra Kültür Merkezi önünde ve en son olarak da Madımak Oteli önünde gösteriler yapıldığı, onbeş bine yaklaşan göstericilerin Emniyet mensupları tarafından kontrol edilemediği ve Madımak Oteli önünde bulunan otomobillerin tahribi ile başlayan daha sonra da temin edilen benzinlerle sünger, bez, kağıt gibi cisimleri ateşleyerek otomobillere ve otele attıkları, çıkan yangın sonucu 35 kişinin karbonmonoksit gazından zehirlenerek öldüğü, 2 kişinin de faili bilinmeyen ateşli silah yarısından öldüğü anlaşılmıştır.

Sivas Olayları'nın devlete ve Laik düzene yönelik olmadığı Aziz NESİN'in, Şeytan Ayetleri isimli kitabını yayınlamasına duyulan öfke, kin ve nefretin oluşturduğu tahrik sonucu ve Aziz NESİN'e yönelik bir eylem olduğu kast edilen Aziz NESİN olmasına rağmen hedefte sapma sonucu 37 masum insanın ölümü ile sonuçlanan bu olayların, Laik-antilaik veya mezhep çatışması olmadığı sadece İslam dinince mukaddes sayılan değerlerin aşağılanmasına tepki gösterildiği, Aziz NESİN'in Anadolu'nun her hangi bir vilayetinde de aynı tepkiyi görebileceği, dolayısıyla şahsa yönelik eylemin bir başka mecraya çekilerek kamplaşma ve kutuplaşma yaratmanın hukuki ve sosyal bir yararı olmadığı kanaatindeyiz.

HÜKÜM

Yukarıda açıklanan gerekçelere binaen;

02.07.1993 tarihinde saat 13.30 sıralarında Cuma namazından çıkan tahmini 1000 kişi civarındaki topluluğun 4. Pir Sultan Abdal Kültür Şenlikleri'ne ve Aziz NESİN'in Sivas'a gelmesini protesto etmek amacıyla Atatürk Caddesi'nden Meydan istikametine doğru yürüyüş yaparak *"Zafer İslamın!, Allahüekber!, Şeytan Aziz!, Sivas Aziz'e Mezar Olacak!, Şerefsiz Vali!,*

Müslüman Türkiye!" şeklinde slogan attıkları ve Vilayet önüne geldikleri, burada bir süre gösteri yaptıktan sonra saat 14.00 sıralarında Kültür Merkezi önüne geldikleri ve bir gün önce açılan "*Ozanlar Anıtı*"nı kısmen tahrip ettikleri ve Kültür Merkezi'nde bulunan karşıt grupla taşlı ve sopalı kavga ettikleri, Emniyet Güçlerinin tüm çabalarına rağmen gösterilerin önlenemediği ve aksine giderek gösterici sayısının çoğaldığı, Ozanlar Anıtı yerinden sökülerek hedef olarak seçilen Aziz NESİN'in kaldığı Madımak Otel'i'nin önüne getirilerek parçalandığı ve bilahare getirilen benzinle yakıldığı, saatler ilerledikçe göstericilerin çoğaldığı, onbinlere ulaştığı, bu kalabalığın karşısında çaresiz kalan Güvenlik Güçlerinin sadece barikat kurmak suretiyle Aziz NESİN ve Şenlik'lere gelen diğer kişilerin kaldığı oteli korumaya çalıştıkları; ancak göstericilerin giderek artan şiddeti sonucu otelin tüm camlarının atılan taşlarla kırıldığı, otelde bulunan kişilerin kendilerini korumak için merdiven boşluğuna sığındıkları ve merdiven girişini masa ve sandalyelerle kapattıkları, saat 19.45'e kadar süren bu olaylar sırasında Güvenlik Güçlerine yardım gelmediği gibi göstericilerin sayısının giderek arttığı ve onbinlerin üzerine çıktığı sırada bazı göstericilerin zayıf polis barikatlarını aşarak otelin önünde bulunan üç adet otomobili tahrip ettikleri ve bir otomobili ters çevirerek benzin deposunu taşlarla deldikleri ve sızan benzini tutuşturmak suretiyle ancak ilk anda Emniyet mensuplarının müdahalesiyle ateşledikleri cisimlerin benzini tutuşturmaya yetmediği, bunun üzerine dışarıdan getirilen poşet ve bidon içindeki benzinleri de yine Güvenlik Kuvvetlerinin parçalaması ve dökmesinden sonra bu defa üzerlerinden çıkardıkları çamaşırlarını parçalayarak ve nereden temin ettikleri belli olmayan süngerleri dökülen benzine bulayıp otomobillere ve otelin içine fırlattıkları bu arada barikatı aşarak otelin lobisine giren göstericilerin içerideki masa, sandalye, koltuk, kanape, çerçeve gibi kolay yanacak cisimleri parçalayarak otomobillerin üzerine attıkları ve yakılarak atılan çok sayıda paçavraların otomobilden sızan benzini tutuşturduğu ve önce otomobiller sonra otelin perdeleri, halısı, ahşap aksamının yanmaya başladığı, çıkan yoğun dumanın rüzgârın da etkisiyle doğrudan otelin içine ve merdiven boşluğuna yayıldığı, soba borusu gibi çeken bu bölümde sığınan kişilerin yoğun duman akımı sonucu karbonmonoksit gazından dolayı zehirlenerek öldükleri, bir kısım kişilerin bu olaydan sonra Emniyet Güçlerinin topluluğu dağıtması sırasında açılan ateş sonucu yaralanarak öldükleri anlaşılmıştır.

1. Sanıklar Süleyman KURŞUN, Tufan CAYMAZ, Ünel BERKA, Osman DÜZARDIÇ, Özey KARATÜRK, Ali TEMİZ, Adem BAYRAK, Ali

ULUÇAY, Ahmet Hakan ARSLAN, Zekariye TEKİN, Abdullah MALATYA, Kazım YILDIRIM, Ahmet Turan YALÇINKAYA, Hüseyin KAYA, Erol YILDIZ, Sadettin TEMİZ, Halis TURAN, Osman KILIÇ, Zaim BAYAT, Mehmet TORAMAN, Bülent KARAYİĞİT, Adnan KEPENÇ, Mehmet Ercan İLTER, Doğan DUMAN, Tuncer KÖKTEN, Cevdet MAZMAN, Mehmet ŞARKIŞLA, Mustafa KESKİN, Necati ÇAY, Hüseyin ZORLU, Abdülkadir KILIÇ, Adem YÖRÜK, Erol ÇELİK, Mustafa ARSLAN, İsmail BIÇAKÇIGİL, Mehmet KARAKAYA, Rıza ÖZPEMBE'nin üzerlerine atılı suçlardan mahkumiyetlerine yeterli kesin ve inandırıcı delil elde edilemediğinden tüm bu sanıkların BERAATLERİNE;

2- Sanıklar Nevzat AYDIN, Latif KARACA, Çetin ASAMAKA, Adem KOZU, Mustafa DÜRER, Yalçın KEPENEK, Hayrettin YEĞİN, Haydar ŞAHİNOĞLU, Ahmet ONAR, Sedat YILDIRIM, Orhan DEMİR, Kerim KÜÇÜKKÖSEN, İlhami ÇALIŞKAN, Süleyman TOKSUN, Mehmet YILMAZ, Vahit KAYNAR, Halil KÜTÜKDE, Mehmet DEMİR, Murat ÇANAKLITAŞ, Sadettin YÜKSEL, Mustafa Uğur YARAŞ, Abdülkadir ARIDICI, Özer ÇANAKLITAŞ, Yusuf Ziya ELİŞ, Hayrettin GÜL, Alim ÖZHAN, Faruk BELKAVLI, Harun KAVAK, Serhat ÖZGENTÜRK, Osman BIÇAKÇI, Metin CEYLAN, Etem CEYLAN, Murat SONGUR, İsmet ONAR, Fatih ERDEM, İbrahim DURAN, Ramazan ÖNDER, Ömer DEMİR, Gazi TUFAN, Tekin ARIS, Turan KAYA, Muammer ÖZDEMİR, Özkan DOĞAN, Yılmaz CEYLAN, Hasan Basri KOÇ, Metin YOKUŞ, Ahmet KAŞKAYA, Emin BOZKURT, Kemal ONAR, Ali YILMAZ, Engin DURNA, Adem AĞBEKTAŞ, Ergün KILIÇ, Yıldırım YÜKSEL, Halit KARAKAYA, Bünyamin ERİŞ, Muhammet Nuh KILIÇ, Bülent GÜLDÜ, Vedat YILDIRIM, Mustafa SAYDAM'ın eylemlerinin 2911. Sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanununun 32/3. maddesi çerçevesinde değerlendirilerek kanuna aykırı olarak yapılan yürüyüş ve gösterilerinin dağıtılması sırasında cebir, şiddet ve tehditte bulunulduğu anlaşılmakla, yukarıda isimleri yazılı sanıkların suçun işleniş şekli ve özelliği dikkate alınarak takdiren ÜÇER YIL HAPİS CEZASI ile ayrı ayrı CEZALANDIRILMALARINA;

Sanıklar Sedat YILDIRIM, Vahit KAYNAR, Özer ÇANAKLITAŞ, Tekin ARIS, Muammer ÖZDEMİR, Bülent GÜLDÜ'nün suç tarihinde henüz 18 yaşını ikmal etmedikleri anlaşıldığından TCK.nun 55/3. maddesi gereğince sanıklara verilen ceza 1/3 nisbetinde indirilerek iş bu sanıkların İKİŞER YIL HAPİS CEZASI İLE, ayrı ayrı CEZALANDIRILMALARINA;

Başkaca teşdit ve tahfife takdiren ve kanunen yer OLMADIĞINA;

Bu bölümde isimleri yazılı sanıkların üzerlerine atılı diğer tüm suçlardan mahkumiyetlerine yeterli kesin ve inandırıcı delil elde edilemediğinden BE-RATLERİNE;

Bir kısım sanıkların bu olaylar esnasında haklarında açılan görevli memura mukavemet, ızzar ve görevli memura hakaret suçlarından açılan kamu davalarının da bu suçun şiddet ve tehdit unsurunu oluşturduğu cihetle ayrıca CEZA TAYİNİNE YER OLMADIĞINA;

3- Sanıklar Cafer Tayyar SOYKÖK, Muhsin ERBAŞ, Harun GÜLBAŞ, Bekir ÇINAR, Murat KARATAŞ, Erol SARIKAYA, Eren CEYLAN, Mevlüt ATALAY, Bülent DÜVENCİ, Ahmet Turan KILINÇ, Temel TOY, Kenan KALE, Harun YILDIZ, Zafer YELOK, Faruk CEYLAN, Ali TEKE, Durmuş TUFAN'ın olayların başladığı andan itibaren topluluğu yönlendiren, slogan atan, sevk ve idare eden Madımak Oteli önünde halkı galeyana getiren, Emniyet Kuvvetlerinin oluşturduğu barikatları zorlayarak aşmaya çalışan, maktüllerin kaldığı otelin önünde asli failleri suç işlemeye ve binanın yakılmasına, *"Sivas Aziz'e Mezar Olacak!, Şeytan Aziz!, Kafirleri Yakalam!, Yak! Yak!,"* ve *"Tekbir!"* getirerek itfaiyenin olay yerine gelmesini ve hareketini engelleyerek suçun işlendiği sırada müzaharet ve muavenetle fiilin icrasını kolaylaştırarak suça iştirak ettikleri açık ve kesin olarak anlaşıldığından bu sanıkların eylemlerine uyan bina yakmak suretiyle birden çok kişinin ölümüne sebep oldukları anlaşıldığından eylemlerine uyan TCK.nun 450/6. maddesi gereğince İdam Cezası ile ayrı ayrı CEZALANDIRILMALARINA;

Sanıkların bu fiile fer'an iştirak ettikleri anlaşıldığından TCK.nun 65/3. maddesi gereğince YİRMIŞER YIL AĞIR HAPİS CEZASI ile ayrı ayrı CEZALANDIRILMALARINA;

Olayın müştekisi Aziz NESİN'in Bakanlar Kurulu'nun 24.8.1989 tarih ve 1989/14479 sayılı kararnamesinde yazarı Salman RÜŞDÜ olan Şeytan Ayetleri isimli kitabın Türkiye'ye sokulması ve dağıtılmasını yasakladığı, Türkiye'de bu yasağa rağmen adı geçen kitabı Aydınlık Gazetesi'nde yayınladığı ve bu kitabın içeriği itibariyle müslümanların peygamberi ve eşlerine karşı tahkir ve tezyif edici ibarelerin bulunması sebebiyle tüm müslüman halkı bu yayından dolayı haksız şekilde tahrik ettiği böylece olayların çıkmasının müsebbibi bulunduğu anlaşıldığından sanıklara tayin olunan ceza TCK.nun 51/1. maddesi gereğince 1/4 nisbetinde indirilerek NETİCETEN ONBEŞER YIL AĞIR HAPİS CEZASI İLE AYRI AYRI CEZALANDIRILMALARINA;

Sanıklar Temel TOY, Ali TEKE, Durmuş TUFAN'ın suç tarihinde henüz

18 yaşını ikmal etmemiş oldukları anlaşıldığından TCK.nun 55/3. maddesi gereğince bu sanıklara verilen ceza 1/3 nisbetinde indirilerek NETİCEDEN ON'AR YIL AĞIR HAPİS CEZASI İLE CEZALANDIRILMALARINA;

Başkaca teşdit ve tahfife takdiren ve kanunen yer OLMADIĞINA;

TCK.nun 79. maddesi gereğince işlenen bir fiil ile kanunun muhtelif hükümleri ihlal edilmiş ise de, sanıklara kast ettikleri fiilden dolayı en ağır olan ceza tayin edilmiş olduğundan ayrıca bu fiili gerçekleştirmek için yapılan kanunsuz yürüyüş ve gösteri, ızrar, tehdit, hakaret, görevli memura mukavemet gibi suçların bu suç içerisinde değerlendirilerek ayrıca iddianamedeki sevk maddelerinden CEZA TAYİNİNE YER OLMADIĞINA;

4- Sanıklar Yunus KARATAŞ, Halil İbrahim DÜZBİÇER, Ömer Faruk GEZ, Ali KURT, Ahmet OFLAZ, Ekrem KURT, Erkan ÇETİNTAŞ, Yusuf ŞİMŞEK, Faruk SARIKAYA'nın olayların başladığı andan itibaren topluluğu yönlendiren, slogan atan, sevk ve idare eden, Madımak Otelі önünde halkı galeyana getiren, Emniyet Kuvvetlerinin oluşturduğu barikatları aşarak otomobilleri tahrip edip ters çevirerek benzin deposunu parçalayıp benzinin akmasını sağlayan, otel içerisine girerek oteli tahrip edip yanabilecek eşyaları dışarı fırlatan, benzin getiren ve Emniyet Güçlerince yere dökülen benzini bez ve kavuçuk gibi emici, yanıcı cisimlere yedirerek ateşleyip otele ve otomobillere atan, böylece otomobillerin ve binanın yanmasında birinci derecede sorumlu oldukları, bina yakmak suretiyle kasten adam öldürmek suçunu işledikleri açık ve kesin olarak sübuta erdiğinden işbu sanıkların eylemlerine uyan TCK.nun 450/6. maddesi gereğince her birinin İDAM CEZASI İLE CEZALANDIRILMALARINA;

Otomobillerden başlayan ve otele sirayet eden yangının bu sanıklardan hangisinin doğrudan fiili sonucu meydana geldiği kesin olarak tesbit edilemediğinden TCK.nun 463. maddesi gereğince tayin edilen ceza her bir sanık için YİRMİŞER YIL AĞIR HAPİS CEZASI İLE AYRI AYRI CEZALANDIRILMALARINA;

Olayın müştekisi Aziz NESİN'in Bakanlar Kurulu'nun 24.08.1989 tarih ve 1989/14479 sayılı kararnamesinde Türkiye'ye sokulması ve dağıtılması yasaklanmış yazarı Salman RÜŞTÜ olan Şeytan Ayetleri isimli kitabı Türkiye'de bu yasağa rağmen Aydınlık Gazetesi'nde yayınladığı ve bu kitabın içeriği itibari ile müslümanların peygamberi ve eşlerine karşı tahkir ve tezyif edici ifadelerin bulunması sebebiyle tüm müslüman halkı bu yayından dolayı haksız şekilde tahrik ettiği, böylece olayların çıkmasının müsebbibi bulunduğu anlaşıldığından sanıklara tayin olunan ceza TCK.nun 51/1. maddesi ge-

reğince cezaları 1/4 nisbetinde indirilerek NETİCETEN ONBEŞER YIL AĞIR HAPİS CEZASI İLE AYRI AYRI CEZALANDIRILMALARINA;

Sanık Yusuf ŞİMŞEK'in suç tarihi itibarıyla akli dengesindeki bozukluk sebebiyle tayin edilen cezası TCK.nun 47. maddesi gereğince 1/3'üne kadar indirilerek BEŞ YIL AĞIR HAPİS CEZASI İLE CEZALANDIRILMASINA;

Sadece sanık Yusuf ŞİMŞEK'e münhasır olmak üzere amme hizmetlerinden ceza müddetince memnuiyetine;

Bu suçta da başkaca teşdit ve tahfife takdiren ve kanunen YEROLMADIĞINA;

Bu sanıklarla ilgili olarak açılan kanunsuz gösteri, ızzar, tehdit, hakaret, görevli memura mukavemet gibi kamu davalarının TCK.nun 79. maddesi gereğince işlenen bir fiil ile kanunun muhtelif hükümleri ihlal edilmiş ise de sanıklara kast ettikleri fiilden dolayı en ağır ceza hükmolunduğundan ayrıca bu fiillerinden dolayı Ceza Tayinine YEROLMADIĞINA;

5- Sanık Cafer ERÇAKMAK'ın bu güne kadarki tüm aramalara rağmen bulunamadığı, hakkında gıyabi tevkif kararı çıkarttırılmasına rağmen Mahkemimizde hazır edilmediği anlaşılmakla, bu sanıkla ilgili davanın mevcut davanın esasından tefrik edilerek yeni bir esasa kaydının yapılmak suretiyle zamanışımına kadar adı geçen sanığın takibinin yapılmasına;

Bu sanık yönünden yargılamanın yeni verilecek esas üzerinden YÜRÜTÜLMESİNE;

6- Haklarında hapis cezası tayin olunan ve yaşı 18'den küçük sanıklar hariç olmak üzere mahkum olan ve haklarında Ağır Hapis Cezası verilen tüm sanıklar hakkında TCK.nun 31 ve 33. maddelerinin tatbikine;

7- TCK.nun 40. maddesi gereğince mahkum olan sanıkların gözetim ve tutukta geçen günlerinin mahkumiyetlerinden sayılmasına ve icraen MAHSUBUNA;

Sanıklar Turan KAYA, Yılmaz CEYLAN, Hasan Basri KOÇ, Hayrettin GÜL, Mustafa Uğur YARAŞ, Abdülkadir ARIDICI, Sedat YILDIRIM, Sadedtin YÜKSEL, Adem KOZU, Hayrettin YEĞİN, Süleyman TOKSUN, Özer ÇANAKLITAŞ'ın haklarında tayin edilen cezanın niteliği ve miktarı bu sanıkların tutuklu kaldıkları süre dikkate alınarak başka suçtan hükümlü veya tutuklu değillerse derhal salıverilmeleri için C. Savcılığı'na müzekkere yazılmasına ve bihakkın tahliyelerine;

Sanıklar Harun GÜLBAŞ, Murat KARATAŞ, Eren CEYLAN, Bülent DÜVENCI'nin üzerlerine atılı suçun vasıf ve mahiyetine tayin edilen cezanın miktarının tutuklu kaldıkları süre nazara alınarak CMUK.nun 104. mad-

desi gereğince gıyaben tevkiflerine, haklarında yeteri kadar gıyabi tevkif müzekkeresi çıkartılmasına, Harun GÜLBAŞ'ın vicahen,

TCK.nun 36. maddesi gereğince suça konu emanetteki eşyaların müsadereesine;

TCK.nun 39. maddesi gereğince beraat eden sanıklarla ilgili masraflar çıktıktan sonra geri kalan (77.341.700.-)TL.nin mahkum olan sanıklardan müteselsilen tahsili ile hazineye irat kaydına;

Müdahillerin tazminat taleplerinin mahfuz tutulmasına,

Tutuklu sanıklar Erkan ÇETİNBAŞ, Faruk SARIKAYA, Kenan KALE, Ali TEKE, Durmuş TUFAN, Halil İbrahim DÜZBİÇER, Ali KURT, Ömer Faruk GEZ, Erol SARIKAYA, Bekir ÇINAR, Ahmet Turan KILIÇ, Ekrem KURT, Harun YILDIZ, Muhsin ERBAŞ, Mevlüt ATALAY, Ahmet OFLAZ, Temel TOY, Faruk CEYLAN, Cafer Tayyar SOYKÖK, Zafer YELOK ve Yunus KARATAŞ'ın tutuklu kaldıkları süre tayin edilen cezanın miktarı gözönünde bulundurularak tutukluluk hallerinin devamına hüküm hülasasının C. Savcılığı kanalıyla Cezaevi Müdürlüğü'ne GÖNDERİLMESİNE;

8. Olayın müştekisi olan Aziz NESİN'in Bakanlar Kurulu'nun 24.08.1989 gün, 1989/14479 sayılı kararnamesinde Türkiye'ye sokulması ve dağıtılması yasaklanmış yazarı Salman RÜŞTÜ olan Şeytan Ayetleri isimli kitabı Türkiye'de bu yasağa rağmen Aydınlık Gazetesi'nde yayınladığı ve bu kitabın içeriği itibariyle müslümanların peygamberi ve eşlerine karşı tahkir ve tezyif edici ifadelerin bulunması sebebiyle tüm müslüman halkı bu yayından dolayı aşağılayıcı ve küçük düşürücü ve hakareti teşkil edici yayınından dolayı TCK.nun 175 ve 159. maddeleri gereğince kanuni işlem yapılmak üzere DGM. C. Başsavcılığı'na suç duyurusunda BULUNULMASINA;

Tutuklu sanıklar ve tutuksuz sanıklardan Murat SONGUR, Emin BOZKURT, Ünal BERKA, Ergün KILIÇ, Yıldırım YÜKSEL, Halis TURAN, Süleyman KURŞUN, Tufan CAYMAZ, Harun GÜLBAŞ, Metin CEYLAN, Alim ÖZHAN, Yusuf Ziya ELİŞ ve Vahit KAYNAR'ın ve yukarıda isimleri yazılı sanık vekillerinin ve müdahiller Cafer Can AYDIN ve Demet IŞIK'ın keza yüzlerine karşı, talebe kısmen uygun, kısmen aykırı olmak üzere C. Savcıları Ali Rıza KONURALP ve Dilaver KAHVECI'nin huzurunda, Yararlıy yolu açık olmak üzere oybirliği ile verilen karar açıkça okunup usulen tefhim kılındı.

BAŞKAN: 18960	ÜYE: (966-2)	ÜYE: 20696	KATİP: (67)
(İmza)	(İmza)	(İmza)	(İmza)

**SİVAS KATLİAMI DAVASI'NIN
MÜDAHİL AVUKATLARININ
KAMUOYUNA DUYURUSU**

KARAR, MADIMAK YANGININI SÖNDÜRMEDİ

27 Aralık 1994

Sivas'ta 37 insanın ölümüne neden olan olayların sanıklarının yargılanması dün sona erdi. Mahkemece, toplam 124 sanıktan 23 sanığa ONBEŞER YIL, yaşı küçük 3 sanığa ONAR YIL, 1 sanığa BEŞ YIL ağır hapis cezası, Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanunu'na aykırı eylemlerinden dolayı 54 sanığa ÜÇER YIL, yaşı küçük 6 sanığa İKİŞER YIL hapis cezaları verildi; 37 sanık da BERAAT ettirildi.

Bilindiği üzere davanın iddianamesinde "Cumhuriyetin niteliklerini, laik düzeni değiştirmek, devlet otoritesini zaafa uğratmak temel hak ve hürriyetleri yok etmek" suçlarının işlendiği yazılıdır.

Sanıkların bu suçları işlerken, 7,5 saat süre ile Sivas sokaklarında ve insanların yakıldığı Madımak Oteli önünde "Yaşasın Hizbullah, Laiklik Gidecek Şeriat Gelecek!, Laik Düzen Yıkılacak!, Yaşasın Şeriat!, Cumhuriyet Burada Kuruldu Burada Yıkılacak!" şeklinde sloganlar attıkları da dosya içeriğine göre sabittir.

Bu sloganları atarak Cumhuriyet devletinin laik düzenini yıkıp yerine şeriat düzenini getirmek isteyenlerin, bu isteklerini gerçekleştirmek için insanları yakanların hiçbirisi masum değildir. Sanıklar, laikliğe, Cumhuriyet'e başkaldırmışlardır.

Mahkemece verilen cezaların azlığını-çokluğunu tartışacak değiliz. Çok daha ağır cezalar da verilmiş olsaydı; kamu vicdanı yine tatmin olmayacaktı. Hiçbir mahkeme kararı, ölenlerin yakınlarının acısını dindiremez. Bu hızlı iletişim ve ulaşım çağında 35 insanın otelde kısıtırılıp öldürülmesinin ayıbı

silinemez.

Devletin yürütme organı ve onun emrindeki güvenlik güçleri, 35 insanın yakılarak öldürülmesine engel olamamıştır. Devletin yargı gücü de olaylara sağlıklı teşhisi koyup, yargılamayı bu teşhis doğrultusunda yapamamıştır. Cumhuriyetin temel niteliklerinin örselenip yıkılmak istendiği bir toplu katliam olayına, yangın çıkarak insanları öldürme gibi sıradan ve adi bir suç teşhisi konulması hukuka uygun düşmemiştir.

Dün Kubilay'ı kör testere ile kesen Derviş Mehmet ve arkadaşlarının eylemi ile bugün "Şeriat İsteriz!" diye bağırıp Sivas'ta Madımak Otel'i'ni yakarak insanları öldürenlerin eylemi arasında hiçbir fark yoktur. Cumhuriyetin nitelikleri konusunda devletin her organı kararlı olmak zorundadır. Önemli olan verilen cezalar değil, sanıkların eylemine bakış açısıdır; eylemin kaynağına inmektedir. Yargılama boyunca bir türlü bu husus gerçekleştirilememiştir.

Sivas Katliamı, tesadüfen bir araya gelen şuursuz bir kalabalığın oteli yakıp insanları öldürme eylemi olarak nitelenemez; planlı, örgütlü önceden kararlaştırılmış bir (gerici) ayaklanmadır; devlete, Cumhuriyete bir baş kaldırıdır.

Demokratik yönetim düzenini, ulusal birlik ve bütünlüğü temelden dinamitlemeye, Anadolu insanının kardeşliğini yok etmeye yönelik Sivas Katliamı türündeki cinayetler ve örgütlü kalkışmalar, ibret dersi olmalıdır.

Yargılamada, olayın örgütlü kalkışma olduğu, hiç tartışılmamış, ihmal edilmiştir. Bu konuda müdahil vekilleri olarak yargılama boyunca mahkemeye yardımcı olma çabalarımız semere vermemiştir.

Yargılamada "ALENİYET" kuralını kaldıran, önemli bir davada kamuoyu denetimini ve bilgilenmesini "GİZLİLİK KARARI" gibi taşınamaz bir usul hatası ile örten mahkeme, yargılama boyunca hatırlattığımız kuşkularımızı, nihai kararı ile doğrulamış bulunmaktadır.

DGM'ye anlatamadığımız hukuksal doğruları, temyiz aşamasında Yargıtay'a sunacağız; o nedenle şimdilik kararın tartışmasına girmeyi uygun bulmuyoruz.

Mahkeme kararının hukuken değerlendirilmesi gereken çok önemli bir yönü de AZİZ NESİN'in "tüm Müslüman halkı" ve tabii bu arada sanıkları, haksız şekilde tahrik edip olayların çıkmasına neden olduğu hususudur.

"Haksız Tahrik" kurumu ceza yargılaması tarihimizde örneği görülmemiş, Ceza Hukuku ilkeleri ile asla bağdaşmayacak biçimde ele alınmış ve sanıkların cezalarının azaltılmasına dayanak yapılmıştır; böylece kararla, sanıklar "MAZUR" hatta "MAĞDUR" gösterilmiştir.

Haksız bir tahrikin varlığı için haksız ve hukuka aykırı bir tahrik fiili olmalıdır. Suç da bu haksız eylem nedeni ile hiddet ve şiddetli bir eylemin etkisi altında işlenmiş bulunmalıdır; ayrıca tepki-suçun tahrik edene karşı işlenmiş olması da şarttır. Eylemin, suçu kendisini haksız tahrik etmiş bulunan kişiye karşı işlenmiş olması da gerekir.

AZİZ NESİN'e atfedilen bir yayın ile katliam arasında "Haksız Tahrik" bağlantısı kurmak, gerçeklere aykırıdır, ürktüctüdür. Mahkeme kararındaki hukuk mantığı, geçerli olursa bundan böyle Sivas Olayları'na benzer tüm eylemler için hafifletici nedenlere, bahanelere sığınmak mümkün olabilecektir. Sağlıklı bir ceza yargılamasını sakatlayan ve hukuka ters düşen bu tür değerlendirmelerin sonucu olarak kökten dinci eylemlerin sanıkları her zaman "MAZUR" gösterilebilecektir. Böyle bir vehameti düşünmek bile istemiyoruz.

Sanıkların karar açıklandıktan sonra ve kamu vicdanını tatmin etmeyen cezalara karşın bile sergiledikleri vahşet ve mahkemede, güvenlik güçlerinin çemberi içinde estirdikleri terör, serbest iradeleri ile neler yapabileceklerini apaçık ortaya koymuştur.

Sanıkların attıkları sloganlar, kullandıkları işaretler, mahkeme kürsüsüne hücum etmeleri ve mahkeme salonunu harabeye çevirmeleri, aradan bir buçuk yıl geçmesine rağmen "ŞERİATÇI-GERİCİ", Cumhuriyet'e yönelik tutumlarından vazgeçemediklerini, pişmanlık duymadıklarını vurguluyor. Bu, aynı zamanda bir başka gerçeği de ortaya koyuyor. Salonda Aziz Nesin ve müdahiller de yoktu; sanıkları kim ya da kimler TAHRİK etti, diye sormak gerekir.

Olayın vehametinin, niteliğinin ve boyutlarının algılanamadığını ortaya koyan karar, MADIMAK YANGINI'ni söndürememiştir; benzer eylemleri tasarlayanlar için caydırıcı olamamıştır.

Gözlemlediğimiz ve yaşadığımız gerçekleri kamuoyunun bilgisine sunmayı, müdahil vekillüğimizin ötesinde bir yurttaş, bir aydın ve hukukçu olmanın kaçınılmaz ödevi sayıyoruz.

Kamuoyuna saygı ile duyurulur.

Sivas Olayları Davası Müdahil Vekilleri Adına

Av. Önder SAV

Av. Erdal MERDOL

Av. Şenal SARIHAN

Av. Mehdi BEKTAŞ

1 NO'LU DGM BAŞKANLIĞ'INA
ANKARA

19.11.1996

KONU : Ankara 1. Nolu Devlet Güvenlik Mahkemesi'nin 26.12.1994 gün ve 1993/106 Esas sayılı kararına ilişkin Yargıtay 9. Ceza Dairesi'nin 30.9.1996 gün ve 1996/688-4716 sayılı bozma ilanı hakkında beyanlarımızın sunulmasıdır.

AÇIKLAMA:

1) 2 Temmuz 1993 tarihinde, Kültür Bakanlığı, Sivas Valiliği'nin katkılarıyla Pir Sultan Abdal Kültür Derneği tarafından düzenlenen "4. Pir Sultan Abdal Şenlikleri" sırasında; Cumhuriyet, Demokrasi ve Laiklik düşmanı şeriatçı güçlerin yarattığı, 35 aydın, yazar, sanatçı, folklorcu insanımızı yakarak öldürdüğü, 46 insanımızın kendi çabalarıyla ölümden kurtulduğu, tarihe kara bir leke olarak geçen "SİVAS KATLİAMI" ile ilgili dava da mahkemeniz 124 sanıktan 22 sanık hakkında 15'er yıl, 3 sanık hakkında 10'ar yıl, 1 sanık hakkında 5 yıl ağır hapis, 54 sanık hakkında 3'er yıl, 6 sanık hakkında 2'er yıl hapis cezası ve 37 sanık hakkında beraat, bir sanık hakkında 24.12.1995 günü tefrik kararı almıştır.

2) Karar, Cumhuriyet Savcılığı'nın "suç vasfı", müdahil vekillerinin "suç vasfı, subut, uygulama, usul", sanık ve vekillerinin "subut" yönlerinden yaptığı temyiz üzerine, dosya Yargıtay 9. Ceza Dairesi tarafından incelenmiştir. 9. Ceza Dairesi, 30.9.1996 gün ve 1996/688-4716 sayılı ilamla; "suç vasfı, bir kısım sanıklar için subut, T.C. Kanunu'nun 51. maddesinin uygulanması" yönlerinden bozulmuş ve bir kısım sanıklar hakkında verilen kararı onaylamıştır.

3) Yargıtay'ın bir kısım sanıkların beraat kararlarını istemimize aykırı biçimde onaması konusunda, kararın bu yönden kesinleşmesi nedeniyle beyanda bulunmamız hukuken söz konusu değildir.

Dairenin bozma kararına, "suç vasfı ve TCK'nun 51. maddesinin uygulanması" yönündekine ve bir kısım sanıkların eylemlerinin asli maddi-manevi

iştirak kapsamında değerlendirilmesine aynen katılıyoruz. Bu yönlerden bozma kararına uyulması isteğimizdir.

Bazı sanıkların eylemcilerinin fer-i fail olarak nitelenmesi, bazı sanıkların beraat gerektiği yönünde bozulmasına ilişkin kararın, dosya içeriğine ve kanıtlara göre yerinde olmadığı kanısındayız. Bunlara ilişkin beyanlarımızı iletme belirteceğiz.

SONUÇ : Açıklanan nedenlerle;

- Yargıtay 9. Ceza Dairesi'nin 30.9.1996 gün ve 1996/688-4716 sayılı bozma ilamına uyulmasını,

- Tutuksuz sanıkların bozma ilamıyla haklarında oluşan suç vasfı gözönüne alınarak, kaçmalarının önlenmesi için tutuklanmalarına,

Karar verilmesini saygıyla vekaleten dileriz.

Katılanlar Vekili

Av. Önder SAV
(İmza)

Av. Erdal MERDOL
(İmza)

Av. Şenal SARIHAN
(İmza)

Av. Veli DEVECİOĞLU
(İmza)

Av. Şakir KEÇELİ
(İmza)

Av. Tuncay ALEMDAROĞLU
(İmza)

Av. Mehdi BEKTAŞ
(İmza)

Av. Zeki TAVŞANCIL
(İmza)

Av. İbrahim AÇAN
(İmza)

Av. Ali SARIGÜL
(İmza)

Av. Necati YILMAZ
(İmza)

Av. Ahmet ATAK
(İmza)

Av. Hakkı Süha OKAY
(İmza)

Av. Kazım BAYRAKTAR
(İmza)

Av. Kazım GENÇ
(İmza)

Av. Süleyman ATEŞ
(İmza)

Av. Mehmet CENGİZ
(İmza)

Av. Ali KALAN
(İmza)

Av. Erşen ŞANSAL
(İmza)

Av. Nusret SENEM
(İmza)

Av. İlknur KALAN
(İmza)

Av. Kemal AKKURT
(İmza)

Av. Erdoğan KILIÇ
(İmza)

Av. Celil KAYIKENT
(İmza)

İkinci Karar

**MAHKEME HEYETİ:
EYLEM, ANAYASA’NIN LAİKLİK İLKESİNE
KARŞIDIR**

**T.C.
ANKARA
1 NOLU DEVLET GÜVENLİK MAHKEMESİ**

27.11.1997

G E R E K Ç E L İ K A R A R

ESAS NO : 1996/84
KARAR NO : 1997/199
C. SAVCILILIĞI ESAS NO : 1993/84
BAŞKAN : Mehmet Orhan KARADENİZ (20156)
ÜYE DZ.HAK.KD. ALBAY: Erman BAŞOL (973-1)
ÜYE : İsmail TIRYAKI (20641)
CUMHURİYET SAVCISI : Hamza KELEŞ (23839)
T. KATİBİ : Hasan ERDOĞAN (67)
DAVACI : K.H.
MAKTÜLLER : Nesimi ÇİMEN vd. (37 kişi)

...

İDDİA

Kayseri DGM. C. Başsavcılığı'nın 20.07.1993 tarih, 1993/170 esas sayılı iddianamesinde Sivas Cumhuriyet Başsavcılığı'nın 22.07.1997 tarih, 1993/902 esas sayılı yine aynı Savcılığın 22.07.1993 tarih, 1993/2460 esas sayılı iddianamelerinde, yine Sivas Cumhuriyet Başsavcılığı'nın 04.08.1993 tarih, 1993/935 esas sayılı ek iddianamesinde, Kayseri DGM. C. Başsavcılığı'nın 20.08.1993 tarih, 1993/170 esas sayılı iddianamelerinde 02.07.1993 günü Sivas ilinde yasadışı yürüyüş şeklinde başlayıp 35 kişinin çıkarılan yangın sonucu, 2 kişinin de ateşli silah yaraları ile ölmeleri, güvenlik görevlileri ile bazı kişilerin yaralanmaları, bazı bina, ev, işyerleri ve araçlar ile bir heykel ve büstün tahrip edilmesi ile sonuçlanan olaylara bir kısım sanıkların faili belli olmayacak şekilde asli, bazı sanıkların ise fer'i fail olarak Anayasal Düzeni zorla bozma amacı ile katıldıkları belirtilerek anılan iddianamelerde açık şekilde belirtildiği gibi bir kısım sanıkların 3713 sayılı Kanun'un 7/1-2, TCK.nun 55/3. maddeleri gereğince, bir kısım sanıkların TCK.nun 516/3, 517, 522, 516/7, 266/3, 269, 450/5-6, bir kısım sanıkların TCK.nun 516, 517, 522, 266/3, 269 maddeleri gereğince, bir kısım sanıkların TCK.nun 191/2, bir kısım sanıkların 2911 sayılı Yasa'nın 32/1-3. maddeleri gereğince, bir kısım sanıkların 3713 sayılı Yasa'nın 8/1. maddeleri gereğince cezalandırılmalarını, Ankara DGM. C. Başsavcılığı'nın bozmadan sonraki esas hakkındaki mütaalasında ise;

Sanıklardan Murat KARATAŞ, Eren CEYLAN, Bülent DÜVENÇİ, Murat SONGUR, Ali TEMİZ ve Sadettin TEMİZ'in savunmaları alınmadığından bu sanıklar hakkındaki davanın tefrikine.

Sanıklardan Kerim KÜÇÜKKÖSEN, İsmet ONAT, Halit KARAKAYA, Halil KÜTÜKDE, Emin BOZKURT, Ahmet ONAR, Kemal ONAR, Ali YILMAZ, Ergün KILIÇ, Mustafa SAYDAM, Vedat YILDIRIM, Murat ÇANAKLITAŞ, Özer ÇANAKLITAŞ ve Ahmet DEMİR'in atılı suçu işlediğine dair mahkumiyetlerine yeterli kesin ve inandırıcı delil elde edilemediğinden ayrı ayrı beraatlerine.

Olay günü Paşa Camii, Kale Camii ve diğer camilerden oluşan gruplar ile Buruciye Medresesi, PTT Yolu, Atatürk Caddesi, İstasyon Caddeleri'nde oluşan gruplar içerisinde ön saflarda yer alarak Vilayet'in taşlanması, Atatürk

Heykeli'nin tahribi, Kültür Merkezi nnde Ozanlar Heykeli'nin tahribi ile Madımak Oteli'nin önünde toplanan grubun n saflarında yer alarak toplumu slogan atmaya yönlendirmek, tahrik etmek, kaldırım taşlarında kurulan barikatları zorla aşmak, Madımak Oteli önüne benzin getirerek araçların ve otelin yanmasını sağlamak sonucunda 37 kişinin ölmesi ve 56 kişinin yaralanması şeklinde ortaya çıkan eylemlerinin birlikte TCK.nun 146/1. maddesinde belirtilen Türkiye Cumhuriyet Teşkilatı Esasiye Kanunu'nun tamamını veya bir kısmını tağyir ve tebdil veya ilgaya ve bu Kanun ile teşekkül etmiş olan Büyük Millet Meclisi'ni ıskata veya vazifesini yapmaktan mene cebren teşebbüs eder şeklindeki amaç suçun işlenmesine elverişli eylemlerde bulunan sanıklardan Cafer Tayyar SOYKÖK, Muhsin ERBAş, Harn GüLBAş, Bekir ÇINAR, Erol SARIKAYA, Mevliit ATALAY, Ahmet Turan KILIÇ, Temel TOY, Kenan KALE, Harun YILDIZ, Zafer YELOK, Faruk CEYLAN, Ali TEKE, Durmuş TUFAN, Yunis KARATAş, Halil İbrahim DÜZBİÇER, Ömer Faruk GEZ, Ali KURT, Ahmet OFLAZ, Ekrem KURT, Erkan ETİNTAş, Yusuf şİMşEK, Faruk SARIKAYA, Hayrettin GL, Harun KAVAK, Süleyman TOKSUN, Hayrettin YEğİN, Sedat YILDIRIM, Adem KOZU, Mehmet YILMAZ, Vahit KAYNAR, Mustafa Uğur YARAş, Faruk BELKAVLİ, Ömer DEMİR, Alim ÖZHAN, İbrahim DURAN, Ethem CEYLAN, Turan KAYA'nın eylemlerine uyan TCK.nun 146/1, 31, 33, 40. maddeleri ve Temel TOY, Ali TEKE, Durmuş TUFAN haklarında ayrıca TCK.nun 55/3. maddelerinin uygulanarak ayrı ayrı tecziyelerine.

İddia olunan olayda topluluğun içinde yer alarak slogan atmak suretiyle TCK.nun 146/1. maddesinde belirtilen amaç suçun işlenmesini kolaylaştıran eylemlerde bulunan sanıklar Yalçın KEPENEK, Yusuf Ziya ELİş, Metin CEYLAN, Haydar şAHİNOğLU, Engin DURNA, Hasan Basri KOÇ, Muhammet Nuh KILIÇ, Metin YOKUş, Ahmet KAşKAYA, İlhami ALIşKAN, Bünyamin ELİş, Yıldırım YÜKSEL, Nevzat AYDIN, Muammer ÖZDEMİR, Orhan DEMİR, zkan DOğAN, Yılmaz CEYLAN, Adem AğBEKTAş, Bülent GÜLDÜ, etin ASAMAKA, Mustafa DÜRER, Latif KARACA, Abdulkadir ARIDICI, Sadettin YÜKSEL, Serhat ÖZGENTÜRK, Osman İBIKI, Fatih ERDEM, Ramazan ÖNDER, Tufan CAYMAZ, Adem BAYRAK, Hüseyin KARATÜRK, Zayım BAYAT, Zekeriya TEKİN, Gazi TUFAN, Tekin ARISIN TCK.NUN 146/3, 31, 33 ve 40, 3713 Sayılı Yasa'nın 5. maddesi ve Tekin ARIS hakkında ayrıca TCK.nun 55/3. maddesinin uygulanarak ayrı ayrı tecziyelerine karar verilmesini talep etmiştir.

SAVUNMA

Sanıklar kendilerine isnat olunan suçun unsurlarının oluşmadığını suçsuz olduklarını, sadece toplu yürütyüşe katıldıklarını her hangi bir suç işleme kasıtlarının bulunmadığını belirterek beraatlerine karar verilmesi gerektiğini savunmuşlardır.

Sanıklar vekilleri yazılı savunma dilekçelerinde etraflıca belirttikleri gibi müvekkillerinin isnat olunan suç işlemediklerini, müvekkillerinin sabit eylemleri ile isnat olunan suç arasında illiyet bağı kurulamadığını, müvekkillerinin suçsuz olduklarını belirterek beraatlerini istemişlerdir.

DELİLLER

Olay tutanağı, olay yeri keşif ve hasar tutanakları, teşhis tutanakları, seyredilen video bantları ve bunlara ilişkin bilirkişi çözüm tutanakları, otopsi tutanakları, doktor raporları, iddialar, kamu tanıkları ile bir kısım tanıkların yeminli ifadeleri, bir kısım sanıkların aşamalarındaki değişiklik göstermeyen ısrarlı, bir kısım sanıkların ise aşamalarda değişiklik gösteren ikrarları, nüfus ve sabıka kayıtları ve dosyada mevcut diğer belgeler.

DELİLLERİN MÜNAKAŞASI TAKDİRİ VE GEREKÇE

Mahkememizin 26.12.1994 tarih, 1993/106 Esas, 1994/190 Karar sayılı ilamında sanıkların bir kısmı hakkında tüm suçlardan dolayı, bazı sanıklar hakkında ise bazı suçlardan dolayı delil yetersizliği nedeniyle beraat kararı, bazı sanıkların 2911 Sayılı Yasa'ya aykırılık ve yine bazı sanıkların suç vasıflarındaki değişiklik nedeniyle faili belli olmayacak şekilde ve yangın çıkarmak suretiyle adam öldürmeye kasten iştirak, bir bölüm sanığın ise bu suçta feran iştirakten dolayı cezalandırılmalarına hüküm olunduğu, bu sanıklar hakkında diğer suçlara ilişkin olarak ayrıca TCK.nun 79. maddesi uyarınca ceza tertibine yer olmadığına, haklarında TCK.nun 450/6. maddesi uyarınca tek uygulama yapıldığı, TCK.nun 52. maddesi de nazara alınarak aynı Yasa'nın 51. maddesi uyarınca tahrik hükümlerinin uygulanmasına karar verilmiştir.

İşbu karar sanıkların ve vekillerinin, DGM. C. Başsavcılığı'nın, mağdur ve müştekiler ile vekillerinin temyiz etmesi üzerine (resen temyiz hükümlerine göre de Yargıtay'a gönderilmiştir.) Yargıtay 9. Ceza Dairesi'nin

30.09.1996 tarih, 1996/688 Esas, 1996/4716 Karar sayılı ilamı ile bozulmuştur. Yargıtay bozma ilamında sanıklardan Kerim KÜÇÜKKÖSEN, İsmet ONAR, Halit KARAKAYA, Halil KÜTÜKTE, Emin BOZKURT, Ahmet ONAR, Kemal ONAR, Ali YILMAZ, Ergün KILIÇ, Mustafa SAYDAM, Vedat YILDIRIM, Murat ÇANAKLITAŞ, Özer ÇANAKLITAŞ ve Mehmet DEMİR'in müsnet suçları işlediklerine dair cezalandırılmalarına yeterli her türlü kuşkudan uzak inandırıcı kanıtlar elde edilemediği gözetilmeden bu sanıkların beraatleri yerine mahkumiyetlerine karar verilmesinin,

Sanıklardan Gazi TUFAN, Tekin ARIS, Turan KAYA haklarında CMUK.nun 260 ve 308/7. maddelerinde öngörülen şekilde zorunlu ve yeterli gerekçe gösterilmeden hüküm tesisi,

Sanıklardan Cafer Tayyar SOYKÖK, Muhsin ERBAŞ, Harun GÜLBAŞ, Bekir ÇINAR, Murat KARATAŞ, Eren CEYLAN, Erol SARIKAYA, Mevlüt ATALAY, Bülent DÜVENCİ, Ahmet Turan KILIÇ, Temel TOY, Kenan KALE, Harun YILDIZ, Zafer YELOK, Faruk CEYLAN, Ali TEKE, Durmuş TUFAN, Yunis KARATAŞ, Halil İbrahim DÜZBİÇER, Ömer Faruk GEZ, Ali KURT, Ahmet OFLAZ, Ekrem KURT, Erkan ÇETİNTAŞ, Yusuf ŞİMŞEK, Faruk SARIKAYA, Hayrettin GÜL, Harun KAVAK, Süleyman TOKSUN, Murat SONGUR, Hayrettin YEĞİN, Sedat YILDIRIM, Adem KOZU, Mehmet YILMAZ, Vahit KAYNAR, Mustafa Uğur YARAŞ, Faruk BELKAVLI, Ömer DEMİR, Alim ÖZHAN, İbrahim DURAN ve Etem CEYLAN'ın eylemlerinin kül halinde TCK.nun 146. maddesinin 1. fıkrasındaki Anayasal düzeni zorla bozmaya kalkışma suçunu.

Sanıklardan Yalçın KEPENEK, Yusuf Ziya ELİŞ, Metin CEYLAN, Haydar ŞAHİNOĞLU, Engin DURNA, Hasan Basri KOÇ, Muhammet Nuh KILIÇ, Metin YOKUŞ, Ahmet KAŞKAYA, İlhami ÇALIŞKAN, Bünyamin ELİŞ, Yıldırım YÜKSEL, Nevzat AYDIN, Muammer ÖZDEMİR, Orhan DEMİR, Özkan DOĞAN, Yılmaz CEYLAN, Adem AĞBEKTAŞ, Bülent GÜLDÜ, Çetin ASAMAKA, Mustafa DÜRER, Latif KARACA, Abdulkadir ARIDICI, Sadettin YÜKSEL, Serhat ÖZGENTÜRK, Osman ÇIBIKÇI, Fatih ERDEM ve Ramazan ÖNDER'in eylemlerinin TCK.nun 146. maddesinin 3. fıkrasındaki Anayasal düzeni zorla bozmaya kalkışmaya iştirak suçunu oluşturduğu gözetilmeden anılan madde ve fıkralar yerine suç vasfında yanılığa düşülmesi sonucu yazılı şekilde ceza verilmesinin,

Oluşa, yeminli tanık anlatımları ile tüm dosya kapsamına nazaran sanıklardan Ali TEMİZ'in TCK.nun 146. maddesinin 1. fıkrasında ön görülen Anayasal düzeni zorla bozmaya kalkışmak, sanıklar Tufan CAYMAZ, Adem

BAYRAK, Hüseyin KAYA, Halis TURAN, Ünal BERKA, Osman DÜZAR-DIÇ, Sadettin TEMİZ, Bülent KARAYİĞİT, Özay KARATÜRK, Zayim BAYAT ve Zekeriya TEKİN'in TCK.nun 146. maddesinin 3. fıkrasındaki Anayasal düzeni zorla bozmaya kalkışmaya iştirak suçlarını işlediklerine dair yeterli ve inandırıcı kanıtlar elde edildiği belirtilmeden bu suçlardan mahkumiyetleri yerine beraatlerine karar verilmesi,

Sanıklardan Bülent DÜVENÇİ'nin suç tarihinde geçerli sürücü belgesi bulunup bulunmadığı usulen araştırılmadan geri alınmasına karar verilmesinin,

Getirilen adli sicil kaydında belirtilen cezalarının yerine getirilmiş olup olmadığı infaz tarihleri usulen araştırılıp tekrerrür hükümlerinin uygulanma olasılığı tartışılmadan sanık Ali KURT hakkında eksik soruşturma ile hüküm tesisi,

Kabul ve uygulamaya göre;

a) TCK.nun 450/6. maddesi uyarınca cezalandırılan sanıklar hakkında yangında ölen maktül ve mağdur sayısınca ayrı ayrı uygulama yapılması gerekirken yazılı şekilde tek ceza tayini,

b) TCK.nun 450/6. maddesi uyarınca cezalandırılıp fiili doğrudan doğruya birlikte işledikleri anlaşılan sanıklar hakkında uygulama yeri bulunmadığı gözetilmeden cezalarının TCK.nun 463. maddesi uyarınca indirimine tabi tutulmasının,

c) Oluş ve dosya kapsamına göre somut olayda TCK.nun 51 ve 52. maddelerinin uygulanma alanının bulunmadığının gözetilmemesini,

d) Sanık Yusuf ŞİMŞEK hakkında kamu hizmetlerinden yasaklanma cezasının TCK.nun 47/3 ve 20. maddelerine aykırı olarak fazla tayini,

e) Getirilen doğum kaydından suç tarihinde 18 yaşını bitirdiği anlaşılan Sanık Vahit KAYNAR hakkında uygulanan cezanın yaşı nedeniyle indirimine tabi tutulmasının yasaya aykırı olduğu işaret edilmiştir.

Sanıklardan Yalçın KEPENEK, Yusuf Ziya ELİŞ, Engin DURNA, Metin YOKUÇ, Ahmet KAŞKAYA, İlhami ÇALIŞKAN, Bünyamin ELİŞ, Özkan DOĞAN, Bülent GÜLDÜ, Çetin ASAMAKA, Mustafa DÜRER hakkındaki Yargıtay bozma sebepleri Mahkememizce usul ve kanuna uygun görülmediğinden Mahkememiz Hakimi İsmail TİRYAKI'nın muhalefetiyle oyçokluğu ile direnilmesine, diğer sanıklar hakkındaki Yargıtay bozma sebepleri kanun ve usule uygun görüldüğünden uyulmasına karar verilmiştir.

Davanın sanıklardan Kerim KÜÇÜKKÖSEN, İsmet ONAR, Halit KARAKAYA, Halil KÜTÜKDE, Emin BOZKURT, Ahmet ONAR, Kemal ONAR, Ali YILMAZ, Ergün KILIÇ, Mustafa SAYDAM, Vedat YILDIRIM,

Murat ÇANAKLITAŞ, Özer ÇANAKLITAŞ, Mehmet DEMİR yönünden incelenmesi:

Yargıtay bozma ilamında da belirtildiği gibi anılan sanıkların müsnet suçları işlediklerine dair mahkumiyetlerine yeterli her türlü kuşkudan uzak kesin ve inandırıcı deliller elde edilememiştir. Sanıkların isnat olunan suçu işledikleri şüpheli kalmıştır. Bu durumda sanıklara isnat olunan suçun maddi ve manevi unsurları oluşmamıştır. Hal böyle olunca bu sanıkların beraatlerine karar verilmelidir.

Davanın sanıklardan Yalçın KEPENEK, Yusuf Ziya ELİŞ, Engin DURNA, Metin YOKUŞ, Ahmet KAŞKAYA, İlhami ÇALIŞKAN, Bünyamin ELİŞ, Özkan DOĞAN, Bülent GÜLDÜ, Çetin ASAMAKA, Mustafa DÜRER yönünden incelenmesi;

Mahkememizin 26.12.1994 tarih, 1993/106 Esas, 1994/190 Karar sayılı ilamında belirtildiği gibi sanıklardan Yalçın KEPENEK olay günü İstasyon Caddesi üzerinde bulunan pastanesinde çalışırken 300-400 kişilik bir grubun slogan atarak geçtiğini, kendisinin de bu grubun arkasına takılarak Kültür Merkezi önüne kadar gittiğini; ancak slogan atmadığını, herhangi bir eylemde bulunmadığını, sadece Vilayet Meydanı ve Kültür Merkezi önünde topluluk içinde bulunduğunu beyan etmiş ve bu konuda savunma şahitleri göstermiş olmasına rağmen, Emniyet Müdürü Doğukan ÖNER ve Şube Müdürü Ekrem NALCI ifadeleri ve teşhis tutanağı çerçevesinde sanık, Gösteri ve Yürüyüş Kanunu'na muhalefet etmiştir.

Sanık Yusuf Ziya ELİŞ olay günü cuma namazı sonrası kalabalık bir grubun tekbir getirerek geçtiğini gördüğünü, bir ara bu kalabalık içerisinde kaldığını, ancak slogan atmadığını, gösteri yapmadığını beyan etmiş, sanığın bu savunmasına kamu şahidi Sami ECE'nin açık ve samimi beyanı karşısında itibar edilmeyerek Toplantı ve Gösteri Kanunu'na muhalefet ettiği kanaatine varılmıştır.

Sanık Engin DURNA, olay günü cuma namazını kıldıktan sonra Aziz NESİN aleyhinde yürüyüş ve gösteri yapan gruba katıldığını, Aziz NESİN'in İslam dinine yönelik sözlerinden dolayı kendisinin de *"Sivas Aziz'e Mezar Olacak!"* diye slogan attığını, Vilayet ve Kültür Merkezi önünde yapılan gösterilere katıldığını beyan etmiş olması ve bu beyanını doğrulayan teşhis tutanakları ile de sanığın kanunsuz gösteri yapmak suçu sübut bulmuştur.

Sanık Metin YOKUŞ, olay günü Aziz NESİN'in müslümanlara vaki sözlerinden dolayı halkın kendisini protesto eder mahiyetteki gösteriyi izleyerek ve kendisinin de Aziz NESİN'in İslamı aşağılayıcı sözlerinden dolayı protesto et-

mek amacıyla yürüyüşe katıldığını, Aziz NESİN'in aleyhinde slogan attığını beyan etmiş olması ve bu yöndeki ifadeli teşhis tutanağı ile sabit olmuştur. Sanık bu eylemi ile kanunsuz gösteri ve yürüyüş yapmak suçunu işlemiştir.

Sanık İlhami ÇALIŞKAN, olay günü yürüyüş yapan ve slogan atan bir grup gördüğünü; ancak kendisinin bu grup içerisine girmediğini ve hiçbir olaya katılmadığını beyan etmiş olmasına rağmen kamu şahitleri Nazım GÜ-NAYDIN, Şemsettin DAĞ ve Resul KARAER'in samimi ifadeleri ile Kültür Merkezi ve Vilayet önündeki topluluk içinde slogan atarak kanunsuz gösteri ve yürüyüşe katıldığı anlaşılmıştır.

Sanık Bünyamin ELİŞ, olay günü saat 15.00 sıralarında slogan atan bir kalabalık ve topluluk gördüğünü, kendisi bu topluluğun içerisinde bulundu-ğu, "*Allahuekber!, Tekbir!*" diye tekbir getirdiğini, bu sırada Aziz NE-SİN'in Sivas'a geldiğini öğrendiğini, kendisinin de Aziz NESİN'i protesto et-mek için slogan attığını beyan etmiş olması ve bu yöndeki fotoğraf ve teşhis tutanağı ile sanığın Vilayet Konağı ve Kültür Merkezi önünde kanunsuz gös-teri ve yürüyüşe katıldığı tesbit edilmiştir.

Sanık Özkan DOĞAN, olay günü Atatürk Caddesi üzerinde bir toplulu-ğun Aziz NESİN aleyhinde slogan atarak geçtiğini ve Kültür Merkezi önün-de slogan attıklarını, bu kişileri izlediğini, olaylara katılmadığını beyan etmiş olmasına rağmen sanığın dosyada mevcut fotoğraflardan Kültür Sarayı önün-de yapılan kanunsuz gösterilere katıldığı kamu şahitlerinin bu konuda düzen-ledikleri teşhis tutanağı ile kanunsuz toplantı ve gösteri yapmak suçunu işle-diği sabit olmuştur.

Sanık Bülent GÜLDÜ, olay günü Vilayet Konağı önünde gösteri yapan bir grup gördüğünü, olaylara katılmadığını beyan etmiş olmasına rağmen bu sanık hakkında tanzim edilen teşhis tutanağı ve fotoğraflarla Vilayet Binası ve Kültür Merkezi önünde yapılan kanunsuz yürüyüş ve gösterilere katıldığı, mevcut delillerle açık ve kesin olarak tesbit edilmiştir.

Sanık Çetin ASAMAKA, olay günü cuma namazından çıktıktan sonra yü-rüyüş yapan ve Aziz NESİN aleyhinde slogan atan grubu gördüğünü, kendisi-nin de Aziz NESİN'i protesto etmek üzere bu gruba katıldığını, Vilayet Mey-danı ve Kültür Merkezi önünde bu grupla birlikte slogan atıp Aziz NESİN'i protesto ettiğini, saat 15.00 civarında bu gruptan ayrıldığını beyan etmiş olma-sı ve ifadeli teşhis tutanağı ile bu ifadesinin teyid edilmesi karşısında sanığın "kanunsuz gösteri ve yürüyüş yapmak" suçunu işlediği anlaşılmıştır.

Sanık Mustafa DÜRER, olay günü saat 14.30 ve 15.00 sıralarında Vilayet önündeki kalabalıkla birlikte Vali ve Aziz NESİN aleyhinde slogan attığını, bi-

lahare aynı toplulukla Kültür Merkezi'ne gittiklerini, buradaki sloganlarla Aziz NESİN'i protesto ettiğini, karşılıklı taşlaşmalar olduğunu, Belediye Başkanı'nın konuşmasından sonra olay yerinden ayrıldığını beyan etmiş olması, bu hususta fotoğraf teşhis tutanağının bulunması sanığın kanunsuz gösteri ve yürüyüş yaptığı hususunda Mahkemede tam bir vicdani kanaat hasıl olmuştur.

Görüldüğü gibi anılan sanıklar 02 Temmuz 1993 günü Sivas'ta yapılan kanunsuz toplantı ve gösteri yürüyüşüne katılmışlardır. Bu sanıkların aynı gün meydana gelen ve 37 kişinin ölümü ile sonuçlanan olaylara katıldıklarına dair kesin ve inandırıcı deliller elde edilememiştir. Olay günü sanıklar öldürme ve yaralama olayının meydana geldiği Madımak Otel'i'nin çok uzağında yer almışlardır. Sanıkların bulunduğu yer ile öldürme ve yaralama olayının meydana geldiği yer arasında illiyet bağı kurulamamıştır. Yargıtay bozma ilamında anılan sanıkların sabit olan eylemlerinin TCK.nun 146/3. maddesinde belirtilen "Anayasal düzeni zorla bozmaya kalkışmaya iştirak suçunu oluşturduğu" belirtilmiş ise de, Mahkememizce bu görüşe katılmamıştır. Şöyle ki;

Yüzleştirme ve teşhis tutanaklarından, sanıkların ve tanıkların beyanlarından anlaşıldığı gibi, sanıkların bulunduğu yer 37 kişinin yakılarak öldürüldüğü Madımak Otel'i'ne çok uzaktır. 15.000 kişinin katıldığı toplulukta ve bu topluluğun teşkil ettiği engelde bu eylemlere katılmaları mümkün olmadığı gibi olay mahallini görmeleri de mümkün değildir. Sanıkların öldürme eylemine bilfiil ya da dolaylı yoldan katıldıkları şüpheli kalmıştır, aksi görüş kabul edildiği takdirde kanunsuz yürüyüşe katılan 15.000'e yakın kişinin tamamının TCK.nun 146. maddesine muhalefetten cezalandırılması gerekir. Görüldüğü gibi anılan sanıkların TCK.nun 146. maddesinin 3. fıkrasındaki 'Anayasal düzeni zorla bozmaya kalkışmaya iştirak' suçlarını işlediklerine dair mahkumiyetlerine yeterli, kesin ve inandırıcı delil elde edilememiştir. Sanıkların sabit olan eylemleri kanunsuz toplantı ve gösteri yürüyüşü yapmak suçunu oluşturur. Hal böyle olunca mahkememizin bu sanıklar hakkındaki kararında direnilmeli hüküm fıkrasında belirtildiği şekilde 2911 Sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanunu'nun 32/2. maddesi gereğince cezalandırılmalarına karar verilmelidir.

Davanın sanıklardan Tekin ARIS, Muammer ÖZDEMİR, Metin CEYLAN, Haydar ŞAHİNOĞLU, Hasan Basri KOÇ, Muhammet Nuh KILIÇ, Yıldırım YÜKSEL, Nevzat AYDIN, Orhan DEMİR, Yılmaz CEYLAN, Adem AĞBEKTAŞ, Latif KARACA, Abdulkadir ARIDICI, Sadettin YÜKSEL, Serhan ÖZKENTÜRK, Osman ÇIBIKÇI, Fatih ERDEM, Ramazan ÖNDER, Tufan CAYMAZ, Adem BAYRAK, Hüseyin KAYA, Halis TU-

RAN, Ünal BERKA, Osman DÜZARDIÇ, Bülent KARAYIĞIT, Özay KARATÜRK, Zayim BAYAT, Zekeriya TEKİN, Gazi TUFAN, Sedat YILDIRIM, Temel TOY, Ali TEKE, Durmuş TUFAN, Yusuf ŞİMŞEK, Cafer Tayyar SOYKÖK, Muhsin ERBAŞ, Harun GÜLBAŞ, Bekir ÇINAR, Erol SARIKAYA, Mevlüt ATALAY, Ahmet Turan KILIÇ, Kenan KALE, Harun YILDIZ, Zafer YELOK, Faruk CEYLAN, Yunis KARATAŞ, Halil İbrahim DÜZBİÇER, Ömer Faruk GEZ, Ali KURT, Ahmet OFLAZ, Ekrem KURT, Erkan ÇETİNTAŞ, Faruk SARIKAYA, Hayrettin GÜL, Harun KAVAK, Süleyman TOKSUN, Hayretin YEĞİN, Adem KOZU, Mehmet YILMAZ, Mustafa Uğur YARAŞ, Faruk BELKAVLI, Ömer DEMİR, Alim ÖZHAN, İbrahim DURAN, Etem CEYLAN, Vahit KAYNAR, Turan KAYA yönünden incelenmesi:

Sanıklara isnat olunan olayların başlaması, gelişmesi ve sonucu; Yargıtay bozma ilamında da belirtildiği gibi Kültür Bakanlığı ve Sivas Valiliği'nin katkılarıyla Pir Sultan Abdal Kültür Derneği tarafından 1-4 Temmuz 1993 tarihleri arasında Sivas il merkezinde düzenlenen Pir Sultan Abdal Kültür Etkinlikleri'ne il dışından da bir çok sanatçı yanında yazar Aziz NESİN'in de davet edildiği, İl Valisi ile birlikte 1.7.1993 günü Kültür Merkezi'nde konuşma yapan Aziz NESİN'in bir kısım davetli ve izleyicilerle Madımak Otelinde kaldıkları, gerek olaydan birkaç gün önce gerekse etkinliğin devam ettiği 2 Temmuz 1993 günü sabahı erken saatlerde kimliği belirlenemeyen kişilerce şehrin bazı semtlerinde Salman Rüştü tarafından yazılıp Aziz NESİN tarafından da Aydınlık Gazetesi'nde kısmen yayınlandığı ileri sürülen **"Şeytan Ayetleri"** isimli kitapta İslama ve Peygamberine dil uzatıldığına değinildikten sonra, **"Ne yazık ki laik ve iki yüzlü TC. Devleti"**, **"Gün Müslümanların yerine getirme günüdür!"**, **"İman edenler Allah yolunda savaşurlar, o halde şeytanın dostları ile savaşın!"** şeklinde cümlelerin de yer aldığı **"MÜSLÜMAN KAMUOYUNA!"** başlıklı bildirilerin dağıtıldığı.

Aynı gün saat 13.30 sıralarında Sivas Paşa ve Meydan Camii'lerinden cuma namazını kılıp çıkan toplulukla da birleşerek **"Zafer İslamın!"**, **"Şeytan Aziz!"**, **"Sivas Aziz'e Mezar Olacak!"**, **"Vali İstifa!"**, **"Şerefsiz Vali!"** şeklinde sloganlar da atıp Vilayet önüne geldikleri, laikliğe aykırı ve ilde devlet ve hükümetin temsilcisi olan Vali'nin tahkir ve tezyifine yönelik slogan atmayı orada da sürdürdükleri, güvenlik güçlerinin müdahalesi ile sakinleştirilip dağılmaya başlayan topluluğun tahrik ve teşvik sonucu tekrar toplanarak aynı sloganlarla Kültür Merkezi'ne yürüdüğü, buraya girmelerinin engellenmesi üzerine topluluğun tekrar Vilayet önüne geldiği, yeni katılmalarla git-

tikçe kalabalıklaşan topluluğun benzer sloganlar atarak yeniden geldikleri Kültür Merkezi'ni taşladıkları, bir gün önce dikilmiş bulunan Ozanlar Anıtı'nı tahrip ettiği, alınan önlemler sonucu buradaki topluluğun 16.05'de dağılmaya başladığı; ancak bazı grupların saat 18.00 sıralarında Madımak Oteli önünde toplanan gruba katıldığı, güvenlik görevlilerinin etkinliklerin iptal edildiğini, Ozanlar Anıtı'nın kaldırılacağını duyurmalarına ve anıtın da yerinden sökülerek götürüldüğünün görülmesine rağmen dağılmayarak yeni katılımlarla 10-15 bin kişiye ulaşan topluluk tarafından, *"Allahuekber!, La İlahe İllallah!, Sivas Aziz'e Mezar Olacak!, Şeriat Gelecek Zulüm Bitecek!, Cumhuriyet Burada Kuruldu Burada Yıkılacak!, Yaşasın Şeriat!, Muhammed'in Ordusu Kafirlerin Korkusu!, Yaşasın Hizbullah!, Kahrolsun Laiklik!, Yaşasın Şeriat!, Ölmeye Geldik Aziz'i Gömmeye Geldik!, Şeriat İsteriz!, Dinsiz Laikler!"* şeklinde sloganların atıldığı saat 18.00 sıralarında topluluk içinden bazı kişilerce otelin taşlandığı, önündeki arabaların ters çevrilerek tahrip edildiği, güvenlik güçlerince oluşturulan barikatın zor kullanılarak yarılıp otele girildiği, otel içerisindeki koltuk, masa, perde vs. eşyanın dışarıya atıldığı, *"YAK!, YAK!"* sloganları altında tahrip edilen araçların depolarından akan ve olay yerine dışarıdan getirilen benzine bulaştırılan bez ve perde parçalarının tutuşturulması suretiyle arabaların ve otelin ateşe verildiği.

Yangını söndürmek üzere olay yerine gelen itfaiyenin yangına müdahale çabalarının ve bu şekilde otelde bulunanların kurtarılmasının engellendiği, olayın çok vahim boyuta ulaştığını nihayet farkedene güvenlik görevlilerinin havaya ateş etmesi sonucu topluluğun dağıtılıp yangına müdahale edilebildiği; ancak çıkarılan bu yangın sonucu otelde bulunan 35 kişinin yanma ve karbondioksit zehirlenmesi, 2 kişinin ise ateşli silah yarası ile öldüğü, olayları engelleme çabasında bulunan 14 güvenlik görevlisi ile otelde bulunan bazı kişilerin yaralandıkları, topluluk içerisindeki bazı kişilerin özel şahıslara ait bir kısım işyerlerini, evleri, araçları ve İstasyon Caddesi'ndeki Sivas Kongresi'nin yapılmış olması nedeniyle sonradan müze haline getirilmiş bulunan Atatürk Kongre Etnografya Müzesi'ni taşıyarak tahrip ettikleri, müze önünde bulunan Atatürk Büstü'nü boyundan kopararak yere attıkları, saatler boyu süren bu eylemlerin sanıklardan bir kısmının baştan sona, diğerlerinin ise bölümler halinde katıldıkları dosyada mevcut delillerle sabittir.

Hukuki Değerlendirme:

Mahkememizce de kabul edilen Yüksek Yargıtay 9. Ceza Dairesi'nin bozma kararında belirtilen hukuki görüşe göre TCK.nun 146. maddesinin 1.

fıkrasında tanımını bulan Anayasal düzeni zorla değiştirmeye kalkışma suçu ile korunmak istenen hukuki değer devletin en yüksek düzeninin temel kuruluşunu oluşturan ve Anayasal düzeni meydana getiren normlardır. Hükümet düzeni devlet kuvvetlerinin şekillenışı, devletin temel ideolojik yapısı, temel insan hakları, seçim sistemi, değerler ister Anayasa tarafından düzenlenmiş olsun ister olmasın, devletin temel kuruluş prensiplerini teşkil ediyorsa 146. maddenin koruduğu hukuki konu içerisinde mütalaa edilmesi gerekir. Zira devlet yalnızca toprak ve hak ögelerinden oluşan bir organizasyon değil, tarihi bir gelişim sonunda gerçekleşen ideal bir birliktir. Bu iktidarın hukuken şekillenmesi, biçimlenmesi sonucu ortaya çıkan siyasi statüler devletin Anayasal düzeni kapsamına dahildir.

TCK.nun 146. maddesindeki suçun konusu devletin siyasi biçiminin ve kuruluşunun dayandığı temel ideolojik esaslar ve ilkeler olduğuna göre bunların içine Anayasa'nın 1. maddesindeki devlet ve hükümet şekline ilişkin "**Cumhuriyet**" biçimindeki belirleme ile 2. maddesindeki laik ilkelerinin birliğine kuşku yoktur.

Anayasa'nın 4. maddesi uyarınca değiştirilemeyeceği hüküm altına alınan 1. maddesi, "**Türkiye Devleti bir Cumhuriyet'tir.**" "**Cumhuriyet'in Nitelikleri**" başlığını taşıyan 2. maddesi ise, "**Türkiye Cumhuriyeti toplumun huzuru, milli dayanışma ve adalet anlayışı içinde insan haklarına saygılı, Atatürk Milliyetçiliğine bağlı, başlangıçta belirtilen temel ilkelere dayanan demokratik, laik ve sosyal bir hukuk devletidir**", hükümlerini taşımaktadır. Öğretide de Cumhuriyet, hem bir devlet ve hem de bir hükümet şekli olarak kabul edilmektedir. Devlet şekli olarak Cumhuriyet, egemenliğin bir kişiye ya da zümreye değil, tüm topluma ait olduğu bir devlet şeklini ifade eder. Hükümet şekli olarak Cumhuriyet, devletin başta Devlet Başkanı olmak üzere başlıca temel organları veraset ilkesinin rol oynamadığı seçim sistemine göre oluşturulacağı, bir hükümet sistemini anlatır. Bu itibarla Anayasa'da yer alan Türk İnkılabı'nın ortaya çıkardığı Cumhuriyetçilik anlayışı yalnızca hükümlerinin reddi anlamında bir Cumhuriyetçilik değil, aynı zamanda demokratik bir Cumhuriyetçiliktir.

Anayasa'nın 2. maddesinde Cumhuriyetin temel nitelikleri arasında sayılı laikliğin dini özgürlük, din ve devlet işlerinin ayrıldığı olmak üzere iki yönü vardır. Vicdan özgürlüğünü de kapsayan dini özgürlük, Anayasa'nın 24. maddesinin ilk fıkrasında; "**Herkes vicdan, dini inanç ve kanaat hürriyetine sahiptir**", şeklinde ifade edilmiştir. Bu özgürlük, herkesin dilediği dini inanç ve kanaate sahip olabileceğini tanımladığı gibi, kimsenin dini inanç ve kanaat-

lerinden dolayı kınanamayacağı hususunu da içerir.

Laikliğin 2. önemli unsuru olan din-devlet ayrılığı ise resmi bir devlet biriminin olmaması, devletin dini inançları ne olursa olsun kişilere eşit davranmasını, din kurumları ile devlet kurumlarının ayrılmış bulunmasını ifade eder. Laik bir devlette devlet yönetimi dini kurallara göre değil, toplum gereksinmelerine akılcı ve bilimsel yönden değerlendirilmesine göre yürütülür. Laikliğin Türk İnkılabı açısından taşıdığı temel önem onun Anayasa'mızda özel olarak korunması sonucunu doğurmuştur. Nitekim Anayasa'nın 24. maddesinin son fıkrası, *"Kimse devletin sosyal, ekonomik, siyasi veya hukuki temel düzenini kısmen de olsa din kurallarına dayandırma veya siyasi veya kişisel çıkar yahut nüfuz sağlamak amacı ile hangi suretle olursa olsun dini veya din duygularını yahut dince kutsal sayılan şeyleri istismar edemez ve kötüye kullanamaz"* hükmünü taşımaktadır.

TCK.nun 146. maddesinde teşebbüs edenler deyiminin kullanılmış olması, suçun işlenmesi bakımından şahıs itibarıyla bir ayırım yapılmadığını ortaya koymaktadır. Maddenin koruduğu değeri yukarıda değinilen niteliği de korunan hususu ihlal eden bir kimsenin konumuna bakılmaksızın suç faili olabileceğini göstermektedir. Yine bu suçun işlenmesi için önceden oluşturulmuş silahlı olsun veya olmasın bir örgüt veya çete kurulmasında zorunluluk olmadığı gibi, olaydan önce Türkiye Cumhuriyeti Devleti'ne ve dayandığı temel ilkelere dayalı açıklamaları da kapsayan bildirilerin dağıtılmış olması, olay sırasında sürekli olarak atılan sloganların başka olaylarda yasadışı örgüt elemanlarınca atılmış bulunan sloganlarla ayniyet göstermesi, bu örgütlerin el işaretlerinin yapılmış olması bu eylemlerin aynı amaç ve strateji doğrultusunda ve bir organizasyon dahilinde gerçekleştirildiğini ortaya koymaktadır.

TCK.nun 146. maddesinde fiilin bu suçu oluşturması bakımından gerekli ve zorunlu hareketlerin belirlenmediği yalnızca cebren teşebbüs edenler sözcüklerinin kullanılması ile yetinildiği görülmektedir. Bu durumda 146. maddedeki hareketin ne olduğunun teşebbüs deyiminden yararlanarak maddede öngörülen belirli neticelere yönelmiş bu neticeleri yaratmaya elverişli icra hareketleri şeklinde anlaşılması gerekmektedir. Bir fiilin 146. maddeyi ihlal ettiğinin kabul edilebilmesi için kişinin somut eyleminin objektif neticeyi yaratmaya elverişliliğinin saptanması ve bunun için de failin hukuka aykırı fiile kaldığı durumla maddede öngörülmüş olan netice arasında nedensellik bağı bulunması gerekir. Nedensellik bağının düşünce açısından kurulabilmesi somut fiilin hukuka aykırı neticeyi yaratabileceğinin saptanmasına bağlıdır.

TCK.nun 146. maddesindeki suçun kasten işlenmesi zorunluluğunda ise

kuşku yoktur, bu belirleme failin Anayasa'da değişiklik yaratmak irade ve isteği ile hareket etmesini zorunlu kılmaktadır. Burada kastın hukuka aykırı vasıtalar kullanılmasını da kapsadığını belirtmek gerekir. Ancak failin gerçekleştirmek istediği sonucun Anayasa'ya aykırı olup olmadığını bilip bilmemesi bu konuda düşeceği yanlış suç kastına ve dolayısıyla sonuca etkili değildir.

Olayımızda 7-8 saatlik uzun bir zaman süreci içerisinde güvenlik görevlilerince yapılmış olan çeşitli uyarılara rağmen dağılmayarak Hükümet Konağı'nın önünde bulunan güvenlik görevlilerinin kurduğu barikatın da zorlanıp devlet ve hükümetin ilde temsilcisi olan Vali'ye, **"Şerefsiz Vali!, Vali İstifa!"** şeklinde yürüyüşler ve toplanmalar sırasında Cumhuriyetçilik ve Laiklik ilkelerine aykırı biçimde **"Şeriat Gelecek Zulüm Bitecek!, Cumhuriyeti Burada Kurduk Burada Yıkacağız!, Yaşasın Şeriat!, Kahrolsun Laiklik!, Şeriat İsteriz!, Dinsiz Laikler!"** sloganlarının atılması, bir kısım işyeri, mesken ve araçların yakılması, **"YAK!, YAK!"** sloganları altında güvenlik görevlilerinin kurduğu barikatın cebir kullanılmak suretiyle açılıp otelin yakılması suretiyle 35 kişinin öldürülmüş ve çok sayıda kişiyi ve güvenlik görevlisinin yaralanmış bulunması ve nihayet Türk İnkılabının temel taşlarından birisi olan Sivas Kongresi'nin imzalandığı ve sonradan müzeye dönüştürülmüş bulunan bina ile önündeki Atatürk Heykeli'nin tahrip edilmiş olması, olayda kullanılan cebri bir kısım icra hareketlerinin TCK.nun 146. maddesinde belirtilen sonucu yaratmaya elverişliliğinin ve Aziz NESİN'in düşünce ve davranışları bahane edilmek suretiyle Anayasal düzenin en önemli ilkelerinden olan Cumhuriyetçilik ve Laiklik ilkelerinin ortadan kaldırılmasına yönelik bulunduğunu tüm açıklığı ile ortaya koymaktadır.

TCK.nun 146. maddesinin 3. fıkrasında ise 1. fıkra da belirtilen suça fer'i iştirak hali yönünden özel bir hüküm geliştirilmiştir.

Fıkranın düzenlenme biçimi özelliğın iştiraki unsurlarına değil, neticelelerine yönelik bulunduğunu açıkça ortaya koymaktadır. Bu itibarla bu fıkra hükmünün 2. fıkra dışında fer'i manevi ve maddi bütün eylemler için tatbiki sözkonusudur.

Olayımızda 146. maddenin 2. fıkrasında belirtilen suretler dışında suç işlenmeden önce veya işlendiği sırada yasadışı yürüyüş ve toplantılarda bölümler halinde yer alıp Cumhuriyetçilik ve Laiklik ilkelerini devlet düzeninden kaldırılmaya yönelik sloganlar atarak maddenin 1. fıkrasındaki amaç suçun işlenmesini kolaylaştırmak suretiyle feran katıldıkları anlaşılan kişiler hakkında bu fıkra hükmünün uygulanması gerekir.

Öğreti ile yine süreklilik gösteren yargısal kararlar da TCK.nun 146. mad-

desinde yer alan cebir ögesini gerçekleştirmek üzere diğer bir deyişle bu maddedeki suç işlemek zaafı ile adam öldürüldüğünde yalnızca TCK.nun 146. maddesi hükmünün uygulanması gerektiği kabul edilmektedir.

Görüldüğü gibi; sanıklardan Sedat YILDIRIM, Temel TOY, Ali TEKE, Durmuş TUFAN, Yusuf ŞİMŞEK, Cafer Tayyar SOYKÖK, Muhsin ERBAŞ, Harun GÜLBAŞ, Bekir ÇINAR, Eral SARIKAYA, Mevlüt ATALAY, Ahmet Turan KILIÇ, Kenan KALE, Harun YILDIZ, Zafer YELOK, Faruk CEYLAN, Yunis KARATAŞ, Halil İbrahim DÜZBİÇER, Ömer Faruk GEZ, Ali KURT, Ahmet OFLAZ, Ekrem KURT, Erkan ÇETİNTAŞ, Faruk SARIKAYA, Hayrettin GÜL, Harun KAVAK, Süleyman TOKSUN, Hayrettin YEĞİN, Adem KOZU, Mehmet YILMAZ, Mustafa Uğur YARAŞ, Faruk BELKAVLI, Ömer DEMİR, Alim ÖZHAN, İbrahim DURAN, Etem CEYLAN, Vahit KAYNAR, Turan KAYA'nın olay günü meydana gelen kanunsuz toplantı ve yürüyüş sırasında güvenlik görevlilerince yapılmış olan çeşitli uyarılara rağmen dağılmadıkları, Hükümet Konağı'nın önünde bulunan güvenlik görevlilerinin kurduğu barikatı zorlayarak yarıdıkları, devlet ve hükümetin temsilcisi olan Vali'ye **"Şerefsiz Vali!, Vali İstifa!"** şeklinde, Cumhuriyetçilik ve Laiklik ilkelerine aykırı biçimde **"Şeriat Gelecek Zulüm Bitecek!, Cumhuriyeti Burada Kurduk Burada Yıkacağız!, Yaşasın Şeriat!, Kahrolsun Laiklik!, Şeriat İsteriz!, Dinsiz Laikler!"** şeklinde slogan attıkları, bir kısım işyeri, mesken ve araçları yaktıkları, güvenlik görevlilerin kurduğu barikatı cebir kullanmak suretiyle açtıkları, 35 kişinin öldüğü Madımak Otel'i'ni taşladıkları, otelin önündeki arabaları ters çevirip tahrip ettikleri, Madımak Otel'i'ne girerek otel içerisindeki koltuk, masa, perde gibi eşyaları dışarıya attıkları ve bu eşyalar üzerine benzin dökerek Madımak Otel'i'ni yakmak suretiyle 35 kişinin ölümüne, çok sayıda sivil kişinin ve güvenlik görevlilerinin yaralanmasına sebebiyet vermişlerdir. Sanıklar ayrıca Türk İnkılabı'nın temel taşlarından birisi olan Sivas Kongresi'nin imzalandığı bina ile önündeki Atatürk Heykeli'ni tahrip etmişlerdir. Bu olgu, dosyada mevcut delillerle sabittir. Sanıkların sabit olan eylemleri TCK.nun 146/1. maddesinde belirtilen suç oluşturmayaya elverişlidir. Sanıkların sabit olan eylemleri vahimdir. Anayasal düzeni zorla değiştirmeye elverişlidir. Olayımızda TCK.nun 146/1. maddesinde belirtilen Anayasal düzeni zorla bozmaya kalkışma suçunun maddi ve manevi unsurları oluşmuştur. Hal böyle olunca anılan sanıkların TCK.nun 146/1. maddesi gereğince hüküm fıkrasında belirtildiği şekilde cezalandırılmalarına karar verilmelidir.

Her ne kadar sanıklardan Turan KAYA Mahkememizin önceki kararında

2911 Sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanunu'nun 32/3. maddesi gereğince cezalandırılmasına karar verilmiş ise de, işbu karar DGM. C. Başsavcılığı'nın ve müdahil vekillerinin aleyhe temyizi üzerine bozulmuştur. Sanık hakkında müktesap hak söz konusu değildir. Yukarıda belirtilen eylemlere katıldığı mevcut delillerle sabittir. Özellikle sanığın güvenlik kuvvetlerinin kurduğu barikatları aşarak yukarıda açıklanan olaylara katılması, eylemlere bilfiil iştirak etmesi bu olguyu doğrulamaktadır. Bu nedenlerle Mahkememiz, Sanık Turan KAYA'nın yukarıda belirtildiği şekilde TCK.nun 146/1. maddesi gereğince cezalandırılması cihetine gitmiştir.

Sanıklardan Tekin ARIS, Muammer ÖZDEMİR, Metin CEYLAN, Haydar ŞAHİNOĞLU, Hasan Basri KOÇ, Muhammet Nuh KILIÇ, Yıldırım YÜKSEL, Nevzat AYDIN, Orhan DEMİR, Yılmaz CEYLAN, Adem AĞBEKTAŞ, Latif KARACA, Abdulkadir ARIDICI, Sadettin YÜKSEL, Serhan ÖZGENTÜRK, Osman ÇIBIKÇI, Fatih ERDEM, Ramazan ÖNDER, Tufan CAYMAZ, Adem BAYRAK, Hüseyin KAYA, Halis TURAN, Ünal BERKA, Osman DÜZARDIÇ, Bülent KARAYİĞİT, Özay KARATÜRK, Zaim BAYAT, Zekeriya TEKİN, Gazi TUFAN'ın yukarıda belirtilen yasadışı yürüyüş ve toplantılara bölümler halinde katıldıkları, Cumhuriyetçilik ve Laiklik ilkelerini devlet düzeninden kaldırmaya yönelik slogan attıkları, TCK.nun 146/1. maddesi gereğince cezalandırılan sanıkların arkalarında durmak suretiyle güvenlik kuvvetlerinin olaya müdahale etmelerine engel oldukları mevcut delillerle sabittir. Bu sanıklar hakkında TCK.nun 146/3. maddesinde belirtilen Anayasal düzeni zorla bozmaya kalkışmaya iştirak suçunun maddi ve manevi unsurları oluşmuştur. Bu sanıklar yukarıda belirtilen eylemleri ile Anayasal düzeni zorla bozmaya kalkışanlara bu doğrultuda eylem yapanların faaliyetlerine iştirak etmek suretiyle anılan suç işlemişlerdir. Hal böyle olunca bu sanıkların hüküm fıkrasında belirtildiği şekilde TCK.nun 146/3. ve 3713 sayılı Yasa'nın 5. maddesi gereğince ayrı ayrı cezalandırılmaları gerekmektedir.

Sanıklardan Gazi TUFAN ve Tekin ARIS hakkında Mahkememizin önceki kararında 2911 Sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanunu'nun 32/3. maddesi gereğince cezalandırılmalarına karar verilmiş ise de; işbu karar Ankara DGM. B. Savcılığı'nın ve müdahil vekillerinin temyiz etmesi üzerine aleyhe bozulmuştur. Sanıklar hakkında müktesap hak söz konusu değildir. Sanıklar yukarıda belirtilen eylemlere “yasadışı yürüyüş ve toplantılara katılmak, Cumhuriyetçilik ve Laiklik ilkelerini devlet düzeninden kaldırmaya yönelik slogan atmak ve Anayasal düzeni zorla bozmaya kalkışanların arkasında durarak güven-

lik kuvvetlerinin olaya müdahale etmesini engellemek” suretiyle iştirak etmişlerdir. Bu olguları gözönünde tutan Mahkememiz anılan sanıkların TCK.nun 146/3. maddesi gereğince cezalandırılması cihetine gitmiştir.

Davanın TCK.nun 59. maddesinin tatbiki yönünden incelenmesine;

Sanıklar son duruşma hariç diğer duruşmalarda Mahkememizi hiçe sayarak slogan atmışlar, kavga çıkarmışlar, Mahkeme Heyeti'ne demir para, çakmak ve kalem gibi nesneleri atmak suretiyle hakaret ve tehditte bulunmuşlardır. Madımak Otel'i'ni yakmak suretiyle 35 kişiyi yakarak öldürmüşlerdir. Yanan kişilerin, **"Bizi Kurtarın!"** çığlıklarına rağmen, bırakın kurtarmayı güvenlik kuvvetlerinin ve itfaiyenin yanan kişileri kurtarma teşebbüsüne bile engel olmuşlardır. Yanan kişilerin **ölüm çığlıkları karşısında "Kılları bile" kırıp damamış, ölmelerini şeriat yanlısı slogan atarak zevkle izlemişlerdir.**

Türk Milleti tarihte geçirdiği en zor dönemde bile can düşmanı olan devletlerin masum insanlarına silah çekmemiş, onlarla ekmeğini paylaşmış, onlara her alanda yardımcı olmuştur. Türk-İslam tarihinde böyle vahim bir olay görmemiştir. Kutsal kitaplarda bile değil bir insanı yakarak öldürmek, bir karıncayı yakarak öldürmek en büyük günah sayılmıştır. **35 kişi yanarak ölüren sanıkların vicdanlarında en ufak bir acıma hissi uyanmamıştır.** Yargıtay 1. Ceza Dairesi'nin 09.05.1967 gün, 1966/2612 Esas, 1967/1219 Karar sayılı inancında da belirtildiği gibi TCK.nun 59. maddesinin tatbiki Mahkemenin takdirine bağlı hususlardan olmakla beraber bu takdir hakkı kullanılırken gösterilen sebeplerin makul ve makbül olması, hukuk kaidelerini zedelemeyecek ve kanunların esas, maksat ve amacına aykırı düşmeyecek ve vicdanları rahatsız etmeyecek bir mahiyet taşıması icab eder. Bu durumda sanıklar hakkında TCK.nun 59. maddesinin tatbiki mümkün değildir. Bu madde tatbik edildiği takdirde kamu vicdanı rahatsız olacaktır. Bu olguları gözönünde tutan Mahkememiz, sanıklar hakkında TCK.nun 59. maddesini tatbik etmemiştir.

Mahkememizin inancı budur. Anlatılan şekilde hüküm kurulmalıdır.

HÜKÜM

Yukarıda açıklanan gerekçelere binaen;

1. Sanıklardan Murat SONGUR, Ali TEMİZ, Sadettin TEMİZ, Eren CEYLAN, Murat KARATAŞ, Bülent DÜVENCI'nin bunca aramalara rağmen yakalanamadıkları anlaşıldığından, Yargıtay bozma ilamına karşı savunmaları alınmadığından bu sanıklar hakkındaki davanın Tefrik edilerek Mahkememizin ayrı bir esasına kaydedilerek davanın bu esas üzerinden yürütülmesine.

Suçun vasfı ve mahiyetine mevcut delil durumuna göre bu sanıkların giya-

bi tutuklululum hallerinin devamına, yakalanmaları için müzekkere yazılmasına,

2. Sanıklardan Kerim KÜÇÜKKÖSEN, İsmet ONAR, Halit KARAKAYA, Halil KÜTÜKDE, Emin BOZKURT, Ahmet ONAR, Kemal ONAR, Ali YILMAZ, Ergün KILIÇ, Mustafa SAYDAM, Vedat YILDIRIM, Murat ÇANAKLITAŞ, Özer ÇANAKLITAŞ ve Mehmet DEMİR'in isnat olunan suç u işlediklerine dair mahkumiyetlerine yeterli kesin ve inandırıcı delil elde edilemediğinden ayrı ayrı **beraatlerine**.

3.a) Sanıklardan Yalçın KEPENEK, Yusuf Ziya ELİŞ, Engin DURNA, Metin YOKUŞ, Ahmet KAŞKAYA, İlhami ÇALIŞKAN, Bünyamin ELİŞ, Özkan DOĞAN, Bülent GÜLDÜ, Çetin ASAMAKA, Mustafa DÜRER hakkındaki Yargıtay bozma sebepleri Mahkememizce usul ve kanuna uygun görülmendiğinden Mahkememizin bu sanıklar hakkındaki kararında Mahkememiz Hakimi İsmail TİRYAKI'nın muhalefetiyle, oyçokluğu ile **direnilmesine**.

b) Sanıklardan Yalçın KEPENEK, Yusuf Ziya ELİŞ, Engin DURNA, Metin YOKUŞ, Ahmet KAŞKAYA, İlhami ÇALIŞKAN, Bünyamin ELİŞ, Özkan DOĞAN, Çetin ASAMAKA, Mustafa DÜRER'in kanunsuz toplantı ve gösteri yürüyüşüne katıldıkları sabit görüldüğünden eylemlerine uyan 2911 Sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanunu'nun 32/3. maddesi gereğince suçun işleniş şekli, yeri, zamanı, ağırlığı sanıkların kişilikleri ve sosyal durumları nazara alınarak takdiren ve **neticeden üç'er yıl hapis cezası ile ayrı ayrı cezalandırılmalarına**.

Sanıklar hakkında başkaca teşdit ve tahfife takdiren ve kanunen yer olmadığına.

c) Sanık Bülent GÜLDÜ'nün kanunsuz toplantı ve gösteri yürüyüşüne katıldığı sabit görüldüğünden eylemine uyan 2911 Sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanunu'nun 32/3. maddesi gereğince suçun işleniş şekli, yeri, zamanı, ağırlığı sanığın kişiliği ve sosyal durumu nazara alınarak takdiren **üç yıl hapis cezası ile cezalandırılmasına**.

Sanığın suç tarihinde 18 yaşını ikmal etmediği anlaşıldığından TCK.nun 55/3. maddesi gereğince sanığa verilen ceza 1/3 oranında indirilerek **neticeten iki yıl hapis cezası ile cezalandırılmasına**.

Başkaca teşdit ve tahfife takdiren ve kanunen yer olmadığına,

4.a) Sanıklardan Tekin ARIS ve Muammer ÖZDEMİR'in "Anayasal düzeni zorla bozmaya kalkışmaya iştirak suçu" sabit görüldüğünden eylemlerine uyan TCK.nun 146/3. maddesi gereğince suçun işleniş şekli, yeri, zamanı, ağırlığı sanıkların kişilikleri ve sosyal durumları nazara alınarak takdiren **beşer yıl ağır hapis cezası ile cezalandırılmalarına**.

Koşulları oluştuğundan 3713 Sayılı Yasa'nın 5. Maddesi gereğince sanıklara verilen ceza yarı oranında artırılarak **yedişer yıl altışar ay ağır hapis cezası ile cezalandırılmalarına.**

Sanıklar suç tarihinde 18 yaşını ikmal etmedikleri anlaşıldığından TCK.nun 55/3. maddesi gereğince sanıklara verilen ceza 1/3 oranında indirilerek **neticeden beşer yıl ağır hapis cezası ile cezalandırılmalarına.**

Başkaca teşdit ve tahfife takdiren ve kanunen yer olmadığına,

B) Sanıklardan Metin CEYLAN, Haydar ŞAHİNOĞLU, Hasan Basri KOÇ, Muhammet Nuh KILIÇ, Yıldırım YÜKSEL, Nevzat AYDIN, Orhan DEMİR, Yılmaz CEYLAN, Adem AĞBEKTAŞ, Latif KARACA, Abdülkadir ARIDICI, Sadettin YÜKSEL, Serhat ÖZKENTÜRK, Osman ÇIBIKÇI, Fatih ERDEM, Ramazan ÖNDER, Tufan CAYMAZ, Adem BAYRAK, Hüseyin KAYA, Halis TURAN, Ünal BERKA, Osman DÜZARDIÇ, Bülent KARAYİĞİT, Özay KARATÜRK, Zayim BAYAT, Zekeriya TEKİN, Gazi TUFAN'ın 'Anayasal düzeni zorla bozmaya kalkışmaya iştirak suçu' sabit görüldüğünden eylemlerine uyan TCK.nun 146/3. maddesi gereğince suçun işleniş şekli yeri, zamanı, ağırlığı, sanıkların kişilikleri ve sosyal durumları nazara alınarak **takdiren beşer yıl ağır hapis cezası ile cezalandırılmalarına ve müebbeten amme hizmetlerinden yasaklanmalarına.**

Koşulları oluştuğundan sanıklara verilen ceza 3713 Sayılı Yasa'nın 5. maddesi gereğince sanıklara verilen ceza yarı oranında artırılarak Sanıkların **neticeden yedişer yıl altışar ay ağır hapis cezası ile cezalandırılmalarına ve kamu hizmetlerinden müebbeten yasaklanmalarına.**

Başkaca teşdit ve tahfife takdiren ve kanunen yer olmadığına.

TCK.nun 33. maddesi gereğince sanıkların ceza süresi kadar yasal kısıtlılık altında bulundurulmalarına,

5.a) Sanıklardan Sedat YILDIRIM, Temel TOY, Ali TEKE, Durmuş TUFAN'ın 'Anayasal düzeni zorla bozmaya kalkışmak suçu' sabit görüldüğünden eylemlerine uyan TCK.nun 146/1. maddesi gereğince **idam cezası ile cezalandırılmalarına.**

Sanıklar suç tarihinde 18 yaşını ikmal etmedikleri anlaşıldığından sanıklara verilen idam cezasının TCK.nun 55/1. maddesi gereğince **yirmişer yıl ağır hapis cezasına çevrilmesine.**

Sanıkların **neticeden yirmişer yıl ağır hapis cezası ile ayrı ayrı cezalandırılmalarına.**

Başkaca teşdit ve tahfife takdiren ve kanunen yer olmadığına.

TCK.nun 33. maddesi gereğince sanıkların ceza süresince yasal kısıtlılık

altında bulundurulmalarına,

b) Sanık Yusuf ŞİMŞEK'in 'Anayasal düzeni zorla bozmaya kalkışma suçu' sabit görüldüğünden eylemine uyan TCK.nun 146/1. maddesi gereğince **idam cezası ile cezalandırılmasına,**

Sanığın suç tarihi itibarıyla akli dengesinin bozuk olması nedeniyle TCK.nun 47. maddesi gereğince sanığa verilen idam cezasının **onbeş sene ağır hapis cezasına çevrilmesine,**

Neticeten sanığın onbeş sene ağır hapis cezası ile cezalandırılmasına.

Başkaca teşdit ve tahfife takdiren ve kanunen yer olmadığına,

TCK.nun 31. maddesi gereğince sanığın müebbeten kamu hizmetlerinden yasaklanmasına.

TCK.nun 33. maddesi gereğince sanığın ceza süresince yasal kısıtlılık altında bulundurulmasına.

c) Sanıklardan;

Sivas ili Şarkışla ilçesi Maksutlu köyü C: 089/1, S: 006, K: 002'de nüf. kayıtlı Mehmet oğlu, Elmiye'den olma, 01.01.1954 d.lu, Cafer Tayyar SOYKÖK,

Sivas Merkez ilçe Savcun Köyü Cilt: 175.02, S: 90, K: 62'de nüfusta kayıtlı Ahmet Oğlu, Fatma'dan olma, 1.1.1964 doğumlu Muhsin ERBAŞ,

Sivas Merkez İlçe Ece Mahallesi C: 0012, KSN: 0019, BSN: 0072 nüfusa kayıtlı Hasan Oğlu, Adile'den olma, 22.8.1971 doğumlu Harun GÜLBAŞ,

Tokat İli, Almus İlçesi, Baba Köyü C: 0005, KSN: 0035, BSN: 0037'de nüfusa kayıtlı Hasan ve Sündüs'den olma, 25.10.1973 doğumlu Bekir ÇINAR,

Sivas İli, Hafik İlçesi, Çukurbelen Mah. C: 0041, KSN: 0009, BSN: 0012'de nüfusa kayıtlı Maksut ve Fadime'den olma, 1.1.1966 doğumlu Erol SARIKAYA,

- Sivas İli Altınyayla ilç. Kürkcüyurt köyü, C: 0085, S. 04, KSN: 0001, BSN: 0052'de nüf. kayıtlı Bekir Sıtkı ve Ümmü'den olma 03.03.1970 Doğumlu Mevlüt ATALAY,

Sivas İli, Merkez-Eskiapardı Köyü C: 0095, KSN: 0001, BSN: 0024'de nüfusa kayıtlı Raşit ve Şerife'den olma, 1.1.1934 doğumlu Ahmet Turan KILIÇ,

Sivas İli, Merkez-Alibaba Köyü C: 0002, KSN: 0350, BSN: 0003'de nüfusa kayıtlı, Nuri ve Fatma'dan olma, 23.12.1970 doğumlu Kenan KALE,

Sivas İli, Merkez-Klavuz Mah. C: 0023, KSN: 0093, BSN: 0027'de nüfusa kayıtlı, İrfan ve Hüsn'e'den olma, 7.4.1973 doğumlu Harun YILDIZ,

Sivas İli, Merkez-Durdulu Köyü, C: 0087, KSN: 0088, BSN: 0051'de nüfusa kayıtlı, Hacı Mehmet ve Mevlüde'den olma, 4.4.1962 doğumlu Zafer YELOK,

Tokat İli, Merkez İlçe, İhsaniye Köyü C: 168/01, S: 44, K: 17'de nüfusa kayıtlı Faik oğlu, Medine'den olma, 20.9.1965 doğumlu Faruk CEYLAN,

Sivas İli, Merkez-Halil Rıfatpaşa Mah. C: 0019, KSN: 0135, BSN: 0012'de nüfusa kayıtlı, Ahmet ve Medine'den olma 1.12.1969 doğumlu Yunis KARATAŞ,

Sivas İli, Merkez-Yüceyurt Mah. C: 0039, KSN: 0073, BSN: 0024'de nüfusa kayıtlı, Turan ve Rabia'dan olma, 18.7.1964 doğumlu Halil İbrahim DÜZBİÇER,

Sivas İli, Merkez-Küçükminare Köyü C: 0025, KSN: 0436, BSN: 0006'da nüfusa kayıtlı İbrahim ve Mergube'den olma 25.6.1975 doğumlu Ömer FARUK GEZ,

Sivas İli, Merkez Çayboyu Mah. C: 0071, KSN: 0181, BSN: 0014'te nüfusa kayıtlı, Feyzullah ve Arife oğlu, 18.05.1971 doğumlu Ali KURT,

Sivas İli, Merkez-Çayyurt Köyü C: 0007, KSN: 0310, BSN: 0004'de nüfusa kayıtlı Yusuf ve Yeter'den olma, 29.6.1967 doğumlu Ahmet OFLAZ,

Sivas İli, Merkez-Hayırbey Köyü C: 0110, KSN: 0018, BSN: 0027'de nüfusa kayıtlı, Cafer ve Fatma'dan olma, 7.6.1973 doğumlu Ekrem KURT,

Sivas İli, Merkez-İmaret Mah. C: 0120, KSN: 0013, BSN: 0090'da nüfusa kayıtlı, Nuri ve Yurdağül'den olma, 4.6.1970 doğumlu Erkan ÇETİNTAŞ,

Sivas İli, Hafik İlçesi, Çukurbelen köyü C: 0041, KSN: 0009, BSN: 0041'de nüfusa kayıtlı, Maksut ve Fadime'den olma, 1.2.1972 doğumlu Faruk SARIKAYA,

Sivas-Merkez-Köklüce köyü C: 152.01, ASN: 04, BSN: 25'de nüfusa kayıtlı, Mahmut ve Mevlüde'den olma 15.4.1948 doğumlu Hayrettin GÜL,

Sivas İli, Merkez-Çiçekli Köyü, C: 0008, KSN: 0207, BSN: 0024'de nüfusa kayıtlı, Ahmet ve Hacer'den olma Harun KAVAK,

Sivas İli, Merkez-Aydoğan Köyü C: 0004, KSN: 0225, BSN: 0010'da nüfusa kayıtlı, Resul ve Hatun'dan olma 25.6.1970 doğumlu Süleyman TOKSUN,

Sivas İli, Merkez-Alahacı Köyü C: 0050, KSN: 0012, BSN: 0063'de nüfusa kayıtlı Recep ve Keziban oğlu, 1.1.1973 doğumlu Hayreddin YEĞİN,

Sivas-Merkez-Küçükminare Köyü C: 0025, KSN: 0193, BSN: 0007'de nüfusa kayıtlı, Ahmet ve Ayşe'den olma, 5.5.1961 doğumlu Mehmet YILMAZ,

Sivas İli, Merkez-Tatlıcak Köyü C: 184.01, ASN: 16, BSN: 86'da nüfusa kayıtlı Hüseyin ve Remziye oğlu 27.4.1971 doğumlu Adem KOZU,

Sivas-Merkez-Ece Mah. C: 0012, KSN: 0070, BSN: 0088'de nüfusa kayıtlı, Fikri ve Nesrin oğlu, 20.11.1967 doğumlu Mustafa Uğur YARAŞ,

Sivas İli, Merkez-Sularbaşı Mah. C: 0031, KSN: 0312, BSN: 0031'de nü-

fusa kayıtlı Cemil ve Nariye oğlu, 30.10.1970 doğumlu Faruk BELKAVLI,
Sivas İli, Merkez İlçesi, Gazi Mah. C: 0097, KSN: 0008, BSN: 0068'de nüfusa kayıtlı Bekir ve Hüsne oğlu, 1.1.1964 doğumlu Ömer DEMİR,
Gümüşhane İli-Merkez-Çayırardı Köyü C: 0036, S: 84, KSN: 0032'de nüfusa kayıtlı Hüsni ve Canlar oğlu, 7.6.1963 doğumlu Alim ÖZHAN,
Sivas İli, Merkez-Bedirli Köyü C: 0062, KSN: 0032, BSN: 0053'de nüfusa kayıtlı Celal ve Meryem oğlu, 12.5.1973 doğumlu İbrahim DURAN,
Sivas İli, Merkez-Esentepe Mah. C: 0219, KSN: 0014, BSN: 0004'de nüfusa kayıtlı Faik ve Medine oğlu, 13.2.1971 doğumlu Etem CEYLAN,
Sivas İli, Merkez-Beştepe Köyü, C: 0064, KSN: 0014, BSN: 0127'de nüfusa kayıtlı, Mahmut ve Remziye oğlu, 21.1.1975 doğumlu Vahit KAYNAR,
Sivas İli, Yıldızeli İlçesi, Mumcu Köyü, K: 21, C: 095.01, S: 85'de nüfusa kayıtlı Bekir ve Adile'den olma, 1.9.1973 doğumlu Turan KAYA'nın Anayasal düzeni zorla bozmaya kalkışmak suçları sabit görüldüğünden eylemlerine uyan TCK.nun 146/1. maddesi gereğince **neticeten her birinin ayrı ayrı idam cezası ile cezalandırılmalarına.**

Sanıklar hakkında TCK.nun 31. ve 33. maddelerinin tatbikine.

Suçun işleniş şekli, yeri, zamanı, sanıkların duruşmadaki hal ve tavırları, sanıkların eylemlerinin vehameti gözönünde tutularak tüm sanıklar hakkında TCK.nun 59. maddesinin tatbikine takdiren mahal olmadığına.

Suçun vasfı ve mahiyetine mevcut delil durumana ve verilen ceza miktarına göre sanıklardan Turan KAYA'nın CMUK.nun 104. maddesi gereğince gıyaben tutuklanmasına yeteri kadar gıyabi tevkif müzekkeresi çıkartılmasına, yakalanması için Savcılığa müzekkere yazılmasına.

Sanıklardan Osman ÇIBIKÇI, Yıldırım YÜKSEL, Özay KARATÜRK ve Fatih ERDEM'in suçlarının vasfı verilen ceza miktarı ve tutukta kaldıkları süre nazara alınarak ileride mağduriyetlerine meydan verilmemesi için bihakkın tahliyelerine, başka suçtan tutuklu veya hükümle değil iseler salıverilmeleri için DGM. Savcılığı'na müzekkere yazılmasına.

Bu sanıklardan Fetih ERDEM'in halen Mamak Askeri Cezaevi'nde bulunduğu ve askerlik görevini bitirmediği anlaşıldığından tahliye sonunda serbest bırakılmayarak ilgili merciye tesliminin müzekkereye dercine.

Tutuklu sanıkların gözetimde ve nezarete geçirdikleri sürelerin TCK.nun 40. maddesi gereğince mahsubunun infazda nazara alınmasına ve tutukluluk hallerinin devamına, haklarındaki hüküm özetinin ilgili cezaevlerine gönderilmesine,

Gıyabi tutuklu sanıkların gıyabi tutukluluk hallerinin devamına.

Emanetteki suç konusu eşyaların TCK.nun 36. maddesi gereğince **zoralımına**.

Müdahillerin özel hukuka ilişkin haklarının mahfuz tutulmasına.

Müdahillik isteği reddedilen Maliye Hazinesi'ne kararın **tebliğine**.

Beraat eden ve tefrik edilen sanıklarla ilgili Mahkeme masrafı düşüldükten sonra sarfedilen aşağıda müfredatı yazılı (118.680.700.TL.) Mahkeme masrafinin mahkum olan sanıklardan müteselsilen **tahsiline** dair kısmen talebe uygun, kısmen talebe aykırı, Yargıtay yolu açık ve re'sen temyize tabi, sanıklardan Yalçın KEPENEK, Yusuf Ziya ELİŞ, Engin DURNA, Metin YOKUŞ, Ahmet KAŞKAYA, İlhami ÇALIŞKAN, Bünyamin ELİŞ, Özkan DOĞAN, Bülent GÜLDÜ, Çetin ASAMAKA, Mustafa DÜRER haklarındaki kararlar oyçokluğu ile Üye Hakim İsmail TİRYAKI'nın muhalefetiyle diğer sanıklar haklarındaki kararlar oybirliği ile DGM. C. Savcısı Hamza KELEŞ'in iştirakiyle duruşmaya gelen tutuklu sanıklarla, hazır olan sanık vekillerinin ve müdahil vekillerinin yüzlerine karşı açıkça okundu usulan anlatıldı.

BAŞKAN (20156)
(İmza)

ÜYE (973-1)
(İmza)

ÜYE (20641)
(Muhalef Üye)
(İmza)

KATİP (67)
(İmza)

MUHALEFET ŞERHİ

Sanıklar Yalçın KEPENEK, Yusuf Ziya ELİŞ, Engin DURNA, Metin YOKUŞ, Ahmet KAŞKAYA, İlhami ÇALIŞKAN, Bünyamin ELİŞ, Özkan DOĞAN, Bülent GÜLDÜ, Çetin ASAMAKA ve Mustafa DÜRER'in TCK.nun 146/2. fıkrasında belirtilen suretler dışında suç işlenmeden önce veya işlendiği sırada yasadışı yürüyüş ve toplantılarda bölümler halinde yeralıp Cumhuriyetçilik ve Laiklik ilkelerini devlet düzeninden kaldırmaya yönelik sloganlar atarak TCK.nun 146/1. fıkrasındaki amaç suçunun işlenmesini kolaylaştırmak suretiyle fer'an katıldıkları dosya kapsamı ve delillerden anlaşıldığından, sanıkların TCK.nun 146/3. madde ve fıkrasından cezalandırılmaları gerektiği görüşünde olduğumdan çoğunluğun 2911 Sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanunu'nun 32/3. maddesi gereğince mahkumiyetine ilişkin direnme kararına katılmıyorum.

KATİP: 67
(İmza)

MUHALİF ÜYE: 20641
(Mühür-İmza)

T.C.
YARGITAY
Ceza Genel Kurulu

Esas No:	Karar No:	Tebliğname:
1998/9-187	1998/272	9/54097

Y A R G I T A Y K A R A R I

Kararı Veren Yargıtay Dairesi: 9. Ceza Dairesi
Mahkemesi: Ankara 1. Devlet Güvenlik Mahkemesi
Günü: 28.11.1997
Sayısı: 84-199
Davacı: K.H.
Davaya Katılan: Mehmet METİN ve Arkadaşları

Sanıklar : 1. Yalçın KEPENEK, 2. Yusuf Ziya ELİŞ, 3. Engin DURNA, 4. Metin YOKUŞ, 5. Ahmet KAŞKAYA, 6. İlhami ÇALIŞKAN, 7. Bünyamin ELİŞ, 8. Özkan DOĞAN, 9. Bülent GÜLDÜ, 10. Çetin ASAMAKA, 11. Mustafa DÜRER.

Temyiz Eden: C. Savcısı ve katılan vekilleri, sanık Yalçın KEPENEK, Bülent GÜLDÜ, Metin YOKUŞ vekilleri ile sanık Bünyamin ELİŞ.

Anayasal düzeni zorla değiştirmeye kalkışmak ve bu suça iştirak etmekten sanıklar Yalçın KEPENEK, Yusuf Ziya ELİŞ, Engin DURNA, Metin YOKUŞ, Ahmet KAŞKAYA, İlhami ÇALIŞKAN, Bünyamin ELİŞ,

Özkan DOĞAN, Çetin ASAMAKA ve Mustafa DÜNER'in 2911 sayılı Yasa'nın 32.3. Maddesi uyarınca üçer yıl, sanık Bülent GÜLDÜ'nün 2911 sayılı Yasa'nın 32/3, TCY'nin 55/3. maddeleri uyarınca 2 yıl hapis cezası ile cezalandırılmalarına ilişkin, Ankara 1 No'lu Devlet Güvenlik Mahkemesi'nce verilen 26.12.1994 gün ve 106/190 sayılı hükmün C. Savcısı, katılanlar ve sanıklar vekilleri tarafından temyizi üzerine dosyayı inceleyen Yargıtay 9. Ceza Dairesi, 30.09.1996 gün ve 688/4716 sayı ile;

“Sanıkların eylemlerinin TCK'nun 146. maddesinin 3. fıkrasındaki Anayasal Düzen'i zorla bozmaya kalkışmak iştirak suçunu oluşturduğu gözetilmeden anılan madde yerine, yazılı şekilde cezalandırılmaları” isabetsizliğinden bozmuş,

Yerel Mahkeme, 28.11.1997 gün ve 84/199 sayı ile,

Sanıklar olay günü yapılan toplantı ve gösteriye katılmışlar, ancak ölümle sonuçlanan, oteldeki yangın çıkarma eylemine katılmamışlar, otelin çok uzağında yer almışlardır. Yüzleştirme ve teşhis tutanakları, tanık beyanları ve dosya kapsamına göre, yanan otele yaklaşmamışlardır. Sanıkların TCY'nin 146. maddesinde düzenlenen suçu işlediklerine dair kesin ve inandırıcı delil elde edilmemiş, eylemleri toplantı ve gösteri yürüyüşü hakkındaki 2911 sayılı Yasa'ya aykırılık suçu aşamasında kalmıştır, gerekçesiyle ve oyçokluğuyla önceki hükümde direnmiştir.

Bu hükmün de Yargıtay'ca incelenmesi C. Savcısı, katılanlar ve bir kısım sanıklar vekili ile sanık Bünyamin ELİŞ tarafından süresinde istenildiğinden dosya; Yargıtay C. Başsavcılığı'nın “bozma” istemli 10.06.1997 günü tebliğnamesiyle Birinci Başkanlığı'na gönderilmekle okundu, Ceza Genel Kurulu'nda duruşmalı inceleme yapılacağına ilişkin yasal bir düzenleme bulunmadığından, katılanlar vekillerinin duruşma isteminin reddi ile incelemenin dosya üzerinde yapılmasına karar verildikten sonra gereği konuşulup düşünüldü.

CEZA GENEL KURULU KARARI

a. Usul açısından yapılan incelemede;

1. Haklarında açılan tazminat davalarını gerekçe göstererek suçtan zürür gördüğünü bildirip davaya katılma istediğinde bulunan ve bu nedenle suçtan doğrudan doğruya zarar görmediği anlaşılan Hazine'nin davaya katılma isteminin reddinde bir isabetsizlik bulunmadığından, vekilinin temyiz

isteminin reddi ile incelemenin C. Savcısı, katılanlar ve bir kısım sanıklar vekilleri ile sanıkların temyiziyle sınırlı olarak yapılmasına karar verilmiştir.

2. Sanık İlhami ÇALIŞKAN'ın 2911 sayılı 32/3. maddesi uyarınca cezalandırılmasına ilişkin mahkeme kararı C. Savcısı ile diğer katılanlar ve killerinin temyizi üzerine “eylemin TCY’nin 146/3. maddesinde düzenlenen suçu oluşturduğundan” bahisle aleyhe bozulmuştur. Adresinde bulunamayan sanıktan, aleyhe bozmaya diyeceği sorulamamış, adresinin tespiti için müzekkere yazılmış, ancak sanık duruşmaya celbedilmediği gibi talimatla da dinlenmemiş, tekerrüre esas teşkil eden eski hükümlülüğü bulunduğu halde hakkında TCY’nin 81. maddesi ile uygulama yapılmamıştır.

CMUY’nun 326/2. maddesinde, “Ancak, sanık hakkında verilecek ceza, bozmaya konu olan cezadan daha ağır ise herhalde dinlenilmesi gerekir” hükmü yer almaktadır. Emredici olan bu hükme uyulmaması, savunma hakkını sınırlandıracaktır. Savunma hakkının sınırlanması ise, CMUY’nun 308. maddesi uyarınca mutlak bozma nedenidir. Aleyhe bozmaya karşı diyeceği sorulmadan direnme kararı verilmesi yasaya aykırı olduğundan, sair yönleri incelenmeyen sanık İlhami ÇALIŞKAN hakkında hükmün öncelikle bu usuli nedenlerden dolayı bozulmasına karar verilmelidir.

b. Esasa ilişkin incelenmede;

Kültür Bakanlığı ve Sivas Valiliği’nin katkıları ile Pir Sultan Abdal Derneği tarafından 1-2 Temmuz 1993 günleri Sivas’ta “Pir Sultan Abdal Kültür Etkinlikleri” adıyla bir şenlik düzenlenmiştir. Etkinliklere birçok sanatçının yanında yazar Aziz NESİN de katılmış ve ilk gün konuşma yapmıştır.

Olaydan birkaç gün önce ve olay sabahı erken saatlerde, kimliği saptanamayan kişilerce “Müslüman Kamuoyuna” başlıklı bir bildiri dağıtılmış, bu bildiride, Aziz NESİN tarafından Aydınlık Gazetesi’nde kısmen yayınlandığı ileri sürülen Salman RÜŞTİ’nin Şeytan Ayetleri isimli kitabında İslam dinine ve Peygamberine dil uzatıldığı belirtildikten sonra, “Gün müslümanların gereğini yerine getirme günüdür”, “Ne yazık ki laik ve ikiye bölünmüş TC Devleti”, “İman edenler Allah yolunda savaşır. O halde şeytanın dostları ile savaşalım” denilmiştir.

Olay günü cuma namazını kılıp Paşa ve Meydan Camileri’nden çıkan

toplulukla Kale Camisi'nden gelen topluluk birleşmişler, "Zafer İslam'ın", "Şeytan Aziz", "Sivas Aziz'e Mezar Olacak", "Vali İstifa", "Allahuekber", "La İlahe İllallah", "Şerefsiz VALİ", "Cumhuriyet'i Burada Kurduk, Burada Yıkacağız", "Kahrolsun Laiklik", "Yaşasın Şeriat" biçiminde sloganlar atarak Vilayet önüne gelmişler, sloganlarını burada sürdürdükten sonra, güvenlik güçlerinin müdahalesiyle dağılmaya başlamışlardır. Tahrik ve teşvik sonucu yeniden toplanarak Kültür Merkezi'ne yürümüşler, buradan tekrar Vilayet önüne gelmişler, oradan da Kültür Merkezi'ne giderek taş atmışlar, bir gün önce dikilen ve Sivas'ı simgeleyen Ozan ile Kangal köpeğinden oluşan anıtı tahrip etmişler, diğer grupla karşılıklı olarak birbirlerini taşlamışlardır. Atatürk Kongre ve Etnografya Müzesi'nin 71 adet pence-re camı kırılmış, kapısı zorlanmış, bina önünde bulunan dört sütunlu kaide üzerindeki tunç Atatürk Büstü'nün boyun kısmını kaideye bağlayan bölümü tahrip edilerek büst yere atılmıştır. Saat 18.00 sıralarında şenlikler için kente gelen yazar ve sanatçıların kaldığı Madımak Otelі önünde toplanılmış, etkinliklerin iptal edildiği, Ozanlar Anıtı'nın kaldırılacağı yetkililerce söylenip anıt kaldırıldığı halde topluluktakiler dağılmamışlar, laiklik aleyhine, şeriat lehine sloganlar atmışlardır. Otel taşlanmış, otelin önündeki otomobiller ters çevrilmiş, güvenlik güçlerinin oluşturduğu barikat aşarak otele girilmiş, oteldeki eşyalar parçalanmış, otel ile önündeki otomobiller benzine bulaştırılan bezler tutuşturularak yakılmış, bazı işyerleri tahrip edilmiştir. İtfaiyenin olay yerine gelip yangına müdahale etmesine engel olunmuş, güvenlik kuvvetlerince havaya ateş açılması sonucu topluluk dağıtılmaya çalışılmış ve itfaiye tarafından yangın söndürülebilmıştır.

Otelde bulunan 35 kişi yanma ve karbonmonoksit zehirlenmesi sonucu, 2 kişi de ateşli silah yarası ile ölmüş, güvenlik görevlileri ile otelde bulunan bazı kişiler ise yaralanmıştır.

Sanıkların olay günü Cuma namazından sonra toplanan kalabalığa katıldıkları, 7-8 saat süren olaylar sırasında Cumhuriyet ve Laiklik aleyhine slogan attıkları, Kültür Merkezi'ne giderek sanat etkinliği nedeniyle toplanmış bulunanlara taş attıkları, güvenlik güçlerinin iki grup arasında barikat oluşturması üzerine Vilayet Binası önüne giderek slogan atmaya devam ettikleri, tekrar Kültür Merkezi'ne dönerek eylemlerini sürdürdükleri, güvenlik kuvvetlerinin barikatlarını aşarak, uyarılara rağmen dağılmadıkları, savunma, tanık beyanları, teşhis tutanakları, olay sırasında çekilen ve video bantlarından tab edilen resimler ile tüm dosya kapsamıyla sübuta ermiştir.

Özel Daire ile Yerel Mahkeme arasındaki uyuşmazlık, yukarıda açıkla-

nan olayda sanıkların eylemlerinin, 2911 sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanunu'na aykırı davranmak suçunu mu, yoksa TCY'nin 146/3. maddesinde yazılı Anayasal Düzen'i zorla değiştirme suçuna fer'i iştirak suçunu mu oluşturduğuna ilişkindir.

Olayda hukuki bir çözüme ulaşabilmek için TCK'nın 146. maddesi ile 2911 sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanunu hükümleri üzerinde durmak, bu suçların öğelerini tartışıp somut olayı bu tartışmadan çıkan sonuçlara göre ele alıp değerlendirmek gerekir.

TCK'nın 146. maddesinde devletin 'siyasal iktidar düzeni ve fonksiyonları' aleyhine işlenen fiiller cezalandırılmaktadır. Hükümet düzeni, devlet kuvvetlerinin şekillenışı, devletin temel ideolojik yapısı, temel insan hakları, seçim sistemi gibi değerler ise devletin siyasal iktidar düzenini oluşturmaktadır.

TCK'nın 146. maddesindeki suçun konusu bu olduğuna göre, bu kavramın içine Anayasa'nın 1. maddesindeki devlet ve hükümet şekline ilişkin "Cumhuriyet" ile 2. maddesindeki "Laiklik" ilkeleri de girmektedir.

Cumhuriyet, egemenliğin bir kişiye veya bir zümreye değil tüm topluma ait bulunduğu bir devlet şeklini, laiklik ise genel anlamda devlet yönetiminin dini kurallara göre değil, toplum gereksinimlerinin akılcı ve bilimsel kurallara göre karşılandığı bir yönetim biçimini tanımlar.

TCK'nın 146. maddesi ile devletin siyasal iktidar düzeninin hukuka aykırı yöntemlerle ve zorla değiştirilmesine "teşebbüs" edilmesi suç sayıldığına göre, bu hususa yönelik icra hareketlerinin cezalandırıldığı anlaşılmaktadır. Ancak bu suçun oluşumunda, genelde diğer suçlarda olduğu gibi "neticenin" gerçekleşmesi aranmaz. Zira bu suç tipinde netice gerçekleşmişse, artık o suçu cezalandırma olanağı ortadan kalkar. Bu nedenle öğretilerde bu suç; "peşinen tamamlanmış suç", "neticesi hareketten ayrı suç" olarak da tanımlanmaktadır. Bu nitelikteki suçların özelliği, teşebbüs aşamasında kalan fiillerin de tamamlanmış suç gibi cezalandırılması, ceza uygulaması açısından "teşebbüs" ile "tamamlanmış suç" ayrımının yapılmasıdır.

TCK'nın 146. maddesinde düzenlenen suçun icrasına başlandığına, faile suçun tamamlanmış halinin cezasının uygulanabilmesi nedeniyle, öğretilerdeki bir görüşe göre bu suç tipinin "salt tehlike suçu" veya "salt hareket suçu" olarak nitelendirilmesi de yerinde değildir. Zira tehlike ve salt hareket suçları hukuka aykırı hareketten ayrı olarak, hukuka aykırı neticenin öngörülmediği suç tipleridir. Oysa TCK'nın 146. maddesinde, hareketten

ayrı olarak netice de belirtildiğine göre bu suç aynı zamanda bir “zarar suçudur”.

Maddede, neticesi hareketten ayrı bir suç tipi tanımlanması, özelliğin, salt ceza uygulaması yönünden “tamamlanmış suç”, “teşebbüs aşamasında kalmış suç” ayrımını ortadan kaldırmakla sınırlı bulunması nedeniyle, bir fiilin anılan madde uyarınca cezalandırılabilmesi için o fiilin “icra hareketi” niteliğinde bulunması zorunludur. Diğer bir deyişle, maddedeki “teşebbüs eden” sözcüğü icra hareketine başlanması gerekliliğini ortaya koymaktadır. Bu açıdan da fiilin elverişli vasıtalarla icrasına başlanmış olması aranır. Bir fiilin 146. madde yönünden icra hareketi niteliğinde olup olmadığı hususu ise olayın akışına göre değişebilir.

Ceza Yasası’nın 146. maddesinde gösterilen suç, gittikçe ağırlaşan, belirli bir süreçte gelişen, muhtelif fiillerin nedensellik bağı içinde gerçekleştirilmesini zorunlu kıldığından, öğretide “müterakki suç”, “gelişimli suç” olarak da tanımlanmakta, dolayısıyla bu suç faileri hakkında önceki suç aşamalarının cezaları uygulanmaktadır. Bu suçun kasten işlenebilen suçlardan bulunduğu ise kuşku yoktur. Ancak failin gerçekleştirmek istediği sonucun Anayasa’ya aykırı olup olmadığını bilmemesi, bu konuda düşeceği yanlış suç kastına ve dolayısıyla sonuca etkili değildir.

Yine bu suçun işlenmesi için önceden oluşturulmuş bir çete veya örgütün varlığı da zorunlu değildir. Maddede “teşebbüs edenler” deyiminin kullanılmış olması, suçun işlenmesi bakımından şahıs itibarıyla ayrım yapılmadığını, korunan değeri zorla ihlal eden bir kimsenin konumuna bakılmaksızın bu suçun faili olabileceğini ortaya koymaktadır.

TCK’nın 146. maddesinin 3. fıkrasında ise 1. fıkra da belirtilen suçun fer’i iştirak yönünden özel bir düzenleme getirilmiştir. Fıkranın düzenleme biçimi, özelliğin, iştirakin unsurlarına değil, neticelerine yönelik bulunduğunu göstermektedir. Bu nedenle, bu fıkra hükmünün 2. fıkra dışında kalan, fer’i maddi ve manevi tüm eylemler için uygulanması söz konusudur. Bir başka anlatımla, maddenin 1. fıkrasındaki amaç suçun işlenmesine yasanın 65. maddesinde gösterilen şekil ve suretler dışında katılan fer’i şeriklerin eylemleri 3. fıkra ile cezalandırılacaktır.

2911 sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanunu ise, amaç ve kapsam başlıklı 1. maddesinde de açıkça belirtildiği gibi, toplantı ve gösteri yürüyüşü düzenleme hakkının kullanılmasında uygulanacak şekil, şart ve usuller ile toplantı yerinin zamanını, usul ve şartlarını düzenleme kurulunun görev ve sorumluluklarını, yetkili merciin yasaklama ve erteleme hal-

lerini, güvenlik kuvvetlerinin görev ve yetkileri ile yasak ve ceza hükümlerini belirleyen bir yasadır. Toplantı ve gösteri yürüyüşlerinde, düzeni sağlama bakımından şeklen getirilmiş olan yasaklamalar ile yaptırımlara ilişkin madde metinlerinde “fiil daha ağır cezayı gerektiren ayrı bir suç teşkil etmediği takdirde” biçimindeki belirlemelere yer verilmiş olması da bu yasa ile daha ziyade usul ve şekil aykırılıklarının cezalandırılmış olduğunu ortaya koymaktadır.

Somut olay, yukarıda değinilen yasal düzenlemeler, bilimsel görüş ve değerlendirmeler ışığında ele alınıp incelendiğinde, sanıkların, yasaya aykırı toplantı ve gösteri yürüyüşüne katılmanın ötesinde, kültür şenliği için kente gelen kişilerin kaldığı otelin yakılarak otuz beş kişinin çıkan yangından, iki kişinin de ateşli silah yaralanmasından dolayı ölmeleri, çok sayıda kişinin yaralanması, bina, araç, heykel ve büstün tahripleriyle sonuçlanan ve mahkemece de TCK’nın 146. maddesinin 1. fıkrası kapsamında bulunduğu kabul edilen olayın başlangıcındaki, yasadışı toplantı ve gösteriye bölümler halinde katılarak, devlet şeklinin Cumhuriyet olduğuna, Cumhuriyet’in niteliklerine ve bu hükümlerin değiştirilmeyeceğine, değiştirilmesinin dahi teklif edilemeyeceğine ilişkin Anayasa’nın 1, 2 ve 4. maddelerine aykırı sloganlar atmak, güvenlik görevlilerinin uyarılarına rağmen dağılmayarak bu eylemlerini sürdürmek, kurulan barikatı aşarak Kültür Şenliği’ne katılmak için gelmiş kişileri taşlamak şeklindeki eylemleri oluş ve olayın bütünü içindeki hazırlayıcı, davet edici nitelikleri itibarıyla, taşıdıkları illi değer de nazara alındığında, TCK’nın 146. maddesinin 1. fıkrasındaki Anayasal Düzen’i zorla değiştirmeye kalkışma suçuna yasanın 65. maddesinde gösterilen şekil ve suret dışında fer’i iştirak niteliğinde bulunmakla TCK’nın 146/3. madde ve fıkrasındaki suçu oluşturmaktadır.

2. Öte yandan, olayların görüntülenmesine ilişkin video bantlarının delil olarak dosyada saklanması gerekirken zorallımlarına karar verilmesi de yasa ve usule aykırı bulunduğundan, Yerel Mahkeme direnme hükümleri bu nedenlerden dolayı bozulmalıdır.

Çoğunluk görüşüne katılmayan, 1. Ceza Dairesi Başkanı **S. Selçuk SELÇUK**:

“TC Yasası’nın 146. maddesinin ilk fıkrasındaki hüküm Kaynak Yasası’nın 118; 1930 İtalyan Ceza Yasası’nın 283; 1810 Fransız Ceza Yasası’nın 86 (87); 1994 Fransız Ceza Yasası’nın 412-1; 1995 İspanya Ceza Yasası’nın 472/1. maddelerinde yer almış bir tehlike suçudur. Özellikle 1994 Fransız Ceza Yasası’nın 412-1 maddesinde şu husus “Tehlikeye so-

kacak nitelikte zor eylemleri” denilerek vurgulanmıştır.”

“Suç, sonuca yönelik doğrudan kasıtlı işlenmekte ve sonuçla sonuca yönelik davranış arasında doğrudan nedensellik bağının bulunması gerekmektedir.”

“TC Yasası’nın 146. maddesinde öngörülen bu tehlike suçunun ilkin sonuç ölçütlerine göre öbür suçlarla yarışması (içtimai) sorunun çözülmesi zorunludur. Bugüne değin süren uygulamada, eski Fransız Ceza Yasası’nın 5. maddesinde öngörülen ve Zanardelli ile TC Yasaları’nın sistemine ters düşen erime sisteminin benimsendiği; Anayasa’yı zorla değiştirme ya da kaldırma cürümündeki zor kavramının etkili eylem, zarar verme, hatta adam öldürme gibi zarar suçlarını içinde erittiği anlaşılmaktadır. Yerinde olmayan bu yerleşik görüşten vazgeçilmedikçe davaya katılma sorununun da doğru çözülmeyeceği açıktır.”

“Olayımızda aslında tartışılan; eylemlerin niteliği değil, kanıtlanması ve oluşması sorunudur. Zira Yerel Mahkeme sanıkların eylemlerini, yalnızca hukuka aykırı bir yürüyüşe katılma, Yüksek Daire ise TC Yasası’nın 146. maddesinde öngörülen eylemlere katılma olarak algılanmamış ve bu ayrı ayrı ne olduklarının saptanması ve elde edilen oluşa göre nitelendirilmeleri zorunludur.” diyerek, değişik gerekçeyle bozma doğrultusunda,

Kurul üyelerinden 1. Ceza Dairesi Üyesi **Osman Şirin**;

“Yargıtay 9. Ceza Dairesi ile Yerel Mahkeme arasındaki uyuşmazlık, hakkında mahkumiyet hükmü kurulan on bir sanığın cürümünün niteliği hakkındadır.

Ankara D.G.M. sübuta eren eylemlerin, 2911 sayılı Yasa’nın 32/3. maddesinde yaptırımını tanımlanan izinsiz gösteri ve yürüyüş niteliğinde olduğunu belirterek Yargıtay 9. C.D’nin, suçun TCY’nin 146/3. madde ve fıkrasına girdiğine yönelik bozma kararına direnmektedir.

TCY’nin 146. maddesinde tanımlanan cürüm, Anayasa’nın tamamını veya bir kısmını tağyir, tebdil veya ilgaya ve bu kanunla oluşmuş TBMM’yi iskata ve vazifesini yapmaktan men’e cebren kalkışmak” olduğuna göre, maddenin 3. fıkrasına aykırı davrandığı ileri sürülen kişilerin, cürümün asli failleriyle fikri uzlaşma içinde bulunduklarının ve cürüme bu boyutu kazandıran eylemlerde bilinçle yardımlaştıklarının kanıtlanması zorunludur. Bu zorunluluk, Yargıtay C.G.K’nun incelenmesine konu edilen olayın bütünüyle ele alınmasını, 146. madde kapsamında değerlendirilen fiilin ne olduğunun, asli failleri kimlerin oluşturduğunun, sübut kanıtlarının nelerden ibaret bulunduğunun, fer’i fail olduğu belirtilen on bir sanığın bu

asli faillerle gösteri öncesi veya esnasında nasıl, nerede ve hangi evrede bir araya gelip kasıt birliği ve yardımlaşma kararlığı oluşturduğunun, duraksatmaya mahal bırakmayacak ölçüde ortaya konulmasını zaruri kılmasına karşın, böyle bir irtibatın ve irtibatı aydınlatan kanıt manzumesinin yokluğu karşısında, on bir sanığın hukuki durumunu değerlendirmede, savunmalarını, gösteri ile ilişkili fotoğraf ve video film görüntülerini, tanık olarak dinlenen emniyet mensuplarının şahadetlerini irdelemek ve sonuca bu yöntemle ulaşmak gerekmektedir.

Anlaşılan odur ki;

Pir Sultan Abdal Kültür Derneği'nce 1-4 Temmuz 1993 tarihleri arasında Sivas İl Merkezi'nde Kültür Şenlikleri düzenlenmiş, birçok sanatçı davet olunmuş, yazar Aziz NESİN de davet edildiği toplantılara katılmış, ilk günde Sivas Valisi'nin de bulunduğu birleşimde bir konuşma yapmıştır.

Hintli Yazar Salman RÜŞTÜ'nün "Şeytan Ayetleri" isimli kitabında İslam dinini ve Peygamberini aşağılaması, Yazar Azik NESİN'in de "Aydınlık Gazetesi"nde bu kitabın neşrini kısmen sağlanması nedeniyle, Müslüman halk kesiminde oluşan tepkiyi eyleme dönüştürmek ve böylece toplumsal kargaşa oluşturarak düzen ve huzuru zafiyete uğratmak isteyen gizli odaklar, bir gün önce beldiri yayınlamış, 2 Temmuz Cuma günü de üç camide kılınan cuma namazı çıkışı halkın arasına sızmış, "Zefer İslam'ın, Şeytan Aziz, Sivas Azez'e mezar olacak, Vali İstifa, Şerefsiz Vali" sloganlarıyla kitlesel bir yürüyüş başlatmışlardır. Kolluğun yetersiz kalması ve müdahalede basiretsizlik gösterilmesi karşısında izinsiz gösteri gelişmiş, Vilayet önünde Vali'yi tahkire yönelmiştir. Gösteri ve yürüyüşün boyut kazanması üzerine Sivas Belediye Başkanı, megafonla katılanlara uyarıcı bir konuşma yapmış, saat 15.30 sularında bu söylev nedeniyle gösteriden ayrılanlar olmuş, ancak saptırıcı odakların sinsi ve etkili faaliyetiyle olması ki, izinsiz gösteri saat 18.00 sularında Madımak Otelı önünde katliam eylemine dönüştürülmüş ve çıkartılan kasti yangın ile, otelde sakin, çoğu sanatçı ve düşünür 35 kişi yanarak veya boğularak ölmüş, 2 kişi de ateşli silah isabetiyle hayatını yitirmiştir.

Kolluğun kaydettiği sloganlar arasında; "Şeriat Gelecek Zulüm Bitecek, Yaşasın Şeriat, Cumhuriyet'i Burada Kurduk, Burada Yıkacağız, Yaşasın Hizbullah, Kahrolsun Laiklik, Şeriat İsteriz, Dinsiz Laikler" biçimindekilerin, "Şeytan Ayetleri" yayınına duyulan makul tepki düzeyini aştığında ve gösteri neticesi ortaya çıkan ölümlerle birlikte değerlendirildiğinde "Anayasal Düzen'e yönelmiş cürmî amaçlar" içerdiğinde kuşku yoksa

da, durumu incelenen on bir sanığın sloganların bu türde olanlarıyla ilgili ve irtibatı saptanmamış, Anayasal nizamı yıkma girişimi düzeyindeki katliama yardımcı oldukları belirlenmemiştir.

Altı saati aşkın bir zaman biriminde gelişen ve birçok mekana yayılan gösterinin, teşhis ve değerlendirmeyi olanaklı kılan görüntüsü bulunmamaktadır.

Genel Kurul görüşmesinde de seyredilen video filme göre; gösteri ve yürüyüşe binlerce kişinin katıldığı, bilinçsiz yürüyenlerin çoğunluğu oluşturduğu, kimliği belirsiz bazı kişilerin sloganlarının duyulduğu, kalabalığın yoğunlaştığı bir evrede Sivas Belediye Başkanı'nın göstericileri uyarıp sükunetle dağılmaya davet eden bir konuşma yaptığı, bu konuşmadan etkilenenler olmalı ki ayrılıp gidenler olduğu izlenmektedir. Ancak uzak çekim niteliğinde olan bu filmde, kimlerin hangi mekanda ve hangi zaman diliminde gösteriye katıldığı ve hangi sloganları kimlerin attığı saptanamamaktadır. On bir sanığın durumunu netleştiren bir tespit ise görüntülere yansımamıştır.

Savunmalarında sanıklar, ya yürüyüşe katılmadıklarını, ya yürüyüşe katılmalarına rağmen slogan atmadıklarını veya katıldıkları yürüyüşü Belediye Başkanı'nın uyarıcı konuşması üzerine terk ederek ev ya da işyerlerine döndüklerini bildirmişlerdir. Tanık olarak dinlenen kolluk mensuplarının, bu savunmaların aksini ortaya çıkaran beyanı yoktur. Bir kısmının, bazı fotoğraflara dayalı genel suçlamaları, mahkeme huzurunda, vicdani yorum gerekçesi ile bizzat kendilerince redde uğramış, esasen bu fotoğraflı saptamaların ciddi bir boyutu da resmetmediği ifade olunmuştur. Sanıkların, Belediye Başkanı'nın konuşmasından sonra dahi yürüyüşü sürdürdüğüne, yangını ve yangınla gerçekleşecek katliamı oluşturmak kastıyla sloganlar attığına, yangın mahalinde bulunarak fiile yardım sağladığına yönelik hiçbir kanıt serdedilememektedir.

Bilinen bir gerçek şudur ki; ister izinli ister izinsiz olsun, gösteri ve yürüyüşlerin, bir masum diğer ise saptırılmış boyutu olmaktadır. Sivas Katliamı da bu görüntüdedir. Nitekim Sivas Belediye Başkanı, video banda yansımış konuşmasında, bu oluşuma açıkça işaret etmiş, "beş binler bir dava için yola çıkar, beş kişi onları galeyana getirebilir, ... geçmiş acıları hatırlayın, sükunetle dağılın" diyerek yürüyüşe bilinçsizce katılan kitleleri uyarmıştır. Sivas Emniyet Müdürü Doğukan ÖNER ise, olayın tahlilini yapan şahadetinde, "Sivas organize bir harekettir. Olayı yaratanlar kayboldu, Sivas halkı alet edildi" demek suretiyle çoğu masum kişilerin, gizli amaçlı

provakatörlerin emellerine figüranlık yaptığını ifade etmiş bulunmaktadır.

Gerek olayın değerlendirilmesinde ve gerekse yürüyüşe katılanların hukuki durumun saptanmasında bu tahlilin göz ardı edilememesi zorunludur.

Salman RÜŞTÜ ile başlayıp Aziz NESİN ile ivme kazanan “Şeytan Ayetleri” yayınından rahatsızlık duyan ve gerek dininin gerekse peygamberinin tahrik edilmesine tepki gösterme masumiyetiyle yürüyüşe geçen Sivas Halkı’nın sadece Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Yasası’na aykırılık boyutundaki suçunu, gizli amaçlı odakların yarattığında kuşku olmayan katliam boyutuna göre vasıflandırmanın hukukiliğini savunmak olanaksızdır. Konumu bu tarife uyan on bir sanığın, Belediye Başkanı’nın konuşması üzerine yürüyüşü terk ettiğine dair savunmalarına bakılmadan ve bu savunmaların aksinin sabit olmadığı gereği de gösterilmeden Anayasa’yı taşıyır, tebdil ve ilgaya ve bu kanunla oluşmuş TBMM’ni iskata ve vazifesini yapmaktan men’e cebren kalkışmaktan fer’i fail olarak sorumlu tutulması olanaksızdır.

Sivas olaylarının sonuç boyutu çok ağırdır. Toplum düzen ve nizamının zedelenmesi amacıyla oluşturulduğundan ve bu oluşum biçimiyle de İslam imajını dünya nazarında kötülemeyi amaçladığından kuşku yoktur. Yöre halkının masum dini tepkileri provoke bir kışkırtma ile geçirilerek sonuç alınmıştır. Bu sonuç hiçbir semavi dinin ve özellikle İslam’ın benimseyemeyeceği nitelik ve boyuttadır. Ortaya konulan tam anlamıyla katliamdır. Bu itibarla gerçek sorumlularının, yasayla öngörölmüş ceza türünün, hatta en etkini ile tecziyesi de hukuka uygun düşecektir. Ancak bu yapılırken, “cezaların şahsiliği” kuralıyla “kişinin sadece kendi eyleminden sorumlu olacağına” ilişkin temel ve evrensel kavramlar dışlanmamalıdır.

Tüm kanıtları değerlendiren Yerel Mahkeme, sanıkların sorumluluk boyutunu kanımızca isabetle saptamış ve yürüyüşe katıldıkları mekanın farklılığına da atıfta bulunarak 2911 sayılı Yasa’nın 32/3. madde ve bendine uyar saymıştır. Bu karar isabetli ve hukukun temel kurallarına uygundur. Onanması gerektiği görüşünü taşıyor, TCY’nin 146/3. madde ve fıkrasına münas değerlendirmeyi, kanıtlanmamış varsayımlara dayalı görerek sayın çoğunluğun düşüncesini paylaşmıyorum” diyerek,

Kurul üyelerinden 11. Ceza Dairesi Üyesi Yılmaz TURAN;

“Genel Kurulumuzun gündeminde söz konusu edilen ve çözölməsi gereken husus, Yalçın KEPENEK ve 10 arkadaşının eylemlerinin TCK’nın

146/3. fıkrasında belirtilen suç mu, yoksa Yerel Mahkeme'nin kabulü gibi 2911 sayılı Yasa'ya aykırılık mı olduğu hususudur.

Öncelikle belirtmek gerekir ki, 146/1 fıkrasına giren suçları işlediği iddia olunan sanıkların durumları incelenmediği için doğrudan doğruya fer'i şeriklerin durumlarının incelenmesi zorunluluğu kanaat oluşturmakta fevkalade güçlük doğurmuştur.

Müzakere edilen dosyada yukarıda belirtilen sınırlar içinde kalınarak anlaşıldığı kadarıyla, (kimliği belirlenemeyen kişilerce) topluluğa önce bildirilerek dağıtılarak tahrike girilmiş, cuma namazından çıkan (topluluklar) ayrı yollardan izinsiz gösteri yürüyüşü yaparak ve çeşitli sloganlar atarak, valilik önüne gelmiş, yatıştırıcı konuşmalara rağmen (bir kısım topluluk Ozanlar Anıtı'nı tahrip etmiş) ve daha sonra maktüllerin bulunduğu otelin önüne gelerek slogan atınaya devam etmişler, (topluluk içinde bazı kişilerce) otel taşlanmış, arabalar ters çevrilerek, sızan benzinler tutuşturulmuş ve böylece otelin yakılması ve içindekilerin öldürülmesi eylemi gerçekleştirilmiştir.

Yukarıda belirtildiği gibi olayın asıl failleri ismen tespit edilmemiştir. Sanıklar Yalçın KEPENEK ve on arkadaşının, i zinsiz gösteri yürüyüşüne katılıp bazı sloganları attıkları, kısmı ikrarları ve bazı kamu tanıklarının beyanlarından anlaşılmakta ise de yürüyüşün otelin önündeki aşamasına katıldıkları ve TCK'nın 146/1. fıkrasında belirtilen amaç ve suça yönelik slogan attıkları konusunda kesin bir delil bulunmamaktadır. Ayrıca dosya içinde asıl faillerin eylemleri ile illiyet bağı bulunduğuna ilişkin her hangi bir delil de mevcut değildir. Haklarında mahkemenin suç vasfına ilişkin kabulünde bir isabetsizlik yoktur. Bu nedenler mahkemenin direnme hükmünün onanması görüşünde olduğumdan sayın çoğunluğun bozma kararına katılmıyorum” diyerek onama doğrultusunda;

Bir kısım kurul üyeleri ise yasa ve usule uygun bulunan Yerel Mahkeme direnme kararının onanması gerektiği yolunda karşı oy kullanmışlardır.

SONUÇ: Açıklanan nedenlerle;

1. Sair yönleri incelenmeyen sanık İlhami ÇALIŞKAN hakkındaki hükmün açıklanan usuli nedenlerden dolayı bozulmasına,

2. Diğer sanıklar hakkındaki Yerel Mahkeme direnme hükmünün suç vasfındaki yanlışlığı ve delil durumundaki video bantlarının zorallımı nedenleriyle bozulmasına,

3. Bozmaya uyulan kısmın incelenmesi için dosyanın 9. Ceza Daire-

si'ne gönderilmek üzere Yargıtay C. Başsavcılığı'na tevdiine 07.07.1998 günlü tebliğnamedeki düşünceye kısmen uygun olarak sanık İlhami ÇALIŞKAN yönünden oybirliği, diğer sanıklar yönünden de oyçokluğuyla karar verildi.

Mater KABAN
Birinci Başkan Vekili

Sami SELÇUK
4.C.D. Bşk
DG Bozma

M. Nazi NÜVER
8. C.D. Bşk.

Namık BENLİ
5. C.D. Bşk

Koparan BAŞAL
7. C.D. Bşk.

Cavit GENÇKAYA
7. C.D. Bşk.

M. Birsin TÜZÜNAL
3. C.D. Bşk. V.

Yalçın KALAY
Onama

Osman ŞİRİN
Onama

Hüseyin DEMİRÖRS
Onama

Turan DEMİRTAŞ
Onama

Yılmaz TURAN
Onama

Süleyman ERKAN

Mustafa AYDIN

Nedim BARAN

Kadri AZİZOĞLU

Hasan GERÇEKER

Y. Kenan DOĞAN

K. Layçın BAL

Ünal BENLİ

Ö. Raci İMAMOĞLU
10. C.D.Ü.Y.
Onama

Uğur İbrahim HAKKIOĞLU

Cengiz ERDOĞAN
Onama

Yücel TEZEL

Karşılaştırıldı.
Yazı İşleri Müdürü

Yargıtay 9. Ceza Dairesi'nin
14.12.1998/272 Sayılı Bozma Kararı

YARGITAY
9. Ceza Dairesi

Esas No: 1998/2722

Karar No: 1998/3949

Tebliğname No: 9/98054097

Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nı ilgaya teşebbüs suçundan sanıklar Cafer Tayyar SOYKÖK, Muhsin ERBAŞ, Harun GÜLBAŞ, Bekir ÇINAR, Erol SARIKAYA, Mevlüt ATALAY, Ahmet Turan KILIÇ, Kenan KALE, Harun YILDIZ, Zafer YELOK, Faruk CEYLAN, Yunis KARATAŞ, Halil İbrahim DÜZBİÇER, Ömer Faruk GEZ, Ali KURT, Ahmet OFLAZ, Ekrem KURT, Erkan ÇETİNTAŞ, Faruk SARIKAYA, Mehmet YILMAZ, Mustafa Uğur YARAŞ, Ömer DEMİR, Etem CEYLAN, Temel TOY, Ali TEKE, Durmuş TUFAN, Bülent DÜĞENCİ, Hayrettin GÜL, Harun KAVAK, Süleyman TOKSUN, Hayrettin YEĞİN, Adem KOZU, Vahit KAYNAR, Faruk BELKAVLI, Alim ÖZHAN, İbrahim DURAN, Turan KAYA, Sedat YILDIRRIM ve Yusuf ŞİMŞEK, Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nı ilgaya teşebbüs suçuna fer'i iştirakten sanıklar Metin CEYLAN, Nevzat AYDIN, Orhan DEMİR, Yılmaz CEYLAN, Adem AĞBEKTAŞ, Abdülkadir ARIDICI, Saadettin YÜKSEL, Serhat ÖZGENTÜRK, Fatih ERDEM, Ramazan ÖNDER, Adem BAYRAK, Ünal BERKA, Özay KARATÜRK, Zekeriya TEKİN, Gazi TUFAN, Tekin ARIS, Muammer ÖZDEMİR, Haydar ŞAHİNOĞLU, Hasan Basri KOÇ, Muhammet Nuh KILIÇ, Yıldırım YÜKSEL, Latif KARACA, Osman ÇIBIKÇI, Tufan CAYMAZ, Hüseyin KAYA, Halis DURAN, Osman DÜZARDIÇ,

Bülent KARAYİĞİT ve Zayit BAYAT ile 2911 sayılı Toplantı ve Gösteri Yürütüşleri Kanunu'na muhalefeten sanıklar Kerim KÜÇÜKKÖSEN, İsmet ONAR, Ali YILMAZ, Ergün KILIÇ, Mustafa SAYDAM, Vedat YILDIRIM, Murat ONAR, Halit KARAKAYA, Halil KÜTÜKDE, Emin BOZKURT, Ahmet ONAR, Kemal ONAR, Ali YILMAZ, Ergün KILIÇ, Mustafa SAYDAM, Vedat YILDIRIM, Murat ÇANAKLITAŞ, Özer ÇANAKLITAŞ ve Mehmet DEMİR'in münnet suçtan dolayı beraatlerine, diğer sanıkların ise münnet suçtan dolayı mahkumiyetlerine dair ANKARA (?). 1996/84 Esas, 1997/199 karar Sayılı bir kısım sanıklar yönünden re'sen de temyize tabi olan hükmün Yargıtay'ca incelenmesi, müdahiller vekilleri, Hazine vekili ve bir kısım sanıklar ile vekilleri tarafından istenilmiş bir kısım sanıklar ve vekillerince incelemenin duruşmalı olarak yapılması talep edilmiş olduğundan dava evrakı C. Başsavcılığı'ndan tebliğname ile daireye gönderilmekle, bir kısım sanıklar hakkında duruşmalı, bir kısım sanıklar hakkında ise duruşmasız olarak yapılan inceleme sonunda aşağıdaki karar tespit edildi.

Haklarında açılan tazminat davalarını gerekçe göstererek suçtan zarar gördüğünü bildirip davaya katılma isteğinde bulunan ve bu nedenle suçtan doğrudan doğruya zarar görmediği anlaşılan Hazine'nin davaya katılma isteğinin reddinde bir isabetsizlik bulunmadığından, vekilinin temyiz istemi ile müdahiller vekillerinin duruşmalı inceleme isteminin CMUK'nun 318. maddesi uyarınca ve yine sanık Bülent DÜĞENCİ hakkında verilen tefrik kararının niteliği itibarı ile temyizi mümkün bulunmadığından temyiz isteminin CMUK'nun 317. maddesi uyarınca istem gibi reddine,

Bozmaya kısmen uyularak yapılan yargılama sonunda;

1. Toplanan deliller karar yerinde incelenip, sanıklar Gazi TUFAN, Tekin ARIS, Muammer ÖZDEMİR, Metin CEYLAN, Haydar ŞAHİNOĞLU, Hasan Basri KOÇ, Yıldırım YÜKSEL, Nevzat AYDIN, Orhan DEMİR, Yılmaz CEYLAN, Adem AĞBEKTAŞ, Latif KARACA, Abdülkadir ARIDICI, Saadettin YÜKSEL, Serhat ÖZGENTÜRK, Osman ÇIBIKÇI, Fatih ERDEM, Ramazan ÖNDER, Tufan CAYMAZ, Adem BAYRAK, Hüseyin KAYA, Halis DURAN, Ünal BERKA, Osman DÜZARDIÇ, Bülent KARAYİĞİT, Özay KARATÜRK, Zayim BAYAT, Zekeriya TEKİN'in suçlarının sübutu kabul, olay niteliğine ve soruşturma sonuçlarına uygun şekilde vasfı tayin edilmiş, cezayı azaltıcı bir sebep bulunmadığı takdir kılınmış, savunmaları inandırıcı gerekçelerle reddedilmiş, sanıklar Kerim KÜ-

ÇÜKKÖSEN, İsmet ONAR, Ali YILMAZ, Ergün KILIÇ, Mustafa SAYDAM, Vedat YILDIRIM, Murat ÇANAKLITAŞ, Özer ÇANAKLITAŞ, Mehmet DEMİR haklarında mahkumiyetlerine yeterli kesin ve inandırıcı delil bulunmadığı, dosyaya uygun şekilde kabul ve takdir kılınmış, incelenen dosyaya göre verilen hükümde isabetsizlik görülmemiş olduğundan, bir kısım sanıklar ve vekilleri ile müdahiller vekillerinin temyiz dilekçeleri ve bir kısım sanıklar vekillerinin duruşmalı inceleme sırasında ileri sürdükleri yerinde görülmeyen temyiz itirazlarının reddiyle, sanık Tekin ARIS yönünden oyçokluğu, diğerleri yönünden ise oybirliği ile, beraat ve mahkumiyete ilişkin hükmün tebliğnamedeki düşünce gibi onanmasına,

2. Diğer sanıklarla ilgili temyize gelince,

a) Sanık Muhammet Nuh KILIÇ'ın bozmadan sonra bozmaya karşı diyeceğinin sorulmaması suretiyle CMUK'nun 326. maddesine muhalefet edilmesi,

b) Tayin olunan cezanın niceliğine göre sanıklar Muhsin ERBAŞ, Harun GÜLBAŞ, Bekir ÇINAR, Erol SARIKAYA, Mevlüt ATALAY, Ahmet Turan KILIÇ, Kenan KALE, Harun YILDIZ, Zafer YELOK, Yunis KARATAŞ, Halil İbrahim DÜZBİÇER, Ömer Faruk GEZ, Ali KURT, Ahmet OFLAZ, Ekrem KURT, Erkan ÇETİNTAŞ, Faruk SARIKAYA, Hayrettin GÜL, Harun KAVAK, Süleyman TOKSUN, Hayrettin YEĞİN, Adem KOZU, Mehmet YILMAZ, Vahit KAYNAR, Mustafa Uğur YARAŞ, Faruk BELKAVLI, Ömer DEMİR, Alim ÖZHAN, İbrahim DURAN, Etem CEYLAN ve Turan KAYA'nın süreklilik gösteren Yargıtay kararları uyarınca doğum kayıtlarında Nüfus Müdürlüğü mühürünün okunaksız olması, sanık Kenan KALE'nin nüfus kaydındaki cilt numarasının karara yanlış geçirilmesi, sanık Faruk BELKAVLI'nın ilk gelen nüfus kayıt örneğinde soyadının "Belkavli" olmasına karşın daha sonra istenilen nüfus kağıdında "Bal-kavli" olarak gösterilmesi suretiyle çelişki yaratılarak hüküm kurulması,

Kabule göre;

Yusuf ŞİMŞEK hakkında TCK'nın 47/3 ve 20. maddelerine aykırı olarak kamu hizmetlerinden yasaklanma cezasının fazla tayini,

Kanuna aykırı bir kısım sanıklar ile sanıklar vekillerinin temyiz dilekçeleri ve duruşmalı inceleme sırasında ileri sürdükleri temyiz itirazları, bu

itibarla yerinde görülmüş olduğundan adları geçen sanıklar ile aralarındaki fiili ve hukuki irtibat nedeniyle Cafer Tayyar SOYKÖK, Faruk CEYLAN, Sedat YILDIRIM, Temel TOY, Ali TEKE, Durmuş TUFAN, Yusuf ŞİMŞEK haklarında kurulan hükmün sair yönleri incelenmeksizin öncelikle açıklanan sebeplerden dolayı kısmen istem gibi bozulmasına, 14.12.1998 gününde oybirliği ile karar verildi.

BAŞKAN	ÜYE	ÜYE	ÜYE	ÜYE
D. Tavil	Ş. Erol	S. Erkan	H. Gerçeker	F.Y.Karadeli
		(M)		

MUHALEFET ŞERHİ:

Sanıklardan Tekin ARIS'ın atılı suçu işlediğine ilişkin ve mahkumiyetine yeterli, kesin ve inandırıcı delil elde olunmadığı, binneticede beraati gerektiği görüşünde olduğundan sayın çoğunluğun anılan bu sanığa mahkemece tayin olunan mahkumiyet hükmünün onanması düşüncesine karşıyım.

Üye
S. Erkan

TEFHİM ŞERHİ:

14.12.1998 gününde verilen işbu karar Yargıtay C. Savcısı Cemal AKÇA'nın huzurunda, sanıklardan Ahmet OFLAZ'ın savunmasını yapmış bulunan A. Hilmi BARLAS, Sanıklardan Mevlüt ATALAY, Ahmet OFLAZ, Adem AĞBEKTAŞ'ın savunmalarını yapmış bulunan Av. Ahmet IŞIK ve Av. Şakir ÖZMEN, sanıklardan Muhsin ERBAŞ'ın savunmasını yapmış bulunan Av. M. Emin ÖZKAN, sanıklardan Halil İbrahim DÜZBİÇER, Ali KURT, Erkan ÇETİNTAŞ, Durmuş TUFAN, Ömer Faruk GEZ, Harun GÜLBAŞ, Bekir ÇINAR, Mustafa Uğur YARAŞ, Ekrem KURT, Harun YILDIRIM, Muhsin ERBAŞ, Mevlüt ATALAY, Ahmet OFLAZ, Kenan

KALE, Faruk CEYLAN, Ali TEKE, Cafer Tayyar SOYKÖK, Yunis KARATAŞ ve Faruk SARIKAYA'nın savunmalarını yapmış bulunan Av. Abdullah ÇİFTÇİ, sanıklardan Ali KURT, Ömer Faruk GEZ, Cafer Tayyar SOYKÖK, Kenan KALE, Muhsin ERBAŞ, Bekir ÇINAR, Ahmet Turan KILIÇ, Erol SARIKAYA, Zafer YELOK, Durmuş TUFAN, Halil İbrahim DÜZBİÇER, Temel TOY ve Yılmaz CEYLAN'ın savunmalarını yapmış bulunan Av. Hüseyin AYAN, sanıklardan Mustafa Uğur YARAŞ'ın savunmasını yapmış bulunan Av. Necmettin ERZİK, sanıklardan Orhan DEMİR'in savunmasını yapmış bulunan Av. Cevdet KAPLAN, sanıklardan Özay KARATÜRK'ün savunmasını yapmış bulunan Av. Hüseyin SEVER'in yokluklarında 24.12.1998 günü usulen ve açık olarak tefhim olundu.

BAŞKAN	ÜYE	ÜYE	ÜYE	ÜYE
D. Tavil	Ş. Erol	S. Erkan	H. Gerçekker	F.Y. Karadeli
		(M)		

Kararlaştırıldı.

Üçüncü Karar

“TÜRK İNKILABININ ORTAYA ÇIKARDIĞI CUMHURİYETÇİLİK, DEMOKRATİK CUMHURİYETTİR”

16.6.2000

ANKARA 1 NO’LU DGM

Esas: 1999/5-Esas
2000/87 Karar

Not: Sanık isimleri alınmamıştır.

16.6.2000

Gereği Düşünüldü

İDDİA:

Kayseri DGM. C. Başsavcılığı’nın 20.07.1993 tarih, iddianamesinde, Sivas Cumhuriyet Savcılığının 22.07.1993 tarih, 1993/902 esas sayılı yine aynı Savcılığın 22.07.1993 tarih 1993/2460 esas sayılı iddianamelerinde yine Sivas Cumhuriyet Başsavcılığının 04.08.1993 tarih, 1993/935 esas sayılı ek iddianamesinde, Kayseri DGM. C. Başsavcılığının 20.08.1993 tarih 1993/170 esas sayılı iddianamelerinde 02.07.1993 günü Sivas ilinde yasadışı yürüyüş şeklinde başlayıp 35 kişinin çıkarılan yangın sonucu, 2 kişinin de ateşli silah yaraları ile ölmeleri, güvenlik görevlileri ile bazı kişilerin yaralanmaları, bazı bina, ev, işyerleri ve araçlar ile bir heykel ve büstün tahrip edilmesi ile sonuçlanan olaylara bir kısım sanıkların faile belli olmayacak şekilde asli, bazı sanıkların ise ferri fail olarak Anayasal düzeni zorla bozma amacı ile katıldıkları belirtilerek anılan iddianamelerde açık şekilde belirtildiği gibi bir kısım sanıkların 3713 sayı-

lı kanunun 7/1-2, TCK.nun 55/3. maddeleri gereğince, birkısım sanıkların TCK.nun 516/3, 517, 522, 516/7, 266/3, 269, 450/5-6, bir kısım sanıkların TCK.nun 516, 517, 522, 266/3, 269. maddeleri gereğince, bir kısım sanıkların TCK.nun 191/2, bir kısım sanıkların 2911 sayılı yasanın 32/1-3 maddeleri gereğince, bir kısım sanıkların 3713 sayılı yasanın 8/1 maddeleri gereğince cezalandırılmalarını, Ankara DGM. C. Başsavcılığı'nın bozmadan sonraki esas hakkındaki mütalaasında ise;

Olay günü Sivas ilinde bulunan Paşa Camii, Kale Camii ve diğer camilerden çıkan gruplar ile Buruciye Medresesi, PTT Yolu, Atatürk Caddesi, İstasyon Caddesi'nde, oluşan gruplar içerisinde ön saflarda yer alarak vilayetin taşlanması, Atatürk heykelinin tahribi, Kültür Merkezi önünde Ozanlar Heykeli'nin tahribi ile Madımak Otelinin önünde toplanan grubun ön saflarında yer alan toplumu slogan atmaya yönlendirmek, tahrik etmek, kaldırım taşlarını kırarak Madımak Otelinin camlarına taş atmak, yer yer güvenlik kuvvetlerince kurulan barikatları zorla aşmak, Madımak Otelinin önünde benzin getirerek araçların ve otelin yanmasını sağlamak sonucunda, 37 kişinin ölmesi ve 56 kişinin yaralanması şeklinde ortaya çıkan eylemlerin birlikte, daha önceki mütalaamızda da belirtildiği üzere oluşması ve TCK.nun 146/1. maddesinde belirtilen Türkiye Cumhuriyeti Teşkilatı Esasiye Kanunu'nun tamamını veya bir kısmını tağyir ve tebdil veya ılgaya ve bu kanun ile teşekkül etmiş olan TBMM'ni iskata veya vazifesini yapmaktan mene cebren teşebbüs edenler şeklindeki amaç suçun işlenmesine elverişli eylemlerde bulunan sanıklardan Muhsin Erbaş, Harun Gülbaş, Bekir Çınar, Erol Sarıkaya, Mevlüt Atalay, Ahmet Turan Kılıç, Kenan Kale, Harun Yıldız, Zafer Yelok, Yunis Karataş, Halil İbrahim Düzbiçer, Ömer Faruk Gez, Ali Kurt, Ahmet Oflaz, Ekrem Kurt, Erken Çetintaş, Faruk Sarıkaya, Hayrettin Gül, Harun Kavak, Süleyman Toksun, Hayrettin Yeğin, Adem Kozu, Mehmet Yılmaz, Vahit Kaynar, Mustafa Uğur Yaraş, Faruk Belkavli, Ömer Demir, Halim Özhan, İbrahim Duran, Ethem Ceylan, Duran Kaya, Yusuf Şimşek, Cafer Tayyar Soykök, Faruk Ceylan, Sedat Yıldırım, Temel Toy, Ali Teke, Durmuş Tufan'ın eylemlerine uyan TCK.nun 146/1, 31, 33, 40. maddeleri gereğince tecziyelerine,

Sanıklardan Yusuf Şimşek hakkında TCK.nun 47/3. ve 20. maddesinin uygulanmasına,

Sanıklardan, Sedat Yıldırım, Temel Toy, Ali Teke, Durmuş Tufan haklarında ayrı ayrı TCK.nun 55/3. maddesinin tatbikine,

TCK.nun 146/1. madde, 1. fıkrasındaki anayasal düzeni zorla değiştirmeye kalkışmak suçuna TCK.nun 65. maddede gösterilen şekil ve suret dışında ferî iştirak niteliğinde bulunarak TCK.nun 146/3. maddesinde belirtilen fiilleri olay

sırasında işleyen sanıklar Muhammet Nuh Kılıç, İlhami Çalışkan, Yalçın Kepenek, Metin Yokuş, Bünyamin Eliş, Çetin Asamaka, Yusuf Ziya Eriş, Ahmet Kazkaya, Özkan Doğan, Mustafa Dürer, Engin Durna, Bülent Güldür'ün, amaç suça yukarıda belirtildiği üzere katıldıkları anlaşıldığından eylemlerine uyan TCK.nun 146/3. 3713 S.Y.nın 5. maddesi uygulanarak ayrı ayrı tecziyelerine, bu sanıklardan Bülent Güldür hakkında TCK.nun 55/3. maddesinin tatbikine karar verilmesini talep etmiştir.

SAVUNMA:

Sanıklar kendilerine isnat olunan suçun unsurlarının oluşmadığını, suçsuz olduklarını, sadece toplu yürüyüşe katıldıklarını herhangi bir suç işleme kasıtlarının bulunmadığını belirterek Beraatlerine karar verilmesi gerektiğini savunmuşlardır.

Sanıklar vekilleri yazılı savunma dilekçelerinde etraflıca belirttikleri gibi müvekkillerinin isnat olunan suçu işlemediklerini müvekkillerinin sabit eylemleri ile isnat olunan suç arasında illiyet bağı kurulamadığını, müvekkillerinin suçsuz olduklarını belirterek beraatlerini istemişlerdir.

Sanıklar vekilleri bozmadan sonra soruşturmanın genişletilmesi talebinde bulunmuşlar ise de, Yargıtay, Bozma sebepleri karşısında sanıklar vekillerinin tevsî tahkikat talepleri reddedilmiştir.

Sanıklardan Ali Kurt, Durmuş Tufan ve Mevlüt Atalay olaya katıldıklarına pişman olduklarını bildirerek, Pişmanlık Yasası'ndan istifade etmek istediklerini savunmuşlardır.

DELİLLER:

Olay tutanağı, olay yeri keşif ve hasar tutanakları, teşhis tutanakları, seyredilen video bantları ve bunlara ilişkin bilirkişi çözüm tutanakları, otopsi tutanakları, doktor raporları, iddialar, kamu tanıkları ile bir kısım tanıkların yeminli ifadeleri, bir kısım sanıkların aşamalandaki değişiklik göstermeyen ikrarları, bir kısım sanıkların ise aşamalarda değişiklik gösteren ikrarları, nüfus ve sabıka kayıtları, Pişmanlık Yasası'ndan istifade etmek isteyen sanıklarla ilgili olarak, İçişleri Bakanlığı'na yazılan yazı cevapları ve dosyada mevcut diğer belgeler.

DELİLLERİN MÜNAKAŞASI TAKDİRİ VE GEREKÇE

Mahkememizin 28.11.1997 tarih 1996/84 Esas, 1997/199 Karar sayılı ilamı ile, sanıklardan Yalçın Kepenek, Metin Yokuş, Bünyamin Eriş, Çetin Asamaka, Yusuf Ziya Eriş, Ahmet Kaşkaya, Özkan Doğan, Mustafa Dürer, Engin Durna, İlhami Çalışkan ve Bülent Güldür hakkında daha önce verilen kararda

direnilmiş bu sanıkların direnme kararı gereği 2911 sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanununun 32/3. maddesi gereğince ayrı ayrı cezalandırılmalarına karar verilmiş, diğer sanıklar hakkında Yargıtay 9. Ceza Dairesi'nin Bozma İlamı'na uyularak TCK.nun 146/1. maddesi gereğince cezalandırılmalarına karar verilmiş,

İşbu direnme kararımız ile Yargıtay 9. Ceza Dairesinin Bozma İlamına uyularak verilen ve yukarıda tarih ve sayısı belirtilen kararımız Yargıtay Ceza Genel Kurulu'nun 07.07.1998 tarih, 1998/9-187 Esas, 1998/272 Karar sayılı ilamı ve Yargıtay 9. Ceza Dairesi'nin 14.12.1998 tarih, 1998/2722 Esas, 1998/3949 Karar sayılı ilamı ile bozulmuştur.

Yargıtay Ceza Genel Kurulu'nun Bozma İlamında sanıklardan Yalçın Kepenek, Metin Yokuş, Bünyamin Eriş, Çetin Asamaka, Yusuf Ziya Eriş, Ahmet Kaşkaya, Özkan Doğan, Mustafa Dürer, Engin Durna, İlhami Çalışkan ve Bülent Güldü'nün sabit olan eylemlerinin TCK.nun 146/3. maddesinde belirtilen suçu oluşturduğu ve bu madde ile cezalandırılmaları gerektiği,

Yargıtay 9. Ceza Dairesi'nin Bozma İlamında ise, sanık Muhammed Nuh Kılıç'ın bozmadan sonra bozmaya karşı diyeceğinin sorulmamasını,

Tayin olunan cezanın niteliğine göre, sanıklar Muhsin Erbaş, Harun Gülbaş, Bekir Çınar, Erol Sankaya, Mevlüt Atalay, Ahmet Turan Kılıç, Kenan Kale, Harun Yıldız, Zafer Yelok, Yunis Karataş, Halil İbrahim Düzbiçer, Ömer Faruk Gez, Ali Kurt, Ahmet Oflaz, Ekrem Kurt, Erkan Çetintaş, Faruk Sarıkaya, Hayrettin Gül, Harun Kavak, Süleyman Toksun, Hayrettin Yeğin, Adem Kozu, Mehmet Yılmaz, Vahit Kaynar, Mustafa Uğur Yaraş, Faruk Belkavli, Ömer Demir, Alim Özhan, İbrahim Duran, Ethem Ceylan ve Turan Kaya'nın süreklilik gösteren Yargıtay kararları uyarınca doğum kayıtlarında Nüfus Müdürlüğü mührünün okunaksız olması, sanık Kenan Kale'nin nüfus kaydındaki cilt numarasının karara yanlış geçirilmesi, sanık Faruk Belkavli'nin ilk gelen nüfus kayıt örneğinde soyadının Belkavli olmasına karşın daha sonra istenilen nüfus kaydında BALKAVLİ olarak gösterilmesi suretiyle çelişki yaratılarak hüküm kurulmasının,

Kabule göre, sanık Yusuf Şimşek hakkında TCK.nun 47/3 ve 20. maddelerine aykırı olarak kamu hizmetlerinden yasaklanma cezalarının fazla tayininin kanuna aykırı olduğu işaret edilmiştir.

Mahkememizce kanun ve usule uygun olan Yargıtay 9. Ceza Dairesi'nin bozma ilamı ile Yargıtay Ceza Genel Kurulu'nun bozma ilamına uyulmuştur.

Mevcut delillerden anlaşıldığı gibi;

Sanıklara isnat olunan olayların başlaması, gelişmesi ve sonucu, Yargıtay Bozma İlamında da belirtildiği gibi Kültür Bakanlığı ve Sivas Valiliği'nin kat-

kılarıyla Pir Sultan Abdal Kültür Derneği tarafından 1-4 Temmuz 1993 tarihleri arasında Sivas il merkezinde düzenlenen Pir Sultan Abdal Kültür Etkinliklerine il dışından da birçok sanatçı yanında yazar Aziz Nesin'in de davet edildiği, il valisi ile birlikte 1.7.1993 günü Kültür Merkezi'nde konuşma yapan Aziz Nesin'in bir kısım davetli ve izleyicilerle Madımak Otelinde kaldıkları, gerek olaydan birkaç gün önce, gerekse etkinliğin devam ettiği 2 Temmuz 1993 günü sabahı erken saatlerde kimliği belirlenemeyen kişilerce şehrin bazı semtlerinde Salman Rüşdi tarafından yazılıp Aziz Nesin tarafından da Aydın-lık Gazetesinde kısmen yayınlandığı ileri sürülen "**Şeytan Ayetleri**" isimli kitapta İslama ve Peygamberine dil uzatıldığına değinildikten sonra, "**Ne Yazık ki Laik ve İki Yüzlü TC. Devleti**", "**Gün Müslümanların Gereğini Yerine Getirme Günüdür**", "**İman Edemler Allah Yolunda Savaşılar O Halde Şeytanın Dostları ile Savaşın**" şeklinde cümlelerin de yer aldığı "**Müslüman Kamuoynuna**" başlıklı bildirilerin dağıtıldığı,

Aynı gün saat 13.30 sıralarında Sivas Paşa ve Meydan Camilerinden Cuma namazını kılıp çıkan toplulukların güvenlik güçlerinin ihtarına rağmen Kale Camii'nden gelen toplulukla da birleşerek "**Zafer İslamın**", "**Şeytan Aziz**", "**Sivas Aziz'e Mezar Olacak**", "**Vali İstifa**", "**Şerefsiz Vali**" şeklinde sloganlar da atıp vilayet önüne geldikleri, Laikliğe aykırı ve ilde devlet ve hükümetin temsilcisi olan valinin tahkir ve tezyifine yönelik slogan atmaya orada da sürdürdükleri, güvenlik güçlerinin müdahalesi ile sakinleştirilip dağılmaya başlayan topluluğun tahrik ve teşvik sonucu tekrar toplanarak aynı sloganlarla Kültür Merkezi'ne yürüdüğü, buraya girmelerinin engellenmesi üzerine topluluğun tekrar vilayet önüne geldiği, yeni katılmalarla gittikçe kalabalıklaşan topluluğun benzer sloganlar atarak yeniden geldikleri Kültür Merkezi'ni taşladıkları, bir gün önce dikilmiş bulunan Ozanlar Anıtı'nı tahrip ettiği, alınan önlemler sonucu buradaki topluluğun 16.05'de dağılmaya başladığı, ancak bazı grupların saat 18.00 sıralarında Madımak Otelı önünde toplanan gruba katıldığı, güvenlik görevlilerinin etkinliklerin iptal edildiğini, Ozanlar Anıtı'nın kaldırılacağını duyurmalarına ve anıtın da yerinden sökülerek götürüldüğünün görülmesine rağmen, dağılmayarak yeni katılmalarla 10-15 bin kişiye ulaşan topluluk tarafından "**Allahüekber**", "**Lailaheillallah**", "**Sivas Aziz'e Mezar Olacak**", "**Şeriat Gelecek Zulüm Bitecek**", "**Cumhuriyeti Burada Kurduk, Burada Yıkacağız**", "**Yaşasın Şeriat**", "**Muhammed'in Ordusu Kafirlerin Korkusu**", "**Yaşasın Hizbullah**", "**Kahrolsun Laiklik**", "**Yaşasın Şeriat**", "**Ölmeye Geldik, Aziz'i Gömmeye Geldik**", "**Şeriat İsteriz**", "**Dinsiz Laikler**" şeklinde sloganların atıldığı, saat 18.00 sıralarında topluluk içinde bazı kişilerce otelin taş-landığı, önündeki arabaların ters çevrilerek tahrip edildiği, güvenlik güçlerince

oluşturulan barikatın zor kullanılarak yarılp otele girildiği, otelin içindeki koltuk, masa, perde vs. eşyanın dışarıya atıldığı, **"yak"**, **"yak"** sloganları altında tahrip edilen araçların depolarından akan ve olay yerine dışarıdan da getirilen benzine bulaştırılan bez ve perde parçalarının tutuşturulması suretiyle araçlar ve otelin ateşe verildiği,

Yangını söndürmek üzere olay yerine gelen itfaiyenin yangını müdahale çabalarının ve bu şekilde otelde bulunanların kurtarılmalarının engellendiği, olayın çok vahim boyuta ulaştığını nihayet fark eden güvenlik görevlilerinin havaya ateş etmesi sonucu topluluğun dağıtılıp yangına müdahale edilebildiği, ancak çıkarılan bu yangın sonucu otelde bulunan 35 kişinin yanma ve karbon-monoksit zehirlenmesi, iki kişinin ise ateşli silah yaraları ile öldüğü, olayları engelleme çabasında bulunan 14 güvenlik görevlisi ile otelde bulunan bazı kişilerin yaralandıkları, topluluk içerisindeki bazı kişilerin özel şahıslara ait bir kısım işyerlerini, evleri, araçları ve İstasyon Caddesi'ndeki Sivas Kongresi'nin yapılmış olması nedeniyle sonradan müze haline getirilmiş bulunan Atatürk KongreEtnografya Müzesi'ni taşıyarak tahrip ettikleri, müze önünde bulunan Atatürk büstünü boyun kısmından kopararak yere attıkları, saatler boyu süren bu eylemlere sanıklardan bir kısmının baştan sona, diğerlerinin ise bölümler halinde katıldıkları dosyada mevcut delillerle sabittir.

Hukuki Değerlendirme:

Mahkememizce de kabul edilen Yüksek Yargıtay 9. Ceza Dairesi'nin bozma kararında belirtilen hukuki görüşe göre TCK.nun 146. maddesinin 1. fıkrasında tanımını bulan Anayasal düzeni cebren değiştirmeye teşebbüs suçuyla korunmak istenen hukuki değer, Devletin en yüksek düzeninin temel kuruluşunu oluşturan ve Anayasal düzeni meydana getiren normlardır. Hükümet düzeni, devlet kuvvetlerinin şekillenışı, devletin temel ideolojik yapısı, temel insan hakları, seçim sistemi gibi değerler, ister Anayasa tarafından düzenlenmiş olsun, ister olmasın, Devletin temel kuruluş prensiplerini teşkil ediyorsa 146. maddenin koruduğu hukuki konu içerisinde mütalaa edilmek gerekir. Zira devlet, yalnızca toprak ve halk öğelerinden oluşan bir organizasyon değil, tarihi bir gelişim sonunda gerçekleşen ideal bir birliktir. Bu iktidarın hukuken şekillenmesi, biçimlenmesi sonucu ortaya çıkan siyasi statüler devletin Anayasal düzeni kapsamına dahildir.

TCK.nun 146. maddesindeki suçun konusu, devletin siyasi biçiminin ve kuruluşunun dayandığı temel ideolojik esaslar ve ilkeler olduğuna göre, bunların içinde Anayasanın 1. maddesindeki Devlet ve Hükümet şekline ilişkin **"Cumhuriyet"** biçimindeki belirleme ile 2. maddesindeki **"Laiklik"** ilkelerinin girildiğinde kuşku yoktur.

Anayasanın 4. maddesi uyarınca değiştirilemeyeceği hüküm altına alınan 1. maddesi, **"Türkiye Devleti Bir Cumhuriyettir"**, Cumhuriyetin Nitelikleri başlığını taşıyan 2. maddesi ise; **"Türkiye Cumhuriyeti toplumun huzuru, millî dayanışma ve adalet anlayışı içinde insan haklarına saygılı, Atatürk milliyetçiliğine bağlı, başlangıçta belirtilen temel ilkelere dayanan demokratik, laik ve sosyal bir hukuk devletidir."** hükümlerini taşımaktadır. Öğretide, Cumhuriyet hem bir devlet, hem de bir hükümet şekli olarak kabul edilmektedir. Devlet şekli olarak Cumhuriyet, egemenliğin bir kişiye ya da zümreye değil, tüm topluma ait olduğunu ifade eder. Hükümet şekli olarak Cumhuriyet, devletin, başta devlet başkanı olmak üzere başlıca temel organlarının veraset ilkesinin rol oynamadığı seçim sistemine göre oluşturulacağı bir hükümet sistemini anlatır. Bu itibarla; **Anayasada yer alan Türk inkılabının ortaya çıkardığı Cumhuriyetçilik anlayışı, yalnızca hükümlerinin reddi anlamında bir Cumhuriyetçilik değil, aynı zamanda demokratik bir Cumhuriyetçiliktir.**

Anayasanın 2. maddesinde; Cumhuriyetin temel nitelikleri arasında sayılan Laikliğin, dini özgürlük, din ve devlet işlerinin ayrılığı olmak üzere iki yönü vardır. Vicdan özgürlüğünü de kapsayan din özgürlüğü Anayasa'nın 24. maddesinin ilk fıkrasında; **"Herkes vicdan, dini inanç ve kanaat hürriyetine sahiptir"** şeklinde ifade edilmiştir. Bu özgürlük herkesin, dilediği dini inanç ve kanaate sahip olabileceğini tanımladığı gibi kimsenin dini inanç ve kanaatlerinden dolayı kınanamayacağı hususunu da içerir.

Laikliğin ikinci önemli unsurundan din-devlet ayrılığı ise resmi bir devlet dininin olmamasını, devletin dini inançları ne olursa olsun kişilere eşit davranmasını, din kurumları ile devlet kurumlarının ayrılmış bulunmasını ifade eder. **Laik bir devlette, devlet yönetimi dini kurallara göre değil, toplumun gereksinmelerinin akılcı ve bilimsel yönden değerlendirilmesine göre yürütülür.** Laikliğin Türk İnkılabı açısından taşıdığı temel önem, onun, Anayasamızda özel olarak korunması sonucunu doğurmuştur. Nitekim Anayasanın 24. maddesinin son fıkrası; **"Kimse, Devletin sosyal, ekonomik, siyasi ve hukuki temel düzenini kısmen de olsa, din kurallarına dayandırma veya siyasi ve kişisel çıkar yahut nüfuz sağlama amacıyla her ne surette olursa olsun dini veya din duygularını yahut dince kutsal sayılan şeyleri istismar edemez ve kötüye kullanamaz."** hükmünü taşımaktadır.

TCK.nun 146. maddesinde teşebbüs edenler deyiminin kullanılmış olması suçun işlenmesi bakımından şahıs itibarıyla bir ayırım yapılmadığını ortaya koymaktadır. Maddenin koruduğu değeri yukarıda değinilen niteliği de korunan hususu ihlal eden bir kimsenin konumuna bakılmaksızın suç faile olabileceğini göstermektedir. Yine bu suçun işlenmesi için önceden oluşturulmuş si-

lahlı olsun veya olmasın bir örgüt veya çete kurulmasında zorunluluk olmadığı gibi olaydan önce Türkiye Cumhuriyeti Devleti'ne ve dayandığı temel ilkelere dayalı açıklamaları da kapsayan bildiriler dağıtılmış olması, olay sırasında sürekli olarak atılan sloganların başka olaylarda yasadışı örgüt elemanlarınca atılmış bulunan sloganlarla aynıyet göstermesi bu örgütlerin el işaretlerinin yapılmış olması bu eylemlerin aynı amaç ve strateji doğrultusunda ve bir organizasyon dahilinde gerçekleştirildiğini ortaya koymaktadır.

TCK.nun 146. maddesinde fiilin bu suçu oluşturması bakımından gerekli ve zorunlu hareketlerin belirlenmediği yalnızca cebren teşebbüs edenler sözcüklerinin kullanılması ile yetinildiği görülmektedir. Bu durumda 146. maddede ki hareketin ne olduğunun teşebbüs deyiminden yararlanarak madde de öngörülen belirli neticelere yönelmiş, bu neticeleri yaratmaya elverişli icra hareketleri şeklinde anlaşılması gerekmektedir. Bir fiilin 146. maddeyi ihlal ettiğini kabul edilebilmesi için kişinin somut eyleminin objektif neticeyi yaratmaya elverişliliğinin saptanması ve bunun için de failin hukuka aykırı fiili ile maddede öngörülmüş olan netice arasında nedensellik bağı bulunması gerekir. Nedensellik bağının düşünce açısından kurulabilmesi için somut fiilin hukuka aykırı neticeyi yaratabileceğinin saptanmasına bağlıdır.

TCK.nun 146. maddesindeki suçun kasten işlenmesi zorunluluğunda ise kuşku yoktur, bu belirleme failin Anayasa'da değişiklik yaratmak, irade ve isteği ile hareket etmesini zorunlu kılmaktadır. Burada kastın hukuka aykırı vasıtalar kullanılmasını da kapsadığını belirtmek gerekir. Ancak failin gerçekleştirmek istediği sonucun Anayasa'ya aykırı olup olmadığını bilip bilmemesi bu konuda düşeceği yanlış suç kastına ve dolayısıyla sonuca etkili değildir.

Olayımızda 7-8 saatlik uzun bir zaman süreci içerisinde, güvenlik görevlilerince yapılmış çeşitli uyarılara rağmen dağılmayarak, Hükümet Konağı'nın önünde bulunan güvenlik görevlilerinin kurduğu barikadı da zorlayıp, devlet ve hükümetin ilde temsilcisi olan Vali'ye "*Şerefsiz Vali*", "*Vali İstifa*" şeklinde, yürüyüşler ve toplanmalar sırasında da Cumhuriyetçilik ve Laiklik ilkelerine aykırı biçimde "*Şeriat Gelecek, Zulüm Bitecek*", "*Cumhuriyeti Burada Kurduk, Burada Yıkacağız*", "*Yaşasın Şeriat*", "*Kahrolsun Laiklik*", "*Şeriat İstertiriz*", "*Dinsiz Laikler*" sloganlarının atılması, bir kısım işyeri, mesken ve araçların yakılması, "*yak*", "*yak*" sloganları altında güvenlik görevlilerinin kurduğu barikatın cebir kullanmak suretiyle aşılıp, otelin yakılması suretiyle 35 kişinin yangın sonucu, 2 kişinin de silahla yaralanma sonucu ölmesi ve ayrıca çok sayıda kişi ve güvenlik görevlilerinin yaralanmış bulunması ve nihayet Türk İnkılabının temel taşlarından birisi olan Sivas Kongresi'nin imzalandığı, sonradan

müzeeye dönüştürülmüş bulunan bina ile önündeki Atatürk heykelinin tahrip edilmiş olması, olayda kullanılan cebir ve bir kısım icra hareketlerinin, TCK.nun 146. maddesinde belirtilen sonucu yaratmaya elverişliliğini ve Aziz Nesin'in düşünce ve davranışlarının bahane edilmek suretiyle Anayasal düzenin en önemli ilkelerinden olan "**Cumhuriyetçilik**" ve "**Laiklik**" ilkelerinin ortadan kaldırılmasına yönelik bulunduğunu tüm açıklığı ile ortaya koymaktadır.

TCK.nun 146. maddesinin 3. fıkrasında ise 1. fıkra da belirtilen suça fer'i iştirak yönünden özel bir hüküm getirilmiştir. Fıkranın düzenlenme biçimi, özelliğın iştirakin unsurlarına değil, neticelerine yönelik bulunduğunu açıkça ortaya koymaktadır. Bu itibarla bu fıkra hükmünün 2. fıkra dışındaki fer'i manevi ve maddi bütün eylemler için tatbiki sözkonusudur.

Olayımızda 146. maddenin 2. fıkrasında belirtilen suretler dışında, suç işlenmeden önce veya işlendiği sırada, yasadışı yürüyüş ve toplantılarda bölümler halinde yer alıp, Cumhuriyetçilik ve Laiklik ilkelerini devlet düzeninden kaldırmaya yönelik sloganlar atarak, maddenin 1. fıkrasındaki amaç suçun işlenmesini kolaylaştırmak suretiyle fer'an katıldıkları anlaşılan kişiler hakkında bu fıkra hükmünün uygulanması gerekir.

Öğreti ile yine süreklilik gösteren Yargısal kararlarda TCK.nun 146. maddesinde yer alan cebir ögesini gerçekleştirmek üzere diğer bir değışle bu maddedeki suçu işlemek zafı ile adam öldürüldüğünde yalnızca TCK.nun 146. maddesi hükmünün uygulanması gerektiği kabul edilmektedir.

Görüldüğü gibi; Sanıklardan sedat Yıldırım, Temel Toy, Ali Teke, Durmuş Tufan, Yusuf Şimşek, Cafer Tayyar Soykök, Muhsin Erbaş, Harun Gülbaş, Bekir Çınar, Erol Sarıkaya, Mevlüt Atalay, Ahmet Turan Kılıç, Kenan Kale, Harun Yıldız, Zafer Yelok, Faruk Ceylan, Yunis Karataş, Halil İbrahim Düzbiçer, Ömer Faruk Gez, Ali Kurt, Ahmet Oflaz, Ekrem Kurt, Erkan Çetintaş, Faruk Sarıkaya, Hayrettin Gül, Harun Kavak, Süleyman Toksun, Hayrettin Yeğın, Adem Kozu, Mehmet Yılmaz, Mustafa Uğur Yaraş, Faruk Belkavli, Ömer Demir, Alim Özhan, İbrahim Duran, Etem Ceylan, Valit Kaynar, Turan Kaya'nın olay günü meydana gelen kanunsuz toplantı ve yürüyüş sırasında güvenlik görevlilerince yapılmış olan çeşitli uyarılara rağmen dağılmadıkları, Hükümet Konağı'nın önünde bulunan güvenlik görevlilerinin kurduğu barikatı zorlayarak yardıkları, devlet ve hükümetin temsilcisi olan Vali'ye "**Şerefsiz Vali**", "**Vali İstifa**" şeklinde Cumhuriyetçilik ve Laiklik ilkelerine aykırı biçimde, "**Şeriat Gelecek, Zulüm Bitecek**", "**Cumhuriyeti Burda Kurduk, Burada Yıkacağız**", "**Yaşasın Şeriat**", "**Kahrolsun Laiklik**", "**Şeriat İsteriz**", "**Dinsiz Laikler**" şeklinde slogan attıkları, bir kısım işyeri, mesken ve araçları yaktıkları, güvenlik görevlilerin kurduğu barikatı cebir kullanmak suretiyle aştıkları,

35 kişinin öldüğü Madımak Otel'i'ni taşladıkları, otelin önündeki arabaları ters çevirip tahrip ettikleri, Madımak Otel'i'ne girerek otel içerisindeki koltuk, masa, perde gibi eşyaları dışarıya attıkları ve bu eşyalar üzerine benzin dökerek Madımak Otel'i'ni yakmak suretiyle 35 kişinin ölümüne, çok sayıda sivil kişinin ve güvenlik görevlilerinin yaralanmasına sebebiyet vermişlerdir. Sanıklar ayrıca Türk İnkılabının temel taşlarından birisi olan Sivas Kongresi'nin imzalandığı bina ile önündeki Atatürk heykelini tahrip etmişlerdir. Bu olgu dosyada mevcut delillerle sabittir. Sanıkların sabit olan eylemleri TCK.nun 146/1. maddesinde belirtilen suçu oluşturmaya elverişlidir. Sanıkların sabit olan eylemleri vahimdir. Anayasal düzeni zorla değiştirmeye elverişlidir. Olayımızda TCK.nun 146/1. maddesinde belirtilen Anayasal düzeni zorla bozmaya kalkışmak suçunun maddi ve manevi unsurları oluşmuştur. Hal böyle olunca anılan sanıklar TCK.nun 146/1. maddesi gereğince hüküm fıkrasında belirtildiği şekilde cezalandırılmalarına karar verilmelidir.

Her ne kadar sanıklardan Turan Kaya, Mahkememizin önceki kararında 2911 sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanunu'nun 32/3. maddesi gereğince cezalandırılmasına karar verilmiş ise de, işbu karar DGM. C. Başsavcılığı'nın ve müdahil vekillerinin aleyhe temyizi üzerine bozulmuştur. Sanık hakkında müktesep hak söz konusu değildir. Yukarıda belirtilen eylemlere katıldığı mevcut delillerle sabittir. Özellikle sanığın güvenlik kuvvetlerinin kurduğu barikatları aşarak yukarıda açıklanan olaylara katılması, eylemlere bir fiil iştirak etmesi bu olguyu doğrulamaktadır. Bu nedenlerle Mahkememiz, sanık Turan Kaya'nın yukarıda belirtildiği şekilde TCK.nun 146/1. maddesi gereğince cezalandırılması cihetine gitmiştir.

Sanıklardan Bülent Güldü, Yalçın Kepenek, Yusuf Ziya Eliş, Engin Durna, Metin Yokuş, Ahmet Kaşkaya, İlhami Çalışkan, Bünyamin Eriş, Özkan Doğan, Çetin Asamaka'nın yukarıda belirtilen yasadışı yürüyüş ve toplantılara bölümler halinde katıldıkları, Cumhuriyetçilik ve laiklik ilkelerinin Devlet düzeninden kaldırmaya yönelik slogan attıkları, TCK.nun 146/1. maddesi gereğince cezalandırılan sanıkların arkalarında durmak suretiyle güvenlik kuvvetlerinin olaya müdahale etmelerine engel oldukları mevcut delillerle sabittir. Bu sanıklar hakkında TCK.nun 146/3. maddesinde belirtilen Anayasal düzeni zorla bozmaya kalkışmaya iştirak suçunun maddi ve manevi unsurları oluşmuştur. Bu sanıklar yukarıda belirtilen eylemleri ile anayasal düzeni zorla bozmaya kalkışanlara ve bu doğrultuda eylem yapanların faaliyetlerine iştirak etmek suretiyle anılan suçu işlemişlerdir.

Hal böyle olunca bu sanıkların hüküm fıkrasında belirtildiği şekilde TCK.nun 146/3. ve 3713 S.Y.nın 5. maddesi gereğince ayrı ayrı cezalandırıl-

malarına karar verilmiştir.

Sanıklardan Mustafa Dürer ve Muhammed Nuh Kılıç'a, bu güne kadar bulunmadıklarından Yargıtay bozma ilamına karşı diyecekleri sorulamamıştır.

Yargıtay bozma sebebine göre bu sanıkların savunmalarının alınması zorunludur. Bu nedenle anılan şahıslar hakkında dava tefrik edilmiştir.

Davanın TCK.nun 59. maddesinin tatbiki yönünden incelenmesine,

Sanıklar son duruşma hariç diğer duruşmalarda Mahkememizi hiçe sayarak slogan atmışlar, kavga çıkarmışlar, Mahkeme heyetine demir para, çakmak ve kalem gibi nesneleri atmak suretiyle hakaret ve tehditte bulunmuşlardır. Madımak Oteli'ni yakmak suretiyle 35 kişiyi yakarak öldürmüşlerdir. Yanan kişilerin "Bizi Kurtarın" çığlıklarına rağmen bırakın kurtarmayı, güvenlik kuvvetlerinin ve itfaiyenin yanan kişileri kurtarma teşebbüsüne bile engel olmuşlardır. Yanan kişilerin ölüm çığlıkları karşısında "kullarını bile" kıpırdatmamış, ölmelerini şeriat yanlısı slogan atarak zevkle izlemişlerdir.

Türk milleti, tarihte geçirdiği en zor dönemde bile can düşmanı olan devletlerin masum insanlarına silah çekmemiş, onlarla ekmeğini paylaşmış, onlara her alanda yardımcı olmuştur. Türk-İslam tarihinde böyle vahim bir olay görülmemiştir. Kutsal kitaplarda bile değil bir insanı yakarak öldürmek, bir karıncayı yakarak öldürmek en büyük günah sayılmıştır. 35 kişi yanarak ölürken, sanıkların vicdanlarında en ufak bir acıma hissi uyanmamıştır. Yargıtay 1. Ceza Dairesi'nin 09.05.1967 gün, 1966/2612 Esas, 1967/1219 Karar sayılı inancında da belirtildiği gibi TCK.nun 59. maddesinin tatbiki Mahkemenin takdirine bağlı hususlardan olmakla beraber bu takdir hakkı kullanılırken gösterilen sebeplerin makul ve makbul olması, hukuk kayidelerini zedelemeyecek ve kanunların esas, maksat ve amacına aykırı düşmeyecek ve vicdanları rahatsız etmeyecek bir mahiyet taşımak icab eder. Bu durumda sanıklar hakkında TCK.nun 59. maddesinin tatbiki mümkün değildir. Bu madde tatbik edildiği takdirde kamu vicdanı rahatsız olacaktır. Bu olguları gözönünde tutan mahkememiz, sanıklar hakkında TCK.nun 59. maddesini tatbik etmemiştir.

Mahkememizin inancı budur. Anlatılan şekilde hüküm kurulmalıdır.

HÜKÜM:

Yukarıda açıklanan gerekçelere binaen;

1- Sanıklardan Mustafa Dürer ve Muhammet Nuh Kılıç hakkındaki davanın, bunca aramalara rağmen bulunamadıkları ve Yargıtay Bozma İlamına karşı diyecekleri sorulamadığından bu sanık hakkındaki davanın TEFRIKİNE, ayrı bir esas kaydına, gıyabi tutuklu sanık Muhammet Nuh Kılıç'ın gıyabi tutuk-

luluk halinin devamına, yakalanması için müzekkere yazılmasına,

2-a) Sanıklardan, Yalçın Kepenek, Yusuf Ziya Eliş, Engin Durna, Metin Yokuş, Ahmet Kaşkaya, İlhami Çalışkan, Bünyamin Eliş, Özkan Doğan, Çetin Asamaka'nın, Anayasal düzeni zorla bozmaya kalkışmaya iştirak suçu sabit görüldüğünden eylemlerine uyan TCK.nun 146/3. maddesi gereğince suçun işleniş şekli, yeri, zamanı, ağırlığı, sanıkların kişilikleri ve sosyal durumları nazara alınarak taktiren 5'er yıl Ağır Hapis cezası ile Cezalandırılmalarına,

Müebbeten kamu hizmetlerinden yasaklanmalarına,

Koşulları olduğundan, sanıklara verilen ceza 3713 S.Y.nın 5. maddesi gereğince yarı oranında artırılarak sanıkların NETİCETEN 7'ŞER YIL 6'ŞAR AY AĞIR HAPİS CEZASI İLE CEZALANDIRILMALARINA VE KAMU HİZMETLERİNDEN MÜEBBETEN YASAKLANMALARINA,

Başkaca teşdit ve tahfife takdiren ve kanunen yer olmadığına,

TCK.nun 33. maddesi gereğince sanıkların ceza süresince yasal kısıtlılık altında bulundurulmalarına,

2-b) Sanık Bülent Güldü'nün Anayasal düzeni zorla bozmaya kalkışmaya iştirak suçu sabit görüldüğünden eylemine uyan TCK.nun 146/3. maddesi gereğince suçun işleniş şekli, yeri, zamanı, ağırlığı, sanığın kişiliği ve sosyal durumu nazara alınarak Takdiren 5 Yıl Ağır Hapis Cezası ile Cezalandırılmasına,

Koşulları olduğundan, sanığa verilen ceza 3713 S.Y.nın 5. maddesi gereğince yarı oranında artırılarak sanığın 7 yıl 6 ay Ağır Hapis Cezası ile Cezalandırılmasına,

Sanığın suç tarihinde 18 yaşını ikmal etmediği anlaşıldığından TCK.nun 55/3. maddesi gereğince sanığa verilen ceza 1/3 oranında indirilerek sanığın NETİCETEN 5 YIL AĞIR HAPİS CEZASI İLE CEZALANDIRILMASINA,

Başkaca teşdit ve tahfife takdiren ve kanunen yer olmadığına,

3-a) Sanıklardan, Sedat Yıldırım, Temel Toy, Ali Teke, Durmuş Tufan'ın Anayasal düzeni zorla bozmaya kalkışmak suçu sabit görüldüğünden eylemlerine uyan TCK.nun 146/1. maddesi gereğince İDAM CEZASI İLE CEZALANDIRILMASINA,

Sanıkların suç tarihinde 18 yaşını ikmal etmedikleri anlaşıldığından sanıklara verilen idam cezasının TCK.nun 55/1. maddesi gereğince NETİCETEN 20'ŞER YIL AĞIR HAPİS CEZASINA ÇEVİRİLMESİNE,

Sanıkların NETİCETEN 20'ŞER YIL AĞIR HAPİS CEZASI İLE AYRI AYRI CEZALANDIRILMALARINA, başkaca teşdit ve tahfife, takdiren ve kanunen yer olmadığına,

TCK.nun 33. maddesi gereğince sanıkların ceza süresince yasal kısıtlılık altında bulundurulmalarına,

b) Sanık Yusuf Şimşek'in Anayasal düzeni zorla bozmaya kalkışmak suçu sabit görüldüğünden eylemine uyan TCK.nun 146/1. maddesi gereğince İDAM CEZASI İLE CEZALANDIRILMASINA,

Sanığın suç tarihi itibari ile akli dengesinin bozuk olması nedeniyle TCK.nun 47. maddesi gereğince sanığa verilen idam cezasının 15 YIL AĞIR HAPİS CEZASINA ÇEVİRİLMESİNE,

NETİCETEN SANIĞIN 15 SENE AĞIR HAPİS CEZASI İLE CEZALANDIRILMASINA,

TCK.nun 31. maddesi gereğince sanğın 3 yıl süre ile kamu hizmetlerinden yasaklanmasına,

TCK.nun 33. maddesi gereğince sanığın ceza süresince yasal kısıtlılık altında bulundurulmasına,

Sanık hakkında başkaca teşdit ve tahfife takdiren ve kanunen yer olmadığına,

c) Sivas Merkez İlçe Savcun Köyü Cilt: 175.02, ASN: 62, BSN: 26 nüfusta kayıtlı Ahmet Oğlu, Fatma'dan olma, 1.1.1964 doğumlu MUHSİN ERBAŞ,

Sivas Merkez İlçe Ece Mahallesi C: 0012, KSN: 0019, BSN: 0072 nüfusa kayıtlı Hasan Oğlu, Adile'den olma, 22.8.1971 doğumlu HARUN GÜLBAŞ,

Tokat İli, Almuş İlçesi, Baba Köyü C: 0005, KSN: 0035, BSN: 0037'de nüfusa kayıtlı Hasan ve Sündüs'den olma, 25.10.1973 doğumlu BEKİR ÇINAR,

Sivas İli, Hafik İlçesi, Çukurbelen Mah. C: 0041, KSN: 0009, BSN: 0012'de nüfusa kayıtlı Maksut ve Fadime'den olma, 1.1.1966 doğumlu EROL SARIKAYA,

- Sivas İli Altınyayla ilç. Kürkçüyurt köyü, C: 0085, S. 04, KSN: 0001, BSN: 0052'de nüf. kayıtlı Bekir Sıtkı ve Ümmü'den olma 03.03.1970 Doğumlu MEVLÜT ATALAY,

Sivas İli, Merkez-Eskiapardı Köyü C: 0095, KSN: 0001, BSN: 0024'de nüfusa kayıtlı Raşit ve Şerife'den olma, 1.1.1934 doğumlu AHMET TURAN KILIÇ,

Sivas İli, Merkez-Alibaba Köyü C: 0002, KSN: 0350, BSN: 0003'de nüfusa kayıtlı, Nuri ve Fatma'dan olma, 23.12.1970 doğumlu KENAN KALE,

Sivas İli, Merkez-Klavuz Mah. C: 0023, KSN: 0093, BSN: 0027'de nüfusa kayıtlı, İrfan ve Hüsn'e'den olma, 7.4.1973 doğumlu HARUN YILDIZ,

Sivas İli, Merkez-Durdulu Köyü, C: 0087, KSN: 0088, BSN: 0051'de nüfusa kayıtlı, Hacı Mehmet ve Mevlüde'den olma, 4.4.1962 doğumlu ZAFER YE-LOK,

Sivas İli, Merkez-Halil Rıfatpaşa Mah. C: 0019, KSN: 0135, BSN: 0012'de nüfusa kayıtlı, Ahmet ve Medine'den olma 1.12.1969 doğumlu YUNİS KARATAŞ,

Sivas İli, Merkez-Yüceyurt Mah. C: 0039, KSN: 0073, BSN: 0024'de nüfu-

sa kayıtlı, Turan ve Rabia'dan olma, 18.7.1964 doğumlu HALİL İBRAHİM DÜZBİÇER,

Sivas İli, Merkez-Küçükminare Köyü C: 0025, KSN: 0436, BSN: 0006'da nüfusa kayıtlı İbrahim ve Mergube'den olma 25.6.1975 doğumlu ÖMER FARUK GEZ,

Sivas İli, Merkez Çayboyu Mah. C: 0071, KSN: 0181, BSN: 0014'te nüfusa kayıtlı, Feyzullah ve Arife oğlu, 18.05.1971 doğumlu Ali KURT,

Sivas İli, Merkez-Çayyurt Köyü C: 0007, KSN: 0310, BSN: 0004'de nüfusa kayıtlı Yusuf ve Yeter'den olma, 29.6.1967 doğumlu AHMET OFLAZ,

Sivas İli, Merkez-Hayırbey Köyü C: 0110, KSN: 0018, BSN: 0027'de nüfusa kayıtlı, Cafer ve Fatma'dan olma, 7.6.1973 doğumlu EKREM KURT,

Sivas İli, Merkez-İmaret Mah. C: 0120, KSN: 0013, BSN: 0090'da nüfusa kayıtlı, Nuri ve Yurdagül'den olma, 4.6.1970 doğumlu ERKAN ÇETİNTAŞ,

Sivas İli, Hafık İlçesi, Çukurbelen köyü C: 0041, KSN: 0009, BSN: 0041'de nüfusa kayıtlı, Maksut ve Fadime'den olma, 1.2.1972 doğumlu FARUK SARIKAYA,

Sivas-Merkez-Köklüce köyü C: 152.01, ASN: 04, BSN: 25'de nüfusa kayıtlı, Mahmut ve Mevlüde'den olma 15.4.1948 doğumlu HAYRETTİN GÜL,

Sivas İli, Merkez-Çiçekli Köyü, C: 0008, KSN: 0207, BSN: 0024'de nüfusa kayıtlı, Ahmet ve Hacer'den olma HARUN KAVAK,

Sivas İli, Merkez-Aydoğan Köyü C: 0004, KSN: 0225, BSN: 0010'da nüfusa kayıtlı, Resul ve Hatun'dan olma 25.6.1970 doğumlu SÜLEYMAN TOKSUN,

Sivas İli, Merkez-Alahacı Köyü C: 0050, KSN: 0012, BSN: 0063'de nüfusa kayıtlı Recep ve Keziban oğlu, 1.1.1973 doğumlu HAYREDDİN YEĞİN,

Sivas-Merkez-Küçükminare Köyü C: 0025, KSN: 0193, BSN: 0007'de nüfusa kayıtlı, Ahmet ve Ayşe'den olma, 5.5.1961 doğumlu MEHMET YILMAZ,

Sivas İli, Merkez-Tatlıcak Köyü C: 184.01, ASN: 16, BSN: 86'da nüfusa kayıtlı Hüseyin ve Remziye oğlu 27.4.1971 doğumlu ADEM KOZU,

Sivas-Merkez-Ece Mah. C: 0012, KSN: 0070, BSN: 0088'de nüfusa kayıtlı, Fikri ve Nesrin oğlu, 20.11.1967 doğumlu MUSTAFA UĞUR YARAŞ,

Sivas İli, Merkez-Sularbaşı Mah. C: 0031, KSN: 0312, BSN: 0031'de nüfusa kayıtlı Cemil ve Nariye oğlu, 30.10.1970 doğumlu FARUK BELKAVLI,

Sivas İli, Merkez İlçesi, Gazi Mah. C: 0097, KSN: 0008, BSN: 0068'de nüfusa kayıtlı Bekir ve Hüsnü oğlu, 1.1.1964 doğumlu ÖMER DEMİR,

Gümüşhane İli-Merkez-Çayırardı Köyü C: 0036, S: 84, KSN: 0032'de nüfusa kayıtlı Hüsnü ve Canlar oğlu, 7.6.1963 doğumlu ALİM ÖZHAN,

Sivas İli, Merkez-Bedirli Köyü C: 0062, KSN: 0032, BSN: 0053'de nüfusa kayıtlı Celal ve Meryem oğlu, 12.5.1973 doğumlu İBRAHİM DURAN,

Sivas İli, Merkez-Esentepe Mah. C: 0219, KSN: 0014, BSN: 0004'de nüfusa kayıtlı Faik ve Medine oğlu, 13.2.1971 doğumlu ETEM CEYLAN,

Sivas İli, Merkez-Beştepe Köyü, C: 0064, KSN: 0014, BSN: 0127'de nüfusa kayıtlı, Mahmut ve Remziye oğlu, 21.1.1975 doğumlu VAHİT KAYNAR,

Sivas İli, Yıldızeli İlçesi, Mumcu Köyü, K: 21, C: 095.01, S: 85'de nüfusa kayıtlı Bekir ve Adile'den olma, 1.9.1973 doğumlu TURAN KAYA,

Sivas İli, Şarkışla İlçesi, Maksutlu Köyü C: 089/1, S: 006, K: 002'de nüfusa kayıtlı Mehmet Oğlu, Elmiye'den olma, 1.1.1954 doğumlu CAFER TAY-YAR SOYKÖK,

Tokat İli, Merkez İlçe, İhsaniye Köyü C: 168/01, S: 44, K: 17'de nüfusa kayıtlı Faik oğlu, Medine'den olma, 20.9.1965 doğumlu FARUK CEYLAN,

Anayasal düzeni zorla bozmaya kalkışmak suçları sabit görüldüğünden eylemlerine uyan TCK.nun 146/1. maddesi gereğince NETİCETEN HER BİRİNİN AYRI AYRI İDAM CEZASI İLE CEZALANDIRILMALARINA,

Sanıklar hakkında TCK.nun 31. ve 33. maddelerinin tatbikine,

Suçun işleniş şekli, yeri, zamanı, sanıkların duruşmadaki hal ve tavırları, sanıkların eylemlerinin vehameti gözönünde tutularak tüm sanıklar hakkında TCK.nun 59. maddesinin tatbikine takdiren mahal olmadığına,

Tutuklu sanıkların gözetimde ve nezarete geçirdikleri sürelerin TCK.nun 40. maddesi gereğince mahsubunan infazda nazara alınmasına ve tutukluluk hallerinin devamına, haklarındaki hüküm özetinin ilgili cezaevlerine gönderilmesine,

Gıyabi tutuklu sanıkların gıyabi tutukluluk hallerinin devamına,

Müdahillerin özel hukuka ilişkin haklarının mahfuz tutulmasına,

Emanetteki video kasetlerin delil olarak dosyada saklanmasına,

Sarfedilen, haklarında tefrik kararı verilen sanıklara ait masraflar tenzil edildikten sonra aşağıdaki müfredatı yazılı (102.565.000-)Tl. mahkeme masraflarının mahkum edilen sanıklardan müteselsilen tahsili ile hazineye irat kaydına, dair, talebe uygun, temyizi kabil ve res'en temyize tabi olmak üzere oybirliği ile DGM. C. Savcısı Şemsettin Özcan'ın huzurunda verilen karar, tutuklu sanıklar Bekir Çınar, Ahmet Turan Kılıç, Halil İbrahim Düzbiçer, Ali Kurt, Faruk Sarıkaya, Faruk Belkavli, Ali Teke, Durmuş Tufan ve Yusuf Şimşek'in ayrıca bir kısım sanıklar müdafii Av. Hüseyin Ayan'ın, sanık muhsin Erbaş vekili Av. Muhammet Emin Özkan'ın ve Müdahiller vekillerinin yüzlerine karşı, duruşmaya iştirak etmeyen diğer sanıkların da yokluğunda, açıkça okundu, usulen anlatıldı.

BAŞKAN (20155) ÜYE (18454) ÜYE (20641) KATİP (100)
(İmza) (İmza) (İmza) (İmza)

LAİKLİK TÜRK İNKILABININ TEMEL TAŞIDIR

T.C.
YARGITAY
9. Ceza Dairesi

YARGITAY İLAMI

04.05.2001

Esas No : 2000/3160
Karar No : 2001/1471
Tebliğname No : 20000155351

TUTUKLU

Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nı cebren ilgaya teşebbüs suçundan sanıklar Sedat Yıldırım, Temel Toy, Ali Teke, Durmuş Tufan, Yusuf Şimşek, Muhsin Erbaş, Harun Gülbaş, Bekir Çınar, Erol Sarıkaya, Mevlüt Atalay, Ahmet Turan Kılıç, Kenan Kale, Harun Yıldız, Zafer Yelok, Yunus Karataş, Halil İbrahim Düzbiçer, ömer Faruk Gez, Ali Kurt, Ahmet Oflaz, Ekrem Kurt, Erkan Çetintaş, Faruk Sarıkaya, Hayrettin Gül, Harun Kavak, Süleyman Toksun, Hayreddin Yeğin, Mehmet Yılmaz, Adem Kozu, Mustafa Uğur Yaraş, Faruk Belkavli, Ömer Demir, Alim Özhan, İbrahim Duran, Etem Ceylan, Vahit Kaynar, Turan Kaya, Cafer Tayyar Soykök ve Faruk Ceylan ile Anayasal düzeni cebren ilgaya teşebbüse fer'an iştirak suçundan sanıklar Yalçın Kepenek, Metin Yokuş, Bünyamin Eliş, Bülent Güldü'nün bozmalar

üzerine yeniden yapılan yargılamalarıyla müsnet suçlardan dolayı; mahkumiyetlerine dair Ankara 1 Numaralı Devlet Güvenlik Mahkemesi'nden verilen **16.6.2000 gün ve 1999/5 esas, 2000/87** karar sayılı bir kısım sanıklar yönünden re'sen de temyize tabi olan hükmün Yargıtay'ca incelenmesi sanıklar ve vekilleri tarafından istenilmiş, bir kısım sanıklar ve vekillerince incelemenin duruşmalı yapılması talep edilmiş olduğundan dava evrakı C. Başsavcılığı'ndan tebliğname ile daireye gönderilmekle bir kısım sanıklar hakkında duruşmalı, bir kısım sanıklar hakkında ise duruşmasız olarak yapılan inceleme sonunda; aşağıdaki karar tespit edildi:

Sanıklardan Ömer Faruk Gez'in 25.6.1975 olan doğum tarihinin kısa kardarda doğru yazıldığı halde, gerekçeli karar başlığına 1973 olarak yazılması, mahallinde düzeltilebilir maddi hata kabul edilmiş,

18.6.1999 tarihinde yürürlüğe giren Anayasa değişikliği ile askeri üyenin mahkeme kuruluna katılmaması gerekirken, aynı günlü oturuma katılmış olması; bu oturumda yapılan işlemlerin bir kısım sanıklar yönünden yasa değişikliğinden önceki celselerde de yapılmış, sanık Mevlüt Atalay yönünden ise daha sonra tekrarlanmış bulunması, keza sonraki oturumlarda askeri üyenin kurula katılmadığının anlaşılması karşısında, bozma sebebi sayılmamıştır.

Anayasal düzeni zorla değiştirmeye kalkışmak ve buna fer'an iştirak etmek suçlarından yukarıda adları geçen sanıklar hakkında yapılan yargılama sonunda:

Sanıklar Muhsin Erbaş, Harun Gülbaş, Bekir Çınar, Erol Sarıkaya, Mevlüt Atalay, Ahmet Turan Kılıç, Kenan Kale, Harun Yıldız, Zafer Yelok, Yunis Karataş, Halil İbrahim Düzbiçer, Ömer Faruk Gez, Ali Kurt, Ahmet Of-laz, Ekrem Kurt, Erkan Çetintaş, Faruk Sarıkaya, Hayrettin Gül, Harun Kavak, Süleyman Toksun, Hayreddin Yeğin, Mehmet Yılmaz, Adem Kozu, Mustafa Uğur Yaraş, Faruk Belkavli, Ömer Demir, Alim Özhan, İbrahim Duran, Etem Ceylan, Vahit Kaynar, Turan Kaya, Cafer Tayyar Soykök ve Faruk Ceylan'ın TCK.nun 146/1. maddesi,

Sanıklar Sedat Yıldırım, Temel Toy, Ali Teke ve Durmuş Tufan'ın TCK.nun 146/1 ve aynı kanunun 55/1. maddesi,

Sanık Yusuf Şimşek'in TCK.nun 146/1 ve 47. maddeleri,

Sanıklar Bülent Güldü'nün TCK.nun 146/3 ve 55/3, sanıklar Yalçın Kepenek, Metin Yokuş, ve Bünyamin Eliş'in TCK.nun 146/3. maddeleri gereğince mahkumiyetlerine dair Ankara 1 Numaralı Devlet Güvenlik Mahkemesinden verilen 16.6.2000 gün ve 1999/5 Esas, 2000/87 Karar sayılı hükmün Yargıtay'ca incelenmesi, bir kısım sanıklar ve vekillerince incelemenin du-

ruşmalı olarak yapılması talep edilmiş bulunmakla, CMUK.nun 318. maddesi uyarınca duruşmalı inceleme istemeye yetkileri bulunduğundan, bu yoldaki istek kabul edilerek duruşma açıldıktan sonra usul yönünden yapılan incelemede;

Hazırlık soruşturmasının icrası ile kamu davalarının açılmasında Ceza Muhakemeleri Usulü Kanunu ile 2845 sayılı Devlet Güvenlik Mahkemelerinin Kuruluş ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanunda öngörülen kurallara uyulduğu,

Hakimlerin yargılama ve hükme katılmalarında engel hallerinin bulunmadığı,

Duruşmalarda iddia makamının temsil edildiği,

CMUK.nun 305/1. maddesine göre res'en de temyize tabi hükmün, bir kısım sanıklar vekilleri tarafından temyiz edildiğinin öncelikle belirlendiği anlaşılmış olup;

Devlet Güvenlik Mahkemeleri'nin, Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın 143. maddesinde öngörüldüğü şekilde 2845 sayılı Kanun gereğince 1983 yılında kurulduğu, görevleri ile ilgili hükümlerin 1 Mayıs 1984 tarihinde yürürlüğe girdiği, bu mahkemelerin, suçun işlenmesinden sonra kurulmuş özel mahkeme niteliğinde olmayıp, yüklenen suçun da Devlet Güvenlik Mahkemesi'nin görevine girmesi nedeniyle CMUK.nun 1, 2845 sayılı Kanunun 9. maddelerine göre davaya bakmaya görevli olduğu,

Görevsizlik kararlarının içerikleri ve Yargıtay'ın kamu güvenliğine binaen dava nakli nedeniyle bu mahkemenin CMUK.nun 8 ve 2845 sayılı Kanunun 2. maddelerine göre de yetkili bulunduğu görülmüş,

Mahkeme'nin Askeri Hakim üyesinin 18.6.1999 tarihinde yürürlüğe giren 4388 sayılı Anayasa'nın 143. maddesindeki vaki değişiklik ve 22.6.1999 tarihinde yürürlüğe giren 4390 sayılı Kanun gereğince görevinin sona ermesinden önce heyete katılımı ile yargılamanın sürdürülmüş olması; 4390 sayılı Kanunun geçici 3. maddesinde yer alan; *"Bu kanunun yayımı tarihinden önce Devlet Güvenlik Mahkemelerinde görülmekte olan davalara kaldığı yerden devam olunur."* şeklindeki hükmü ile 2845 sayılı Kanunun 25. maddesi kapsamı karşısında, daha önce yapılan işlemlerin yenilenmesine gerek bulunmadığı anlaşılmış,

Anayasa'nın 141 ve CMUK.nun 373. maddelerindeki hükümlere uygun şekilde duruşmaların aleni yapıldığı, sanık ve vekillerine yasanın öngördüğü şekilde savunma hakkının tanındığı, CMUK.nun 238. maddesinde belirtildiği üzere delillerin ikame ve münakaşasına katılımlarının sağlandığı, sanıklar

ve vekillerinin konuşma ve görüşlerine bir sınırlama getirilmediği, esas hakkında mütalaaya karşı diyeceklerinin sorulduğu, anılan Kanun'un 251. maddesi uyarınca son sözü verilip, bu hususların aynı kanunun 266. maddesinde belirtildiği şekilde tutanağa geçirildiği tespit olunmuştur.

Anayasa'nın 9. maddesi; *"Yargı yetkisi, Türk Milleti adına bağımsız mahkemelerce kullanılır"* hükmünü içermekte, 138. maddesinde de; *"...hiçbir organ, makam, merci veya kişi yargı yetkisinin kullanılmasında mahkemelere ve hakimlere emir ve talimat veremez; genelge gönderemez; tavsiye ve telkinde bulunamaz..."* denilmekte olup, buna göre de, mahkemelerin bağımsızlığı ile hakimlik teminatını güvence altına alan hükümlere uygun şekilde karar verildiğinin,

Sanıklar yönünden Anayasa'nın 143/1, CMUK.nun 260 ve 308/7. maddelerinde öngörülen zorunlu ve yeterli gerekçeyi taşıdığının, öncelikle belirlenmesini takiben hükmün esas yönünden incelenmesine geçildi;

İddia:

2.7.1993 günü Sivas ilinde yasadışı yürüyüş şeklinde başlayıp 35 kişinin çıkarılan yangın sonucu, 2 kişinin de ateşli silah yaraları ile ölmeleri, güvenlik görevlileri ile çok sayıda kişilerin yaralanmaları, bazı bina, ev, işyeri ve araçların tahrip edilmesi eylemlerine, bir kısım sanıkların faili belli olmayacak şekilde asli, bazılarının ise fer'i fail olarak ve Anayasal düzeni zorla bozma amacı ile katılmış olmalarından ibarettir.

II. SAVUNMALAR:

1) SEDAT YILDIRIM;

Hazırlık beyanlarında özetle; Paşa Camii'nde namaz kıldığını, Hükümet Meydanı'na doğru yürüyen kalabalığın arasına katıldığını, slogan attığını, Kültür Merkezi'ne doğru gittiğini, fotoğraftaki şahsın kendisi olduğunu belirtmiş, mahkemede ise; kalabalığa katıldığını, vilayete kadar yürüdüğünü, slogan attığını açıklamıştır.

2) TEMEL TOY;

Tüm aşamada olaylara katılmadığını, işyerinde olduğunu, olayları balkondan izlediğini, Belediye binası önünde slogan atıldığını duyduğunu ve otelin yandığını gördüğünü söylemiştir.

3) ALİ TEKE;

Her aşamada suçlamaları reddetmiştir.

4) YUSUF ŞİMŞEK;

Karakol ifadesinde; topluluk içinde olduğunu, slogan attığını, otele teş atmadığını bildirmiş, C. Savcılığında kalabalığa karıştığını, tekbir getirdiğini, otele 5 metre yaklaştığını, bir defa da kendisinin otele taş attığını söylemiş, tutuklama hakimliğinde otele taş attığını kabul etmiş, mahkemede ise suçlamaları reddetmiştir.

5) MUHSİN ERBAŞ;

Hazırlık ifadelerinde; toplulukla birlikte slogan atarak yürüdüğünü, mahkemede ise slogan attığını, tekbir getirdiğini, topluluğa katıldığını, vilayetten Kültür Merkezi'ne ve tekrar vilayete toplulukla birlikte gittiğini söylemiştir.

6) HARUN GÜLBAŞ;

Karakolda; slogan atan gruba karıştığını, Kültür Merkezi'ne gittiğini söylemiş, C. Savcılığında: Kültür Merkezi'ne yürüdüğünü, slogan attığını bildirmiş, tutuklama hakimliğinde slogan atan gruba katıldığını, taş attığını, Kültür Merkezi'ne doğru yürüdüğünü belirtmiş, mahkemede ise Hükümet Meydanı'na gezmeye gittiğini, sloganlar atıldığını duyduğunu, topluluğun Hükümet Meydanı'ndan Kültür Merkezi'ne gittiğini, Kültür Merkezi önünde taşlamalar olduğunu söylemiştir.

7) BEKİR ÇINAR;

Karakolda; namaz kıldığını, daha sonra topluluk halinde slogan atarak Atatürk Caddesi'ne indiklerini, buradan vilayet önüne ve Kültür Merkezi'ne ulaştıklarını, grubun oteli taşıdığını, Savcılıkta; Aziz Nesin'i protesto için topluluğa katıldığını, Kültür Merkezi'ne gittiğini, slogan attığını belirtip tutuklama hakimliğinde; gösteriye katıldığını, slogan attığını anlatmış, mahkemede ise slogan atmadığını, kalabalığa vilayet önünde ve Kültür Sarayı'nda katıldığını beyan etmiştir.

8) ERDAL SARIKAYA;

Kalabalığın slogan attığını ve oteli taşıdığını beyan ederek tüm aşamalarda suçlamaları reddetmiştir.

9) AHMET TURAN KILIÇ;

Tüm aşamalarda, meydana kalabalık gördüğünü, topluluğu dışarıdan izlediğini savunmuştur.

10) KENAN KALE;

Her aşamada suçunu reddetmiştir.

11) HARUN YILDIZ;

Olayları dışarıdan izlediğini bildirerek her aşamada suçlamaları reddetmiştir.

12) ZAFER YELOK;

Tüm aşamalarda suçlamaları reddetmiş, eve giderken topluluk gördüğünü, slogan atarak bağırımları duyduğunu söylemiştir.

13) YUNİS KARATAŞ;

Mahkemede; 2 Temmuz 1993 tarihinde Ramazan Aslan'la birlikte aynı evde olduğunu, sokağa çıkma yasağı olduğundan bir yere gitmediğini söylemiş, bu ifadesi dışında başka beyanının olmadığı anlaşılmıştır.

14) HALİL İBRAHİM DÜZBİÇER;

Karakolda; otel önünde kalabalık olduğunu görünce oraya gittiğini, slogan attığını, otelin taşlandığını, Kültür Sitesi önündeki heykelin söküldüğünü gördüğünü, Savcılıkta; otel civarında kalabalığa katıldığını, slogan atmadığını söylemiş, Tutuklama Hakimliğinde; slogan attığını, oteli taşıladığını beyan etmiş, mahkemede ise suçlamaları reddederek, kafasından yaralandığını ifade etmiştir.

15) ÖMER FARUK GEZ;

Karakolda; arkadaşları ile meydana kadar yürüdüğünü, megafonla taşkınlık olmaması için topluluğa konuşma yaptığını, heykelin yıkıldığını gördüğünü, Savcılıkta; topluluğa katıldığını, vilayet önüne geldiğini, slogan atarak Kültür Merkezi'ne gittiğini, topluluğu "dağılın" diye ikaz ettiğini, Tutuklama Hakimliğinde; topluluğa katıldığını, slogan attığını, Kültür Merkezi önüne kadar gittiğini söylemiş, mahkemede ise vilayet önünden Kültür Merkezi'ne kadar yürüdüğünü, slogan atmadığını savunmuştur.

16) AHMET OFLAZ;

Karakolda; işyerine giderken topluluğu gördüğünü, topluluk içine girmeden Kültür Merkezi'ne kadar devam ettiğini söyleyip, Savcılıkta; grubu arkasından takip ederek Kültür Merkezi'ne kadar yürüdüğünü, grubun içinde yer aldığını, slogan ve taş atmadığını belirtip, Tutuklama Hakimliği ve mahkemede ise olaylara katılmayıp sadece seyrettiğini açıklamıştır.

17) EKREM KURT;

Tüm aşamalarda suçlamaları kabul etmemiştir.

18) ERKAN ÇETİNTAŞ;

Karakolda; bira ve rakı içtikten sonra topluluğa katıldığını, kalabalık içinde "*Allahüekber*" diye bağırıldığını, saat 20.00 sularında evine gittiğini, kalabalığın önünde "*yak*", "*yak*" diye seslerin geldiğini duyduğunu, Savcılıkta; otelin önüne geldiğini, birkaç kez slogan attığını, tekbir getirdiğini, devrik araçların üstündeki perdeleri yakanın Yunis Karataş olduğunu, alkollü olduğundan ne yaptığını bilmediğini, Tutuklama Hakimliği'nde; halkla beraber slogan attığını, otelin 20-28 metre gerisinde olduğunu söyleyip, mahkemede ise, "*halk bağırıyordu, ben de Allahüekber diye bağurdım*" demiştir.

19) FARUK SARIKAYA;

Karakolda; otelin önünde topluluğa katıldığını, slogan attığını, havaya ateş açılınca kaçtığını, Ömer Faruk Gez'i orada gördüğünü, Savcılıkta; topluluk içine girip slogan attığını, topluluğun önünde olduğunu, kalabalığın itmesi sonucu barikatı geçtiğini ifade ederek, Tutuklama Hakimliğinde; topluluğa katıldığını, galeyana gelip slogan attığını, yaralandığını belirtip mahkemede ise kalabalığı izlediğini, onlar "*Allahüekber*" deyince 2 sefer "*Allahüekber*" dediğini savunmuştur.

20) HAYRETTİN GÜL;

Tüm aşamalarda suçlamaları reddederek, topluluğun polis tarafından dağıtıldığını gördüğünü söylemiştir.

21) HARUN KAVAK;

Hiçbir aşamada suçlamaları kabul etmemiştir.

22) SÜLEYMAN TOKSUN;

Tüm aşamalarda suçlamaları reddetmiş, olayları dışarıdan seyrettiğini söylemiştir.

23) HAYREDDİN YEĞİN;

Karakolda; topluluğa katıldığını, slogan attığını, Madımak Otel'i'ne birkaç tane taş attığını, Savcılıkta; slogan attığını, otele 15 metre uzakta bulunduğunu söyleyip, Tutuklama Hakimliğinde; slogan attığını, taş attığını belirtmiş, mahkemede ise suçlamaları tümüyle reddetmiştir.

24) MEHMET YILMAZ;

Karakolda; namaz çıkışında toplu olarak slogan atıldığını söylemiş, diğer aşamalarda da suçlamaları kabul etmemiştir.

25) ADEM KOZU;

Karakolda; otele taş ve slogan attığını söyleyip, Savcılık ve Tutuklama Hakimliğinde de aynı şekilde beyanda bulunmuş, mahkemede ise suçlamaları reddetmiştir.

26) MUSTAFA UĞUR YARAŞ;

Tüm aşamalarda suçlamaları reddedip, slogan atıldığını duyduğunu beyan etmiştir.

27) FARUK BELKAVLİ;

Hiçbir aşamada suçlamaları kabul etmemiştir.

28) ÖMER DEMİR;

Tüm aşamalarda suçlamaları kabul etmeyerek, sloganların atıldığını duyduğunu söylemiştir.

29) ALİM ÖZHAN;

Tüm aşamalarda suçlamaları reddetmiştir.

30) İBRAHİM DURAN;

Tüm aşamalarda suçlamaları kabul etmeyerek otelin taşlandığını gördüğünü, slogan sesleri duyduğunu, otelin yandığını da uzaktan gördüğünü ve olayı otelin önüne giderek seyrettiğini söylemiştir.

31) ETEM CEYLAN;

Karakolda; Kültür Merkezi önüne gittiğini, Savcılıkta; Vilayet Meydanı'na yürüdüğünü, tutuklama Hakimliğı'nde; Kültür Merkezi'ne "b st yıkılmış" dedikleri için görmeye gittiğini söylemiş, mahkemede ise işinden çıkıp Kültür Sarayı önünden geçerken polislerce yakalandığını beyan etmiştir.

32) VAH T KAYNAR;

Tüm aşamalarda suçlamaları reddetmiş, otelin taşlandığını gördüğünü, sloganlar atıldığını duyduğunu söylemiştir.

33) TURAN KAYA;

Karakolda; topluluğa katıldığını, Kültür Sitesi ve vilayet önüne gittiğini, slogan attığını, anıta balta ile vurduğunu, Ali Kurt ve Temel Toy'u tanıdığını bildirerek, Savcılıkta; topluluğa katıldığını, "Allahüekber" dediğini, anıta kazmayı salladığını söyleyip, Tutuklama Hakimliğı'nde; topluluğın arkasından gittiğini, tekbir getirdiğini, slogan atmadığını belirtmiş, mahkemede ise hiçbir şey yapmadığını söylemiştir.

34) CAFER TAYYAR SOYKÖK;

Karakol, Savcılık ve Tutuklama Hakimliğı'nde; topluluğa karıştığını, slogan attığını söylemiş, mahkemede ise örgütle ilgisinin bulunmadığını, vilayet önünden Kültür Merkezi'ne kadar yürüdüğünü, slogan attığını belirtmiştir.

35) FARUK CEYLAN;

Tüm aşamalarda, taş ve slogan atmadığını, kalabalığı izlemek için Madımak Oteli'ne yürüdüğünü söylemiştir.

36) YALÇIN KEPENEK;

Karakolda; Kültür Merkezi'nin arkasında iki grubun birbirini taşlayıp, slogan attıklarını, Savcılıkta; Kültür Merkezi'nden giden grubun arkasından gittiğini, slogan atıldığını, topluluğa katılmadığını belirtip, Tutuklama Hakimliğı'nde; topluluğu uzaktan seyrettiğini söylemiş, mahkemede ise suçlamaları reddetmiştir.

37) MET N YOKUş;

Karakolda; topluluğın içine girdiğini, slogan atarak Kültür Sitesi'ne geldiğini, burada taşlanma olduğunu, Madımak Oteli önündeki araçların yakıldığını, heykelin kırıldığını, Savcılıkta; toplulukla birlikte Kültür Merkezi

önüne geldiğini, polis dağıtınca vilayet önüne gittiklerini, orada slogan attığını söyleyip, Tutuklama Hakimliği'nde; slogan attığını ancak taş atmadığını belirtmiş, mahkemede ise olaylara katılmadığını beyan etmiştir.

38) BÜNYEMİN ELİŞ;

Karakol, Savcılık ve Tutuklama Hakimliği'nde; topluluğa katıldığını, slogan attığını, tekbir getirdiğini söylemiş, mahkemede ise suçlamaları reddetmiştir.

39) BÜLENT GÜLDÜ;

Karakolda; toplulukla birlikte slogan attığını, Tutuklama Hakimliği'nde; topluluğa katıldığını, ancak slogan atmadığını söylemiş, mahkemede ise kalabalığı izlediğini belirtmiştir.

40) DURMUŞ TUFAN;

Karakolda; işyerinden giderken vilayet önündeki slogan atan, oteli taşıyan topluluğu gördüğünü, bunları yarım saat izleyip evine gittiğini, Savcılıкта; ağabeyi ile vilayet önüne geldiğini ve kalabalığı 2 saat seyredip evine gittiğini beyan etmiş, Tutuklama Hakimliği'nde; Vilayet Meydanı'ndaki olayı seyretip evine gittiğini söylemiş, mahkemede ise olay günü Etem Bey'in inşaatında çalıştığını savunmuştur.

41) MEVLÜT ATALAY;

Karakolda; birahande iken cam kırılması üzerine dışarı çıktığını, kalabalığın oteli taşıdığını, elinde benzin bidonu olan kişiyi yakalayıp polise teslim ettiğini, slogan attığını, araçlar tutuşunca kaçtığını, Savcılıкта; topluluğa katılıp slogan attığını, otelin camlarını taşıdığını, barikatı zorladığını, perdeyi tutuşturanın Yunis Karataş olduğunu ifade edip, Tutuklama Hakimliği'nde; slogan attığını, tekbir getirdiğini, perdeyi tutuşturanın Yunis Karataş olduğunu söylemiş, mahkemede ise slogan atmadığını, olaya karışmadığını beyanla suçlamaları reddetmiştir.

42) ALİ KURT;

Karakolda; topluluğa katıldığını, slogan attığını, Kültür binasına yürüyüp taşıladıklarını söylemiş, Savcılık ifadesinde, karakol ifadesini tekrar etmiş, Tutuklama Hakimliği'nde ise Vilayet Meydanı'na geldiğini, slogan attığını, Kültür Merkezi'ne gittiğini, Madımak Oteli önündeki topluluğa katıldığını belirtip, mahkemede de aynı ifadeyi tekrarlamıştır.

III- DELİLLER:

- Olay tutanağı,
- Olay yeri keşif ve hasar tutanakları,
- Teşhis tutanakları,
- İzlenen video bantları ve bunlara ilişkin bilirkişi çözüm tutanakları,
- Otopsi tutanakları,
- Doktor raporları,
- Kamu tanıkları ile bir kısım savunma tanıklarının yeminli beyanları,
- Bir kısım sanıkların aşamalarda değişiklik göstermeyen, bir kısım sanıkların ise aşamalarda değişiklik gösteren ikrarları,
- Müşteki ve müdahillerin beyanları,

IV- MAHKEMENİN KABULÜ:

Mahkeme, bir kısım sanıklar hakkında Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nı ilgaya teşebbüs suçundan, bir kısım sanıklar hakkında ise Anayasal düzeni zorla değiştirmeye kalkışma suçuna fer'an iştirak etmekten mahkumiyet hükmü kurmuştur.

V- TEBLİĞNAME:

Yargıtay C. Başsavcılığı'nın 9-2000155352 sayılı tebliğnamesinde;

Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın, Devlet Güvenlik Mahkemeleri'nin teşekkülünü düzenleyen 143. maddesini değiştiren 4388 sayılı Kanunun 18.6.1999 tarihinde Resmi Gazete'nin mükerrer 23729 Sayılı sayısında yayımlanarak yürürlüğe girdiği gözetilmeden, 18.6.1999 tarihinde askeri hakim üyenin iştiraki ile duruşma yapılması Anayasa'nın 11. maddesi delaletiyle CMUK.nun 308/1. maddesine aykırı bulunduğundan, sanıklar hakkındaki hükmün bozulmasının istenildiği görülmektedir.

VI- TEMYİZ NEDENLERİ:

Bir kısım sanıklar ve vekillerinin eksik soruşturma, delil yetersizliği ve suç unsurlarının oluşmadığından bahisle hükmü temyiz ettikleri anlaşılmaktadır.

VII- OLAY:

Kültür Bakanlığı ve Sivas Valiliği'nin katkıları ile Pir Sultan Abdal Kültür Derneği tarafından 1-4 Temmuz 1993 tarihleri arasında Sivas il merkezinde düzenlenen Pir Sultan Abdal Kültür Etkinlikleri'ne il dışından da birçok sanatçı yanında yazar Aziz Nesin'in de davet edildiği, İl Valisi ile birlikte 1.7.1993 günü Kültür Merkezi'nde konuşma yapan Aziz Nesin'in bir kısım davetli ve izleyiciler ile Madımak Otelinde kaldıkları,

Gerek olaydan birkaç gün önce, gerekse etkinliğin devam ettiği 2 Temmuz 1993 günü sabah erken saatlerde, kimliği belirlenemeyen kişilerce şehrin bazı semtlerinde, Salman Rüşdi tarafından yazılıp Aziz Nesin tarafından da Aydınlık Gazetesinde kısmen yayınlandığı ileri sürülen; *"Şeytan Ayetleri"* isimli kitapta, İslama ve Peygamberlerine dil uzatıldığına değinildikten sonra, *"Ne yazık ki laik ve ikiyüzlü T.C. Devleti"*, *"Gün müslümanların gereğini yerine getirme günüdür"*, *"İman edenler Allah yanında savaşırlar... o halde şeytanın dostları ile savaşın"* şeklinde cümlelerin de yer aldığı **"Müslüman Kamuoyuna"** başlıklı bildirilerin dağıtıldığı,

Aynı gün saat 13.30 sıralarında Sivaspaşa ve Meydan Camiileri'nden Cuma namazını kılıp çıkan toplulukların güvenlik güçlerinin ihtaratına rağmen dağılmadıkları, Kale Camii'nden gelen toplulukla da birleşerek *"Zafer İslamın"*, *"Şeytan Aziz"*, *"Sivas Aziz'e Mezar Olacak"*, *"Vali İstifa"*, *"Şeref-siz Vali"* şeklinde sloganlar atıp, vilayet önüne geldikleri, laikliğe aykırı ve Devlet ve Hükümetin il'de temsilcisi olan Valinin tahkir ve tezyifine yönelik slogan atmayı burada da sürdürdükleri, güvenlik güçlerinin müdahalesi ile sakinleştirilip dağıtmaya başlanan topluluğun tahrik ve teşvik sonucu tekrar toplanarak, aynı sloganlarla Kültür Merkezi'ne yürüdüğü, buraya girmelerinin engellenmesi üzerine topluluğun tekrar vilayet önüne geldiği, yeni katılımlarla gittikçe kalabalıklaşan topluluğun benzer sloganlar atarak yeniden gittikleri Kültür Merkezi'ni taşıdığı, bir gün önce dikilmiş bulunan Ozanlar Anıtı'nı tahrip ettiği, alınan önlemler sonucu buradaki topluluğun saat 16.05'de dağılmaya başladığı, ancak bazı grupların saat 18.00 sıralarında Madımak Otelinin önünde toplanan gruba katıldığı, güvenlik görevlilerinin, etkinliklerin iptal edildiği, Ozanlar Anıtı'nın kaldırılacağını duyurmalarına ve anıtın da yerinden sökülerek götürüldüğü görülmesine rağmen dağılmayarak, yeni katılımlarla 10-15 bin kişiye ulaşan topluluk tarafından *"Allahüekber"*, *"Lailaheillallah"*, *"Sivas Aziz'e Mezar Olacak"*, *"Şeriat Gelecek Zulüm Bitecek"*, *"Cumhuriyeti Burada Kurduk, Burada Yıkacağız"*, *"Yaşasın Şe-*

riat", "Muhammed'in Ordusu Kafirlerin Korkusu", "Yaşasın Hizbullah", "Kahrolsun Laiklik", "Yaşasın Şeriat", "Ölmeye Geldik, Aziz'i Gömmeye Geldik", "Şeriat İsteriz", "Dinsiz Laikler" şeklinde sloganların atıldığı, saat 18.00 sıralarında topluluk içinde bazı kişilerce otelin taşlandığı, önündeki arabaların ters çevrilerek tahrip edildiği, güvenlik güçlerince oluşturulan barikatın zor kullanılarak yarılp otele girildiği, otelin içindeki koltuk, masa, perde vs. eşyanın dışarıya atıldığı, *"yak", "yak"* sloganları altında tahrip edilen araçların depolarından akan ve olay yerine dışarıdan da getirilen benzine bulaştırılan bez ve perde parçalarının tutuşturulması suretiyle araçlar ve otelin ateşe verildiği,

Olay yerine gelen itfaiyenin yangını söndürme çabalarının ve bu şekilde otelde bulunanların kurtarılmasının engellendiği, **olayın çok vahim boyuta ulaştığını nihayet fark eden güvenlik görevlilerinin havaya ateş etmesi sonucu topluluğun dağıtılıp yangına müdahale** edilebildiği, ancak çıkarılan bu yangın sonucu otelde bulunan 35 kişinin yanma ve karbonmonoksit zehirlenmesi, iki kişinin ise ateşli silah yaraları ile öldüğü, olayları engelleme çabasında bulunan 14 güvenlik görevlisi ile otelde bulunan bazı kişilerin yaralandıkları, topluluk içerisindeki bazı kişilerin özel şahıslara ait bir kısım işyerlerini, evleri, araçları ve İstasyon Caddesi'ndeki Sivas Kongresi'nin yapılmış olması nedeniyle sonradan müze haline getirilmiş bulunan Atatürk-Kongre-Etnografya Müzesi'ni taşıyarak tahrip ettikleri, müze önünde bulunan Atatürk büstünü boyun kısmından kopararak yere attıkları,

Saatler boyu süren bu eylemlere sanıklardan bir kısmının baştan sona, diğerlerinin ise bölümler halinde katıldıkları, toplanan kanıtlardan kuşkuya düşülmeyecek şekilde anlaşılmaktadır.

VIII- HUKUKİ DEĞERLENDİRME:

Somut olayda, temyizlerin kapsamı da nazara alındığında, suç vasfının ve sanıkların hukuki konumlarının belirlenmesi yönünden TCK.nun 146. maddesinde düzenlenmiş olan suçun yasal öğeleri üzerinde durmakta zorunluluk bulunmaktadır.

TCK.nun 146. maddesinin 1. fıkrasında tanımını bulan Anayasal düzeni cebren değiştirmeye teşebbüs suçuyla korunmak istenen hukuki değer, Devletin en yüksek düzeninin temel kuruluşunu oluşturan ve Anayasal düzeni meydana getiren normlardır. Hükümet düzeni, devlet kuvvetlerinin şekillenışı, devletin temel ideolojik yapısı, temel insan hakları, seçim sistemi gibi değer-

ler, ister Anayasa tarafından düzenlenmiş olsun, ister olmasın, Devletin temel kuruluş prensiplerini teşkil ediyorsa 146. maddenin koruduğu hukuki konu içerisinde mütalaa edilmek gerekir. Zira devlet, yalnızca toprak ve halk öğelerinden oluşan bir organizasyon değil, tarihi bir gelişim sonunda gerçekleşen ideal bir birliktir. Bu iktidarın hukuken şekillenmesi, biçimlenmesi sonucu ortaya çıkan siyasi statüler devletin Anayasal düzeni kapsamına dahildir.

TCK.nun 146. maddesindeki suçun konusu, devletin siyasi biçiminin ve kuruluşunun dayandığı temel ideolojik esaslar ve ilkeler olduğuna göre, bunların içinde Anayasanın 1. maddesindeki Devlet ve Hükümet şekline ilişkin "**Cumhuriyet**" biçimindeki belirleme ile 2. maddesindeki "**Laiklik**" ilkelelerinin girdiğinde kuşku yoktur.

Anayasanın 4. maddesi uyarınca değiştirilemeyeceği hüküm altına alınan 1. maddesi, "**Türkiye Devleti Bir Cumhuriyettir**", Cumhuriyetin Nitelikleri başlığını taşıyan 2. maddesi ise; "**Türkiye Cumhuriyeti toplumun huzuru, milli dayanışma ve adalet anlayışı içinde insan haklarına saygılı, Atatürk milliyetçiliğine bağlı, başlangıçta belirtilen temel ilkelere dayanan demokratik, laik ve sosyal bir hukuk devletidir.**" hükümlerini taşımaktadır.

Öğretide, Cumhuriyet hem bir devlet, hem de bir hükümet şekli olarak kabul edilmektedir. Devlet şekli olarak Cumhuriyet, egemenliğin bir kişiye ya da zümreye değil, tüm topluma ait olduğunu ifade eder. Hükümet şekli olarak Cumhuriyet, devletin, başta devlet başkanı olmak üzere başlıca temel organlarının veraset ilkesinin rol oynamadığı seçim sistemine göre oluşturulacağı bir hükümet sistemini anlatır.

Bu itibarla; Anayasada yer alan Türk inkılabının ortaya çıkardığı Cumhuriyetçilik anlayışı, yalnızca hükümlerliliğin reddi anlamında bir Cumhuriyetçilik değil, aynı zamanda demokratik bir Cumhuriyetçiliktir.

Anayasanın 2. maddesinde; Cumhuriyetin temel nitelikleri arasında sayılan Laikliğin, dini özgürlük, din ve devlet işlerinin ayrılığı olmak üzere iki yönü vardır. Vicdan özgürlüğünü de kapsayan din özgürlüğü Anayasa'nın 24. maddesinin ilk fıkrasında; "**Herkes vicdan, dini inanç ve kanaat hürriyetine sahiptir**" şeklinde ifade edilmiştir. Bu özgürlük herkesin, dilediği dini inanç ve kanaate sahip olabileceğini tanımladığı gibi kimsenin dini inanç ve kanaatlerinden dolayı kınanamayacağı hususunu da içerir.

Laikliğin ikinci önemli unsurundan din-devlet ayrılığı ise resmi bir devlet dininin olmamasını, devletin dini inançları ne olursa olsun kişilere eşit davranmasını, din kurumları ile devlet kurumlarının ayrılmış bulunmasını ifade eder. Laik bir devlette, devlet yönetimi dini kurallara göre değil, toplumun

gereksinmelerinin akılcı ve bilimsel yönden değerlendirilmesine göre yürütülür. Laikliğin Türk İnkılabı açısından taşıdığı temel önem, onun, Anayasamızda özel olarak korunması sonucunu doğurmuştur. Nitekim Anayasa'nın 24. maddesinin son fıkrası; *"Kimse, Devletin sosyal, ekonomik, siyasi ve hukuki temel düzenini kısmen de olsa, din kurallarına dayandırma veya siyasi ve kişisel çıkar yahut nüfuz sağlama amacıyla her ne surette olursa olsun dini veya din duygularını yahut dince kutsal sayılan şeyleri istismar edemez ve kötüye kullanamaz."* hükmünü taşımaktadır.

Anayasa'nın 14. maddesinde ise; *"Anayasa'da yer alan hak ve hürriyetlerden hiçbirisi, devletin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğünü bozmak, Türk Devletinin ve Cumhuriyetin varlığını tehlikeye düşürmek, temel hak ve hürriyetleri yok etmek, devletin bir kişi veya zümre tarafından yönetilmesini veya sosyal bir sınıfın diğer sosyal sınıflar üzerinde egemenliğini sağlamak veya dil, ırk, din ve mezhep ayrımı yaratmak veya sair herhangi bir yoldan bu kavram ve görüşlere dayanan bir devlet düzeni kurmak amacıyla kullanılamazlar."*

Bu yasalara aykırı hareket eden veya başkalarını bu yolda teşvik veya tahrik edenler hakkında uygulanacak müeyyideler kanunla düzenlenir..." denilmektedir.

Maddede değinilen ve vatan olarak da tanımlanan **"Ülke"**; bir devletin uluslararası antlaşmalarla çizilmiş hudutlar içinde kalan, halkın yaşadığı, egemen olduğu toprak parçasını, **"Millet"** ise; ülke üzerinde yaşayan tarihsel ve sosyolojik yönden belirli aşamaları geçirmiş, kültür ve ülkü birliğine ulaşmış topluluğu ifade eder.

Anayasa'da; Türk Milletinin bağımsızlığı ve bütünlüğü ile ülkenin bölünmezliğini koruma, devletin temel amaç ve görevleri arasında gösterilmiştir.

Uluslararası sözleşmeler ile de; Devlet, Ülke ve Ulus bütünlüğünü bozmayı hedefleyen eylemlere cevaz verilmediği görülmüştür.

Yukarıda değinilen ve niteliği de korunan hususu ihlal eden kimsenin, konuma bakılmaksızın suç faili olabileceği görülmektedir. Yine bu suçun işlenmesi için önceden oluşturulmuş, silahlı olsun veya olmasın, bir örgüt veya çete bulunmasında zorunluluk olmadığı gibi olaydan önce T.C. Devletine ve dayandığı temel ilkelere aykırı açıklamaları da kapsayan bildirilerin dağıtılmış olması, olay sırasında sürekli olarak atılan sloganların başka olaylarda yasadışı örgüt elemanlarınca atılmış bulunan sloganlarla ayniyet göstermesi, bu örgütlerin el işaretlerinin yapılmış olması bu eylemlerin aynı amaç ve strateji doğrultusunda ve bir organizasyon dahilinde gerçekleştirildiğini ortaya koymaktadır.

TCK.nun 146. maddesinde; fiilin, bu suç oluşturması bakımından gerekli ve zorunlu hareketlerin belirlenmediği, yalnızca "**cebren teşebbüs edenler**" sözcüklerinin kullanılması ile yetinildiği görülmektedir.

Bu durumda, TCK. 146. maddesindeki hareketin ne olduğunun, "**teşebbüs**" deyiminden yararlanılarak, maddede öngörülen belirli neticelere yönelmiş ve bunları yaratmaya elverişli icra hareketleri şeklinde anlaşılması gerekmektedir. Bir fiilin 146. maddeyi ihlal ettiğinin kabul edilebilmesi için, kişinin somut eyleminin objektif neticeyi yaratmaya elverişliliğinin saptanması ve bunun için de failin hukuka aykırı fiilinin, kaldığı durumla, maddede öngörülmüş olan netice arasında nedensellik bağı bulunması gerekir. Nedensellik bağının düşünce açısından kurulabilmesi ise somut fiilin hukuka aykırı neticeyi yaratabileceğinin saptanmasına bağlıdır.

TCK.nun 146. maddesindeki suçun kasden işlenmesi zorunluluğunda ise kuşku yoktur. Bu belirleme, failin Anayasa'da değişiklik yaratma irade ve isteği ile hareket etmesini zorunlu kılmaktadır. Burada kastın, hukuka aykırı baskılar kullanılmasını da kapsayacağını belirtmek gerekir. Ancak failin gerçekleştirmek istediği sonucu, Anayasa'ya aykırı olup olmadığını bilip bilmemesi, bu konuda düşeceği yanlış, suç kastına ve dolayısıyla sonuca etkili değildir.

Somut olayda; 7-8 saatlik uzun bir zaman süreci içerisinde, güvenlik görevlilerince yapılmış çeşitli uyarılara rağmen dağılmayarak, Hükümet Konağı'nın önünde bulunan güvenlik görevlilerinin kurduğu barikatı da zorlayıp, devlet ve hükümetin ilde temsilcisi olan Vali'ye "**Şerefsiz Vali**", "**Vali İstifa**" şeklinde, yürüyüşler ve toplanmalar sırasında da Cumhuriyetçilik ve Laiklik ilkelerine aykırı biçimde "**Şeriat Gelecek, Zulüm Bitecek**", "**Cumhuriyeti Burada Kurduk, Burada Yıkacağız**", "**Yaşasın Şeriat**", "**Kahrolsun Laiklik**", "**Şeriat İsteriz**", "**Dinsiz Laikler**" sloganlarının atılması, bir kısım işyeri, mesken ve araçların yakılması, "**yak**", "**yak**" sloganları altında güvenlik görevlilerinin kurduğu barikatın cebir kullanmak suretiyle aşılıp, otelin yakılması suretiyle 35 kişinin yangın sonucu, 2 kişinin de silahla yaralanma sonucu ölmesi ve ayrıca çok sayıda kişi ve güvenlik görevlilerinin yaralanmış bulunması ve nihayet Türk İnkılabının temel taşlarından birisi olan Sivas Kongresi'nin imzalandığı, sonradan müzeye dönüştürülmüş bulunan bina ile önündeki Atatürk heykelinin tahrip edilmiş olması, olayda kullanılan cebirin ve bir kısım icra hareketlerinin, TCK.nun 146. maddesinde belirtilen sonucu yaratmaya elverişliliğini ve Aziz Nesin'in düşünce ve davranışlarının bahane edilmek suretiyle Anayasal düzenin en önemli ilkelerinden olan

"Cumhuriyetçilik" ve "Laiklik" ilkelerinin ortadan kaldırılmasına yönelik bulunduğunu tüm açıklığı ile ortaya koymaktadır.

TCK.nun 146. maddesinin 3. fıkrasında ise 1. fıkra da belirtilen suça fer'i iştirak yönünden özel bir hüküm getirilmiştir. Fıkranın düzenlenme biçimi, özelliğin iştirakin unsurlarına değil, neticelerine yönelik bulunduğunu açıkça ortaya koymaktadır. Bu itibarla bu fıkra hükmünün 2. fıkra dışındaki fer'i manevi ve maddi bütün eylemler için tatbiki sözkonusudur.

Somut olayda; TCK.nun 146. maddesinin 2. fıkrasında belirtilen suretler dışında, suçun işlenmesinden önce veya işlendiği sırada, yasadışı yürüyüş ve toplantılarda bölümler halinde yer alıp, Cumhuriyetçilik ve Laiklik ilkelerini devlet düzeninden kaldırmaya yönelik sloganlar atarak, maddenin 1. fıkrasındaki amaç suçun işlenmesini kolaylaştırmak suretiyle fer'an katıldıkları anlaşılan kişiler hakkında bu fıkra hükmünün uygulanması gerekir.

TCK.nun 146. maddesindeki suçun faili herhangi bir kimsedir. Yasama meclisi üyeleri, Hükümet üyeleri veya Devlet Başkanı dahi suçun faili olabilirler. 146. maddedeki suç; sadece idare edenler tarafından değil, kamu kudreti kendilerine emanet edilen kimselerce de işlenebilir. Fail vatandaş yahut yabancı da olabilir. Yani herhangi bir zat veya topluluk bu suçu işleyebilir.

Suçun maddi unsuru; Anayasa düzenini kısmen veya tamamen zorla değiştirmeye veya ortadan kaldırmaya ve Türkiye Büyük Millet Meclisi'ni düşürmeye veya görevi yapmaktan yasaklamaya teşebbüs etmektir.

Bu suçun oluşabilmesi için, Anayasal düzenin değiştirilmesine yönelik fiilin, hukuka aykırı ve cebri olması gerekir.

TCK.nun 146/3. maddesinin uygulanabilmesi için, 146/1. madde kapsamında bir suç işlenmiş olması ve işlenen bu suça iştirakin sözkonusu bulunması gerekir. Kanun koyucu, bu suça fer'i katılma halini genel hükümlerden ayrı bir biçimde düzenlemeyi uygun bulmuştur. Bu nedenle, TCK.nun 146. maddesinde açıklanan fer'i katılma sözkonusu olduğunda, TCK.nun 65. maddesi uygulanmayıp 146. maddenin 2 veya 3. fıkrasının tatbiki gerekmektedir.

Fer'i katılma; bir suçun işlenişine, asıl faile yardımcı olarak, bu suçun işlenmesi kastıyla ancak ikinci derecede katılmaktır.

Öğreti ile süreklilik gösteren yargısal kararlarda, TCK.nun 146. maddesinde yer alan cebir ögesini gerçekleştirmek üzere, diğer bir deyişle bu maddedeki suçu işlemek saiki ile adam öldürüldüğünde de yalnızca TCK.nun 146. maddesi hükmünün uygulanması gerektiği kabul edilmiştir.

Bu açıklamaların ışığı altında; sanıklardan Yalçın Kepenek, Metin Yokuş, Bünyamin Eliş ve Bülent Güldü, suç işlenmeden önce ve sonra yasadışı yü-

rüyüş ve toplantılarda bölümler halinde yer alıp, Cumhuriyetçilik ve Laiklik ilkelerini devlet düzeninden kaldırmaya yönelik sloganlar atarak, TCK.nun 146. maddesinin 1. fıkrasındaki amaç suçun işlenmesini kolaylaştırmak suretiyle bu suça fer'an katılarak aynı kanunun 146/3. maddesini ihlal etmişlerdir.

Yargıtay Ceza Genel Kurulu, 7.7.1998 tarih ve 1998/9-187 esas, 1998/272 sayılı kararı ile de; bu sanıkların eylemlerinin TCK.nun 146/3. maddesindeki suç oluşturacağını kabul etmiştir.

Bu sanıkların, olay günü cuma namazından sonra toplanan kalabalığa katıldıkları, 7-8 saat süren olaylar sırasında Cumhuriyet ve Laiklik aleyhine slogan attıkları, Kültür Merkezi'ne giderek sanat etkinliği nedeniyle toplanmış bulunanlara taş attıkları, güvenlik güçlerinin iki grup arasında barikat oluşturması üzerine, vilayet binası önüne giderek slogan atmaya devam ettikleri, tekrar Kültür Merkezi'ne dönerek eylemlerini sürdürdükleri, güvenlik kuvvetlerinin uyarılarına rağmen dağılmadıkları, iddia, tanık beyanları, teşhis tutanakları, olay sırasında çekilen ve video bantlardan tab edilen resimler ile tüm dosya kapsamından sübuta ermiştir.

Yukarıda değinilen yasal düzenlemeler, bilimsel görüş ve değerlendirmeler ışığında olay ele alınıp irdelendiğinde; sanıkların, yasaya aykırı toplantı ve gösteri yürüyüşüne katılmanın ötesinde, kültür şenliği için kente gelen kişilerin kaldığı otelin yakılarak 35 kişinin çıkan yangından, 2 kişinin de ateşli silah yaralanmasından dolayı ölmeleri, çok sayıda kişinin yaralanması, bina, araç, heykel ve büstün tahripleri ile sonuçlanan ve mahkemece de TCK.nun 146. maddesinin 1. fıkrası kapsamında bulunduğu kabul edilen fiile olayın bütünü içindeki hazırlayıcı hareketleri dikkate alındığında TCK.nun 65. maddesinde gösterilen şekil ve suretler dışında fer'an iştirak suretiyle katıldıkları anlaşılmakla, eylemleri TCK.nun 146/3. madde ve fıkrasındaki suç oluşturmaktadır.

TCK.nun 146/1. maddesinden mahkumiyetlerine karar verilen sanıkların hukuki durumlarına gelince;

Olay günü; Paşa Camii, Kale Camii ve diğer camilerden gelen gruplar ile Buruciye Medresesi, PTT Yolu, Atatürk Caddesi, İstasyon Caddelerinde oluşan gruplar içerisinde ön saflarda yer alarak vilayet binasının taşlanması, Atatürk heykeli ve Kültür Merkezi önünde bulunan Ozanlar Anıtı'nın tahribi ile Madımak Otel'i'nin önünde toplanan grubun ön saflarında yer alan toplumu slogan atmaya yönlendirmek, tahrik etmek, kaldırım taşlarını kırarak Madımak Otel'i'nin camlarına atmak, yer yer güvenlik güçlerince kurulan barikatları zorla aşmak, Madımak Otel'i önüne benzin getirerek araçların ve ote-

lin yanmasını sağlamak suretiyle 35 kişinin yangın, 2 kişinin de silahla yaralanma sonucu ölmesi ve çok sayıda kişinin de yaralanması şeklinde ortaya çıkan eylemlerin, birlikte olay bölümünde belirtildiği üzere oluşması ile TCK.nun 146/1. maddesinde belirtilen Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın tamamını veya bir kısmını taşıyır veya tebdil veya ılgaya ve bu kanun ile teşekkül etmiş olan T.B.M.M.ni iskata, vazifesini yapmaktan men'e cebren teşebbüs etme suçunu işlemişlerdir.

Olay ve iddia bölümlerinde de izah edildiği üzere; atılan sloganların mahiyeti, olayın çok uzun süre devam etmesi, güvenlik kuvvetlerinin müdahalesine rağmen dinlemeyerek barikatları yarmaları, taş atmaları, oteli ateşe vermeleri gibi hususlar bir bütün olarak ele alınıp değerlendirildiğinde, eylemin TCK.nun 146/1. maddesindeki suçu oluşturduğu açıkça ortaya çıkmaktadır.

Sanıkların bu suçu işledikleri iddia, olay tutanağı, olay yeri keşif ve hasar tutanakları, teşhis tutanakları, seyredilen video bantlar ve bunlara ilişkin bilirkişi çözüm tutanakları, otopsi tutanakları, doktor raporları, tanık anlatımları, müşteki, müdahil ve sanık beyanları ve tüm dosya kapsamı ile sabit olmuştur.

Sanık TEMEL TOY için; tanıklar Rahim Çalışkan, Hamit Dursun, Şaban Yılmaz, Doğukan Öner, Sami Ece, Mehmet Yıldız, müdahil Serdar Canik ile sanık Ahmet Oflaz'ın,

Sanık ALİ TEKE için; tanıklar Erol Çöl, Sami Ece, Refik Sungur ve müdahil Nurhan Metin'in,

Sanık DURMUŞ TUFAN için; tanıklar Mehmet Yıldız, Hamit Geçici, Erol Çöl, Refik Sungur, Sami Ece, Şaban Yılmaz, Doğukan Öner, Rahim Çalışkan, Ali Çilek ve Ekrem Nalcı'nın,

Sanık YUSUF ŞİMŞEK için; tanıklar Erol Çöl, Mustafa Uzun, Şaban Yılmaz, Ali Çilek ve Doğukan Öner'in,

Sanık MUHSİN ERBAŞ için; tanıklar Doğukan Öner, Erol Çöl, Ekrem Nalcı, Mustafa Uzun, Rahim Çalışkan, Şaban Yılmaz, Sami Ece, İbrahim Bolater, Nazım Günaydın, Hüseyin Kılıç, Şemsettin Dağ, Ali Çilek, Yücel Çakır ve sanıklar Ali Kurt, Harun Gülbaş ve Cafer Tayyar Soykök'ün,

Sanık HARUN GÜLBAŞ için; tanıklar Doğukan Öner, Mehmet Yıldız, Sami Ece, Mustafa Uzun, Rahim Çalışkan, Şaban Yılmaz ve müdahil Rıza Aydoğmuş'un,

Sanık BEKİR ÇINAR için; tanıklar Mustafa Uzun, Ali Çilek ve müşteki Ferhun Ateş'in,

Sanık EROL SARIKAYA için; tanıklar Sami Ece, Doğukan Öner ile mü-

dahil Kamber Çakır ve sanık Mevlüt Atalay'ın,

Sanık MEVLÜT ATALAY için; tanıklar Ali Çilek, Emrullah Akçaoğlu, Ömer Faruk Ünal, Doğukan Öner, Sami Ece, İbrahim Çalışkan, Şaban Yılmaz ve müşteki Birsen Gündüz'ün,

Sanık AHMET TURAN KILIÇ için; tanıklar Doğukan Öner, Mehmet Ali Adıyaman, Sami Ece, Erol Çöl, Mehmet Yıldız, Mustafa Uzun, Şaban Yılmaz ve müşteki Ali Rıza Koçyiğit'in,

Sanık KENAN KALE için; tanıklar Mehmet Ali Adıyaman, Şaban Yılmaz, Doğukan Öner, Sami Ece'nin,

Sanık HARUN YILDIZ için; tanıklar Doğukan Öner, Sami Ece, Şaban Yılmaz, Ekrem Nalcı, Nahit Dursun, Mustafa Uzun, Rahim Çalışkan'ın,

Sanık ZAFER YELOK için; tanıklar Mehmet Yıldız, Mehmet Ali Adıyaman ve müşteki Veysel Demir'in,

Sanık YUNİS KARATAŞ için tanıklar Ali Çilek, Erol Çöl, Sedat Tırmık ve sanıklar Erkan Çetintaş ile Mevlüt Atalay'ın,

Sanık HALİL İBRAHİM DÜZBİÇER için; tanıklar Ali Çilek, Ekrem Nalcı, Mustafa Uzun, Doğukan Öner, Nahit Dursun, Şaban Yılmaz, Sami Ece, Mehmet Yıldız, Erol Çöl ile müşteki Ali Balkız, müdahiller Zerrin Taşpınar, Murtaza Demir, Rıza Aydoğmuş, Serdar Doğan ve Ali Rıza Koçyiğit'in,

Sanık ÖMER FARUK GEZ için; tanıklar Ali Çilek, Doğukan Ömer, Sami Ece, Mustafa Uzun, Nahit Dursun, Sabri Çelik, Şaban Yılmaz, Nihat Altınbaş, Refik Sungur ve İzzet Karadağ'ın,

Sanık Ali KURT için; tanıklar Ali Çilek, Ekrem Nalcı, Mustafa Uzun, Doğukan Öner, Sami Ece, Nahit Dursun, Rahim Çalışkan, Şaban Yılmaz, Şahsettin Dağ, İzzet Karadağ, Erol Çöl, Sedat Tırmık, Mehmet Yıldız ile müştekiler Rıza Aydoğmuş, Serdar Dağan, Birsen Gündüz, Yücel Çakır ve sanık Turan Kaya'nın,

Sanık AHMET OFLAZ için; tanıklar Mehmet Yıldız, Erol Çöl, Sami Ece, Rahim Çalışkan, Şaban Yılmaz ve Doğukan Öner'in,

Sanık EKREM KURT için; tanıklar Sami Ece, Şaban Yılmaz, Doğukan Öner ve Erol Çöl'ün,

Sanık ERKAN ÇETİNTAŞ için; tanık Sefa Tekgöz ve müşteki Ali Rıza Koçyiğit'in,

Sanık FARUK SARIKAYA için; tanıklar Şemsettin Dağ, Ali Çilek, Halil Güven ile müşteki Serdal Canık ve sanık Ömer Faruk Gez'in,

Sanık HAYRETTİN GÜL için; tanıklar Sami Ece, Ali Çilek, Mehmet Yıl-

dız ile müştekiler Ali Balkız ve Ali Rıza Koçyiğit'in,

Sanık HARUN KAVAK için; tanıklar Doğukan Öner ile Nahit Dursun'un,
Sanık SÜLEYMAN TOKSUN için; tanık Ekrem Nalcı ve Doğukan Öner'in,

Sanık HAYREDDİN YEĞİN için; tanık İzzet Karadağ ile müştekiler Neval Ağar ve Hülya Kaderoğlu'nun,

Sanık MEHMET YILMAZ için; tanık Mehmet Yıldız ile müşteki Zerrin Taşpınar'ın,

Sanık ADEM KOZU için; tanık Doğukan Öner ile müşteki Seval Doğan'ın,

Sanık MUSTAFA UĞUR YARAŞ için; tanıklar Sami Ece, Ali Çilek ve müşteki Rıza Aydoğmuş'un,

Sanık Faruk BELKAVLI için; tanıklar Emrullah Akçaoğlu, Şaban Yılmaz, Sami Ece, Ercan Güney ile müdahil Ali Balkız'ın,

Sanık ÖMER DEMİR için; tanıklar Mehmet Yıldız, Ali Çilek ve Sami Ece'nin,

Sanık ALİM ÖZHAN için; tanıklar Şaban Yılmaz ve Mustafa Uzun ile müşteki Gülay Şahin'in,

Sanık İBRAHİM DURAN için; tanık Sami Ece'nin,

sanık ETEM CEYLAN için; tanıklar Erol Çöl, Doğukan Öner ile müşteki Rıza Aydoğmuş'un,

Sanık Vahit Kaynar için; tanıklar Rahim Çalışkan, Şaban Yılmaz ve Sami Ece'nin,

Sanık TURAN KAYA için; tanıklar Mehmet Yıldız, Erol Çöl, İzzet Karadağ, Ali Çilek, İbrahim Bolater, Sami Ece, Halil Güven ile müştekiler Ali Rıza Koçyiğit, Serdal Canık, Ali Balkız ve Rıza Aydoğmuş'un,

Sanık CAFER TAYYAR SOYKÖK için; tanıklar Ali Çilek, Doğukan Öner, Şahsettin Dağ, Nazim Günaydın, Hüseyin Kılıç, Resul Karaer ve İbrahim Bolater ile müşteki Olgun Şensoy ve sanık Kazım Yıldırım'ın,

Sanık FARUK CEYLAN için; tanıklar Veli Karadayı, Mehmet Yıldız, Şaban Yılmaz ve Doğukan Öner'in,

Olaylara katıldıklarına ve topluluğu yönlendirdiklerine dair aleyhte beyanları mevcuttur.

Türk Ceza Kanunu, takdiri azaltıcı sebeplerin varlığı yönünden Hakime geniş takdir yetkisi vererek bir sınırlama getirmemiştir. Yasaya kesin aykırılığı bulunmayan, hukuk kurallarını zedelemeyen, yasaların maksat ve amacına aykırı düşmeyen uygulamalarda hakimın takdir yetkisine

karışılmaz.

Mahkemenin, dosya içeriğine uygun ve yeterli gerekçeye dayanarak, sanıklar hakkında TCK.nun 59. maddesini uygulamasında yasaya aykırı bir yön görülmemiştir.

IX- NETİCE VE KANAAT:

TCK.nun 146/1. maddesindeki açık ifadeye göre;

Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın tamamını veya bir kısmını tağyir ve tebdil veya ılgaya ve bu kanun ile teşekkül etmiş olan Türkiye Büyük Millet Meclisi'ni ıskata veya vazifesini yapmaktan men'e cebren teşebbüs, bu suçun maddi unsurunu oluşturmaktadır. Bu maddi unsuru gerçekleştirmeye matuf ve ciddi tehlike yaratacak nitelikteki her fiil bu maddenin kapsamı içinde düşünülecektir.

Yukarıda etraflıca açıklandığı, delilleri gösterildiği ve karar yerinde de belirtildiği üzere; bu amaca yöneldiğinde kuşku bulunmayan, olay ve iddia bölümünde de açıklanan eylemlerin, nitelik ve nicelikleri itibariyle ciddi tehlike doğurduklarının kabulü gerekmekte olup, Madımak Otel'i'nde bulunan 35 kişinin yanma ve karbonmonoksit zehirlenmesi, 2 kişinin de ateşli silah yaraları ile ölmeleri sonucunu doğuran olaylara fiilen katıldıkları anlaşılan sanıklar;

A- Sivas Merkez İlçe Savcun Köyü Cilt: 175.02, ASN: 62, BSN: 26 nüfusta kayıtlı Ahmet Oğlu, Fatma'dan olma, 1.1.1964 doğumlu MUHSİN ERBAŞ,

Sivas Merkez İlçe Ece Mahallesi C: 0012, KSN: 0019, BSN: 0072 nüfusa kayıtlı Hasan Oğlu, Adile'den olma, 22.8.1971 doğumlu HARUN GÜLBAŞ,

Tokat İli, Almuş İlçesi, Baba Köyü C: 0005, KSN: 0035, BSN: 0037'de nüfusa kayıtlı Hasan ve Sündüs'den olma, 25.10.1973 doğumlu BEKİR ÇINAR,

Sivas İli, Hafik İlçesi, Çukurbelen Mah. C: 0041, KSN: 0009, BSN: 0012'de nüfusa kayıtlı Maksut ve Fadime'den olma, 1.1.1966 doğumlu EROL SARIKAYA,

Sivas İli, Merkez-Eskiapardı Köyü C: 0095, KSN: 0001, BSN: 0024'de nüfusa kayıtlı Raşit ve Şerife'den olma, 1.1.1934 doğumlu AHMET TURAN KILIÇ,

Sivas İli, Merkez-Alibaba Köyü C: 0002, KSN: 0350, BSN: 0003'de

nüfusa kayıtlı, Nuri ve Fatma'dan olma, 23.12.1970 doğumlu KENAN KALE,

Sivas İli, Merkez-Klavuz Mah. C: 0023, KSN: 0093, BSN: 0027'de nüfusa kayıtlı, İrfan ve Hüsne'den olma, 7.4.1973 doğumlu HARUN YILDIZ,

Sivas İli, Merkez-Durdulu Köyü, C: 0087, KSN: 0088, BSN: 0051'de nüfusa kayıtlı, Hacı Mehmet ve Mevlüde'den olma, 4.4.1962 doğumlu ZAFER YELOK,

Sivas İli, Merkez-Halil Rıfatpaşa Mah. C: 0019, KSN: 0135, BSN: 0012'de nüfusa kayıtlı, Ahmet ve Medine'den olma 1.12.1969 doğumlu YUNIS KARATAŞ,

Sivas İli, Merkez-Yüceyurt Mah. C: 0039, KSN: 0073, BSN: 0024'de nüfusa kayıtlı, Turan ve Rabia'dan olma, 18.7.1964 doğumlu HALİL İBRAHİM DÜZBİÇER,

Sivas ili, Merkez-Küçükminare Köyü C: 0025, KSN: 0436, BSN: 0006'da nüfusa kayıtlı İbrahim ve Mergube'den olma 25.6.1975 doğumlu ÖMER FARUK GEZ,

Sivas İli, Merkez-Çayyurt Köyü C: 0007, KSN: 0310, BSN: 0004'de nüfusa kayıtlı Yusuf ve Yeter'den olma, 29.6.1967 doğumlu AHMET OFLAZ,

Sivas İli, Merkez-Hayırbey Köyü C: 0110, KSN: 0018, BSN: 0027'de nüfusa kayıtlı, Cafer ve Fatma'dan olma, 7.6.1973 doğumlu EKREM KURT,

Sivas İli, Merkez-İmaret Mah. C: 0120, KSN: 0013, BSN: 0090'da nüfusa kayıtlı, Nuri ve Yurdagül'den olma, 4.6.1970 doğumlu ERKAN ÇETİNTAŞ,

Sivas İli, Hafik İlçesi, Çukurbelen köyü C: 0041, KSN: 0009, BSN: 0041'de nüfusa kayıtlı, Maksut ve Fadime'den olma, 1.2.1972 doğumlu FARUK SARIKAYA,

Sivas-Merkez-Köklüce köyü C: 152.01, ASN: 04, BSN: 25'de nüfusa kayıtlı, Mahmut ve Mevlüde'den olma 15.4.1948 doğumlu HAYRETTİN GÜL,

Sivas İli, Merkez-Çiçekli Köyü, C: 0008, KSN: 0207, BSN: 0024'de nüfusa kayıtlı, Ahmet ve Hacer'den olma HARUN KAVAK,

Sivas İli, Merkez-Aydoğan Köyü C: 0004, KSN: 0225, BSN: 0010'da nüfusa kayıtlı, Resul ve Hatun'dan olma 25.6.1970 doğumlu SÜLEYMAN TOKSUN,

Sivas İli, Merkez-Alahacı Köyü C: 0050, KSN: 0012, BSN: 0063'de nüfusa kayıtlı Recep ve Keziban oğlu, 1.1.1973 doğumlu HAYREDDİN

YEĞİN,

Sivas-Merkez-Küçükminare Köyü C: 0025, KSN: 0193, BSN: 0007'de nüfusa kayıtlı, Ahmet ve Ayşe'den olma, 5.5.1961 doğumlu MEHMET YILMAZ,

Sivas İli, Merkez-Tatlıcak Köyü C: 184.01, ASN: 16, BSN: 86'da nüfusa kayıtlı Hüseyin ve Remziye oğlu 27.4.1971 doğumlu ADEM KOZU,

Sivas-Merkez-Ece Mah. C: 0012, KSN: 0070, BSN: 0088'de nüfusa kayıtlı, Fikri ve Nesrin oğlu, 20.11.1967 doğumlu MUSTAFA UĞUR YARAŞ,

Sivas İli, Merkez-Sularbaşı Mah. C: 0031, KSN: 0312, BSN: 0031'de nüfusa kayıtlı Cemil ve Nariye oğlu, 30.10.1970 doğumlu FARUK BELKAVLI,

Sivas İli, Merkez İlçesi, Gazi Mah. C: 0097, KSN: 0008, BSN: 0068'de nüfusa kayıtlı Bekir ve Hüsne oğlu, 1.1.1964 doğumlu ÖMER DEMİR,

Gümüşhane İli-Merkez-Çayırardı Köyü C: 0036, S: 84, KSN: 0032'de nüfusa kayıtlı Hüsnü ve Canlar oğlu, 7.6.1963 doğumlu ALİM ÖZHAN,

Sivas İli, Merkez-Bedirli Köyü C: 0062, KSN: 0032, BSN: 0053'de nüfusa kayıtlı Celal ve Meryem oğlu, 12.5.1973 doğumlu İBRAHİM DURAN,

Sivas İli, Merkez-Esentepe Mah. C: 0219, KSN: 0014, BSN: 0004'de nüfusa kayıtlı Faik ve Medine oğlu, 13.2.1971 doğumlu ETEM CEYLAN,

Sivas İli, Merkez-Beştepe Köyü, C: 0064, KSN: 0014, BSN: 0127'de nüfusa kayıtlı, Mahmut ve Remziye oğlu, 21.1.1975 doğumlu VAHİT KAYNAR,

Sivas İli, Yıldızeli İlçesi, Mumcu Köyü, K: 21, C: 095.01, S: 85'de nüfusa kayıtlı Bekir ve Adile'den olma, 1.9.1973 doğumlu TURAN KAYA,

Sivas İli, Şarkışla İlçesi, Maksutlu Köyü C: 089/1, S: 006, K: 002'de nüfusa kayıtlı Mehmet Oğlu, Elmiye'den olma, 1.1.1954 doğumlu CAFER TAYYAR SOYKÖK,

Tokat İli, Merkez İlçe, İhsaniye Köyü C: 168/01, S: 44, K: 17'de nüfusa kayıtlı Faik oğlu, Medine'den olma, 20.9.1965 doğumlu FARUK CEYLAN'ın,

TCK.nun 146/1. maddesi uyarınca ayrı ayrı ölüm cezası ile, diğer sanıklardan Sedat Yıldırım, Temel Toy ve Ali Teke'nin TCK.nun 146/1, 55/1. maddeleri,

Sanık Yusuf Şimşek'in TCK.nun 146/1, 47. maddesi,

Sanıklar Yalçın Kepenek, Metin Yokuş, Bünyamin Eliş ve Bülent Güldü'nün TCK.nun 146/3. maddeleri gereğince cezalandırılmalarında ve

yukarıda açıklandığı üzere yasal ve yeterli gerekçesi gösterilerek haklarında TCK.nun 59. maddesinin uygulanmamasında bir isabetsizlik görülmemiştir.

Bu nedenlerle, bir kısım sanıklar ve bir kısım sanıklar vekillerinin temyiz dilekçeleri ile duruşmalı inceleme sırasında sanıklar Metin Yokuş, Temel Toy, Ali Teke, Muhsin Erbaş, Harun Gülbaş, Bekir Çınar, Erol Sarıkaya, Ahmet Turan Kılıç, Kenan Kale, Harun Yıldız, Zafer Yelok, Yunis Karataş, Halil İbrahim Düzbiçer, Ömer Faruk Gez, Ahmet Oflaz, Ekrem Kurt, Erkan Çetintaş, Mustafa Uğur Yaraş, Cafer Tayyar Soykök, Faruk Ceylan ve Faruk Sarıkaya vekillerinin öne sürdükleri yerinde görülmeyen tüm temyiz itirazlarının reddi ile Yalçın Kepenek, Metin Yokuş, Bünyamin Eliş ve Bülent Güldü dışındaki sanıklar yönlerinden res'en de temyize tabi olan hükmün isteme aykırı olarak ONANMASINA,

B- Sanıklar Durmuş Tufan, Mevlüt Atalay ve Ali Kurt ile ilgili temyizlere gelince;

Yukarıda gerekçeleri gösterildiği üzere, yapılan duruşmaya, toplanıp karar yerinde gösterilen delillere, mahkemenin tahkikat neticelerine uygun olarak tecelli eden kanaat ve takdirine, tetkik olunan dosya münderecatına göre sanıklar ve vekillerinin yerinde görülmeyen sair itirazlarının RED-DİNE; ANCAK:

Sanık Ali Kurt'un cezaevi idaresine başvurusu üzerine, 16.11.1999 tarihinde C. Savcısınca alınan ifadesinde, sanıklar Durmuş Tufan'ın 25.11.1999, Mevlüt Atalay'ın 29.11.1999 tarihli dilekçeleri ile 4450 sayılı yasa ile değişik 3419 sayılı Yasa hükümlerinden yararlanma talebinde bulunmalarına karşın bu istekleri hakkında olumlu veya olumsuz bir karar verilmemesi,

Kanuna aykırı, sanıklar vekillerinin temyiz dilekçeleri ile duruşmalı inceleme sırasında sanıklar Durmuş Tufan ve Ali Kurt vekilinin ileri sürdüğü temyiz itirazları bu itibarla yerinde görülmüş olduğundan, bu sanıklara ilişkin ve res'en de temyize tabi hükmün istem gibi BOZULMASINA 4.5.2001 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.

Başkan
D. Tavl

Üye
Ş. Erol

Üye
H. Gerçek

Üye
F.Y. Karadeli

Üye
A.Ş. Dağlı

TEFHİM ŞERHİ:

4.5.2001 gününde verilen işbu karar Yargıtay C. Savcısı Ali Parlar'ın huzurunda, sanıklardan Metin Yokuş vekili Av. Muharrem Eriş; sanık M. Uğur Yaraş vekili Av. Necmettin Erciş; sanık Muhsin Erbaş vekili Av. M. Emin Özkan; sanıklar Temel Toy, Ali Teke, Durmuş Tufan, Muhsin Erbaş, Harun Gülbaş, Bekir Çınar, Erol Sarıkaya, Ahmet Turan Kılıç, Kenan Kale, Harun Yıldız, Zafer Yelok, Yunis Karataş, H. İbrahim Düzbiçer, Ömer Faruk Gez, Ali Kurt, Ahmet Oflaz, Ekrem Kurt, Erkan Çetintaş, Cafer Tayyar Soykök, Faruk Ceylan ve Faruk Sarıkaya vekilleri Av. Hüseyin Ayan'ın yokluklarında 10.5.2001 günü usulen ve açık olarak tefhim edildi.

Başkan
D. Tavil

Üye
Ş. Erol

Üye
H. Gerçekker

Üye
F.Y. Karadeli

Üye
A.Ş. Dağlı

Ankara 1 Nolu DGM Bşk.
22.05.2001
C. Başsavcısı
(İmza)

Başkan
(İmza)

T.C.
ANKARA
1 NOLU DEVLET GÜVENLİK MAHKEMESİ

G E R E K Ç E L İ K A R A R

Mh. Esas No:2001/83
Karar No: 2002/59
Sav. Esas No: 1993/84

Başkan : Mehmet Orhan KARADENİZ (20156)
Üye : Süreyya GÖNÜL (18545)
Üye : İsmail TİRYAKİ (20641)
C. Savcısı : Hakan KIZILARSLAN (29558)
Katip : Hülya KURNAZ (00100)

Davacı : K.H.

MAKTÜLLER:

1. Ahmet ÖZTÜRK: Hasan Hüseyin ve Hacer oğlu, 1972 doğumlu, Sivas Merkez İlçesi İnceyol Köyü, nüf. kayıtlı.
2. Nesimi ÇİMEN: Hasan ve Zeynep oğlu, 1931 doğumlu, Kayseri İli Sarız İlçesi, İncemağra Köyü, nüf. kayıtlı.
3. Metin ALTIOK: Süleyman Zühtü ve Melahat oğlu, 1941 doğumlu, İzmir İli Bergama İlçesi nüf. kayıtlı.
4. Nurcan ŞAHİN: Mahmut ve Fidan kızı, 1975 doğumlu, Ankara İli

Çankaya İlçesi nüf. kayıtlı.

5. Yeşim ÖZKAN: Hikmet ve Münire kızı, 1973 doğumlu, Sivas İli Şarkışla İlçesi, Saraç Köyü nüf. kayıtlı.

6. Edibe AKGÜN (AĞBABA): Davut ve Gülşah kızı, 1952 doğumlu, Erzincan İli Çayırılı İlçesi, Sırataş Köyü nüf. kayıtlı.

7. Serkan DOĞAN: Süleyman ve Perize oğlu, 1974 doğumlu, Ankara İli Çankaya İlçesi, Küçükcesat Mahallesi nüf. kayıtlı.

8. İnci TÜRK: Mehmet ve Hanım kızı, 1971 doğumlu, Balıkesir İli Bal-ya İlçesi, Bengiler Köyü nüf. kayıtlı.

9. Erdal AYRANCI: Raşit ve Mürüvet oğlu, 1957 doğumlu, Niğde İli Bor İlçesi, Kale Mahallesi nüf. kayıtlı.

10. Asuman SIVRİ: Ahmet ve Yeter Kızı, 1977 doğumlu, Ankara İli Çankaya İlçesi, Öveçler Mahallesi nüf. kayıtlı.

11. Gülsüm KARABABA: Mehmet Ali ve Sultan kızı, 1971 doğumlu, Sivas İli Divriği İlçesi, Şahin Köyü nüf. kayıtlı.

12. Gülender AKÇA: Abidin ve Sultan kızı, 1968 doğumlu, Sivas İli Divriği İlçesi Şahin Köyü nüf. kayıtlı.

13. Menekşe KAYA: İsmail ve Hüsne kızı, 1979 doğumlu, Sivas İli Şarkışla İlçesi, Beyyurdu Köyü nüf. kayıtlı.

14. Behçet Sefa AYSAN: Fikret ve Kadriye oğlu, 1949 doğumlu, An-kara İli Altındağ İlçesi, Çeşme Mahallesi nüf. kayıtlı.

15. Muammer ÇİÇEK: Hüseyin ve Şirin oğlu, 1967 doğumlu, Sivas İli Şarkışla İlçesi, Ortaköy Köyü nüf. kayıtlı.

16. Murat GÜNDÜZ: Mehmet ve Kifayet oğlu, 1971 doğumlu, Tokat İli Zile İlçesi, Yalın yazı Köyü nüf. kayıtlı.

17. Ahmet ÖZYURT: Hıdır ve Senem oğlu, 1972 doğumlu, Sivas İli Şarkışla İlçesi, Hüyük Köyü nüf. kayıtlı.

18. Handan METİN: Sadık ve Sultan kızı, 1973 doğumlu, Sivas İli Div-riği İlçesi, Şahin Köyü nüf. kayıtlı.

19. Serpil CANIK: Muharrem ve Sultan kızı, 1974 doğumlu, Sivas İli Yıldızeli İlçesi, Banaz Köyü nüf. kayıtlı.

20. Asaf KOÇAK: Hasan ve Arife oğlu, 1959 doğumlu, Kırşehir İli Çi-çekdağı İlçesi, Mahmutlu Köyü nüf. kayıtlı.

21. Ahmet ÖZTÜRK: Hasan Hüseyin ve Hacer oğlu, 1972 doğumlu, Si-vas İli Merkez İlçesi, İnceyol Köyü nüf. kayıtlı.

22. Sait METİN: Mehmet ve Sultan oğlu, 1970 doğumlu, Sivas İli, Divriği İlçesi, Karakuzulu Köyü nüf. kayıtlı.

23. Uğur KAYNAR: Celalettin ve Ayşe oğlu, 1977 doğumlu, Sivas İli Zara İlçesi, Acucubal Köyü nüf. kayıtlı.
24. Huriye ÖZKAN: Hikmet ve NMünire kızı, 1971 doğumlu, Sivas İli Şarkışla İlçesi, Saraç Köyü nüf. kayıtlı.
25. Kenan YILMAZ: Hacı ve Zebile oğlu, 1974 doğumlu, Sivas İli Merkez İlçesi, Sandemir Köyü nüf. kayıtlı.
26. Şükrü GÜLTEKİN: Süleyman ve Hacıhanım oğlu, 1971 doğumlu, Sivas İli İmranlı İlçesi, Kılıç Köyü nüf. kayıtlı.
27. Asım BEZİRCİOĞLU: Hamdi ve Refika oğlu, 1927 doğumlu, Erzinan İli Merkez İlçesi, Taşçı Mahallesi nüf. kayıtlı.
28. Koray KAYA: İsmail ve Hüsne oğlu, 1981 doğumlu, Sivas İli Şarkışla İlçesi, Beyyurdu Köyü nüf. kayıtlı.
29. Yasemin SİVRİ: Ahmet ve Yeter kızı, 1974 doğumlu, Ankara İli Çankaya İlçesi, Öveçler Mah. nüf. kayıtlı.
30. Muhlis AKARSU: Bayram ve Nazife oğlu, 1948 doğumlu, Sivas İli Kangal İlçesi, Minarekaya Köyü nüf. kayıtlı.
31. Özlem ŞAHİN: Remzi ve Nezaket kızı, 1976 doğumlu, Sivas İli Şarkışla İlçesi, Saraç Köyü nüf. kayıtlı.
32. Belkıs Çakır: Kamber ve Makbule kızı, 1975 doğumlu, Sivas İli Şarkışla İlçesi, Kavak Köyü nüf. kayıtlı.
34. Mehmet ATAY: Abdülkadir ve Türkan oğlu, 1968 doğumlu, Sivas İli Divriği İlçesi, Gündüren Köyü nüf. kayıtlı.
35. Ahmet ALAN: Muzaffer ve Ayişe oğlu, 1971 doğumlu, Sivas İli Hafik İlçesi, Topluyanı Köyü nüf. kayıtlı.
36. Hakan TÜRKGİL: Turan ve Nezahat oğlu, 1976 doğumlu, Sivas İli Merkez İlçesi, Alibaba Mah. nüf. kayıtlı.
37. Carine Johanna Thedora THUYS: Hollanda uyruklu, E 377351 no'lu pasaport hamili, Döntinchem 1970 doğumlu.

MAĞDURLAR:

1. Metin GEDİK:
2. Necmettin DEMİRKAN: Mevlüt oğlu, 1973 doğumlu, Sivas İli Ulaş İlçesi, Eskikarahisar Köyü nüf. kayıtlı.
3. Ali SERTTAŞ: Abdülkadir oğlu, 1933 doğumlu, Sivas İli Kolluca Köyü nüf. kayıtlı.
4. Ali ÇAĞAN: Ali Rıza oğlu, 1962 doğumlu, Erzurum İli Şenkaya İl-

çesi, Aydoğdu Köyü nüf. kayıtlı.

5. Uğur ATASEVEN: Ahmet oğlu, 1973 doğumlu, Sivas İli Merkez İlçesi, Hikmetfakı Köyü nüf. kayıtlı.

6. Rahmi Hidayet ÖZLER: Mehmet oğlu, 1972 doğumlu, Erzirim İli Merkez İlçesi, Yüceyurt Mah. nüf. kayıtlı.

7. Ersin GÜVEN: Mehmet Oğlu, 1971 doğumlu, Kozaklı Merkez İlçesi nüf. kayıtlı.

8. Bilal KALE: Nuri oğlu, 1969 doğumlu, Sivas İli Merkez İlçesi, Ali baba Mah. nüf. kayıtlı.

9. Zulali BİLİR: Ali oğlu, 1971 doğumlu, Sivas İli Merkez İlçesi Akçalalan Köyü nüf. kayıtlı.

10. Ayşe GÜROCAK: Muhadder kızı, 1949 doğumlu, Ankara İli Merkez İlçesi Ayrancı Mah. nüf. kayıtlı.

11. Haydar ÜNAL: Hakkı ve Döne oğlu, 1965 doğumlu, Ankara İli Sulakyurt İlçesi, Hamzalı Köyü nüf. kayıtlı.

12. Ali BALKIZ: Battal oğlu, 1945 doğumlu, Ankara Konur Sok. 7/1 Kızılay adresinde mukim.

13. Aydoğan YAVAŞLI: Muammer oğlu, 1955 doğumlu, Manisa İli Merkez İlçesi, Muradiye Mah. nüf. kayıtlı.

14. Zerrin TAŞPINAR: Abdullah Ruşan ve Türkan kızı, 1947 doğumlu, Ankara İli Altındağ İlçesi, Akalar Köyü nüf. kayıtlı. Bahçelievler 1. Cad. 7. Sok. No: 21/6 Çankaya adresinde oturur.

15. Ali YÜCEL: Nuri oğlu, 1928 doğumlu, Ankara Eserköy 12. Bl. No: 4 Ümitköy adresinde oturur.

16. Elif DUMANLI: Süleyman kızı, 1971 doğumlu, Şarkışla İlçesi Güllören Köyü nüf. kayıtlı.

17. Cafer Can AYDIN: Ali oğlu, 1945 doğumlu Manisa İli Merkez İlçesi, Saruhan Köyü nüf. kayıtlı.

18. Yüksel YILDIRIM: Cafer oğlu, 1971 doğumlu, Malatya İli Hekimhan İlçesi nüf. kayıtlı.

19. Tuncay YILMAZ: Gülağa oğlu, 1972 doğumlu, Erzincan İli, Tercan İlçesi nüf. kayıtlı.

20. Cem CİLASUN: Ali Haydar oğlu, 1959 doğumlu, Kayseri İli Merkez İlçesi nüf. kayıtlı.

21. Celal YILDIZ: Haydar oğlu, 1954 doğumlu, Sivas İli Yıldızeli İlçesi, Nallıköyü nüf. kayıtlı.

22. Arif SAĞ: Yusuf oğlu, 1945 doğumlu, Erzurum İli Aşkale İlçesi,

Dallıköyü nüf. kayıtlı.

23. Yıldız SAĞ: Abdullah kızı, 1954 doğumlu, Urfa ili Birecik İlçesi nüf. kayıtlı.

24. Mehtap TUNCA: Mehmet kızı, 1966 doğumlu, Edirne İli Meriç İlçesi, Büyükdoganca Köyü nüf. kayıtlı.

25. Battal PEHLİVAN: Veli oğlu, 1947 doğumlu, Adana İli Ceyhan İlçesi, Kızıldere Köyü nüf. kayıtlı.

26. Lütfi KALELİ: Mehmet oğlu, 1939 doğumlu, Malatya İli Merkez İlçesi, Abdülkaffar Mah. nüf. kayıtlı.

27. Ali ÇAĞAN: Ali Rıza oğlu, Erzurum İli Şenkaya İlçesi Aydoğdu Köyü nüf. kayıtlı.

28. İlhami ERSEVEN: Turan oğlu, 1954 doğumlu, Çorum İli Alaca İlçesi, İshacı Köyü nüf. kayıtlı.

29. Demet IŞIK: Şakir kızı, 1937 doğumlu, Ankara Kader Sok. No: 15 adresinde oturur.

30. Rıza AYDOĞMUŞ: Haydar oğlu, 1961 doğumlu, Dikmen Cad. No: 411/39 adresinde oturur.

31. Aziz (Mehmet Nusret) NESİN: Abdül Aziz oğlu, 1915 doğumlu, Giresun İli, Şebinkarahisar İlçesi (ölü) Köyü nüf. kayıtlı.

32. Nimet YÜCE: Galip kızı, 1938 doğumlu, Hatay İli Antakya İlçesi nüf. kayıtlı.

33. Deniz HUMAR: Ağa ve Aliye kızı, 1976 doğumlu, Sivas İli İmranlı İlçesi, Dağyurdu Köyü nüf. kayıtlı.

34. İclal KARAKUŞ: Fehmi kızı, 1947 doğumlu, Isparta İli Yalvaç İlçesi, Kurhisarı Köyü nüf. kayıtlı.

35. Ali BATUĞ: Hasan oğlu, 1955 doğumlu, Sivas İli Kangal İlçesi, Yalıcaköy nüf. kayıtlı.

36. Hülya KADEROĞLU: Yusuf kızı, 1968 doğumlu, Ankara İli Çubuk İlçesi, Meşeli Köyü nüf. kayıtlı.

37. Murtaza DEMİR: Mehmet oğlu, 1949 doğumlu, Yıldızeli İlçesi Bağnaz Köyü nüf. kayıtlı.

38. Ertan KARTAL: Ali oğlu, 1973 doğumlu, Yıldızeli İlçesi, Katıralan Köyü nüf. kayıtlı.

39. Türkan PEHLİVAN: Hüseyin kızı, 1946 doğumlu, Ceyhan İlçesi Kızıldere Köyü nüf. kayıtlı.

40. Mustafa TÜRKAN: Ali oğlu, 1966 doğumlu, Yıldızeli Bağnaz Köyü nüf. kayıtlı.

41. Murat KILIÇ: Ali oğlu, 1974 doğumlu Yozgat İli Çayıralan İlçesi, Kucuören Köyü nüf. kayıtlı.
42. Neval OĞAN: Ahmet kızı, 1969 doğumlu.
43. Ali Rıza KOÇYİĞİT: Sadettin oğlu, 1960 doğumlu, Ankara Kızılay, Selanik Caddesi'nde No: 42'de oturur.
44. Ali DOĞAN: Hasan oğlu, 1956 doğumlu, Ankara Dikmen Caddesi, No: 286/1'de oturur.
45. Hidayet KARAKUŞ: Hasan Tahsin oğlu, 1945 doğumlu, İzmir 1836. Sokak, No: 14/4 Karşıyaka adresinde oturur.
46. Murtaza ÖĞÜTÇÜ: Mehmet ve Emine oğlu, 1927 doğumlu, Sivas İli Merkez İlçesi, Örtülüçünar Mah. nüf. kayıtlı.
47. Veysel DEMİR: Ahmet oğlu, 1946 doğumlu, İstanbul Mahmut Şevkatpaşa Mahallesi, Kuruçay Mah. No: 1 Okmeydanı adresinde oturur.
48. Olgun ŞENSOY: Dursunali oğlu, 1961 doğumlu, Ordu Azizeye Mahallesi'nde oturur.
49. Ferhun ATEŞ: Muzaffer oğlu, 1972 doğumlu, Ankara Sokullu Ni-met Sok. No: 12/17'de oturur.
50. Çiğdem GÜLHAN: Arif kızı, 1974 doğumlu, Ankara Dikmen, İlka-dım Mahallesi, Nambek Sokak, No: 8/9 Dikmen adresinde oturur.
51. İsmail KAYA: Hasan oğlu, 1956 doğumlu, Ankara Dikmen, İlker MAhallesi'nde 155. Sokak, 1. Cadde No: 26'da oturur.
52. Hüsne KAYA: Ali kızı, 1960 doğumlu, Ankara Dikmen, İlker Ma-hallesi'nde 155. Sokak, 1. Cadde, No: 26'da oturur.
53. Melihat YAVAŞLI: Rüştü kızı, 1959 doğumlu, 1819. Sokak, No: 42, D: 8, İzmir'de oturur.
54. Halif Zeki BÜYÜKTANIR: Ali ve Zeynep oğlu, 1930 doğumlu, Gürün İlçesi nüf. kayıtlı.
55. Mehmet AYDOĞMUŞ: Haydar oğlu, 1956 doğumlu, Köyü nüf. ka-yıtlı. Siva Mimar Sinan Mahallesi'nde 8. Sokak, Onur Apartmanı'nda B gi-rişinde oturur.
56. Kibar KURUCA: 1938 doğumlu, İdeal Tepe Mahallesi, Bağdat Caddesi, Uğur Apt. 202/15 Küçükalya, İstanbul'da oturur.
57. Ağa HUMAR: Nazif oğlu, 1955 doğumlu, Ankara Caddesi, Selin Sokak, Nehir Apt. D: 9 Kartal Esentepe, İstanbul adresinde oturur.
58. Bekir DELİBAŞ: Mehmet oğlu, 1966 doğumlu, Pierloti Caddesi, 17/4 Çemberlitaş, İstanbul adresinde oturur.
59. Turan TÜRKDİL,

60. Muzaffer ALAN,
61. Nevruz Nuray ÖZKAN,
62. Celal ÖZKAN,
63. İsmail KAYA,
64. Hüsne KAYA,
65. Ozan Eren ŞAHİN,
66. Sevgi DOĞAN,
67. Hüseyin DOĞAN,
68. Ali ATEŞ,
69. Meral ÇAĞAN,
70. Çiğdem GÜLHAN,
71. Yurdanur YILMAZ,
72. Hüseyin Yüksel YILDIRIM,
73. Hatice Demet IŞIK,
74. Lütfi AYDIN,
75. Gülşen GERAY,
76. Ahmet KARABİLGİN,
77. Cengiz AYTEMİZ,
78. Sait Doğan METİN,
79. Kaya TEMİZ,
80. Ramazan KÜTÜKDE,
81. Cemdireşen CİLESUN,
82. Hayati KAYNAR,
83. Naci KAYNAR,
84. Bağbörek KAYNAR,
85. Tevabil KAYNAR,
86. Nuran (Ongun) KAYNAR,
87. Kiraman Aydın KAYNAR,
88. Neriman ÖZCAN (KAYNAR),
89. Soner KAYNAR.

VEKİLLERİ:

SANIKLAR:

1. Ali Kurt: Feyzullah ve Arife oğlu, 18.05.1971 Çayboyu doğumlu, Sivas Merkez İlçesi Çayboyu Mahallesi, C: 0071, KSN: 0131, BSN: 0014'te nüf. kayıtlı, Yenidoğan 21. Sokak, No: 20 Sivas adresinde oturur. Bekar, okur yazar, Sabıkasız, boşta gezer, TC tebalı, müsnet suçtan Zile Kapalı Cezaevi'nde tutuklu.

VEKİLLERİ:

Av. Bedrettin İSKENDER, Av. Hasan PİLAVCI (İstanbul Barosu'ndan)

Av. Mehmet ŞEKER, Av. Tevfik ÖZTÜRK, Av. Sinan KILIÇKAYA, Av. İsmail YURTOĞLU, Av. H. İlhan YETİŞKİN, Av. Necdet PAKDİL, Av. Bünyamin ÖZTÜRK, Av. Yakup ERIKEL, Av. Abdullah ÇİFTÇİ (Ankara Barosu'ndan)

Av. İbrahim Hakkı AKŞAR, Av. Mehmet DEMİR, Av. Halil ÜRÜN, Av. Muammer ÇAKMAK, Av. Ali Rıza KÜÇÜKİLHAN, Av. Hatice AKALIN, Av. Şerafet KAÇTAŞ, Av. Mümtaz AKINCI, Av. Şerif Ahmet AYDIN, Av. Orhan ŞAPÇI, Av. Saadet ŞEN, Av. Burhanettin ÇOBAN (Afyon Barosu'ndan)

a. 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu'na muhalefet.

b. Görevli memura görevinden dolayı cebir ve şiddetle hakaret, birlikte ölümle tehdit, birlikte kamu malına toplu ızzar, birlikte basit ızzar, birlikte yanıcı patlayıcı madde ile ızzar, yangın çıkartarak 35 kişiyi aynı kasıt altında öldürmek, 45 kişiyi yangın çıkartmak suretiyle öldürmeye tam kalkışmak, bu son iki suça müzaheret ve muavenet ile iştirak, bu suçları yasaya aykırı davranış.

Suç Tarihi: 02.07.1993.

Gözetim Tarihi: 02.07.1993.

Tutuklama Tarihi: 16.07.1993.

2. Durmuş TUFAN: Ahmet ve Ayşe oğlu, 08.08.1976 doğumlu, Sivas İli Ulaş İlçesi, Baharözü köyü, C: 061/03, S: 3, K: 71'de nüf. kayıtlı halen Karşıyaka 129. Sokak, No: 32'de oturur. Bekar, okur yazar, sabıkasız, işçi,

TC tebalı, müsnet suçtan Zile Cezaevi'nde tutuklu.

VEKİLLERİ:

Av. Hasan PİLAVCI, Av. Bedrettin İSKENDER, Av. Zaim BİLİR (İstanbul Barosu'ndan)

Av. Hayrullah BAŞER, Av. Sinan KILIÇKAYA, Av. İlhan YETİŞGİN, Av. Necdet PAKDİL, Av. Yakup ERİKEL, Av. Abdullah ÇİFTÇİ (Ankara Barosu'ndan)

a. 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu'na muhalefet.

b. Görevli memura görevinden dolayı cebir ve şiddetle hakaret, birlikte ölümle tehdit, birlikte kamu malına toplu ızzar, birlikte basit ızzar birlikte yanıcı patlayıcı madde ile ızzar, yangın çıkartarak 35 kişiyi aynı kasıt altında öldürmek, 45 kişiyi yangın çıkartmak suretiyle öldürmeye tam kalkışmak bu son iki suça müzaheret ve muavenet ile iştirak, bu suçları işlemeye teşvik.

c. 2911 Sayılı Yasa'ya aykırı davranış.

Suç Tarihi: 02.07.1993.

Gözetim Tarihi: 03.07.1993.

Tutuklama Tarihi: 16.07.1993.

Salıverme Tarihi: 20.09.1993 (Sadece 3713 S.Y. muhalefet.)

3. Mevlüt ATALAY: Bekir Sıtkı-Ümmü oğlu, 03.03.1970 Sivas doğumlu, Sivas İli Altınyayla İlçesi Kürkçüyurt Köyü, C: 0085, S: 04, KSN: 0001, BSN: 0052'de nüf. kayıtlı, halen Kılavuz Mah. İstiklal Cad. Danışevler, A1 Blok, Kat: 3, No:2'de oturur. Kamyon şoförü, nakliyatçı, evli, 1 çocuklu, okur yazar, sabıkasız, TC tebalı, müsnet suçtan Sivas Kapalı Cezaevi'nde tutuklu.

VEKİLLERİ:

Av. Hayrullah BAŞER, Av. Sinan KILIÇKAYA, Av. H. İlhan YETİŞGİN, Av. Necdet PAKDİL, Av. Yakup ERİKEL, Av. Abdullah ÇİFTÇİ, Av. İsmail YURTOĞLU, Av. Bünyamin ÖZTÜRK (Ankara Barosu'ndan)

SUÇ:

a. 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu'na muhalefet.

b. Görevli memure görevinden dolayı cebir ve şiddetle hakaret, birlikte ölümle tehdit, birlikte kamu malına toplu ızzar, birlikte basit ızzar, birlikte yanıcı patlayıcı madde ile ızzar, yangın çıkartarak 35 kişiyi aynı kasıt altında öldürmek, 45 kişiyi yangın çıkartmak suretiyle öldürmeye tam kalkışmak, bu son iki suça müzaheret ve muavenet ile iştirak, bu suçları işleme-ye teşvik.

c. 3911 sayılı Yasa'ya aykırı davranış.

Suç Tarihi: 02.07.1993.

Gözetim Tarihi: 04.07.1993.

Tevkif Tarihi: 16.07.1993.

Karar Tarihi: 04.04.2002.

Yukarıda açık kimlikleri yazılı ve suçları yazılı sanıklar Ali KURT, Durmuş TUFAN ve Mevlüt ATALAY haklarında Mahkememiz'den verilen 06.06.200 gün ve 199/5 Esas 2000/87 karar sayılı kararımız, Yargıtay 9. Ceza Dairesi'nin 04.05.2001 gün ve 2000/3160 Esas - 1001/1471 Karar sayılı ilamı ile "Sanık Ali KURT'un Cezaevi idaresine başvuru üzerine 16.11.1999 tarihinde Cumhuriyet Savcısı'nca alınan ifadesinde, Sanıklar Durmuş TUFAN'ın 25.11.1999, Mevlüt ATALAY'ın 29.11.1999 tarihli dilekçeleri ile 4450 sayılı Yasa ile değişik 3419 sayılı Yasa hükümlerinden yararlanma talebinde bulunmalarına karşın, bu istekleri hakkında olumlu veya olumsuz bir karar verilmemesi," nedenleri ile bozularak Mahkememiz'e gelmekle bozma ilamına uyularak ve gerekleri yerine getirilerek yeniden yapılan açık yargılamalı sonunda:

GEREĞİ DÜŞÜNÜLDÜ:

İDDİA:

Kayseri DGM. C. Başsavcılığı'nın 20.07.1993 tarih ve 1993/170 Esas sayılı İddianamesinde Sivas C. Başsavcılığı'nın 22.07.1997 tarih ve 1993/902 Esas sayılı yine aynı C. Savcılığı'nın 22.07.1993 tarih ve 1993/2460 Esas sayılı mahkemelerine beyanı Sivas Başsavcılığı'nın

04.08.1993 tarih ve 1993/935 Esas sayılı ek iddianamesinde, Kayseri DGM. C. Başsavcılığı'nın 20.08.1993 tarih ve 1993/170 Esas sayılı iddianamelerinde 02.07.1993 günü Sivas İli'nde yasadışı yürüyüş şeklinde başlayıp 35 kişinin çıkarılan yangın sonucu, 2 kişinin de ateşli silah yaraları ile ölmeleri, güvenlik görevlileri ile bazı kişilerin yaralanmaları, bazı bina, ev, işyerleri ve araçlar ile bir heykel ve büstün tahrip edilmesi ile sonuçlanan olaylar, bir kısım sanıkların faili belli olmayacak şekilde asli, bazı sanıkların ise ferî fail olarak Anayasal Düzen'i zorla bozma amacı ile katıldıkları belirtilerek, anılan iddianamelerde açık şekilde belirtildiği gibi bir kısım sanıkların 3713 sayılı Kanun'un 7/1-2 TCK'nın 55/3 maddeleri gereğince, bir kısım sanıkların TCK'nın 516/3, 517, 522, 516/7, 266/3, 269, 450/5-6, bir kısım sanıkların TCK'nın 191/2, bir kısım sanıkların 2911 sayılı yasanın 32/1-3 maddeleri gereğince, bir kısım sanıkların 3713 sayılı Yasa'nın 8/1 maddeleri gereğince cezalandırılmalarını,

Ankara DGM. C. Başsavcılığı'nın bozmadan sonraki esas hakkındaki mütalaasında ise;

Olay günü Sivas İli'nde bulunan Paşa Cami, Kale Cami ve diğer camilerden çıkan gruplar ile Buruciye Medresesi, PTT yolu, Atatürk Caddesi, İstasyon Caddesi, oluşan gruplar içerisinde ön saflarda yer alarak, Vilayet'in taşlaması, Atatürk Heykeli'nin tahribi, Kültür Merkezi önünde Ozanlar Heykeli'nin tahribi ile Madımak Oteli'nin önünde toplanan grubun ön saflarında yer alan toplumu slogan atmaya yönlendirmek, tahrik etmek, kaldırım taşlarını kırarak Madımak Oteli'nin camlarına taş atmak, yer yer güvenlik kuvvetlerince kurulan barikatları zorla aşmak, Madımak Oteli'nin önüne benzin getirerek araçların ve Otel'in yanmasını sağlamak sonucunda 37 kişinin ölmesi ve 56 kişinin yaralanması şeklinde ortaya çıkan eylemlerin birlikte, daha önceki mütalamızda belirtildiği üzere oluşması ve TCK'nın 146/1 maddesinde belirtilen Türkiye Cumhuriyeti Teşkilatı Esasiye Kanunu'nun tamamını veya bir kısmını tağyir ve tevdil veya ilgaya ve bu kanun ile teşekkül etmiş olan TBMM'ni iskata veya vazifesini yapmaktan menne cebren teşebbüs edenler şeklindeki amaç suçun işlenmesine elverişli eylemlerde bulunan sanıklardan Muhsin ERBAŞ, Harun GÜLBAŞ, Bekir ÇINAR, Erol SARIKAYA, Mevlüt ATALAY, Ahmet Turan KILIÇ, Kenan KALE, Harun YILDIZ, Zafer YELOK, Yunis KARATAŞ, Halil İbrahim DÜZBİÇER, Ömer Faruk GEZ, Ali KURT, Ahmet OFLAZ, Ekrem KURT, Erkan ÇETİNTAŞ, Faruk SARIKAYA, Hayrettin GÜL, Harun KAVAK, Süleyman TOKSUN, Hayrettin YEĞİN, Adem KOZU, Mehmet YILMAZ,

Vahit KAYNAR, Mustafa Uğur YARAŞ, Faruk BELKAVLI, Ömer DEMİR, Halim ÖZHAN, İbrahim DURAN, Etem CEYLAN, Duran KAYA, Yusuf ŞİMŞEK, Cafer Tayyar SOYKÖK, Faruk CEYLAN, Sedat YILDIRIM, Temel TOY, Ali TEKE, Durmuş TUFAN'ın eylemlerine uyan TCK'nın 146/1, 31, 33, 40. maddeleri gereğince tecziyelerine,

Sanıklardan Yusuf ŞİMŞEK hakkında TCK'nın 47/3 ve 20. maddesinin uygulanmasına,

Sanıklardan Sedat YILDIRIM, Temel TOY, Ali TEKE, Durmuş TUFAN haklarında ayrı ayrı TCK'nın 55/3 maddesinin tatbikine,

TCK'nın 146/1. madde, 1. fıkrasındaki Anayasal Düzen'i zorla değiştirmeye kalkışmak suçuna TCK'nın 65. maddede gösterilen şekil ve suret dışında ferî iştirak niteliğinde bulunarak, TCK'nın 146/3 maddesinde belirtilen fiilleri olay sırasında işleyen sanıklar Muhammed Nuh KILIÇ, İlhami ÇALIŞKAN, Yalçın KEPENEK, Metin YOKUŞ, Bünyamin ELİŞ, Çetin ASAMAKA, Yusuf Ziya ELİŞ, Ahmet KAŞKAYA, Özkan DOĞAN, Mustafa DÜRER, Engin DURNA, Bülent GÜLDÜ'nün amaç suça yukarıda belirtildiği üzere katıldıkları anlaşıldığından, eylemlerine uyan TCK'nın 146/3, 3713 sayılı Yasa'nın maddesi uygulanarak ayrı ayrı tecziyelerine, bu sanıklardan Bülent GÜLDÜ hakkında TCK'nın 55/3 maddesinin tatbikine, karar verilmesini talep etmiştir.

SAVUNMA:

Sanıklar, kendilerine isnat olunan suçun unsurlarının oluşmadığı, suçsuz olduklarını, sadece toplu yürüyüşe katıldıklarını, her hangi bir suç işleme kasıtlarının bulunmadığını belirterek beraatlarına karar verilmesi gerektiğini savunmuşlardır.

Sanıklar vekilleri yazılı savunma dilekçelerinde etraflıca belirttikleri gibi müvekkillerinin isnat olunan suçu işlemediklerini, müvekkillerinin sabit olan eylemleri ile isnat olunan suç arasında illiyet bağı kurulamadığını, müvekkillerinin suçsuz olduklarını belirterek beraatlerini istemişlerdir.

Sanıklar vekilleri bozmadan sonra tevsii tahkikat talebinde bulunmuşlar ise de Yargıtay bozma sebepleri karşısında sanıklar vekillerinin tevsii tahkikat talepleri reddedilmiştir.

Sanıklardan Ali KURT, Samsun Cumhuriyet Savcılığı'na verdiği 16.11.1999 günlü ifadesinde; yargılanmakta olduğu dava ile ilgili itiraflarda bulunmak istediğini, itirafların kendisini yargılayan mahkemede alınma-

sını istediği, sanığın Mahkememiz'in 17.01.2000 günlü duruşmasında pişmanlıkla ilgili verdiği ifadesinde de, Sivas olaylarına katılan bazı kişilerin isimlerini verdiği,

Sanık Durmuş TUFAN'ın Samsun Cumhuriyet Başsavcılığı'na 25.11.1999 günlü verdiği dilekçesinde, Sivas Olayları ile ilgili bilgi vereceğini, Pişmanlık Yasası'ndan yararlanacağını bildirdiği, sanığın Mahkememiz'in 21.01.2000 günlü duruşmasında pişmanlıkla ilgili alınan ifadesinde, olaylara karışan bazı kişilerin adını verdiği,

Sanık Mevlüt ATALAY'ın Sivas C. Başsavcılığı'na verdiği 29.11.1999 günlü dilekçe ile Sivas Olayları'nı aydınlatacak bilgileri olduğunu, Pişmanlık Yasası'ndan istifade etmek istediğini bildirdiği, sanığın Mahkememiz'in 17.01.2000 günlü duruşmasında pişmanlıkla ilgili alınan ifadesinde, Sivas Olayları'na katılan bazı kişilerin adlarını verdiği anlaşılmıştır.

DELİLLER:

Sanıkların son verdikleri beyanları itibarı ile Emniyet Genel Müdürlüğü'ne yazı yazılmış, gelen dosyada bulunan Dz. 13718'de bulunan 14.04.2000 günlü cevabi yazıdan sanıklar Mevlüt ATALAY, Durmuş TUFAN ve Ali KURT'un verdiği bilgi ve belgelerle meydana gelen olayın aydınlatılmasına yardımcı olmadığı, her hangi bir silah, mühimmat, döküman ve malzeme ele geçirilmediği, olaylar hakkında yeterli bilgi ve belge vermedikleri, suçun işlenmesine engel olacak mahiyette çaba göstermediklerinin bildirdiği anlaşılmıştır.

Olay tutanağı, olay yeri keşif ve hasar tutanakları, teşhis tutanakları, seyredilen video bantları ve bunlara ilişkin bilirkişi çözüm tutanakları, otopsi tutanakları, doktor raporları, iddialar, kamu tanıkları ile bir kısım tanıkların yeminli ifadeleri, bir kısım sanıkların aşamalardaki değişiklik göstermeyen ısrarlı, bir kısım sanıkların ise aşamalarda değişiklik gösteren ikrarları, nüfus ve sabıka kayıtları, Pişmanlık Yasası'ndan istifade etmek isteyen sanıklarla ilgili olarak, İçişleri Bakanlığı'na yazılan yazı cevapları ve dosyada mevcut diğer belgeler.

DELİLLERİN MÜNAKAŞASI TAKTİRİ VE GEREKÇE:

Mahkememizin 16.06.2000 gün ve 1999/5 Esas 2000/87 Karar sayılı ilamı yapılan temyiz sonucu, Yargıtay 9. Ceza Dairesi'nin 2000/3160 Esas

2001/1471 Karar sayılı ve 04.05.2001 günlü ilamı ile diğer sanıklar yönünden Mahkememiz'in mahkumiyet kararlarını onamış, sadece sanıklar Durmuş TUFAN, Mevlüt ATALAY ve Ali KURT ile ilgili olarak bu sanıkların pişmanlık talepleri ile ilgili olarak olumlu veya olumsuz bir karar verilmediğinden bozulduğu, sanıkların pişmanlık dilekçelerindeki hususların Mahkememiz'ce araştırıldığı, ancak gelen cevaplara ve dilekçe münderecetlerine nazaran bu sanıkların 4450 sayılı Yasa ile değişik 3419 sayılı Yasa hükümlerinden yararlanmalarını gerektirecek nitelikte olmadıkları anlaşıldığından, bu taleplerin reddine karar verilmesi kanaatine varılmıştır.

Mahkememiz'ce kanun ve usule uygun olan Yargıtay 9. Ceza Dairesi'nin bozma ilamı ile Yargıtay Ceza Genel Kurulu'nun bozma ilamına uyulmuştur.

Mevcut delillerden anlaşılabileceği gibi,

Sanıklara isnat olunan olayların başlamasına, gelişmesi ve sonucu:

Yargıtay Bozma ilamında da belirtildiği gibi Kültür Bakanlığı ve Sivas Valiliği'nin katkılarıyla Pir Sultan Abdal Kültür Derneği tarafından 1-4 Temmuz 1993 tarihleri arasında Sivas İl Merkezinde düzenlenen Pir Sultan Abdal Kültür Etkinlikleri'ne il dışında da birçok sanatçı yanında Aziz NESİN'in de davet edildiği, İl Valisi ile birlikte 01.07.1993 günü Kültür Merkezi'nde konuşma yapan Aziz NESİN'in bir kısım davetli ve izleyicilerle Madımak Otelinde kaldıkları, gerek olaydan birkaç gün önce, gerekse etkinliğin devam ettiği 2 Temmuz 1993 günü sabahı erken saatlerde, kimliği belirlenemeyen kişilerce şehrin bazı semtlerinde Salman RÜŞTÜ tarafından yazılıp Aziz NESİN tarafından da Aydınlık Gazetesi'nde kısmen yayınlandığı ileri sürülen "Şeytan Ayetleri" isimli kitapta İslam'a ve Peygamberine dil uzatıldığına değinildikten sonra "Ne yazık ki laik ve iki yüzlü TC Devleti", "Gün Müslümanlığı yerine getirme günüdür", "İman edenler Allah yolunda savaşsınlar, o halde şeytanın dostları ile savaşın" şeklinde cümlelerin de yer aldığı "Müslüman Kamuoyuna" başlıklı bildirilerin dağıtıldığı,

Aynı gün saat 13.30 sıralarında Sivas Paşa ve Meydan Camileri'nden cuma namazını kılıp çıkan toplulukların güvenlik güçlerinin ihtarına rağmen Kale Camisi'nden gelen toplulukla da birleşerek "Zafer İslam'ın", "Şeytan Aziz!", "Sivas Aziz'e Mezar Olacak", "Vali İstifa", "Şerefsiz Vali" şeklinde sloganlar da atıp Vilayet önüne geldikleri, laikliğe aykırı ve ilde devlet ve hükümetin temsilcisi olan Vali'nin tahkir ve tezyifine yönelik slogan atmaya orada da sürdürdükleri, güvenlik güçlerinin müdahalesi ile sakinleşip dağılmaya başlayan topluluğun tahrik ve teşvik sonucu tekrar

toplanarak aynı sloganlarla Kültür Merkezi'ne y r d   , buraya girmelerinin engellenmesi üzerine topluluğun tekrar vilayet önüne geldiği, yeni katılımlarla gittikçe kalabalıkla an topluluğun benzer sloganlar atarak yeniden geldikleri Kültür Merkezi'ni ta ladıkları, bir gün önce dikilmiş bulunan Ozanlar Anıtı'nı tahrip ettiği, alınan önlemler sonucu buradaki topluluğun 16.05'te dağılmaya ba lad i, ancak bazı grupların saat 18.00 sıralarında Madımak Otel  önünde toplanan gruba katıldığı, güvenlik görevlilerinin etkinliklerin iptal edildiğini, Ozanlar Anıtı'nın kaldırılaca ını duyurmalarına ve anıtın da yerinden sökülerek g t r ld   n n görülmesine rağmen da ılmayarak yeni katılımlarla 10-15 bin kişiye ulaşan topluluk tarafından "Allahuekber, La İlahe İllallah", "Sivas Aziz'e Mezar Olacak", " eriat Gelecek Zulüm Bitecek", "Cumhuriyet'i Burada Kurduk, Burada Yıkaca ız", "Yaşasın  eriat", "Muhammed'in Ordusu, Kafirlerin Korkusu", "Yaşasın Hizbullah", "Kahrolsun Laiklik", "Yaşasın  eriat", " lmeye Geldik Aziz'i Gömmeye Geldik", " eriat İsteriz", "Dinsiz Laikler" şeklinde sloganların atıldığı, saat 18.00 sıralarında topluluk içinden bazı kişilerce Otel'in ta landığı, önündeki arabaların ters çevrilerek tahrip edildiği, güvenlik güçlerinin  olu turulan barikatın zor kullanılarak yarılıp otele girildiği, Otel içerisindeki koltuk, masa, perde vs. eşyaların dışarıya atıldığını "yak yak" sloganları altında tahrif edilen araçların depolarından akan ve olay yerine dışarıdan getirilen benzine bula tırılan bez ve perde parçalarının tutu turulması suretiyle arabaların ve Otel'in ateşe verildiği,

Yangını söndürmek üzere, olay yerine gelen itfaiyenin yangına müdahale çabalarının ve bu şekilde Otel'de bulunanların kurtarılmasının engellendiği, olayın çok vahim boyuta ula t  ını nihayet fark eden güvenlik görevlilerinin havaya ateş etmesi sonucu topluluğun da ıtılıp yangına müdahale edilebildiği, ancak çıkarılan bu yangın sonucu Otel'de bulunan 35 kişinin yanma ve karbonmonoksit zehirlenmesi, 2 kişinin ise ateşli silah yarası ile  ld   , olayları engelleme çabasında bulunan 14 güvenlik görevlisi ile Otel'de bulunan bazı kişilerin yaralandıkları, topluluk içerisindeki bazı kişilerin özel şahıslara ait bir kısım işyerlerini, evleri, araçları ve İstasyon Caddesi'ndeki Sivas Kongresi'nin yapılmış olması nedeniyle sonradan müze haline getirilmiş bulunan Atatürk Kongre Etno rafya Müzesi'ni ta layarak tahrip ettikleri, Müze önünde bulunan Atatürk B st 'n  boyundan kopararak yere attıkları, saatler boyu süren bu eylemlere sanıklardan bir kısmının baştan sonra, diğerlerinin ise bölümler halinde katıldıkları dosyada mevcut delillerle sabittir.

HUKUKİ DEĞERLENDİRME:

Mahkememiz’ce de kabul edilen Yüksek Yargıtay 9. Ceza Dairesi’nin bozma kararında belirtilen hukuki görüşe göre TCK’nın 146. maddesinin 1. fıkrasında tanımını bulan Anayasal Düzen’i zorla değiştirmeye kalkışma suçu ile korunmak istenen hukuki değer devletin en yüksek düzeninin temel kuruluşunu oluşturan ve Anayasal Düzen’i meydana getiren normlardır.

Hükümet düzeni, devlet kuvvetlerinin şekillenışı, devletin temel ideolojik yapısı, temel insan hakları, seçim sistemi, değerler ister Anayasa tarafından düzenlenmiş olsun, ister olmasın, devletin temel kuruluş prensiplerini teşkil ediyorsa, 146. maddenin koruduğu hukuki konu içerisinde mütalaa edilmesi gerekir. Zira, devlet yalnızca toprak ve hak öğelerinden oluşan bir organizasyon değil, tarihi bir gelişim sonunda gerçekleşen ideal bir birlik-tir Bu iktidarın hukukken şekillenmesi, biçimlenmesi sonucu ortaya çıkan siyasi statüler, devletin Anayasal Düzen’i kapsamına dahildir.

TCK’nın 146. maddesindeki suçun konusu devletin siyasi biçiminin ve kuruluşunun dayandığı temel ideolojik esaslar ve ilkeler olduğuna göre bunların içinde Anayasa’nın 1. maddesinde devlet ve hükümet şekline ilişkin ‘Cumhuriyet’ biçimindeki belirleme ile 2. maddesindeki laik ilkelerinin birliğinde kuşku yoktur.

Anayasa’nın 4. maddesi uyarınca değiştirilemeyeceği hüküm altına alınan 1. maddesi, Türkiye Devleti bir Cumhuriyet’tir. Cumhuriyet’in nitelikleri başlağını taşıyan 2. maddesi ise Türkiye Cumhuriyeti topluluğun huzuru, milli dayanışma ve adalet anlayışı içinde insan haklarına saygılı, Atatürk Milliyetçiliği’ne bağlı, başlangıçta belirtilen temel ilkelere dayanan demokratik, laik ve sosyal bir hukuk devletidir, hükümlerini taşımaktadır.

Öğreti de Cumhuriyet, hem bir devlet ve hem de bir hükümet şekli olarak kabul edilmektedir. Devlet şekli olarak Cumhuriyet, egemenliğin bir kişiye ya da zümreye değil, tüm topluma ait olduğu bir devlet şeklini ifade eder. Hükümet şekli olarak Cumhuriyet, devletin, başta devlet başkanı olmak üzere, başlıca temel organları veraset ilkesinin rol oynamadığı seçim sistemine göre oluşturulacağı bir hükümet sistemini anlatır.

Bu itibarla Anayasa’da yer alan Türk İnkılabı’nın ortaya çıkardığı Cumhuriyetçilik anlayışı, yalnızca hükümlerliliğin reddi anlamında bir Cumhuriyetçilik değil, aynı zamanda demokratik bir Cumhuriyetçiliktir.

Anayasa’nın 2. maddesinde Cumhuriyet’in temel nitelikleri arasında sayılı laikliğin, dini özgürlük, din ve devlet işlerinin ayrılığı olmak üzere iki

yönü vardır. Vicdan özgürlüğünü de kapsayan dini inanç ve kanaat hüviyetine sahiptir, şeklinde ifade edilmiştir.

Bu özgürlük herkesin dilediği dini inanç ve kanaata sahip olabileceğini tanımladığı gibi kimsenin dini inanç ve kanaatlerinden dolayı kınamayacağı hususunu da içerir.

Laikliğin iki önemli unsuru olan, din devlet ayrılığı ise resmi bir devlet biriminin olmaması, devletin dini inançları ne olursa olsun kişilere eşit davranmasını, din kurumları ile devlet kurumlarının ayrılmış bulunmasını ifade eder. Laik bir devlette, devlet yönetimi dini kurallara göre değil, toplum gereksinmelerinin akılcı ve bilimsel yönden değerlendirilmesine göre yürütülür. Laikliğin Türk İnkılabı açısından taşıdığı temel önem, onun Anayasamız'da özel olarak korunması sonucunu doğurmuştur. Nitekim, Anayasa'nın 24. maddesinin son fıkrası, kimse devletin sosyal, ekonomik, siyasi veya hukuki temel düzenini kısmen de olsa din kurallarına dayandırma veya siyasi veya kişisel çıkar yahut nüfus sağlamak amacı ile hangi suretle olursa olsun dini veya din duygularını yahut dince kutsal sayılan şeyleri istismar edemez ve kötüye kullanamaz, hükmünü taşımaktadır.

TCK'nın 146. maddesinde teşebbüs edenler deyiminin kullanılmış olması, suçun işlenmesi bakımından şahıs itibarıyla bir ayırım yapılmadığını ortaya koymaktadır. Maddenin koruduğu değeri yukarıda değinilen, niteliği de korunan hususu ihlal eden bir kimsenin konumuna bakılmaksızın suç faili olabileceğini göstermektedir. Yine bu suçun işlenmesi için önceden oluşturulmuş silahlı olsun veya olmasın bir örgüt veya çete kurulmasında zorunluluk olmadığı gibi olaydan önce Türkiye Cumhuriyeti Devleti'ne ve dayandığı temel ilkelere dayalı açıklamaları da kapsayan bildiriler dağıtılmış olması, olay sırasında sürekli olarak atılan sloganların başka olaylarda yasadışı örgüt elemanlarınca atılmış bulunan sloganlarla ayniyet göstermesi, bu örgütlerin el işaretlerinin yapılmış olması, bu eylemlerin aynı amaç ve strateji doğrultusunda ve bir organizasyon dahilinde gerçekleştirildiğini ortaya koymaktadır.

TCK'nın 146. maddesinde, fiilin bu suçu oluşturması bakımından gerekli ve zorunlu hareketlerin belirlenmediği, yalnızca cebren teşebbüs edenler sözcüklerinin kullanılması ile yetinildiği görülmektedir. Bu durumda 146. maddedeki hareketlerin ne olduğunun teşebbüsü deyiminden yararlanarak maddede öngörülen belirli neticelere yönelmiş, bu neticeleri yaratmaya elverişli icra hareketleri şeklinde anlaşılması gerekmektedir. Bir fiilin 146. maddeyi ihlal ettiğinin kabul edilebilmesi için kişinin somut eyleminin

objektif neticeyi yaratmaya elverişliliğinin saptanması ve bunun için de failin hukuka aykırı fiile kaldığı durumla maddede öngörülmüş olan netice arasında nedensellik bağı bulunması gerekir. Nedensellik bağının düşünce açısından kurulabilmesi somut fiilin hukuka aykırı neticeyi kapsayabileceğinin saptanmasına bağlıdır.

TCK'nın 146. maddesindeki suçun kasten işlenmesi zorunluluğunda ise kuşku yoktur. Bu belirleme failin Anayasa'da değişiklik yaratmak irade ve isteğiyle hareket etmesini zorunlu kılmaktadır. Burada kastın hukuka aykırı vasıtalar kullanılmasını da kapsadığını belirtmek gerekir. Ancak failin gerçekleştirmek istediği sonucun Anayasa'ya aykırı olup olmadığını bilip bilmemesi, bu konuda düşeceği yanlış, suç kastına ve dolayısıyla sonuca etkili değildir.

Olayımızda 7-9 saatlik uzun bir zaman süreci içerisinde güvenlik görevlilerince yapılmış olan çeşitli uyarılara rağmen dağılmayarak Hükümet Konağı'nın önünde bulunan güvenlik görevlilerinin kurduğu barikatın da zorlanıp devlet ve hükümetin ilde temsilci olan Vali'yi "Şerefsiz Vali, Vali İstifa" şeklinde yürüyüşler ve toplanmalar sırasında, Cumhuriyetçilik ve Laiklik ilkelerine aykırı biçimde 'Şeriat Gelecek, Zulüm Bitecek, Cumhuriyet'i Burada Kurduk, Burada Yıkacağız, Yaşasın Şeriat, Kahrolsun Laiklik, Şeriat İsteriz, Dinsiz Laikler" sloganlarının atılması, bir kısım işyeri, mesken ve araçların yakılması, "Yak Yak" sloganları altında güvenlik görevlilerinin kurduğu barikatın cebir kullanılmak suretiyle açılıp Otel'in yakılması suretiyle 35 kişinin öldürülmüş ve çok sayıda kişi ve güvenlik görevlisinin yaralanmış bulunması ve nihayet Türk İnkılabı'nın temel taşlarından birisi olan Sivas Kongresi'nin imzalandığı ve sonradan müzeye dönüştürülmüş bulunan bina ile önündeki Atatürk Heykeli'nin tahrip edilmiş olması, olayda kullanılan cebri bir kısım icra hareketlerinin TCK'nın 146. maddesinde belirtilen sonucunu yaratmaya elverişliliğinin ve Aziz NESİN'in düşünce ve davranışları bahane edilmek suretiyle Anayasal Düzen'in en önemli ilkelerinden olan, Cumhuriyetçilik ve Laiklik İlkeleri'nin ortadan kaldırılmasına yönelik bulunduğunu tüm açıklığı ile ortaya koymaktadır. TCK'nın 14. maddesinin 3. fıkrasındaki ise, 1. fıkrasında belirtilen suçun fer'i iştirak hali yönünden özel bir hüküm geliştirilmiştir.

Fıkranın düzenlenme biçimi, özelliğın iştiraki unsurlarına değil, neticelerine yönelik bulunduğunu açıkça ortaya koymaktadır.

Bu itibarla; bu fıkra hükmünün 2. fıkra dışına fer'i manevi ve maddi bütün eylemler için tabii söz konusudur.

Olayımızda, 146. maddenin 2. fıkrasında belirtilen suretler dışında, suç işlenmeden önce veya işlendiği sırada yasa dışı yürüyüş ve toplantılarda bölümler halinde yer alıp Cumhuriyetçilik ve Laiklik ilkelerini devlet düzeninden kaldırmaya yönelik sloganlar atarak, maddenin 1. fıkrasındaki amaç suçun işlenmesini kolaylaştırmak suretiyle fer'an katıldıkları anlaşılan kişiler hakkında bu fıkra hükmünün uygulanması gerekir.

Öğreti ile yine süreklilik gösteren yargısal kararlar da TCK'nın 146. maddesinde yer alan cebir ögesini gerçekleştirmek üzere, diğer bir deyişle bu maddedeki suçu işleme zaafı ile adam öldürüldüğünden yalnızca TCK'nın 146. maddesi hükmünün uygulanması gerektiği kabul edilmektedir.

Görüldüğü gibi sanıklar Durmuş TUFAN, Mevlüt ATALAY ve Ali KURT'un olay günü meydana gelen kanunsuz toplantı ve yürüyüş sırasında, haklarında mahkumiyet hükümleri kesinleşen diğer sanıklarla birlikte, güvenlik görevlilerince yapılmış olan çeşitli uyarılara rağmen dağılmadıkları, Hükümet Konağı'nın önünde bulunan güvenlik görevlilerinin kurduğu barikatı zorlayarak yardıkları, devlet ve hükümetin temsilcisi olan Vali'ye "Şerefsiz Vali, Vali İstifa" şeklinde, Cumhuriyetçilik ve Laiklik ilkelerine aykırı biçimde "Şeriat Gelecek Zulüm Bitecek, Cumhuriyet'i Burada Kurduk, Burada Yıkacağız, Yaşasın Şeriat, Kahrolsun Laiklik, Şeriat İsteriz, Dinsiz Laikler" şeklinde slogan attıkları, bir kısım işyerleri, mesken ve araçları yaktıkları, güvenlik görevlilerinin kurduğu barikatı cebir kullanmak suretiyle açtıkları, 35 kişinin öldüğü Madımak Otel'i ni taşıdıkları, Otel'in önündeki arabaları ters çevirip tahrip ettikleri, Madımak Otel'i'ne girerek Otel içindeki koltuk, masa, perde gibi eşyaları dışarıya attıkları ve bu eşyaların üzerine benzin dökerek Madımak Otel'i ni yakmak suretiyle 35 kişinin ölümüne, çok sayıda sivil kişi ve güvenlik görevlilerinin yaralanmasına sebebiyet vermişlerdir. Sanıklar ayrıca Türk İnkılabı'nın temel taşlarından birisi olan Sivas Kongresi'nin imzalandığı bina ile önündeki Atatürk Heykeli'ni tahrip etmişlerdir. Bu olgu dosyada mevcut delillerle sabittir Sanıkların sabit olan eylemleri TCK'nın 146/1. maddesinde belirtilen suçu oluşturmaya elverişlidir. Sanıkların sabit olan eylemleri vahimdir. Anayasal Düzen'i zorla değiştirmeye elverişlidir. Olayımızda, TCK'nın 146/1. maddesinde belirtilen Anayasal Düzen'i zorla bozmaya kalkışma suçunun maddi ve manevi unsurları olmuştur.

Sanıklar Ali KURT, Mevlüt ATALAY ve Durmuş TUFAN'ın yukarıda bahsedilen Pişmanlık Yasası'ndan faydalanma istekleri araştırılmış, Em-

niyet Genel Müdürlüğü'nün delil kısmında gösterilen cevabı yazısına nazaran bu sanıkların pişmanlıkla ilgili verdikleri ifadeler neticesinde, bahse konu olan olaylar hakkında yeterli bilgi ve belge vermedikleri, suçun işlenmesine engel olacak mahiyette çaba göstermedikleri, 4450 sayılı Yasa ile değişip 3419 sayılı Yasa hükümlerinden yararlanma koşulları mevcut olmadığından, sanıkların Pişmanlık Yasası'ndan faydalanma taleplerinin reddine karar verilmesi ve yukarıda bahsedildiği üzere eylemleri TCK'nın 146/1 maddesine uygun görüldüğünden sanıkların bu maddeden cezalandırılmalarına karar verilmelidir.

Sanıklar hakkında TCK'nın 59. maddesinin tatbik edilmeme nedenine gelince;

Daha önceki yapılan duruşmalarda sanıklar tarafından mahkeme heyeti hiçe sayılarak slogan atılmış, kavga çıkarılmış, mahkeme heyetine çıkmak, demir para, kalem vs. gibi cisimler atılmak suretiyle hakaret ve tehditte bulunulmuştur.

Madımak Otel'i ni yakmak suretiyle 35 kişiyi yakarak öldüren sanıklar, yanan kişilerin "Bizi kurtarın" çığlıklarına rağmen her hangi bir kurtarma hareketine girişmedikleri gibi güvenlik kuvvetlerinin ve itfaiyenin yanan kişileri kurtarma teşebbüsüne bile engel olmuşlardır.

Yanan kişilerin ölüm çığlıkları karşısında kılları kıpırdamayan sanıklar, şeriat yanlısı slogan atarak zevkle izlemişlerdir.

Yargıtay 1. Ceza Dairesi'nin 09.05.1967 tarih ve 1966/2612 Esas 1967/1219 karar sayılı inancında da belirtildiği gibi TCK'nın 59. maddesinin tatbiki mahkemenin takdirine bağlı olmakla beraber, bu takdir hakkı kullanılırken gösterilen takdir sebeplerinin makul ve makbul olması, hukuk kaidelerini zedelemeyecek ve kanunların esas, maksadına aykırı düşmeyecek, vicdanları rahatsız etmeyecek bir mahiyet taşıması gerekir.

Olayımızda ise, sanıklar hakkında TCK'nın 59. maddesinin tatbiki mümkün değildir. Bu madde tatbik edildiği takdirde kamu vicdanı rahatsız olur.

Bütün bu hususları göz önüne alarak, Mahkememiz TCK'nın 59. maddesinin tatbikine yer olmadığına karar vermiştir.

Yukarıda gerekçelere binaen, sanıklar hakkında anlatıldığı şekilde, aşağıdaki hüküm tesis olunmuştur.

HÜKÜM:

1. Sanıklar Ali KURT, Mevlüt ATALAY ve Durmuş TUFAN'ın 4450 sayılı Yasa ile değişik 3419 sayılı Yasa hükümlerinden (Pişmanlık Yasası'ndan) yararlanma talepleri hakkında, anılan yasanın koşulları oluşmadığından, sanıkların bu taleplerinin reddine,

2. Sanık Durmuş TUFAN'ın Anayasal Düzen'i zorla bozmaya kalkışmak suçu sabit görüldüğünden, eylemine uyan TCK'nın 146/1 maddesi gereğince idam cezası ile cezalandırılmasına,

Sanığın suç tarihinde 15 yaşını bitirip 18 yaşını bitermediği anlaşıldığından sanık hakkında TCK'nın 55/1 maddesinin tatbiki ile sanığa verilen ceza 20 yıla indirilerek sanığın neticeten 20 yıl ağır hapis cezası ile cezalandırılmasına,

TCK'nın 33. maddesi gereğince sanığın ceza süresince yasal kısıtlılık altında bulundurulmasına,

3. Sivas İli Merkez Çayboyu Mah. C: 0071, KSN: 0131, BSN: 0014'te nüf. kayıtlı Feyzullah oğlu, Arife'den olma, 18.05.1971 doğumlu, Ali KURT'un,

Sivas İli Altınyayla İlçesi, Kürkçüyurt Köyü, C: 0085, S: 04, KSN: 0001, BSN: 0052'de nüf. kayıtlı, Bekir Sıtkı oğlu, Ümmü'den olma, 03.03.1970 doğumlu, Mevlüt ATALAY'ın,

Anayasal Düzen'i zorla bozmaya kalkışmak suçları sabit görüldüğünden, eylemlerine uyan TCK'nın 146/1 maddesi gereğince neticeten her birinin ayrı ayrı idam cezası ile cezalandırılmalarına,

Sanıklar Mevlüt ATALAY ve Ali KURT hakkında TCK'nın 31 ve 33. maddelerinin tatbikine,

Suçun işleniş şekli, yeri, zamanı, sanıkların duruşmadaki hal ve davranışları, sanıkların eylemlerinin vehameti göz önünde tutularak tüm sanıklar hakkında TCK'nın 59. maddesinin tatbikine takdiren mahal olmadığına,

Tutuklu sanıkların gözetim ve nezarete geçirdikleri günlerin TCK'nın 40. maddesi mahsubunun infazda nazara alınmasına,

Sanıklara verilen ceza miktarı göz önünde tutularak sanıkların tutukluluk hallerinin devamına, hüküm özetinin ilgili cezaevi müdürlüğüne gönderilmesine,

Aşağıda müfredatı yazılı (10.500.000.-)TL yargılama giderinin sanıklardan müteselsilen tahsili ile hazineye irat kaydına,

İsteğine uygun, Yargıtay yolu re'sen açık olmak üzere oybirliği ile ve-

rilen karar, sanıklardan Durmuş TUFAN ve Ali KURT'un yüzlerine karşı, diğer sanık Mevlüt ATALAY'ın gıyabında DGM. C. Savcısı Hakan KIZILARSLAN'ın huzurunda açıkça okunup usulen anlatıldı.

04.04.2002

BAŞKAN: 20156 ÜYE: 18454 ÜYE: 20641 KATİP: 100

MASRAF BEYANI

CİNSİ	MİKTARI
TEBLİGAT	3.500.000.-TL.
POSTA	7.000.000.-TL.
TOPLAM	10.000.000.-TL.

T.C.
YARGITAY
9. Ceza Dairesi

09.01.2003
Bşk. 20156

Y A R G I T A Y İ L A M I

Esas No : 2002/1700
Karar No : 2002/1875
Tebliğname No : 9/89726

Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nı cebren ilgaya teşebbüs suçundan sanıklar Ali KURT, Durmuş TUFAN ve Mevlüt ATALAY'ın bozmaya uyularak yapılan yargılamaların sonunda; mahkumiyetlerine dair Ankara 1 No'lu Devlet Güvenlik Mahkemesi'nde verilen 04.04.2002 gün ve 2001/83 Esas, 2002/59 karar sayılı sanıklar yönünden re'sen de temyize tabi olan hükmün Yargıtay'ca incelenmesi sanıklar tarafından istenilmiş olduğundan, dava evrakı C. Başsavcılığı'ndan tebliğname ile daireye gönderilmekle incelenerek gereği düşünüldü:

Bozmaya uyularak toplanan deliller karar yerinde incelenip, sanıklar Ali KURT, Mevlüt ATALAY ve Durmuş TUFAN'ın mensubu bulundukları silahlı çete niteliğindeki örgütün Türkiye Cumhuriyeti Devleti Anayasası'nı zorla değiştirip, yerine dini esaslara dayalı bir sistem getirmek şeklindeki amacına yönelik olarak vehamet arz eden olaylara fiilen katıldığıının sübutu kabul ve eylemin amaç suçun işlenmesi doğrultusundaki örgütsel bağlılık ile ülke genelindeki organik bütünlüğe göre, soruşturma sonuçları-

na uygun şekilde vasfı tayin edilmiş, cezayı azaltıcı sebebin niteliği takdir kılınmış, savunmaları inandırıcı gerekçelerle reddedilmiş, incelenen dosyaya nazaran verilen hükümde bir isabetsizlik görülmemiş olduğundan re'sen de temyize tabi kararda sanıklar vekilinin yerinde görülmeyen sair temyiz itirazlarının reddine; Ancak:

1. Sanık Durmuş TUFAN hakkında;

1.1.2002 tarihinde yürürlüğe giren 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu'nun 471. maddesiyle, TCK'nın 33. maddesinde yapılan zımni değişiklik nedeniyle "hapis halinin sona erdirilmesine kadar" yerine "ceza süresince" yasal kısıtlılık halinde bulundurulmasına karar verilmesi,

2. Sanıklar Mevlüt ATALAY ve Ali KURT hakkında hüküm tarihinden sonra yürürlüğe giren 4771 sayılı Çeşitli Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun'un 1/A. maddesi uyarınca idam cezalarının müebbet ağır hapis cezalarına dönüştürülmesinin gerekmesi bozmayı icap ettirmiş olup;

Hükmün bu sebeplerden dolayı bozulmasına, bu cihetlerin yeniden duruşma yapılmaksızın CMUK'nun 322. maddesine göre düzeltilmesi mümkün bulunduğundan, sanık Durmuş TUFAN hakkında hüküm fıkrasındaki "ceza süresince yasal kısıtlılık altında bulundurulmasına" cümlesinin çıkarılarak yerine "hapis halinin sona ermesine kadar yasal kısıtlılık altında bulundurulmasına", Sanıklar Mevlüt ATALAY ve Ali KURT hakkında ise "idam cezası" ile cezalandırılmaları yerine "müebbet ağır hapis cezası ile cezalandırılmalarına" denilmek suretiyle, diğer yönleri doğru bulunan hükmün istem gibi düzeltilerek onanmasına 26.09.2002 gününde oybirliği ile karar verildi.

Başkan
H. GERÇEKER

Üye
A.İ. HEKİMOĞLU

Üye
Ş. ŞENOL

Üye
N. SEBER

Üye
M. ACAR

T.C.
YARGITAY
Ceza Genel Kurulu

Esas No:	Karar No:	İtirazname:	TUTUKLU
2002/9?266	2002/394	89726	

YARGITAY KARARI

Kararı Veren	
Yargıtay Dairesi	: 9. Ceza Dairesi
Mahkemesi	: ANKARA 1 No’lu DGM
Günü	: 04.04.2002
Sayısı	: 83-59
Davacı	: K.H.
Katılan	: Metin GEDİK ve arkadaşları.
Sanık	: Durmuş TUFAN
Temyiz Eden	: Re’sen ve sanık.

Anayasal Düzen’i zorla değiştirmeye kalkışmak suçundan sanık Durmuş TUFAN’ın TCY’nin 146/1 ve 55/1. maddeleri uyarınca 20 yıl ağır hapis cezasıyla cezalandırılmasına, 4450 sayılı Yasa ile değişik 3419 sayılı Yasa hükümlerinin koşulları oluşmadığından uygulanmamasına, hakkında TCY’nin 31 ve 33. maddelerinin uygulanmasına ilişkin Ankara 1 No’lu Devlet Güvenlik Mahkemesi’nce verilen 4.4.2002 gün 83/59 sayılı hüküm, re’sen temyize tabi olmasının yanında, sanık tarafından da temyiz olunmakla, dosyayı inceleyen Yargıtay 9. Ceza Dairesi’nce 26.09.2002 gün ve

1700/1875 sayı ile;

1.1.2002 tarihinde yürürlüğe giren 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu'nun 471. maddesiyle TCK'nın 33. maddesinde yapılan zımî değişiklik nedeniyle "hapis halinin sona erdirilmesine kadar" yerine "ceza süresince" yasal kısıtlılık altında bulundurulmasına karar verilme isabetsizliğinden bozulması, ancak bu husus yeniden duruşma yapılmaksızın CMUK'nun 322. maddesine göre de düzeltilmesi mümkün bulunduğundan, hüküm fıkrasındaki ceza süresince yasal kısıtlılık altında bulundurulmasına" cümlesinin çıkarılarak yerine "hapis halinin sona ermesine kadar yüsül kısıtlılık altında bulundurulmasına" denilmek suretiyle, diğer yönleri doğru olan hükmün düzeltilerek onanmasına karar verilmiştir.

Yargıtay C. Başsavcılığı'nca 16.10.2002 gün ve 98726 sayı ile;

"4771 sayılı Kanun'un 1. maddesi ile; savaş ve çok yakın savaş tehdidi hallerinde işlenen suçlar haricinde idam cezası kaldırılmış yerine müebbet ağır hapis cezası konulmuştur.

Bu ana düzenlemeye paralel biçimde idam cezasını varlığını sürdürdüğü suçlar hakkında uyulanma kabiliyetlerinin devamını temin amacı ile (a) ve (b) bentlerinde kanun maddelerinde yer alan idam cezasına ilişkin hükümler saklı tutulmuştur.

Elde bulunan dosyada atılı suçun temas ettiği TCK'nın 146/1 maddesinde öngörülen idam cezası kaldırılıp yerine müebbet ağır hapis cezası konulduğundan, TCK'nın 2. maddesi uyarınca lehe sonuç doğuran yeni kanun hükmü sanık hakkında uygulanmalı ve buna göre de önce temel ceza müebbet ağır hapis olarak yeniden belirlenmeli bunun üzerinden TCK'nın 55. maddesinin 1. fıkrası 2. bendinde öngörülen indirim uygulanarak sonuç cezaya ulaşılmalıdır.

Başsavcılığımıza gelen dosyalardan bazı mahkemelerce de yukarıda açıklanan yorum doğrultusunda, sadece idam cezası ile neticelenenler değil kanuni ve takdiri nedenlerle indirim uygulanarak idamın başka bir cezaya dönüştürüldüğü kesinleşmiş ilamların da yeniden ele alınıp hüküm oluşturulduğu, örneğin kanun değişikliğinden önce hakkında TCK'nın 125. maddesi uyarınca idam cezası verilip 59. madde uygulanmak suretiyle müebbet ağır hapis cezası tayin olunan bir hükümlü hakkında duruşma açılarak bu kez temel ceza müebbet hapis olarak belirlenip 59. madde bunun üzerine uygulanarak 30 yıl ağır hapis cezasına dönüştürüldüğü anlaşılmaktadır" gerekçesiyle itiraz yasa yoluna başvurularak, Özel Daire onama kararının kaldırılıp, Yerl Mahkeme Hükmü'nün bozulmasına karar verilmesi istenilmiş-

tir.

Dosya, Birinci Başkanlığa gönderilmekle, Ceza Genel Kurulu'na okundu, gereği konuşulup düşünüldü.

CEZA GENEL KURULU KARARI

Sanığın Anayasal Düzen'i zorla değiştirmeye kalkışmak suçundan TCY'nin 146/1 ve 55/1 maddeleri uyarınca 20 yıl hapis cezasıyla cezalandırılmasına karar verilen olayda; Özel Daire ile Yargıtay C. Başsavcılığı arasında oluş ve sübutta bir uyuşmazlık bulunmayıp, çözülecek sorun 4771 sayılı Yasa'nın 1. maddesi ile uygulama yapılırken, indirim maddelerini müebbet ağır hapis cezası mı, yoksa idam cezası mı esas alınarak uygulanması gerektiği noktasında toplanmaktadır.

3.10.2001 tarihinde kabul edilip, 17.10.2001 gün ve 24556 sayılı mükerres Resmi Gazete'de yayımlanarak aynı gün yürürlüğe giren 4709 sayılı yasanın 15. maddesi ile Anayasa'nın 38. maddesinde eklenen ek fıkra; "savaş, çok yakın savaş tehdidi ve terör suçları halleri dışında ölüm cezası"nın verilemeyeceği Anayasal bir norm olarak kabul edilmiştir.

Bu düzenleme doğrultusunda 3.8.2002 tarihinde kabul edilip, 9.8.2002 gün ve 24841 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak aynı gün yürürlüğe giren 4771 sayılı Yasa'nın 1/A maddesi ile; savaş çok yakın savaş tehdidi hallerinde işlenmiş suçlar için öngörülen idam cezaları hariç olmak üzere, Türk Ceza Yasası, 1918 sayılı Kaçakçılığın Men ve Takibine Dair Yasa ve 6831 sayılı Orman Yasası'nda yer alan idam cezaları müebbet ağır hapis cezasına dönüştürülmüş, maddenin (a) bendinde ise, TCY'nin 47, 50, 51, 55, 58, 59, 61, 62, 64, 65, 66, 451, 452, 462 ve 463. maddeleri ile 2253 sayılı Yasa'nın 12. maddelerinin idam cezasına ilişkin hükümlerinin saklı olduğu hükme bağlanmıştır.

Maddedeki düzenlemeden, metninde iyi ifade edilmemiş olsa bile, idam cezaları müebbet ağır hapis cezasına dönüştürülenler hakkında 4771 sayılı Yasa'nın 1/a madde ve bendinde belirtilen nedenlerden dolayı yapılacak indirimlerde idam cezalarına ilişkin indirim oranlarının korunmuş olduğu açıkça anlaşılmaktadır.

Nitekim, bu husus yasa koyucu tarafından, maddenin değişiklik gerekçesinde örnekleme de yapılmak suretiyle, "Maddeyle, bu kanun hükümlerine göre idam cezasından müebbet ağır hapis cezasına dönüştürülmüş olanlar hakkında Türk Ceza Kanunu'nun idam cezasına ilişkin 47, 50, 51, 55,

58, 59, 61, 62, 64, 65, 66, 102, 112, 451, 452, 462 ve 463. maddeleri ile 2253 sayılı Çocuk Mahkemeleri'nin Kuruluşu, Görev ve Yargılama Usulleri hakkında Kanun'un idam cezasına ilişkin 12. maddesi hükümleri saklı tutularak idam cezasından dönüştürülen müebbet ağır hapis cezasına mahkum olanlar hakkında bu hükümlerin uygulanmasına aynen devam edileceği vurgulanmaktadır. Maddeye göre, örneğin ilgili kanun maddesinde idam cezasını gerektiren bir suç eksik teşebbüs derecesinde işleyen fail hakkında 765 sayılı Kanun'un 61. maddesinin 1. fıkrasının uygulanması sonucunda, idam cezası için öngörülen indirim, idam cezasından çevrili müebbet ağır hapis cezası için de uygulanacak ve fail hakkında 15 seneden 20 sene kadar ağır hapis cezasına hükmolunacaktır." şeklinde açıklanmıştır.

Görüldüğü gibi yasa koyucu tarafından 4771 sayılı Yasa'nın 1. maddesi ile savaş ve çok yakın savaş tehdidi halleri dışında işlenmiş suçlar ayırık olmak üzere, TCK, 1918 sayılı Yasa ve 6831 sayılı Yasa'da yer alan idam cezaları müebbet ağır hapis cezasına dönüştürülmüş ise de; dönüştürülen bu ceza, TCY4'nin 13. maddesinde düzenlenen müebbet ağır hapis cezasından farklı bir indirim ve infaz rejimine tabi tutularak, bu şekilde eylem ve ceza adaleti arasındaki denge sağlamaya çalışılmıştır. Yasa koyucu tarafından açık olarak düzenlenen bir hususta, yasaya ve yasa koyucunun amacına aykırı bir yorum yapılarak, indirimlerde müebbet ağır hapis cezasının esas alınacağından söz etmek olanaklı değildir.

Yasada soyut olarak ifade edilen hükmün kolay anlaşılabilmesi halinde, içeriğinin belirlenmesi açısından yorum yapmakta gereklilik bazen de zorunluluk bulunmakta ise de anılan düzenleme yorum getirmeyecek ölçüde açık ve kesindir.

Bu itibarla sanığın TCY'nin 146/1 ve 55. maddeleri uyarınca 20 yıl ağır hapis cezasıyla cezalandırılmasına ilişkin yerel mahkeme uygulanması doğru olup, bu hükmü onayan Özel Daire kararında da bir isabetsizlik bulunmadığından, Yargıtay C. Başsavcılığı itirazının reddine karar verilmelidir.

Sonuç: Açıklanan nedenlerle; Yargıtay C. Başsavcılığı itirazının reddine, dosyanın yerine gönderilmek üzere Yargıtay C. Başsavcısı tevdiine, 19.11.2002 günü oybirliği ile karar verildi.

Mater KABAN
Birinci Başkanvekili

M. Naci ÜNVER
8. CD Başkanı

M. Birsin TÜZİNAL
3. CD Başkanı

Koparan BAŞAL
7. CD Başkanı

Görol KINIK
5. CD Başkanı

M. Fadıl İNAN
4. CD Başkanı

Mustafa AYDIN
6. CD Başkanı

Osman ŞİRİN

Muhittin MIHÇAK

İsmet KÜRÜMOĞLU

Seydi YETKİN

Nedim BARAN

Yücel TEZEL

M. Turgut OKYAY

Osman YAŞAR

Mahmut GÜL

Türker İÇELLİ

Mahmut ACAR

Ali TURHAN

Hamdi Yaver AKTAN

Özden TÖNÜK

Ahmet ÖZTEL

Kubilay TAŞDEMİR

Ali GÜZEL

ANKARA 1 NO'LU DGM SAYIN BAŞKANLIĞI'NA

KONU : 4959 Sayılı Yasa'dan yararlanmak isteğinde bulunan sanıkların taleplerine ilişkin görüşlerimizin ve duruşmaya davet edilme istemimizin sunulmasıdır.

AÇIKLAMA : Kamuoyuna “SİVAS KATLİAMI DAVASI” olarak yansımış olan ve Mahkemenizin 1996/84, 1999/5 ve 2001/83 Esas sayılı dosyaları nedeni ile hükümlü bulunan 48 sanık, 4959 Sayılı “**TOP-LUMA KAZANDIRMA YASASI**”ndan yararlanmak istemi ile Mahkemenize başvurmuş bulunmaktadır.

Mahkemeniz, isteme ilişkin olarak, 20.08.2003 günlü yazıları ile DGM Cumhuriyet Başsavcılığı'na görüş sormuştur. DGM Cumhuriyet Başsavcılığı, aynı tarihli yanıtında;

“Hükümlülere isnat edilen suçun vasfı ve mahiyeti, yargılama safahatındaki beyanları ile delil durumu itibarıyla haklarındaki infazların durdurulmasına yer olmadığı, talepleriyle ilgili savunmalarının alınmasına karar verilmesi gerektiği düşünülmüştür.”

diyerek, sanıkların salınma istemlerinin reddini istemiş, ancak beyanlarının değerlendirilmesi için savunmalarının alınmasına karar verilmesini beyan etmiştir.

Mahkemeniz, bu görüşün alınmasının ardından 25.08.2003 günü tensiple, sanıkların, bulundukları yer mahkemelerinden ayrıntılı beyanlarının talimatla istenilmesine, bu beyanlara göre de İçişleri Bakanlığı Emniyet Genel Müdürlüğü'nden görüş sorulmasına karar vermiş ve duruşma günü olarak 25.09.2003 gününü belirlemiştir.

Kaçak olarak yurt dışında bulunan Adem AĞABEKTAŞ, Metin CEYLAN, Sedat YILDIRIM, Ethem CEYLAN ve Mehmet YILMAZ'ın ifade-

lerinin ise yurt dışından iade edilmelerinden sonra saptanmasına karar verilmiştir.

Bu davaların müdahil avukatları olarak, öncelikle açılan duruşmaya davet edilmemiz gerektiğini bilgilerinize sunmak isteriz.

KATILAN VEKİLLERİ, DURUŞMAYA DAVET EDİLMELİDİR

Sanıkların 4959 Sayılı Yasa'dan yararlanmak istemleri üzerine duruşma açılması, yargılama faaliyetinin devamı anlamına gelmektedir. Toplum Kazandırma Yasası, bir af yasası değildir. Yasa'nın amacı, bu Yasa'dan yararlanmak isteyen her sanığın, her halükarda özgürlüğünü kazanmasının sağlanması da değildir. **Yasa'da güdülen amaç, sanıkların işledikleri suç nedeni ile nedamet getirmeleri, böylece suça katılmış ancak ele geçmemiş sanıkların yakalanmalarının sağlanması ve yeni suçların işlenmesinin engellenmesidir.** Bu amaç, 4. maddenin c fıkrasında açıkça ifade edilmiş bulunmaktadır. 4. maddede **“topluma kazandırma”**, yukarıda sıraladığımız koşullara bağlanmıştır. Hatta bununla da yetinilmemiş, yasadan yararlanmak isteyenlerin **“KONUM VE FAALİYETLERİ”**ne göre de ayrı bir değerlendirme ölçütü getirmiştir. **Aksi, yasayı bir af yasası haline getirir ki, böyle bir yasanın çıkarılması tamamen farklı usul hükümleri ile olanaklıdır.** Hal böyle olunca, mahkeme verilen anlatımlara ilişkin yeni bir araştırma ve dolayısı ile yargılama eylemine girecektir. Bu durumda, suçtan zarar görenin duruşmada bulunmaması, **AİHS'nin SİLAHLARIN EŞİTLİĞİ PRENSİBİ'nin** korunarak **ADİL YARGILAMA** şartının sağlanması yönünden de zorunludur.

SANIKLAR, 4959 SAYILI YASA'DAN YARARLANAMAZ

Yukarıda sunmuş olduğumuz görüşlerimiz, sanıkların dilekçeleri üzerine Mahkemenizin duruşma açmış olması nedeni ile usule ilişkin olmak üzere belirtilmiştir. Ancak, aşağıda sunacağımız nedenlerle, sanıkların bu yasadan yararlanmalarının olanaksız olduğu inancındayız.

4959 Sayılı Yasa'nın **“Amaç”** başlıklı 1. maddesinde bu Yasa'nın amacı şu cümle ile ifade edilmektedir.

“Bu kanunun amacı, siyasi ve ideolojik amaçla su işlemek için kurulmuş, TERÖR ÖRGÜTLERİ MENSUPLARININ topluma yeniden

kazandırılmasıdır.”

Yasa’nın 2. maddesinin son fıkrasında ise;

“Bu kanunda geçen terör örgütü terimi, siyasi ve ideolojik amaçla suç işlemek üzere kurulmuş, 01.03.1926 tarihli TCK ile Ceza hükümlerini içeren özel kanunlarda geçen teşekkül, cemiyet, silahlı cemiyet, çete veya gizli ittifakı kapsar.”

denilmektedir.

Bilindiği gibi, anılan yasadan yararlanmak isteyen bu dava sanıkları, TCY’nin 146. maddesinin 1 ve 3. fıkrasını ihlal ettikleri savı ile ceza almış bulunmaktadırlar. Sanıklar, duruşmalar süresince örgüt üyeliği iddiasını reddetmişler ve eylemin bir örgütün disiplini içinde olmadığını ifade etmişlerdir. Katılanlar olarak bu davada sürekli yinelediğimiz, **“Sivas Katliamı, çok sayıda şeriatçı örgütün koalisyonu ile gerçekleşmiştir.”** savımız, sanıklar ve avukatlarınca reddedilmiştir. Ne yazık ki Mahkemeniz de TCY’nin 146. maddesinin ihlali konusunda yerinde bir karar vermiş olmasına karşın, sanıkların örgüt üyeliği konusunda bir hüküm vermemiştir.

Bu nedenle gerekçeli kararda, sanıkların herhangi bir örgütle somut bağından söz edilmemiş, suçun planlayıcısı ve işleyeni olarak, bir örgüt adına atıf yapılmamıştır. Bilindiği gibi, **“örgüt üyeliği”** suçunun kanıtlanabilmesi için öncelikle üye olunduğu iddia edilen örgütün varlığı saptanacaktır. Daha sonra da örgütle birey arasındaki somut ilişki aranacaktır. Ayrıca eylemcinin bu ilişkiyi **“örgütün amacını bilerek”** kurması gerekecektir. Mahkemeniz, bizim iddialarımızın aksine olay ve sanıklarla somut bir örgüt ya da örgütler koalisyonu ilişkisi saptanamamıştır.

Sanıkların, bugün gündeme getirdikleri 4959 Sayılı Yasa’dan yararlanmak istemi, ile kesin bir hükmün değişmeyeceğine de güvenerek açıkça **“Takiyye”** yapılmakta ve sanıkların bir bölümü, başvuru dilekçelerinde kendilerinin örgüt üyesi sayılmaları gerektiği açıklamalarında bulunarak yasadan yararlanmak istemektedirler. Oysa, TCY’nin 146. maddesi incelendiğinde de görüleceği gibi, yasa metninde, **“örgüt, örgüt üyeliği, silahlı cemiyet, çete, silahlı çete veya gizli ittifak”**tan söz edilmemekte, suçun öznesi olarak, **“teşebbüs edenler, teşvik edenler ve iştirak edenler”** gösterilmektedir. TCY’nin 146. maddesinde tanımlanan suçun işlenebilmesi

için eylemcinin “örgüt ya da çete üyeliği” zorunlu bir unsur değildir.

Kaldı ki, 1 No’lu DGM Başkanlığı’nın sanıkların eylemlerini, TCY’nin 146. maddesi içinde kabul ederek mahkumiyetlerine hükmettiği, 27.11.1997 gün, 1996/84 Esas, 1997/199 karar sayılı, gerekçeli kararların-da aynen şu açıklama yer almaktadır:

“TCK’nin 146. maddesinde teşebbüs edenler deyiminin kullanılmış olması, suçun işlenmesi bakımından şahıs itibariyle bir ayırım yapılmadığını ortaya koymaktadır. Maddenin koruduğu değeri yukarıda değinilen niteliği de korunan hususu ihlal eden bir kimsenin konumuna bakılmaksızın suç faili olabileceğini göstermektedir. Yine bu suçun işlenmesi için önceden oluşturulmuş silahlı olsun veya olmasın bir örgüt veya çete kurulmasında zorunluluk olmadığı gibi, olaydan önce Türkiye Cumhuriyeti Devleti’ne ve dayandığı temel ilkelere dayalı açıklamaları da kapsayan bildiri-lerin dağıtılmış olması, olay sırasında sürekli olarak atılan sloganların başka olaylarda yasadışı örgüt elemanlarınca atılmış bulunan sloganlarla aynıyet göstermesi, bu örgütlerin el işaretlerinin yapılmış olması bu eylemlerin aynı amaç ve strateji doğrultusunda ve bir organizasyon dahi-linde gerçekleştirildiğini ortaya koymaktadır.

TCK’nin 146. maddesinde fiilin bu suçu oluşturmaları bakımından gerekli ve zorunlu hareketlerin belirlemediği yalnızca cebren teşebbüs edenler sözcüklerinin kullanılması ile yetinildiği görülmektedir. Bu durumda 146. maddedeki hareketin ne olduğunun teşebbüs deyiminden yararlanarak maddede öngörülen belirli neticelere yönelmiş bu neticeleri yaratmaya elverişli icra hareketleri şeklinde anlaşılması gerekmektedir. Bir fiilin 146. maddeyi ihlal ettiğinin kabul edilmesi için kişinin somut eyleminin objektif neticeyi yaratmaya elverişliliğinin saptanması ve bunun için de failin hukuka aykırı fiile kaldığı durumla maddede öngörülmüş olan netice arasında nedensellik bağı bulunması gerekir. Nedensellik bağının düşünce açısından kurulabilmesi somut fiilin hukuka aykırı neticeyi yaratabileceğinin saptanmasına bağlıdır.

TCK’nun 146. maddesindeki suçun kasten işlenmesi zorunluluğunda ise kuşku yoktur. Bu belirleme fiilin Anayasa’da değişiklik yaratmak irade isteği ile hareket etmesini zorunlu kılmaktadır. Burada kastın hukuka aykırı vasıtalar kullanılmasını da kapsadığını belirtmek gerekir. Ancak, failin gerçekleştirmek istediği sonucun Anayasa’ya aykırı olup olmadığını bilip bilmemesi bu konuda düşeceği yanlış suç kastına ve dolayısıyla sonuca et-

kili değildir.

Olayımızda 7-8 saatlik uzun bir zaman süreci içerisinde güvenlik görevlilerince yapılmış olan çeşitli uyarılara rağmen dağılmayarak Hükümet Konağı'nın önünde bulunan güvenlik görevlilerinin kurduğu barikatın da zorlanıp devlet ve hükümetin ilde temsilcisi olan Vali'ye **"Şerefsiz Vali!, Vali İstifa!"** şeklinde yürüyüşler ve toplanmalar sırasında Cumhuriyetçilik ve Laiklik ilkelerine aykırı biçimde **"Şeriat Gelecek Zulüm Bitecek!, Cumhuriyet'i Burada Kurduk Burada Yıkacağız!, Yaşasın Şeriat!, Kahrolsun Laiklik!, Şeriat İsteriz!, Dinsiz Laikler!"** sloganlarının atılması, bir kısım işyeri, mesken ve araçların da yakılması, **"YAK!, YAK!"** sloganları altında güvenlik görevlilerinin kurduğu barikatın cebir kullanılmak suretiyle açılıp otelin yakılması suretiyle 35 kişinin öldürülmüş ve çok sayıda kişiyi ve güvenlik görevlisinin yaralanmış bulunması ve nihayet Türk İnkılabı'nın temel taşlarından birisi olan Sivas Kongresi'nin imzalandığı ve sonradan müzeye dönüştürülmüş bulunan bina ile önündeki Atatürk Heykeli'nin tahrip edilmiş olması, olayda kullanılan cebri bir kısım icra hareketlerinin TCK'nun 146. maddesinde belirtilen sonucu yaratmaya elverişliliğinin ve Aziz NESİN'in düşünce ve davranışları bahane edilmek suretiyle Anayasal düzenin en önemli ilkelerinden olan Cumhuriyetçilik ve Laiklik ilkelerinin ortadan kaldırılmasına yönelik bulunduğunu tüm açıklığıyla ortaya koymaktadır.

TCK'nun 146. maddesinin 3. fıkrasında ise 1. fıkra da belirtilen suçta fer'i iştirak hali yönünden özel bir hüküm geliştirilmiştir.

Fıkranın düzenleme biçimi özelliğın iştiraki unsurlarına değil, neticelerine yönelik bulunduğunu açıkça ortaya koymaktadır. Bu itibarla bu fıkra hükmünün 2. fıkra dışında fer'i manevi ve maddi bütün eylemler için tatbiki sözkonusudur.

Olayımızda 146. maddenin 2. fıkrasında belirtilen suretler dışında suç işlenmeden önce veya işlendiği sırada yasadışı yürüyüş ve toplantılarda bölümler halinde yer alıp Cumhuriyetçilik ve Laiklik ilkelerini devlet düzeninden kaldırmaya yönelik sloganlar atarak maddenin 1. fıkrasındaki amaç suçun işlenmesini kolaylaştırmak suretiyle fer'an katıldıkları anlaşılan kişiler hakkında bu fıkra hükmünün uygulanması gerekir."

Sunduğumuz bu saptama, sanıkların ve vekillerinin iddialarının tamamen gerçek dışı olduğunu göstermektedir.

Sanıklar, başvuru dilekçelerinde; ayrıca TCY'nin 146. maddesinin

3713 Sayılı TMY kapsamında olduğu bu nedenle de yasadā yararlanmaları gerektiği savındadırlar. Bu savlarını kanıtlamak için de 146. maddenin, TMY'nin 3. maddesinde “**terör suçu**” olarak yer aldığını ifade etmektedirler. Bu iddiaları da yasadā yararlanmalarına olanak sağlamaya yetmeyecektir. Çünkü 4959 Sayılı Yasa'nın “**Kapsam ve Tanım**” başlıklı 2. maddesinde “**terör suçuna katılanlar**” değil, “**Terör Örgütü Mensubu**” olanlardan söz edilmektedir. “**Terör**” genel bir deyimdir. Daha da önemli olarak, 4959 Sayılı Yasa'da, 3713 Sayılı Yasa'ya herhangi bir atıf yapılmamaktadır.

Bu durumda Mahkemenizce yapılması gereken, istemin yasa kapsamında olmadığı saptaması ile dilekçelerin reddine karar vermek olmalıydı. Ne yazık ki hem Mahkemeniz, hem de Cumhuriyet Savcılıkları; istemin, “Yasa'nın 6. Maddesine göre araştırılması” konusunda işlem yapmış bulunmaktadır. Bu durumda, aleni olması gereken duruşmanın açılması kararı ile, anılan Yasa'nın 6. maddesinde aranan gizlilik kuralı birbiriyle çelişmektedir. Bu çelişkiye rağmen, Mahkemeniz, duruşma açtığı ve sanık vekilini de duruşmaya davet ettiğine göre katılan tarafların duruşmaya çağırılması usul hukukumuzda ve adil yargılama ilkelerine uygun olacaktır.

İSTEM SONUCU : Yukarıda açıkladığımız nedenlerle, öncelikle, sanıkların 4959 Sayılı Yasa'dan yararlanmalarının olanaksız olduğuna karar verilmesini, aksi karar alınacaksa, duruşmaya davet edilmemiz için gereğinin yapılmasını saygı ile dilerim.

KATILAN VEKİLLERİ

ANKARA 11. AĞIR CEZA MAHKEMESİ
Kanalı İle

Dosya No: 2004/2009 ve diğer D. İş.

5190 SAYILI YASA İLE YETKİLİ;
İSTANBUL NÖBETÇİ AĞIR CEZA MAHKEMESİ
BAŞKANLIĞINA

KONU: Ankara 11. Ağır Ceza Mahkemesi'nin Değişik İş kararları ile Yalçın KEPENEK, İlhami ÇALIŞKAN, Metin ASAMAKA, Ali TEKE, Metin YOKUŞ, Temel TOY, Bülent KARAYİĞİT, Serhat ÖZGENTÜRK, Gazi TUFAN, Y. Ziya ELİŞ, Ünal BERKA, Ahmet KAŞKAYA, Hayrettin GÜL, Ali ÖZER haklarında verilmiş olan CEZALARININ TEHİRİ kararlarının itirazen kaldırılması istemidir.

TEBLİĞ T. : Karar tarafımıza tebliğ edilmemiştir. 19 Kasım 2004 günlü, 28898 Sayılı Cumhuriyet Gazetesi'nin "Yeni TCK Afları Sürüyor" başlıklı haberi yoluyla öğrenilmiş ve yasal süre içinde itiraz edilmiştir.

AÇIKLAMA: Kamuoyuna "Sivas Katliamı Davası" olarak yansımış olan Ankara 11. Ağır Ceza Mahkemesi'nin (Eski Ankara 1 Nolu DGM) 1996)84 - 199/5 Esas Sayılı dosyasında, TCY'nın 146/3. maddesine aykırı davrandıkları sabit bulunarak cezalandırılmış olan hükümlüler hakkında, Ankara 11. Ağır Ceza Mahkemesi tarafından verilmiş olan İNFAZIN TEHİRİ KARARLARININ aşağıda sunacağımız nedenlerle itirazen kaldırılmasını talep ediyoruz.

İTİRAZ NEDENLERİ VE HUKUKSAL DAYANAKLAR

Anılan kararlar incelendiğinde görüleceği gibi Mahkeme;

“1- 01.04.2004 günü yürürlüğe girecek olan 5237 Sayılı TCY’nda, TCK’nun 146/3. maddesinin doğrudan bir karşılığı olmadığı,

2- Karşılığı var ise bunun daha mı lehe yoksa daha mı aleyhe bir düzenleme getirdiği hususlarının araştırma, tartışma ve yorum gerektirdiği,

3- Yeni düzenlemenin hükümlünün mahkumiyetine konu cezayı ağırlaştırması durumunda aleyhe düzenlemenin geçmişe uygulanamayacağı,

4- Lehe bir düzenleme halinde ise bunun hemen uygulanacağı, bu durumda ortada şüpheli bir durum olduğu, oluşan şüpheli bu durumu hükümlü lehine yorumlayarak cezasının büyük bir kısmını infaz olunduğu da görülmekle lehe bir uygulama halinde hükmün infazının devamının hükümlünün mağduriyetine neden olabileceği, sonuç ve kanaatine varıldığı” gerekçesiyle CMUK’nun 402. maddesi gereğince, cezaların tehirine karar vermiştir.

ESASA İLİŞKİN İTİRAZLARIMIZ

Öncelikle şunu belirtmek isteriz ki yukarıdaki gerekçelere katılmamız mümkün değildir. Savcılık Makamı’nın ve Mahkeme’nin, hükmün tefsirinde tereddüt hasıl olduğu yolundaki gerekçeleri hukuka uygun olmaktan uzaktır. 5237 Sayılı TCK’nun 309. Maddesinde, TCY’nın 146. maddesinde tanımlanan suç, açıkça yer almıştır. Bu maddede 765 Sayılı TCK’nun 146/3. fıkrasını karşılayan bir hükmün yer almadığı doğrudur. Ancak, 309. Maddenin gerekçesi incelendiğinde, 3. fıkrayı ifade eden ve fer-i iştirak halini de 309/1. fıkra içinde kabul eden açık anlatımlar bulunmaktadır.

Ayrıca 5237 Sayılı Yasa’nın suça iştirak ana başlıklı, 307. Maddesinde:

“Suçun kanuni tanımında yer alan fiili birlikte gerçekleştiren kişilerden her biri fail olarak sorumlu olur.

Suçun işlenmesinde bir başkasını araç olarak kullanan kişi de fail olarak sorumlu tutulur. Kusur yeteneği olmayanları suçun işlenmesinde araç olarak kullanan kişinin cezası, 3/1’den yarısına kadar artırılır.”

denilerek, ‘iştirak’ hali açıkça ifade edilmiştir. Anılan maddenin gerekçesi okunduğunda, yeni yasada, 765 Sayılı TCK’nda yer alan ‘Asli-fer-i iştirak’

ayrımından vazgeçildiği kolayca görülebilecektir. Yeni Yasa, “Bu sistemin, kişinin suçun işlenişine katkısını, gerçekleştirilen suçun bütünlüğü içerisinde değil, ondan bağımsız olarak ele alınmasında irdelenmesini önemli bir sakınca” olarak kabul etmektedir. Bu nedenle, bu ayrıma yeni yasada yer vermemiştir. Gerekçeye göre “İştirak şekilleri fiilin işleniş üzerinde kurulan hakimiyet ölçü alınarak belirlenecektir.”

Yine gerekçeye göre:

“Bu sistemde, birer sorumluluk statüsü olarak öngörülen iştirak şekilleri, faillik azmettirme ve yardım etmeden ibarettir.”

Yine gerekçe, müşterek faillik durumunu ayrıntılı olarak tartışmış, failler arasında birlikte suç işleme kararının varlığını müşterek failliğin zorunlu koşulu olarak değerlendirmiştir.

Mahkemenin dikkatinden kaçan diğer bir konu, 5237 Sayılı Yasa’nın 314. Maddesidir. Bu maddede:

“Yukarıda sunduğumuz açıklamalar ışığında cezalarının ertelenmesine karar verilen sanıkların işledikleri suçun yeni yasada karşılığının bulunmadığı savı hukuka uygun bir değerlendirme olmaktan çıkmaktadır. Kaldı ki, 765 Sayılı TCY’nda 146. Maddede tanımlanan suçun 5237 Sayılı Yasa’nın 309. Maddesinde yer alması karşısında bu eylemin, yani “Anayasa’nın öngördüğü düzeni, cebir ve şiddet kullanarak ortadan kaldırmaya veya bu düzen yerine bir başka düzen getirmeye veya bu düzenin fiilen uygulanmasını önlemeye teşebbüs” fiili suç olarak tanımlandığına göre, bu suça fer-an katılmanın, suç olmaktan çıktığını söylemek mümkün değildir.

Kaldı ki TCY’nın 146. Maddesinin 3. fıkrasında 1. fıkra yazılı suça iştirak edenlerin fer-i şerikler olarak cezalandırılacakları hükmü bulunmaktadır. Yasa’nın genel amacının 146. Maddenin 1. fıkrasında tanımlanan eylemi suç saydığı açıkken, bu suça fer-an katılanları suçlu görmemesi hukuk mantığıyla da çelişen bir durumdur. Ancak, yukarıda sunduğumuz iştirakle ilgili yeni yaklaşım, fer-i şerik-i de asli şerik olarak değerlendirmektedir. Bu durumda TCY’nın 146/3. maddesinden ceza almış olanların, yeni yasa karşısında durumlarının daha da ağırlaştığını kabul etmek gerekir. Bu durumda, doğal olarak aleyhe bir düzenleme geçmişe uygulanamayacaktır. Ancak bu durum, suçu ortadan kaldırmadığına göre, yapılması gereken bu dosyanın yeni yasal düzenlemeye göre sanıklar yönünden tekrar ele alınmasını gerektirecek, fakat eski yasayla kazanılmış hakları gözönünde tutularak yeniden hüküm verilecektir.

Yukarıda adlarını sıraladığımız sanıklar yönünden yapılması gereken bu

iken, Mahkemenin CYUY'nın 402. maddesi kapsamında değerlendirme yapmış olması hukuka aykırıdır.

Ayrıca mahkemenin, “Anılan düzenlemenin, aleyhte mi lehte mi olduğu yolunda araştırma, tartışma ve yorum gerektirdiği”ni ifade etmiş olmasına rağmen, bu yorum ve araştırmayı yapmaksızın hükümlüler hakkındaki infazın tehirine karar vermiş olması ilginç bir durumdur. Bu araştırma ve tartışmayı yapacak olan mahkeme değil midir? Mahkemenin, kendi yetkisi içindeki görevi yapmak yerine öncelikle cezanın tehirine gitmiş olması hukuka uygun mudur?

Hukuksal problemlerde kuşkunun sanık lehine yorumlanacağı açıktır. Ancak, şu anda ortada kuşkulu bir durum olduğunu söylemek mümkün değildir. Kaldı ki, infazı ertelenenler, sanıklar değil, hükümlülerdir. Hukuk, salt sanık haklarını değil, aynı değerde mağdur haklarını da dikkate almak zorundadır. Anayasal düzene karşı öldürümlü bir kalkışma niteliği taşıyan “SİVAS KATLİAMI” Davası'nın mağdurları, suçun niteliği yönünden önce devlet, daha sonra da 37 insan ve onların yakınlarıdır. Bu davanın sanıklarının aldığı cezalar dahi, kamu vicdanını rahatlatmamışken, kuşkulu bir duruma dayalı olarak salıverilmiş olmaları kamuoyunu yeniden yaralamıştır.

USÛL YÖNÜNDEN

4.11.2004 günü kabul edilen 5252 Sayılı TCK'nun Yürürlük ve Uygulama Şekli Hakkındaki Kanun'da kesinleşmiş cezaların nasıl infaz edileceğine ilişkin hükümler yer almaktadır. Bu Yasa'nın özellikle “Lehe Olan Hükümlerin Uygulanmasında Usul” başlıklı 9. Maddesinin 1. fıkrasında “TCK'nun lehe olan hükümlerinin derhal uygulanabileceği hallerde, duruşma yapılmaksızın karar verilebileceği” ifade edilmektedir. Olayımız yönünden, Mahkemenin kuşkulu ve tartışmalı bir durum saptaması da yapmış olduğu dikkate alındığında, duruşma açılmaksızın karar verilmiş olmasını hukuka aykırı buluyoruz.

9. Maddenin 3. fıkrasında ise; “Lehe olan hüküm, önceki ve sonraki kanunların ilgili bütün hükümleri olaya uygulanarak, ortaya çıkan sonuçların birbirleriyle karşılaştırılması suretiyle belirlenir” hükmü yer almaktadır. Oysa dosyamızda mahkeme, diğer hükümlülerle ilgili bir uygulama yapmamıştır. Bu usûl eksikliklerinin, adil bir kararın verilmesini engellediği açıktır.

İSTEM SONUCU

Yukarıda sıraladığımız nedenlerle, Ankara 11. Ağır Ceza Mahkemesi'nin, sanıklar hakkında, farklı değişik iş kararlarıyla vermiş olduğu infazın tehirine ilişkin kararlarının itirazen kaldırılmasına karar verilmesini saygıyla dilerim.

24.11.2004

**Müdahiller Murtaza Demir ve Ark.
Vekili
Av. ŞENAL SARIHAN**

TÜRK MİLLETİ ADINA YARGILAMA YETKİSİNİ KULLANAN

**T.C
ANKARA
11. AĞIR CEZA MAHKEMESİ
(CMK'nun 250. Maddesi ile Yetkili)**

SAYI:

E K G E R E K Ç E L İ K A R A R

ESAS NO : 2001/83
KARAR NO : 2002/59
C. SAV. ESAS NO : 1993/84

BAŞKAN : Mehmet Orhan KARADENİZ (20156)
ÜYE : Süreyya GÖNÜL (19454)
ÜYE : Rüstem ÇİLOĞLU (20585)
C. SAVCISI : Şemsettin ÖZCAN (25120)
Z. KATİBİ : Hasan ERDOĞAN (10753)

DAVACI : K.H.

MAĞDUR-MÜŞTEKİ
VE MÜDAHİLLER : METİN GEDİK

NECMETTİN DEMİRKAN
BARIŞ YARDIM
ALİ SERTTAŞ
ALİ ÇAĞAN
UĞUR ATASEVEN
RAHİM HİDAYET ÖZLER
ERSİN GÜVEN
BİLAL KALE
ZULALİ BİLİR
AYŞE GÜROCAK
HAYDAR ÜNAL
ALİ BALKIS VS.

VEKİLLERİ

: Av. Şenal SARIHAN, Av. Kazım GENÇ,
Av. Mehdi BEKTAŞ, Av. Süleyman ATEŞ,
Av. Hüseyin YÜKSEL BİÇEN,
Av. Mehmet BİÇER, Av. Semih GÜNER:
Ankara Barosu'ndan

HÜKÜMLÜLER

: 1. ALİ KURT

GÖZETİM TARİHİ

: 02.07.1993

TUTUKLAMA TARİHİ

: 16.07.1993

2. DURMUŞ TUFAN

GÖZETİM TARİHİ

: 03.07.1993

TUTUKLAMA TARİHİ

: 16.07.1993

SALIVERME TARİHİ

: 20.09.1993 (Sadece 3713'den)

3. MEVLÜT ATALAY

GÖZETİM TARİHİ

: 04.07.1993

TUTUKLAMA TARİHİ

: 16.07.1993

4. LATİF KARACA

GÖZETİM TARİHİ : 04.07.1993
TUTUKLAMA TARİHİ : 16.07.1993
SALIVERME TARİHİ : 01.06.1994 (Tüm Suçlardan)
GIYABI TEV. TARİHİ : 14.05.1997

5. ABDÜLKADİR ARIDICI

GÖZETİM TARİHİ : 02.07.1993
TUTUKLAMA TARİHİ : 16.07.1993
SALIVERME TARİHİ : 26.12.1994 (Hepsinden)
GIYABI TEV. TARİHİ : 14.05.1997

6. TUFAN CAYMAZ

MÜDAFİİ : Av. İsmail UYAN
GÖZETİM TARİHİ : 09.07.1993
TUTUKLAMA TARİHİ : 16.07.1993
TAHLİYE TARİHİ : 20.09.1993 (3713'ten)
GIYABI TEVKİF TARİHİ : 14.05.1997

7. METİN CEYLAN

GÖZETİM TARİHİ : 06.07.1993
TUTUKLAMA TARİHİ : 16.07.1993
SALIVERME TARİHİ : 20.09.1993 (3713'ten)
SALIVERME TARİHİ : 25.03.1994 (2911 ve Görevli memura
toplu ızzar vs.)
GIYABI TEVKİF TARİHİ : 14.05.1997

8. GAZİ TUFAN

GÖZETİM TARİHİ : 07.07.1993
TUTUKLAMA TARİHİ : 16.07.1993
SALIVERME TARİHİ : 25.03.1994 (Hepsinden)

9. HAYDAR ŞAHİNOĞLU

GÖZETİM TARİHİ : 06.07.1993
TUTUKLAMA TARİHİ : 16.07.1993 (3713 ve 2911'den)
SALIVERME TARİHİ : 20.09.1993 (3713'ten)
SALIVERME TARİHİ : 25.03.1994 (2911'den)
GIYABI TEVKİF TARİHİ : 14.05.1997

10. ORHAN DEMİR

MÜDAFİİ : AV. Bekir KUZU, Av. Mehmet ŞEKER
Av. Tevfik ÖZTÜRK, Av. Şerafettin ÖZTAŞ
(Sivas Barosu) Av. C. Nuri DEMİRTÜRK
GÖZETİM TARİHİ : 06.07.1993
TUTUKLAMA TARİHİ : 16.07.1993 (3713 ve 2911'den)
SALIVERME TARİHİ : 20.09.1993 (3713'ten)
SALIVERME TARİHİ : 27.10.1993 (2911'den)
GIYABI TEVKİF TARİHİ : 14.05.1997

11. ÜNAL BERKA

GÖZETİM TARİHİ : 06.07.1993
TUTUKLAMA TARİHİ : 16.07.1993 (3713 ve 2911'den)
SALIVERME TARİHİ : 20.09.1993 (3713'ten)
SALIVERME TARİHİ : 27.10.1993 (2911'den)
GIYABI TEVKİF TARİHİ : 14.05.1997

12. OSMAN DÜZARDIÇ

GÖZETİM TARİHİ : 02.07.1993
TUTUKLAMA TARİHİ : 16.07.1993 (3713 ve 2911'den)
SALIVERME TARİHİ : 20.09.1993 (3713'ten)
SALIVERME TARİHİ : 27.10.1993 (2911'den)
GIYABI TEVKİF TARİHİ : 14.05.1997

13. ADEM BAYRAK

GÖZETİM TARİHİ : 02.07.1993
TUTUKLAMA TARİHİ : 16.07.1993 (3713 ve 2911'den)
SALIVERME TARİHİ : 20.09.1993 (3713'ten)
SALIVERME TARİHİ : 27.10.1993 (2911'den)

14. HALİS DURAN

MÜDAFİİ : Av. Fahri BAHADIR
GÖZETİM TARİHİ : 02.07.1993
TUTUKLAMA TARİHİ : 16.07.1993 (3713 ve 2911'den)
SALIVERME TARİHİ : 01.06.1994 (3713 ve 2911'den)
GIYABI TEVKİF TARİHİ : 14.05.1997

15. ZAYİM BAYAT

GÖZETİM TARİHİ : 06.07.1993
TUTUKLAMA TARİHİ : 16.07.1993 (3713 ve 2911'den)
SALIVERME TARİHİ : 01.06.1994 (3713 ve 2911'den)
GIYABI TEVKİF TARİHİ : 14.05.1997

16. SERHAT ÖZKENTÜRK

GÖZETİM TARİHİ : 05.07.1993
TUTUKLAMA TARİHİ : 16.07.1993 (3713 ve 2911'den)
SALIVERME TARİHİ : 20.09.1993 (3713 ve 2911'den)
SALIVERME TARİHİ : 27.10.1994 (2911'den)
GIYABI TEVKİF TARİHİ : 14.05.1997

17. OSMAN BIKIKÇI

GÖZETİM TARİHİ : 02.07.1993
TUTUKLAMA TARİHİ : 16.07.1993 (3713 ve 2911'den)
SALIVERME TARİHİ : 20.09.1993 (3713'ten)
SALIVERME TARİHİ : 27.10.1994 (2911'den)
GIYABI TEVKİF TARİHİ : 14.05.1997
VİCAHİ TEV. TARİHİ : 09.07.1997
SALIVERME TARİHİ : 28.11.1997

18. BÜLENT KARAYİĞİT

GÖZETİM TARİHİ : 03.07.1993
TUTUKLAMA TARİHİ : 16.07.1993 (3713 ve 2911'den)
SALIVERME TARİHİ : 01.06.1994 (3713 ve 2911'den)
GIYABI TEVKİF TARİHİ : 14.05.1997

19. YILDIRIM YÜKSEL

GÖZETİM TARİHİ : 12.07.1993
TUTUKLAMA TARİHİ : 16.07.1993 (3713 ve 2911'den)
SALIVERME TARİHİ : 25.03.1994 (3713 ve 2911'den)
GIYABI TEVKİF TARİHİ : 14.05.1997
VİCAHİ TEVKİF TARİHİ : 06.06.1997
SALIVERME TARİHİ : 28.11.1997

20. MUAMMER ÖZDEMİR

GÖZETİM TARİHİ : 13.07.1993
TUTUKLAMA TARİHİ : 19.07.1993 (3713 ve 2911'den)
SALIVERME TARİHİ : 25.03.1994 (3713 ve 2911'den)
GIYABI TEVKİF TARİHİ : 14.05.1997

21. ADEM AĞBEKTAŞ

GÖZETİM TARİHİ : 21.07.1993
TUTUKLAMA TARİHİ : 22.07.1993 (3713 ve 2911'den)
SALIVERME TARİHİ : 25.03.1994 (3713 ve 2911'den)
GIYABI TEVKİF TARİHİ : 14.05.1997

22. RAMAZAN ÖNDER

MÜDAFİİ : Av. Sinan ATA
GÖZETİM TARİHİ : 06.07.1993
TUTUKLAMA TARİHİ : 16.07.1993 (3713 ve 2911'den)
SALIVERME TARİHİ : 20. 09.1993 (3713'ten)
SALIVERME TARİHİ : 27.10.1993 (2911'den)
GIYABI TEVKİF TARİHİ : 14.05.1997

23. HALİL İBRAHİM DÜZBİÇER

GÖZETİM TARİHİ : 02.07.1993
TUTUKLAMA TARİHİ : 16.07.1993

24. ERKAN ÇETİNTAŞ

GÖZETİM TARİHİ : 11.07.1993
TUTUKLAMA TARİHİ : 16.07.1993

25. HAYRETTİN GÜL

GÖZETİM TARİHİ : 07.07.1993
TUTUKLAMA TARİHİ : 16.07.1993
TAHLİYE TARİHİ : 20.09.1993 (3113'ten)
TAHLİYE TARİHİ : 26.12.1994 (2911 ve görevli memura
toplu ızzar vs.)
GIYABI TEVKİF TARİH : 14.05.1997

26. ZAFER YELOK

GÖZETİM TARİHİ : 05.07.1993
TUTUKLAMA TARİHİ : 16.07.1993

27. ÖMER FARUK GEZ

GÖZETİM TARİHİ : 04.07.1993
TUTUKLAMA TARİHİ : 16.07.1993

28. HARUN GÜLBAŞ

GÖZETİM TARİHİ : 04.07.1993
TUTUKLAMA TARİHİ : 16.07.1993
SALIVERME TARİHİ : (3713'ten)
SALIVERME TARİHİ : 01.06.1994 (2911 ve görevli memura
toplu ızzar vs.)
TUTUKLAMA TARİHİ : 26.12.1994

29. BEKİR ÇINAR

GÖZETİM TARİHİ : 06.07.1993
TUTUKLAMA TARİHİ : 16.07.1993

30. EROL SARIKAYA

GÖZETİM TARİHİ : 07.07.1993
TUTUKLAMA TARİHİ : 16.07.1993

31. MUSTAFA UĞUR YARAŞ

GÖZETİM TARİHİ : 06.07.1993
TUTUKLAMA TARİHİ : 16.07.1993
SALIVERME TARİHİ : 26.12.1994 (Hepsinden)
GIYABI TEVKİF TARİHİ : 14.05.1997

32. AHMET TURAN KILIÇ

GÖZETİM TARİHİ : 07.07.1993
TUTUKLAMA TARİHİ : 16.07.1993

33. FARUK BELKAVLİ

GÖZETİM TARİHİ : 04.07.1993
TUTUKLAMA TARİHİ : 16.07.1993
SALIVERME TARİHİ : 20.09.1993 (3713'ten)
SALIVERME TARİHİ : 01.06.1994 (2911 ve görevli memura
toplu ızzar vs.)
GIYABI TEVKİF TARİHİ : 14.05.1997
VİCAHİ TEVKİF TARİHİ : 07.09.1997

34. HARUN KAVAK

GÖZETİM TARİHİ : 04.07.1993
TUTUKLAMA TARİHİ : 16.07.1993
SALIVERME TARİHİ : 05.07.1997 (Hepsinden)
GIYABI TEVKİF TARİHİ : 14.05.1997

35. EKREM KURT

GÖZETİM TARİHİ : 05.07.1993
TUTUKLAMA TARİHİ : 16.07.1993

36. HARUN YILDIZ

GÖZETİM TARİHİ : 03.07.1993
TUTUKLAMA TARİHİ : 16.07.1993

37. MUHSİN ERBAŞ

GÖZETİM TARİHİ : 06.07.1993
TUTUKLAMA TARİHİ : 16.07.1993

38. SEDAT YILDIRIM

GÖZETİM TARİHİ : 04.07.1993
TUTUKLAMA TARİHİ : 16.07.1993
SALIVERME TARİHİ : 26.12.1994 (Hepsinden)
GIYABI TEVKİF TARİHİ : 14.05.1997

39. YUSUF ZİYA ELİŞ

GÖZETİM TARİHİ : 06.07.1993
TUTUKLAMA TARİHİ : 16.07.1993
SALIVERME TARİHİ : 20.09.1994 (3713'ten)
SALIVERME TARİHİ : 25.03.1994 (2911 ve görevli memura
toplular vs.)

40. ADEM KOZU

GÖZETİM TARİHİ : 06.07.1993
TUTUKLAMA TARİHİ : 16.07.1993
SALIVERME TARİHİ : 26.12.1994 (Hepsinden)
GIYABI TEVKİF TARİHİ : 14.05.1997

41. YALÇIN KEPENEK

GÖZETİM TARİHİ : 07.07.1993
TUTUKLAMA TARİHİ : 16.07.1993
SALIVERME TARİHİ : 25.03.1994 (Hepsinden)

42. AHMET OFLAZ

GÖZETİM TARİHİ : 05.07.1993
TUTUKLAMA TARİHİ : 16.07.1993

43. TEMEL TOY

GÖZETİM TARİHİ : 08.07.1993
TUTUKLAMA TARİHİ : 16.07.1993

44. KENAN KALE

GÖZETİM TARİHİ : 06.07.1993
TUTUKLAMA TARİHİ : 16.07.1993
TAHLİYE TARİHİ : 20.09.1993 (3713'ten)

45. FARUK CEYLAN

GÖZETİM TARİHİ : 06.07.1993
TUTUKLAMA TARİHİ : 16.07.1993

46. ETEM CEYLAN

GÖZETİM TARİHİ : 06.07.1993
TUTUKLAMA TARİHİ : 16.07.1993
SALIVERME TARİHİ : 20.09.1993 (3713'ten)
SALIVERME TARİHİ : 25.03.1994 (2911 ve görevli memura
toplu ızzar vs.)
GIYABI TEVKİF TARİHİ : 14.05.1997

47. ALİ TEKE

GÖZETİM TARİHİ : 06.07.1993
TUTUKLAMA TARİHİ : 16.07.1993
TAHLİYE TARİHİ : 20.09.1993 (3713'ten)

48. YUSUF ŞİMŞEK

GÖZETİM TARİHİ : 09.07.1993
TUTUKLAMA TARİHİ : 16.07.1993
SALIVERME TARİHİ : 01.06.1994 (Hepsinden)
GIYABI TEVKİF TARİHİ : 14.05.1997
VİCAHİ TEVKİF TARİHİ : 08.08.1997

49. CAFER TAYYAR SOYKÖK

GÖZETİM TARİHİ : 05.07.1993
TUTUKLAMA TARİHİ : 16.07.1993

50. ÇETİN ASAMAKA

GÖZETİM TARİHİ : 08.07.1993
TUTUKLAMA TARİHİ : 16.07.1993 (3713 ve 2911'den)
SALIVERME TARİHİ : 20.09.1993 (3713'ten)
SALIVERME TARİHİ : 27.10.1993 (2911'den)

51. METİN YOKUŞ

GÖZETİM TARİHİ : 05.07.1993
TUTUKLAMA TARİHİ : 16.07.1993 (3713 ve 2911'den)
SALIVERME TARİHİ : 25.03.1994 (3713 ve 2911'den)

52. AHMET KAŞKAYA

GÖZETİM TARİHİ : 09.07.1993
TUTUKLAMA TARİHİ : 16.07.1993 (3713 ve 2911'den)
SALIVERME TARİHİ : 20.09.1993 (3713'ten)
SALIVERME TARİHİ : 27.10.1993 (2911'den)

53. İLHAMİ ÇALIŞKAN

GÖZETİM TARİHİ : 02.07.1993
TUTUKLAMA TARİHİ : 16.07.1993 (3713 ve 2911'den)
SALIVERME TARİHİ : 20.09.1993 (3713'ten)
SALIVERME TARİHİ : 27.10.1993 (2911'den)

54. MEHMET YILMAZ

GÖZETİM TARİHİ : 05.07.1993
TUTUKLAMA TARİHİ : 16.07.1993 (3713 ve 2911'den)
SALIVERME TARİHİ : 01.06.1994 (3713 ve 2911'den)

GIYABI TEVKİF TARİHİ : 14.05.1997

55. YUNİS KARATAŞ

GIYABI TEVKİF TARİHİ : 16.07.1993

VİCAHİ TEVKİF TARİHİ : 18.08.1994 (3713, 2911 ve görevli
memura toplu ızzar vs.)

56. BÜNYAMİN ELİŞ

GÖZETİM TARİHİ : 13.07.1993

TUTUKLAMA TARİHİ : 19.07.1993

GIYABI TEVKİF TARİHİ : 20.07.1993

VİCAHİ TEVKİF TARİHİ : 20.07.1993 (3713 ve 2911'den)

SALIVERME TARİHİ : 25.03.1994 (3713 ve 2911'den)

57. ÖZKAN DOĞAN

GÖZETİM TARİHİ : 13.07.1993

TUTUKLAMA TARİHİ : 19.07.1993 (3713, 2911 ve görevli
memura toplu ızzar vs.)

SALIVERME TARİHİ : 20.07.1993 (3713 ve görevli memura
toplular vs.)

SALIVERME TARİHİ : 25.03.1994 (2911'den)

58. FARUK SARIKAYA

GÖZETİM TARİHİ : 13.07.1993

TUTUKLAMA TARİHİ : 19.07.1993

59. BÜLENT GÜLDÜ

GÖZETİM TARİHİ	: 30.07.1993
TUTUKLAMA TARİHİ	: 30.07.1993
SALIVERME TARİHİ	: 25.03.1994
KARAR TARİHİ	: 26.12.2006
SUÇ	: Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nı ilgaya teşebbüs.
SUÇ TARİHİ VE YERİ	: 02.07.1993 - SİVAS

Yukarıda açık kimlikleri yazılı sanıkların Ankara 1 No'lu DGM'nin 28.11.1997 tarih, 1996/84 Esas, 1997/199 Karar sayılı hükmü ile cezalandırılmalarına karar verilmiş olup; hükmün infazı aşamasında hükümlülerin mahkememize ayrı ayrı vermiş oldukları dilekçeleri ile hüküm tarihinden sonra yürürlüğe giren 4959 Sayılı Topluma Kazandırma Yasası'ndan yararlanma istediklerini belirtmiş olmaları nedeniyle yeniden yapılan yargılama sonunda;

GEREĞİ DÜŞÜNÜLDÜ:

Ankara 1 No'lu DGM'nin yukarıda tarih ve sayısı yazılı kararında hükümlülerin suç tarihi olan 2.7.1993 tarihinde Sivas ilinde meydana gelen kanunsuz toplantı ve yürüyüş sırasında güvenlik görevlilerince yapılmış olan çeşitli uyarılara rağmen dağılmayıp Hükümet Konağı'nın önünde bulunan güvenlik görevlilerinin kurduğu barikatı zorlayarak yardıkları devlet ve hükümetin temsilcisi olan Vali'ye "Şerefsiz Vali İstifa" şeklinde ve Cumhuriyetçilik ve Laiklik ilkelerine aykırı bir biçimde "Şeriat Gelecek Zulüm Bitecek, Cumhuriyet'i Burada Kurduk Burada Yıkacağız" şeklinde sloganlar atıp içinde 35 kişinin olduğu Madımak Otel'i'ni taşıdıkları, otelin önündeki arabaları ters çevirip tahrip ettikleri, otel içindeki koltuk, masa, perde gibi eşyaları dışarıya atıp üzerine benzin dökerek oteli yakmak suretiyle 35 kişinin ölümüne, çok sayıda sivil kişi ve güvenlik görevlisinin yaralanmasına sebebiyet verdikleri, Sivas Kongresi'nin imzaladığı bina önündeki Atatürk heykelini tahrip ettikleri, sanıkların bu eylemlerinin "Anayasal düzeni zorla değiştirmeye kalkışma" niteliğinde olduğundan bir kısım hükümlülerin 765 Sa-

yılı TCK'nun 146/1, bir kısım sanıkların da 765 Sayılı TCK'nun 146/3 maddesi gereğince cezalandırılmalarına karar verildiği anlaşılmıştır.

Hükümlüler ve hükümlüler vekilleri mahkememize ayrı ayrı vermiş oldukları dilekçeleri ile 12.08.2003 tarihinde yürürlüğe giren 4959 Sayılı Topluma Kazandırma Yasası'ndan istifade etmek istediklerini belirtmişlerdir.

Hükümlülerin ilgili taleplerinden sonra yapılan tensip neticesinde ayrı ayrı alınan savunmalarında eski savunmalarını tekrar ettiklerini, olaydan pişman olduklarını ve 4959 Sayılı Yasa'dan istifade etmek istediklerini beyan etmişlerdir.

4959 Sayılı Yasa'nın 2. maddesinde bu kanun terör örgütü mensubu olup silahlı mukavemet göstermeksizin kendiliğinden veya vasıtalı olarak teslim olanlar yahut kendiliğinden örgütten çekildiği anlaşılanlar ile yakalanmak suretiyle ele geçirilenlerden terör örgütü tarafından işlenen suçlara iştirak etmeyenler ile iştirak edenler ve terör örgütü mensuplarına hal ve sıfatını bilerek yardım edenler hakkında uygulanacağı belirtilmiş; yasanın 4. maddesinde de terör örgütü mensubu olup da hüküm kesinleştikten sonra terör örgütü içindeki konumu ve faaliyetleri ile uyumlu bir şekilde terör örgütünün yapısı, faaliyetleri işlenen suçlar ve diğer failer hakkında doğru bilgi verdiği tespit edilmesi halinde hükümlülerin cezalarının indirerek hükmolunacağı belirtilmiştir.

4959 Sayılı Yasa'nın 4. maddesinde hükümlüler hakkında uygulanabilmesi için suç işleyerek yakalananlardan örgütün dağılmasına veya çöktürülmesine yeterli bilgi verenlerin ve suç işleyerek yakalananlardan pişman olduğunu bildirerek yine örgütün yapısı ile ilgili bilgi verenlerin istifade edebileceği belirtilmiştir.

Hükümlüler mahkememize vermiş oldukları dilekçelerinde 4959 Sayılı Yasa'dan istifade etmek istediklerini belirtmiş olmakla birlikte yeniden alınan savunmalarında örgütün yapısı ve diğer suçlular hakkında açıklayıcı herhangi bir beyanda bulunmamışlardır.

İçişleri Bakanlığı Emniyet Genel Müdürlüğü'nün 25.09.2006 tarihli ve 60332 sayılı hükümlülerin topluma kazandırma yasasından istifade edemeyecekleri yönünde mahkememiz tarafından yazılan müzekkereye verilen cevapta hükümlüler hakkında 4959 Sayılı Yasası'nın uygulanabilmesi için bir terör örgütünün varlığına bu örgüte mensubiyet şartına bağlandığı oysa kayıtlara ve dosyanın tetkikinde kamuoyunda Sivas Olayları olarak bilinen olayın faillerinin mensup oldukları herhangi bir örgütün varlığına rastlanıl-

madığı dolayısıyla faillerin herhangi bir örgüte üye olup olmadıkları, herhangi bir örgütün üst seviyesindeki yönetim biriminde yer alıp almadıkları ile tamamı üzerinde etkin olacak şekilde herhangi bir terör örgütünü sevk ve idare edip etmedikleri belirlenemediği belirtilmiştir.

Dosya içeriği ve hükümlülerin hukuki durumları incelendiğinde meydana gelen olaylarla ilgili açıklayıcı bilgi vermedikleri gibi 4959 Sayılı Yasa hükümlerinin hükümlüler yönünden uygulanmasını gerektirir bir neden de bulunmadığı anlaşıldığından hükümlüler ve hükümlüler vekillerinin vaki taleplerinin reddine karar verilmesi gerektiği vicdani kanaati ile aşağıdaki hüküm oybirliği ile tesis olunmuştur.

HÜKÜM: Yukarıda açıklanan gerekçelere binaen;

Hükümlüler Özkan Doğan ve Ramazan Önder dahil tüm hükümlüler hakkında 4959 Sayılı Yasa'nın aradığı koşullar oluşmadığından 4959 Sayılı Yasa'dan faydalanma taleplerinin REDDİNE,

İsteğe uygun, 7 gün içinde Yargıtay yolu açık olmak üzere oybirliği ile verilen karar hükümlüler ile müdafilerinin yokluklarında müdahil vekilleri Av. Şenal Sarıhan, Av. Kazım Genç, Av. Mehdi Bektaş, Av. Süleyman Ateş, Av. Hüseyin Yüksel Biçen, Av. Mehtap Biçer'in yüzlerine karşı, Cumhuriyet Savcısı Mustafa Kelkit'in huzurunda açıkça okunup usulen anlatıldı.
26.12.2006

BAŞKAN: 20156 **ÜYE:** 18454 **ÜYE:** 20585 **KATİP:** 86472

ANKARA 11. AĞIR CEZA MAHKEMESİ BAŞKANLIĞI'NA

DOSYA NO: 2004/7

KATILMA İSTEMİNDE

BULUNANLAR

: Metin GEDİK ve Arkadaşları.

VEKİLLERİ

: Aşağıda imzası bulunan avukatlar.

SANIKLAR

: Cafer ERÇAKMAK, Şevket ERDOĞAN,
Köksal KOÇAK, İhsan ÇAKMAK,
Hakan KARACA, Yılmaz BAĞ,
Necmi KARAÖMEROĞLU.

SUÇ

: 765 Sayılı TCK'nın 146/1, 146/3, 3713
S.Y'nın 7/1-2 maddelerine aykırılık.

KONU

: Katılma istemidir.

AÇIKLAMA

:

1) 02.07.1993 tarihinde Sivas-Madımak Oteli'nde 35 insanımızın yanarak, iki kişinin de otel dışında ölümleri ile sonuçlanmış olan ve kamuoyunda "Sivas Katliamı Davası" olarak anılan davaya ilişkin olarak mahkemenizde sürdürülen 1993/106 Esas Sayılı dosyada, katılma istemimiz kabul edilmişti.

2) Elinizdeki dosyada, aynı olayın yakalanamamış olmaları nedeni ile bu davadan tefrik edilmiş sanıklarının bir bölümü yargılanmaktadır. Bu yedi sanıktan Cafer ERÇAKMAK dışındaki sanıklar, daha sonra tutuklanmış ve mahkemeniz önüne getirilerek yargılamaları sürdürülmüştür.

3) Katılan asil ve vekiller, sürmekte olan yargılamadan, duruşmayı izle-

yen sorumlu bir gazeteci arkadaşımızın 05.11.2008 günü basında yer alan haberi üzerine bilgi sahibi olmuştur. Oysa, CMK'nun 233. maddesi gereği suçun mağdurları ya da şikayetçilerinin duruşmaya çağrılmaları ve dinlenilmeleri bir zorunluluktur. Kaldı ki mağdurlar, ek iddianame ile açılmış olan davanın, 1993/106 Esas Sayılı ana dosyasında katılan sıfatı kazanmış bulunmaktadır.

4) Mahkemeniz, sürdürdüğü yargılamada iddianamede atılı suçu esas olarak müvekillerimizi ve bizi davet etme gereği duymamış ise bu değerlendirmeye de dosyanın esası açısından ciddi bir yanlıgıyı ifade etmektedir. Mahkemenizin de bilecekleri gibi, Sivas Katliamı Davası, önce 2911 Sayılı Yasa'ya aykırılık, 3713/7-1. maddeye aykırılık ve yangın çıkarmak sureti ile 35 kişiyi öldürmek, 45 kişiyi yangın çıkarmak sureti ile öldürmeye kalkışmak, bu suçlara müzaheret ve muavenetle iştirak, suç işlemeye teşvik, görevli memura görevinden dolayı cebir, şiddet ve hakaretle birlikte ölümle tehdit, birlikte kamu malına topla ızzar olmak üzere üç ayrı iddianame ile açılmıştır. Yargılama aşamasında dosyalar birleşmiş ve sonuç olarak da sanıklara 3713 Sayılı Yasa, yani örgüt üyeliği nedeni ile ceza verilmezken, bir kısım sanık hakkında eylemin TCK'nun 146/1 ve 146/3. maddesi gereğince ceza verilmiştir. Bir kısım sanık ise 2911 Sayılı Yasa'ya aykırılıktan ceza almıştır.

Dosyamız incelendiğinde Cafer ERÇAKMAK hakkındaki iddianamede sanığın adam öldürme suçuna katıldığı savı açıkça yer almaktadır. Diğer sanıklar hakkında, Sivas Emniyet Müdürlüğü'nün 1993/C-8 numaralı fezlekelerinde katıldıkları eylemler arasında "yangın çıkararak yaralamaya ve ölümüne sebebiyet vermek" fiili de bulunmaktadır.

Daha önemli olarak, haklarında kesin hüküm verilmiş olan 59 sanığın, daha sonra yürürlüğe girmiş olan 4959 Sayılı Yasa'dan yararlanmak amacı ile yaptıkları başvuru üzerine sürdürülen 2001/83 Esas Sayılı dosyada, Mahkeme Heyeti, anılan yasanın uygulanabilmesi için, 2. maddesi gereği, yasadan yararlanmak isteyen hükümlülerin örgüt üyesi olmaları koşulunun gerektiğini, bu sanıkların ise Emniyet Genel Müdürlüğü'nün 25.09.2006 günlü 60332 Sayılı yazılarında:

"4959 Sayılı Yasa'nın uygulanabilmesi için bir terör örgütünün varlığına ve örgüte mensubiyet şartına bağlandığı, oysa kayıtlara ve dosyanın tetkikinde, kamuoyunda Sivas Olayları olarak bilinen olayın faillerinin mensup oldukları herhangi bir örgütün varlığına rastlanılmadığının bildirildiği.."

gerekçesi ile sanıkların bu yasadan yararlanma isteklerinin reddine karar vermiştir.

Bir an için aksi dahi düşünülse, elimizdeki dosyadaki iddianamede yer alan suçlama, örgüt üyeliği savıdır. Ancak, ölüm olaylarının planlayıcısı olan bir örgüt dava konusudur. Böyle bir yargılamada, zarar görenlerin çağrılmaması açıkça hukuka aykırıdır.

5) Mahkemenizin ana dosyayı ele almaksızın bu davada vereceği karar hukuka ve adalete aykırı bir sonuç doğuracaktır. Ortada bir insanlık suçu vardır. Olayın üzerinden 15 yıl geçmesi, eylemin hukuksal değerlendirilmesinin yapılmadan karar verilmesine neden olmamalıdır. Mahkeme, dosyayı değerlendirmeli, gerekiyorsa ek savunma alarak hükme varmalıdır. Duruşmalara çağrılmayıp, dosyada soruşturmanın genişletilmesine engel olmuştur. Adil yargılanma ilkesi, salt sanık çıkarlarını değil, mağdur çıkarlarının da gözetilmesini emretmektedir.

6) Kaldı ki bu dosyada sanıkların yakalanmalarının temininde ciddi ihmallere vardır. Dosyamız incelendiğinde de görüleceği gibi sanıklar, kamu organları ile yoğun temaslarına karşın yakalanmamışlardır. Örneğin Sanık İhsan ÇAKMAK, kendi savunmasında da belirttiği gibi, aranmakta iken; 27 Temmuz 1999 tarihinde Sivas Altınyayla Belediyesi'nde evlenmiştir. 22 Mayıs 1997 tarihinde askerlik görevine başlamıştır. Çocuğu olmuş, bunu nüfusa kayıt ettirmiş ve dahası 2000 yılında Emniyet Makamları'ndan ehliyet almıştır. 2005 yılından başlayarak İstanbul Avrasya Savunma Sanayii'nde gişe memuru olarak, sigortalı bir biçimde çalışmaktadır. Sanık Yılmaz BAĞ'ın Sivas Kangal İlçesi'nde düğünü yapılmıştır.

7) 07.01.2006 tarihinden itibaren kırmızı bültenle aranması istenen Cafer ERÇAKMAK, mahkemenizin Emniyet'e arama talimatı vermesi üzerine sadece Sivas'taki ikametgahından aranmakla yetinilmiştir. 2004-2008 yılları arasında tüm aramalar ikamet adresindendir. Bir katliam sanığının bu yöntemle aranması hukukla ve mantıkla bağdaşmayacak bir durumdur. Bu ihmallerin sanıklara bir ödül olarak dönmesi kamu vicdanını ciddi bir biçimde zedeleyecektir.

8) Yargılamanın hukuka uygun sürdürülebilmesi amacı ile, ana davada müdahilliğimiz kabul edilmiş olmasına karşın, bu istemimizin dosyamız yönünden yinelenmesi gereği duyuluyorsa öncelikle katılma istemimizin kabulüne karar verilmesini, ardından da soruşturmanın genişletilmesi için süre verilmesini talep ediyoruz.

İSTEM SONUCU : Yukarıda sunmuş olduğumuz nedenlerle, Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 237. maddesi gereğince davaya müdahil olarak katılmamıza ve özel hukuka ilişkin haklarımızın saklı tutulmasına karar verilmesini saygılarımızla dileriz. 19.12.2008

KATILAN VEKİLİ

Av. Şenal SARIHAN

SIVAS KATLIAMI DAVASI

Savcı görüş değiştirdi

ANKARA (Cumhuriyet Bürosu) - Sivas davasında, savcı **Mustafa Bilgili**, 35 aydının yaşamını yitirdiği katliama ilişkin ana davadan dosyaları ayrılan 7 sanıkla ilgili esas hakkındaki görüşünü değiştirdi. Bilgili daha önce davasının düşürülmesini istediği, katliamın ana faillerinden eski RP'li **Cafer Erçakmak**'ın "anayasal d zeniyi yıkmaya teşebbüs" suçundan ceza alma olasılığı nedeniyle arama kararının sürmesini istedi. Savcı, diğer 6 kişi hakkında ise zamanaşımının dolduğu gerekçesiyle davanın düşürülmesini talep etti.

Ankara 11. Ağır Ceza Mahkemesi'nde görülen davanın dünkü duruşmasında söz alan müdahil avukat **şenal Sarıhan**, sanık **İhsan  akmak**'ın, hakkındaki yakalama emrine karşın evlendiğini, çocuğunu nüfusa kaydettirdiğini ve ehliyet aldığını söyledi. Sarıhan, böylesine önemli bir olayın iyice soruşturulması gerektiğini kaydetti.

Cumhuriyet, 21.12.2008

'Zamanaşımı olmasın'

Madımak baş zanlısına 'dur'

Sivas katliamının yedi firari sanığının davasında zamanaşımı isteyen savcılık, Cafer Erçakmak için fikir değiştirdi: Daha ağır bir maddeden yargılanabilir, dosyası ayrılsın.

MESUT HASAN BENLİ 7. SAYFADA

Sivas sanığı Erçakmak'a zamanaşımı yok

MESUT HASAN BENLİ

ANKARA - Sivas'ta 37 kişinin ölümüyle sonuçlanan olaylara ilişkin firari yedi sanığın yargılandığı davada zamanaşımı talep eden savcı 'olayların baş sorumlusu' olarak gösterilen Cafer Erçakmak konusunda geri adım attı. Bir önceki duruşmada bütün sanıklar için zamanaşımı talep eden Savcı Mustafa Bilgili, dünkü duruşmada Cafer Erçakmak'ın eski TCK'nın 146/1 maddesi kapsamında cezalandırılma imkânı olduğu gerekçesiyle dosyasının ayrılmasını talep etti. Savcı diğer altı sanık için zamanaşımı talebini yineledi.

Sivas katliamı olarak tarihe geçen 1993 tarihli olayın yedi firari sanığı hakkında açılan dava, Ankara 11. Ağır Ceza Mahkemesi'nde görülmeye devam edildi. Dünkü duruşmada savcı Bilgili, bir önceki duruşmada verdiği esasa ilişkin mütelaasını düzeltti. Savcı Bilgili, sanık Cafer Erçakmak dosyasının tefrik (ayırma) sonucu

Erçakmak sadece
Sivas'ta aranmış.

Ankara'daki dosyayla birleştirildiğini anlattı. Sivas dosyasının şu anda Yargıtay'da olduğunu hatırlatan Bilgili, "Sanık hakkında yakalama emrinin devamına karar verilerek, dosyası ayrı bir esasa kayıtlı edilsin" dedi. Böylece daha önce tüm sanıklar hakkında zamanaşımından düşme

talebinde bulunan savcı, bu talebini Erçakmak için değiştirdi.

Duruşmada söz alan müdahil avukat Şenal Sarıhan, sanıkların yakalanmasında ihmal bulundğunu savundu. Sarıhan, "Örneğin sanık İhsan Çakmak aranmaktayken, 27 Temmuz 1999'da Sivas Altınyayla Belediyesi'nde evlenmiştir. 22 Mayıs 1997'de askerlik görevine başlamıştır. Çocuğu olmuş, nüfusa kayıtlı etmiştir ve dahası 2000 yılında ehliyet almıştır" dedi.

Sarıhan, davanın önemli sanıkları arasında gösterilen Cafer Erçakmak'ın da sadece Sivas'taki ikametgâhında arandığını ileri sürdü ve genel bir arama emrinin çıkarılmasını talep etti.

Radikal, 21.12.2008

ANKARA 11. AĞIR CEZA MAHKEMESİ BAŞKANLIĞI'NA

DOSYA NO: 2004/7

KATILMA İSTEMİNDE BULUNANLAR

1. Maktül Sait METİN yakınları

- a) Mehmet METİN
- b) Sultan METİN
- c) Aydın METİN
- d) Suzan METİN

2. Maktül Uğur KAYNAR Yakınları

- a) Elif KAYNAR
- b) Ezgi Can KAYNAR

3. Maktül Huriye ve Yeşim ÖZKAN yakınları

- a) Hikmet ÖZKAN
- b) Münire ÖZKAN
- c) Hüseyin ÖZKAN
- d) Ebru ÖZKAN
- e) Hasan ÖZKAN

4. Maktül Erdal AYRANCI yakınları

- a) Hatice AYRANCI

- b) Zeynep AYRANCI
- c) Mürüvet AYRANCI
- d) Günsel KUZUGÜDENLİOĞLU (AYRANCI)
- e) Ayşe Gülserin ATUK (AYRANCI)

5. Maktül Yasemin ve Asuman SİVRİ yakınları

- a) Ahmet SİVRİ
- b) Yeter SİVRİ
- c) Yalçın SİVRİ

6. Maktül Koray ve Menekşe KAYA yakınları

- a) İsmail KAYA
- b) Hüsnü KAYA

7. Maktül Muhlis ve Munise AKARSU yakınları

- a) Pınar AKARSU

8) Maktül İnci TÜRK yakınları

- a) Mehmet TÜRK
- b) Hanım TÜRK

9) Maktül Sehergül ATEŞ yakınları

- a) Musa ATEŞ
- b) Şehriban ATEŞ
- c) Sultan IŞIK (ATEŞ)
- d) Meryem IŞIK (ATEŞ)
- e) Seyithan ATEŞ
- f) Hasan Ali ATEŞ
- g) Canan AKBABA (ATEŞ)
- h) Egemen ATEŞ

10) Maktül Özlem ŞAHİN yakınları

- a) Remzi ŞAHİN
- b) Nezaket ŞAHİN

11. Maktül Behçet S. AYSAN yakınları

- a) Advije AYSAN
- b) Eren AYSAN
- c) Behiç AYSAN
- d) Kadriye KÖKSAL (AYSAN)

12. Maktül Nurcan ŞAHİN yakınları

- a) Mahmut ŞAHİN
- b) Fidan ŞAHİN
- c) Turan ŞAHİN
- d) Orhan ŞAHİN
- c) Nurhan ŞAHİN

13. Maktül Muammer ÇİÇEK yakınları

- a) Hüseyin ÇİÇEK
- b) Şirin DABANLI
- c) Ahmet ÇİÇEK
- d) Meral ŞAHİN (ÇİÇEK)
- e) Yurdanur YILMAZ (ÇİÇEK)

14. Maktül Murat GÜNDÜZ yakınları

- a) Mehmet GÜNDÜZ
- b) Kifayet GÜNDÜZ
- c) Birsan GÜNDÜZ

15. Maktül Ahmet ÖZYURT yakınları

- a) Hıdır ÖZYURT
- b) Senem ÖZYURT
- c) Nurdan ÖZYURT

16. Maktül Belkıs ÇAKIR yakınları

- a) Makbule ÇAKIR
- b) Tuncer ÇAKIR
- c) Yücel ÇAKIR

17. Maktül Handan METİN yakınları

- a) Sadık METİN
- b) Sultan METİN
- c) Şehriban METİN
- d) Hülya METİN

18. Maktül Mehmet ATAY yakınları

- a) Zeynel ATAY
- b) Zehra ÖZTÜRK
- c) Kadriye KILIÇ (ATAY)
- d) Aynur ATAY
- e) Zeynep KILIÇ (ATAY)

19. Maktül Serkan DOĞAN yakınları

- a) Süleyman DOĞAN
- b) Perize DOĞAN
- c) Serdar DOĞAN

20. Maktül Gülender AKÇA yakınları

- a) Abidin AKÇA
- b) Sultan AKÇA
- c) Günay AKÇA
- d) Kalender AKÇA
- e) Gülizar IŞIK (AKÇA)
- f) S. Haney AKÇA

21. Maktül Gülsüm KARABABA yakınları

- a) Sultan KARABABA
- b) Zeynep KARABABA
- c) Nilgün KARABABA
- d) Hüseyin KARABABA

22. Maktül Serpil CANİK yakınları

- a) Muharrem CANİK
- b) Sultan CANİK
- c) Serdal CANİK
- d) Şehriban CANİK
- e) Mehmet CANİK

23. Maktül Asaf KOÇAK yakınları

- a) Arife KOÇAK
- b) Mehmet KOÇAK
- c) Miyase KOÇAK
- d) Rahime KOÇAK
- e) Kemal KOÇAK

24. Maktül Metin ALTIOK yakınları

- a) Zeynep ALTIOK

25. Maktül Asım BEZİRCİ yakınları

- a) Refika BEZİRCİ

26. Maktül Hasret GÜLTEKİN yakınları

- a) Yeter GÜLTEKİN
- b) Roni GÜLTEKİN

27. Mağdur, Müşteki Deniz HUMAR

28. Mağdur, Müşteki Ertan KARTAL

29. Mağdur, Müşteki Murtaza DEMİR

30. Mağdur, Müşteki Ali BALKIZ
31. Mağdur, Müşteki Haydar ÜNAL
32. Mağdur, Müşteki Elif DUMANLI
33. Mağdur, Müşteki Celal YILDIZ
34. Mağdur, Müşteki Ali ÇAĞAN
35. Mağdur, Müşteki Cafer Can AYDIN
36. Mağdur, Müşteki Gülay ŞAHİN
37. Mağdur, Müşteki İlhami ERSEVEN
38. Mağdur, Müşteki Lütfiye AYDIN
39. Mağdur, Müşteki Mehmet Nusret NESİN
40. Mağdur, Müşteki Cevat GERAY
41. Mağdur, Müşteki Gülşen GERAY
42. Mağdur, Müşteki Kamber ÇAKIR
43. Mağdur, Müşteki Birsen GÜNDÜZ
44. Mağdur, Müşteki Nuray (Nevruz) ÖZKAN
45. Mağdur, Müşteki Serdar DOĞAN
46. Mağdur, Müşteki Zerrin TAŞPINAR
47. Mağdur, Müşteki Hidayet KARAKUŞ
48. Mağdur, Müşteki İclal KARAKUŞ
49. Mağdur, Müşteki Kibar KURUCAN
50. Mağdur, Müşteki Türkan PEHLİVAN
51. Mağdur, Müşteki Rıza ÇİMEN
52. Mağdur, Müşteki Nurhan METİN
53. Mağdur, Müşteki Neval OĞAN
54. Mağdur, Müşteki Çiğdem GÜLHAN
55. Mağdur, Müşteki Olgun ŞENSOY
56. Mağdur, Müşteki Lütfi KALELİ
57. Mağdur, Müşteki Hülya KADEROĞLU
58. Mağdur, Müşteki Bekir DELİBAŞ
59. Mağdur, Müşteki Hayati KAYNAR
60. Mağdur, Müşteki Cemdirehşan CİLESUN
61. Mağdur, Müşteki Hüseyin Yüksel YILDIRIM

VEKİLLERİ: Aşağıda İmzası Bulunan Avukatlar.
SANIKLAR :

1) Cafer ERÇAKMAK

- 2) Şevket ERDOĞAN
- 3) Köksal KOÇAK
- 4) İhsan ÇAKMAK
- 5) Hakan KARACA
- 6) Yılmaz BAĞ
- 7) Necmi KARAÖMEROĞLU

SUÇ : 765 Sayılı TCK'nun 146/1, 146/3, 3713.

KONU : Katılma ve soruşturmanın genişletilmesi istemlerimizin sunulmasıdır.

AÇIKLAMA :

1) 19.12.2009 günlü duruşmada mahkemenize sunmuş olduğumuz katılma istemli dilekçelerimizde, katılan asillerin isimlerinin olmaması nedeni ile bu isimleri içeren yeni bir dilekçe hazırlamamız istenmişti.

İsteme uyarak hazırlamış olduğumuz dilekçemizi bilgilerinize sunuyor ve suçtan zarar görmüş olmamız nedeni ile katılma istemimizin kabulünü, özel hukuka ilişkin haklarımızın saklı tutulmasını talep ediyoruz.

2) Katılma istemimizin kabulü halinde soruşturmanın genişletilmesine ilişkin olarak aşağıda sunmuş olduğumuz istemlerimizin kabulünü diliyoruz:

a) Mahkemenizin 1993/106 Esas sayılı Sivas Katliamı Davası dosyasında, olay sırasında çekilmiş olan video kayıtları ve tarafımızdan hazırlanmış olan sanık fotoğraf albümü ve Emniyetçe düzenlenmiş olan fotoğraf dosyaları bulunmaktadır.

Sanıkların bu görüntülerde yer alıp almadıklarının ya da hangi konumda görüntülendirildiklerinin saptanması açısından gerekli bilirkişi incelemesinin yapılmasını, bu inceleme sırasında dosyamız sanıklarının, bizzat getirilerek hazır edilmelerini, ayrıca olay tarihindeki görüntülerinin saptanabilmesi açısından aynı tarihte çekilmiş fotoğraflarının sanıklardan teminini ve bu inceleme sırasında hazır bulunabilmemiz için tarafımıza bilgi verilmesini talep ediyoruz.

b) Ayrıca olayda görgüye dayalı bilgileri olan mağdur ve polis görevlilerin ve sanıkların duruşmada hazır edilmeleri sağlanarak teşhis işleminin ya-

pılmasını talep ediyoruz.

İSTEM SONUCU :

Yukarıda sunduğumuz nedenlerle suçtan zarar görmüş olmamız nedeni ile katılma istemimizin kabulüne, özel hukuka ilişkin haklarımızın saklı tutulmasına ve soruşturmanın genişletilmesine ilişkin istemlerimizin kabulüne karar verilmesini saygı ile dileriz. 16.01.2009

Av. Süleyman ATEŞ

Av. Üzüml ATEŞ

Av. Mehdi BEKTAŞ

Av. Fevzi GÜMÜŞ

Av. Kazım GENÇ

Av. Ali SARIGÜL

Av. Şenal SARIHAN

SON SÖZ

Sivas Katliamı Davası sona erdi. Katliam ve yargısal alanda yaşadığımız süreç, laikliğin yaşamsal önemini bir kez daha ortaya çıkardı.

Sivas'ta yaşananların üzerinden bugün dokuz yıl geçmiş bulunuyor. Ancak ülkemiz ve ezilen halklar, bugün hem bağımsızlıklarının yok edilmesi hem de “irtica” tehlikesi ile karşı karşıyalar. Din, bugün de bir siyaset aracı olarak kullanılıyor. Kurtuluş Savaşı ve Cumhuriyet'in kuruluş yıllarında, dünyaya egemen olan çelişkiler, bugün de temel çelişki olmaya devam ediyor. Tarihimiz, irticanın arkasındaki güçlerin emelleri konusunda önemli derslerle doludur.

Emperyalist güçler bugün de; dil, din, mezhep, ırk gibi ayrımları körükleyerek mazlum ulusları birbirine düşürüyor. Kurtuluş Savaşı yıllarında, bugünden farklı olarak, amacı “**din devleti**” kurmak olan bir siyasal örgüt yoktu. Ancak, emperyalist güçler, dinci gericiliği doğrudan desteklediler. İşbirlikçi kesim, dini ve dinsel gericiliği, kendi iktidarlarını sağlamanın bir aracı olarak kullandı.

Kurtuluş Savaşımızda **dinciler-laikler** biçiminde bir ayrışma olmamıştır. Kurtuluş Savaşı'nın iki cephesi vardır: **Ulusal güçler ve emperyalizmin hizmetinde olan güçler**. Mehmet Akif ve Eşref Edip yönetimindeki Sebürreşat çevresi, Kurtuluş Mücadelesi'nin yanında yer alırken, Mustafa Sabri ve arkadaşları İngilizlerin hizmetinde görev almışlardır. Aynı saflaşma kendilerini “laik” ya da “eğitimli” sayan gruplar arasında da yaşanmıştır.

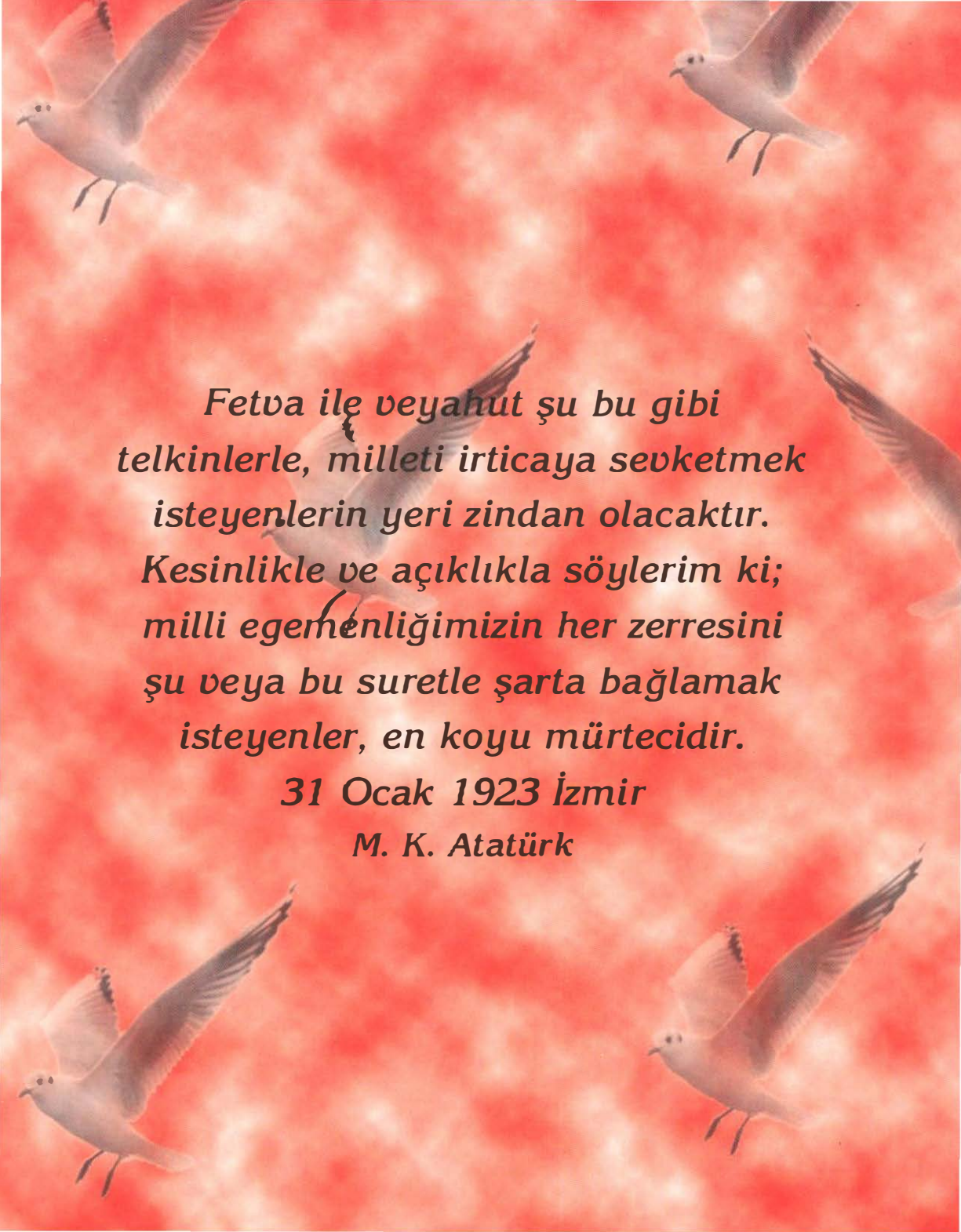
Bu nedenle, “**Mürteci ya da gericici**” olarak yapılacak tanımlamada ölçüt; ulusal bağımsızlık hareketinden yana olup olmama ölçütüdür. Bir başka deyişle yurtseverlik ölçütüdür.

Bugün de ezilen dünyada irtica, emperyalist merkezlere bağlıdır ve onun desteğiyle varlığını sürdürmektedir.

Yüreği yurt sevgisi ile dolu olan herkesin, emperyalizmin tuzağına düşmemek gibi bir sorumluluğu vardır. Bu sorumluluk halkımızı birbirine düşman kamplara bölerek değil, ulusal çıkarlar ve insani değerler etrafında birleştirerek gerçekleştirilecektir.

Bu birliğin programı; 1924 tarihli Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın ikinci maddesine 1937'de giren **“Cumhuriyetçilik, Milliyetçilik, Halkçılık, Laiklik, Devletçilik, Devrimcilik”** ilkeleriyle ifade edilmiştir.

Sivas Katliamı Davası, bu ilkeleri koruma kararlılığımıza güç vermektedir.

*Fetva ile veyahut şu bu gibi
telkinlerle, milleti irticaya sevk etmek
isteyenlerin yeri zindan olacaktır.
Kesinlikle ve açıklıkla söylerim ki;
milli egemenliğimizin her zerresini
şu veya bu suretle şarta bağlamak
isteyenler, en koyu mürtecidir.*

31 Ocak 1923 İzmir

M. K. Atatürk